

**2150.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA**

Proglašavam **Zakon o slobodnom pristupu informacijama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2498/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine donijela je

**ZAKON**  
**O SLOBODNOM PRISTUPU INFORMACIJAMA**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

Član 1

Pravo na pristup informacijama i ponovnu upotrebu informacija u posjedu organa vlasti ostvaruje se na način i po postupku propisanim ovim zakonom.

**Načela i standardi**

Član 2

Pristup informacijama u posjedu organa vlasti (u daljem tekstu: pristup informacijama) zasniva se na načelima slobodnog pristupa informacijama, transparentnosti rada organa vlasti, prava javnosti da zna, ravnopravnosti i jednakosti i ostvaruje se na nivou standarda koji su sadržani u potvrđenim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i slobodama i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

**Informacija**

Član 3

Informacija je svaka informacija koju posjeduje organ vlasti u obliku dokumenta, dijela dokumenta, podatka ili skupa podataka, u bilo kojoj formi (pisanoj, štampanoj, video, zvučnoj, elektronskoj i dr.), uključujući i njihove kopije, koju je organ vlasti sam pripremio, dobio od drugog organa ili trećeg lica, bez obzira na sadržinu, izvor (autora), vrijeme sačinjavanja ili sistem klasifikacije.

## **Sloboda pristupa informacijama**

### **Član 4**

Svako domaće i strano fizičko i pravno lice ima pravo na pristup informacijama, bez obaveze da navodi razloge i objašnjava interes traženja informacija.

## **Ponovna upotreba informacija**

### **Član 5**

Svako domaće i strano fizičko i pravno lice ima pravo na ponovnu upotrebu informacija u skladu sa ovim zakonom.

Ponovna upotreba informacija, u smislu ovog zakona, je upotreba informacija koje su u posjedu organa vlasti, u komercijalne i nekomercijalne namjene, osim razmjene informacija između organa vlasti za potrebe obavljanja nadležnosti, odnosno djelatnosti od javnog interesa.

Istraživački podaci koje posjeduju organi vlasti koji sprovode istraživačke aktivnosti biće stavljeni na raspolaganje za ponovnu upotrebu u skladu sa odredbama ovog zakona, kada se finansiraju javnim sredstvima i kada su istraživači, univerziteti ili organizacije koje sprovode istraživačke aktivnosti ili finansiraju istraživanja već učinili te podatke dostupnim javnosti putem institucionalnog ili tematskog repozitorijuma, u skladu sa propisima kojima se uređuje intelektualna svojina.

Dinamički podaci i skupovi podataka velike vrijednosti biće stavljeni na raspolaganje za ponovnu upotrebu bez naknade, u mašinski čitljivom formatu, putem interfejsa za programiranje aplikacija (API) i, ako je moguće, u obliku koji omogućava masovno preuzimanje.

Kada bi stavljanje dinamičkih podataka na raspolaganje za ponovnu upotrebu, odmah nakon prikupljanja tih podataka, premašilo finansijske ili tehničke mogućnosti organa vlasti i zahtijevalo nesrazmjeran napor, takvi dinamički podaci će biti stavljeni na raspolaganje za ponovnu upotrebu u vremenskom periodu ili podložni tehničkim vremenskim ograničenjima koja ne nanose neopravdanu štetu ekonomskom i društvenom potencijalu organa vlasti.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na ponovnu upotrebu informacija ne odnose se na sljedeće informacije koje su u posjedu organa vlasti, i to informacije:

1) za koje postoje zabrane ili ograničenja prava pristupa, u skladu sa odredbama ovog zakona i drugih zakona;

2) koje su nastale u vršenju poslova iz nadležnosti državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave u svrhe koje ne spadaju u okvir obavljanja javnih djelatnosti, u skladu sa zakonom;

3) koje su nastale u vršenju poslova, odnosno djelatnosti drugih pravnih lica čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava i koje nastaju van okvira pružanja usluga od javnog interesa i u vezi sa aktivnostima, koje su direktno izložene konkurenciji;

4) organa koji pružaju usluge javnih medijskih servisa ili obavljaju radio-difuznu djelatnost, kao i njihovih uredništava i dopisništava.

## **Transparentnost rada**

### **Član 6**

Pristupom informacijama obezbjeđuje se transparentnost rada, podstiče efikasnost, djelotvornost, odgovornost i afirmiše integritet i legitimnost organa vlasti.

## **Pravo javnosti da zna**

### **Član 7**

Pristupom informacijama obezbjeđuje se da javnost zna informacije koje su u posjedu organa vlasti, u cilju vršenja demokratske kontrole vlasti i ostvarivanja ljudskih prava i sloboda.

## **Ravnopravnost i jednakost**

### **Član 8**

Organi vlasti dužni su da svakom fizičkom i pravnom licu omoguće pristup informacijama na ravnopravnoj osnovi i pod jednakim uslovima, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Organi vlasti dužni su da svakom fizičkom i pravnom licu omoguće ponovnu upotrebu informacija uz istu naknadu i pod jednakim uslovima, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

## **Javni interes**

### **Član 9**

Pristup informacijama je od javnog interesa.

Pristup informacijama, odnosno ponovna upotreba informacija može se ograničiti samo iz razloga i u postupku propisanim ovim zakonom.

## **Upotreba rodno osjetljivog jezika**

### **Član 10**

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## **Značenje izraza**

### **Član 11**

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **organ vlasti** je državni organ, organ državne uprave, organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave, ustanova, privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač, suosnivač ili većinski vlasnik država ili lokalna samouprava, kao i pravno lice, fizičko lice i preduzetnik koji vrši javna ovlaštenja, odnosno javnu službu ili upravljaju javnim fondom ili se većim dijelom finansiraju iz javnih prihoda;

2) **objavljivanje informacije** je omogućavanje sadržine informacije dostupnom;

3) **objelodanjivanje informacije** je saznanje sadržine informacije od strane podnosioca zahtjeva ili drugog lica koje nije zaposleno u organu vlasti u čijem se posjedu informacija nalazi;

4) **dan podnošenja** je dan kada je zahtjev ili drugi podnesak fizičkog ili pravnog lica primljen u organu vlasti;

5) **dan dostavljanja** je dan kada je rješenje ili drugi akt organa vlasti uručen podnosiocu zahtjeva;

6) **javni funkcioner** je lice koje taj status ima u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje korupcije;

7) **konvertovanje** je proces pretvaranja određenog zapisa - dokumenta iz štampane u elektronsku formu i obratno;

8) **mašinski čitljiv format** je format informacije strukturiran na način da softverska aplikacija može lako identifikovati, prepoznati i preuzeti podatke sadržane u tom dokumentu uključujući pojedinačne podatke i njihovu strukturu;

9) **otvoreni format** je format dokumenta koji je nezavisan od korišćene platforme i dostupan javnosti bez ograničenja koje bi spriječilo ponovnu upotrebu informacija;

10) **otvoreni standard** je standard u pisanom obliku koji detaljno određuje specifikacije zahtjeva za osiguravanje interoperabilnosti softvera;

11) **metapodatak** je informacija o izvoru podatka, odnosno podatak o drugom podatku u digitalnom obliku;

12) **anonimizacija** podrazumijeva proces promjene informacija u anonimne informacije, koje se ne odnose na identifikovano ili fizičko lice koje se može identifikovati ili proces pretvaranja ličnih podataka u anonimne, na način da subjekat podataka više nije prepoznatljiv ili se ne može identifikovati;

13) **dinamički podaci** podrazumijevaju informacije u digitalnom obliku, koje podliježu čestim ili ažuriranjima u realnom vremenu, posebno zbog njihove nestabilnosti ili brzog zastarijevanja, a naročito senzorski generisane podatke;

14) **istraživački podaci** predstavljaju informacije u digitalnom obliku, osim naučnih publikacija, koje se prikupljaju ili proizvode u toku naučno-istraživačkih aktivnosti i koriste se kao dokaz u istraživačkom procesu ili se obično prihvataju u istraživačkoj zajednici po potrebi za potvrđivanje rezultata istraživanja;

15) **skupovi podataka velike vrijednosti** predstavljaju informacije čija je ponovna upotreba povezana sa značajnim prednostima za društvo, životnu sredinu i privredu, posebno zbog svoje podobnosti za stvaranje usluga sa dodatom vrijednošću, aplikacija i novih, kvalitetnih i pristojnih poslova, kao i broja potencijalnih korisnika usluga i aplikacija, koje se zasnivaju na tim grupama podataka, uključujući i geoprostorne podatke, meteorološke podatke, statističke podatke, podatke o zaštiti životne sredine, podatke o privrednim društvima, podatke o mobilnosti;

16) **razuman povraćaj ulaganja** predstavlja procenat ukupne naknade, pored toga što je potrebno da se nadoknade prihvatljivi troškovi, koji ne premašuju pet procentnih poena više od fiksne kamatne stope Evropske centralne banke.

## II. PRISTUP INFORMACIJAMA I PONOVNA UPOTREBA INFORMACIJA

### **Pristup informacijama odnosno ponovna upotreba informacija**

#### Član 12

Pristup informacijama, odnosno ponovna upotreba informacija obuhvata pravo traženja i primanja informacija, bez obzira na svrhu i podatke koji su u njima sadržani.

### **Vodič za pristup informacijama**

#### Član 13

Organ vlasti dužan je da sačini, objavi na svojoj internet stranici i redovno ažurira vodič za pristup informacijama u svom posjedu (u daljem tekstu: vodič za pristup informacijama).

Vodič za pristup informacijama sadrži katalog vrsta dokumenata, javnih registara i javnih evidencija, poštansku adresu i adresu za prijem elektronske pošte za podnošenje zahtjeva, kontakt telefon, podatke o licu zaduženom za obezbjeđivanje primjene ovog zakona u organu vlasti (u daljem tekstu: službenik za pristup informacijama), troškovima pristupa informacijama, informacije o načinu zaštite prava na pristup informacijama, podatke o ponovnoj upotrebi informacija i druge podatke koji su od značaja za ostvarivanje pristupa informacijama koje posjeduje organ vlasti.

Organ vlasti dužan je da vodič za pristup informacijama ažurira najmanje jednom godišnje, odnosno u roku od 30 dana od dana promjene vrsta informacija u njegovom posjedu i podataka od značaja za pristup informacijama.

Organ vlasti je dužan da omogući pristup informaciji koju posjeduje, iako vodič za pristup informacijama ne sadrži tu informaciju.

Organ vlasti dužan je da odredi službenika za pristup informacijama, kao i jedno ili više lica koje će ga zamjenjivati u slučaju njegovog odsustva.

Službenik za pristup informacijama priprema i objavljuje vodič za pristup informacijama, obezbjeđuje objavljivanje informacija iz člana 14 ovog zakona, postupa i preuzima upravne radnje u postupcima povodom zahtjeva za pristup informacijama i zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija, dostavlja podatke u informacioni sistem iz člana 46 ovog zakona, pruža pomoć podnosiocima zahtjeva, saraduje sa nadležnim organima i obavlja druge poslove u svrhu primjene ovog zakona.

## Proaktivni pristup informacijama

### Član 14

Organ vlasti dužan je da na svojoj internet stranici, na određenom i lako dostupnom mjestu, u mašinski čitljivom i otvorenom formatu, objavi:

1) vodič za pristup informacijama i obrasce zahtjeva za pristup informacijama i zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija;

2) javne registre i javne evidencije (koje su saglasno propisima javno dostupne) kao i spisak svih registara i evidencija koje vodi;

3) informacije o javnim uslugama koje pruža, sa vidljivim i lako dostupnim uputstvima o načinu ostvarivanja pristupa tim uslugama elektronskim putem i vezi sa informacionim sistemom ili mejlom preko kojeg se ostvaruje pristup uslugama;

4) zakone i druge propise koji se odnose na oblast rada iz nadležnosti tog organa;

5) program i planove rada;

6) izvještaje i druga dokumenta o radu i stanju u oblastima rada iz nadležnosti tog organa;

7) tekstove nacarta zakona, drugih propisa i strateških dokumenata koji su na javnoj raspravi, tekstove predloga i usvojenih zakona, drugih propisa, strateških dokumenata, planova i programa za njihovo sprovođenje, kao i mišljenja eksperata dostavljenih u formi zvaničnog dokumenta;

8) akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa šemom radnih mjesta (organogram) i spisak zaposlenih sa njihovim zvanjima, kao i sve izmjene i dopune akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sa ažuriranim spiskovima zaposlenih;

9) spisak javnih funkcionera, odnosno članova organa upravljanja sa iznosima njihovih zarada i drugih naknada i primanja u vezi sa vršenjem javne funkcije;

10) spisak menadžera i rukovodilaca sa iznosima njihovih zarada i drugih naknada i primanja u vezi sa vršenjem javne službe ili djelatnosti;

11) informacije o obrazovanim radnim grupama i komisijama, sa spiskovima članova, zadacima, rokovima za njihovo izvršenje, periodom na koji su obrazovane i iznosima naknada članovima;

12) informacije o sjednicama kolegijalnih organa, uključujući najave održavanja (vrijeme i mjesto), dnevni red u cjelosti i eventualne dopune dnevnog reda, nazive tačaka o kojima se raspravlja u dijelu sjednice koja nije otvorena za javnost, kao i informaciju o mogućnosti praćenja rada (prenos, snimak, prisustvo i sl.);

13) budžet i finansijski plan ili drugi dokument kojim je utvrđen godišnji i višegodišnji plan raspolaganja primicima i izdacima, kao i izvještaje o izvršenju budžeta, finansijskog plana ili drugog dokumenta sa revizorskim izvještajem ako postoji;

14) informacije o primicima i izdacima, uključujući:

- informacije o postupcima javnih nabavki (ugovori o javnim nabavkama i aneksi, izvještaji o sprovedenim javnim nabavkama, kao i druge informacije u skladu sa propisima kojima se uređuju javne nabavke),

- informacije o dodjeli bespovratnih sredstava, subvencija, kredita, sponzorstva i donacija (kvartalni izvještaji, datum transakcije, iznos, podaci o primaocu, svrha dodjele i odluke na osnovu koje se vrše isplate),

- informacije o pojedinačnim plaćanjima prema fizičkim i pravnim licima (kvartalni izvještaji, datum transakcije, iznos, podaci o primaocu, svrha plaćanja), osim informacija kojima je pristup ograničen u skladu sa ovim zakonom;

15) zahtjeve za pristup informacijama, rješenja kojima je odobren pristup u potpunosti ili djelimično i informacije kojima je po zahtjevima pristup odobren.

Organ vlasti dužan je da informacije iz stava 1 ovog člana objavi, odnosno ažurira u roku od osam dana od dana njihovog sačinjavanja ili donošenja, odnosno usvajanja, osim informacija iz stava 1 tač. 13 i 14 ovog člana, koje je dužan da objavi, odnosno ažurira u roku od 30 dana od dana isteka perioda za koji se izvještaj odnosi.

Organ vlasti može na svojoj internet stranici objaviti i druge informacije koje nijesu obuhvaćene stavom 1 ovog člana.

Prilikom objavljivanja informacija, organ vlasti dužan je da na odgovarajući način zaštiti lične podatke koji su od značaja za privatnost i podatke koji su označeni stepenom tajnosti, u skladu sa zakonom.

## **Objavljivanje informacija u otvorenom formatu**

### **Član 15**

Organ vlasti dužan je da informacije za ponovnu upotrebu objavljuje u otvorenom formatu, na portalu otvorenih podataka koji čini jedinstveni portal i centralnu tačku pristupa organima vlasti, i dostupan je korisnicima 24 časa dnevno sedam dana u nedjelji.

Organ vlasti dužan je da, na način koji omogućava lako pretraživanje, informacije iz stava 1 ovog člana objavi zajedno sa metapodacima, u mašinski čitljivom i otvorenom formatu, u skladu sa otvorenim standardima.

Organ državne uprave nadležan za pristup informacijama u posjedu organa vlasti (u daljem tekstu: Ministarstvo) upravlja portalom otvorenih podataka i prati objavljivanje informacija iz st. 1 i 2 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, biblioteke, muzeji i arhivi mogu uspostavljati posebne portale preko kojih se obezbjeđuje ponovna upotreba posebnih vrsta informacija u njihovom posjedu.

Način objavljivanja informacija u otvorenom formatu propisuje Ministarstvo.

## **Pristup informacijama na zahtjev**

### **Član 16**

Organ vlasti dužan je da fizičkom i pravnom licu koje traži pristup informaciji omogući pristup informaciji ili njenom dijelu koju posjeduje, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

## **Ograničenja pristupa informacijama**

### **Član 17**

Organ vlasti može da ograniči pristup informaciji ili dijelu informacije nakon sprovođenja testa štetnosti i javnog interesa u skladu sa članom 19 ovog zakona, ako je to u interesu:

1) zaštite privatnosti od objelodanjivanja podataka propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, osim podataka koji se odnose na:

- javne funkcionere, kao i lica za koja je javni funkcioner dužan da, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje korupcije, podnese izvještaj o prihodima i imovini,
- sredstva dodijeljena iz javnih prihoda u koja ne spadaju sredstva za socijalna primanja, zdravstvenu zaštitu i zaštitu od nezaposlenosti;

2) bezbjednosti, odbrane, vanjske, monetarne i ekonomske politike Crne Gore, koja je označena odgovarajućim stepenom tajnosti u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka;

3) istrage i gonjenja izvršilaca krivičnih djela, radi zaštite od objelodanjivanja podataka koji se odnose na:

- sprečavanje izvršenja krivičnog djela,
- prijavljivanje krivičnog djela i njegovog izvršioca,
- sadržinu preduzetih radnji u izviđaju, istrazi i krivičnom postupku,
- dokaze prikupljene izviđajem i istragom,
- mjere tajnog nadzora,
- zaštićenog svjedoka i svjedoka saradnika;

4) vršenja službene dužnosti, radi zaštite od objelodanjivanja podataka koji se odnose na:

- planiranje inspeksijske kontrole i nadzora od strane organa vlasti,
- konsultacije unutar i između organa vlasti u vezi sa utvrđivanjem stavova radi pripreme službenog dokumenta, odnosno donošenja odluke;

5) zaštite trgovinskih i drugih ekonomskih interesa od objavljivanja podataka koji se odnose na zaštitu konkurencije i poslovnu tajnu u vezi sa pravom intelektualne svojine;

6) zaštite prava intelektualne svojine u skladu sa zakonom, osim u slučajevima kada je autor, odnosno vlasnik dao svoj pristanak, ako je izrada autorskog ili srodnog djela plaćena od strane organa vlasti ili je na drugi način vezana za potrošnju javnih sredstava;

7) zaštite poreske tajne u skladu sa zakonom, osim ako je poreski obveznik organ vlasti, javni funkcioner, kao i lice za koje je javni funkcioner dužan da, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje korupcije, podnese izvještaj o prihodima i imovini.

8) zaštite životne sredine od objelodanjivanja podataka koji se odnose na područja zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta, ako bi njihovo objelodanjivanje moglo negativno uticati na životnu sredinu;

9) zaštite povjerljivih individualnih statističkih podataka o izvještajnim jedinicama i njihovo korišćenje isključivo u statističke svrhe.

10) stranke u sudskim, upravnim i drugim zakonom propisanim postupcima, kojima je pristup informacijama iz tih postupaka utvrđen propisom;

11) informacije koje predstavljaju obavještajno-bezbjednosne podatke koji se prikupljaju, obrađuju, koriste, razmjenjuju, čuvaju i štite u skladu sa zakonima kojima se uređuje rad organa koji čine obavještajno-bezbjednosni sektor;

12) informacije međunarodne organizacije ili druge države koje su označene odgovarajućim stepenom tajnosti, a koje organ vlasti razmjenjuje u okviru saradnje sa međunarodnim organizacijama ili drugim državama iz oblasti bezbjednosti i odbrane.

13) informacije koje se odnose na sprovođenje misija i zadataka Vojske Crne Gore;

## **Trajanje ograničenja**

### **Član 18**

Ograničenje pristupa informaciji radi zaštite privatnosti i informaciji koja sadrži podatke o zaštićenom svjedoku i svjedoku saradniku traje 70 godina od njenog nastanka i najmanje 20 godina od smrti lica na koje se odnosi, osim ako lice na koje se informacija odnosi ili njegov bračni ili vanbračni supružnik ili partner u zajednici života lica istog pola, djeca ili roditelji poslije njegove smrti pristanu da se informacija ranije objavi.

Ograničenje pristupa informaciji radi bezbjednosti, odbrane, vanjske, monetarne i ekonomske politike Crne Gore, koja je označena odgovarajućim stepenom tajnosti u skladu sa propisima kojima se uređuje tajnost podataka, može trajati do isteka rokova određenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Ograničenje pristupa informaciji radi istrage i gonjenja izvršilaca krivičnih djela može trajati najduže do okončanja postupka.

Ograničenje pristupa informaciji radi vršenja službene dužnosti može trajati do pripreme službenog dokumenta, odnosno donošenja odluke i verifikacije zapisnika sa sjednice kolegijalnog organa.

Ograničenje pristupa informaciji zbog razloga iz člana 17 stav 1 tač. 5 do 9 ovog zakona može trajati dok postoje razlozi za ograničenje pristupa informaciji, odnosno do isteka roka propisanog zakonom.

## **Test štetnosti i javnog interesa**

### **Član 19**

Pristup informaciji ili njenom dijelu može se ograničiti ako je to neophodno u demokratskom društvu i ograničiće se u mjeri u kojoj je to proporcionalno cilju koji se štiti, ako se na osnovu brižljive ocjene svih okolnosti u svakom pojedinačnom slučaju utvrdi da bi objelodanjivanje informacije prouzrokovalo ozbiljne i izvjesne štetne posljedice po interese iz člana 17 ovog zakona, a koje su većeg značaja od javnog interesa za objelodanjivanjem informacije, osim ako postoji preovlađujući javni interes iz člana 20 ovog zakona.

Test štetnosti i javnog interesa sadrži pregled razloga za omogućavanje pristupa informaciji u javnom interesu i razloga za ograničenje pristupa informaciji zbog štetnosti za zaštićene interese, procjenu odnosa tih interesa i zaključak o tome koji je interes prevagnuo i zbog čega.

Test štetnosti i javnog interesa sprovodi organ vlasti prilikom odlučivanja po zahtjevu za pristup informaciji.

Prilikom odbijanja zahtjeva za pristup informaciji, organ vlasti mora da obrazloži na koji način bi pristup informaciji mogao ozbiljno i izvjesno štetno uticati na interes iz člana 17 ovog zakona, navede rok trajanja ograničenja pristupa informaciji u skladu sa članom 18 ovog zakona i navede postoje li razlozi za preovlađujući javni interes iz člana 20 ovog zakona.

## **Preovlađujući javni interes**

### **Član 20**

Preovlađujući javni interes za objelodanjivanjem informacije ili njenog dijela postoji kada tražena informacija sadrži podatke koji mogu ukazati na:

1) korupciju, nezakonitost, odnosno nepoštovanje propisa, nejednako postupanje prema građanima, odgovornost javnog funkcionera ili organa vlasti, nezakonito dobijanje, korišćenje i trošenje sredstava iz javnih prihoda ili zloupotrebu ovlašćenja u vršenju javne funkcije;

2) sumnju da je izvršeno krivično djelo ili postojanje razloga za pobijanje sudske odluke;

3) ugrožavanje javne bezbjednosti;

4) ugrožavanje života;

5) ugrožavanje javnog zdravlja;

6) ugrožavanje životne sredine;

7) informacije koje se odnose na velike projekte od posebnog značaja za Crnu Goru, lokalnu samoupravu i građane, kao što su veliki infrastrukturni, energetske i drugi projekti, a posebno ako se grade u zaštićenim oblastima.

Organ vlasti dužan je da omogući pristup informaciji ili dijelu informacije u slučajevima iz člana 17 ovog zakona kada postoji preovlađujući javni interes za njeno objelodanjivanje.

## **III. POSTUPAK ZA PRISTUP INFORMACIJAMA I PONOVNOM UPOTREBU INFORMACIJA**

### **Pokretanje postupka**

#### **Član 21**

Postupak za pristup informaciji pokreće se na pisani ili usmeni zahtjev lica koje traži pristup informaciji.

Jednim zahtjevom može se tražiti pristup više informacija.

Pisani zahtjev za pristup informaciji podnosi se organu vlasti neposrednom predajom, dostavljanjem zahtjeva poštom, faksom ili u elektronskom obliku u skladu sa propisima o elektronskoj upravi.

Usmeni zahtjev za pristup informaciji podnosi se organu vlasti neposredno na zapisnik, a organ vlasti je dužan da taj zahtjev primi bez odlaganja.

Organ vlasti dužan je da podnosiocu zahtjeva izda ili dostavi odgovarajući dokaz da je primio zahtjev za pristup informaciji.

## **Sadržina zahtjeva**

### **Član 22**

Zahtjev za pristup informaciji treba da sadrži:

- 1) naziv informacije ili podatke na osnovu kojih se ona može identifikovati;
- 2) način na koji se želi ostvariti pristup informaciji;
- 3) podatke o podnosiocu zahtjeva (ime, prezime i adresa fizičkog lica, odnosno naziv i adresa sjedišta pravnog lica ili posebna adresa za dostavljanje pošte), odnosno njegovom zastupniku, predstavniku ili punomoćniku, koji su potrebni za donošenje rješenja.

Zahtjev za ponovnu upotrebu informacija, pored podataka iz stava 1 ovog člana, sadrži informacije koje podnosilac zahtjeva želi da koristi za ponovnu upotrebu, format i način na koji želi da primi informacije, kao i namjenu korišćenja informacija (komercijalna ili nekomercijalna namjena).

Podnosilac zahtjeva može da u zahtjevu navede i druge podatke za koje smatra da su od značaja za ostvarivanje pristupa traženoj informaciji.

Zahtjev za pristup informaciji i zahtjev za ponovnu upotrebu informacija podnose se na obrascima koje utvrđuje nezavisni nadzorni organ nadležan za zaštitu podataka o ličnosti i pristup informacijama (u daljem tekstu: Agencija) i objavljuje na svojoj internet stranici.

Organ vlasti dužan je da postupi i po zahtjevu koji nije podnjet na obrascu iz stava 4 ovog člana.

Zahtjevom za pristup informaciji ne smatra se traženje uputstava, izrađivanja analiza, odgovora na pitanja koji se ne odnose na postojeće informacije i podatke u posjedu organa vlasti i mišljenja u vezi primjene zakona, a koji od organa vlasti zahtijevaju sačinjavanje nove informacije koja ne postoji u trenutku odlučivanja po zahtjevu.

U slučaju da se zahtjevom za pristup informaciji traže uputstva, izrađivanje analiza, odgovora i mišljenja u smislu stava 6 ovog člana, organ vlasti dužan je da podnosioca zahtjeva uputi na koji način može da ostvari svoje pravo.

## **Pomoć podnosiocu zahtjeva**

### **Član 23**

Organ vlasti dužan je da, u skladu sa svojim nadležnostima, pomaže podnosiocu zahtjeva da ostvari pristup traženoj informaciji.

Ako je zahtjev za pristup informaciji, odnosno zahtjev za ponovnu upotrebu informacija nepotpun ili nerazumljiv zbog čega se po njemu ne može postupiti, organ vlasti dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva, pozove podnosioca zahtjeva da, u roku od osam dana od dana prijema poziva, otkloni nedostatke, uputi ga kako nedostatke da otkloni i upozori ga da će ako to ne učini njegov zahtjev biti odbijen.

U slučaju iz stava 2 ovog člana, rok za rješavanje počinje da teče od dana podnošenja ispravljenog zahtjeva.

Ako organ vlasti nije u posjedu tražene informacije dužan je da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana od prijema zahtjeva, ako zna koji je organ nadležan za postupanje po zahtjevu za pristup informaciji, uputi zahtjev nadležnom organu vlasti i da o tome obavijesti podnosioca zahtjeva.

## **Načini pristupa informaciji**

### **Član 24**

Podnosilac zahtjeva za pristup informaciji, odnosno zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija ima pravo da izabere način na koji želi da ostvari pristup traženoj informaciji, i to:

- 1) neposrednim uvidom u original ili kopiju informacije u prostorijama organa vlasti;
- 2) prepisivanjem ili skeniranjem informacije od strane podnosioca zahtjeva u prostorijama organa vlasti.
- 3) dostavljanjem kopije ili skenirane informacije podnosiocu zahtjeva od strane organa vlasti, neposredno, putem pošte ili elektronskim putem.

Organ vlasti dužan je da omogući pristup informaciji na način iz stava 1 ovog člana za koji se podnosilac zahtjeva opredijelio, osim ako zahtijevani način pristupa tehnički nije moguć.

Ako zahtijevani način pristupa informaciji tehnički nije moguć, organ vlasti će u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva pozvati podnosioca zahtjeva da se opredijeli za drugi način pristupa informaciji.

Ako se pristup informaciji ostvaruje u prostorijama organa vlasti, organ vlasti uz prethodnu konsultaciju sa podnosiocem zahtjeva, određuje rok i vrijeme u kojima se pristup može ostvariti, pri čemu podnosiocu zahtjeva obezbjeđuje dovoljno vremena za ostvarivanje prava na pristup informaciji.

Radi omogućavanja pristupa informacijama na način koji podnosilac zahtjeva želi, organ vlasti dužan je da, kada je to moguće i primjereno, izvrši konvertovanje postojećeg formata informacije u elektronsku, odnosno analognu formu (skeniranje, kopiranje).

### **Način pristupa javnim registrima i javnim evidencijama**

#### **Član 25**

Pristup javnom registru i javnoj evidenciji omogućava se neposredno na osnovu pisanog ili usmenog zahtjeva, bez donošenja rješenja, uvidom u taj registar, odnosno evidenciju u prostoriji organa vlasti.

Organ vlasti je dužan da podnosiocu zahtjeva omogući uvid u javni registar i javnu evidenciju, u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva i da o tome sačini službenu zabilješku.

### **Uslovi za ponovnu upotrebu informacija**

#### **Član 26**

Organ vlasti je dužan da podnosiocu zahtjeva dostavi tražene informacije, bez ograničenja, u otvorenom formatu, u skladu sa standardnim otvorenim licencama, radi ponovne upotrebe.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, organ vlasti može da utvrdi sljedeće posebne uslove pod kojima se dozvoljava ponovna upotreba informacija, i to da:

- 1) sadržaj informacija, uključujući i metapodatke, nije izmijenjen i da smisao informacija nije iskrivljen;
- 2) je naveden izvor, vrijeme nastanka i sticanje informacija;
- 3) je naveden datum posljednjeg ažuriranja informacija;
- 4) informacije sadrže lične podatke, posebnu svrhu ili svrhe za koje je ponovno korišćenje informacija moguće.

Dozvole za ponovnu upotrebu informacija iz stava 2 ovog člana ne ograničavaju ponovnu upotrebu informacija, niti konkurenciju na tržištu i ne sadrže uslove koji su diskriminatorni za iste ili slične vrste informacija ili za komercijalne ili nekomercijalne svrhe.

Organ vlasti je dužan da na svojoj internet stranici objavi dozvole kojima uređuje uslove za ponovnu upotrebu informacija.

Vrste i sadržaj dozvola kojima se uređuju uslovi za ponovnu upotrebu informacija, u skladu sa standardnim otvorenim licencama, propisuje Ministarstvo.

### **Način pristupa informacijama licima sa invaliditetom**

#### **Član 27**

Licu sa invaliditetom omogućava se pristup informaciji na način i u obliku koji odgovara njegovoj mogućnosti i potrebama.

## **Način pristupa dijelu informacije**

### **Član 28**

Ako je dijelu informacije pristup ograničen, u skladu sa članom 17 ovog zakona, organ vlasti dužan je da omogući pristup informaciji dostavljanjem njene kopije podnosiocu zahtjeva, nakon brisanja dijela informacije kojem je pristup ograničen.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, na dijelu informacije kojem je pristup ograničen stavlja se napomena „izvršeno brisanje” i daje obavještenje o obimu izvršenog brisanja (redova, pasusa i stranica).

Brisanje dijela informacije vrši se na način kojim se ne može uništiti ili oštetiti tekst, odnosno sadržina informacije.

## **Nadležni organ vlasti**

### **Član 29**

Za rješavanje po zahtjevu za pristup informaciji nadležan je organ vlasti u čijem posjedu se nalazi tražena informacija, bez obzira da li je taj organ sačinio informaciju.

Pravno lice, fizičko lice i preduzetnik koje se, u smislu člana 11 stav 1 tačka 1 ovog zakona, smatra organom vlasti zbog vršenja javnih ovlašćenja ili upravljanja javnim fondom, dužni su da omoguće pristup informacijama u svom posjedu, koje su u vezi sa vršenjem javnog ovlašćenja ili upravljanjem javnim fondom.

Po zahtjevu za pristup informaciji koja sadrži podatak koji je označen odgovarajućim stepenom tajnosti rješava organ vlasti koji je odredio tajnost podatka.

Ako je zahtjev iz stava 3 ovog člana primio organ vlasti koji nije odredio tajnost podataka, dužan je da bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema, dostavi zahtjev organu koji je odredio tajnost podataka i o tome obavijesti podnosioca zahtjeva.

## **Obavještenje o javno objavljenoj informaciji**

### **Član 30**

Ako je informacija koja se zahtjevom traži već objavljena u skladu sa članom 14 ovog zakona, organ vlasti će bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva, obavijestiti podnosioca zahtjeva o mjestu na internet stranici ili portalu na kojem je informacija objavljena.

## **Pravila postupka**

### **Član 31**

Organ vlasti rješava po zahtjevu za pristup informaciji, odnosno zahtjevu za ponovnu upotrebu informacija u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

U postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana rješenje se donosi bez izjašnjavanja stranke o rezultatima ispitnog postupka.

## **Isključiva prava u postupku za ponovnu upotrebu informacija**

### **Član 32**

Organ vlasti ne smije ugovorom, drugim sporazumom ili odlukom da dozvoli podnosiocu zahtjeva ponovnu upotrebu informacija koja bi spriječila ponovnu upotrebu takvih informacija od strane drugih korisnika.

Ako obavljanje nadležnosti odnosno djelatnosti zahtijeva ograničavanje ponovne upotrebe informacija od strane drugih korisnika, organ vlasti može sa podnosiocem zahtjeva da zaključi ugovor kojim se daje isključivo pravo na ponovnu upotrebu tih informacija.

Ugovor iz stava 2 ovoga člana, po pravilu, se zaključuje na period do tri godine ili na period do deset godina, ako se to isključivo pravo odnosi na digitalizaciju informacija u oblasti kulture.

Ugovor iz stava 2 ovog člana, organ vlasti dužan je da dostavi Agenciji, u roku od 15 dana od dana zaključivanja, odnosno donošenja.

Agencija provjerava opravdanost razloga za dodjeljivanje isključivog prava iz stava 3 ovog člana, najmanje jednom u tri godine, odnosno deset godina, ako se isključivo pravo odnosi na digitalizaciju informacija iz oblasti kulture.

Ugovor iz stava 2 ovog člana za koji Agencija smatra da postoji opravdanost razloga u smislu stava 5 ovog člana, organ vlasti objavljuje na svojoj internet stranici, najmanje dva mjeseca prije stupanja na snagu.

Organ vlasti dužan je da najmanje jednom godišnje vrši procjenu kontinuiranog postojanja osnova za zaključivanje ugovora iz stava 2 ovog člana.

Ako na osnovu procjene iz stava 7 ovog člana organ vlasti utvrdi da su razlozi za zaključivanje ugovora iz stava 2 prestali, odmah će raskinuti taj ugovor.

Rezultat procjene iz stava 7 ovog člana organ vlasti objavljuje na svojoj internet stranici, u roku od 15 dana od dana završetka te procjene.

Ministarstvo će propisati detaljan metod sprovođenja procjene iz stava 7 ovog člana.

## **Odbijanje zahtjeva**

### **Član 33**

Organ vlasti odbiće zahtjev za pristup informaciji, ako:

- 1) se zahtjevom traži sačinjavanje nove informacije u smislu člana 22 stav 6 ovog zakona;
- 2) podnositelj zahtjeva ne otkloni nedostatke u skladu sa članom 23 stav 2 ovog zakona;
- 3) se nakon sprovođenja testa štetnosti i javnog interesa u skladu sa članom 19 ovog zakona utvrdi da je potrebno ograničiti pristup informaciji zbog nekog od razloga iz člana 17 ovog zakona;
- 4) je podnosiocu zahtjeva bio omogućen pristup istoj informaciji u posljednjih 90 dana prije podnošenja zahtjeva za pristup informaciji; ili
- 5) organ ne posjeduje informaciju i ne može utvrditi koji organ vlasti je u posjedu tražene informacije.

Organ vlasti odbiće zahtjev za ponovnu upotrebu informacija, ako:

- 1) se zahtjevom traži sačinjavanje nove informacije u smislu člana 22 stav 6 ovog zakona;
- 2) postupanje po zahtjevu podrazumijeva ili zahtjeva nastavak izrade ili čuvanje informacije radi ponovne upotrebe;
- 3) je pristup informaciji ograničen u skladu sa čl. 17 i 18 ovog zakona;
- 4) podnositelj zahtjeva ne otkloni nedostatke u skladu sa članom 23 stav 2 ovog zakona;
- 5) organ ne posjeduje informaciju i ne može da utvrdi koji organ vlasti je u posjedu tražene informacije;
- 6) su predmet ponovne upotrebe statistički povjerljive informacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje zvanična statistika;
- 7) za ponovnu upotrebu informacije podnositelj zahtjeva mora da dokaže postojanje posebnog pravnog interesa;
- 8) su predmet ponovne upotrebe djelovi informacije koji sadrže samo logotipe, grb ili oznaku;
- 9) su predmet ponovne upotrebe informacije koje su u posjedu obrazovnih i naučnoistraživačkih ustanova, kao što su škole i univerziteti, organizacije osnovane u svrhu prenosa rezultata istraživanja, osim informacija u posjedu biblioteka ustanova visokog obrazovanja;
- 10) su predmet ponovne upotrebe informacije koje posjeduju ustanove kulture, osim biblioteka, muzeja i arhiva;
- 11) se ponovnom upotrebom informacije povređuje pravo intelektualne svojine; ili
- 12) te informacije nijesu nastale u okviru djelovanja organa vlasti od kojeg se traže.

Ako organ vlasti odbije zahtjev za ponovnu upotrebu informacija zbog zaštite prava intelektualne svojine, dužan je da obavijesti podnosioca zahtjeva o nosiocu prava intelektualne svojine, ako je poznat, odnosno nosiocu licence od kojeg je organ vlasti dobio tu informaciju.

## **Rješavanje o zahtjevu**

### **Član 34**

Po zahtjevu za pristup informaciji, odnosno zahtjevu za ponovnu upotrebu informacija, osim u slučaju iz člana 25 ovog zakona i stava 8 ovog člana, organ vlasti odlučuje rješenjem, kojim dozvoljava pristup traženoj informaciji ili njenom dijelu, odnosno ponovnu upotrebu informacija ili zahtjev odbija.

Rješenjem kojim se dozvoljava pristup informaciji ili njenom dijelu određuju se:

- 1) način na koji se dozvoljava pristup informaciji;
- 2) rok za ostvarivanje pristupa;
- 3) troškovi postupka.

Rješenje kojim se dozvoljava ponovna upotreba informacija, pored podataka iz stava 2 ovog člana, može da sadrži i vrstu dozvole u skladu sa članom 26 ovog zakona.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, dozvola za ponovnu upotrebu informacija dostavlja se u prilogu rješenja kojim se dozvoljava ponovna upotreba informacija.

Ako lice koje traži pristup informaciji ili ponovnu upotrebu informacija podnese više zahtjeva koji se zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu, organ vlasti o zahtjevima može riješiti jednim rješenjem.

U slučaju iz stava 5 ovog člana, rokovi iz člana 35 ovog zakona računaju se od dana podnošenja prvog zahtjeva.

Kada odbija zahtjev za pristup informaciji zbog razloga iz člana 33 stav 1 tač. 1, 4 i 5 ovog zakona, organ vlasti donosi rješenje sa skraćenim obrazloženjem.

Kada organ vlasti utvrdi da je zahtjevu za pristup informaciji potrebno u cjelosti udovoljiti, a ne postoje razlozi za ograničenje iz člana 17 ovog zakona, dostaviće podnosiocu zahtjeva tačnu i potpunu informaciju bez donošenja rješenja i bez naplate troškova iz člana 37 ovog zakona.

## **Rok za rješavanje o zahtjevu**

### **Član 35**

Organ vlasti dužan je da o zahtjevu za pristup informaciji, odnosno ponovnu upotrebu informacija donese rješenje i dostavi ga podnosiocu zahtjeva bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Ako se pristup informaciji traži radi zaštite života ili slobode lica ili se traži informacija koja se odnosi na ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva ili životne sredine, a naročito informacija o emisijama u životnu sredinu, organ vlasti dužan je da rješenje o zahtjevu donese i dostavi ga podnosiocu zahtjeva u roku od 48 časova od časa podnošenja zahtjeva.

Rok od 15 dana iz stava 1 ovog člana organ vlasti može produžiti za osam dana, ako:

- 1) se traži pristup izuzetno obimnoj informaciji;
- 2) treba sprovesti test štetnosti i javnog interesa u skladu sa članom 19 ovog zakona;
- 3) pronalaženje tražene informacije zahtjeva pretraživanje većeg broja informacija, zbog čega se značajno otežava redovni rad organa vlasti.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, organ vlasti dužan je da, u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva, u pisanoj formi, obavijesti podnosioca zahtjeva o produženju roka za rješavanje po zahtjevu i razlozima za produženje roka.

## **Rok za izvršenje rješenja**

### **Član 36**

Organ vlasti dužan je da izvrši rješenje kojim se dozvoljava pristup informaciji dostavljanjem tačne i potpune informacije ili njenog dijela, u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja podnosiocu zahtjeva, odnosno u roku od pet dana od dana kada je podnosilac zahtjeva dostavio dokaz o uplati troškova postupka, ako su ti troškovi određeni rješenjem.

## **Troškovi postupka**

### **Član 37**

Na zahtjev za pristup informaciji ne plaća se taksa.

Podnosilac zahtjeva snosi troškove postupka za pristup informaciji koji se odnose na stvarne troškove organa vlasti radi kopiranja, skeniranja i dostavljanja tražene informacije, u skladu sa propisom Vlade Crne Gore.

Propisom iz stava 2 ovog člana mogu se utvrditi posebni troškovi za pristup informacijama u arhivima, bibliotekama i muzejima koje predstavljaju arhivsku ili bibliotečku građu, odnosno muzejski materijal.

Ako je podnosilac zahtjeva lice sa invaliditetom i lice u stanju socijalne potrebe, troškove postupka za pristup informaciji snosi organ vlasti.

Troškovi postupka iz stava 2 ovog člana plaćaju se prije omogućavanja pristupa informaciji.

Ako podnosilac zahtjeva ne dostavi dokaz da je uplatio troškove postupka u utvrđenom iznosu, organ vlasti mu neće omogućiti pristup traženoj informaciji.

Podnosilac zahtjeva ne snosi troškove za pristup informaciji za koju je utvrđeno da je organ vlasti nije objavio u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona.

## **Dodatni troškovi**

### **Član 38**

Organ vlasti može da naplati podnosiocu zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija stvarne troškove reprodukcije, pružanja i dostavljanja informacija, anonimizacije ličnih podataka i preduzimanje mjera za zaštitu povjerljivih komercijalnih informacija, kao i ponovnu upotrebu skupova podataka velike vrijednosti.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, sljedeći organi vlasti mogu podnosiocu zahtjeva naplatiti naknadu za ponovnu upotrebu informacija, koja prelazi iznos troškova iz stava 1 ovog člana, i to:

- 1) biblioteke, uključujući univerzitetske biblioteke, muzeji i arhivi;
- 2) organi vlasti koji su obavezni da ostvaruju prihode, kako bi pokrili značajan dio svojih troškova u vezi sa vršenjem poslova, odnosno djelatnosti;
- 3) pravno lice, fizičko lice i preduzetnik koji vrši javna ovlašćenja, odnosno javnu službu ili upravljaju javnim fondom ili se većim dijelom finansiraju iz javnih prihoda.

Ukupan godišnji prihod organa vlasti ostvaren od naknada naplaćenih u skladu sa stavom 2 ovog člana, ne može biti veći od troškova proizvodnje, kopiranja, distribucije, anonimizacije ličnih podataka, preduzimanja mjera zaštite komercijalnih povjerljivih informacija, kao i razumnog povraćaja njihovog ulaganja.

Organi vlasti iz stava 2 ovog člana dužni su da redovno, a najmanje jednom godišnje, putem svoje internet stranice, obavještavaju javnost o kriterijumima za naplatu troškova, kao i o stvarnom iznosu troškova koji se naplaćuju za ponovnu upotrebu informacija na godišnjem nivou.

Kriterijume za obračun dodatnih troškova ponovne upotrebe informacija na osnovu kojih organ vlasti određuje troškove iz stava 2 ovog člana, listu skupova podataka velike vrijednosti, kao i tehničke uslove za njihovu upotrebu propisuje Ministarstvo.

## **Pravo na žalbu**

### **Član 39**

Protiv rješenja o zahtjevu za pristup informaciji, odnosno obavještenja iz člana 30 ovog zakona podnosilac zahtjeva i drugo lice koje učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu može izjaviti žalbu Agenciji, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, odnosno obavještenja.

Žalba se može izjaviti i kada organ vlasti nije riješio po zahtjevu za pristup informaciji u roku propisanom ovim zakonom (ćutanje uprave).

Žalba se izjavljuje neposredno Agenciji.

Uz žalbu iz stava 1 ovog člana podnosilac zahtjeva i drugo lice koje učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu dostavlja rješenje o zahtjevu za pristup informaciji, odnosno obavještenja iz člana 30 ovog zakona protiv kojeg izjavljuju žalbu, kao i predmetni zahtjev za slobodan pristup informacijama.

Uz žalbu iz stava 2 ovog člana, podnosilac zahtjeva i drugo lice koje učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu dostavlja predmetni zahtjev za slobodan pristup informacijama, kao i dokaz da je taj zahtjev predat organu vlasti.

Protiv rješenja kojim je odbijen zahtjev za pristup informaciji koja sadrži podatke koji su označeni odgovarajućim stepenom tajnosti može se pokrenuti upravni spor.

### **Dejstvo žalbe**

#### **Član 40**

Žalba na rješenje kojim se dozvoljava pristup informaciji ne odlaže izvršenje rješenja.

### **Postupanje prvostepenog organa po žalbi izjavljenoj Agenciji**

#### **Član 41**

Nakon prijema žalbe iz člana 39 st. 1 i 2 ovog zakona, Agencija od organa vlasti koji je odlučivao po zahtjevu za pristup informaciji, odnosno zahtjevu za ponovnu upotrebu informacija, odnosno koji nije riješio po tom zahtjevu, traži izjašnjenje, koje je organ vlasti dužan da dostavi bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana.

### **Postupanje Agencije po žalbi**

#### **Član 42**

Agencija je dužna da po žalbi donese rješenje u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak i dostavi ga podnosiocu žalbe, odnosno drugom licu koje učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, u roku od 30 dana od dana prijema uredne žalbe.

Rješenje iz stava 1 ovog člana donosi organ upravljanja Agencije (u daljem tekstu: Savjet Agencije) i dostavlja ga organu vlasti.

Organ vlasti dužan je da postupi po rješenju iz stava 1 ovog člana bez odlaganja, a najkasnije u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja.

Ako isto lice podnese više žalbi koje se zasnivaju na istom ili sličnom činjeničnom stanju i na istom pravnom osnovu protiv istog organa vlasti, Savjet Agencije o žalbama može riješiti jednim rješenjem.

### **Primjena određenih članova na ponovnu upotrebu informacija**

#### **Član 43**

Odredbe čl. 21, 27, 28, 29, 36, 39, 40, 42, 46 i 47 ovog zakona, koje se odnose na postupak za pristup informacijama primjenjuju se i na postupak za ponovnu upotrebu informacija.

### **Nadležnosti Agencije**

#### **Član 44**

Agencija, pored nadležnosti koje su propisane zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti:

- 1) vrši nadzor nad zakonitošću upravnih akata kojima se rješava o zahtjevima za pristup informacijama i preuzima zakonom propisane mjere;
- 2) vodi informacioni sistem pristupa informacijama i objavljuje katalog organa vlasti;
- 3) daje mišljenja u vezi primjene ovog zakona;
- 4) prati stanje u oblasti pristupa informacijama, daje predloge i preporuke za unapređenje stanja u oblasti pristupa informacijama;
- 5) donosi smjernice za primjenu pojedinih odredbi ovog zakona;

6) vrši nadzor nad primjenom ovog zakona i nadzor nad sprovođenjem izvršnih rješenja po zahtjevima za pristup informacijama;

7) izdaje prekršajni nalog i podnosi zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredbi ovog zakona;

8) vodi i redovno ažurira evidenciju o svim odobrenim isključivim pravima za ponovnu upotrebu informacija;

9) provjerava opravdanost razloga za odobrenje isključivog prava na ponovnu upotrebu informacija;

10) vrši i druge poslove propisane ovim zakonom.

### **Ovlašćenja Savjeta Agencije**

#### **Član 45**

Radi rješavanja po žalbi i vršenja nadzora nad zakonitošću upravnih akata po zahtjevima za pristup informacijama, odnosno zahtjevima za ponovnu upotrebu informacija, Savjet Agencije ima pravo da zahtijeva da mu organ vlasti dostavi kompletnu informaciju ili dio informacije kojoj se traži pristup, kao i druge informacije i podatke koji su potrebni za odlučivanje.

Organ vlasti i dužan je da, u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana, dostavi Savjetu Agencije tačne i potpune podatke, kao i sve tražene informacije.

### **Informacioni sistem pristupa informacijama**

#### **Član 46**

Radi praćenja stanja u oblasti pristupa informacijama Agencija vodi informacioni sistem pristupa informacijama, koji sadrži podatke o:

1) organima vlasti;

2) zahtjevima za pristup informacijama, po podnosiocima, organima vlasti, vrstama informacija i traženim načinima pristupa informacijama;

3) aktima organa vlasti po zahtjevima za pristup informacijama;

4) žalbama na akte po zahtjevima za pristup informacijama, po podnosiocima i organima vlasti;

5) tužbama protiv rješenja o zahtjevima za pristup informacijama, po podnosiocima tužbi i tuženim organima vlasti;

6) odlukama suda po tužbama na rješenja po zahtjevima za pristup informacijama;

7) mjerama protiv organa vlasti zbog nepostupanja u skladu sa ovim zakonom.

Sadržaj i način vođenja informacionog sistema iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Obaveza dostavljanja akata i podataka**

#### **Član 47**

Organi vlasti dužni su da Agenciji dostave podatke o podnoscima, aktima i preduzetim mjerama iz člana 46 stav 1 ovog zakona, u roku od deset dana od dana njihovog podnošenja, odnosno sačinjavanja ili preduzimanja.

### **Izveštaj o stanju u oblasti pristupa informacijama**

#### **Član 48**

Savjet Agencije dužan je da jednom godišnje podnese Skupštini Crne Gore izvještaj o stanju u oblasti pristupa informacijama.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o broju podnijetih zahtjeva za pristup informacijama i zahtjeva za ponovnu upotrebu informacija po organima vlasti, odlučivanju u prvostepenom i drugostepenom postupku i upravnom sporu, analizu i ocjenu stanja u oblasti pristupa informacijama, kao i predlog mjera za unapređenje stanja u oblasti pristupa informacijama.

Pored obaveze iz stava 1 ovog člana, Savjet Agencije je dužan da podnese izvještaj Skupštini Crne Gore uvijek kad to Skupština zatraži.

## **Sudska zaštita**

### **Član 49**

Podnosilac zahtjeva za pristup informaciji ili ponovnu upotrebu informacija i drugo zainteresovano lice ima pravo da pokrene upravni spor protiv rješenja drugostepenog organa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni spor.

Postupak po tužbi u vezi sa pristupom informaciji ili ponovnom upotrebom informacija je hitan.

Svaka stranka u upravnom sporu iz stava 1 ovog člana koji se pokreće zbog ćutanja uprave, snosi svoje troškove.

## **Zaštita zaposlenog**

### **Član 50**

Zaposleni u organu vlasti koji, savjesno vršeći dužnost, objelodani informaciju koja sadrži podatke o zloupotrebi ili neregularnosti u vršenju javne funkcije ili službenog ovlašćenja ne može se pozvati na odgovornost za povredu radne obaveze.

## **Izvršenje**

### **Član 51**

Kada organ vlasti koji je dužan da izvrši rješenje, ne izvrši rješenje u skladu sa članom 36 ovog zakona, Agencija po predlogu podnosioca zahtjeva za pristup informaciji, odnosno drugog lica koje učini vjerovatnim svoj pravni interes u predmetu, u roku od tri dana, donosi rješenje o izvršenju u kojem navodi kada je rješenje koje se izvršava postalo izvršno, vrijeme, mjesto i način izvršenja i dostavlja ga organu vlasti u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

U slučaju da organ vlasti ne izvrši rješenje o izvršenju iz stava 1 ovog člana, Agencija će taj organ prinuditi da ispuni obavezu izricanjem novčane kazne u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

## **IV. NADZOR**

### **Nadzor Agencije**

#### **Član 52**

U vršenju nadzora u skladu sa ovim zakonom Agencija je ovlašćena da, po službenoj dužnosti, kontroliše da li:

- organ vlasti objavljuje i redovno ažurira vodič za pristup informacijama u skladu sa članom 13 ovog zakona;

- je organ vlasti odredio službenika za pristup informacijama;

- organ vlasti objavljuje informacije u skladu sa članom 14 ovog zakona.

Agencija postupa i po inicijativama za pokretanje postupka nadzora u slučajevima iz stava 1 ovog člana i u drugim slučajevima nepostupanja po ovom zakonu.

### **Kontrolori**

#### **Član 53**

Nadzor iz člana 53 ovog zakona, Agencija vrši preko zaposlenih lica koja su za vršenje tih poslova određena aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije (u daljem tekstu: kontrolor).

Kontrolor može biti lice koje, pored opštih uslova propisanih zakonom, ispunjava i sljedeće uslove, i to da:

1) ima VIII nivo kvalifikacije obrazovanja;

2) ima pet godina radnog iskustva na poslovima u VIII nivou kvalifikacije obrazovanja;

3) ima opštu zdravstvenu sposobnost;

- 4) ima položen stručni ispit za rad u državnim organima;
- 5) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje poslova nadzora u Agenciji.

U vršenju poslova nadzora iz stava 1 ovog člana kontrolori su samostalni.

### **Ovlašćenja kontrolora i obaveza organa vlasti**

#### **Član 54**

U vršenju nadzora iz člana 53 ovog zakona, kontrolori imaju pravo da traže, odnosno izvrše uvid u informacije, podatke i dokumentaciju koji su predmet postupka nadzora.

Organi vlasti dužni su da dostave, odnosno omoguće uvid u tražene informacije, podatke i dokumentaciju iz stava 1 ovog člana u roku koji im odredi kontrolor.

### **Zapisnik o izvršenom nadzoru**

#### **Član 55**

O izvršenom nadzoru iz člana 53 ovog zakona sačinjava se zapisnik, u roku od 15 dana od dana izvršenog nadzora i dostavlja organu vlasti.

Na zapisnik iz stava 1 ovog člana organ vlasti može, u roku od osam dana od dana prijema zapisnika, podnijeti primjedbe Agenciji.

Agencija je dužna da na svojoj internet stranici objavljuje zapisnike o izvršenom nadzoru u dijelu koji se odnosi na proaktivno objavljivanje informacija iz člana 14 ovog zakona.

### **Obavještavanje Savjeta Agencije**

#### **Član 56**

Ako je kontrolor, zbog utvrđenih nepravilnosti u primjeni ovog zakona koje je konstatovao u zapisniku, naložio otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, o tome je dužan da obavijesti Savjet Agencije, bez odlaganja.

### **Izricanje mjera**

#### **Član 57**

U vršenju nadzora iz člana 53 ovog zakona, kontrolor rješenjem može izreći sljedeće mjere:

- 1) narediti preduzimanje odgovarajućih mjera radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti;
- 2) zabraniti obavljanje radnji koje su sprovedene suprotno ovom zakonu;
- 3) predložiti preduzimanje mjera u cilju unapređenja rada organa vlasti.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

### **Shodna primjena**

#### **Član 58**

Na postupak i način vršenja nadzora, obaveze i ovlašćenja kontrolora i druga pitanja od značaja za vršenje nadzora shodno se primjenjuju propisi kojima se uređuje inspeksijski nadzor i upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

## **V. KAZNENE ODREDBE**

### **Prekršaji za organ vlasti**

#### **Član 59**

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne sačini, ne objavi na svojoj internet stranici ili redovno ne ažurira vodič za pristup informacijama a najmanje jednom godišnje, odnosno u roku od 30 dana od dana promjene vrste informacija u njegovom posjedu i podataka od značaja za pristup informacijama (član 13 st. 1 i 3);

2) na svojoj internet stranici, na određenom i lako dostupnom mjestu, u mašinski čitljivom i otvorenom formatu, ne objavi informacije iz člana 14 stav 1 ovog zakona koje je dužan da objavi (član 14 stav 1);

3) ne omogući podnosiocu zahtjeva pristup informaciji ili njenom dijelu, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonom (član 16);

4) ne omogući pristup informaciji ili dijelu informacije u slučajevima iz člana 17 ovog zakona kada postoji prevladajući javni interes za njeno objelodanjivanje (član 20 stav 2);

5) podnosiocu zahtjeva ne izda ili ne dostavi odgovarajući dokaz da je primio zahtjev za pristup informaciji (član 21 stav 5);

6) ne postupi i po zahtjevu koji nije podnjet na utvrđenom obrascu iz člana 22 stav 4 ovog zakona (član 22 stav 5);

7) u slučaju kada je zahtjev za pristup informaciji ili zahtjev za ponovnu upotrebu informacija nepotpun ili nerazumljiv zbog čega se po njemu ne može postupiti, bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva, ne pozove podnosioca zahtjeva da otkloni nedostatke u roku od osam dana od dan prijema poziva, ne uputi ga kako nedostatke da otkloni i ne upozori ga da će, ako to ne učini, njegov zahtjev biti odbijen (član 23 stav 2);

8) ne omogući pristup informaciji na način iz člana 24 stav 1 ovog zakona, za koji se podnosilac zahtjeva opredijelio ako zahtijevani način pristupa informacijama tehnički nije moguć (član 24 stav 2);

9) radi omogućavanja pristupa informaciji na način koji podnosilac zahtjeva želi, u slučaju kada je to moguće i primjereno, ne izvrši konvertovanje postojećeg formata informacije u elektronsku odnosno analognu formu (skeniranje, kopiranje) (član 24 stav 5);

10) ne omogući podnosiocu zahtjeva uvid u javni registar i javnu evidenciju u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva I da o tome ne sačini službenu zabilješku (član 25 stav 2);

11) ne objavi na svojoj internet stranici dozvole za ponovnu upotrebu informacija (član 26 stav 5);

12) ako bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema, ne dostavi organu koji je odredio tajnost podataka i o tome ne obavijesti podnosioca zahtjeva (član 29 stav 4);

13) u slučaju kada je informacija koja se zahtjevom traži već objavljena u skladu sa članom 14 ovog zakona, ne obavijesti podnosioca zakona, bez odlaganja, a najkasnije u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva, o mjestu na internet stranici ili portalu, na kojem je ta informacija objavljena (član 30);

14) odbije zahtjev za ponovnu upotrebu informacija zbog zaštite prava intelektualne svojine, a podnosioca zahtjeva ne obavijesti o nosiocu prava intelektualne svojine, ako je poznat, odnosno nosiocu licence od kojeg je organ vlasti dobio tu informaciju (član 33 stav 3);

15) ne dostavi tačnu i potpunu informaciju bez donošenja rješenja i bez naplate troškova iz člana 37 ovog zakona (član 34 stav 8);

16) o zahtjevu za pristup informaciji, odnosno ponovnu upotrebu informacija ne donese rješenje i ne dostavi ga podnosiocu zahtjeva, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja urednog zahtjeva (član 35 stav 1);

17) ne donese i dostavi rješenje podnosiocu zahtjeva o zahtjevu u roku od 48 časova od časa podnošenja zahtjeva, ako se pristup informaciji traži radi zaštite života ili slobode lica ili se traže informacije koje se odnose na ugrožavanje ili zaštitu zdravlja stanovništva ili životne sredine, a naročito ako se traže informacije o emisijama u životnu sredinu (član 35 stav 2);

18) u slučaju iz člana 35 stav 3 ovog zakona u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva u pisanoj formi ne obavijesti podnosioca zahtjeva o produženju roka za rješavanje po zahtjevu i razlozima za produženje roka (član 35 stav 4);

19) ne izvrši rješenje kojim se dozvoljava pristup informaciji dostavljanjem tačne i potpune informacije ili njenog dijela, u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja podnosiocu zahtjeva, odnosno u roku od pet dana od dana kada je podnositelj zahtjeva dostavio dokaz o uplati troškova postupka, ako su oni rješenjem određeni (član 36);

20) podnositelj zahtjeva bude snosio troškove, za koju je utvrđeno da je organ vlasti nije objavio u skladu sa članom 14 stav 1 ovog zakona (član 37 stav 7);

21) redovno, a najmanje jednom godišnje, putem svoje internet stranice, ne obavještavaju javnost o kriterijumima za naplatu troškova, kao i o stvarnom iznosu troškova koji se naplaćuju za ponovnu upotrebu informacija na godišnjem nivou (član 38 stav 4);

22) ne dostavi Savjetu Agencije u roku od pet dana od dana prijema zahtjeva, iz člana 45 stav 1 ovog zakona, tačne i potpune podatke, kao i sve tražene informacije (član 45 stav 2);

23) ne dostavi Agenciji podatke o podnescima, aktima i mjerama iz člana 46 stav 1 ovog zakona, u roku od 10 dana od dana njihovog podnošenja, odnosno sačinjavanja ili preduzimanja (član 47);

24) pozove na odgovornost zaposlenog koji, savjesno vršeći dužnost, objelodani informaciju koja sadrži podatke o zloupotrebi ili neregularnosti u vršenju javne funkcije ili službenog ovlašćenja (član 50);

25) ne dostavi, odnosno ne omogući uvid u tražene informacije, podatke i dokumentaciju koji su predmet postupka nadzora, u roku koji odredi kontrolor (član 54);

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu lokalne samouprave, organu lokalne uprave novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 6.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura.

## VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### **Rok za izradu vodiča za pristup informacijama**

#### Član 60

Vodiče za pristup informacijama, u skladu sa ovim zakonom, organi vlasti sačinice i na svojoj internet stranici objaviti u roku od 30 dana od dana početka primjene ovog zakona.

### **Rok za donošenje podzakonskih akata**

#### Član 61

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donijeti na osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list CG”, br. 44/12 i 30/17), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

### **Započeti postupci**

#### Član 62

Postupci za pristup informacijama i ponovnu upotrebu informacija koji su započeti prije početka primjene ovog zakona okončaće se po Zakonu o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list CG”, br. 44/12 i 30/17).

### **Prestanak važenja**

#### **Član 63**

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o slobodnom pristupu informacijama („Službeni list CG”, br. 44/12 i 30/17).

### **Stupanje na snagu**

#### **Član 64**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se nakon isteka šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj: 23-3/25-8/26

EPA 484 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2151.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O OGRANIČAVANJU**  
**UPOTREBE DUVANSKIH**  
**PROIZVODA**

Proglašavam **Zakon o dopunama Zakona o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2437/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O DOPUNAMA ZAKONA O OGRANIČAVANJU UPOTREBE DUVANSKIH**  
**PROIZVODA**

Član 1

U Zakonu o ograničavanju upotrebe duvanskih proizvoda („Službeni list CG”, broj 46/19) poslije člana 52 dodaju se tri nova člana koji glase:

„Član 52a

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda, koji je proizveden u Crnoj Gori i van Crne Gore, radi obezbjeđivanja sljedljivosti i praćenja od proizvođača do kupca u maloprodajnom objektu, mora da sadrži jedinstvenu identifikacionu oznaku (u daljem tekstu: jedinstvena identifikacija).

Jedinstvena identifikacija mora da bude utisnuta ili pričvršćena tako da je nije moguće ukloniti, da je neizbrisiva, neskrivena i neprekinuta kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, otvaranjem pakovanja ili na drugi način.

Na osnovu jedinstvene identifikacije, omogućeno je da se za svaki duvanski proizvod utvrdi:

- 1) datum i mjesto proizvodnje;
- 2) naziv proizvođača;
- 3) vrsta mašine koja je korišćena za proizvodnju;
- 4) smjena u kojoj je proizveden i vrijeme proizvodnje;
- 5) opis proizvoda;
- 6) planirano tržište za maloprodaju;
- 7) planirana transportna ruta;
- 8) naziv uvoznika, ako je moguće;

9) stvarna transportna ruta od proizvodnje do prvog maloprodajnog objekta, uključujući sva korišćena skladišta, kao i datum transporta, određite pošiljke, mjesto polaska i primaoca;

10) naziv svih pravnih lica i preduzetnika uključenih u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta, ako ih ima;

11) račun, broj narudžbenice i potvrde o plaćanju svih pravnih lica uključenih u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta, ako je moguće.

Podaci iz stava 3 tač. 1 do 7 ovog člana čine obavezni dio jedinstvene identifikacije.

Podaci iz stava 3 tač. 8 do 11 ovog člana su obavezni, u momentu kada su poznati i moraju da budu elektronskim putem povezani sa jedinstvenom identifikacijom.

Podatke iz stava 3 ovog člana, pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta ne smiju mijenjati ili brisati, a lični podaci do kojih se dođe u obavljanju prometa duvanskih proizvoda čuvaju se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

#### Član 52b

Pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica i preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko, od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, evidentiraju nabavku svakog pojedinačnog pakovanja, kao i sva kretanja od proizvođača do kupca u maloprodajnom objektu.

Evidentiranje iz stava 1 ovog člana vrši se označavanjem i obilježavanjem spoljašnjih pakovanja (šteke, kutije, palete i sl.) duvanskih proizvoda, uz mogućnost praćenja i pronalaženja svakog pojedinačnog pakovanja duvanskog proizvoda, u svakom trenutku.

Pravna lica i preduzetnici uključeni u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do pravnog lica koje se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod dužna su da vode evidenciju o svakom izvršenom prometu duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom.

Proizvođači duvanskih proizvoda dužni su da obezbijede opremu za elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda svim pravnim licima i preduzetnicima uključenim u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica ili preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, uključujući i uvoz, skladištenje i transport duvanskih proizvoda.

Oprema iz stava 4 ovog člana mora da obezbijedi očitavanje i elektronski prenos podataka iz člana 52a ovog zakona, pravnom licu sa kojim je organ državne uprave nadležan za poslove finansija zaključio ugovor i povjerio poslove upravljanja sistemom sljedljivosti i praćenja.

Ugovor iz stava 5 ovog člana organ državne uprave nadležan za poslove finansija zaključuje sa pravnim licem koje ima sjedište u Crnoj Gori uz saglasnost Vlade Crne Gore.

Kontrolu rada pravnog lica iz stava 5 ovog člana vrši organ državne uprave nadležan za poslove finansija, o čemu sačinjava godišnji izvještaj.

Godišnji izvještaj koji sadrži podatke iz sistema sljedljivosti duvanskih proizvoda kao i evaluaciju rada pravnog lica koji upravlja sistemom, organ državne uprave nadležan za poslove finansija dostavlja Vladi Crne Gore, najkasnije do kraja drugog kvartala tekuće godine za prethodnu godinu,

Organ državne uprave nadležan za poslove finansija i drugi nadležni organi imaju pravo pristupa podacima iz člana 52a ovog zakona, a proizvođačima i uvoznicima, na njihov zahtjev, u opravdanim slučajevima, organ državne uprave nadležan za poslove finansija može da odobri pristup tim podacima, osim podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu, a koji su zaštićeni u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

## Član 52c

Svako pojedinačno pakovanje duvanskog proizvoda koje se stavlja u promet, pored jedinstvene identifikacije, mora da ima i sigurnosni znak zaštićen od neovlašćenog rukovanja.

Sigurnosni znak je sastavljen od vidljivih i nevidljivih elemenata i mora da bude utisnut ili pričvršćen na pakovanju duvanskog proizvoda, tako da nije moguće njegovo uklanjanje i mora da bude neizbrisiv i ne smije djelimično ili u cjelosti da bude skriven ili prekinut kontrolnom akciznom markicom, oznakom cijene, omotima, košuljicama, kutijama ili drugim natpisima i simbolima, u skladu sa zakonom.

Kao sigurnosni element iz stava 2 ovog člana mogu se upotrebljavati i kontrolne akcizne markice, ako ispunjavaju sve potrebne tehničke standarde i funkcije.

Tehničke standarde za uspostavljanje sljedljivosti i rad sistema za praćenje duvanskih proizvoda, sadržinu i označavanje jedinstvenom identifikacijom, unos, prenos, obradu i čuvanje, pristup tim podacima, kao i druga pitanja od značaja za jedinstvenu identifikaciju propisuje organ državne uprave nadležan za poslova finansija.”

## Član 2

U članu 66 poslije stava 4 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Nadzor nad sistemom sljedljivosti duvanskih proizvoda iz čl. 52a, 52b i 52c ovog zakona prilikom uvoza sprovodi organ državne uprave nadležan za poslove carina.

Nadzor nad sistemom sljedljivosti duvanskih proizvoda iz čl. 52a, 52b i 52c ovog zakona u maloprodaji vrši ovlašćeno službeno lice organa državne uprave nadležnog za poslova finansija.”

## Član 3

U članu 68 stav 1 poslije tačke 38 dodaje se osam novih tačaka koje glase:

„38a) prodaje pojedinačna pakovanja duvanskih proizvoda koje ne sadrže jedinstvenu identifikaciju (član 52a stav 1);

38b) jedinstvena identifikacija ne sadrži podatke iz člana 52a stav 3 tač. 1 do 7 (član 52a stav 4);

38c) kao lice uključeno u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do prvog maloprodajnog objekta mijenja ili briše podatke iz člana 52a stav 3 (član 52a stav 6);

38d) lične podatke do kojih dođu u obavljanju prometa duvanskih proizvoda ne čuvaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka (član 52a stav 6);

38e) kao lice uključeno u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica i preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko, od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, ne evidentira na propisan način nabavku svakog pojedinačnog pakovanja, kao i sva kretanja od proizvođača do kupca u maloprodajnom objektu (član 52b st. 1 i 2);

38f) kao lice uključeno u promet duvanskih proizvoda od proizvođača do pravnog lica koje se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod ne vodi evidenciju o svakom izvršenom prometu duvanskih proizvoda, u skladu sa zakonom (član 52b stav 3);

38g) kao proizvođač duvanskih proizvoda ne obezbijedi opremu za elektronsko evidentiranje duvanskih proizvoda svim pravnim licima i preduzetnicima uključenim u promet duvanskih proizvoda, od proizvođača do pravnog lica ili preduzetnika koji se bavi prometom duvanskih proizvoda na veliko od koga maloprodajni objekat kupuje duvanski proizvod, uključujući i uvoz, skladištenje i transport duvanskih proizvoda odnosno ne obezbijedi očitavanje i elektronski prenos podataka iz člana 52a ovog zakona pravnom licu sa kojim proizvođač, odnosno uvoznik zaključuje ugovor o čuvanju tih podataka (član 52b st. 4 i 5);

38h) prodaje pojedinačna pakovanja duvanskih proizvoda koja ne sadrže sigurnosni znak (član 52c stav 1).”

#### Član 4

Poslije člana 68 dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 68a

Za prekršaj iz člana 68 stav 1 tač. 38a i 38h pravnom licu, odnosno preduzetniku, pored novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta (akciznih proizvoda)”.

#### Član 5

Poslije člana 70 dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 70a

Podzakonski propis iz člana 52c stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

#### Član 6

Poslije člana 74 dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 74a

Odredbe čl. 52a, 52b i 52c ovog zakona prestaju da važe danom početka primjene odredbi čl. 50, 51 i 52 ovog zakona.

#### Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. oktobra 2026. godine.

Broj: 28-2/25-11/9

EPA 697 XXVIII

Podgorica, 27. decembra 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2152.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ**  
**ZAŠTITI**

Proglašavam **Zakon o dopunama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2483/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O DOPUNAMA ZAKONA O SOCIJALNOJ I DJEČJOJ ZAŠTITI**

Član 1

U Zakonu o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Službeni list CG”, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21, 3/23, 48/24, 33/25 i 122/25) u članu 5 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Prava po ovom zakonu mogu ostvariti i državljani države članice Evropske unije, državljani Evropskog ekonomskog prostora i Švajcarske konfederacije i članovi njihovih porodica.”

Dosadašnji st.2,3 i 4 postaju st.3,4 i 5.

Član 2

U članu 23 poslije riječi: „centru za socijalni rad” dodaju se riječi: „,prihodi pojedinca, odnosno člana porodice ostvareni u skladu sa članom 31a st. 2 i 3 ovog zakona.”

Član 3

U članu 28 stav 3 mijenja se i glasi:

„Zavod za zapošljavanje je dužan da, rješenje o prestanku vođenja evidencije o nezaposlenom licu dostavi centru za socijalni rad u roku od tri radna dana od dana donošenja rješenja, ako se radno sposobni korisnik materijalnog obezbjeđenja zaposli, odbije ponuđeno zaposlenje ili odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja.”

#### Član 4

U članu 31a poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, pravo na materijalno obezbjeđenje ne prestaje korisniku tokom trajanja uključenosti pojedinca, odnosno člana porodice u programe aktivne politike zapošljavanja, uključujući i programe koji podrazumijevaju zasnivanje radnog odnosa, a realizuju se posredstvom Zavoda za zapošljavanje, u trajanju do 12 mjeseci.

U slučaju iz stava 2 ovog člana pojedinac, odnosno porodica ostvaruju pravo na 100% iznosa naknade za materijalno obezbjeđenje, koju su ostvarili u mjesecu koji prethodi zaključivanju ugovora o radu.”.

#### Član 5

Poslije člana 80 dodaje se novi član koji glasi:

### **„Kontrola kvaliteta rada socijalno-ljekarskih komisija**

#### Član 80a

Kontrolu kvaliteta rada socijalno-ljekarskih komisija u postupcima za ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć vrši posebna komisija, koju obrazuje Vlada.

O izvršenoj kontroli kvaliteta iz stava 1 ovog člana posebna komisija sačinjava izvještaj i dostavlja ga nadležnom organu državne uprave.

Ako su izvještajem posebne komisije utvrđene nepravilnosti u stručnom radu socijalno-ljekarske komisije na osnovu čijeg je nalaza, ocjene i mišljenja centar za socijalni rad utvrdio činjenice u smislu člana 80 stav 1 ovog zakona i donio rješenje o ostvarivanju prava na dodatak za njegu i pomoć, nadležni organ državne uprave dužan je da taj izvještaj dostavi centru za socijalni rad, bez odlaganja, radi ukidanja rješenja o ostvarivanju prava na dodatak za njegu i pomoć u skladu sa zakonom.

Centar za socijalni rad obavještava korisnika prava iz stava 3 ovog člana o ukidanju rješenja, u roku od tri dana.

Aktom o obrazovanju posebne komisije utvrđuje se način rada i druga pitanja od značaja za rad posebne komisije.”.

#### Član 6

Poslije člana 176c dodaju se tri nova člana koji glase:

### **„Primjena odredbi**

#### Član 176d

Posebna komisija će vršiti kontrolu kvaliteta rada socijalno-ljekarskih komisija u postupcima za ostvarivanje prava na dodatak za njegu i pomoć započetim od 1. januara 2025. godine.

Kontrolu iz stava 1 ovog člana posebna komisija će vršiti do okončanja rada socijalno-ljekarskih komisija u smislu člana 176b ovog zakona.

### **Prestanak važenja**

#### Član 176e

Danom početka sprovođenja postupaka jedinstvenog vještačenja invaliditeta u skladu za zakonom kojim se uređuje jedinstveno vještačenje invaliditeta, prestaje da važi član 80a ovog zakona.

### **Primjena odredbe**

#### Član 176f

Odredba člana 5 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.”.

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 19-6/25-9/11

EPA 705 XXVIII

Podgorica, 27. decembra 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2153.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O SIGURNOSTI POMORSKE PLOVIDBE**

Proglašavam **Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2494/2  
Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O SIGURNOSTI POMORSKE PLOVIDBE**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom uređuje se sigurnost pomorske plovidbe i druga pitanja od značaja za sigurnost plovidbe.

**Pomorska plovidba**

Član 2

Pomorska plovidba je plovidba koja se obavlja u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore. Unutrašnjim morskim vodama smatraju se i vode Skadarskog jezera, rijeke Rijeka Crnojevića i rijeke Bojane do granica plovnosti.

**Primjena zakona**

Član 3

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na brodove i druge pomorske objekte koji se nalaze ili plove unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na brodove crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se oni nalaze.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na ratne brodove samo ako je to ovim zakonom izričito utvrđeno.

Odredbe koje se odnose na brodove primjenjuju se i na druge pomorske objekte samo kad je zakonom to predviđeno.

**Običaji u plovidbi**

Član 4

Na odnose koji nijesu uređeni ovim zakonom, potvrđenim međunarodnim ugovorima i evropskim propisima primjenjuju se običaji u pomorskoj plovidbi.

**Upotreba rodno osjetljivog jezika**

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

**Značenje izraza**

Član 6

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **adresa** je naziv i komunikaciona veza putem koje se, prema potrebi, može uspostaviti kontakt sa brodarom, agentom, nadležnim tijelom ili bilo kojom drugom ovlašćenim licem ili tijelom koje posjeduje detaljne podatke o brodskom teretu;
- 2) **agent** je svako lice koje ima mandat ili je ovlašćeno za dostavu podataka u ime broдача;
- 3) **AIS** je sistem za automatsku identifikaciju brodova;
- 4) **baza podataka inspeksijskih pregleda** je informacioni sistem koji doprinosi sprovođenju sistema nadzora države luke unutar Crne Gore, a sadrži podatke o inspeksijskim pregledima koji se obavljaju u Crnoj Gori i u području Pariškog memoranduma;
- 5) **brod crnogorske državne pripadnosti** je brod koji je upisan u upisnik brodova Crne Gore i plove pod njenom zastavom;

6) **brod** je pomorski plovni objekat, osim ratnog broda, osposobljen za plovidbu morem čija je dužina 12 metara ili veća, a BT 15 ili veća, ili je ovlašten da prevozi više od 12 putnika (putnički, teretni, tehnički plovni objekt, ribarski, javni ili naučno-istraživački);

7) **brod kojem je potrebna pomoć** je, brod u situaciji koja bi mogla prouzrokovati njegov gubitak ili opasnost za životnu sredinu ili plovidbu;

8) **brod na sidrištu** je brod u luci ili akvatorijumu u nadležnosti luke, koji nije na vezu, a u relaciji je brod - luka;

9) **brod u gradnji** je brod koji se gradi, od trenutka polaganja kobilice ili sličnog postupka gradnje, a koji je upisan u upisnik brodova u gradnji, do završetka gradnje i upisa u upisnik brodova;

10) **brodar** je fizičko ili pravno lice koje je kao držalac broda nosilac plovidbenog poduhvata, pri čemu se pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno, da je brodar lice koje je upisano kao vlasnik broda u upisniku brodova;

11) **brodovlasnik** je registrovani vlasnik pomorskog broda ili drugo lice, koje je odgovorno za upravljanje brodom;

12) **brzo putničko plovilo** je plovilo koje prevozi više od 12 putnika i koje je definisano u pravilu 1. poglavlja X. Konvencije SOLAS 74 i;

13) **BT** (bruto tonaža) je zapremina svih zatvorenih prostora plovnog objekta;

14) **CE oznaka** je oznaka kojom proizvođač dokazuje da je proizvod u skladu sa važećim zahtjevima utvrđenim propisima Evropske unije;

15) **čamac** je pomorski plovni objekat osposobljen za plovidbu morem i vodama povezanim sa morem, koji je registrovan za prevoz najviše 12 putnika, ukupne snage pogonskog uređaja većeg od 5 kW, čija je dužina trupa veća od 2,5 metra, a manja od 12 metara, a BT manja od 15, osim plovnih objekata koji pripadaju drugom pomorskom objektu u svrhu prikupljanja, spašavanja ili obavljanja radova i plovnih objekata namijenjenih isključivo za takmičenje, kanue, kajake, gondole i pedaline, daske za jedrenje i daske za jahanje na valovima;

16) **čun** je tradicionalni drveni čamac za plovidbu na Skadarskom jezeru i Rijeci Crnojevića, specifične izrade i konstrukcije, koji predstavlja kulturno dobro i dio crnogorskog naslijeđa;

17) **druga lica koja pomažu u sprovođenju statutarnih pregleda** su lica koja je ovlastila država članica ili priznata organizacija koja djeluje u njeno ime, koja mogu pomagati ovlaštenim licima za statutarnu sertifikaciju države zastave u sprovođenju statutarnih pregleda i koja ispunjavaju uslove u pogledu komunikacije, kvalifikacija i nezavisnosti utvrđene u članu 8. stav 1. Direktive 2009/21;

18) **dužina broda** je dužina utvrđena tehničkim pravilima;

19) **GMDSS** je globalni pomorski sistem opasnosti i sigurnosti;

20) **hidroavion** je vazduhoplov, nepokretnih krila, konstruisan za polijetanje, slijetanje i manevrisanje na vodi koji uključuje i amfibije kada se upotrebljavaju kao hidroavioni;

21) **HSSC** je smjernica IMO-a za preglede prema usklađenom sistemu pregleda i izdavanja svjedočanstava, u ažuriranoj verziji;

22) **IMO-a provjera** je provjera koja se provodi u skladu sa Rezolucijom A.1067(28) o okviru i postupcima za program provjera država članica IMO-a u njenoj ažuriranoj verziji koju je donijela Međunarodna pomorska organizacija (IMO);

23) **instalacija za proizvodnju ugljovodonika** je objekat u potpunosti ili djelimično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno (nepomični odobalni objekat), osim cjevovoda;

24) **jahta** je plovni objekat na motorni pogon ili jedra, koji može imati više od jednog trupa, namijenjen i opremljen za duži boravak na moru, za razonodu, sport i rekreaciju, čija je dužina je veća od 7 m i koji se koristi za lične potrebe ili privrednu djelatnost;

25) **jahta na jedra** je jahta koja kao pogonski uređaj koristi jedra pomoću kojih se može kretati na moru, u granicama sopstvenog područja plovidbe, kao i jahta koja uz jedra ima i mehanički pogonski uređaj, kojeg ne koristi tokom plovidbe;

26) **javni plovni objekat** je plovni objekat, osim ratnog plovnog objekta, namijenjen i opremljen za obavljanje djelatnosti od javnog interesa, čiji je vlasnik odnosno brodar država ili drugi organ ovlašten od države i koji služi isključivo u neprivredne svrhe (policijski brod, brod lučke kapetanije, brod za traganje i spasavanje i slično, osim školskih brodova i sličnog);

27) **jedinica za prevoz tereta** je drumsko teretno vozilo, željeznički teretni vagon, teretni kontejner, drumska cistijerna, željeznički vagon ili prenosni tank;

28) **klasifikaciono svjedočanstvo** je dokument kojim se potvrđuje usklađenost sa Konvencijom SOLAS 74, poglavljem II-1, dijelom A-1, pravilom 3-1;

29) **kompanija** je fizičko ili pravno lice koje je preuzelo odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika broda i koje je preuzimanjem takve odgovornosti preuzelo ovlaštenja i odgovornosti u skladu sa Međunarodnim pravilnikom o upravljanju sigurnošću (ISM Pravilnik) ili je preuzelo odgovornost od vlasnika za upravljanje čamcem ili jahtom, koja se koristi u privredne svrhe, u skladu sa zakonom;

30) **Konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976., izmijenjena Protokolom iz 1996 - Konvencija iz 1996.**, je konvencija koju je donijela Međunarodna pomorska organizacija (IMO);

31) **krcatelj** je lice koje zaključi ugovor o prevozu roba sa prevoznikom, ili se u njegovo ime ili po njegovom ovlaštenju takav ugovor zaključuje;

32) **LRIT** je sistem praćenja i identifikacije brodova na velikoj udaljenosti u skladu sa pravilom 19-1 poglavlja V SOLAS konvencije;

33) **međunarodna plovidba** je plovidba ili putovanje iz bilo koje crnogorske luke u stranu luku i obratno ili plovidba između stranih luka;

34) **mjera odbijanja uplovljavanja** je mjera data zapovjedniku broda, kompaniji i državi zastave broda, kojom se obavještavaju da je brodu biti uskraćen pristup u sve luke i sidrišta na području Pariškog memoranduma;

35) **mjesto skloništa** je luka, dio luke ili drugog zaštićenog pristaništa ili sidrišta ili bilo koje drugo zaklonjeno područje koje je određeno za smještaj brodova u opasnosti;

36) **morsko područje** je morsko područje ili morski plovni put utvrđen u skladu sa članom 4. Direktive 2009/45/EZ;

37) **nacionalna plovidba** je plovidba unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore;

38) **naučno-istraživački brod** je brod namijenjen za naučna istraživanja i/ili iskorišćavanja mora, morskog dna ili njegova podmorja;

39) **nesreća** je nesreća u skladu sa IMO-im Kodeksom za istraživanje pomorskih nezgoda i nesreća;

40) **NMSW** je jedinstveni nacionalni prozor u pomorstvu;

- 41) **nuklearni brod** je brod na nuklearni pogon;
- 42) **obalna stanica** je: služba nadzora i upravljanja pomorskim saobraćajem; uređaj na kopnu odgovoran za obavezni sistem obavještanja koji je odobrio IMO; ili tijelo odgovorno za koordinaciju operacija traganja i spašavanja ili operacija za rješavanje zagađenja mora u skladu sa Direktivom 2002/59;
- 43) **opasni tereti** su tereti razvrstani u IMDG Kodeks, opasne tečne materije navedene u poglavlju 17. IBC Kodeksa, ukapljeni plinovi navedeni u poglavlju 19. IGC Kodeksa, čvrsti tereti navedeni u Dodatku B. BC Kodeksa, kao i tereti za čiji su prevoz utvrđeni odgovarajući preduslovi u skladu sa stavom 1.1.3. IBC Kodeksa ili stavom 1.1.6. IGC Kodeksa;
- 44) **opasnost** je svaka okolnost ili prijetnja koja ugrožava ili ometa sigurnost plovidbe ili od koje se opravdano mogu očekivati velike štetne posljedice za ljudske živote, životnu sredinu ili obalu i morsku sredinu;
- 45) **organizacija** je pravno lice, njena predstavništva i svi drugi subjekti pod njenim nadzorom, koji zajedno ili odvojeno obavljaju zadatke koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/15/EC;
- 46) **oružana pljačka broda, odnosno jahte** je svaki nezakonit čin nasilja ili otmice ili bilo koji čin pljačke ili prijetnje, osim piraterije, počinjen radi ličnih interesa i usmjeren protiv broda ili protiv lica ili imovine na brodu, odnosno bilo koji čin podsticanja ili namjernog omogućavanja oružane pljačke broda ili jahte;
- 47) **osiguranje** je osiguranje sa ili bez odbitaka (franšize), koje obuhvata odštetno osiguranje kao što je P & I klub, kao i druge efikasne oblike osiguranja (uključujući i dokazano samostalno osiguranje) i finansijsku sigurnost koja nudi slične uslove pokrića;
- 48) **Pariški memorandum** je Memorandum o saglasnosti o nadzoru države luke, potpisan 26. januara 1982. u Parizu, u najnovijoj verziji;
- 49) **plovidba** je vještina vođenja plovnog objekta najpovoljnijim, najkraćim i najsigurnijim putem u određenom trenutku, od jedne do druge tačke na moru i/ili unutrašnjim morskim vodama i smatra se da plovni objekat plovi uvijek osim kada je privezan uz obalu, sigurno usidren (ako mu sidro ne ore) ili nasukan;
- 50) **plovni objekat** je objekat namijenjen za plovidbu morem (brod, čamac, jahta, tehnički plovni objekat);
- 51) **plutajući objekat** je objekat stalno privezan ili usidren na unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore koji nije namijenjen za plovidbu (plutajući dok, plutajuće skladište, plutajući restoran, plutajuća elektrana, pontonski most, pontonska marina);
- 52) **područje Pariškog memoranduma** je geografsko područje unutar kojeg potpisnice Pariškog memoranduma sprovode inspekcijski nadzor u skladu sa Pariškim memorandumom;
- 53) **pokretni objekat za bušenje na moru (Mobile OFFshore Drilling Unit)** je pomorski objekat koji je namijenjen za plovidbu i za istraživanje ugljovodonika, konstruisan i opremljen u skladu sa Međunarodnom konvencijom o sigurnosti ljudskih života na moru (SOLAS Konvencija) i Pravilnikom o konstrukciji i opremi pokretnog odobalnog objekta za bušenje (MODU Kodeks);
- 54) **pomorski objekti** su objekti namijenjeni za plovidbu (plovni objekti), objekat stalno privezan ili usidren na moru (plutajući objekat), odnosno objekat u potpunosti ili djelomično ukopan u morsko dno ili položen na morsko dno (instalacija za proizvodnju ugljovodonika);
- 55) **postojeći brod** je brod koji nije u gradnji;
- 56) **priznata organizacija** je organizacija priznata u skladu sa Uredbom (EZ) br. 391/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova;
- 57) **rasprema** je privremeno povlačenje pomorskog objekta iz plovidbe, odnosno upotrebe za vrijeme dok ne obavlja svoju namjenu, osim kada se nalazi u brodogradilištu radi održavanja, prepravke ili dogradnje;
- 58) **ratni brod** je brod, uključujući i ratnu podmornicu koji pripada Vojsci Crne Gore, nosi vanjske oznake raspoznavanja ratnog broda i njegove državne pripadnosti, nalazi se pod zapovjedništvom vojnog lica i ima vojnu posadu;
- 59) **redovna linija ro-ro putničkih brodova ili brzih putničkih plovila** je niz putovanja ro-ro putničkih brodova ili brzih putničkih plovnih objekata koji saobraćaju između dvije iste luke ili više istih luka, ili niz putovanja iz iste luke i prema istoj luci bez međustanica, prema objavljenom redu plovidbe ili na putovanjima koja su redovna ili učestala da čine prepoznatljiv sastavni niz;
- 60) **relacija brod - luka** je međusobno djelovanje koje se događa kad je brod direktno uključen u aktivnosti transfera lica, dobara ili usluga iz luke na brod ili sa broda;
- 61) **ribarski brod** je brod na mašinski pogon namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih morskih organizama;
- 62) **ro-ro putnički brod** je je brod opremljen da omogućava drumskim ili željezničkim vozilima da se ukrcaju („roll on“) na brod ili iskrcaju („roll off“) sa njega i koji prevozi više od 12 putnika;
- 63) **SafeSeaNet** je sistem Evropske Unije za razmjenu pomorskih informacija koji je razvila Evropske Komisija u saradnji sa državama članicama da bi osigurala sprovođenje zakonodavstva Evropske Unije;
- 64) **sidrište** je dio morskog akvatorijuma namijenjen za sidrenje i/ili vez plovnih objekata;
- 65) **sidrište luke** je dio lučkog područja, označen na karti, na kojem je dozvoljen boravak plovnih objekata u očekivanju slobodnog veza u luci, očekivanju spremnosti tereta ili radi obavljanja ukrcaja i iskrcaja roba i/ili putnika, kao i za smjenu posade, snabdijevanja plovnog objekta, dostave rezervnih dijelova i drugih uobičajenih potreba plovnog objekta i može biti opremljeno za vezivanje;
- 66) **sistem usmjeravanja plovidbe** je svaki sistem jednog ili više plovnih puteva ili mjera usmjerene i odvojene plovidbe usmjeren smanjenju rizika od nesreća; uključuje šeme odvojene plovidbe, dvosmjerne plovne puteve, preporučene pravce, područja koja treba izbjegavati, priobalne saobraćajne zone, zaobilazne puteve, područja opreza i plovidbene puteve za brodove duboka gaza;
- 67) **statutarna sertifikacija** je postupak utvrđivanja ispunjavanja međunarodnih i nacionalnih propisa, a koji obuhvata zahtjeve koje moraju ispunjavati pomorski objekti i kompanije, način obavljanja tehničkog nadzora, postupak za izdavanje propisanih isprava, zapisa i knjiga pomorskim objektima i kompanijama; statutarna svjedodžba”
- 68) **statutarno svjedočanstvo** je svjedočanstvo izdato od ili u ime države zastave u skladu sa međunarodnim konvencijama;
- 69) **strani brod** je svaki pomorski objekat na koji se primjenjuje jedna ili nekoliko konvencija, a plovi pod zastavom države koja nije država luke;
- 70) **strani čamac** je čamac koji ima stranu državnu pripadnost;

71) **strani javni brod** je plovni objekat u vlasništvu ili korišćenju strane države, koji nije ratni brod, a služi isključivo za neprivredne svrhe te države;

72) **strani ratni brod** je brod koji pripada vojnim snagama strane države i ima vanjske oznake prema kojima se raspoznaje državna pripadnost broda, pod zapovjedništvom oficira te države, čije je ime i prezime upisano u odgovarajući popis vojnih lica ili u drugom dokumentu jednakog značenja i ima posadu podvrgnutu disciplini regularnih oružanih snaga;

73) **strani ribarski brod** je brod strane državne pripadnosti na mašinski pogon namijenjen i opremljen za ulov ribe i drugih morskih organizama;

74) **svjedočanstvo za ro-ro putničke brodove i brza putnička plovila** je:

- u međunarodnoj plovidbi, svjedočanstvo o sigurnosti izdato u skladu sa Konvencijom SOLAS 74, odnosno Međunarodnim pravilnikom o brzim plovilima, rezolucijom MSC.36(63) ili Međunarodnim pravilnikom o sigurnosti brzih plovila iz 2000. (HSC pravilnik iz 2000.) i rezolucijom MSC.97(73), sa izmjenama i dopunama, sa odgovarajućom priloženom evidencijom opreme;

- u nacionalnoj plovidbi, svjedočanstvo o sigurnosti izdato u skladu sa Direktivom 2009/45/EZ zajedno s odgovarajućim priloženim evidencijama opreme;

75) **svjedočanstvo o radu pomoraca** je svjedočanstvo navedeno u Pravilu 5.1.3. MLC-a 2006;

76) **svjedočanstvo o klasi** je dokument koji izdaje priznata organizacija, kojim se potvrđuje sposobnost broda za određenu namjenu ili plovidbu u skladu sa pravilima i postupcima koje je donijela i objavila ta priznata organizacija;

77) **svjedočanstvo o sigurnosti radiouređaja teretnog broda** je svjedočanstvo uvedena Protokolom iz 1988. o izmjeni Konvencije SOLAS, koji je donijela Međunarodna pomorska organizacija (IMO);

78) **šema odvojene plovidbe** je režim usmjeravanja plovidbe plovni objekata, radi odvajanja suprotnih smjerova plovidbe pomoću objekata sigurnosti plovidbe, odnosno oznaka na pomorskim kartama kojima se utvrđuje plovidbeni put odgovarajućeg područja;

79) **tegljač** je brod koji je namijenjen tegljenju ili potiskivanju drugih plovni objekata;

80) **tehnički plovni objekat** je brod sa ili bez mašinskog pogona koji je namijenjen za obavljanje radova (bager, dizalica, rovokopač i slično);

81) **teretni brod** je brod namijenjen za prevoz tereta sa ili bez mašinskog pogona;

82) **Thetis** je baza podataka inspeksijskih nadzora obavljenih unutar Evropske Unije i područja Pariškog Memoranduma o nadzoru države luke;

83) **tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti** je pravno lice ovlašćeno za obavljanje sertifikacije pomorske opreme ili je ovlašćeno za obavljanje ocjene usklađenosti čamaca za sport i rasonodu i jahti dužine do 24 metra tokom gradnje;

84) **tradicionalni plovni objekat** je svaka vrsta istorijskih plovni objekata i njihovih replika, uključujući one projektovane za promovisanje tradicionalnih vještina pomoraca, koji zajedno služe kao spomenici kulture, kojima se upravlja u skladu sa tradicionalnim načelima pomorskih vještina i tehnika;

85) **VDR** je zapisivač podataka o putovanju čija je svrha da pomogne prilikom utvrđivanja uzroka pomorske nesreće u skladu sa poglavljem V. SOLAS Konvencije i IMO rezolucijom A.861(20) i normi IEC 61996., sa izmjenama i dopunama;

86) **vrijeme noći** je bilo koji period ne manji od sedam sati utvrđen propisom kojim se uređuju uslovi i način održavanja straže i obavljanje drugih poslova na brodu, kojima se osigurava sigurna plovidba i zaštita mora od zagađenja, a koje uključuje period između ponoći i pet sati ujutro;

87) **zabrana plovidbe** je zabrana brodu da nastavi plovidbu zbog utvrđenih nedostataka koji, pojedinačno ili zajedno, čine brod nesposobnim za plovidbu

88) **zagađujući tereti** su ulja u skladu sa Prilogom I., MARPOL konvencije, štetne tečne materije u skladu sa Prilogom II., MARPOL konvencije, štetne materije u skladu sa Prilogom III., MARPOL konvencije;

89) **zaustavljanje operacije** je formalna zabrana brodu da nastavi sa započetim radnjama zbog utvrđenih nedostataka koji, pojedinačno ili zajedno, čine nastavak radnji opasnim.

## II. SIGURNOST POMORSKE PLOVIDBE

### Poslovi sigurnosti pomorske plovidbe

#### Član 7

Organ uprave nadležan za poslove pomorske sigurnosti (u daljem tekstu: Organ uprave) obavlja sljedeće poslove sigurnosti pomorske plovidbe:

- 1) nadzor i upravljanje pomorskim saobraćajem;
- 2) uređivanje i održavanje plovni puteva;
- 3) postavljanje i održavanje objekata sigurnosti plovidbe;
- 4) prikupljanje hidrografskih, okeanografskih i meteoroloških podataka i njihovo emitovanje radio-službom;
- 5) traganje i spašavanje lica na moru;
- 6) radio-služba putem obalne radio stanice.

Poslove sigurnosti pomorske plovidbe osim Organa uprave obavlja i organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva (u daljem tekstu: Ministarstvo), u skladu sa ovim i drugima zakonima, kao i međunarodnim i evropskim propisima.

Organ uprave dužan je da Ministarstvu dostavi godišnji program rada koji sadrži realizaciju poslova iz stava 1 ovog člana, obim, iznos finansijskih sredstava i troškove i planirane poslove koji utiču na sigurnost plovidbe.

Izveštaj o realizaciji godišnjeg programa podnosi se Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu.

### Plovidba unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnim morem Crne Gore

#### Član 8

Zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovni objektom prilikom plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore dužno je da postupi u skladu sa ovim zakonom, kao i međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru i drugim potvrđenim međunarodnim ugovorima koji se odnose na sigurnost pomorske plovidbe.

Zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovni objektom dužno je da plovi sa posebnom pažnjom, na način da svojom plovidbom ne ugrožava druge učesnike u plovidbi.

Zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovnom objektom obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore u skladu sa:

- pravilima za izbjegavanje sudara;
- ograničenjem brzine;
- sistemom usmjeravanja plovidbe;
- pravilima sidrenja;
- pravilima za približanje obali,
- kao i opštim pravilima plovidbe.

Zabranjena je plovidba, pristajanje, pristajanje nasukivanjem i sidrenje plovnom objektima namijenjenim za prevoz putnika i tereta, gliserima, plovnom objektima na vodeni mlazni pogon (skuter, jet-ski i sl.), odnosno na vazdušni jastuk na uređenim, izgrađenim i prirodnim kupalištima.

Odredbe st. 1 do 3 ovoga člana, primjenjuju se na sve plovne objekte.

Način obavljanja plovidbe iz stava 3 ovog člana, propisuje Ministarstvo.

### **Plovni put i sistem usmjeravanja plovidbe**

#### **Član 9**

Plovni put u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore je morski pojas dovoljno dubok i širok za sigurnu plovidbu plovnog objekta, koji je po potrebi i označen navigacionim svjetlima i oznakama.

Ministarstvo određuje sistem usmjeravanja plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore radi smanjenja rizika od nesreća uključujući šeme odvojene plovidbe, dvosmjerne plovne puteve, preporučene pravce, područja koja treba izbjegavati, priobalne saobraćajne zone, zaobilazne puteve, područja opreza i plovidbene puteve za brodove velikog gaza.

Navigaciona svjetla i oznake u sistemu usmjeravanja plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore propisuje Ministarstvo.

### **Sidrišta**

#### **Član 10**

Zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovnom objektom ne smije sidriti izvan zona prirodnog sidrišta ili zona nautičkog sidrišta.

Sidrenjem se ne smije ometati plovidba drugih plovnih objekata.

Prirodno sidrište je dio morskog akvatorijuma potpuno očuvanih prirodnih karakteristika, izvan zaštićenog područja, koje služi za sigurno sidrenje i označeno je na nautičkim kartama i službenim pomorskim publikacijama.

Prirodno sidrište je u opštoj upotrebi i ne može se naplaćivati naknada za njegovo korišćenje.

Nautičko sidrište je dio morskog akvatorijuma opremljen opremom za sidrenje.

Područje nautičkog sidrišta određuje se na način da se vodi računa o nesmetanoj plovidbi i nesmetanom pristupu obali.

Područje nautičkog sidrišta mora biti vidljivo i jasno označeno.

Organ uprave upravlja nautičkim sidrištem u skladu sa zakonom kojim se uređuju luke.

Uslove koje mora da ispunjava nautičko sidrište i ateste koje mora da posjeduje sidreni sistem propisuje Ministarstvo.

Sidrišta i zone zabranjenog sidrenja određuje Ministarstvo u saradnji sa organom uprave nadležnim za hidrografsku djelatnost.

### **Objekti sigurnosti plovidbe**

#### **Član 11**

Objekti sigurnosti plovidbe postavljaju se u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, kako bi se obezbijedilo sigurno odvijanje pomorskog saobraćaja.

Objekti iz stava 1 ovog člana, su: svjetionici, obalna svjetla, plutače i druge oznake, signalne stanice i radiostanice, optički, zvučni, električni, elektronski, radarski i drugi uređaji za sigurnu plovidbu na moru, plovnim putevima i u lukama.

Na objekte iz stava 1 ovog člana, zabranjeno je postavljati natpise koji nijesu u vezi sa sigurnošću plovidbe.

Organ uprave postavlja objekte sigurnosti plovidbe i održava njihov ispravan rad.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, objekte sigurnosti plovidbe koji se nalaze u lučkim područjima dužno je da postavi i održava pravno lice koje koristi lučko područje u skladu sa zakonom.

Izuzetno od st. 4 i 5 ovog člana, objekte sigurnosti plovidbe kojima se obilježavaju objekti, sredstva ili drugi zahvati na moru ili na obali koji predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu (mostovi, kablovi, potonuli objekti, objekti za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika i slično) dužan je da postavi i održava investitor, vlasnik ili korisnik tog objekta ili sredstva uz saglasnost Organa uprave.

Na objekte sigurnosti plovidbe zabranjeno je vezivanje plovnih objekata, uništavanje i neovlašćeno postavljanje, uklanjanje, zamjena ili mijenjanje njihovog značenja.

Za korišćenje objekata sigurnosti plovidbe iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koju utvrđuje Vlada.

Naknadu iz stava 8 ovog člana, plaćaju korisnici plovni puteva.

Naknadu iz stava 8 ovog člana, ne plaćaju javni plovni objekti, crnogorski ratni brodovi i brodovi koji su međunarodnim sporazumom izuzeti od plaćanja ove naknade.

Sredstva ostvarena od naknade iz stava 8 ovog člana, prihod su budžeta Crne Gore (u daljem tekstu: Budžet) i koriste se za uređenje i održavanje plovni puteva, objekata sigurnosti plovidbe i opremu za zaštitu mora od zagađenja.

### **Dokumenta prostornog uređenja**

#### **Član 12**

Ministarstvo učestvuje u utvrđivanju uslova za zahvate u prostoru morske obale, unutrašnjih morskih voda, teritorijalnog mora i epikontinentalnog pojasa Crne Gore u postupku donošenja dokumenata i akata prostornog uređenja.

Nosilac izrade dokumenta prostornog uređenja dužan je da pravovremeno obavijesti Ministarstvo o donošenju akta ili dokumenta radi dobijanja saglasnosti i posebnih uslova u vezi sigurnosti plovidbe i zaštite mora od zagađenja sa brodova.

U postupku donošenja dokumenata iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo može da zahtijeva izradu pomorske studije, a naročito za zahvate u morskom prostoru koji bitno utiču na sigurnost plovidbe i zaštitu mora od zagađenja sa brodova.

Studiju iz stava 3 ovog člana investitor je dužan da izradi i dostavi Ministarstvu na odobrenje prije dobijanja dokumenata ili akata prostornog uređenja ili prije promjene namjene luke, lučkog basena ili terminala.

Studija iz stava 3 ovog člana, treba da obuhvati navigacijska, meteorološko-okeanografska i hidrografska obilježja akvatorijuma, odnosno zahvata u prostoru, tehničko-tehnološka i saobraćajno-plovidbena obilježja zahvata u morskome prostoru, mjere pomorske sigurnosti u pogledu plovidbe i boravka pomorskih objekata i zaštite mora od zagađenja sa pomorskih objekata pri prilazu i unutar zahvata u morskome prostoru i postupke u vanrednim situacijama.

Dokumenta prostornog uređenja za zahvate u prostoru iz stava 1 ovog člana, moraju da sadrže i da se zasnivaju na službenim hidrografskim i okeanografskim podacima.

### **Radovi na plovnom putu**

#### **Član 13**

Zabranjeno je izvođenje hidro-tehničkih, odnosno hidro-građevinskih radova na plovnom putu (potapanjem ili iskrčavanjem ili nasipanjem materijala, postavljanjem plutača, kablova, cjevovoda, mostova, pobijanjem stubova i slično) bez nadzora ovlaštenog lica za vršenje nadzora nad izvođenjem tih radova i saglasnosti Ministarstva.

Ministarstvo izdaje saglasnost iz stava 1 ovog člana, na revidovani glavni projekat koji je urađen na osnovu urbanističko-tehničkih uslova, čiji sastavni dio su tehnički uslovi za zahvate u prostoru morske obale, u postupku izdavanja građevinske dozvole u skladu sa zakonom kojim se uređuje gradnja objekata.

Odobrenje za postavljanje kaveza-plutača za uzgoj školjki, riba i slično izdaje se na osnovu saglasnosti Lučke kapetanije.

Organ uprave dužan je da o promjenama uslova plovidbe iz stava 1 ovog člana i trajanju radova na plovnom putu i u luci obavijesti učesnike u plovidbi na tom plovnom putu, odnosno luci preko VTS službe.

### **Obilježavanje prepreka i održavanje svijetla**

#### **Član 14**

Investitor, vlasnik ili korisnik objekata ili sredstava koji predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu i u luci (mostovi, kablovi, potonuli objekti i slično), dužan je da na njima postavi i održava svijetla i znakove za obilježavanje tih prepreka radi obezbjeđenja sigurnosti plovidbe.

Pozicije i karakteristike svijetla, odnosno znakova za obilježavanje prepreka iz stava 1 ovog člana i objekata za istraživanje i eksploataciju mineralnih sirovina i za izgradnju objekata na plovnom putu i u luci, mjere za sigurnu plovidbu i rok za postavljanje svijetla i znakova određuje Organ uprave.

Ako lice iz stava 1 ovog člana, ne postavi svijetlo ili znak ili ako postavljeno svijetlo ili znak ne održava u ispravnom stanju, Organ uprave postaviće svijetlo ili znak, odnosno neispravno svijetlo ili znak će dovesti u ispravno stanje o trošku tog lica.

O uslovima i promjenama plovidbe, kao i o trajanju radova na plovnom putu i u luci iz stava 2 ovog člana, Organ uprave dužan je da obavijesti učesnike u plovidbi na tom plovnom putu, odnosno luci putem VTS službe.

### **Prostor namijenjen za sport, rekreaciju i razonodu**

#### **Član 15**

Na određenom dijelu plovnog puta mogu se održavati sportska takmičenja i druge aktivnosti na osnovu odobrenja organizacione jedinice Ministarstva (u daljem tekstu: Lučka kapetanija) i uz uslove i mjere sigurne plovidbe utvrđene tim odobrenjem.

Za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana, organizator sportskog takmičenja i drugih aktivnosti dužan je da podnese zahtjev najkasnije 15 dana prije početka događaja.

Organ uprave dužan je da putem VTS službe obavijesti učesnike u pomorskom saobraćaju o održavanju sportskog takmičenja ili drugih aktivnosti, najkasnije osam dana prije početka takmičenja ili drugih aktivnosti.

Organizator sportskog takmičenja i drugih aktivnosti dužan je da sa plovnog puta ukloni oznake, uređaje i predmete koji su postavljeni radi održavanja sportskog takmičenja, i drugih aktivnosti, najkasnije 24 sata nakon njihovog završetka.

Ako organizator sportskog takmičenja i drugih aktivnosti ne ukloni oznake, uređaje i predmete sa plovnog puta, uklanjanje oznaka, uređaja i predmeta izvršiće Organ uprave o trošku organizatora.

Parasailing i druge rekreativne aktivnosti koje uključuju vuču lica i iznajmljivanje plovniha objekata na vodeni mlazni pogon mogu se obavljati samo uz odobrenje Lučke kapetanije.

### **Vršenje aktivnosti pod vodom**

#### **Član 16**

Lice koje obavlja podvodni ribolov ili druge aktivnosti pod vodom dužno je da za vrijeme ronjenja za sobom povlači po vodenoj površini žuti ili narandžasti balon (bovu), prečnika najmanje 60 cm.

Na plovnom objektu, sa kojeg je lice iz stava 1 ovog člana započelo podvodni ribolov, podvodna istraživanja ili druge aktivnosti, mora da se nalazi drugi član ili članovi posade, koji će održavati početnu poziciju tih aktivnosti i isticati dnevnu, odnosno noćnu signalizaciju u skladu sa međunarodnim ugovorima.

### **Napušteni brod**

#### **Član 17**

Napušteni brod - dereliktija postoji kada je brod dobrovoljno i trajno napušten, bez namjere vlasnika da ga povрати ili koristi.

Lučka kapetanija nakon što utvrdi da je brod napušten i da predstavlja opasnost za sigurnost plovidbe i morskou okolinu, o tome obavještava agenta broda i brodaru i određuje luku i broj lica koje luka treba da osigura radi čuvanja broda.

Nakon isteka roka od 30 dana od dana kada je Lučka kapetanija utvrdila da je brod napušten i da postoji opasnost iz stava 2 ovog člana, ovlašćeno lice luke dužno je da podnese predlog nadležnom sudu za prodaju broda, a radi namirenja troškova uklanjanja, smještaja i čuvanja broda.

Ako brod nema agenta, a brodar nije poznat ili nije lako dostupan i ako je brod u takvom stanju da prijeti opasnost od potonuća ili predstavlja rizik za sigurnost plovidbe, luku i druge objekte i lica u luci ili na brodu, naročito za zagađenje mora, Lučka kapetanija će odmah predložiti nadležnom sudu prodaju broda po hitnom postupku.

Odredbe st. 1 do 4 ovog člana primjenjuju se i na druge pomorske objekte.

## **Služba dežurstva**

### **Član 18**

Organ uprave dužan je da organizuje službu dežurstva 24 sata neprekidno u vršenju poslova VTS službe, radi zaštite ljudskih života i sigurnosti pomorske plovidbe u skladu sa ovim zakonom i međunarodnim propisima.

Plovni objekti koji u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima imaju instaliranu radio stanicu, moraju za vrijeme plovidbe da prate komunikaciju na VHF kanalu 16 i odgovaraju na pozive u odnosu na sigurnost pomorske plovidbe.

Način i uslove rada službe dežurstva i uslove koje treba da ispunjavaju obalne i brodske radio-stanice propisuje Ministarstvo.

## **Mjesta skloništa**

### **Član 19**

Strani plovni objekat koji je zbog više sile ili nezgode na moru prinuđen da se skloni u unutrašnje morske vode Crne Gore, dužan je da, bez odlaganja, obavijesti Lučku kapetaniju koja će o tome obavijestiti organ uprave nadležan za policijske poslove.

Plovni objekat iz stava 1 ovog člana dužan je da posjeduje potvrdu o osiguranju iz člana 21 ovog zakona.

Lučka kapetanija neće razmatrati posjedovanje potvrde o osiguranju iz člana 21 ovog zakona u slučaju prihvatanja plovnog objekta u mjesto skloništa.

Mjesta skloništa, uslove koje moraju da ispunjavaju mjesta skloništa i način korišćenja mjesta skloništa propisuje Ministarstvo.

## **Brod u raspremi**

### **Član 20**

Čuvanje i održavanje broda u raspremi, kao i drugih plovnih objekata u raspremi, vrši posada broda ili drugog plovnog objekta, u obimu koji obezbjeđuje sigurnost broda i zaštitu morske sredine

Brod u raspremi može boraviti u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore u skladu sa uslovima koje propisuje Ministarstvo.

## **Dokaz o obaveznom osiguranju odgovornosti vlasnika broda za pomorska potraživanja**

### **Član 21**

Crnogorski brod od 300 BT ili više, osim ratnih brodova, pomoćnih ratnih brodova ili javnih plovnih objekata, koji su u državnoj svojini mora da ima potvrdu o osiguranju odgovornosti vlasnika broda za pomorska potraživanja u skladu sa Protokolom iz 1996. godine, kojim se mijenja i dopunjuje Međunarodna konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976. godine.

Osiguranje iz stava 1 ovog člana može da bude sa ili bez franšize, prema vrsti pokrića članica Međunarodne grupe P&I klubova ili druge odgovarajuće finansijske garancije (garancija banke ili druge slične finansijske institucije).

Potvrda iz stava 1 ovog člana sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda, njegov IMO broj i luku upisa;
- 2) ime brodara ili drugog lica odgovornog za vođenje broda;
- 3) vrstu i rok osiguranja;
- 4) naziv i sjedište lica koje je izvršilo osiguranje, kao i mjesto gdje je osiguranje zaključeno.

Potvrda iz stava 1 ovog člana, mora da bude izdata i prevedena na engleskom ili francuskom ili španskom jeziku.

Strani brod koji ima potvrdu o osiguranju odgovornosti vlasnika broda za pomorska potraživanja i koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku ili da pristane uz postrojenja za istraživanje i proizvodnju ugljovodnika u teritorijalnom moru Crne Gore dužan je da ima potvrdu iz stava 1 ovog člana.

Ako se inspekcijom nadzorom ili uvidom u brodske isprave ili na osnovu informacije dobijene od države članica Evropske unije utvrdi da brod nema potvrdu iz stava 1 ovog člana, inspekcija sigurnosti plovidbe može zabraniti uplovljavanje broda ili izdati nalog za isplavljenje broda, o čemu obavještava Evropsku komisiju, države članice Evropske unije i državu zastave broda.

Pored potvrde izdate u skladu sa stavom 1 ovog člana, brodovi moraju da posjeduju odgovarajuća svjedočanstava o obaveznom osiguranju odgovornosti propisanih sljedećim međunarodnim ugovorima ili evropskim propisima:

- Protokol iz 1992. godine kojom se mijenja i dopunjava Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem, 1969 (CLC PROT 1992);
- Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu u vezi prevoza opasnih i štetnih materija morem (HNS 1996);
- Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem pogonskim uljem, 2001 (Bunker konvencija 2001);
- Međunarodne konvencije o uklanjanju olupina (Najrobi konvencija 2007);
- Uredbe 392/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. godine, o odgovornosti prevoznika u prevozu putnika morem u slučaju nesreća.

## **III. KONTROLA I UPRAVLJANJE POMORSKIM SAOBRAĆAJEM**

### **Sprovođenje kontrole i upravljanje pomorskim saobraćajem**

#### **Član 22**

Kontrola i upravljanje pomorskim saobraćajem vrši se radi unapređenja sigurnosti pomorske plovidbe, efikasnosti pomorskog saobraćaja i zaštite mora od zagađenja.

Kontrola i upravljanje pomorskim saobraćajem obuhvata:

- 1) prikupljanje podataka o pomorskim objektima i pomorskom saobraćaju;
- 2) davanje podataka pomorskim objektima;
- 3) davanje plovidbenih savjeta i podrške u plovidbi pomorskim objektima;
- 4) organizaciju plovidbe i upravljanje pomorskim saobraćajem.

Područje kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem (VTS područje) obuhvata unutrašnje morske vode i teritorijalno more Crne Gore.

Organ uprave je nadležan za obavljanje dužnosti u skladu sa Direktivom 2002/59/EC.

Radi zaštite ljudskih života, sprečavanja zagađenja mora, sigurnosti pomorske plovidbe i nadzora nad poštovanjem propisanih ograničenja brzine i režima plovidbe, Ministarstvo može uspostaviti i koristiti elektronske sisteme nadzora, uključujući AIS, GPS uređaje, radarske sisteme, optičke i akustične senzore, telemetriju i druge verifikovane uređaje i tehnologije.

Podaci i zapisi prikupljeni putem AIS-sistema, GPS-logova, radarskih sistema, kamera, elektronskih senzora i drugih sistema za nadzor kretanja plovnih objekata smatraju se vjerodostojnom evidencijom o brzini, kursu, poziciji, manevrima i kretanju plovnih objekata.

Podaci iz stava 5 ovog člana, mogu se koristiti kao dokaz u inspeksijskom, prekršajnom i drugom upravnom ili sudskom postupku, ako je sistem putem kojeg su podaci prikupljeni sertifikovan, kalibrisan ili verifikovan u skladu sa uslovima koje propisuje Ministarstvo.

Način i uslove obavljanja kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem propisuje Ministarstvo.

### **VTS služba**

#### **Član 23**

Poslove iz člana 22 ovog zakona, obavlja VTS služba Crne Gore - služba kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem Organa uprave, koja je ovlašćena za pružanje VTS usluga i koja ima mogućnost međusobnog djelovanja sa pomorskim objektima i reagovanja u promjenjivim plovidbenim okolnostima, a čiji zadatak je da se uspostavi saobraćajno-plovidbeni tok u kojem svi učesnici pomorskog saobraćaja ostvaruju postavljene ciljeve uz ispunjavanje uslova sigurnosti plovidbe i zaštite životne sredine.

VTS služba ima za cilj da poboljša sigurnost i efikasnost pomorskog saobraćaja i zaštiti životnu sredinu, koja može djelovati i reagovati na situacije u pomorskom saobraćaju koje se javljaju na području VTS-a.

Poslove iz člana 22 ovog zakona, VTS služba obavlja tehničkim sistemom za kontrolu i upravljanje pomorskim saobraćajem (VTMIS), kojeg čine uređaji i oprema za automatsku identifikaciju brodova (AIS uređaj), radarski uređaji i oprema, pomorski radiokomunikacioni uređaji i oprema, elektronske pomorske karte i sistem nadzornih kamera, kao i jedinstveni nacionalni prozor u pomorstvu - National Maritime Single Window (NMSW).

Organ uprave obezbjeđuje potrebnu infrastrukturu VTS sistema.

VTS služba u obavljanju poslova kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem iz stava 1 ovog člana, može da zatraži saradnju i podršku organa uprave nadležnog za policijske poslove, Mornarice Vojske Crne Gore i drugih organa.

Organ uprave obezbjeđuje da učesnici u pomorskom saobraćaju budu redovno obaviješteni o nadležnim organima i određenim stanicama u skladu sa stavom 1 ovog člana uključujući, prema potrebi i geografska područja za koje je nadležna i postupke utvrđene za prijavu podataka.

Ministarstvo izvještava Evropsku komisiju o uspostavljanju i vršenju VTS službe.

Uslove o poslovima VTS službe, nivo odgovornosti, uslove i način sticanja ovlašćenja o osposobljenosti VTS službenika i VTS nadzornika, kao i podatke potrebne za izvještavanje propisuje Ministarstvo.

### **Služba kontrole i upravljanja u lučkom području**

#### **Član 24**

U lučkom području nadležna Lučka kapetanija vrši službu kontrole i upravljanja pomorskim saobraćajem plovnih objekata u saradnji sa VTS službom.

Lučka kapetanija će plovnom objektu iz člana 30 ovog zakona, dati ili uskratiti odobrenje za privez/sidrenje ili raspored priveza/sidrenja, odnosno odobrenje za isplavljenje.

Ako su piloti ili lučke službe tokom obavljanja redovnih dužnosti saznali da na brodovima u njihovoj luci postoje nepravilnosti koje mogu ugroziti sigurnost, uključujući sigurnu plovidbu broda ili sigurnost pomoraca na brodu ili koje mogu predstavljati opasnost od zagađenja morske sredine dužni su da o tome odmah obavijeste inspekciju i Lučku kapetaniju.

Piloti i lučke službe dostavljaju po mogućnosti u elektronskom obliku: podatke o brodu (ime, identifikacioni broj IMO, pozivni znak i zastavu); podatke o plovidbi (posljednju luku pristajanja, luku odredišta) i opis očitih nepravilnosti utvrđenih na brodu.

### **Obaveza pomorskih objekata u VTS području**

#### **Član 25**

VTS služba mora da prati i preduzima sve potrebne i odgovarajuće mjere kako bi osigurala da plovni objekat koji plovi ili se nalazi u području iz člana 22 stav 3 ovog zakona:

- 1) postupa u skladu sa pravilima plovidbe propisanim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom;
- 2) dostavlja podatke VTS službi;
- 3) postupa po nalogu VTS službe.

VTS služba mora da obavijesti državu zastave o svakom ozbiljnom kršenju pravila iz stava 1 ovog člana u VTS području. Bliže mjere iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Automatski sistem identifikacije brodova (AIS)**

#### **Član 26**

Putnički brodovi bez obzira na veličinu i svi brodovi, osim putničkih brodova, od 300 BT i više, koji obavljaju međunarodna putovanja i koji pristaju u luke Crne Gore ili koriste pravo neškodljivog prolaska teritorijalnim morem Crne Gore, moraju da budu opremljeni uređajem za automatsku identifikaciju brodova (AIS) u skladu sa zahtjevima poglavlja V. SOLAS konvencije.

Plovni objekti registrovani za privrednu djelatnost (prevoz putnika) i pilotski čamci crnogorske državne pripadnosti koji plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore moraju da budu opremljeni AIS uređajem i da ga stalno održavaju u radu.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, čamac za privrednu djelatnost dužine do 5 metara koji nema pogonski uređaj ne mora da bude opremljen AIS uređajem.

Brodovi iz stava 1 ovog člana moraju da imaju AIS stalno uključen, osim kada međunarodni ugovori, pravila ili standardi predviđaju zaštitu podataka o plovidbi.

Radom sistema iz stava 1 ovog člana smatra se automatsko davanje tačnih informacija odgovarajuće opremljenim obalnim stanicama, drugim brodovima, uključujući identitet broda, vrstu, položaj, kurs, brzinu, navigacioni status i druge informacije koje se odnose na sigurnost, kao i razmjena i korišćenje podataka sa obalnih stanica u skladu sa Rezolucijom IMO-a A.917(22).

### **Automatski sistem identifikacije ribarskih brodova (AIS)**

#### **Član 27**

Svaki ribarski brod crnogorske državne pripadnosti čija je ukupna dužina veća od 15 metara ili strani ribarski brod koji plovi u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore ili iskrcava svoj ulov u luci Crne Gore, dužan je da stalno održava AIS sistem u radu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, zapovjednik ribarskog broda može isključiti AIS ako smatra da je to potrebno radi sigurnosti i bezbjednosti broda.

### **Zapisivač podataka o putovanju (VDR)**

#### **Član 28**

Putnički brodovi bez obzira na veličinu te svi brodovi, osim putničkih brodova, od 3 000 BT i više, koji obavljaju međunarodna putovanja i pristaju u luci Crne Gore moraju da budu opremljeni zapisivačem podataka o putovanju (VDR) u skladu sa tehničkim standardima u skladu sa poglavljem V. Konvencije SOLAS.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju teretnih brodova izgrađenih prije 1. jula 2002. godine, VDR može biti pojednostavljen zapisivač podataka o putovanju (S-VDR), koji je u skladu sa tehničkim standardima razvijenima u skladu sa poglavljem V. Konvencije SOLAS.

Podaci koji su prikupljeni putem sistema VDR moraju da budu dostupni drugoj državi u slučaju istrage nakon nesreće koja se dogodila u vodama u nadležnosti Crne Gore.

Podaci iz stava 3 ovog člana upotrijebjavaju se u istrazi i analiziraju na odgovarajući način, a nalazi istrage moraju da se objave što je prije moguće, odnosno čim istraga bude završena.

Način opremanja brodova i upisivanja podataka u zapisivač podataka (VDR) propisuje Ministarstvo.

### **Sistem za identifikaciju i praćenje brodova na velikoj udaljenosti (LRIT)**

#### **Član 29**

Brodovi na koje se primjenjuje pravilo 19.-1. iz poglavlja V. SOLAS konvencije, kao i standardi i zahtjevi IMO-a moraju da imaju opremu LRIT kada pristaju u lukama Crna Gore.

### **VHF kanal 16**

#### **Član 30**

Plovni objekti koji u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima imaju instaliranu VHF DSC radio stanicu i plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore dužni su da komuniciraju sa VTS službom i Lučkom kapetanijom i održavaju službu dežurstva na VHF kanalu 16.

### **Jedinstveni nacionalni pomorski prozora (NMSW)**

#### **Član 31**

Odobrenje za slobodan saobraćaj iz člana 34 stav 1 ovog zakona nadležna Lučka kapetanija izdaje uz prethodnu saglasnost organa uprave nadležnih za poslove policije i carine.

Način, uslove dostavljanja i razmjene podataka i dokumenata NMSW između broda i organa iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

### **Podnošenje prijave kroz jedinstveni nacionalni pomorski prozor**

#### **Član 32**

Brodar, kompanija, zapovjednik ili ovlašćeno lice koji dolazi u crnogorsku luku ili sidrište ili napušta crnogorsku luku ili sidrište dostavlja podatke u vezi uplovljenja, odnosno isplavljenja u luku ili sidrište putem NMSW u skladu sa članom 33 ovog zakona.

Lice iz stava 1 ovog člana dostavlja podatke iz člana 33 ovog zakona samo jednom, prije dolaska u luku.

U slučaju promjena nakon dostavljanja podataka iz stava 2 ovog člana brodar, kompanija, zapovjednik ili ovlašćeno lice ažurira dostavljene podatke iz člana 33 ovog zakona u NMSW.

### **Najava dolaska i obavezno izvještavanje brodova**

#### **Član 33**

Brodar, agent ili zapovjednik broda koji namjerava da uplovi u luku ili na sidrište Crne Gore najavljuje dolazak putem NMSW:

- 1) najkasnije 24 sata prije dolaska; ili
- 2) najkasnije kada brod napusti prethodnu luku, ako putovanje traje manje od 24 sata; ili
- 3) ako je luka odredišta nepoznata ili se mijenja tokom putovanja, odmah nakon dobijanja tih informacija.

Brod koji plovi Jadranskim morem dužan je da u skladu sa Rezolucijom MSC.139 (76) o obaveznom izvještavanju brodova u sektoru 2 ADRIREP sistema, VTS službi prijavi podatke o:

- 1) brodu:
  - ime broda, dužinu i vrstu broda, pozivni znak, državnu pripadnost, IMO identifikacioni broj i MMSI;
  - plovidbene podatke (gaz, pozicija, kurs i brzina broda);
  - luku isplavljenja i luku odredišta (UN locode);
  - procijenjeno vrijeme dolaska u luku odredišta;

2) tehničkim nazivima opasnih ili zagađujućih tereta, UN brojeve tih tereta ako postoje, IMO klase rizika u skladu sa međunarodnim ugovorima i prema potrebi, klasu broda potrebnu za INF terete, količine tereta i ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koji nijesu tankovi i njihov identifikacioni broj;

3) ukupnom broju lica na brodu;

4) nazivu lica koje ovlasti brodar.

Ako brodar, lice koje ovlasti brodar ili zapovjednik broda ne prijavi podatke iz stava 2 ovog člana, Organ uprave će bez odlaganja obavijestiti nadležni organ države zastave i Ministarstvo.

### **Odobrenje za slobodan saobraćaj i isplavljenje**

#### **Član 34**

Brod koji dolazi iz strane luke ne smije da bude u kontaktu sa drugim plovnim objektima, organima i licima na obali prije dobijanja odobrenja za slobodan saobraćaj sa obalom koje izdaje Lučka kapetanija na osnovu podataka koji se unose preko NMSW.

Putničkom brodu na kružnom putovanju odobrenje za slobodan saobraćaj i odobrenje za isplavljenje izdaje se putem NMSW.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se i plovnom objektu koji dolazi iz domaće luke, ako je tokom putovanja došao u fizičku vezu sa plovnim objektom koji dolazi iz strane luke.

Brod iz luke ili sa sidrišta Crne Gore može isploviti samo na osnovu odobrenja za isplavljenje Lučke kapetanije.

Strani brod i strani ratni brod, na plovnom putu u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, dužni su da viju zastavu svoje državne pripadnosti i zastavu Crne Gore.

Uz brod, za koji nije izdato odobrenje za slobodni saobraćaj sa obalom, može da pristane samo:

1) javni plovni objekat;

2) plovni objekat radi pružanja pomoći ili spašavanja;

3) tegljač, odnosno potiskivač radi tegljenja, odnosno potiskivanja;

4) pilotski plovni objekat, radi pristupanja pilota tom brodu.

Za izdavanje odobrenja za slobodan saobraćaj sa obalom i odobrenja za isplavljenje iz luke plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana propisuje Vlada.

Obrascе odobrenja iz st. 1 do 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Dolazak broda u luku i odlazak broda iz luke**

#### **Član 35**

Brod koji obavlja međunarodnu plovību i koji namjerava da uplovi u luku ili isplovi iz luke ili sidrišta Crne Gore dužan je da NMSW-u preda:

1) opštu izjavu (ime, pozivni znak, zalihe goriva i slično);

2) zdravstvenu izjavu;

3) spisak posade;

4) spisak putnika, ako prevozi putnike;

5) izjavu o teretu;

6) izjavu o opasnom teretu ili zagađenom teretu u slučaju prevoza opasnog ili zagađenog tereta.

Brod u nacionalnoj plovību prijavljuje dolazak u luku, odnosno odlazak iz luke, odnosno sidrišta i dostavlja podatke, isprave i dokumenta na propisanim obrascima.

Bliže podatke za brodove koji održavaju redovne linije između luka Crne Gore i obrazac isprava kojima se elektronski najavljuje uplovljenje ili isplavljenje iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Prilikom odlaska iz luke, odnosno sa sidrišta Crne Gore brod prijavljuje odlazak NMSW-u, najkasnije dva sata prije odlaska i predaje spisak posade i putnika koji su se ukrcali, odnosno iskrcali dok se brod nalazio u luci, odnosno na sidrištu, kao i podatke iz stava 1 ovog člana.

Na osnovu prijave iz stava 1 ovog člana izdaje se odobrenje za odlazak na obrascu koji propisuje Ministarstvo.

### **Izjava u vezi sa prevozom opasnih ili zagađujućih materija**

#### **Član 36**

Opasni ili zagađujući tereti ne smiju da se predaju radi prevoza ni preuzeti na brod, bez obzira na njegovu veličinu, u luci Crne Gore ako se zapovjedniku ili brodaru prije ukrcavanja tereta na brod ne dostavi izjava koja sadrži sljedeće podatke:

1) ispravne tehničke nazivd opasnih ili zagađujućih materija, brojeve Ujedinjenih naroda (UN) ako postoje, klase rizika prema IMO-u u skladu sa Kodeksima IMDG, IBC i IGC i, prema potrebi, klase broda potrebna za INF terete u skladu sa definicijom Uredbe VII/14.2., količine tih tereta i, ako se prevoze u jedinicama za prevoz tereta koje nijesu tankovi, njihov identifikacioni broj;

2) adresu na kojoj se mogu pribaviti detaljni podaci o teretu.

3) za materije iz Priloga I. Konvencija MARPOL, sigurnosni list u kojem su navedeni detaljni podaci o fizikalno-hemijskim svojstvima proizvoda, uključujući prema potrebi viskozitet izraženu u cSt pri 50 °C i gustoću pri 15 °C i ostale podatke sadržane u sigurnosnom listu u skladu s rezolucijom MSC.286(86);

4) brojeva za hitne pozive krcatelja ili nekog drugog lica ili tijela koje ima informacije o fizikalno-hemijskim svojstvima proizvoda i o mjerama koje treba preduzeti u slučaju nužde.

Plovni objekti koji dolaze iz luke izvan Crne Gore i pristaju u luci Crne Gore, a koji prevoze opasne ili zagađujuće materije, moraju da imaju izjavu koju osigurava krcatelj, a koja sadrži podatke iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana.

Krcatelj je dužan da dostavi zapovjedniku ili brodaru izjavu iz stava 2 ovog člana, i garantuje da je je predata pošiljka koja je prijavljena u skladu sa stavom 1 ovog člana.

## **Obavještanje o opasnim ili zagađujućim teretima koji se prevoze na brodu**

### **Član 37**

Brodar, agent ili zapovjednik broda, nezavisno od njegove veličine, koji prevozi opasne ili zagađujuće terete mora da prijavi podatke iz stava 3 ovog člana u slučajevima:

- kada brod napušta luku Crne Gore najkasnije u trenutku isplavlivanja;
- kada brod dolazi u luku Crne Gore ili sidrište smješteno u teritorijalnim vodama Crne Gore, najkasnije nakon isplavlivanja iz luke ukrajca ili čim je poznata luka odredišta ili mjesto sidrišta, ako ovaj podatak nije bio na raspolaganju u trenutku isplavlivanja.

Podaci iz stava 3 ovog člana, dostavljaju se putem NMSW.

Podatke o brodu i teretu koji se moraju prijaviti propisuje Ministarstvo.

### **Izuzeća**

#### **Član 38**

Brodove koji obavljaju redovne linije između luka Crne Gore, Lučka kapetanija može da izuzme od zahtjeva iz čl. 33 i 37 ovog zakona ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) kompanija koja održava redovne linije vodi i ažurira popis brodova i šalje taj popis VTS službi;
- 2) za svako obavljeno putovanje, kompanija dostavlja VTS službi na zahtjev 24 sata bez odlaganja podatke iz člana 33 stav 2 i člana 37 stav 3 ovog zakona, u zavisnosti od slučaja;
- 3) svako odstupanje od predviđenog vremena dolaska u luku odredišta ili pilotsku stanicu od tri sata ili više prijavljuje se luci dolaska ili Lučkoj kapetaniji;
- 4) izuzeća se daju samo pojedinim brodovima za posebnu liniju.

Linija iz stava 1 tačka 1 ovog člana ne može se smatrati redovnom linijom ako nije namijenjena da saobraća najmanje jedan mjesec.

Izuzeća od zahtjeva iz čl. 33 i 37 ovog zakona, ograničena su na putovanja sa redovnim trajanjem do 12 sati.

Kada međunarodna redovna linija saobraća između dviju ili više država, od kojih je jedna Crna Gora, Ministarstvo može zahtijevati da druge države odobre izuzeće za tu liniju.

Sve uključene države, uključujući i dotične obalne države, saraduju u odobravanju izuzeća dotičnoj liniji u skladu sa uslovima iz stava 1 ovog člana.

VTS služba periodično provjerava jesu li ispunjeni uslovi navedeni u st. 1 i 2 ovog člana.

Ako se najmanje jedan od uslova više ne ispunjava, Lučka kapetanija odmah povlači mogućnost izuzeća za kompaniju. Ministarstvo dostavlja Komisiji popis kompanija i brodova kojima je odobreno izuzeće prema ovom članu i sva ažuriranja tog popisa.

### **Nacionalni odbor za olakšice**

#### **Član 39**

Radi sprovođenja i davanja preporuka za unapređenje mjera, aktivnosti i tehnoloških postupaka kojima se olakšava obavljanje međunarodnog pomorskog saobraćaja i protok putnika, prtljaga, i/ili pošte i za implementaciju NMSW, Vlada osniva Nacionalni odbor za olakšice u pomorskom saobraćaju (u daljem tekstu: Odbor za olakšice).

Odbor za olakšice:

- 1) sprovodi Nacionalni program za olakšice u pomorskom saobraćaju (u daljem tekstu: program za olakšice);
- 2) sprovodi mjere i aktivnosti za olakšanje obavljanja međunarodnog pomorskog saobraćaja i protok putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte;
- 3) preduzima mjere za implementaciju NMSW;
- 4) dostavlja Vladi godišnji izvještaj o sprovođenju programa za olakšice, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu;
- 5) obavlja i druge poslove u skladu sa programom za olakšice.

Odbor za olakšice ima pet članova.

Odbor za olakšice čine predstavnici: Ministarstva, Organa uprave, organa uprave nadležnog za policijske poslove, organa uprave nadležnog za poslove carina i organa uprave nadležnog za poslove bezbjednosti hrane, veterinu i fitosanitarne poslove.

U radu Odbora za olakšice, po potrebi, učestvuju predstavnici korisnika ili koncesionara luke, prevoznika u pomorskom saobraćaju i drugih organa državne uprave.

Članovi Odbora za olakšice za svoj rad imaju pravo na naknadu u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru.

Akt o osnivanju Odbora za olakšice objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

Program za olakšice donosi Vlada, na predlog Odbora za olakšice.

Bliži sastav, mandat, način rada i odlučivanja, visinu naknade za rad članova Odbora za olakšice i druga pitanja od značaja za rad Odbora uređuju se aktom o osnivanju.

Program za olakšice sadrži: mjere, aktivnosti i tehnološke postupke kojima se olakšava obavljanje međunarodnog pomorskog saobraćaja i ubrza uplovljavanje i isplavljavanje plovnih objekata i protok putnika i tereta u/iz luka Crne Gore.

### **Strani nuklearni brod**

#### **Član 40**

Strani nuklearni brod koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku otvorenu za međunarodni saobraćaj dužan je da Ministarstvu podnese zahtjev za izdavanje dozvole za uplovljavanje.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, prilaže se ovjereni prepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog pogona broda.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, izdaje se samo ako od broda ne prijete opasnost prouzrokovanja nuklearne štete i ako taj brod, na zahtjev Ministarstva, dostavi dokaz o zaključenom ugovoru o obaveznom obezbjeđenju ili potvrdu o finansijskoj garanciji ili zaključen ugovor o obezbjeđenju od odgovornosti za štetu do visine iznosa u skladu sa zakonom.

Prije uplovljavanja stranog nuklearnog broda, koji je dobio dozvolu iz stava 3 ovog člana, organ uprave nadležan za zaštitu životne sredine, vrši pregled dokumentacije o sigurnosti nuklearnog pogona broda i pregled broda radi utvrđivanja opasnosti od prouzrokovanja nuklearne štete.

Organ uprave iz stava 4 ovog člana, može da vrši ponovni pregled nuklearnog broda i za vrijeme njegovog boravka u luci.

#### IV. PILOTAŽA

##### **Vrste pilotaže**

###### **Član 41**

Pilotaža je vođenje plovnog objekta i davanje stručnih savjeta pomorskog pilota (u daljem tekstu: pilot) zapovjedniku plovnog objekta radi sigurne plovidbe u lukama i drugim područjima unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore.

Pilotaža može da bude lučka i obalna.

Lučka pilotaža je pilotaža plovnog objekta od spoljnje granice lučkog akvatorijuma do privezišta ili sidrišta luke.

Lučkom pilotažom se smatra i pilotaža plovnog objekta u Bokokotorskom zalivu, od ulaza u Bokokotorski zaliv (spojnica između rta Oštra i rta Mirište) do privezišta ili sidrišta luke.

Obalna pilotaža je pilotaža plovnog objekta u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore od granice lučke pilotaže, odnosno od granice ulaza u Bokokotorski zaliv.

##### **Vršenje pilotaže**

###### **Član 42**

Poslove pilotaže može da vrši pravno lice na osnovu odobrenja Ministarstva i zakona kojim se uređuju luke.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se pravnom licu na period do godinu dana, ako ispunjava propisane uslove.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da obezbijedi vršenje pilotaže 24 sata dnevno, da vodi pilotski dnevnik, da obezbijedi obuku pilota i ima sertifikat o ispunjavanju Međunarodnog standarda za pomorske pilotske organizacije.

Pilotski plovni objekat mora da bude obilježen i da koristi pozivne znakove za pilotažu.

Ako se utvrdi da pravno lice iz stava 1 ovog člana, ne zadovoljava uslove na osnovu kojih mu je izdato odobrenje ili se utvrdi druga nepravilnost u radu, Ministarstvo mu može oduzeti odobrenje.

Uslove iz stava 2 ovog člana, način vođenja pilotskog dnevnika, način obilježavanja pilotskih plovnih objekata i korišćenja pozivnih znakova za pilotažu propisuje Ministarstvo.

##### **Obavezna pilotaža**

###### **Član 43**

Lučka pilotaža je obavezna.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, lučka pilotaža nije obavezna za:

- 1) crnogorski ratni brod i crnogorski javni plovni objekat;
- 2) crnogorski putnički brod i crnogorski ro-ro putnički brod (trajekt) koji plovi na redovnoj liniji u nacionalnoj plovidbi;
- 3) brod do 500 BT bez obzira na državnu pripadnost ako ne prevozi opasne materije u tečnom stanju ili ukapljene gasove;

- 4) jahtu do 1.000 BT bez obzira na državnu pripadnost.

Lučka pilotaža obavezna je i za brod koji se premješta u luci sa jedne operativne obale na drugu ili se pomiče uzduž operativne obale upotrebom pogonske mašine.

Zapovjednik plovnog objekta dužan je da zatraži lučku pilotažu, najkasnije dva sata prije uplovljenja, isplovljenja, premještanja ili pomicanja plovnog objekta.

Zapovjednik plovnog objekta može da zatraži pilotažu i u slučajevima iz stava 2 ovog člana.

Izuzetno od stava 2 tač. 2 i 3 ovog člana Lučka kapetanija može da odredi da pojedine vrste brodova do 500 BT i jahte do 1.000 BT podliježu obaveznoj lučkoj pilotaži u određenom periodu godine i/ili vremenskim uslovima.

Vrijeme i mjesto ukrcavanja i iskrčavanja pilota, određuje Lučka kapetanija.

Uslove pilotaže i granice lučke i obalne pilotaže propisuje Ministarstvo.

##### **Granica područja pilotaže**

###### **Član 44**

Pilotaža počinje ili se završava na granici područja pilotaže u trenutku kada pilot započne, odnosno završi vođenje broda.

Ako brod mora da se priveže ili usidri, pilotaža se završava u trenutku kada se brod priveže ili usidri.

Ako tokom obavezne pilotaže zapovjednik broda otkáže uslugu pilotaže smatraće se da je usluga pilotaže pružena u cijelosti.

##### **Korišćenje usluga pilotaže**

###### **Član 45**

Pilotaža se pruža svakom plovnom objektu pod jednakim uslovima.

##### **Pilotska obuka**

###### **Član 46**

Pilotažu može da vrši pilot koji ima pilotsku legitimaciju, koju izdaje Lučka kapetanija.

Legitimacija iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od dvije godine pilotu koji je završio pilotsku obuku, položio pilotski ispit i ima dokaz da je zaposlen kod pravnog lica iz člana 42 ovog zakona.

Pilotsku obuku obezbjeđuje i vrši pravno lice iz člana 42 ovog zakona.

Nakon završene pilotske obuke iz stava 3 ovog člana, polaže se pilotski ispit po programu za polaganje pilotskog ispita pred komisijom, koju obrazuje Ministarstvo.

Za izdavanje pilotske legitimacije plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana, utvrđuje Vlada.

Način vršenja pilotske obuke i polaganja pilotskog ispita, program za polaganje pilotskog ispita, ovlaštenja i druge uslove koje mora da ispunjava pilot radi dobijanja pilotske legitimacije, uslove za izdavanje pilotske legitimacije, obrazac pilotske legitimacije i uslove za produženje pilotske legitimacije propisuje Ministarstvo.

### **Obaveze pilota**

#### **Član 47**

Za vrijeme vršenja pilotaže pilot je dužan da nosi službeno odijelo i da ima pilotsku legitimaciju.

Za vrijeme vršenja pilotaže pilot ne smije napustiti zapovjednički most pilotiranog broda prije završetka pilotaže.

Pilot će odbiti pilotiranje plovnog objekta koji nije dobio odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom ili odobrenje za isplavljenje ili je prekrčan ili gaz ne odgovara dubini mora na mjestu određenom za privez ili sidrenje, odnosno ako na mjestu priveza nijesu ispunjeni uslovi za siguran privez u plutajućem stanju ili u drugim slučajevima kojima se ugrožava sigurnost plovidbe.

U slučaju odbijanja pilotaže iz stava 3 ovog člana, pilot je dužan da o tome bez odlaganja obavijesti nadležnu Lučku kapetaniju, odnosno VTS službu i to upiše u pilotski dnevnik.

Pilot je dužan da za vrijeme vršenja pilotaže plovnog objekta daje savjete licu koje zapovijeda plovnim objektom u pogledu vođenja i manevrisanja plovnim objektom i obavijesti ga o propisima i pravilima u pilotiranom području.

Pilot je dužan da putem VHF radio-stanice obavijesti Lučku kapetaniju o započetom i završenom pilotiranju.

Pilot je dužan da bez odlaganja obavijesti Lučku kapetaniju o nepravilnostima na brodu uočenim tokom redovnih dužnosti, a koje mogu ugroziti sigurnost plovidbe ili predstavljati opasnost od zagađenja morske sredine.

Pilot je dužan da po završenom pilotiranju plovnog objekta obavijesti Lučku kapetaniju u pisanoj formi o:

- 1) zapaženim neispravnostima objekata sigurnosti plovidbe na plovnom putu;
- 2) zapaženim kršenjima propisa i pravila koje se odnose na sigurnost plovidbe;

3) nastalim štetama koje za vrijeme pilotaže nastanu na plovnom objektu koji koristi pilotažu i o štetama koje taj plovni objekat prouzrokuje.

Obavještenje iz stava 6 ovog člana mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- o brodu (ime, identifikacioni broj IMO, pozivni znak i zastavu);
- o plovidbi (posljednja luka pristajanja, luka odredišta);
- opis nepravilnosti utvrđenih na brodu.

Službeno odijelo iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Odgovornost za upravljanje brodom**

#### **Član 48**

Pilotaža plovnog objekta, bez obzira da li je obavezna ili ne, ne oslobađa lice koje zapovijeda plovnim objektom dužnosti upravljanja plovidbom i manevrisanja plovnim objektom i odgovornosti koje iz toga nastaju.

### **Odgovornost i naknada štete**

#### **Član 49**

Brodar plovnog objekta koji koristi usluge pilotaže odgovara za radnje i propuste pilota i za radnje i propuste člana posade svog plovnog objekta.

Za naknadu štete koju je pilot prouzrokovao brodaru plovnog objekta koji koristi usluge pilotaže odgovara pravno lice u kojem je pilot zaposlen u trenutku prouzrokovanja štete, do visine naknade predviđene tarifom za obavljenju pilotažu pomnoženu faktorom 300 po događaju, ako se dokaže da je šteta nastala krivicom pilota.

Ugovor o ograničenju odgovornosti pravnog lica koje obavlja pilotažu zaključen suprotno stavu 2 ovog člana prije prouzrokovanja štete brodaru ne proizvodi pravno dejstvo.

Ugovor o ograničenju odgovornosti pravnog lica u pogledu naknade štete prouzrokovane obavljanjem pilotaže koja nije obavezna, a koji je zaključen prije prouzrokovanja štete na iznos manji od iznosa iz stava 2 ovoga člana, ne proizvodi pravno dejstvo.

### **Odgovornost pilota**

#### **Član 50**

Ako se naknada štete traži neposredno od pilota koji je prouzrokovao štetu, odredba člana 49 stav 2 ovog zakona primjenjuje se i na pilota, osim ako je pilot štetu prouzrokovao namjerno.

Odgovornost pilota, zajedno sa odgovornošću pravnog lica iz člana 42 ovog zakona, u kojem je pilot zaposlen ne može preći granice odgovornosti iz člana 49 stav 2 ovog zakona, osim ako se dokaže da je pilot štetu prouzrokovao namjerno.

### **Upotreba tegljača**

#### **Član 51**

Zapovjednik teretnog broda većeg od 500 BT dužan je da prilikom uplovljavanja i isplavljanja iz luke, odnosno premještanja sa jedne na drugu operativnu obalu u luci, koristi odgovarajući broj tegljača.

Zapovjednik broda dužine 100 metara ili više, dužan je da koristi sigurnosnu pratnju tegljača odgovarajuće snage i vučne sile prilikom plovidbe kroz tjesnac Verige u Bokokotorskom zalivu, kao i tokom manevrisanja prilikom vezivanja, odvezivanja i sidrenja u lukama Bokokotorskog zaliva.

Ako pilot smatra da odluka zapovjednika broda o korišćenju odgovarajućeg broja tegljača ne garantuje sigurnost broda i luke za vrijeme manevrisanja, o tome će obavijestiti Lučku kapetaniju, koja će odrediti minimalan broj tegljača potreban za siguran manevar broda.

Kada više plovni objekata istovremeno traže asistenciju tegljača, a nema dovoljno tegljača, ili kada je ugrožena sigurnost plovidbe i ljudskih života ili može doći do zagađivanja mora, Lučka kapetanija određuje redosljed upotrebe tegljača.

Tegljači moraju da budu opremljeni za gašenje požara na brodovima i objektima na obali.

Način i uslove upotrebe tegljača propisuje Ministarstvo.

## V. BROD CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI

### Sposobnost broda za plovidbu

#### Član 52

Brod je sposoban za plovidbu, odnosno upotrebu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namjenu ako ispunjava uslove konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija IMO-a, koje se odnose na:

- 1) sigurnost ljudskih života, broda i imovine;
- 2) sistem upravljanja sigurnošću kompanije i broda;
- 3) sprečavanje zagađenja mora uljem, štetnim materijama, otpadnim vodama i smećem;
- 4) sprečavanje zagađenja vazduha;
- 5) zaštitu mora od štetnih vodenih organizama ili patogena u balastnim vodama i talozima;
- 6) zaštitu mora od štetnih sistema protiv obrastanja na trupu broda;
- 7) zaštitu na radu, smještajem posade i drugih lica zaposlenih na brodu;
- 8) uslove za prevoz putnika;
- 9) sigurnost uređaja za rukovanje teretom.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana brod mora da ispunjava i uslove koji se odnose na obezbjeđivanje konstrukcione i tehničke sposobnosti brodova za plovidbu i sigurnosti njihovih uređaja, mašina, opreme i materijala koji služe za održavanje sigurnosti plovidbe tih brodova, zaštitu života ljudi, zaštitu životne i radne sredine, zaštitu na radu i smještaj članova posade i drugih lica, prevoz putnika, pomorsku opremu, konstrukcionu i tehničku sigurnost uređaja za rukovanje, utovar i istovar tereta, način mjerenja i izračunavanja tonaže, prevoz tereta, stabilitet, pregrađivanje, nadvođe, radio-opremu, sredstva za signalizaciju i navigaciju, protivpožarnu zaštitu, sredstva za spašavanje ljudskih života na brodu, automatizaciju i odobrenje proizvođača i uslužnih privrednih društava.

Pored uslova iz stava 1 tač. 1 i 2 ovoga člana, plutajući objekat i instalacija za proizvodnju ugljovodonika sposobni su za plovidbu, odnosno upotrebu ako su sigurno privezani, usidreni, položeni na morsko dno, odnosno djelimično ili potpuno ukopani u morsko dno.

Ako se plutajući objekat ili instalacija za proizvodnju ugljovodonika postavlja ili upotrebljava u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore, pored uslova iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, mora da ispunjava uslove određene prostornim urbanističkim planom, odnosno detaljnim planom uređenja.

Putnički brodovi i brzi putnički plovni objekti koji obavljaju nacionalnu plovidbu bez obzira na državnu pripadnost moraju ispunjavati posebna sigurnosna pravila i norme koje propisuje Ministarstvo.

Uslove koje mora da ispunjava brod, oprema i uređaji, radi pružanja odgovarajuće medicinske pomoći članovima posade, opremu, obavezan sadržaj brodske ambulante i priručnik o sadržaju brodske ambulante, kao i način njenog vođenja propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravstva uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Kategorije plovidbe brodova, kao i posebna sigurnosna pravila i norme za brodove i plovne objekte iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### Sistem upravljanja sigurnošću

#### Član 53

Brodar, odnosno kompanija koja upravlja brodom koji plovi u međunarodnoj plovidbi, dužni su da primjenjuju i održavaju sistem upravljanja sigurnošću, u skladu sa SOLAS Konvencijom (Glava IX) i ISM Kodeksom, sa izmjenama i dopunama, koje se odnose na:

- 1) politiku sigurnosti plovidbe i zaštitu životne sredine;
- 2) uputstva i procedure za sigurnu plovidbu broda i zaštitu životne sredine;
- 3) utvrđivanje nivoa ovlašćenja i način komunikacije između obale i posade na brodu;
- 4) procedure za prijavljivanje nezgoda i neusaglašenosti uspostavljenog sistema sa ISM Kodeksom;
- 5) procedure za vanredne situacije;
- 6) procedure za unutrašnju kontrolu i preglede funkcionisanja uspostavljenog ISM Kodeksa;
- 7) sistem za registrovanje podataka o putnicima.

Radi obezbjeđivanja sigurne plovidbe brodova i uspostavljanja veza sa kompanijom i licima na brodu, brodar, odnosno kompanija, dužni su da odrede lice na obali odgovorno za kontrolu sigurne plovidbe brodova i zaštite životne sredine.

Sistem upravljanja sigurnošću primjenjuje se i održava u skladu sa tehničkim pravilima.

### Utvrđivanje sposobnosti broda za plovidbu

#### Član 54

Sposobnost broda za plovidbu crnogorske državne pripadnosti koji obavlja nacionalnu plovidbu utvrđuje se tehničkim nadzorom koji vrši Ministarstvo ili priznata organizacija.

Nakon izvršenog tehničkog nadzora Ministarstvo izdaje odgovarajuće brodske isprave i knjige kojima se potvrđuje sposobnost broda za plovidbu.

Tehnički nadzor i izdavanje odgovarajućih brodskih isprava i knjiga i sprovođenje drugih mjera kojima se utvrđuje sposobnost broda crnogorske državne pripadnosti koji obavlja međunarodnu plovidbu vrši priznata organizacija u skladu sa Uredbom (EZ) br. 391/2009.

Nakon obavljenog tehničkog nadzora priznata organizacija u ime Crne Gore kao države zastave izdaje odgovarajuće brodske isprave i knjige kojima potvrđuje sposobnost broda za plovidbu.

### Ovlašćenje priznate organizacije

#### Član 55

Za brodove crnogorske državne pripadnosti u međunarodnoj plovidbi Ministarstvo može da:

1) ovlasti priznatu organizaciju za obavljanje, u potpunosti ili djelimično, tehničkog nadzora i pregleda koji se odnose na statutarna svjedočanstva, uključujući razvoj i primjenu zahtjeva sigurnosti za trup, mašinski i električni uređaj i uređaj za upravljanje brodovima i gdje je primjereno izda ili obnovi svjedočanstva; ili

2) prihvati tehnički nadzor i preglede iz tačke 1 ovog stava i u potpunosti ili djelimično povjeri te zadatke priznatim organizacijama.

Odredbe stava 1 ovog člana ne odnosi se na sertifikaciju pojedinih tipova pomorske opreme.

Ministarstvo odobrava prvo izdavanje svjedočanstva o izuzeću.

Ministarstvo može povjeriti drugom pravnom licu izdavanje svjedočanstva o sigurnosti radio uređaja na teretnim brodovima, ako ima odgovarajuće stručno znanje i kvalifikovana lica za obavljanje posebne sigurnosne ocjene u području radiokomunikacija.

Ministarstvo može ograničiti broj priznatih organizacija koje ovlašćuje prema potrebama Crne Gore kao države zastave.

Kao uslov da priznata organizacija, koja se nalazi u trećoj državi, obavlja poslove iz člana 56 ovog zakona ili dio tih poslova, Ministarstvo može zahtijevati da ta treća država odobri reciprocitet priznatim organizacijama sa sjedištem na području Evropske unije.

Ovlašćenje priznate organizacije je pravo, ugovor ili neko drugo sredstvo, pravno ili stvarno, kojim se samostalno ili zajedno sa drugim sredstvima prenosi pravo odlučivanja pravnom licu ili omogućava tom pravnom licu da obavlja zadatke koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/15.

### **Poslovni odnos sa priznatom organizacijom**

#### **Član 56**

Kada Ministarstvo postupi u skladu sa članom 55 ovog zakona uspostavlja poslovni odnos sa priznatom organizacijama koje će djelovati u ime Crne Gore kao države zastave.

Poslovni odnos iz stava 1 ovoga člana urediće se pisanim sporazumom na nediskriminišućim osnovama, koji propisuju određene zadatke i ovlašćenja koje preuzimaju priznate organizacije, a koji uključuje najmanje:

1) odredbe iz Dodatka II. Rezoluciji IMO-a A.739(18) o smjernicama za ovlašćivanje organizacija koje djeluju u ime uprave, primjenjujući i Prilog, dodatke i Dopune IMO-a MSC/Circular 710 i MEPC/Circular 307 o sporazumu za ovlašćenje priznatih organizacija;

2) odredbe u vezi sa finansijskom odgovornošću;

3) odredbe o redovnoj reviziji poslova koje priznate organizacije obavljaju u ime Crne Gore kao države zastave, koju sprovodi Ministarstvo ili nezavisni organ kojeg određuje Ministarstvo;

4) mogućnost za detaljne i vanredne preglede brodova;

5) odredbe o obaveznom izvještavanju o bitnim podacima o floti i klasi, izmjenama, obustavi i povlačenjima klase.

Ministarstvo može da zahtijeva da priznata organizacija ima lokalno predstavništvo na teritoriji Crne Gore.

Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji detaljne podatke o poslovnom odnosu uspostavljenom sa priznatom organizacijom.

### **Odgovornost priznate organizacije**

#### **Član 57**

Odgovornost iz člana 56 stav 2 tačka 2 ovog zakona nastupa zbog:

- gubitka ili oštećenja imovine, tjelesne povrede ili smrti, za koju je dokazano na sudu da je prouzrokovana namjerno ili propustom ili grubom nepažnjom priznate organizacije, njenih tijela, zaposlenih, zastupnika ili drugih koji djeluju u ime priznate organizacije, Ministarstvo ima pravo na naknadu štete od priznate organizacije u iznosu utvrđenom odlukom suda za koju je priznata organizacija prouzrokovala gubitak, oštećenje, povredu ili smrt;

- tjelesne povrede ili smrti, za koju je dokazano na sudu da je prouzrokovana nemarom, nepažnjom ili propustom priznate organizacije, njenih zaposlenih, zastupnika ili drugih koji djeluju u ime priznate organizacije, Ministarstvo ima pravo na naknadu štete od priznate organizacije u iznosu utvrđenom odlukom suda za koju je priznata organizacija prouzrokovala tjelesnu povredu ili smrt u iznosu od najmanje 4.000.000 eura;

- gubitka ili oštećenja imovine, za koju je dokazano na sudu da je prouzrokovana nemarom, nepažnjom ili propustom priznate organizacije, njenih zaposlenih, zastupnika ili drugih koji djeluju u ime priznate organizacije, Ministarstvo ima pravo na naknadu štete od priznate organizacije u iznosu utvrđenom odlukom suda za koju je priznata organizacija prouzrokovala gubitak ili oštećenje imovine u iznosu od najmanje 2.000.000 eura.

### **Oduzimanje ovlašćenja priznatoj organizaciji**

#### **Član 58**

Ako Ministarstvo utvrdi da priznata organizacija ne obavlja poslove iz člana 55 ovog privremeno će oduzeti ili suspendovati to ovlašćenje.

Ministarstvo će bez odlaganja obavijestiti Evropsku komisiju i države članice o odluci iz stava 1 ovog člana i navesti opravdane razloge za tu odluku.

### **Provjera nad priznatim organizacijama**

#### **Član 59**

Ministarstvo je dužno da osigura primjenu i sprovođenje međunarodnih konvencija, naročito u pogledu pregleda i nadzora brodova i izdavanja statutarne svjedočanstva i svjedočanstva o izuzeću, postupajući u skladu sa Prilogom i Dodatkom IMO Rezolucije A.847(20) sa izmjenama i dopunama.

Ministarstvo će najmanje jednom u svake dvije godine vršiti provjeru rada ovlašćenih priznatih organizacija i najkasnije do 31. marta godine koja slijedi nakon godine u kojoj je obavljena provjera dostaviti Komisiji i državama članicama izvještaj o rezultatima provjere.

### **Dostava podataka**

#### **Član 60**

Ministarstvo će obavijestiti Evropsku komisiju i državu zastave, ako pri obavljanju inspekcijskog pregleda utvrdi da je priznata organizacija koja djeluje u ime Crne Gore kao države zastave izdala svjedočanstva brodu koji ne ispunjava zahtjeve međunarodnih konvencija, kao i o bilo kojem nedostatku broda.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana dostaviće se samo ako brodovi predstavljaju ozbiljnu opasnost za sigurnost i okolinu ili postoje dokazi o posebno nepažljivom postupanju od strane priznate organizacije.

### **Zahtjevi projektovanja, građenja i opremanja brodova crnogorske državne pripadnosti**

#### **Član 61**

Brodovi koji viju zastavu Crne Gore moraju da budu projektovani, građeni, opremljeni i održavani u skladu sa pravilima i postupcima priznate organizacije koji se odnose na trup, mašinski i električni uređaj i uređaj za upravljanje u pogledu projektovanja, konstrukcije, opreme, održavanja i pregleda brodova.

Ministarstvo može da odluči da primijeni tehnička pravila za zahtjeve iz stava 1 ovog člana ako smatra da su ti zahtjevi u skladu sa pravilima i postupcima priznate organizacije, i ako o tome odmah obavijesti Komisiju u skladu sa postupkom iz Direktive 98/34/EZ i druge države članice, i ako se neka druga država članica ili Komisija ne suprotstavi.

Ministarstvo saraduje sa ovlašćenim priznatim organizacijama radi razvoja pravila i postupka i u vezi dosljednog tumačenja pojedinih zahtjeva međunarodnih konvencija.

Način, postupak ovlašćenja i uslove koje mora da ispunjava priznata organizacija koja obavlja tehnički nadzor, pregled i sertifikaciju brodova, načela slobode pružanja usluga, postupak i način ukidanja ovlašćenja, kao i nadzor nad radom priznatih organizacije propisuje Ministarstvo.

### **Tehnička pravila**

#### **Član 62**

Sposobnost broda za plovidbu utvrđuje se prema tehničkim pravilima koja :

- 1) propisuju tehničke uslove koji moraju da ispunjavaju pomorski objekti i kompanije;
- 2) utvrđuje način obavljanja tehničkog nadzora; i
- 3) propisuje način izdavanja isprava, zapisa i knjiga pomorskim objektima i kompanijama.

Tehnička pravila sadrže tehničke uslove iz člana 52 ovog zakona, a preuzeta su iz konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija IMO i drugih međunarodnih propisa.

Ako neki uslov iz konvencije ili drugog odgovarajućeg instrumenta IMO-a koji je obavezujući za Crnu Goru nije sadržan u tehničkim pravilima primjenjivaće se direktno iz konvencije, ugovora ili drugog instrumenta IMO-a.

Tehnička pravila iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

### **Tehnički nadzor**

#### **Član 63**

Tehnički nadzor broda vrši Ministarstvo ili priznata organizacija.

Tehnički nadzor obuhvata:

- 1) odobravanje tehničke dokumentacije na osnovu koje se brod gradi ili prepravlja i tehničke dokumentacije na osnovu koje se izrađuju materijali, mašine, uređaji i oprema koji su namijenjeni za gradnju, prepravku i popravku broda;
- 2) nadzor nad gradnjom i prepravkom broda koji se vrši u toku njegove gradnje ili izvođenja radova na njegovoj prepravci;
- 3) nadzor nad izradom materijala, mašina, uređaja i opreme iz tačke 1 ovog stava, koji se vrši u toku njihove izrade i izdavanje uvjerenja;
- 4) nadzor nad ugradnjom i smještajem mašina, uređaja i opreme u brod;
- 5) pregled postojećih brodova, uključujući i nadzor nad izvođenjem popravki i obnavljanjem djelova broda za koje je pregledom utvrđeno da ih treba popraviti ili obnoviti;
- 6) izdavanje odobrenja proizvođaču i uslužnom privrednom društvu;
- 7) pregled sistema upravljanja sigurnošću kompanije ili brodara i broda;
- 8) pregled bezbjednosne zaštite broda u skladu sa posebnim zakonom.

Tehnički nadzor pomorske opreme obavlja ovlašćeno (imenovano) tijelo za sertifikaciju pomorske opreme.

Za vršenje tehničkog nadzora plaća se naknada, koju plaća vlasnik broda ili brodar.

Visinu naknade za tehnički nadzor koji vrši Ministarstvo utvrđuje Vlada.

Naknada iz stava 3 ovog člana, prihod je Budžeta.

Tehnički nadzor brodova vrši se na način i u rokovima u skladu sa tehničkim pravilima.

Uslove za opremu kojom se opremaju brodovi crnogorske državne pripadnosti i uslove za stavljanje te opreme na tržište, kao i izbor ovlašćenog (imenovanog) tijela iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Pregled postojećih brodova**

#### **Član 64**

Pregled postojećih brodova može biti osnovni, redovni i vanredni.

Za vršenje pregleda iz stava 1 ovog člana plaća se naknada.

Naknadu za pregled broda iz stava 2 ovog člana ne plaćaju javni brodovi.

Visinu naknade za pregled postojećih brodova koji vrši Ministarstvo utvrđuje Vlada.

Naknada iz stava 4 ovog člana, prihod je Budžeta.

### **Osnovni pregled**

#### **Član 65**

Osnovni pregled obavezan je za postojeći brod i to:

- 1) prije njegovog upisa u upisnik brodova, ako nadzor nad njegovom gradnjom nije vršilo Ministarstvo;
- 2) prije njegovog upisa u upisnik brodova, ako je nadzor nad njegovom gradnjom vršila priznata organizacija i ako njegove brodske isprave i knjige nijesu važeće;
- 3) kad se brodu trajno mijenja namjena i to prije početka njegovog korišćenja.

## **Redovni pregled**

### **Član 66**

Redovni pregled je pregled postojećeg broda u propisanim vremenskim razmacima.

## **Vanredni pregled**

### **Član 67**

Vanredni pregled broda vrši se:

- 1) nakon pretrpljene pomorske nesreće ili nezgode, ako postoji osnovana sumnja da je došlo do oštećenja broda ili nekog njegovog dijela ili uređaja ili se inspekcijskim nadzorom utvrde nedostaci koji mogu uticati na sposobnost broda za plovidbu;
- 2) kad se vrše veće popravke ili obnova broda;
- 3) prilikom privremene promjene namjene ili kategorije plovidbe broda;
- 4) prilikom odlaganja redovnog pregleda u skladu sa tehničkim pravilima;
- 5) kada je brod u raspremi duže od jedne godine;
- 6) za tegljač i tegljeni brod prije operacije tegljenja;
- 7) za napušteni brod, koji nema važeće brodske isprave i knjige;
- 8) radi popisa broda na zahtjev suda;
- 9) za brod ili ostatke broda radi spašavanja, odnosno vađenja broda i ocjene rizika koji predstavlja;
- 10) kad se na brodu vrši prepravka kojom se mijenjaju njegove konstrukcione osobine i svojstva pogonskih uređaja i to prije početka njegovog korišćenja, a u obimu ponovnog pregleda.

## **Probna plovidba**

### **Član 68**

Pregled broda radi utvrđivanja njegove sposobnosti za obavljanje probne plovidbe je obavezan pregled kojem podliježe brod prije polaska na probnu plovidbu.

Obim pregleda treba da bude takav da se sa sigurnošću može utvrditi da brod ispunjava uslove propisane za obavljanje probne plovidbe.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se na brod koji za vrijeme probne plovidbe vije zastavu Crne Gore ili vije zastavu druge države ako se probna plovidba obavlja u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore.

Uslove i način obavljanja probne plovidbe propisuje Ministarstvo.

## **Stanje broda i njegove opreme**

### **Član 69**

Brodar, odnosno kompanija dužna je da brod i opremu održava u stanju kojim se obezbjeđuje sposobnost broda za plovidbu.

## **Oslobađanje, izuzeće ili odstupanje od odredbi međunarodnih i nacionalnih propisa**

### **Član 70**

Ministarstvo može, na osnovu predloga priznate organizacije, brod novog tipa, brod koji ne obavlja redovna međunarodna putovanja ili brod koji plovi u zaštićenim područjima, a na koji se primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora da oslobodi od obaveza utvrđenih tim ugovorom ako se utvrdi da je brod sposoban da obavlja plovidbu u uslovima oslobađanja.

Ministarstvo može da, na osnovu predloga priznate organizacije, brod na koji se ne primjenjuju odredbe međunarodnih ugovora oslobodi ispunjavanja odredbi tehničkih pravila u slučajevima i uz uslove predviđene tim pravilima, ako se utvrdi da je brod sposoban za plovidbu u uslovima oslobađanja.

Ministarstvo izdaje ispravu o oslobađanju od obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana, vodi evidenciju o svim izdatim ispravama i o tome obavještava Međunarodnu pomorsku organizaciju (IMO), a ako je to potrebno i nadležna tijela Evropske unije.

## **Promjene ili prepravke konstrukcije broda**

### **Član 71**

Poslije izvršenog tehničkog nadzora nad gradnjom, odnosno prepravkom broda i poslije izvršenih pregleda broda ne smiju se, bez prethodnog obavještenja Ministarstva, obavljati promjene ili prepravke konstrukcije broda, mašina, uređaja, opreme ili drugih dijelova na koje se odnose zahtjevi utvrđeni tehničkim pravilima.

## **Brod koji nije putnički brod**

### **Član 72**

Ako brod upisan u upisnik brodova Crne Gore koji nije putnički ispunjava zahtjeve tehničkih pravila za prevoz putnika u posebnim uslovima u granicama unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore, Ministarstvo može da utvrdi da je brod sposoban za privremeni prevoz putnika u navedenim uslovima i granicama.

## **Prevoz putnika**

### **Član 73**

Putnički brod može da prevozi samo određeni broj putnika čiji se broj i smještaj na brodu određuje na osnovu plovničkih svojstava broda, raspoložive površine za smještaj putnika, uređaja i opreme namijenjene putnicima i higijenskih uslova.

Dozvoljeni broj putnika i njihov smještaj na brodu utvrđuje se tehničkim pravilima.

## **Prebrojavanje putnika**

### **Član 74**

Prije nego što putnički brod isplovi iz luke zapovjednik je dužan da utvrdi broj lica na tom brodu.

Zapovjednik putničkog broda mora da obezbijedi da broj lica na brodu ne prelazi broj lica koji brod može da prevozi shodno važećim brodskim ispravama.

Zapovjednik putničkog broda je dužan da obezbijedi da podaci koji se odnose na broj putnika budu dostupni Lučkoj kapetaniji, kao i službama za traganje i spašavanje obalne države, u slučaju nezgode.

Kompanija ili brodar dužni su da obezbijede da podaci o licima koja su iskazala potrebu za posebnom njegom ili pomoć u vanrednim situacijama budu evidentirani na odgovarajući način i dostavljeni zapovjedniku prije nego što putnički brod isplovi iz luke.

Zapovjednik crnogorskog putničkog broda dužan je da podatke iz stava 2 ovog člana dostavi Lučkoj kapetaniji.

Vrstu podataka, način prikupljanja i vođenja evidencije podataka o putnicima koje putnički brod crnogorske državne pripadnosti mora da vodi na putničkom brodu propisuje Ministarstvo.

### **Kretanje lica sa invaliditetom**

#### **Član 75**

Putnički, ro-ro putnički i brzi putnički brodovi moraju da imaju adekvatan pristup za ulazak lica sa invaliditetom.

Brodovi iz stava 1 ovog člana, moraju biti konstruisani i opremljeni na način koji licima sa invaliditetom obezbjeđuje lako i sigurno ukrcavanje i iskrcavanje i pristup između paluba, uz asistenciju posade ili uz pomoć rampi ili liftova.

Na brodovima iz stava 1 ovog člana, moraju se na vidnim mjestima postaviti informacione oznake, odnosno naljepnice koje su lako uočljive i čitljive licima sa smanjenim mogućnostima kretanja i komunikaciona sredstva za vizuelno i verbalno objavljivanje važnijih informacija, kao i sistem za alarmiranje sa tipkama koji je lako pristupačan za ta lica.

Ograde, koridori, prolazi, ulazi i vrata moraju omogućavati korišćenje i kretanje lica u invalidskim kolicima, a liftovi, palube za vozila, putničke prostorije za odmor, smještaj, kao i toaletne prostorije moraju biti konstruisane tako da budu lako pristupačne za ta lica.

### **Brod za plovību u određenim granicama**

#### **Član 76**

Ministarstvo može da utvrdi da je brod crnogorske državne pripadnosti za plovību u određenim užim granicama, ako se pregledom utvrdi da brod nije sposoban za plovību u granicama u kojima je do tada plovio, ali je sposoban za plovību u užim granicama plovibe.

Ministarstvo može da utvrdi da je brod sposoban za jedno ili više određenih putovanja koja prelaze granice plovibe u kojima je plovio, ako se na osnovu izvršenog pregleda utvrdi da je brod sposoban za to putovanje.

Plovība u granicama iz st. 1 i 2 ovog člana može da se uslovi ukrcavanjem manjeg broja putnika ili manje mase tereta od određenog broja putnika ili dozvoljene mase tereta, kao i drugim uslovima kojima se obezbjeđuje sigurna plovība broda.

### **Jedno putovanje**

#### **Član 77**

Brodu namijenjenom za recikliranje kojem je isteklo važenje jedne od isprava, Ministarstvo može dopustiti jedno direktno putovanje u balastu do postrojenja za recikliranje brodova.

U slučaju iz stava 1 ovo člana Ministarstvo može da dopusti izdavanje uslovnog svjedočanstva skraćenog roka važenja sa upisanim ograničenjima i primjenljivim uslovima plovibe.

### **Teret na brodu**

#### **Član 78**

Teret na brodu mora da bude raspoređen tako da odgovara zahtjevima stabiliteta i da obezbjeđuje plovna svojstva broda i ne prouzrokuje prekomjerna naprezanja konstrukcijskih dijelova broda u različitim uslovima korišćenja.

Teret na brodu mora da bude ukrcan u granicama dozvoljenog opterećenja broda i u skladu sa tehničkim propisima o prevozu tereta i da bude složen, raspoređen i učvršćen tako da u svim uslovima plovibe ne može doći do pomjeranja tereta koji bi mogao ugroziti sigurnost broda, ljudskih života i životne sredine.

Najveće dozvoljeno opterećenje broda i raspored tereta na brodu, uslovi i način za utovar i istovar brodova za prevoz rasutog tereta i kontejnera utvrđuju se tehničkim pravilima.

### **Baždarenje broda**

#### **Član 79**

Baždarenje broda vrši se radi utvrđivanja tonaže broda.

Tonaža broda sastoji se od bruto tonaže (BT) mjera cijele veličine broda i neto tonaže (NT) mjera korisnog kapaciteta broda.

Baždarenje brodova obavlja se prema tehničkim pravilima.

Baždarenje ribarskog broda i čamca koji se koristi za ribolovne aktivnosti, nezavisno od toga koristi li se za lične potrebe ili za privrednu djelatnost obavlja se u skladu sa Uredbom (EU) 2017/1130 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. juna 2017., o definisanju karakteristika ribarskih plovila (SL L 169, 30. 6. 2017.).

Baždarenje broda vrši se prije njegovog upisa u upisnik brodova.

Baždarenje broda koji plovi u nacionalnoj plovibi vrši Ministarstvo.

Baždarenje broda koji plovi u međunarodnoj plovibi vrši priznata organizacija.

Baždarenju podliježe svaki brod koji se upisuje u upisnik brodova Crne Gore, ako predhodno nije baždaren u skladu sa Međunarodnom konvencijom o baždarenju brodova iz 1969. ili tehničkim pravilima.

Za baždarenje broda koje vrši Ministarstvo plaća se naknada.

Visinu naknade iz stava 9 ovog člana za baždarenje utvrđuje Vlada.

Naknada iz stava 9 ovog člana prihod je Budžeta.

Način baždarenja broda i drugih plovni objekata utvrđuje se tehničkim pravilima.

### **Ponovno baždarenje**

#### **Član 80**

Ponovno baždarenje broda se vrši ako se:

1) poslije baždarenja broda izvrše prepravke usljed kojih su nastale promjene u rasporedu, konstrukciji, kapacitetu, upotrebi prostora, dozvoljenom broju putnika na brodu, dodijeljenom nadvođu ili dozvoljenom gazu broda, zbog kojih se na brodu mijenja njegova tonaža;

2) posumnja u pravilnost izvršenog baždarenja.

Zahtjev za ponovno baždarenje broda crnogorske državne pripadnosti podnosi brodar prije završetka radova na prepravci kojima se mijenja bruto ili neto tonaža broda ili nakon dolaska broda u prvu luku Crne Gore, ako se radovi na prepravci broda izvode u inostranstvu, a brod nije baždaren u inostranstvu.

## VI. BRODSKE ISPRAVE, ZAPISI I KNJIGE ZA BRODOVE CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI

### Isprave, zapisi i knjige

#### Član 81

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom moraju da se nalaze na brodu, da se uredno vode i uvijek da budu dostupne radi provjere.

Brodske isprave, zapisi i knjige koje brod mora da ima u skladu sa ovim zakonom služe kao dokaz o identitetu, sposobnosti za plovidbu i ostalim svojstvima broda.

U brodske zapise i knjige koje brod vodi unose se podaci o važnim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu.

Brodske isprave, zapisi i knjige vode se na način i u rokovima važenja utvrđenim tehničkim pravilima.

Brodske isprave, zapisi i knjige mogu se suspendovati i povući pod uslovima utvrđenim tehničkim pravilima.

### Način vođenja brodskih isprava, zapisa i knjiga

#### Član 82

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom moraju da budu vođene na crnogorskom jeziku, latiničnim pismom, osim broskog dnevnika i dnevnika mašine koji se na brodovima u međunarodnoj plovidbi može voditi na engleskom jeziku.

Brodske isprave, zapisi i knjige izdate na osnovu međunarodnih konvencija, kodeksa, protokola i rezolucija mogu da budu prevedene na engleski jezik, ako je to utvrđeno konvencijama, kodeksima, protokolima i rezolucijama.

Brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom, mogu se voditi u pisanom ili elektronskom obliku.

Obrazac brodskih isprava, zapisa i knjiga, način vođenja isprava, zapisa i knjiga, kao i oblik, rokove važenja, uslove važenja produženja, prestanak važenja, suspenziju ili povlačenje brodskih isprava, zapisa i knjiga propisuje Ministarstvo.

### Upisni list

#### Član 83

Brodu upisanom u upisnik brodova u skladu sa zakonom izdaje se upisni list.

Upisnim listom iz stava 1 ovog člana dokazuje se crnogorska državna pripadnost broda, uz naznaku da brod ima pravo i dužnost da vije zastavu trgovačke mornarice Crne Gore (u daljem tekstu: zastava), kao i njegovu namjenu i kategoriju plovidbe.

Upisni list sadrži sve podatke iz upisnika brodova u koji je brod upisan.

U slučaju neusaglašenosti sadržaja upisnog lista sa sadržajem upisnika brodova u pogledu upisanih prava na brodu primjenjuje se ono što je upisano u upisniku brodova.

Upisni list izdaje Lučka kapetanija koja je izvršila upis broda u upisnik brodova.

Za izdavanje upisnog lista i brodskih isprava koje izdaje Lučka kapetanija plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Vlada.

### Zamjena upisnog lista

#### Član 84

Lučka kapetanija koja je izdala upisni list dužna je, po službenoj dužnosti, da unese propisane podatke u upisni list broda.

Ako se brodu promijeni ime, luka upisa, tonaža, vrsta pogona, znak raspoznavanja, namjena ili kategorija plovidbe, postojeći upisni list zamjenjuje se novim upisnim listom.

### Privremeni plovidbeni list

#### Član 85

Privremeni plovidbeni list izdaje se brodu kada još nisu ispunjeni uslovi za upis, brodu nabavljenom u inostranstvu koji još nema upisni list, brodu koji je u inostranstvu, a izgubljen mu je upisni list, kao i brodu u gradnji, kada još nisu ispunjeni uslovi za upis u upisnik kao brod.

Brod i brod u gradnji koji nije još upisan u upisnik brodova stiče privremenim plovidbenim listom crnogorsku državnu pripadnost i pravo i dužnost da vije zastavu.

Privremeni plovidbeni list važi najduže šest mjesecu od dana njegovog izdavanja.

Privremeni plovidbeni list izdaje Lučka kapetanija.

Upisni list ili privremeni plovidbeni list su dokaz o identitetu broda.

Način izdavanja i obrazac privremenog plovidbenog lista propisuje Ministarstvo.

## VII. PLUTAJUĆI OBJEKTI I INSTALACIJE ZA PROIZVODNJU UGLJOVODONIKA CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI

### Utvrđivanje sposobnosti za upotrebu plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodonika

#### Član 86

Plutajući pomorski objekat i instalacija za proizvodnju ugljovodonika sposobna je za upotrebu ako ispunjava uslove propisane ovim zakonom i tehničkim pravilima u pogledu:

- 1) sigurnosti ljudskih života, objekta i imovine;
- 2) sprečavanja zagađivanja mora u skladu sa zakonom;
- 3) zaštite na radu, smještaja posade i drugih lica na objektu;
- 4) sigurnosti uređaja za rukovanje teretom;

- 5) obavljanja namjenske djelatnosti;
- 6) propisanog minimalnog broja članova posade sa odgovarajućim ovlaštenjem o osposobljenosti koje objekat mora da ima za sigurnu upotrebu;
- 7) smještaja i broja drugih lica na objektu u skladu sa ispravama, knjigama i odobrenom tehničkom dokumentacijom objekta;
- 8) tereta na objektu u skladu sa ispravama, knjigama i odobrenom tehničkom dokumentacijom objekta;
- 9) sigurnosti priveza, usidrenja i polaganja na morsko dno, dijelom ili potpunim ukopavanjem u morsko dno.
- Sposobnost plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodnika prema namjeni i lokaciji utvrđuje Ministarstvo. Tehnička pravila kojima se propisuju uslovi iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

#### **Utvrđivanje sposobnosti plutajućih pomorskih objekata i instalacija za proizvodnju ugljovodnika**

##### **Član 87**

Za utvrđivanje sposobnosti za upotrebu plutajućih objekata i instalacija za proizvodnju ugljovodnika, prema namjeni i lokaciju primjenjuju se odredbe čl. 63 do 69 ovoga zakona.

#### **Baždarenje plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodnika**

##### **Član 88**

Baždarenje plutajućeg pomorskog objekta vrši se u skladu sa čl. 79 i 80 ovoga zakona, prema namjeni i lokaciji.

Tonaža plutajućeg objekta je bruto tonaža.

Na instalacije za proizvodnju ugljovodnika koje su fiksirane za morsko dno ne primjenjuju se odredbe o baždarenju.

#### **Isprave i knjige plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodnika**

##### **Član 89**

Plutajući objekat i instalacija za proizvodnju ugljovodnika mora da ima isprave i knjige u skladu sa čl. 81 do 85 ovoga zakona, prema namjeni i lokaciji.

Za izdavanje isprava i knjiga iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 2 ovog člana utvrđuje Vlada.

#### **Postavljanje i upotreba plutajućeg objekta i instalacija za proizvodnju ugljovodnika**

##### **Član 90**

Plutajući pomorski objekti i fiksne instalacije za proizvodnju ugljovodnika postavljaju se u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore u skladu sa prostornim urbanističkim planom, odnosno detaljnim planom uređenja, uz saglasnost Lučke kapetanije.

Ako se plutajući pomorski objekat vezuje, sidri, polaže ili ukopava na području luke, pored saglasnosti iz stava 1 ovog člana, potrebna je i saglasnost Lučke kapetanije.

### **VIII. ČAMAC CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI**

#### **Utvrđivanje sposobnosti čamca za plovidbu**

##### **Član 91**

Čamac je sposoban za plovidbu u određenim kategorijama plovidbe i za određenu namjenu ako ispunjava zahtjeve utvrđene tehničkim pravilima u vezi sa:

- 1) sigurnošću ljudskih života, čamca i imovine;
- 2) sprečavanjem zagađenja mora uljem, štetnim materijama, otpadnim vodama i otpadom;
- 3) sprečavanjem zagađenja vazduha;
- 4) zaštitom mora od štetnog djelovanja sistema protiv obrastanja trupa;
- 5) zaštitom na radu, smještajem posade i drugih lica zaposlenih na čamcu;
- 6) uslovima za prevoz putnika;
- 7) sigurnošću uređaja za rukovanje teretom.

Novoizgrađeni čamac namijenjen za privredne svrhe, kao i postojeći čamac koji mijenja namjenu, radi obavljanja privredne djelatnosti, sposoban je za plovidbu, ako njihova konstrukcija, plovna svojstva, pogonski i drugi uređaji i oprema ispunjavaju zahtjeve propisane tehničkim pravilima.

Uslove koje moraju ispunjavati čamci i lica koje upravljaju čamcem, uslovi za plovidbu čamaca, područja plovidbe, stavljanje na tržište, uslove koje moraju ispunjavati prijavljena tijela, kao i način i postupak njihovog imenovanja propisuje Ministarstvo.

#### **Pregled čamca**

##### **Član 92**

Sposobnost čamca za plovidbu utvrđuje se pregledom.

Pregled čamca može biti osnovni, redovni i vanredni.

Nadzor nad gradnjom i pregled iz stava 2 ovog člana vrši Ministarstvo.

Redovni i vanredni pregled čamca vrši se, po pravilu, na vodi, osim ako Ministarstvo utvrdi da je stanje čamca takvo da ga treba pregledati na kopnu ili ako se radi o čamcu za privredne svrhe.

Ministarstvo može odlučiti da, zbog složenosti pregleda, priznata organizacija izvrši pregled čamca.

Poslije uspješno izvršenog pregleda čamca, Ministarstvo izdaje svjedočanstvo o sposobnosti za plovidbu čamca.

Za čamce koji su upisani u upisnik čamca, izdaje se dozvola za plovidbu čamca sa oznakom čamca.

Za preglede, izdavanje isprava i upis iz st. 2, 6 i 7 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Vlada.

Naknadu za pregled čamca iz stava 8 ovog člana ne plaćaju javni čamci.

Obrazac svjedočanstva i dozvole iz st. 6 i 7 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Osnovni pregled čamca**

### **Član 93**

Osnovni pregled čamca vrši Ministarstvo prije upisa u upisnik čamaca, kao i poslije svake prepravke, odnosno popravke čamca, promjene namjene ili područja plovidbe.

Osnovni pregled čamca vrši se na kopnu i na vodi.

## **Redovni pregled čamca**

### **Član 94**

Redovnim pregledom čamca utvrđuje se stanje trupa, pogonskih i drugih uređaja i opreme čamca.

Redovni pregled čamca za privredne i javne svrhe vrši Ministarstvo, svake dvije godine.

Redovni pregled čamca za privredne svrhe (prevoz putnika) i čamca na vodeni mlazni pogon za privredne svrhe vrši se godišnje i izdaje se svjedočanstvo o sposobnosti za plovidbu čamca sa rokom važenja do 30. maja naredne godine.

Redovni pregled čamaca za lične potrebe vrši Ministarstvo svake pete godine, što potvrđuje izvještajem o pregledu čamca.

Redovni pregled čamca na vodeni mlazni pogon za lične potrebe vrši Ministarstvo, svake tri godine.

## **Vanredni pregled čamca**

### **Član 95**

Vanredni pregled čamca koji je upisan u upisnik čamaca vrši Ministarstvo i to kada je čamac pretrpio pomorsku nezgodu ili nesreću i kada se posumnja da čamac ne ispunjava propisane uslove u pogledu sposobnosti za plovidbu.

Lice koje je upravljalo čamcem koji je pretrpio pomorsku nesreću dužno je da odmah prijavi nastanak pomorske nesreće, a u slučaju pomorske nezgode dužno je da, u roku od 12 sati od trenutka nastanka pomorske nezgode, podnese prijavu nadležnoj Lučkoj kapetaniji.

Obrazac prijave iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Gradnja čamca**

### **Član 96**

Pravno ili fizičko lice koje namjerava da gradi čamac dužno je da, prije početka gradnje čamca, pribavi saglasnost Ministarstva na tehničku dokumentaciju za gradnju čamca.

Tehnički nadzor nad gradnjom, ocjenom usklađenosti pomorske opreme i ocjenom usklađenosti za vrijeme gradnje čamca vrši tijelo za ocjenjivanje usklađenosti kojeg imenuje Ministarstvo.

Ministarstvo, po završetku gradnje, izdaje svjedočanstvo o gradnji čamca.

Obrazac svjedočanstva iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Baždarenje čamca**

### **Član 97**

Čamac prilikom upisa mora biti baždaren.

Tonaža čamca je bruto tonaža.

Baždarenje se obavlja prema tehničkim pravilima o načinu mjerenja i izračunavanja tonaže, odnosno istisnine koja je propisana za čamce.

Ako se prepravkom mijenja tonaža, odnosno istisnina čamca, baždarenje se vrši ponovno.

Za vršenje baždarenja iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Ako se prepravkom mijenja BT čamca vrši se ponovno baždarenje.

Nakon izvršenog baždarenja Ministarstvo izdaje svjedočanstvo o baždarenju čamca.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Vlada.

Obrazac svjedočanstva iz stava 7 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Privremeno odobrenje za plovidbu**

### **Član 98**

Lučka kapetanija može, na zahtjev vlasnika čamca koji nije upisan u upisnik čamaca izdati privremeno odobrenje za plovidbu, u trajanju do 30 dana, zbog obavljanja probnih vožnji ili uplovljenja u luku na čijem se području nalazi Lučka kapetanija u kojoj će se čamac upisati.

Privremeno odobrenje za plovidbu iz stava 1 ovog člana izdaje se čamcu koji posjeduje važeće svjedočanstvo o sposobnosti čamca za plovidbu, nakon obavljenog tehničkog pregleda. U članu 98.

## **Posada čamca i ispit za vođitelja čamca**

### **Član 99**

Čamcem upravlja lice koje je navršilo 18 godina života i koje ima uvjerenje za vođitelja čamca.

Čamcem za privredne i javne svrhe, osim čamca na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta upravlja lice koje ima ovlaštenje za mornara-motoristu i ovlaštenje o osposobljenosti za VHF radio-operatora ili za GMDSS radio-operatora sa ograničenim ovlaštenjem.

Na čamcu namijenjenom za privredne i javne svrhe, pored lica iz stava 2 ovog člana, mora biti ukrcan i jedan član posade sa uvjerenjem za vođitelja čamca.

Čamcem na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta upravlja lice koje ima uvjerenje za vođitelja čamca ili ovlaštenje za mornara-motoristu.

Ispit za vođitelja čamca polaže se prema programu za polaganje ispita za vođitelja čamca pred komisijom za polaganje ispita za vođitelja čamca (u daljem tekstu: Komisija za polaganje ispita), koju obrazuje Ministarstvo.

Uvjerenje za vođitelja čamca izdaje se nakon položenog ispita.

Za polaganje ispita za vođitelja čamca plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 7 ovog člana utvrđuje Vlada.

Uslove koje moraju ispunjavati lica za upravljanje čamcem, program i način stručnog osposobljavanja, sastav Komisije za polaganje ispita i obrazac uvjerenja za voditelja čamca, program i način poolaganja, kao i obrazac, sadržinu, način izdavanja i trajanje plovidbene dozvole propisuje Ministarstvo.

Odredbe člana 182 ovog zakona primjenjuju se i na utvrđivanje zdravstvene sposobnosti članova posade čamca.

### **Lica na čamcu za lične potrebe**

#### **Član 100**

Na čamcu za lične potrebe u vlasništvu fizičkog lica mora se za vrijeme ploidbe nalaziti vlasnik čamca, odnosno članovi njegove uže porodice ili lica ovlašćena pisanim punomoćjem koje je ovjereno.

Čamac za lične potrebe u vlasništvu fizičkog lica ne smije se koristiti za prevoz putnika, odnosno lica koja nisu navedena u stavu 1 ovog člana.

Na čamcu za lične potrebe u vlasništvu pravnog lica, mogu se za vrijeme ploidbe nalaziti zaposlena lica pravnog lica ili lica ovlašćena za korišćenje čamca na osnovu pisanog punomoćja ovjerenog kod notara.

Čamac za lične potrebe u vlasništvu pravnog lica ne smije se koristiti za prevoz putnika, odnosno lica koja nisu navedena u stavu 3 ovog člana.

Punomoćje iz st. 1 i 2 ovog člana mora se tokom ploidbe nalaziti na čamcu.

### **Zloupotreba alkohola i droge na čamcu**

#### **Član 101**

Član posade na čamcu ne smije da bude pod uticajem alkohola i/ili opojnih droga i/ili drugih materija koje utiču na njegovo psihofizičko stanje prilikom obavljanja svojih dužnosti.

Član posade na čamcu dužan je da se na zahtjev inspektora sigurnosti ploidbe podvrgne ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata radi provjere ima li u organizmu alkohola u krvi, prisustva droge i/ili drugih psihoaktivnih materija koje utiču na psihofizičke sposobnosti.

Ako lice iz stava 2 ovog člana odbije ispitivanje ili se tim ispitivanjem utvrdi da ima u organizmu alkohola, droga i/ili drugih psihoaktivnih materija koje utiču na psihofizičke sposobnosti, inspektor sigurnosti ploidbe će da naredi obavljanje ljekarskog pregleda i uzimanje krvi i urina radi analize.

Ako lice iz stava 3 ovog člana odbije da ide na ljekarski pregled i na analizu krvi i urina, od organa uprave nadležnog za poslove policije će se zatražiti njegovo prisilno odvođenje.

Ako inspektor sigurnosti ploidbe utvrdi da su nastupile okolnosti iz stava 1 ovog člana, kao mjeru opreza, naložiće udaljavanje člana posade iz službe na rok ne kraći od osam dana.

Ako je utvrđeno da je mornar motorista i/ili voditelj čamca pod uticajem alkohola ili opojnih droga ili drugih psihoaktivnih materija, inspektor sigurnosti ploidbe će kao mjeru opreza udaljiti iz službe mornara motoriste i/ili voditelja čamca na period ne kraći od osam dana i o tome će obavijestiti vlasnika čamca.

Ako zbog udaljavanja iz službe mornara motoriste i/ili voditelja čamca ili člana posade čamac ne ispunjava uslove o najmanjem broju članova posade za sigurnu ploidbu, inspektor sigurnosti ploidbe će zabraniti isplovljenje čamca.

Odredbe st. 1 do 7 ovog člana primjenjuju se i na članove posade svih drugih pomorskih objekata i na pilota.

### **Ovlašćenje za upravljanje čamcem strane državne pripadnosti**

#### **Član 102**

Čamcem strane državne pripadnosti upravlja lice koje posjeduje ovlašćenje za upravljanje čamcem države sa kojom je Crna Gora potpisala sporazum o uzajamnosti ili ovlašćenje države koja se nalazi na listi država čija ovlašćenja je Crna Gora jednostrano prihvatila.

Listu priznatih ovlašćenja iz stava 1 ovog člana objavljuje Ministarstvo na svojoj internet stranici.

### **Upis čamca**

#### **Član 103**

Upis čamaca vrši nadležna Lučka kapetanija prema mjestu prebivališta, odnosno sjedišta vlasnika čamca.

U upisnik čamaca moraju se upisati čamci koji se stalno ili pretežno zadržavaju ili plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, bez obzira na prebivalište, odnosno sjedište vlasnika čamca.

U upisnik čamaca upisuje se i čamac koji je u cjelini ili dijelom u svojini stranog fizičkog ili pravnog lica ili državljanina Crne Gore koji nema prebivalište u Crnoj Gori, ako čamac pretežno boravi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore.

U upisnik se ne mogu upisati čamci koji su upisani u upisnik druge kapetanije ili upisnik strane države.

Uz zahtjev za prvi upis čamca prilaže se:

1) dokaz o vlasništvu čamca (kupoprodajni ugovor, račun, carinska deklaracija, svjedočanstvo o gradnji, ugovor o poklonu i slično);

2) dokaz o sposobnosti čamca za ploidbu (svjedočanstvo o sposobnosti čamca za ploidbu);

3) dokaz o tonaži (svjedočanstvo o baždarenju čamca);

4) knjiga stabiliteta za čamce za privredne svrhe, ovjerena od Ministarstva;

5) kopija polise o osiguranju vlasnika, odnosno korisnika plovnog objekta od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima, kao i kopija polise o osiguranju putnika ako se radi o čamcu za privredne svrhe, odnosno prevoz putnika;

6) dokaz da je čamac brisan iz stranog upisnika, ako je bio upisan u strani upisnik.

Dokumentacija iz stava 1 ovog člana prilaže se u originalu ili ovjerenoj fotokopiji.

Uz dokumentaciju koja je na stranom jeziku prilaže se i ovjereni prevod na crnogorski jezik.

Upisnik čamaca je javna knjiga, a izvod iz upisnika čamaca je javna isprava.

Upisnik čamaca se može voditi i u elektronskom obliku.

Izuzetno, uz zahtjev za prvi upis čamca tradicionalne gradnje (čun) za ploidbu Skadarskim jezerom, ne prilaže se dokaz iz stava 1 tačka 5 ovog člana.

Za izdavanje izvoda iz upisnika čamaca plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Vlada.

Obrazac upisnika i način vođenja i sadržaj upisnika čamaca, obrazac zahtjeva za upis čamca u upisnik čamaca, za upis promjena ili za brisanje čamca iz upisnika propisuje Ministarstvo.

### **Brisanje čamca iz upisnika**

#### **Član 104**

Čamac se briše iz upisnika čamaca:

- 1) po službenoj dužnosti, nakon 30 dana od dana isteka važenja dozvole za plovidbu čamca;
- 2) ako nestane ili bude uništen;
- 3) ako se trajno povuče iz plovidbe;
- 4) ako se izvrši rekonstrukcija čamca tako da ne podliježe obavezi upisa u upisnik čamaca;
- 5) na zahtjev vlasnika.

Čamac se smatra nestalim ako je od prijema posljednje vijesti o čamcu proteklo više od tri mjeseca.

U slučaju iz stava 2 ovog člana smatra se da je čamac nestao narednog dana od dana prijema posljednje vijesti o čamcu.

Brisanje iz upisnika čamaca vrši se rješenjem Lučke kapetanije koja je upisala čamac u upisnik.

Čamac se briše iz upisnika čamaca po službenoj dužnosti nakon 30 dana od dana isteka važenja dozvole za plovidbu čamca.

### **Dozvola za plovidbu čamca**

#### **Član 105**

Dozvola za plovidbu čamca izdaje se nakon upisa čamca u upisnik čamaca.

Dozvola za plovidbu čamca sadrži:

- 1) naziv organa koji je izdao dozvolu;
- 2) broj, datum i mjesto izdavanja dozvole;
- 3) oznaku i ime, ako čamac ima ime, luku upisa, mjesto i godinu gradnje i namjenu;
- 4) karakteristike čamca (materijal gradnje, dimenzije, bruto tonaža i drugo);
- 5) ime, prezime i adresu, odnosno naziv i sjedište vlasnika;
- 6) rok važenja dozvole za plovidbu.

Za izdavanje dozvole za plovidbu plaća se naknada koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

Obrazac dozvole za plovidbu čamca propisuje Ministarstvo.

## **IX. DRŽAVNA PRIPADNOST I IDENTIFIKACIJA BRODA**

### **Upis brodova u upisnik brodova Crne Gore**

#### **Član 106**

Crnogorsku državnu pripadnost stiče brod i brod u gradnji upisom u upisnike brodova Crne Gore, odnosno izdavanjem privremenog plovidbenog lista.

Pregled nad brodovima crnogorske državne pripadnosti u međunarodnoj plovidbi za koji se zahtijeva izdavanje svjedočanstava Crna Gora kao država zastave obavlja u skladu sa članom 114 ovoga zakona.

U upisnik brodova Crne Gore može da se upiše brod koji nije stariji od najviše dopuštene starosti za određene vrste broda.

Najvišu dopuštenu starost i tehničke uslove za upis brodova u upisnik brodova Crne Gore propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo može da uspostavi međunarodni registar brodova Crne Gore.

Uslove za uspostavljanje, vođenje i upis brodova u međunarodni registar brodova Crne Gore propisuje Ministarstvo.

### **Veličina i način vijanja zastave**

#### **Član 107**

Brod i brod u gradnji koji je stekao crnogorsku državnu pripadnost ima pravo i dužnost da viju zastavu Crne Gore.

Zastava je znak crnogorske državne pripadnosti broda.

Zastava Crne Gore na brodu je istovjetna sa zastavom Crne Gore čija je širina u odnosu na dužinu 1:1,5.

Čamci upisani u upisnik čamaca dužni su da, van granica unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore, viju zastavu Crne Gore.

Način vijanja zastave i isticanja znakova identiteta na brodovima i drugim pomorskim objektima crnogorske državne pripadnosti propisuje Ministarstvo.

### **Određivanje imena, oznake i luke upisa**

#### **Član 108**

Brod, osim tehničkog plovnog objekta, koji je upisan u upisnik brodova Crne Gore, odnosno brod kojem je izdat privremeni upisni list, mora da ima ime, a ribarski brod mora da ima i oznaku.

Tehnički plovni objekt, plutajući objekat, instalacija za proizvodnju ugljovodonika i čamac koji su upisani u upisnike Crne Gore ili im je izdato privremeno odobrenje za plovidbu moraju da imaju oznaku, a osim oznake mogu da imaju i ime.

Dva broda ne mogu da imaju isto ime, a dva tehnička plovna objekta, dva plutajuća objekta, dvije instalacije za proizvodnju ugljovodonika, dva ribarska broda ili dva čamca ne mogu da imaju istu oznaku.

Ime, odnosno oznaku i luku upisa rješenjem određuje Ministarstvo.

Brod mora nositi ime luke upisa.

Oznaka tehničkog plovnog objekta, plutajućeg objekta, instalacije za proizvodnju ugljovodonika i čamca mora da sadrži oznaku luke upisa.

Način određivanja imena, odnosno oznake i luke upisa, način nanošenja imena i oznaka luke i način vođenja evidencije o imenima i oznakama i luci upisa propisuje Ministarstvo.

## **Pozivni znak i MMSI broj**

### **Član 109**

Pomorski objekat koji je opremljen radio uređajem, prema propisima o međunarodnom radio- saobraćaju, mora da ima pozivni znak i MMSI broj.

Dozvolu za brodsku radio stanicu na teretnom brodu izdaje nezavisni regulatorni organ nadležan za upravljanje radio-frekvencijskim spektrom.

Pozivni znak i MMSI broj za radio uređaje na pomorskim objektima određuje nezavisni regulatorni organ u čijoj nadležnosti je upravljanje radio-frekvencijskim spektrom.

## **Registar plovnih objekata**

### **Član 110**

Podaci o plovnim objektima koji su upisani u upisnike Crne Gore i registar jahti Crne Gore vode se u Registru plovnih objekata.

Registar iz stava 1 ovog člana je javna knjiga koja se vodi u elektronskom obliku.

Registar iz stava 1 ovog člana vodi Ministarstvo.

Ministarstvo, Organ uprave i Lučka kapetanija dužni su da podatke iz stava 1 ovog člana unose u registar plovnih objekata.

Ministarstvo može, poštujući nacionalne zahtjeve u pogledu zaštite podataka, da koristi bazu podataka Evropske komisije sa informacijama o brodovima, i to:

- može u bazu podataka sa informacijama o brodovima prenijeti informacije povezane sa inspekcijskim pregledima države zastave sprovedenima u skladu sa Direktivom 2009/21, uključujući informacije o nedostacima i svjedočanstvima, i
- može se koristiti bazom podataka za izdavanje, potpisivanje, odobravanje, produžavanje i povlačenje elektronskih svjedočanstava za svoje brodove.

Ministarstvo je dužno da osigurava da su informacije iz stava 5 ovog člana kompatibilne sa zahtjevima te baze podataka i interoperabilne.

Ministarstvo osigurava da su sljedeće informacije o brodovima koji plove pod crnogorskom zastavom dostupne u elektronskom obliku:

- statutarna svjedočanstva (potpune ili privremene), uključujući datume pregleda, dodatnih i dopunskih pregleda, ako postoje, i revizije;
- identifikacija brodova koji su prestali ploviti pod crnogorskom zastavom u prethodnih 12 mjeseci.

Tehničku specifikaciju elektronskih statutarnih sertifikata, sadržaj i način vođenja registra plovnih objekata propisuje Ministarstvo.

## **Uslovi pod kojima brod crnogorske državne pripadnosti može obavljati međunarodnu plovidbu**

### **Član 111**

Prije upisa broda u upisnik brodova Crne Gore Ministarstvo provjerava evidenciju o sigurnosti broda, koja je u bazi podataka Evropske komisije i preduzima sve potrebne mjere, kako bi se osiguralo da brod ispunjava sve standarde sigurnosti plovidbe.

Priznata organizacija može preduzeti mjere iz stava 1 ovog člana kada je ovlasti Ministarstvo.

Ministarstvo provjerava evidencije o upravljanju sigurnošću broda koristeći, izvještaje o inspekcijskim pregledima države zastave i svjedočanstva sadržana u svojoj bazi podataka.

Ministarstvo se prema potrebi savjetuje sa prethodnom državom zastave kako bi utvrdila jesu li ostali neriješeni eventualni nedostaci ili pitanja upravljanja sigurnošću broda koje je prethodna država zastave utvrdila.

Kad Ministarstvo zatraži podatke o brodu koji je prethodno plovio pod zastavom druge države, ta država odmah dostavlja pojedinosti o neriješenim nedostacima i sve druge relevantne podatke povezane sa sigurnošću.

Inspekcijski pregled države članice je inspekcijski pregled koji se sprovodi kako bi se provjerilo jesu li stvarno stanje broda i njegove posade u skladu sa svjedočanstvima koje se nalaze na brodu, a ne radi izdavanja, ovjere ili obnavljanja statutarnih svjedočanstva.

Inspekcijski pregled države članice vrši inspektor države zastave koji je zaposleno lice u Ministarstvu ili lice koje je Ministarstvo ovlastilo da može da sprovodi inspekcijske preglede države zastave i ispunjava zahtjeve u pogledu kvalifikacija i nezavisnosti utvrđene u članu 8. stav 1. Direktive 2009/21.

## **Poštovanje međunarodnih pravila, propisa i normi**

### **Član 112**

Ministarstvo preduzima sve potrebne mjere kako bi osiguralo da brodovi crnogorske državne pripadnosti poštuju međunarodna pravila, propise i norme u skladu sa konvencijama, uključujući sljedeće mjere:

- osigurava da ovlašćeno lice za statutarnu sertifikaciju zaposleno u priznatoj organizaciji može obavljati iste zadatke kao ovlašćeno lice za statutarnu sertifikaciju kada ga je za to ovlastilo Ministarstvo; i
  - sprovodi inspekcijske preglede kako bi provjerilo je li stvarno stanje broda u skladu sa svjedočanstvima koje se nalaze na brodu.
- Inspekcijski pregledi države zastave iz stava 1 alineja 2 ovog člana mogu se sprovoditi primjenom pristupa zasnovanog na riziku, koji uključuje sljedeće kriterijume:
- evidenciju o nedostacima i nesuklađenostima iz statutarnih pregleda, procjena i provjera koje je sprovedla država zastave;
  - relevantne izvještaje o istragama nesreća;
  - obavještenja o zadržavanju ili zabrani plovidbe koje je izdao organ za nadzor države luke;
  - utvrđivanje nedostataka u odnosu na broj inspekcijskih pregleda tokom kontrola države luke, koji je utvrdila svaka država članica;

- evidenciju nedostataka utvrđenih u okviru nadzora države zastave, u mjeri u kojoj to svaka država članica smatra potrebnim;
- druge relevantne informacije koje država članica smatra potrebnim.

Ako Ministarstvo prilikom inspekcijskog pregleda primjenjuje pristup zasnovan na riziku obezbjeđuje da se inspekcijski pregled brodova za koje nema dovoljno dostupnih podataka za izračunavanje stepena rizika sprovodi najmanje jednom u pet godina.

Ako Ministarstvo ne primjenjuje pristup zasnovan na riziku sprovodi inspekcijske preglede države zastave primjenjujući svoje postupke, uputstva i relevantne informacije u skladu sa Kodeksom III i obezbjeđuje da se inspekcijski pregled svakog broda sprovodi najmanje jednom u pet godina.

Ministarstvo obezbjeđuje da se svi nedostaci koji zahtijevaju korektivne mjere, uključujući sigurnosna, socijalna i ekološka pitanja, koji su potvrđeni ili otkriveni inspekcijskim pregledom države zastave sprovedenim u skladu sa stavom 1 alineja 2 ovog člana otklone u odgovarajućem roku.

Nakon završenog inspekcijskog pregleda države zastave inspektor države zastave sastavlja izvještaj u kojem se navode rezultati inspekcijskog pregleda.

### **Osposobljavanje i izgradnja kapaciteta**

#### **Član 113**

Osoblje odgovorno za statutarne preglede, inspekcijske preglede države zastave, revizije i provjere brodova i kompanija odnosno osoblje koje ih sprovodi mora obaviti osposobljavanje relevantno za konkretne aktivnosti koje se obavljaju.

Ministarstvo razvija program izgradnje kapaciteta za inspektore države zastave i ovlašćena lica za statutarnu sertifikaciju države zastave i ažurira ga, uzimajući u obzir nove ili dodatne obaveze koje proizlaze iz konvencija.

### **Zahtjevi države zastave**

#### **Član 114**

Ministarstvo je u zavisnosti od veličine i vrste crnogorske flote dužno da:

- raspoláže resursima koji su primjereni za veličinu i vrstu crnogorske flote i za sprovođenje potrebnih administrativnih procesa, postupaka i resursa;
- obezbijedi da zaposleni koji obavljaju preglede kao i druga lica koja pomažu u sprovođenju statutarne preglede budu osposobljeni i podvrgnu nadzoru srazmjerno zadacima za koja su ovlašćena;
- obezbijedi razvoj ili održavanje sposobnosti za pregled projekta i donošenje tehničkih odluka;
- preduzima odgovarajuće mjere za sprečavanje sukoba interesa lica koja sprovode statutarne preglede, nadzor i provjere;
- sprovodi i održava sistem upravljanja kvalitetom koji obuhvata odgovornosti i ovlašćenja lica koja sprovode statutarne preglede, nadzor i provjere u skladu sa međunarodnim normama kvaliteta.

### **Zadržavanje broda koji plovi pod crnogorskom zastavom**

#### **Član 115**

Kada je Ministarstvo obaviješteno da je brod koji plovi pod crnogorskom zastavom zaustavljen, Ministarstvo nadzire usklađivanje broda sa odgovarajućim konvencijama IMO-a.

Ministarstvo razvija i sprovodi odgovarajući program nadzora i praćenja kako bi pravovremeno odgovorio na situacije iz stava 1 ovog člana.

U slučaju da su brodovi koji viju zastavu Crne Gore na crnoj listi ili su dvije godine uzastopno na sivoj listi, objavljenoj u najnovijem godišnjem izvještaju Pariškog memoranduma o saglasnosti o nadzoru države luke (dalje u tekstu: Pariški MOU), Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji izvještaj o obavljanju svojih dužnosti kao države zastave najkasnije četiri mjeseca od objave izvještaja Pariškog MOU.

Izvještaj sadrži analizu razloga koja je dovela do zabrane plovidbe i nedostataka čija je posljedica status na crnoj ili sivoj listi.

### **Izvještaj i provjera**

#### **Član 116**

Ministarstvo preduzima potrebne mjere kako bi se sprovela IMO provjera u skladu sa šemom (IMSAS) u skladu sa konvencijama, njihovim protokolima i kodeksima sa izmjenama i dopunama koje upotrebu Kodeksa III čine obaveznom.

Ministarstvo objavljuje rezultate provjere u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonodavstvom o povjerljivosti.

Ministarstvo zajedno sa Evropsko komisijom istražuju mogućnost izrade smjernica o elementima kao što su metodologija za sprovođenje inspekcijskih pregleda države zastave, sadržaj i format izvještavanja ili izgradnja kapaciteta.

Ministarstvo jednom godišnje obavještava Evropsku komisiju o broju inspekcijskih pregleda države zastave sprovedenih u skladu sa članom 114 ovog zakona, navodeći za svaki inspekcijski pregled države zastave IMO broj broda, datum i mjesto.

## **X. ISTRAGA POMORSKIH NESREĆA I POMORSKIH NEZGODA**

### **Pomorska nesreća i pomorska nezgoda**

#### **Član 117**

Pomorska nesreća je događaj ili slijed događaja koji za posljedicu ima:

- 1) smrt ili ozbiljnu povredu lica, koja je uzrokovana ili je u vezi sa radom plovnog objekta; ili
- 2) gubitak lica sa plovnog objekta koji je uzrokovan ili je u vezi sa njegovim radom; ili
- 3) gubitak, pretpostavljeni gubitak plovnog objekta ili njegovo napuštanje; ili
- 4) bitnu štetu na plovnom objektu; ili
- 5) nasukavanje ili onesposobljavanje plovnog objekta, ili njegovo učestvovanje u sudaru; ili
- 6) štetu objekata pomorske infrastrukture koja je uzrokovana ili je u vezi sa radom plovnog objekta; ili
- 7) štetu nanесenu morskoj okolini izazvanu oštećenjem plovnog objekta, a koje je uzrokovano ili je u vezi sa njegovim radom.

Pomorska nesreća može biti vrlo ozbiljna ili ozbiljna.

Vrlo ozbiljna pomorska nesreća je pomorska nesreća koja uključuje potpuni gubitak plovnog objekta, smrtni slučaj ili ozbiljno zagađenje koje je prouzrokovano ili je u vezi sa radom plovnog objekta.

Ozbiljna pomorska nesreća je pomorska nesreća koja nije vrlo ozbiljna nesreća, a koja uključuje požar, eksploziju, sudar, nasukavanje, udar, oštećenje od nevremena, oštećenje ledom, napuknuće trupa ili pretpostavljeni nedostatak na trupu plovnog objekta ili drugo slično oštećenje ili nedostatak plovnog objekta koji ima za posljedicu:

1) nemogućnost rada glavnih motora, veće oštećenje nadgrađa, ozbiljno oštećenje strukture (kao što je probijanje podvodnog dijela trupa) što čini plovni objekat nesposobnim za nastavak plovidbe;

2) zagađenje morske sredine; i/ili

3) kvar, odnosno oštećenje koje zahtijeva tegljenje ili pomoć sa obale.

Pomorska nezgoda je događaj povezan sa radom plovnog objekta, koji nije pomorska nesreća, a koji je ugrozio ili bi mogao ugroziti sigurnost plovnog objekta, lica na plovnom objektu ili drugih lica, mora i morske sredine.

U slučaju pomorske nesreće ili pomorske nezgode Ministarstvo sprovodi inspeksijski nadzor.

U slučaju pomorske nesreće Komisija za istraživanje pomorskih nesreća (u daljem tekstu: Komisija za istraživanje) ovlašćena je za pokretanje i vođenje sigurnosne istrage, radi utvrđivanja okolnosti i uzroka koji su doveli do pomorske nesreće, predlaganja korektivnih mjera za njihovo sprečavanje i ponavljanje, unapređivanje sigurnosti plovidbe i smanjivanje opasnosti od posljedica pomorskih nesreća koje one imaju na zagađenje mora i morske sredine.

### **Prenos podataka u vezi određenih brodova i obavještenje o nesrećama i nezgodama na moru**

#### **Član 118**

VTS služba je dužna da obavijesti obalne službe u drugim državama koje se nalaze duž planiranog plovidbenog puta broda ako ima odgovarajuće podatke da ti brodovi predstavljaju potencijalnu opasnost za brodarstvo ili prijetnju pomorskoj sigurnosti, sigurnosti ljudskih života ili životne sredine, i to ako su:

1) brodovi tokom svog putovanja:

- učestvovali u nesrećama ili nezgodama na moru navedenim u stavu 5 ovog člana; ili

- nijesu ispunili zahtjeve o izvještavanju, ili

- nijesu poštovali propise kojim su uređeni sistemi usmjerene i odvojene plovidbe i VTS sistem za koji je odgovorna

Crna Gora;

2) brodovi za koje postoji dokaz o namjernom ispuštanju nafte ili drugim kršenjima Konvencije MARPOL u vodama

Crne Gore;

3) brodovi kojima je odbijen pristup lukama Crne Gore ili koji su predmet prijave Crne Gore u skladu sa Prilogom I-1. Direktive 95/21/EC;

4) brodovi koji nijesu obavijestili o potvrdama o osiguranju ili finansijskoj garanciji u skladu sa međunarodnim pravilima, ili ih nemaju;

5) brodovi za koje su piloti ili lučke službe prijavili nepravilnosti koje mogu dovesti u pitanje njihovu sigurnu plovidbu ili pruzrokovati opasnost za morsku sredinu.

VTS služba je dužna da prenese, unutar odgovarajućih područja svaku nesreću ili nezgodu, kao i podatke o svakom brodu koji predstavlja prijetnju pomorskoj sigurnosti, sigurnosti ljudskih života ili morske sredine.

VTS služba obezbjeđuje da podaci koji su im dostavljeni u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana budu prosljeđeni odgovarajućim lučkim službama..

Ministarstvo sprovodi odgovarajući inspeksijski pregled ili provjeru u svojim lukama, na svoju vlastitu inicijativu ili na zahtjev druge države i obavještava sve zainteresirane države o rezultatima akcija koje je preduzelo.

Imajući u vidu sprečavanje ili ublažavanje svake značajne prijetnje pomorskoj sigurnosti, sigurnosti ljudskih života ili morskoj sredini, Ministarstvo prati i preduzima odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da zapovjednik broda koji plovi unutar područja traganja i spašavanja ili isključivog ekonomskog pojasa odmah obavijesti VTS službu:

1) o svakoj nesreći ili nezgodi koja utiče na sigurnost broda, kao što je sudar, nasukanje, oštećenje, kvar ili lom, naplavlivanje ili premještanje tereta, svako oštećenje trupa ili oštećenje konstrukcije broda;

2) o svakoj nesreći ili nezgodi koja ugrožava sigurnost pomorskog prevoza, kao što su kvarovi koji mogu uticati na sposobnost manevrisanja ili sposobnost broda za plovidbu ili bilo koji nedostaci koji utiču na pogonski sistem ili kormilarski mehanizam, sistem proizvodnje električne energije, navigacijsku opremu ili komunikacionu opremu;

3) o svakoj situaciji koja bi mogla dovesti do zagađenja mora ili obale, kao što je ispuštanje ili opasnost od ispuštanja zagađujućih proizvoda u more;

4) o svakoj mrlji od zagađujućih materijala i spremnicima ili paketima koji su uočeni kako plutaju morem.

U obavještenju iz stava 5 ovog člana navode se najmanje podaci o identitetu broda, njegovom položaju, luci polaska, luci odredišta, adresi na kojoj se mogu pribaviti podaci o opasnim i zagađujućim teretima koji se prevoze na brodu, broju lica na brodu, pojedinostima o nesreći i svim odgovarajućim podacima navedenima u IMO Rezoluciji A.851(20).

### **Mjere u slučaju izuzetno lošeg vremena**

#### **Član 119**

Kada u slučaju izuzetno lošeg vremena ili stanja mora Lučka kapetanija smatra da postoji ozbiljna prijetnja za sigurnost plovidbe ili od zagađenja sa plovnih objekata mora da preuzme najmanje jednu od sljedećih mjera:

1) obavijesti zapovjednika broda koji se nalazi u lučkom području i namjerava da uplovi ili isplovi iz luke, o stanju mora i vremenskim prilikama, i kada je to značajno i moguće, o opasnosti za njegov brod, teret, posadu i putnike;

2) naredi zabranu, bilo za određeni brod ili za brodove uopšte, uplovljavanja ili isplavljanja iz luke na pogođenim područjima sve dok se ne utvrdi da više ne postoji rizik za ljudski život i/ili za morsku sredinu;

3) zabrani krcanje goriva na brodove u teritorijalnim vodama.

U slučaju neposredne opasnosti za ljudske živote na moru, sigurnost plovidbe ili morsku sredinu Lučka kapetanija može dozvoliti plovnom objektu da uplovi u mjesto skloništa, i bude pilotiran ili tegljen i drugom licu dozvoliti da izvrši radnje sa ciljem smanjenja opasnosti.

Dozvolu iz stava 2 ovog člana Lučka kapetanija može primijeniti i na pomorske objekte uključene u pružanje pomoći, spašavanje ili je u okviru ugovora o tegljenju ili spašavanju.

Zapovjednik, odnosno lice koje upravlja pomorskim objektom ili drugo lice dužno je da postupa prema mjerama i dozvoli iz st. 1 i 2 ovog člana.

Kompanija ne smije da dovodi u pitanje odluku zapovjednika ili lica koje upravlja pomorskim objektom koja se zasniva na njegovoj stručnoj procjeni.

O postupanju suprotnom od mjera iz st. 1 i 2 ovog člana zapovjednik, odnosno lice koje upravlja pomorskim objektom dužno je da obavijesti kompaniju.

Mjere iz stava 1 ovog člana zasnivaju se na stanju mora i vremenskoj prognozi pribavljenoj od organa uprave nadležnog za poslove hidrometeorologije.

### **Mjere koje se odnose na nesreće ili nezgode na moru**

#### **Član 120**

U slučaju nesreća ili nezgoda na moru Lučka kapetanija preduzima sve odgovarajuće mjere u skladu sa međunarodnim pravom da obezbijedi sigurnost plovidbe i ljudskih života i zaštitu morske i obalne sredine, i to da:

- 1) ograniči kretanje broda ili ga usmjeri u određenom smjeru, a što ne utiče na odgovornost zapovjednika za sigurno upravljanje brodom;
- 2) da službeno upozorenje zapovjedniku broda da otkloni opasnost za morską sredinu ili sigurnost plovidbe;
- 3) pošalje na brod stručni tim koji će ocijeniti stepen opasnosti, pomoći zapovjedniku da riješi situaciju i o tome obavijestiti VTS službu;
- 4) dozvoli zapovjedniku da u slučaju neposredne opasnosti uplovi u mjesto skloništa ili naredi pilotiranje ili tegljenje broda.

Brodar, zapovjednik broda i vlasnik opasnih ili zagađujućih tereta koji se prevoze na brodu, mora saradivati sa nadležnim organima radi umanjivanja posljedica nesreće ili nezgode na moru i dostavi nadležnim organima podatke iz člana 36 ovog zakona.

Zapovjednik broda, obavještava kompaniju o svakoj nesreći ili nezgodi, kako je navedeno u članu 118 stav 1 ovog člana, koja se dogodila na moru.

Kompanija mora kontaktirati nadležnu obalnu službu i staviti im se na raspolaganje ako je to potrebno u slučaju iz stava 3 ovog člana.

U slučaju pomorske nesreće u vodama Crne Gore radi postupanja prema pomorcima primjenjuju se odredbe ovog zakona i Smjernica IMO-a o pravednom postupanju prema pomorcima.

### **Istraživanje pomorskih nesreća**

#### **Član 121**

U slučaju pomorske nesreće, sigurnosnu istragu sprovodi Komisija za ispitivanje pomorskih nesreća (u daljem tekstu: Komisija za istraživanje), koju osniva Vlada.

Komisija za istraživanje je samostalna u radu i funkcionalno nezavisna od svih organa državne uprave nadležnih za pomorstvo i drugih pravnih i fizičkih lica koja mogu uticati na objektivnost komisije.

Komisija za istraživanje:

- 1) vrši istraživanje pomorskih nesreća plovnih objekata;
- 2) daje sigurnosne preporuke radi poboljšanja sigurnosti u pomorskom saobraćaju;
- 3) vodi bazu podataka o istraživanju pomorskih nesreća;
- 4) dostavlja podatke iz baze podataka IMO-u i drugim međunarodnim organizacijama, u skladu sa zaključenim međunarodnim ugovorima;
- 5) saraduje sa drugim istražnim organima za istragu pomorskih nesreća članica IMO-a;
- 6) objavljuje rezultate istrage uz poštovanje načela tajnosti;
- 7) utvrđuje i ažurira listu stručnjaka za istragu pomorskih nesreća koji su nezavisni (u daljem tekstu: lista stručnjaka);
- 8) razvija, sprovodi i održava sistem upravljanja kvalitetom;
- 9) dostavlja Vladi godišnji izvještaj o radu do 31. marta tekuće za prethodnu godinu;
- 10) obavlja druge poslove od značaja za istraživanje pomorskih nesreća plovnih objekata.

Organi državne uprave kojima je Komisija za istraživanje dala sigurnosnu preporuku, dužni su da u roku od 90 dana od prijema preporuke obavijeste Komisiju za istraživanje o sprovođenju datih korektivnih mjera, a ako korektivne mjere nijesu ili su djelimično sprovedene, dužni su da obavijeste Komisiju za istraživanje o razlozima njihovog nesprovođenja.

### **Sastav Komisije za istraživanje**

#### **Član 122**

Komisiju za istraživanje čine najviše tri stalna člana, od kojih je jedan glavni istražilac, a ostali istražitelji.

Komisiju za istraživanje predstavlja i njenim radom rukovodi glavni istražilac.

U radu Komisije za istraživanje po potrebi mogu učestvovati i stručnjaci sa liste stručnjaka.

Glavni istražilac za istragu pomorske nesreće može da obrazuje ekspertski tim za istraživanje nesreća sa liste stručnjaka.

Glavni istražilac i imenovani članovi ekspertskeg tima potpisuju izjavu kojom preuzimaju odgovornost za poštovanje načela nezavisnosti, nepristrasnosti i povjerljivosti u sprovođenju sigurnosne istrage.

Članovi Komisije za istraživanje imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Sredstva za rad Komisije za istraživanje obezbjeđuju se iz Budžeta.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Vlada.

### **Pokretanje sigurnosne istrage**

#### **Član 123**

Pokretanje i vođenje sigurnosne istrage pomorskih nesreća ne može se zabraniti niti na bilo koji način ograničiti.

Sigurnosna istraga pokreće se u najkraćem mogućem roku nakon pomorske nezgode ili nesreće, a najkasnije dva mjeseca od nastanka pomorske nezgode ili nesreće.

Prilikom sprovođenja sigurnosne istrage pomorske nesreće zabranjeno je svako ometanje, i to naročito:

- 1) neobavještanje Komisije za istraživanje o događaju pomorske nesreće, u roku i na način propisan članom 121 stav 3 ovog zakona;
- 2) sprečavanje, onemogućavanje ili otežavanje Komisiji za istraživanje pristup područjima ili mjestu nesreće, svjedocima, plovnim objektima koji su u pomorskoj nesreći učestvovali, olupinama, potonulim stvarima, teretu, ostacima tereta, opremi, podacima sa pomorskih karata i brodskih dnevnika, elektronskim ili magnetnim zapisima, audio i video trakama, podacima iz zapisivača podataka o putovanju (VDR) ili drugih elektronskih naprava koji se odnose na period prije, za vrijeme i nakon nesreće i drugim uređajima i podacima koje Komisija za istraživanje smatra korisnim za sprovođenje sigurnosne istrage pomorske nesreće;
- 3) rukovanje, upotrebu, raspolaganje ili drugo korišćenje brodskim i drugim uređajima nakon događaja pomorske nesreće, bez prethodnog odobrenja Komisije za istraživanje;
- 4) rukovanje, upotrebu, raspolaganje ili drugo korišćenje podacima sa pomorskih karata, iz brodskih dnevnika, elektronskih i magnetnih zapisa, audio i video traka, podacima iz VDR-a i drugih elektronskih uređaja, koji se odnose na period prije, za vrijeme i nakon nesreće, bez prethodnog odobrenja Komisije za istraživanje;
- 5) vađenje i/ili uklanjanje olupina i potonulih stvari koje su u vezi sa događajem pomorske nesreće, bez prethodnog odobrenja Komisije za istraživanje;  
neovlašćeno preduzimanje drugih radnji i aktivnosti koje su u vezi sa događajem pomorske nesreće, bez prethodnog odobrenja Komisije za istraživanje;
- 6) odbijanje davanja iskaza ili očitavanja podataka sa uređaja Komisiji za istraživanje, u roku i na način koji odredi Komisija za istraživanje;
- 7) davanje lažnog iskaza ili očitanih podataka sa uređaja Komisiji za istraživanje;
- 8) nepostupanje po zahtjevu Komisije za istraživanje za dostavu podataka koje smatra korisnim za sprovođenje sigurnosne istrage pomorske nesreće, u roku i na način koji odredi Komisija za istraživanje;
- 9) neobavještanje Komisije za istraživanje o primjeni korektivnih mjera sadržanih u sigurnosnoj preporuci, u roku i na način propisan članom 121 stav 3 ovog zakona.

Radnje koje u vezi sa pomorskom nesrećom preduzimaju pravosudni organi i/ili drugi organi državne uprave i službena lica ne smatraju se ometanjem sigurnosne istrage.

Ministarstvo pokreće sigurnosnu istragu ako je u pomorskoj nezgodi ili nesreći u vodama Crne Gore uključen ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo.

Ministarstvo pokreće sigurnosnu istragu ako se pomorska nezgoda ili nesreća dogodila van crnogorskih voda, ali je Crna Gora zadnja država u kojoj je plovio ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo.

Ako je Ministarstvo pokrenula postupak sigurnosne istrage Crna Gora ostaje odgovorna za sigurnosnu istragu i koordinaciju sa drugim bitno zainteresiranim državama dok se međusobno ne dogovore koja će od tih država voditi istragu.

### **Obavještenje o pomorskoj nesreći ili pomorskoj nezgodi**

#### **Član 124**

Učesnici pomorske nesreće ili pomorske nezgode, njihovi predstavnici, kao i organi državne uprave koji imaju informaciju o pomorskoj nezgodi ili nesreći, dužni su da bez odlaganja obavijeste Lučku kapetaniju.

Lučka kapetanija obavještava Ministarstvo, Komisiju za istraživanje i organ državne uprave nadležan za poslove odbrane ako je u pomorskoj nezgodi ili nesreći učestvovao ratni brod.

Ako je u pomorskoj nezgodi ili nesreći učestvovao brod strane državne pripadnosti, Ministarstvo u roku od 24 sata od dobijanja obavještenja o pomorskoj nezgodi ili nesreći, obavještava državu čiju zastavu brod vije, nadležne organe države kod koje je plovni objekat upisan, brodarka, odnosno kompaniju ili vlasnika broda, nadležne organe drugih država, ako su se na plovnom objektu koji je pretrpio pomorsku nesreću nalazili putnici i posada iz tih država i organe države kojoj prijete opasnost od zagađenja mora sa plovnog objekta ili ima interesa da učestvuje u istrazi i druge zainteresovane države.

Ako plovni objekat crnogorske državne pripadnosti pretrpi pomorsku nesreću na teritoriji druge države, Komisija za istraživanje će sprovesti istragu u saradnji sa nadležnim državnim tijelom na čijoj teritoriji se nesreća dogodila.

Ako sigurnosne istrage uključuju dvije ili više država, aktivnosti koje se odnose na te istrage su besplatne.

Ako se zahtijeva pomoć države koja nije uključena u sigurnosnu istragu, države se dogovaraju o naknadi nastalih troškova.

### **Način i uslovi obavljanja sigurnosne istrage**

#### **Član 125**

Način i uslove obavljanja sigurnosne istrage pomorske nesreće, status istrage, izuzetke od obaveze sprovođenja istrage, postupak prethodne procjene o pokretanju ili nepokretanju istrage, metodologiju vođenja sigurnosne istrage, obavezu obavještanja i izvještavanja o događaju pomorske nesreće, zaštitu podataka, ovlašćenja istražitelja, formu i sadržaj završnog i preliminarog izvještaja o sprovedenoj sigurnosnoj istrazi pomorske nesreće, ovlašćenje rane uzbune, obavezu i način vođenja nacionalne baze podataka o pomorskim nesrećama i nezgodama, bliža ovlašćenja i uslove koje mora da ispunjava glavni istražilac, istražitelji i stručnjaci, organizaciju, način rada, obuku nezavisnih stručnjaka, druga pitanja od značaja za rad Komisije za istraživanje, stalni okvir saradnje sa tijelima Evropske unije i drugim međunarodnim tijelima na području istraživanja pomorskih nesreća, opštu metodologiju za istraživanje pomorskih nesreća i nezgoda i druga pitanja kojima se uređuje dobra međunarodna praksa u pokretanju i vođenju sigurnosne istrage pomorske nesreće propisuje Vlada.

## **XI. TRAGANJE I SPAŠAVANJE**

### **Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru**

#### **Član 126**

Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru obavljaju se u skladu sa Međunarodnom konvencijom o traganju i spašavanju na moru iz 1979. godine, sa izmjenama i dopunama (SAR Konvencija), SOLAS konvencijom i Konvencijom o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, sa izmjenama i dopunama, kao i drugim međunarodnim ugovorima koje je Crna Gora potvrdila.

Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru obuhvata:

- 1) stalno dežurstvo i komunikaciju;
- 2) usklađivanje i sprovođenje akcija traganja i spašavanja;
- 3) pružanje usluge medicinskih savjeta radio vezom;
- 4) pružanje hitne medicinske pomoći;
- 5) medicinsku evakuaciju sa pomorskih objekata.

#### **Imovina i usluge komunikacije**

##### **Član 127**

Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru ne obuhvata spašavanje imovine, osim kada je to nužno radi spašavanja lica u opasnosti, kao ni djelovanje po vanrednom događaju na moru zbog kojeg ljudski život nije ugrožen.

Usluge komunikacije u pružanju usluga traganja i spašavanja lica u opasnosti na moru besplatne su za korisnika tih usluga.

#### **Područja nadležnosti za traganje i spašavanje na moru**

##### **Član 128**

Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru sprovodi se u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, morskome prostoru između vanjske granice teritorijalnog mora Crne Gore i crte razgraničenja područja nadležnosti za traganje i spašavanje na moru utvrđene međunarodnim ugovorima zaključenim između Crne Gore i susjednih država.

Ako su zbog vanrednog događaja na moru lica u opasnosti utočište našla na nepristupačnoj morskoj obali, tada područje nadležnosti iz stava 1 ovog člana obuhvata i tu morskobalu.

#### **Nacionalni plan traganja i spašavanja**

##### **Član 129**

Traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru pruža služba traganja i spašavanja Organa uprave.

Organizacija traganja i spašavanja, način traganja i spašavanja, način i uslovi obavljanja poslova traganja i spašavanja lica u opasnosti na moru, operativne postupke i službene zapise službe traganja i spašavanja na moru, popis jedinica traganja i spašavanja na moru i obalnih osmatračkih jedinica, uređivanje prava i obaveza lica koja poslove traganja i spašavanja lica u opasnosti na moru obavljaju na dobrovoljnoj osnovi i uslova zaključenja i raskidanja ugovora i druga pitanja od značaja za traganje i spašavanje na moru uređuju se Nacionalnim planom traganja i spašavanja lica u opasnosti na moru koji donosi Vlada.

#### **Osiguranje lica**

##### **Član 130**

Lice koje obavlja traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru na dobrovoljnoj osnovi tokom akcija traganja i spašavanja ima pravo na osiguranje za slučaj smrti ili tjelesne povrede koje osigurava Organ uprave.

#### **Ometanje obavljanja poslova traganja i spašavanja lica**

##### **Član 131**

Zabranjeno je ometanje obavljanja poslova traganja i spašavanja lica u opasnosti na moru kao i upućivanje poziva ili uzbune opasnosti kada lice koje ih upućuju ili lice u čije ime se upućuju ti pozivi ili uzbune nijesu u opasnosti.

#### **Izuzetak od plaćanja naknade**

##### **Član 132**

Spasilačke jedinice i dobrovoljci nemaju pravo na nagradu za traganje i spašavanje lica u opasnosti na moru.

Spasilačke jedinice i dobrovoljci nemaju pravo na nagradu za imovinu spašenu u akcijama traganja i spašavanja na moru.

## **XII. LUČKA KAPETANIJA**

#### **Poslovi Lučke kapetanije**

##### **Član 133**

Lučka kapetanija obavlja poslove na način da:

- 1) neposredno obavlja poslove sigurnosti plovidbe i nadzora u području svoje nadležnosti;
- 2) saraduje sa organima državne uprave, jedinicama lokalne samouprave i pravnim licima koji imaju ovlašćenja u preduzimanju mjera radi obavljanja poslova sigurnosti plovidbe na području nadležnosti;
- 3) osigurava ujednačenu, pravilnu i pravovremenu primjenu pomorskih i plovidbenih propisa u području nadležnosti;
- 4) učestvuje u sprovođenju programa stručnog osposobljavanja i usavršavanja za sprovođenje pomorskih i plovidbenih poslova.

Lučke kapetanije saraduju u obavljanju poslova propisanih ovim zakonom.

#### **Zabrana plovidbe u području nadležnosti Lučke kapetanije**

##### **Član 134**

Lučka kapetanija sprovodi poslove iz člana 133 ovog zakona na način da može da:

- 1) zabrani prolaz ili plovidbu određenim područjem;
- 2) zabrani preticanje ili utvrdi područje preticanja učesnika u plovidbi;
- 3) zabrani isplovljenje iz luke ili sa sidrišta ili ulazak u određeni dio plovnog puta;
- 4) zabrani uplovljenje u luku ili sidrenje ili izlazak iz određenog dijela plovnog puta;
- 5) ograniči kretanje ili promjenu brzine plovnih objekata;
- 6) odredi kretanje plovnih objekata u određenom smjeru ili odredi plan putovanja;
- 7) odredi područje kretanja plovnih objekata u određenom vremenu; i/ili
- 8) zabrani sidrenje ili odredi područje sidrenja.

Odluke iz stava 1 ovog člana Lučka kapetanija donosi za sve ili određene vrste i veličine plovnih objekata, odnosno za brodove koji prevoze određenu vrstu tereta, radi sigurnosti plovidbe, zaštite mora od zagađenja, kao i radi smanjenja opasnosti od pomorskih nezgoda.

### **Područje nadležnosti**

#### **Član 135**

Poslove iz čl. 133 i 134 ovog zakona obavljaju:

- Lučka kapetanija Kotor, sa sjedištem u Kotoru, za područje od državne granice Crne Gore sa Republikom Hrvatskom do rta Jaz;
- Lučka kapetanija Bar, sa sjedištem u Baru, za područje od rta Jaz do državne granice sa Republikom Albanijom na ušću rijeke Bojane, rijeku Bojanu i Skadarsko jezero u granicama Crne Gore, Krupačko, Pivsko, Plavsko, Biogradsko i Crno jezero i rijeke Taru, Zetu i Lim u dijelu koji pripada Crnoj Gori.

Za obavljanje pojedinih poslova iz nadležnosti Lučke kapetanije na područjima jedne ili više opština osnivaju se ispostave Lučke kapetanije.

Područja nadležnosti ispostava utvrđuje Ministarstvo.

### **Rad van radnog vremena**

#### **Član 136**

Radi potreba službe, službenici su dužni da obavljaju posao i van radnog vremena u sljedećim slučajevima:

- 1) hitni prekovremeni rad u slučajevima kada su ugroženi ljudski životi;
- 2) rad u preraspodijeljenom radnom vremenu; i
- 3) višednevni ukrcaj na javnim plovnim objektima.

Službenik Lučke kapetanije je dužan da, na osnovu naloga neposredno nadređenog službenika, obavlja poslove i duže od punoga radnog vremena u slučaju kada su ugroženi ljudski životi.

Nalog iz stava 2 ovog člana ne mora biti u pisanom obliku.

U slučaju iz stava 2 ovog člana nadređeni službenik dužan je da pisano potvrdi nalog u roku od sedam dana od kada je prekovremeni rad naložen.

Odredbe zakona kojim se uređuje rad državnih službenika i kolektivnog ugovora u pogledu ograničenja prekovremenog rada ne primjenjuju se na obavljanje poslova iz stava 2 ovoga člana.

### **Lučki kapetan**

#### **Član 137**

Radom Lučke kapetanije rukovodi lučki kapetan.

Lučki kapetan, osim uslova propisanih zakonom o državnim službenicima I namještenicima, mora da ima:

- važeće ovlaštenje za zvanje zapovjednika broda od 3000 BT ili većeg; i
- najmanje 24 mjeseca plovidbenog staža u svojstvu zapovjednika broda od 3000 BT ili većeg.

### **Službena uniforma**

#### **Član 138**

Službenici i namještenici Lučke kapetanije imaju pravo na službenu uniformu, obuću i druga zaštitna sredstva.

Službenici i namještenici Lučke kapetanije dužni su za vrijeme obavljanja službe nositi propisanu službenu uniformu, obuću i oznake.

Izgled, vrstu, rok i način upotrebe službene uniforme, obuću i oznaka propisuje Ministarstvo.

## **XIII. POSADA BRODA CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI**

### **Lica koja čine posadu**

#### **Član 139**

Posadu broda čine lica ukrcana na brodu koja su upisana u popis posade broda.

Zapovjednik i član posade mora obavljati poslove na brodu, u skladu sa svojim dužnostima propisanim ovim zakonom i međunarodnim pravilima plovidbe, zaštite ljudskih života na moru i zaštite morske sredine.

### **Ovlaštenje o osposobljenosti i ovlaštenje o posebnoj osposobljenosti**

#### **Član 140**

Član posade broda koji vrši poslove kojima se obezbjeđuje sigurna plovidba broda može da bude lice koje je steklo odgovarajuće zvanje i koje za obavljanje poslova tog zvanja ima odgovarajuće ovlaštenje o osposobljenosti.

Zvanje člana posade broda stiče se položenim ispitom za određeno zvanje.

Član posade broda koji je stekao odgovarajuće zvanje osim ovlaštenja o osposobljenosti može steći i odgovarajuća ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti.

Ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti stiču se nakon završene obuke i položenog odgovarajućeg ispita.

Ovlaštenje iz st. 1 i 3 ovog člana za obavljanje poslova na brodu može se izdati samo licu koje ispunjava uslove u skladu sa članom 182 ovog zakona.

Ovlaštenja o osposobljenosti i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti izdaju se na period od pet godina, osim ovlaštenja o osposobljenosti za: VHF radio-operator, brodskog mehaničara i brodskog kuvara koja se izdaju na neodređeno vrijeme.

Vrste zvanja i ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca, bliže uslove u pogledu stručne spreme, program obuke i način polaganja ispita za sticanje ovlaštenja, način obnove ovlaštenja, obrasci i način izdavanja ovlaštenja, evidencija izdatih ovlaštenja, ovjera plovidbenog staža, bliže uslove koje treba da ispunjava pomorska školska ustanova i centar za obuku pomoraca u pogledu opreme, prostora, kadra i standarda sistema kvaliteta i uslovi koje trebaju da ispunjavaju članovi i ispitivači Komisije za sticanje zvanja i ovlaštenje propisuje Ministarstvo.

## **Plovidbeni staž i obnova ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti**

### **Član 141**

Ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti koja se izdaju za period od pet godina, obnavljaju se za isti period ako pomorac ispunjava uslove u pogledu plovidbenog staža, vrste i veličine broda ili je položio odgovarajući ispit za obnovu ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti.

Plovidbeni staž koji je ostvaren na upravljačkom nivou smatra se priznatim plovidbenim stažom za obnavljanje ovlaštenja na upravljačkom nivou.

Plovidbeni staž koji je ostvaren na radnom nivou, smatra se priznatim plovidbenim stažem za obnavljanje ovlaštenja na radnom i pomoćnom nivou.

Plovidbeni staž koji je ostvaren na pomoćnom nivou, smatra se priznatim plovidbenim stažem za obnavljanje ovlaštenja na pomoćnom nivou.

Plovidbeni staž je služba na plovnom objektu koja je uslov za izdavanje ovlaštenja o osposobljenosti ili posebnoj osposobljenosti i koja je zabilježena u pomorskoj knjižici i ovjerena od Lučke kapetanije.

Plovidbeni staž mora biti ostvaren na vrsti broda i u svojstvu koji su propisani za ovlaštenje o osposobljenosti ili posebnoj osposobljenosti čije se izdavanje zahtijeva, a dokazuje se:

- upisom ukrcaja/iskrcaja u pomorskoj knjižici, ovjerenim od Lučke kapetanije;
- originalnom dokumentacijom stranih pomorsko-upravnih organa ili stranih pomorskih kompanija, ako je pomorac bio ukrcan na brodu strane državne pripadnosti.

## **Ovlaštenja o osposobljenosti na ribarskim brodovima**

### **Član 142**

Vrste zvanja članova posade ribarskog broda, vrste ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, bliže uslove u pogledu stručne spreme i plovidbenog staža za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, program i način obuke i polaganja ispita osposobljenosti i posebne osposobljenosti, program, način obuke i polaganja ispita za obnovu ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti, obrasce ovlaštenja, način izdavanja ovlaštenja i vođenja evidencija izdatih ovlaštenja propisuje Ministarstvo.

## **Priznavanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti**

### **Član 143**

Priznavanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti članova posade broda koja su izdata u drugoj državi priznaju se u Crnoj Gori pod uslovom uzajamnosti, odnosno na osnovu potpisanog memoranduma ili sporazuma o razumijevanju, u skladu sa odredbama Propisa I/10 STCW konvencije.

Priznavanje iz stava 1 ovog člana vrši Lučka kapetanija izdavanjem ovjere.

Za priznavanje iz stava 2 ovog člana plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

## **Oduzimanje ovlaštenja o osposobljenosti**

### **Član 144**

Lučka kapetanija će donijeti rješenje o oduzimanju ovlaštenja o osposobljenosti ili posebnoj osposobljenosti ako:

- 1) pomorac ne ispunjava uslove godina života za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti;
- 2) je pomorac stekao ovlaštenje o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti na osnovu neistinitih navoda potrebnih za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti kojima je ovlašćeno službeno lice bilo dovedeno u zabludu;
- 3) je pomorac trajno zdravstveno nesposoban za obavljanje odgovarajućih poslova;
- 4) se protiv pomorca vodi krivični postupak ili u kaznenoj evidenciji postoje podaci o osuđivanosti pomorca.

## **Neistiniti navodi**

### **Član 145**

Lučka kapetanija je dužna da prijavi pomorca organu uprave nadležnom za policijske poslove za koga se utvrdi da posjeduje dokumenta iz člana 144 stav 1 tačka 2 ovog zakona.

## **Obrazovanje pomoraca**

### **Član 146**

Pomorska školska ustanova, koja se bavi obrazovanjem pomoraca, pored licence u skladu sa zakonom, mora da ima:

- odobrenje koje izdaje Ministarstvo, a kojim se potvrđuje da su nastavni plan i program, oprema i stručni kadar usaglašeni sa propisom iz člana 140 stav 7 ovog zakona;

- sertifikat o upravljanju kvalitetom koji izdaje sertifikaciona organizacija, akreditovana od strane nadležnog državnog ili međunarodnog akreditacionog tijela (u daljem tekstu: akreditovana sertifikaciona organizacija), kojim se potvrđuje da je pomorska školska ustanova uvela i održava sistem upravljanja kvalitetom, koji obuhvata sve aspekte obrazovanja, uključujući nastavne planove, programe, opremu i stručni kadar.

Ispunjenost uslova iz stava 1 alineja 1 ovog člana utvrđuje Komisija za usklađenost koju obrazuje Ministarstvo.

Sve odredbe koje se odnose na pomorske školske ustanove na isti način se primjenjuju na strane školske ustanove.

Odobrenje iz stava 1 alineja 1 ovog člana izdaje se na period od pet godina.

Za utvrđivanje ispunjenosti uslova iz stava 1 alineja 1 ovog člana pomorska školska ustanova plaća naknadu koja je prihod Budžeta i koju utvrđuje Vlada.

Članovi Komisije za usklađenost imaju pravo na naknadu.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Vlada, uz prethodno pribavljenu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove budžeta.

Bliže uslove rada, sastav, izbor i imenovanja članova Komisije za usklađenost i druga pitanja od značaja za rad Komisije za usklađenost propisuje Ministarstvo, uz prethodno pribavljenu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove budžeta.

## **Obuka za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti**

### **Član 147**

Pomorska školska ustanova i pravno lice koje je upisano u Centralni registar privrednih subjekata za obuku pomoraca (u daljem tekstu: Centar za obuku) koji se bave obukom pomoraca za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti članova posade brodova moraju da imaju:

- odobrenje za obuku pomoraca koje izdaje Ministarstvo, kojim se potvrđuje da su nastavni planovi i programi, tehnička opremljenost, prostorni kapaciteti, stručni kadar (instruktori, predavači i provjerivači) usaglašeni sa propisom iz člana 140 stav 7 ovog zakona;

- sertifikat o upravljanju kvalitetom koji izdaje akreditovana sertifikaciona organizacija, a kojim se potvrđuje da su pomorske školske ustanove i centri za obuku primijenili i održavaju sistem upravljanja kvalitetom koji obuhvata sve aspekte obuke, uključujući nastavne planove, programe, tehničku opremu i stručni kadar.

Odobrenje iz stava 1 alineja 1 ovog člana izdaje se na period od pet godina.

Za utvrđivanje ispunjenosti uslova iz stava 1 alineja 1 ovog člana pomorska školska ustanova i centar za obuku plaćaju naknadu koja je prihod Budžeta i koju utvrđuje Vlada.

Ispunjenost uslova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Komisija za usklađenost.

Članovi Komisije za usklađenost imaju pravo na naknadu.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Vlada, uz prethodno pribavljenu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove budžeta.

Bliže uslove rada, sastav, izbor i imenovanja članova i druga pitanja od značaja za rad Komisije za usklađenost propisuje Ministarstvo.

Ministarstvo će obavještavati pomorske školske ustanove i centre za obuku pomoraca o izmjenama i dopunama STCW konvencije, putem službene i elektronske komunikacije ili objavom na službenoj internet stranici Ministarstva.

## **Prestanak odobrenja za obrazovanje i/ili obuku pomoraca**

### **Član 148**

Odobrenje iz čl. 146 i 147 ovog zakona prestaje:

- 1) istekom roka na koje je izdato;
- 2) oduzimanjem od strane nadležnog organa;
- 3) prestankom obavljanja djelatnosti obrazovanja i obuke pomoraca (privremenog ili trajnog zatvaranja pomorske školske ustanove ili centra za obuku pomoraca, prestanak pružanja obrazovnih i programa obuke za pomorce, obustave svih obuka za pomorce zbog nesposobnosti da se ispune zakonski i tehnički uslovi).

## **Ispit za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti**

### **Član 149**

Ispit za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti iz čl. 140 i 141 ovog zakona polaže se pred Komisijom za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti (u daljem tekstu: Ispitna komisija) koju obrazuje Ministarstvo.

Ispit iz stava 1 ovog člana polaže se na osnovu podnijetog zahtjeva uz koji se prilaže dokaz o stručnoj spremi, završenoj obuci ili posebnoj obuci, dokaz o plovidbenom stažu, dokaz o plaćenju naknadi za polaganje ispita i drugi dokazi o ispunjavanju uslova za polaganje tog ispita.

Za polaganje ispita iz stava 2 ovog člana plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Zahtjev sa dokazima iz stava 2 ovog člana podnosi se Lučkoj kapetaniji koja nakon utvrđivanja ispunjenosti uslova za polaganje ispita za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti donosi rješenje.

Lučka kapetanija odbiće zahtjev za polaganje ispita ako utvrdi da podnosilac zahtjeva nije podnio dokaze iz stava 2 ovog člana.

Visinu naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

## **Ispitna komisija**

### **Član 150**

Ispitnu komisiju čine predsjednik, dva člana, ispitivač i sekretar.

Za pojedine predmete za polaganje ispita za sticanje zvanja i ovlaštenja o posebnoj osposobljenosti, Ministarstvo može, na predlog predsjednika Ispitne komisije, da angažuje ispitivače van sastava Komisije.

Predsjednik, član, ispitivač i sekretar Ispitne komisije ne smije da bude lice koje radi u centru za obuku pomoraca i pomorsko školskoj ustanovi.

Predsjednik, član, ispitivač i sekretar Ispitne komisije iz stava 1 ovog člana i ispitivači iz stava 2 ovog člana imaju pravo na naknadu.

Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje Vlada.

Uslove koje treba da ispunjavaju članovi Ispitne komisije utvrđuje Ministarstvo.

## **Izdavanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti**

### **Član 151**

Lučka kapetanija izdaje ovlaštenje o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti na osnovu potvrde Ispitne komisije o položenom ispitu.

Za izdavanje ovlaštenja o osposobljenosti, odnosno posebnoj osposobljenosti plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuje Vlada.

## **Registar pomoraca**

### **Član 152**

Registar pomoraca vodi Ministarstvo u elektronskoj formi.

Lučka kapetanija je dužna da unosi podatke u Registar pomoraca iz stava 1 ovog člana.

Registar pomoraca je javna knjiga.

Podaci iz registra pomoraca izdaju se na zahtjev brodarka, nadležnih organa druge države ili drugih fizičkih ili pravnih lica koja imaju interes.

Podaci iz stava 3 ovog člana mogu se koristiti isključivo pod uslovima propisanim zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji informacije o ovlašćenjima i ovjerama.

Vođenje i sadržaj Registra pomoraca i informacije koje se dostavljaju Evropskoj komisiji propisuje Ministarstvo.

### **Vršenje poslova u skladu sa pravilima plovidbe**

#### **Član 153**

Član posade broda mora da vrši poslove na brodu u skladu sa pravilima plovidbe, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost saobraćaja, ne oštećuje brod ili teret na njemu, ne ugrožava sigurnost putnika i članova posade broda i životna sredina.

### **Sastav brodske straže**

#### **Član 154**

Sastav brodske straže mora biti u svako vrijeme dovoljan i mora da odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (vrijeme, vidljivost, dubina mora, gustina saobraćaja i slično).

### **Vršenje straže**

#### **Član 155**

Član posade za vrijeme vršenja straže ne smije da napusti mjesto i prostoriju u kojoj se vrši straža bez odobrenja dežurnog oficira.

Oficir straže za vrijeme trajanja straže ne smije napuštati svoje mjesto na straži.

Za vrijeme boravka broda na sidrištu, stalna straža u smjenama mora da se vrši na mostu i u mašinskom prostoru.

Straža u mašinskom prostoru, prilikom boravka broda na sidrištu, ne mora se stalno vršiti, ako je brod opremljen i ima UMS sertifikat.

Na brodu koji se nalazi u luci mora se nalaziti najmanje 1/3 od minimalnog broja članova posade.

Na brodu iz stava 5 ovog člana među članovima posade moraju se nalaziti po jedan oficir službe palube i mašine, a noću i brodska straža.

Na ribarskom brodu koji se nalazi u luci mora se nalaziti najmanje po jedan član posade službe palube i mašine.

Ako se brodovi iz stava 6 ovog člana nalaze u grupama i privezani su uz bok jedan drugome, na svaka tri broda mora se nalaziti najmanje po dva člana posade službe palube i mašine.

Način obavljanja straže na brodu propisuje Ministarstvo.

### **Kormilarenje brodom**

#### **Član 156**

U predjelima vrlo gustog saobraćaja, u uslovima ograničene vidljivosti i u ostalim plovidbenim situacijama kad se upotrebljava uređaj za automatsko kormilarenje, na brodu treba da postoji mogućnost ručnog preuzimanja kormilarenja brodom.

Prebacivanje sa automatskog na ručno kormilarenje i obrnuto treba da izvrši dežurni oficir straže na mostu.

### **Pomorska knjižica, dozvola za ukrcavanje i identifikaciona isprava**

#### **Član 157**

Pomorska knjižica je isprava kojom se dokazuje svojstvo u kojem je član posade ukrcan na brod i trajanje plovidbene službe.

Pomorsku knjižicu mora da ima državljanin Crne Gore ukrcan kao:

- zapovjednik ili drugi član posade broda crnogorske državne pripadnosti;
- član posade broda strane državne pripadnosti;
- član posade plutajućeg objekta ili instalacija za proizvodnju ugljovodonika crnogorske ili strane državne pripadnosti;
- član posade jahte crnogorske ili strane državne pripadnosti.

Dozvola za ukrcavanje izdaje se stranom državljaninu ukrcanom kao član posade na plovnom objektu crnogorske državne pripadnosti.

Identifikaciona isprava pomorca (SID) je isprava kojom se dokazuje identitet pomorca državljanina Crne Gore u skladu sa Konvencijom o identifikacionim ispravama pomoraca.

Pomorsku knjižicu, dozvolu za ukrcavanje i identifikacionu ispravu (SID) izdaje Lučka kapetanija na period od deset godina.

Ministarstvo ima pravo na pristup podacima iz Centralnog registra stanovništva u obimu neophodnom za utvrđivanje identiteta pomoraca, radi izdavanja i vođenja evidencije o identifikacionim ispravama pomoraca (SID) u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Za izdavanje pomorske knjižice, dozvole za ukrcavanje i identifikacione isprave plaća se naknada, koja je prihod Budžeta.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Vlada.

Način izdavanja pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, način ovjere podataka o plovidbenom stažu u pomorsku knjižicu i dozvolu za ukrcavanje, način dostavljanja podataka o plovidbenom stažu, uslove i način zamjene pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, sadržinu i obrazac pomorske knjižice i dozvole za ukrcavanje, kao i način vođenja evidencije izdatih pomorskih knjižica i dozvola za ukrcavanje propisuje Ministarstvo.

Način i postupak izdavanja identifikacione isprave pomorca, način uzimanja biometrijskog podatka, sadržaj i obrazac identifikacione isprave pomorca, zaštitne elemente na obrascu i materijale koji se koriste za izradu obrasca identifikacione isprave pomorca i obrazac zahtjeva za izdavanje identifikacione isprave pomorca propisuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

## **Izdavanje i oduzimanje pomorske knjižice, dozvole za ukrcavanje i identifikacione isprave**

### **Član 158**

Pomorska knjižica, dozvola za ukrcavanje i identifikaciona isprava izdaje se licu koje je:

- navršilo 16 godina života;
- zdravstveno sposobno za obavljanje poslova na plovnom objektu u skladu sa posebnim propisom; i
- dostavilo dokaz da se protiv njega ne vodi krivični postupak i da se ne nalazi u kaznenoj evidenciji.

Lučka kapetanija će donijeti rješenje kojim se oduzima pomorska knjižica, dozvola za ukrcavanje i identifikaciona isprava kada je nastupila trajna zdravstvena nesposobnost pomorca za obavljanje odgovarajućih poslova na brodu, ili su izdate na osnovu krivotvorenih ili neistinitih isprava potrebnih za njihovo sticanje.

Rješenjem iz stava 3 ovog člana poništava se i plovidbeni staž upisan i ovjeren u pomorskoj knjižici i dozvoli za ukrcavanje i poništen plovidbeni staž briše se iz svih evidencija Ministarstva.

Protiv rješenja iz st. 2, 3 i 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

## **Zloupotreba alkohola i droge**

### **Član 159**

Zapovjednik i član posade broda ne smiju biti pod uticajem alkohola, opojnih droga ili drugih materija koje mijenjaju stanje svijesti.

Zapovjednik i član posade broda ne smiju tokom obavljanja dužnosti na brodu imati više od 0,05% alkohola u krvi ili 0,25 mg/l alkohola u dahu.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana se primjenjuju i na zapovjednike i članove posade drugih plovnih objekata.

## **Zapovjednik broda**

### **Član 160**

Posadom i drugim licima na brodu zapovijeda zapovjednik broda.

Zapovjednik i posada broda crnogorske državne pripadnosti mogu biti državljani Crne Gore ili strani državljani.

Zapovjednika broda imenuje i razrješava dužnosti brodar ili kompanija broda.

U slučaju spriječenosti, odsutnosti ili smrti zapovjednika broda crnogorske državne pripadnosti zamjenjuje prvi oficir palube, sa svim njegovim ovlaštenjima.

## **Odgovornost zapovjednika**

### **Član 161**

Zapovjednik broda odgovoran je za sigurnost broda i red na brodu u skladu sa ovim i drugim zakonom, ima javna ovlaštenja i zastupa kompaniju.

## **Dužnost zapovjednika**

### **Član 162**

Zapovjednik broda dužan je da se brine o snabdijevanju broda (gorivom, mazivom, vodom, hranom i slično), brodskoj administraciji, održavanju broda, održavanju u ispravnom stanju trupa broda, mašina, uređaja i opreme, pomorskim navigacionim kartama i publikacijama, sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, utovaru i istovaru opasnog i ostalog tereta, pravilnom utovaru, slaganju, prevozu i istovaru opasnog i ostalog tereta, pravilnom ukrcavanju, smještaju i iskrcavanju putnika i izvršavanju svih zadataka vezanih za proces rada.

Zapovjednik broda dužan je da u propisanim rokovima vrši vježbe sa čamcima i ostalim sredstvima za spašavanje, uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara i druge vježbe propisane potvrđenim i obavezujućim međunarodnim ugovorima.

Zapovjednik broda dužan je da za vrijeme plovidbe bude na brodu.

Zapovjednik broda dužan je da prije isplovljavanja provjeri ispravnost broda i količinu zaliha (goriva, maziva, hrane, rezervnih djelova i slično) koje su dovoljne za putovanje i da obezbijedi da se sve propisane isprave i knjige, ažurirane pomorske navigacione karte i publikacije, kao i članovi posade nalaze na brodu, a pri prevozu putnika da utvrdi da li su preduzete sve mjere za sigurnost putnika.

Zapovjednik broda dužan je radi sigurnosti plovidbe da za vrijeme boravka broda u luci ili na sidrištu bude na komandnom mostu broda spremnog za manevar, u uslovima vjetera snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je primio upozorenje.

Brod koji boravi u luci ili na sidrištu mora da bude spreman za manevar, u uslovima vjetera snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je zapovjednik primio upozorenje.

## **Rukovođenje brodom**

### **Član 163**

Zapovjednik broda, odnosno oficir palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda dužan je da preduzima sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe.

Zapovjednik broda dužan je da lično rukovodi brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda, a naročito kad brod ulazi u luku, kanal ili rijeku ili kad izlazi iz njih, kao i za vrijeme slabe vidljivosti ili magle.

Prisutnost pilota na brodu ne oslobađa zapovjednika broda od odgovornosti za upravljanje brodom.

## **Mjere za spašavanje lica i otklanjanje opasnosti za brod**

### **Član 164**

Ako nastupe događaji koji brod ili brod koji se teglji ili potiskuje ili lica na njima dovede u opasnost, zapovjednik broda dužan je da preduzme sve mjere za spašavanje lica i otklanjanje opasnosti za brod i stvari na brodu, kao i za zaštitu životne sredine.

U slučaju iz stava 1 ovog člana zapovjednik broda dužan je da žrtvuje ili ošteti teret, druge stvari ili brodske uređaje ili opremu koji nijesu neophodni za plovidbu ili djelove broda čije je žrtvovanje ili oštećenje manje štetno za brodara i lica zainteresovana za teret na brodu.

### **Napuštanje broda**

#### **Član 165**

Ako su u slučaju opasnosti za brod sve mjere preduzete za spašavanje broda ostale bez uspjeha i ako je propast broda neizbježna, zapovjednik broda dužan je da prvenstveno preduzme mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih lica na brodu i da naredi da se brod napusti.

U slučaju iz stava 1 ovog člana zapovjednik broda je dužan da preduzme i sve mjere potrebne za spašavanje broskog dnevnika, a ako okolnosti dopuštaju i mjere za spašavanje drugih brodskih knjiga i isprava, pomorskih karata i gotovog novca brodske blagajne.

Zapovjednik broda smije da napusti brod tek pošto je, u granicama stvarne mogućnosti, preduzeo sve potrebne mjere iz st. 1 i 2 ovog člana.

### **Događaji koji ugrožavaju sigurnost broda ili plovidbe**

#### **Član 166**

Ako na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako nastupi vanredni događaj, zapovjednik broda dužan je da opis tog događaja odmah unese u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka događaja.

Zapovjednik broda dužan je da o događaju iz stava 1 ovog člana, odmah po dolasku, a najkasnije za 24 sata od dolaska, podnese izvještaj, zajedno sa izvodom iz broskog dnevnika, Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore i pomorskoj upravi najbliže obalne države ako se brod nalazi u inostranstvu.

Ako je događaj iz stava 1 ovog člana nastupio za vrijeme plovidbe, zapovjednik broda je dužan da izvještaj o događaju, zajedno s izvodom iz broskog dnevnika, podnese u roku iz stava 2 ovoga člana Lučkoj kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore ako se brod nalazi u inostranstvu.

Zapovjednik broda iz stava 1 ovog člana dužan je da unese u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, upisivanjem mjesta ili geografske pozicije broda i vremena rođenja, odnosno smrti i da primi izjavu posljednje volje i unese je u brodski dnevnik sa navođenjem vremena kada je poslednju izjavu volje primio.

Zapovjednik broda dužan je da o činjenici rođenja i smrti i o izjavi posljednje volje sačini zapisnik i dostavi ga Lučkoj kapetaniji, a u inostranstvu najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore.

Način sačinjavanja i obrazac zapisnika u slučaju rođenja ili smrti, nalaska napuštenog novorođenog djeteta, izjavu posljednje volje i postupanje sa imovinom umrlih lica na brodu propisuje Ministarstvo.

### **Neposredna opasnost za sigurnost plovidbe**

#### **Član 167**

Zapovjednik broda dužan je da preko radiotelekomunikacione opreme pošalje obavještenje VTS službi o neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a naročito ako primijeti promjene na plovnom putu iz člana 212 stav 1 tačka 2 ovog zakona, naiđe na zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama, led, oluju ili na drugu neposrednu opasnost za plovidbu ili na tropsku oluju, na temperaturu vazduha ispod tačke smrzanja praćenu vjetrovima olujne snage koji prouzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima ili na vjetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koji nije bilo primljeno upozorenje.

Zapovjednik broda dužan je da obavještenje iz stava 1 ovog člana unese u brodski dnevnik.

### **Obavještenje o ugrožavanju sigurnosti**

#### **Član 168**

Zapovjednik ili kompanija dužni su da, bez odlaganja, obavijeste Ministarstvo i priznatu organizaciju koji će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda ako se brodu dogodi nesreća ili se otkrije nedostatak koji utiče na:

- 1) sigurnost i bezbjednost broda ili sposobnost, odnosno potpunost sredstava za spašavanje ili druge opreme;
- 2) sposobnost broda, odnosno potpunost opreme za zaštitu morskog sredine od zagađenja uljem, opasnim materijama i štetnim tečnim materijama.

Ako se brod nalazi u luci države ugovornice odgovarajuće međunarodne konvencije, zapovjednik ili kompanija će odmah obavijestiti odgovarajuća tijela pomorske uprave države u čijoj se luci brod nalazi.

### **Neposredna opasnost od rata**

#### **Član 169**

U slučaju neposredne opasnosti od rata zapovjednik broda je dužan da preduzme sve mjere opreza da bi sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige.

Ako nastupi ratno stanje između Crne Gore i druge države, zapovjednik broda je dužan da preduzme potrebne mjere da bi od neprijatelja sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige.

Ako se brod u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država u kojem je Crna Gora neutralna nađe u luci jedne od zaraćenih država ili je na putu za luku zaraćene države ili mora proći kroz unutrašnje morske vode ili teritorijalno more zaraćene države, zapovjednik broda je dužan da zatraži uputstvo od brodara, a ako to nije moguće, od organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.

### **Zaključivanje ugovora o spašavanju i plovidbenim poslovima**

#### **Član 170**

Zapovjednik broda, kao zastupnik brodara, ovlašćen je da u njegovo ime i za njegov račun u mjestu van sjedišta brodara zaključuje ugovore o spašavanju i pravne poslove potrebne za izvršenje putovanja i da u mjestu van sjedišta brodara u kojem nema ovlašćenog predstavnika brodara zaključuje ugovore o pomorskim plovidbenim poslovima, osim brodarskog ugovora na vrijeme za cijeli brod.

Zapovjednik broda ovlašten je da, kao zastupnik broдача, pokreće pred stranim sudskim i upravnim organima postupak radi zaštite brodarevih prava i interesa u poslovima iz stava 1 ovog člana i da u tom postupku preuzima procesne radnje.

Ako broдар ograniči ovlaštenje zapovjednika, to ograničenje nema pravno dejstvo prema trećim licima koja za njega nijesu znala, niti su prema okolnostima mogla znati.

### **Održavanje reda i sigurnosti**

#### **Član 171**

Zapovjednik broda ovlašten je i dužan da svim licima na brodu izdaje naređenja kojima se obezbjeđuje brod, plovidba i održavanje reda na brodu i da nadzire izvršenje izdatih naređenja.

Radi održavanja reda i sigurnosti na brodu zapovjednik broda može da drži na brodu vatreno oružje, dok članovi posade broda ne smiju na brodu da imaju vatreno oružje.

### **Ograničenje slobode kretanja**

#### **Član 172**

Zapovjednik broda ima pravo da za vrijeme plovidbe ograniči slobodu kretanja na brodu svakom licu koje teže ugrozi sigurnost broda, članova posade, putnika i drugih lica, stvari na brodu i životne sredine.

Sloboda kretanja može da se ograniči samo ako je to neophodno radi sigurnosti putnika i drugih lica i stvari na brodu ili radi zaštite broda ili zaštite životne sredine i može za stranog državljanina da traje najduže do dolaska broda u prvu luku u koju brod uplovi, a za državljanina Crne Gore najkasnije do dolaska broda u prvu crnogorsku luku, odnosno dobijanja uputstva od najbližeg diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore.

Mjere iz st. 1 i 2 ovog člana sa obrazloženjem unose se u brodski dnevnik.

### **Član posade broda koji narušava sigurnost plovidbe**

#### **Član 173**

Zapovjednik broda ima pravo da člana posade broda koji narušava sigurnost plovidbe udalji sa radnog mjesta, a po potrebi, da ga iskrca sa broda i vrati u luku ukrcavanja u kojoj je sjedište broдача.

### **Smanjenje hrane i vode**

#### **Član 174**

Zapovjednik broda ima pravo, u slučaju nužde i dok ona traje, da svim licima na brodu smanji količinu hrane i vode radi racionalnog korišćenja postojećih zaliha hrane i vode na brodu.

Mjere iz stava 1 ovog člana sa obrazloženjem unose se u brodski dnevnik.

### **Izvršenje krivičnog djela**

#### **Član 175**

Ako za vrijeme putovanja član posade broda, putnik ili drugo lice na brodu izvrše krivično djelo, zapovjednik broda dužan je preduzeti, prema okolnostima, mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i da se izvršilac pozove na odgovornost.

Ako postoji opasnost da izvršitelj djelo ponovi ili da pobjegne, zapovjednik broda narediće da se:

- izvršiocu krivičnog djela ograniči sloboda kretanja na brodu ili da se liši slobode;

- ispitivanjem izvršioca, svjedoka, očevidaca i oštećenog utvrde sve okolnosti pod kojima je djelo izvršeno i posljedice koje su nastupile;

- o svakom saslušanju sastavi zapisnik;

- kao dokazi uzmu na čuvanje predmeti na kojima ili kojima je krivično djelo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog djela vidljivi i da se preduzmu druge mjere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je krivično djelo izvršeno.

Ako se brod nalazi u inostranstvu, zapovjednik broda dužan je o izvršenom krivičnom djelu podnijeti izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u državi u čiju luku brod uplovi.

Zapovjednik broda dužan je da sa izvršiocem krivičnog djela postupa prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore.

Mjere iz stava 2 ovog člana unose se u brodski dnevnik sa obrazloženjem.

### **Samovoljno napuštanje broda**

#### **Član 176**

Ako član posade broda koji je državljanin Crne Gore samovoljno napusti brod u luci, zapovjednik broda dužan je da napuštanje broda prijavi Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u toj državi, a ako nema diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore u toj državi, diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države ovlaštene da zastupa interese Crne Gore, odnosno lučkim vlastima te države.

Zapovjednik broda je dužan da utvrdi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu i o tome sačini zapisnik.

Zapisnik iz stava 2 ovog člana sačinjava se u prisustvu dva svjedoka, a potpisuju ga zapovjednik broda i svjedoci.

Zapisnik o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom organu zapovjednik broda dužan je da unese u brodski dnevnik.

Organ koji u luci primi lične stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod predaće ih njegovoj užoj porodici ili roditeljima, a ako njih nema, licu koje odredi nadležni organ starateljstva.

Smatra se da je član posade samovoljno napustio brod ako se nije vratio na brod do odlaska broda iz luke.

Ako je član posade bio spriječen da se vrati na brod do odlaska broda iz luke, smatra se da je samovoljno napustio brod ako se u roku od tri dana od dana kad je smetnja bila otklonjena nije prijavio organu iz stava 1 ovog člana.

## **Nepreduzimanje spašavanja broda**

### **Član 177**

Zapovjednik broda nije dužan da krene u pomoć i da preduzme spašavanje lica u životnoj opasnosti, ako:

- 1) bi preduzimanje tog spašavanja predstavljalo ozbiljnu opasnost za brod kojim on zapovijeda i za lica na tom brodu ili ako smatra da, prema posebnim okolnostima slučaja, preduzimanje spašavanja lica u opasnosti ne bi bilo uspješno;
- 2) sazna da je drugi brod izabran da ide u pomoć i da je izabrani brod taj izbor prihvatio;
- 3) od zapovjednika broda u opasnosti ili neposredno od lica koja su bila u životnoj opasnosti ili od zapovjednika drugog broda koji je stigao do tih lica bude obaviješten da pomoć više nije potrebna.

## **Unošenje podataka u brodski dnevnik**

### **Član 178**

Zapovjednik broda dužan je da u brodski dnevnik unese razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje, kao i razloge zbog kojih nije preduzeo spašavanje broda i stvari na njemu.

## **Iskrcaj bolesnog ili povrijeđenog člana posade, putnika ili drugog lica**

### **Član 179**

Kada brod namjerava da svrati u luku radi iskrcaja bolesnog ili povrijeđenog člana posade, putnika ili drugog lica radi pružanja hitne medicinske pomoći, zapovjednik broda dužan je da, bez odlaganja, obavijesti Lučku kapetaniju, odnosno drugi nadležni organ o bolesti, povredi, stanju i identitetu bolesnog, odnosno povrijeđenog lica.

Organi iz stava 1 ovog člana dužni su da direktnom komunikacionom vezom obavijeste zapovjednika prije dolaska broda u luku o procedurama i dokumentima potrebnim za iskrcaj bolesnog ili povrijeđenog lica, kao i otpremu broda bez zadržavanja.

Brod iz stava 1 ovog člana koji uplovljava u luku nije dužan da preda dokumentaciju iz člana 35 ovog zakona, osim zdravstvene i opšte izjave.

Ako u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore na brodu nastane požar ili druga nezgoda koja ugrožava sigurnost ljudskih života ili broda, Lučka kapetanija će narediti zapovjedniku najbližeg broda da, bez odlaganja, na mjesto požara ili nezgode preduzme mjere radi spašavanja ugroženih ljudskih života, odnosno broda.

## **XIV. ŽIVOTNI I RADNI USLOVI POMORACA NA BRODU CRNOGORSKE DRŽAVNE PRIPADNOSTI**

### **Dužnosti brodarar, odnosno kompanije**

#### **Član 180**

Brodar, odnosno kompanija treba da obezbijedi pomorcu normalne radne i životne uslove, pravo na zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite u skladu sa zahtjevima MLC konvencije, odnosno u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana brodar, odnosno kompanija pomorskog broda koji plovi isključivo u vodama Crne Gore, dužan je da obezbijedi pomorcu normalne radne i životne uslove, pravo na zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite u skladu sa ovim zakonom.

Bliža pitanja iz radnih odnosa i socijalne zaštite pomoraca, a posebno u vezi sa zaštitom u slučaju insolventnosti poslodavca, kolektivnog otpuštanja, prenošenja preduzeća, kao i pravo na informisanje i savjetovanje pomoraca propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za rad.

### **Mlađi pomorac**

#### **Član 181**

Zabranjeno je zapošljavanje, uzimanje na rad ili rad na brodu licima mlađim od 16 godina.

Zaposlenje, uzimanje na rad ili rad pomoraca mlađih od 18 godina (u daljem tekstu: mlađi pomorac) mora biti zabranjeno ako postoji vjerovatnoća da će rad ugroziti njihovo zdravlje ili bezbjednost.

Mlađi pomorac ne može da radi noću.

Radno vrijeme mlađeg pomorca ne može da bude duže od osam sati dnevno ili 40 sati nedjeljno, dok prekovremeni rad treba da bude odrađen samo ako je to neophodno radi sigurnosti plovidbe.

Mlađem pomorcu mora biti obezbijeđeno za sve obroke dovoljno vremena, a za dnevni glavni obrok najmanje sat vremena.

Mlađem pomorcu mora biti obezbijeđen odmor od 15 minuta poslije svaka dva sata neprekidnog rada, ako je to moguće.

Odredbe st. 4, 5 i 6 ovog člana ne primjenjuju se ako:

- 1) nije moguće obavljanje dužnosti u smjenama ili rad prema promjenljivom rasporedu za mlađe pomorce koji obavljaju poslove na palubi, mašini ili u opštoj službi;
- 2) nije moguće obezbijediti efikasnu obuku mlađih pomoraca u skladu sa propisanim planovima i programima;
- 3) je to neophodno zbog sigurnosti plovidbe.

Slučajevi iz stava 7 ovog člana evidentiraju se uz obrazloženje i potpis zapovjednika broda.

### **Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti**

#### **Član 182**

Zdravstvena sposobnost pomoraca utvrđuje se ljekarskim pregledima koji se vrše u zdravstvenoj ustanovi koja ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih, u skladu sa zakonom.

Zdravstvena ustanova iz stava 1 ovog člana mora da uspostavi, primjenjuje i održava sistem upravljanja kvalitetom, kojim je obuhvaćeno obavljanje ljekarskih pregleda članova posade brodova, čamaca i jahti i koji mora biti ocijenjen od nezavisne sertifikacione ustanove.

Zdravstvena sposobnost pomoraca iz stava 1 ovog člana utvrđuje se prethodnim, periodičnim, kontrolnim i vanrednim pregledima.

O utvrđenoj zdravstvenoj sposobnosti ovlašćeni doktor izdaje uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti pomorca na propisanom obrascu.

Lice koje nije zadovoljno ocjenom zdravstvene sposobnosti može podnijeti prigovor u skladu sa zakonom kojim je uređena zdravstvena zaštita.

Prije početka rada na brodu pomorci moraju da imaju važeće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti kojim se potvrđuje da su zdravstveno sposobni da obavljaju poslove na brodu.

Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti pomoraca izdaju se na period od dvije godine, nakon čega se vrši ponovna provjera zdravstvene sposobnosti.

Izuzetno od stava 7 ovog člana, uvjerenje u vezi raspoznavanja boja izdaje se na period od šest godina.

Utvrđivanje zdravstvene sposobnosti lica mlađih od 18 godina iz člana 181 ovog zakona, kao i lica mlađih od 21 godine, koja plove na ribarskom brodu, vrši se svake godine.

U hitnim slučajevima može se dozvoliti pomorcima rad na brodu uvjerenjem o zdravstvenoj sposobnosti koje je isteklo, do naredne luke pristajanja u kojoj pomorac može dobiti uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti od ovlaštenog doktora, pod uslovom da period tog rada ne prelazi tri mjeseca.

Ako važeće uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti istekne tokom plovidbe, to uvjerenje će važiti do naredne luke dolaska gdje pomorac može dobiti uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti od ovlaštenog doktora, pod uslovom da taj period ne traje duže od tri mjeseca.

Uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti pomorca koji radi na brodu i obavlja međunarodna putovanja mora biti i na engleskom jeziku.

Za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti pomoraca plaća se naknada zdravstvenoj ustanovi.

Spisak odobrenih zdravstvenih ustanova iz stava 1 ovog člana objavljuje se i ažurira na zvaničnom sajtu Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Način, uslovi, obim i sadržaj utvrđivanja zdravstvene sposobnosti članova posade pomorskih objekata, obrazac uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti i visinu naknade iz stava 14 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, uz saglasnost Ministarstva.

### **Posredovanje pri zapošljavanju**

#### **Član 183**

Posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske državne pripadnosti i brodovima strane državne pripadnosti mogu obavljati Zavod za zapošljavanje Crne Gore i pravna lica koja ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, Konvencijom o radu pomoraca (MLC 2006) uz odobrenje Ministarstva.

Ministarstvo vrši nadzor nad radom pravnih lica iz stava 1 ovog člana provjerom njihove usklađenosti sa Konvencijom o radu pomoraca (MLC 2006).

Ako se inspekcijom nadzorom utvrdi da pravno lice iz stava 1 ovog člana ne ispunjava propisane uslove ili da ima nepravilnosti u radu, Ministarstvo donosi rješenje kojim nalaže otklanjanje nepravilnosti u roku koji ne može biti duži od 90 dana.

Ako pravno lice ne otkloni nepravilnosti u ostavljenom roku, Ministarstvo oduzima odobrenje za rad.

Novi zahtjev za izdavanje odobrenja ne može se podnijeti prije isteka roka od dvije

Pravno lice koje posreduje pri zapošljavanju pomoraca ne smije pomorcima naplaćivati naknade, provizije ili druge troškove povezane sa zapošljavanjem.

Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da uspostavi i održava:

- sistem pritužbi i zaštite pomoraca;
- mehanizme za sprečavanje prevare i zloupotreba;
- osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za slučaj repatrijacije i neisplate plata;
- evidenciju o posredovanju i dostupnost podataka nadležnom organu.

Uslove koje moraju ispunjavati pravna lica koja posreduju pri zapošljavanju pomoraca, procedure, način izdavanja odobrenja i vršenja nadzora propisuje Ministarstvo uz saglasnost organa nadležnog za rad.

### **Zaštita prava pomoraca pri zapošljavanju**

#### **Član 184**

Pravna lica za zapošljavanje pomoraca i brodari, odnosno kompanije dužni su da uspostave sistem zaštite koji obezbjeđuje nadoknadu finansijskih gubitaka pomorcima u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane agencije ili brodoglasnika.

Pomorci moraju biti informisani, prije ili tokom angažovanja, o svojim pravima u vezi sa sistemom finansijske zaštite koji obezbjeđuje nadoknadu u slučaju neispunjavanja obaveza od strane agencija za zapošljavanje ili brodoglasnika.

### **Obnova odobrenja za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca**

#### **Član 185**

Odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca iz člana 183 stav 6 ovog zakona koje se izdaje za period ne duži od pet godina, obnavlja se za isti period ako pravno lice ispunjava uslove iz člana 183 stav 3 i člana 184 ovog zakona.

### **Zapošljavanje pomoraca koji nisu crnogorski državljani**

#### **Član 186**

Brodar, odnosno kompanija broda ili jahte crnogorske državne pripadnosti koji koriste usluge pravnog lica za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca koji nisu državljani Crne Gore, dužni su da zahtjevaju primjenu standarda u radu tog pravnog lica u skladu sa ovim zakonom i zahtjevima MLC konvencije.

### **Ugovor o radu**

#### **Član 187**

Brodar ili kompanija i pomorac moraju imati originalni primjerak potpisanog ugovora o radu.

Brodar ili kompanija dužna je da obezbijedi članu posade informaciju o uslovima zaposlenja na brodu i da kopiju ugovora o radu preda na zahtjev nadležnih organa, uključujući i nadležne organe u lukama pristajanja broda.

Poslodavac je dužan da izda članu posade ispravu koja sadrži zabilješku o njegovom zaposlenju na brodu.

Podaci iz stava 3 ovog člana mogu se upisati i u pomorsku knjižicu pomorca ili se izdati u vidu svjedočanstva koje ne sadrži detalje o zaradi ili kvalitetu rada pomorca na brodu.

Ako kolektivni ugovor čini cijeli ili dio ugovora o radu pomorca, kopija takvog ugovora se mora nalaziti na brodu. Ako ugovor o radu pomorca i kolektivni ugovor nijesu na engleskom jeziku, na engleskom jeziku moraju biti:

- 1) kopija ugovora;
- 2) djelovi ugovora o kolektivnom pregovaranju koji su podložni inspekciji države luka.

Odredbе st. 1 do 6 ovog člana, kao i člana 184 stav 1 ovog zakona primjenjuju se i na članove posada plutajućih objekata.

Radni, životni i socijalni uslovi pomoraca uređuju se kolektivnim ugovorom.

Minimalni otkazni rok za prestanak ugovora o radu pomorca je 30 dana, a pomorac može otkazati, odnosno prekinuti ugovor o radu bez prethodnog obavještanja u slučaju:

- 1) zadržavanja broda više od 30 dana zbog nedostataka u skladu sa SOLAS i Load Line konvencijom;
- 2) plovidbe broda u ratnu zonu, pod uslovom da pomorac nije saglasan da ide u tu ratnu zonu.

Brodar, odnosno kompanija može otkazati, odnosno raskinuti ugovor o radu pomorca i u roku koji je kraći od 30 dana ako je:

- 1) brod prodat ili izgubljen;
- 2) pomorac u nemogućnosti da nastavi sa obavljanjem rada zbog bolesti ili povrede;
- 3) utvrđeno da je pomorac nesposoban da obavlja svoje radne dužnosti ili je načinio teži disciplinski prekršaj.

### **Sadržaj ugovora o radu**

#### **Član 188**

Ugovor o radu pomorca mora da sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) ime i prezime pomorca, datum rođenja ili starost i mjesto rođenja;
- 2) naziv i adresu brodarka ili kompanije broda, odnosno jahte;
- 3) mjesto i datum kada je ugovor o zapošljavanju pomorca zaključen;
- 4) svojstvo u kojem je pomorac zapošljen;
- 5) iznos plate pomorca ili pravilo koje se koristi za njen obračun;
- 6) dužina plaćenog godišnjeg odmora ili pravilo koje se koristi za njegov obračun;
- 7) trajanje ugovora, ako je ugovor zaključen:

- na neodređeno vrijeme: uslove pod kojima svaka od stranaka ima pravo da raskine ugovor i zahtijeva otkazni rok koji ne smije biti kraći za brodarka, odnosno kompaniju od roka za pomorca;

- na određeno vrijeme: datum utvrđen za njegov prestanak; i

- za putovanje: luka odredišta i vreme koje će proteći nakon dolaska broda prije nego što se pomorac iskrca;

8) zaštitu zdravstvene i socijalne sigurnosti koje brodar ili kompanija predviđa za pomorca;

9) pravo pomorca na repatrijaciju;

10) poziv na ugovor o kolektivnom pregovaranju, ako se takav ugovor primenjuje; i

11) druge podatke u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje rad.

Bliži sadržaj ugovora o radu iz stava 1 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove rada.

### **Otkaz ugovora o radu**

#### **Član 189**

Ugovor o radu može da prestane otkazom od strane pomorca.

Otkaz ugovora o radu može da podnese roditelj ili staratelj zaposlenog mlađeg od 18 godina života.

Otkaz ugovora o radu pomorac je dužan da dostavi zapovjedniku u pisanoj formi, najmanje 30 dana prije dana koji je naveo kao dan prestanka radnog odnosa, osim ako se brodar, odnosno kompanija i pomorac drugačije ne dogovore.

Brodar, odnosno kompanija može pisanim putem otkazati ugovor o radu uz ugovoreni otkazni rok ako:

- prestane potreba za obavljanjem određenog posla zbog ekonomskih, tehnoloških ili organizacionih razloga (otkaz u vezi sa poslom);

- pomorac nije u mogućnosti da uredno izvršava svoje obaveze iz radnog odnosa zbog određene trajne promjene ili sposobnosti (otkaz u vezi ličnih razloga);

- pomorac krši obaveze iz radnog odnosa (otkaz uslovljen neprimjernim ponašanjem pomorca);

- pomorac nije zadovoljio na probnom radu (otkaz zbog nezadovoljavajućeg probnog rada).

### **Vanredni otkaz ugovora o radu**

#### **Član 190**

Brodar, odnosno kompanija i pomorac imaju opravdani razlog za otkaz ugovora o radu sklopljenog na neodređeno ili određeno vrijeme, bez obaveze poštovanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka, ako zbog naročito teške povrede obaveze iz radnog odnosa ili druge bitne činjenice, uz uvažavanje svih okolnosti i interesa obje ugovorne strane, nastavak radnog odnosa smatraju nemogućim.

Ugovor o radu može se vanredno otkazati zbog potrebe pomorca za prekidom, bez kazne, nakon konsultacija sa brodarom, odnosno kompanijom iz razumljivih ili iz drugih hitnih razloga, u roku koji ne smije biti kraći od 15 dana od dana saznanja razloga na osnovu kojih se daje vanredni otkaz.

### **Važenje ugovora o radu u slučaju piraterije ili oružane pljačke broda**

#### **Član 191**

Ugovor o radu važi i dok se pomorac nalazi u zatočeništvu na ili van broda kao rezultat piraterije ili oružane pljačke broda, odnosno jahte bez obzira da li je datum isteka ugovora prošao ili je bilo koja strana ugovora dala obavještenje da je ugovor istekao.

## **Prenos cijele ili dijela zarade**

### **Član 192**

Brodar, odnosno kompanija dužna je da omogućiti pomorcu prenos cijele ili dijela zarade porodici ili drugim licima koje pomorac odredi.

Prenos zarade pomorac određuje u vrijeme njegovog zapošljavanja ili rada na brodu.

## **Sati rada i sati odmora**

### **Član 193**

Broj sati rada ili sati odmora moraju biti uređeni na sljedeći način:

- 1) najveći broj sati rada ne smije biti veći od:
  - 14 sati tokom 24 sata; i
  - 72 sata tokom sedam dana; ili
- 2) najmanji broj sati odmora ne smije biti manji od:
  - 10 sati tokom 24 sata; i
  - 77 sati tokom sedam dana.

Sati odmora mogu se podijeliti u najviše dva dijela od kojih jedan mora da traje najmanje šest sati, a razmak između uzastopnih perioda odmora ne smije da prelazi 14 sati.

Obavezne vježbe okupljanja (smotre), protivpožarne vježbe i vježbe sa čamcima za spašavanje i obuke na brodu ne mogu se obavljati za vrijeme odmora i ne smiju dovesti do zamora pomoraca.

Kada je pomorac na dužnosti (u mašinskom prostoru bez stalne posade), mora da ima odgovarajuće dodatno vrijeme odmora ako je redovno vrijeme odmora poremećeno pozivima na rad.

Brodar, odnosno kompanija ne smije prekoračiti najveći broj sati rada, odnosno mora obezbijediti najmanji broj sati odmora u određenom vremenskom periodu, uzimajući u obzir opasnost od premora pomoraca, a posebno onih čije se dužnosti odnose na sigurnost plovidbe, uredan i bezbjedan rad broda, odnosno jahte.

## **Tabla sa rasporedom rada na brodu**

### **Član 194**

Brodar, odnosno kompanija je dužna da na lako pristupačnom mjestu na brodu obezbijedi postavljanje table sa rasporedom rada na brodu, na crnogorskom i engleskom jeziku, koja za svako radno mjesto mora da sadrži najmanje:

- 1) raspored službe na moru i službe u luci;
- 2) maksimalno radno vrijeme ili minimalno vrijeme odmora pomorca.

Brodar je dužan da vodi zapisnik o dnevnim satima rada i odmora pomorca.

## **Izlazak na kopno**

### **Član 195**

Pomorac ima pravo na izlazak na kopno u skladu sa radnim zahtjevima njegovog radnog mjesta, pod uslovom da to ne šteti plovidbi i radu broda.

Prilikom utvrđivanja visine nadoknade godišnjeg odmora, kao dio plaćenog godišnjeg odmora ne može se obračunavati vrijeme provedeno u povremenim kraćim izlascima na kopno dozvoljenim pomorcu dok traje ugovor o radu.

## **Godišnji odmor**

### **Član 196**

Svaki pomorac ima pravo na plaćeni godišnji odmor, koji se izračunava na osnovu 2,5 kalendarska dana po mjesecu zaposlenja i srazmjerno za nepotpune mjesece.

Zabranjeno je brodaru, odnosno kompaniji sklapanje sporazuma sa pomorcem o odricanju od godišnjeg odmora, osim u slučaju njegove lične inicijative.

## **Trajanje ukrcaja**

### **Član 197**

Pomorac se ukrcava na vremenski period od najviše devet mjeseci tokom bilo kojih 12 mjeseci, u zavisnosti od zahtjeva plovidbe, ekonomičnosti zamjene posade i/ili drugih opravdanih okolnosti.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pomorac može biti ukrcan najduže do 12 mjeseci tokom bilo kojih 12 mjeseci, ako je to trajanje ukrcaja predviđeno kolektivnim ugovorom za pomorce uz neposrednu saglasnost pomorca.

## **Povratno putovanje**

### **Član 198**

Ako član posade broda za vrijeme trajanja, odnosno nakon prestanka radnog odnosa bude iskrcan sa broda, odnosno jahte van njegove luke ukrcaja, brodar, odnosno kompanija je dužna da mu obezbijedi povratak u mjesto njegovog prebivališta (u daljem tekstu: povratno putovanje) u skladu sa ugovorom o radu.

Brodar, odnosno kompanija dužna je da omogućiti brzu repatrijaciju pomoraca, uključujući i situacije kada se smatra da su napušteni u smislu MLC konencije stav 2 Standarda A2.5.2.

Ako brodar ne obezbijedi povratno putovanje iz stava 1 ovog člana, povratno putovanje obezbijediće diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore na teret brodaru, odnosno kompanije broda sa kojeg je član posade iskrcan.

## **Troškovi povratnog putovanja**

### **Član 199**

Troškove povratnog putovanja posade broda iz člana 198 ovog zakona snosi brodar, odnosno kompanija.

Troškove povratnog putovanja iz stava 1 ovog člana brodar ne smije naplatiti od člana posade broda u obliku avansa na početku zaposlenja ili iz zarade koju je dužan da isplati članu posade broda, osim u slučaju težih povreda obaveza iz ugovora o radu člana posade broda.

Ako brodar, odnosno kompanija ne izvrši povraćaj iznosa plaćenog za troškove povratnog putovanja člana posade iz stava 2 ovog člana može da se odredi mjera zadržavanja broda tog broдача u skladu sa potvrđenim i obavezujućim međunarodnim ugovorima.

Brodar, odnosno kompanija ima pravo regresa za naplatu svih troškova povratnog putovanja od člana posade broda koji se bez dozvole iskrcao sa broda i svojom krivicom doveo do prestanka radnog odnosa ili koji se iskrcao sa broda zbog povrede ili oboljenja koje je prouzrokovao namjerno ili usljed grube nepažnje.

Troškovi povratnog putovanja člana posade broda obuhvataju: troškove za smještaj, prevoz, zaradu i naknade na zaradu od trenutka kada je član posade iskrcao sa broda do njegovog povratka u mjesto njegovog ukrcaja, odnosno u mjesto njegovog prebivališta ili boravišta u skladu sa ugovorom o radu i troškove liječenja ako član posade broda nije zdravstveno sposoban za povratno putovanje.

Brodar, odnosno kompanija je dužna da obezbijedi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju radi pokrića troškova povratnog putovanja člana posade broda.

Brodar, odnosno kompanija je dužna da članovima posade broda obezbijedi dostupnost propisa koji se odnose na prava člana posade na povratno putovanje.

Propisi iz stava 7 ovog člana moraju biti dostupni na crnogorskom i engleskom jeziku.

### **Osiguranje ili druge garancije u slučaju napuštanja pomoraca**

#### **Član 200**

Crnogorski brod, odnosno jahta mora da ima važeće osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za pomoć pomorcima u slučaju njihovog napuštanja.

Napuštenim pomorcem smatra se član posade broda, ako:

- brodar, odnosno kompanija ne želi da pokrije troškove povratnog putovanja pomorca; ili
- je brodar, odnosno kompanija napustila pomorca bez obezbjeđivanja osnovnih uslova, što uključuje: odgovarajuću hranu, smještaj, zalihe pitke vode, neophodno gorivo za opstanak na brodu, potrebnu medicinsku pomoć; ili
- je brodar, odnosno kompanija na drugi način jednostrano prekinula veze sa pomorcem, uključujući neisplaćivanje ugovorne zarade u periodu od najmanje dva mjeseca.

Osiguranje ili druga finansijska garancija iz stava 1 ovog člana, treba da obezbijedi pokriće za:

- neisplaćene zarade i druga primanja u skladu sa ugovorom o radu i kolektivnim ugovorom za najmanje četiri mjeseca; i
- opravdane troškove pomorca, uključujući troškove povratnog putovanja avionom, hranu i smještaj od trenutka iskrcajanja sa broda do povratka u njegovo mjesto prebivališta, potrebnu medicinsku pomoć, prevoz ličnih stvari pomorca i drugih troškova nastalih od trenutka napuštanja pomorca.

Osiguranje ili druga finansijska garancija iz stava 1 ovog člana mora da ima finansijsku pokrivenost i mora da bude sačinjena na engleskom jeziku.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se i na strane brodove koji namjeravaju da uplove u crnogorsku luku ili da pristanu uz postrojenja za istraživanje i proizvodnju ugljovodonika u teritorijalnom moru Crne Gore.

### **Svjedočanstvo o osiguranju ili drugoj finansijskoj garanciji**

#### **Član 201**

Brodar, odnosno kompanija broda ili jahte crnogorske državne pripadnosti treba da obezbijedi na brodu svjedočanstvo ili drugi dokaz kojim se potvrđuje finansijsko obezbjeđenje iz člana 200 st. 1 i 2 ovog zakona.

Kopija svjedočanstva ili drugog dokaza iz stava 1 ovog člana se postavlja na vidnom mjestu na brodu gde je dostupna pomorcima.

Dokaz o finansijskoj sigurnosti mora uključivati ime registrovanog vlasnika broda ako se razlikuje od broдача.

Svjedočanstvo ili drugi dokaz omogućavaju momentalnu realizaciju osiguranja ili druge finansijske garancije odmah nakon zahtjeva pomorca, odnosno lica koje imenuje pomorac.

Osiguranje ili druga finansijska garancija treba da pokrije sledeće troškove:

1) neizmirene plate i druga prava koja brodar, odnosno kompanija duguje pomorcima na osnovu njihovog ugovora o radu, kolektivnog ugovora ili zakona, ograničeno na četiri mjeseca neizmirene plate i/ili drugih neizmirenih prava;

2) sve troškove koje je pomorac razumno napravio, uključujući troškove repatrijacije koji se odnose na putovanja odgovarajućim i ekspeditivnim sredstvima, obično avionom, obezbjeđenje hrane i smještaja pomorca od trenutka napuštanja broda do dolaska pomorca na mjesto prebivališta, neophodnu medicinsku pomoć, transport ličnih stvari i sve druge razumne troškove ili naknade nastale zbog napuštanja; i

3) osnovne potrebe pomorca uključujući stvari kao što su: adekvatna hrana, odjeća gdje je potrebno, smještaj, zalihe pijaće vode, neophodno gorivo za preživljavanje na brodu, neophodnu medicinsku pomoć i sve druge razumne troškove ili naknade nastale namjernim ili nenamjernim propustom koji predstavljaju napuštanje pomorca do njegovog dolaska na mjesto prebivališta.

Osiguranje ili druga finansijska garancija neće prestati prije isteka perioda važenja finansijskog obezbjeđenja osim ako davalac finansijskog obezbjeđenja nije najmanje 30 dana unaprijed obavijestio Ministarstvo.

Naknade koje se plaćaju u skladu sa ovim poglavljem mogu se kompenzovati sa naknadama primljenim iz drugih izvora koji proističu iz drugog prava, potraživanja ili pravnih ljekova ako su te naknade kompatibilne sa naknadama repatrijacije pomorca.

### **Naknada pomorcima u slučaju brodoloma**

#### **Član 202**

Brodar, odnosno kompanija je dužna da članu posade nadoknadi štetu prouzrokovanu na stvarima namijenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu, koje su uništene ili oštećene u brodolomu ili drugoj havariji broda.

Član posade koji je u radnom odnosu, u slučaju brodoloma, ima pravo na zaradu najmanje za dva mjeseca od dana brodoloma, prema prosjeku zarade za poslednja tri mjeseca, ako ugovorom o radu nije predviđeno duže vrijeme za zaradu.

U slučaju iz stava 2 ovog člana članu posade pripada naknada u iznosu određenom ugovorom o radu, za svaki dan nezaposlenosti koja je nastupila kao posljedica brodoloma, ali najduže za dva mjeseca od dana brodoloma.

Član posade broda nema pravo iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, ako brodar dokaže da je član posade prouzrokovao štetu namjerno ili krajnjom nepažnjom.

Na povratno putovanje člana posade broda koji je pretrpio brodolom primjenjuju se odredbe čl. 198 i 199 ovog zakona.

### **Minimalni broj članova posade**

#### **Član 203**

Za vršenje poslova kojima se obezbjeđuje plovidba, odnosno prilikom uplovljenja u luku ili isplavljenja u i iz luke brod crnogorske državne pripadnosti mora da ima minimalni broj članova posade sa odgovarajućim ovlašćenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti.

Minimalni broj članova posade broda crnogorske državne pripadnosti prema kategoriji plovidbe, veličini i namjeni broda, snazi mašinskog postrojenja, stepenu automatizacije pogona i vremenu trajanja plovidbe propisuje Ministarstvo.

### **Politika zapošljavanja**

#### **Član 204**

Radi donošenja politike zapošljavanja pomoraca Ministarstvo prikuplja i analizira sve podatke o tržištu rada pomoraca, razvrstane po starosnoj dobi, polu, položaju, stručnoj osposobljenosti i zahtjevima pomorske privrede i ti podaci se upotrebljavaju samo u statističke svrhe ili za korišćenje u okviru programa sprečavanja diskriminacije.

Podaci iz stava 1 ovog člana unose se u Registar iz člana 152 ovog zakona.

### **Prostorije za smještaj i prostorije za odmor**

#### **Član 205**

Brodovi i jahte crnogorske državne pripadnosti treba da ispunjavaju standarde MLC Konvencije koji se odnose na prostorije za smještaj i odmor pomoraca, odgovarajuće rekreativne prostorije, pogodnosti i usluge za pomorce, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama pomoraca koji moraju živjeti i raditi na brodu.

Brodovlasnik je dužan da omogući stalni pristup internetu na brodu, u razumnim mjerama i po razumnim cijenama.

Uslovi iz stava 1 ovog člana moraju biti dostupni svim pomorcima, uzimajući u obzir pravilo 4.3 konvencije MLC 2006 i odgovarajuće odredbe Kodeksa koje se odnose na zaštitu zdravlja i bezbjednost i sprečavanje nesreća.

Kontrola ispunjavanja standarda iz stava 1 ovog člana vrši se inspekcijom nadzorom prilikom izgradnje broda ili jahte, a prije njihovog prvog upisa, odnosno tokom perioda njihove eksploatacije ili ponovnog upisa.

### **Zdravstvena pomoć na brodu i kopnu**

#### **Član 206**

Brodar, odnosno kompanija na brodu ili jahti crnogorske državne pripadnosti dužna je da obezbijedi pomorcu besplatnu zaštitu zdravlja na radu i zdravstvenu pomoć koja odgovara njegovim dužnostima, zubnu zaštitu, uključujući hitan pristup do potrebnih lijekova, medicinske opreme i sredstava za dijagnozu i liječenje, kao i dvadesetčetvoročasovnu raspoloživost pružanja medicinskih savjeta sa kopna preko brodske radio stanice i satelitskih veza.

Svakom pomorcu se mora obezbijediti besplatan odlazak ljekaru ili zubaru, bez odlaganja, u lukama pristajanja broda, gdje je to moguće.

Pomorcima kojima je potrebna hitna medicinska pomoć mora biti omogućeno brzo iskrcavanje i pristup medicinskim ustanovama na kopnu.

U slučaju smrti pomorca, država Crna Gora mora olakšati repatrijaciju tijela ili posmrtnih ostataka.

Pored uslova iz stava 1 ovog člana brodar, odnosno kompanija treba da preduzme mjere preventivnog karaktera kao što su promovisanje zdravlja i programi zdravstvenog obrazovanja.

### **Odgovornost brodarka za smrt i tjelesnu povredu pomorca**

#### **Član 207**

Brodar, odnosno kompanija dužna je da snosi troškove liječenja od bolesti i povrede pomorca koja je nastala na njenom brodu od datuma ukrcanja pomorca do datuma njegovog povratka u mjesto prebivališta.

Brodar, odnosno kompanija treba da obezbijedi važeće osiguranje ili drugu finansijsku garanciju za slučaj smrti, invalidnosti pomorca nastale zbog povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom naplativu na prvi poziv.

U slučaju isplate sredstava osiguranja ili druge finansijske garancije iz stava 2 ovog člana izdaje se potvrda o isplaćenim sredstvima u skladu sa MLC konvencijom.

Brodar, odnosno kompanija je dužna da snosi troškove zdravstvene pomoći, uključujući liječenje i snabdijevanje neophodnim lijekovima i terapijskim aparatima, kao i ishranu i smještaj izvan kuće dok se bolesni ili povrijeđeni pomorac ne oporavi, ili dok se bolest ili nesposobnost ne proglaše trajnim.

U slučaju smrti pomorca koja se dogodi na brodu ili na obali tokom perioda njegovog angažovanja, brodar, odnosno kompanija je dužna platiti troškove sahrane.

Sve smrti pomoraca zaposlenih, angažovanih ili koji rade na brodovima pod zastavom Crne Gore moraju biti adekvatno istražene, evidentirane i godišnje prijavljene Generalnom direktoru Međunarodne organizacije rada (ILO) za objavljivanje u globalnom registru.

### **Zaštita zdravlja i sigurnosti i sprečavanje nezgoda na brodu**

#### **Član 208**

Zaštita i zdravlje na radu podrazumijeva obezbjeđivanje uslova na radu koji stvaraju pretpostavke za punu fizičku i psihičku zaštitu pomoraca na brodu.

Brodar ili kompanija dužna je da brine o zaštiti zdravlja i sigurnosti i sprečavanju nezgoda na brodu u skladu sa zakonom.

Svi pomorci moraju biti opremljeni ličnom zaštitnom opremom od strane brodarka ili kompanije i to odgovarajuće veličine i uzimajući u obzir različite fizičke karakteristike članova posade.

Posebna pažnja se mora posvetiti zaštiti pomoraca od izloženosti štetnim faktorima kao što su hemikalije, buka i vibracije.

Brodar ili kompanija mora osigurati obuku pomoraca o pravilnoj upotrebi i održavanju opreme.

Mjere iz stava 3 ovog člana brodar, odnosno kompanija dužna je propisati brodom politikom i programom sigurnosti na radu i zdravlja, sa jasno definisanim dužnostima zapovjednika i članova posade.

Na brodu se mora nalaziti priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu.

Na brodu koji ima pet i više pomoraca mora se obrazovati brodski odbor za sigurnost, koji čini po jedan predstavnik iz svake službe na brodu.

### **Društvena povezanost**

#### **Član 209**

Luka Crne Gore dužna je da pomorcima obezbijedi sigurnost i zdravlje u luci i mogućnost bavljenja slobodnim aktivnostima bez obzira na državljanstvo, rasu, boju, pol, vjeru, političko mišljenje ili socijalno porijeklo i državu zastave broda na kojem su oni zaposleni.

Brodar, odnosno kompanija broda dužna je obezbijediti društvenu povezanost pomorcima na svojim brodovima, koja uključuje mogućnost gledanja filmova, čitanja knjiga, novina, internet dostupnost, kao i upotrebu sportske opreme.

### **Socijalno osiguranje pomoraca**

#### **Član 210**

Socijalno osiguranje pomoraca koje obuhvata zdravstvenu zaštitu, naknadu u slučaju bolesti, nezaposlenosti, starosti i povrede na radu, porodijske naknade, naknade za materinstvo, invalidnost i naknade nasljednicima uređuju se zakonom.

### **Svjedočanstvo o radu pomoraca i deklaracija o ispunjenosti uslova rada pomoraca**

#### **Član 211**

Brodovi crnogorske državne pripadnosti koji plove u međunarodnom putovanju i imaju 500 BT ili više moraju imati svjedočanstvo o radu i deklaraciju o ispunjenosti uslova rada pomoraca.

Svjedočanstvom o radu pomoraca koji izdaje priznata organizacija, potvrđuje se da su radni i životni uslovi pomoraca na tom brodu u skladu sa MLC konvencijom.

Deklaracija o ispunjavanju uslova rada pomoraca je isprava kojom se potvrđuje da je brod održavan u skladu sa Konvencijom o radu pomoraca.

Deklaraciju o ispunjavanju uslova rada pomoraca Dio I izdaje Ministarstvo, a Deklaraciju o ispunjavanju uslova rada pomoraca Dio II sačinjava brodar, odnosno kompanija u skladu sa Propisom 5.1.3 i standardom A 5.1.3 stav 10 MLC konvencije.

Bliže uslove koji se odnose na radno vrijeme, vrijeme odmora, smještaj i prostorije za odmor, hranu i način posluživanja, zdravstvene mjere i mjere zaštite na radu pomoraca propisuje Ministarstvo.

### **Dužnosti člana posade**

#### **Član 212**

Član posade broda dužan je da, bez odlaganja, obavijesti neposrednog rukovodioca ili zapovjednika broda:

1) o svakom vanrednom događaju koji bi mogao da ugrozi sigurnost broda, putnika, drugih lica ili tereta na brodu i zagadi životnu sredinu opasnim i štetnim materijama sa broda;

2) kada u plovidbi primijeti da pojedini svjetionici i svijetla ne rade, odnosno oznake ili plutače nijesu na svom mjestu.

U slučaju opasnosti, brodoloma ili druge havarije, članovi posade broda dužni su da preduzimaju neophodne radnje za spašavanje broda, putnika, drugih lica i tereta na brodu i zaštitu životne sredine, dok zapovjednik broda ne naredi da se brod napusti.

### **Prehrana i posluživanje hrane na brodu**

#### **Član 213**

Pomorcima se mora obezbijediti hrana i pitka voda odgovarajuće količine, nutritivne vrijednosti, kvaliteta i raznovrsnosti, uzimajući u obzir broj članova posade, vjerske i kulturne potrebe, kao i trajanje i prirodu putovanja.

Hrana i voda moraju se obezbijediti besplatno i pripremati u higijenskim uslovima.

Na brodu koji plovi sa 10 ili više članova posade mora biti ukrcan osposobljen brodski kuvar.

Lica koja su zaposlena u službi za posluživanje i pripremu hrane moraju biti obučena ili osposobljena za ta radna mjesta.

Zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik dužno je da jednom nedeljno vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, o čemu sačinjava zapisnik, kojim se nalaže otklanjanje uočenih nedostataka.

### **Zarade pomoraca na brodu**

#### **Član 214**

Pomorcima na brodu mjesečno se isplaćuju zarade u skladu sa ugovorom o radu. Pomorac ima pravo na uvećanu zaradu za prekovremeni rad, u skladu sa kolektivnim ugovorom.

Evidenciju prekovremenog rada dužan je da vodi zapovjednik ili lice koje ovlasti zapovjednik.

Evidenciju iz stava 3 ovog člana ovjerava pomorac jednom mjesečno.

Brodar je dužan da pomorcu, u pisanoj formi, preda mjesečni obračun dospjelih isplata i plaćenih iznosa, uključujući zarade i kurs zamjene ako je isplata izvršena u stranoj valuti ili primjenom stopa različitih od onih koje su ugovorene.

### **Brodski postupak po prigovoru pomorca**

#### **Član 215**

Član posade broda koji smatra da su mu povrijeđena prava u vezi životnih i radnih uslova na brodu ima pravo da podnese usmeni i pismeni prigovor nadređenom oficiru, zapovjedniku broda, vlasniku broda, brodaru, kompaniji ili Ministarstvu, a ako to smatra potrebnim i odgovarajućim organima u lukama pristajanja broda.

Ako se prigovor iz stava 1 ovog člana podnosi na brodu, unosi se u brodski dnevnik.

Prilikom podnošenja prigovora mora biti prisutan najmanje još jedan član posade broda u svojstvu svjedoka.

Vlasnik broda, brodar ili kompanija dužni su da osiguraju da se svakom članu posade broda pri ukrcavanju na brod uruči uputstvo za postupak po prigovoru koji se primjenjuje na tom brodu, koje sadrži informacije o nadležnom organu države za postupanje po prigovoru, imena članova posade broda koji će im u postupcima po prigovoru pružiti odgovarajuću pomoć i drugo.

### **Zaštita prava pomoraca iz radnog odnosa**

#### **Član 216**

U inostranim lukama član posade broda koji je državljanin Crne Gore može se, radi zaštite svojih prava iz radnog odnosa, obratiti diplomatskim ili konzularnim predstavništvima Crne Gore.

Za suđenje u svim sporovima između člana posade broda i broдача, ili poslovođe ili kompanije, odnosno zapovjednika i broдача, ili poslovođe ili kompanije nadležan je privredni sud.

## **XV. NADZOR**

### **Vršenje nadzora**

#### **Član 217**

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo, u skladu sa zakonom.

Inspekcijски nadzor nad sigurnošću pomorske plovidbe vrši inspekcija sigurnosti plovidbe u skladu sa zakonom.

Inspekcijски nadzor nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca vrši inspekcija rada u skladu sa zakonom.

Inspekcijски nadzor nad postupkom utvrđivanja zdravstvene sposobnosti pomoraca, uslovima pružanja medicinske njege na brodovima i vođenju brodske apoteke vrši zdravstvena inspekcija u skladu sa zakonom.

### **Inspektor sigurnosti plovidbe**

#### **Član 218**

Ovlašćenje za obavljanje inspekcijских poslova sigurnosti plovidbe inspektor stiče rješenjem kojim se ovlašćuje za obavljanje određenih inspekcijских poslova, a nakon savladavanja odgovarajućeg programa stručnog usavršavanja u skladu sa odredbama ovog zakona, pomorskih i plovidbenih propisa.

Inspektoru se izdaje službena legitimacija sa identifikacionim brojem.

U obavljanju inspekcijских poslova sigurnosti plovidbe inspektori nijesu ograničeni granicama teritorijalne nadležnosti Lučke kapetanije u koju su raspoređeni na rad.

Inspektori samostalno vrše inspekcijски nadzor, donose odluke u upravnom postupku i sprovode druge mjere iz svoje nadležnosti.

Inspektori ne smiju imati imovinski interes u luci inspekcijского pregleda na plovnim objektima i plovnim objektima koji su predmet pregleda i biti zaposleni ili obavljati poslove u ime priznatih organizacija za statutarnu sertifikaciju brodova i centrima za obuku pomoraca ili pomorskim školskim ustanovama, kao i obavljati preglede potrebne za statutarnu sertifikaciju brodova.

Uslove koje mora da ispunjava inspektor, program stručnog usavršavanja, obrazac i postupak izdavanja legitimacije, uslove i način nošenja službenog odijela i službenih oznaka propisuje Ministarstvo.

### **Inspekcijски poslovi**

#### **Član 219**

Inspekcijски poslovi koji se odnose na obavljanje nadzora nad sprovođenjem odredaba ovoga zakona obuhvataju obavljanje inspekcijского nadzora nad:

- 1) stranim brodovima u lukama Crne Gore;
- 2) pomorskim objektima crnogorske državne pripadnosti u pogledu njihove sposobnosti za plovidbu ili upotrebu;
- 3) uređivanjem i održavanjem plovnosti plovnih puteva u vodama Crne Gore i postavljanjem i održavanjem objekata sigurnosti plovidbe;
- 4) radom VTS službe, uključujući pregled uređaja, opreme, održavanja obalnih radio-stanica i njihovu sposobnost da neprekidno obavljaju 24-časovno dežurstvo za potrebe VTS službe;
- 5) plovidbom i pilotažom;
- 6) gradnjom i drugim aktivnostima i promjenama u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore ili na njihovim obalama u pogledu njihovog uticaja na sigurnost plovidbe;
- 7) prevozom lica i stvari u pogledu zaštite ljudskih života i imovine;
- 8) obavljanjem meteorološke službe na brodovima koja služi sigurnosti plovidbe;
- 9) uslovima života i rada pomoraca na brodovima;
- 10) obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca;
- 11) organom uprave i priznatom organizacijom;
- 12) obavljanjem hidrografske djelatnosti;
- 13) stranim jahtama i čamcima;
- 14) obavljanjem djelatnosti pomorskih školskih ustanova i centara za obuku pomoraca.

Ministarstvo je odgovorno za nadzor države luke u skladu sa Direktivom 2009/16/EC.

### **Inspekcijски nadzor stranog broda**

#### **Član 220**

Inspekcijски nadzor stranog broda obuhvata:

- 1) nadzor stranih brodova i njihove posade koji pristaju u lukama Crne Gore u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, ili na sidrištima Crne Gore kako bi uspostavili relaciju brod - luka;
- 2) koji neovlašćeno sidri na ostalim dijelovima unutrašnjih i teritorijalnih morskim voda Crne Gore, ili u plovidbi krši međunarodne i domaće propise;
- 3) nadzor stranih ro-ro putničkih brodova ili brzih putničkih plovila koji prometuju na redovnoj liniji između crnogorskih luka i treće države.

Inspekcijski nadzor ro-ro brodova iz stava 1 tačka 3 ovog člana uključuje i nadzor koji se sprovodi izvan luke ili sidrišta tokom plovidbe na redovnoj liniji.

Posebni kriterijumi iz člana 227 ovog zakona za odabir brodova te prošireni inspekcijski nadzor primjenjuju se i na ro-ro putničke brodove i brza putnička plovila.

Odredbe ovog člana ne primjenjuju se na ratne i ratne pomoćne brodove, ribarske brodove manje od 24 m, drvene brodove jednostavne tradicionalne gradnje, javne brodove koji se ne koriste u privredne svrhe, i jahte koje nijesu uključene u obavljanje privredne djelatnosti.

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad drvenim brodovima jednostavne gradnje i javnim brodovima koji se ne koriste u privredne svrhe Inspektor će preduzeti one radnje koje budu potrebne radi osiguravanja da ti brodovi ne predstavljaju očitu opasnost po sigurnost, zdravlje ili okolinu.

Ribarski brodovi dužine 24m ili više mogu biti podvrgnuti inspekcijskom nadzoru u skladu sa posebnim smjernicama za pregled ribarskih brodova dužine 24m ili više koje će donijeti Komisija u saradnji sa državama članicama Pariškog memoranduma.

Dužina ribarskog plovila utvrđuje se u skladu sa Sporazumom iz Cape Towna iz 2012. o sprovođenju odredaba Torremolinos protokola iz 1993. na Torremolinos Međunarodnu konvenciju o sigurnosti ribarskih brodova iz 1977.

Za brodove tonaže manje od 500 bruto tona inspektor će uvažavati one zahtjeve odgovarajućih međunarodnih konvencija koji se na njih primjenjuju. U dijelu u kojem se odredbe međunarodne konvencije ne primjenjuju preduzeće se one radnje koje budu potrebne radi osiguravanja da ti brodovi ne predstavljaju očitu opasnost po sigurnost, zdravlje ili sredinu. U primjeni ovog stava inspektor će postupati u skladu sa ažuriranom verzijom uputstva za postupak nadzora prema Pariškom memorandumu.

Prilikom inspekcijskog nadzora broda koji plovi pod zastavom države koja nije potpisnica međunarodnih konvencija, inspektori osiguravaju da postupanje prema tom brodu i njegovoj posadi nije povoljnije od postupanja prema brodu koji plovi pod zastavom države potpisnice te Konvencije. Takav brod podvrgava se detaljnijem inspekcijskom nadzoru po načelu »no more favourable treatment« u skladu s postupcima utvrđenima u Pariškom memorandumu. Međutim, brod koji plovi pod zastavom države koja nije strana Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađenjem uljem iz 1992. godine, (CLC) Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađenjem pogonskim uljem, iz 2001. godine (Bunker konvencija), ili ili Međunarodne konvencije iz Najrobija o otklanjanju olupina iz 2007. godine, ne podliježe automatski detaljnijem inspekcijskom pregledu ako taj brod posjeduje važeće svjedočanstvo koje je izdala država koja je stranica tih konvencija, a inspektor koji obavlja inspekcijski pregled odluči da detaljniji inspekcijski pregled nije potreban. Ta odluka i razlozi za nju bilježe se u bazi podataka inspekcijskih nadzora.

Mjerama donesenim u svrhu sprovođenja ovog člana zakona ne smije se dovesti do smanjenja nivoa zaštite pomoraca u okviru socijalnog prava Unije u područjima na koja se primjenjuje ovaj zakon ili posebni propisi, u poređenju sa stanjem koje već prevladava u svakoj državi članici. Ako prilikom sprovođenja tih mjera inspektor postane svjesan jasnog kršenja prava Unije na brodovima koji plovo pod zastavom države članice, obavijestiće sva druga relevantna nadležna tijela kako bi se prema potrebi preduzele dodatne mjere.

## Sadržaj nadzora

### Član 221

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad stranim brodom prema odredbi člana 220 stava 1 ovog zakona provjerava se ima li brod važeće isprave u skladu s odredbama ažuriranih verzija slijedećih konvencija, zajedno s protokolima tih konvencija te najnovijim izmjenama odgovarajućih obavezujućih kodeksa:

- 1) Međunarodne konvencije o teretnim linijama 1996 (LOAD LINES 66);
- 2) Protokola iz 1988. godine uz Međunarodnu konvenciju o teretnim linijama, 1966 (LL PROT 88);
- 3) Međunarodne konvencije o zaštiti ljudskog života na moru 1974 (SOLAS);
- 4) Protokola iz 1988. godine uz Međunarodnu konvenciju o zaštiti ljudskog života na moru, 1974 (SOLAS PROT 88);
- 5) Međunarodne konvencije o sprečavanju zagađivanja mora sa brodova, 1973 sa izmjenama i dopunama Protokolom iz 1978. godine i izmjenama i dopunama Protokolom iz 1997. godine (MARPOL);
- 6) Međunarodne konvencije o standardima za obuku, izdavanje ovlašćenja i vršenje straže pomoraca, 1978 (STCW 78);
- 7) Konvencije o međunarodnim pravilima o izbjegavanju sudara na moru, 1972 (COLREG 72);
- 8) Međunarodne konvencije o baždarenju brodova 1969 (TONNAGE 69);
- 9) Konvencije o radu pomoraca, 2006 (MLC, 2006);
- 10) Protokola iz 1992. godine kojom se mijenja i dopunjava Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem, 1969 (CLC PROT 1992);
- 11) Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova, 2001 (AFS2001);
- 12) Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem pogonskim uljem, 2001;
- 13) Međunarodne konvencije iz Najrobija o uklanjanju olupina iz 2007. godine;
- 14) Međunarodne konvencije o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima (BWM);
- 15) Atinske konvencije o prevozu putnika i njihove prtljage morem, 1974., kako je izmijenjena i dopunjena Protokolom iz 2002. godine;
- 16) Hong Kong Međunarodne konvencije o sigurnom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova (Hong Kong Konvencija).

Osim isprava iz stava 1 ovog člana, inspekcijskim nadzorom nad stranim brodovima provjerava se i ima li brod važeće isprave u skladu sa sa Uredbom 392/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. o odgovornosti prevoznika u prevozu putnika morem u slučaju nesreća, Direktivi 2009/20/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. o osiguranju brodovlasnika za pomorska potraživanja, kao i dokaz o drugim obaveznim osiguranjima propisanim posebnim propisima ili međunarodnim ugovorima na snazi za Crnu Goru.

Inspekcijskim nadzorom nad stranim brodom utvrđuje se udovoljava li posada i cjelokupno stanje broda, uključujući mašinski pogon, prostorije za smještaj posade te higijenski uslovi na brodu pravilima i standardima utvrđenim međunarodnim konvencijama iz stava 2 ovog člana.

Ako državu čiju zastavu brod vije ne obavezuju konvencije navedene u stavu 2 ovog člana, inspektor ispituje može li brod u pogledu konstrukcije, opreme, posade, vrste, količine i smještaja tereta, broja putnika te sveukupnog opterećenja sigurno obaviti namjeravano putovanje.

Pri ispitivanju sigurnosti plovidbe broda iz stava 5 ovog člana uzima se u obzir najprije, ali ne isključivo, sadržaj konvencija navedenih u stavu 1 ovog člana i koji su su pregledi i nadzori obavezni na osnovu međunarodnih konvencija.

Pored provjere brodskih isprava, zapisa i knjiga, odgovarajućih svjedočanstava i njihovog roka utvrđuje se udovoljava li posada i cjelokupno stanje broda, uključujući mašinski pogon, prostorije za smještaj posade te higijenski uslovi na brodu pravilima i standardima utvrđenim međunarodnim konvencijama iz stava 1 ovog člana.

### **Sigurnosna i bezbjedonosna uputstva i procedure**

#### **Član 222**

Ministarstvo osigurava sprovođenje inspeksijskog nadzora, a inspektori postupaju u skladu sa Smjernicama iz posebnog priloga za sprovođenje inspeksijskog nadzora iz Pariškog memoranduma i prilogom VI Direktive 2009/16/EC.

Prilikom provjere bezbjedonosne zaštite, države članice primjenjuju odgovarajuće postupke iz Priloga VI. Direktive 2009/16/EC na sve brodove navedene u članu 3 st. 1, 2 i 3 Uredbe (EZ) br. 725/2004 Evropskog parlamenta i Vijeća, koji pristaju u njihovim lukama i na njihovim sidrištima, pod uslovom da ne plove pod zastavom države luke u kojoj se obavlja inspeksijski pregled.

Ministarstvo razvija, sprovodi i održava sistem upravljanja kvalitetom koji obuhvata operativne djelove aktivnosti u vezi sa poslovima države luke a koji su direktno uključeni u vršenje inspeksijskog nadzora.

Sistem upravljanja kvalitetom mora biti sertifikovan u skladu sa važećim međunarodnim standardima kvaliteta. Smjernice iz stava 1 ovog člana donosi Ministarstvo.

### **Režim i godišnja obaveza inspeksijskog nadzora**

#### **Član 223**

Inspeksijski nadzor obavlja se u skladu sa rizičnim profilom stranog broda i postojanja odlučujućih ili nepredviđenih faktora koji određuju izbor broda za pregled i vrstu pregleda.

Kako bi Crna Gora ispunila godišnju obavezu inspeksijskih nadzora, inspektori sigurnosti plovidbe moraju da:

1) obavljaju inspeksijske preglede na svim brodovima koji prema posebnim kriterijumima spadaju u prioritetnu skupinu I (brodovi za obavezni pregled), a koji pristaju u njenim lukama i na njenim sidrištima; i

2) ukupno obavljaju godišnje onoliko inspeksijskih nadzora na brodovima iz prioritetne skupine I i prioritetne skupine II (brodovi koji ispunjavaju uslove za pregled) iznosi najmanje njihov udio u ukupnom broju inspeksijskih nadzora koji će se obaviti godišnje u Evropskoj Uniji i na području Pariškog memoranduma. Udio inspeksijskih nadzora zasniva se na broju pojedinačnih brodova koji pristaju u luku Crne Gore u odnosu na ukupni broj pojedinačnih brodova koji pristaju u lukama na području Memoranduma.

Inspeksijski pregledi brodova koje obavlja država članica kojima se premašuju godišnje obaveze u pogledu inspeksijskih pregleda te države članice za 20 % ili više ne uzimaju se u obzir pri obračunu godišnjih obaveza u pogledu inspeksijskih pregleda stranaka Pariškog memoranduma.

Prilikom obračuna udjela u ukupnom broju inspeksijskih nadzora koji će se godišnje obaviti na području Memoranduma, iz stava 2 tačka 2 ovog člana, računaju se i brodovi na sidrištu.

Kriterijume za određivanje rizičnog profila broda i postojanje odlučujućih ili nepredviđenih faktora propisuje Ministarstvo.

### **Detaljna mjerila i ispunjavanja obaveze inspeksijskih nadzora**

#### **Član 224**

Smatra se da je ispunjena obaveza obavljanja inspeksijskih nadzora iz člana 223 ako u svojoj ukupnosti broj propuštenih nadzora ne prelazi 10% ukupnog broja brodova iz prioritetne skupine I osim brodova sa visokim rizikom koji pristaju u lukama i na sidrištima Crne Gore nezavisno o profilu rizičnosti.

Nezavisno o postotku propuštenih inspeksijskih pregleda navedenih u stavu 1 ovog člana, pri sprovođenju inspeksijskog nadzora prednost se daje inspeksijskom nadzoru brodova koji, prema informacijama iz baze podataka inspeksijskih pregleda, rijetko pristaju u lukama unutar Unije.

Nezavisno o postotku propuštenih inspeksijskih pregleda navedenih u stavu 1 ovog člana za brodove iz prioritetne skupine I koji pristaju na sidrišta Crne Gore daje se prednost inspeksijskom nadzoru brodova sa profilom visoke rizičnosti koji, prema informacijama iz baze podataka inspeksijskih pregleda, rijetko pristaju u lukama unutar Evropske unije.

### **Detaljna mjerila kojima se omogućava pravedan udio nadzornih obaveza**

#### **Član 225**

Ako je ukupni broj pristajanja brodova iz prioritetne skupine I veći od udjela inspeksijskih nadzora iz člana 223 stav 2 tačka 2 ovog zakona smatraće se da su ispunjene obaveze broja obavljenih inspeksijskih nadzora:

– ako broj obavljenih inspeksijskih nadzora na brodovima iz prioritetne skupine I odgovara najmanje tom udjelu inspeksijskih nadzora, i

– ako se ne propusti više od 40% ukupnog broja brodova iz prioritetne skupine I koji pristaju u lukama i sidrištima.

Ako je ukupni broj pristajanja brodova iz prioritetne skupine I i II manji od 150% udjela inspeksijskih nadzora iz člana 223 stav 2 tačke 2 ovog zakona smatrać se da su ispunjene obaveze broja obavljenih inspeksijskih nadzora brodova ako se obavlja nadzor na dvije trećine brodova iz prioritetne skupine I i prioritetne skupine II od ukupnog broja brodova iz prioritetne skupine I i prioritetne skupine II koji pristaju u lukama i na sidrištima Crne Gore.

### **Odlaganje inspeksijskog nadzora i izuzetne okolnosti**

#### **Član 226**

Inspektor može odlučiti o odlaganju inspeksijskog nadzora broda iz prioritetne skupine I i II u sljedećim okolnostima:

1) ako se inspeksijski nadzor može obaviti prilikom sljedećeg pristajanja broda u luci Crne Gore, pod uslovom da brod u međuvremenu ne pristane ni u jednoj drugoj luci na području Evropske unije ili Pariškog memoranduma, osim luke države zastave broda i da to odlaganje nije duže od 15 dana; ili

2) ako se inspekcijski nadzor može obaviti u nekoj drugoj luci pristajanja na području Pariškog memoranduma u roku od 15 dana od isplovljavanja, pod uslovom da država u kojoj se nalazi ta luka pristajanja unaprijed da pristanak na obavljanje tog inspekcijskog nadzora.

3) ako bi se inspekcijski nadzor broda, uključujući ro-ro putničke brodove ili brza putnička plovila koji plove na redovnoj liniji, mogao obaviti u istoj luci pristajanja u roku od 15 dana od vremena isplovljavanja.

Ako država članica odluči odložiti inspekcijski pregled na osnovu stava 1 tačka 1 ovog člana, taj se odloženi inspekcijski pregled ne računa za potrebe ispunjavanja godišnje obaveze u pogledu inspekcijskih pregleda ako je odloženi inspekcijski pregled zabilježen kao takav u bazi podataka inspekcijskih nadzora.

Nadzor brodova iz prioritete skupine I i II koji nije obavljen zbog operativnih razloga, pod uslovom da je razlog za neobavljanje nadzora upisan u bazu podataka inspekcijskih nadzora Komisije, neće se računati kao propušten inspekcijski nadzor, u sljedećim izuzetnim okolnostima:

1) ako Lučka kapetanija procijeni da bi obavljanje inspekcijskog nadzora moglo ugroziti sigurnost inspektora, broda, posade, luke ili morske sredine; ili

2) ako brod pristaje samo noću; ili

3) trajanje pristajanja broda je prekratko da bi se inspekcijski pregled mogao obaviti na zadovoljavajući način.

Lučka kapetanija osigurat će vrijeme za sprovođenje inspekcijskog nadzora brodova koji redovno pristaju noću.

Neobavljanje inspekcijskog nadzora broda na sidrištu, neće se ubrajati u propuštene inspekcijske nadzore:

1) ako je brod u roku od 15 dana od stvarnog isplovljenja pregledan u drugoj luci ili sidrištu Evropske Unije ili na području Pariškog memoranduma;

2) ako brod pristaje samo noću ili pristajanje traje prekratko da bi se inspekcijski nadzor mogao obaviti na zadovoljavajući način, a razlog za neobavljanje nadzora je upisan u bazu podataka inspekcijskih nadzora Komisije; ili

3) ako Lučka kapetanija procijeni da bi obavljanje inspekcijskog nadzora moglo ugroziti njegovu sigurnost, sigurnost broda, posade, luke ili morske sredine, a razlog za propuštanje inspekcijskog nadzora je upisan u bazu podataka inspekcijskih nadzora Komisije.

Ako se inspekcijski nadzor ne obavi zbog vanrednih i nepredviđenih okolnosti, on se ne računa kao propušteni inspekcijski pregled, a razlog za neobavljeni inspekcijski nadzor upisuje se u bazu podataka inspekcijskih pregleda. Te okolnosti propisno se opravdavaju i prijavljuju Evropskoj komisiji.

### **Izbor, učestalost i vrste inspekcijskog nadzora brodova**

#### **Član 227**

U svrhu izbora brodova za inspekcijski nadzor, inspektor utvrđuje rizični profil broda i postojanja odlučujućih i nepredviđenih faktora koji će odrediti učestalost i vrstu inspekcijskog nadzora.

Profil rizičnosti broda određuje se kombinacijom opštih, istorijskih i ekoloških kriterijuma rizika.

Za svaki brod koji pristaje u luci ili na sidrištu Crne Gore, u bazi podataka inspekcijskih nadzora, navodi se rizični profil broda na osnovu kojeg se određuje prioritet inspekcijskog nadzora, vremenski razmaci između inspekcijskih pregleda i vrsta nadzora.

U pogledu vrste nadzora na brodu se može obaviti osnovni, detaljni i prošireni inspekcijski nadzor, a u odnosu na vremensku učestalost periodični (obavlja se prema unaprijed određenim vremenskim razmacima) ili dodatni inspekcijski nadzor (obavlja se bez obzira na razdoblje proteklo od posljednjeg inspekcijskog nadzora).

Osnovni inspekcijski pregled je inspekcijski pregled na brodu koji obavlja inspektor, uključujući barem provjere koje se zahtijevaju na osnovu stava 4 ovog stava.

Detaljniji inspekcijski pregled je inspekcijski pregled koji obuhvaća elemente osnovnog inspekcijskog pregleda pri kojem su, brod i brodska oprema te posada u cjelini ili, prema potrebi, djelimično podvrgnuti detaljnom pregledu koji obuhvaća konstrukciju broda, opremu, osoblje, životne i radne uslove i usklađenost sa brodskim operativnim postupcima.

Ministarstvo obezbjeđuje se na brodovima koji su određeni za inspekcijski pregled obavi osnovni, detaljniji i prošireni inspekcijski pregled, to:

1) prilikom svakog osnovnog inspekcijskog pregleda, Ministarstvo osigurava da inspektor najmanje:

- provjeri potvrde i dokumenta navedena u Prilogu IV. Direktive 2009/16/EC, koja moraju da budu na brodu u skladu sa ovim zakonom i konvencijama o sigurnosti i bezbjedonosnoj zaštiti;

- prema potrebi provjeri jesu li ispravljani glavni nedostaci utvrđeni prethodnim inspekcijskim pregledom koji je obavila država članica ili država potpisnica Pariškog memoranduma;

- utvrdi opšte stanje broda, među ostalim higijenske uslove na brodu, uključujući prostorije mašinskog pogona i nastambi;

2) detaljniji inspekcijski pregled, uključujući i daljnju provjeru ispunjavanja radnih uslov na brodu, obavlja se uvijek kada postoje očit razlozi za vjerovanje da nakon inspekcijskog pregleda iz stava 5 tačke 1 ovog člana stanje broda ili njegove opreme ili posade uglavnom ne ispunjava odgovarajuće zahtjeve konvencije.

Kategorije brodova koji ispunjavaju uslove za prošireni inspekcijski pregled koji obuhvata elemente osnovnog inspekcijskog pregleda i može obuhvatiti detaljniji inspekcijski pregled kada za to postoje opravdani razlozi, u skladu sa dijelom II. 3.A i 3.B Priloga I. Direktive 2009/16/EC su:

- brodovi sa visoko rizičnim profilom;

- putnički brodovi, brodovi za rasuti teret, tankeri za ulje, tankeri za plin, tankeri za štetne tečne materije (NLS) ili tankeri za hemikalije, stariji od 12 godina;

- brodovi sa visoko rizičnim profilom ili putnički brodovi, brodovi za rasuti teret, tankeri za ulje, tankeri za plin, tankeri za NLS ili tankeri za hemikalije, stariji od 12 godina, u slučaju odlučujućih ili nepredviđenih okolnosti;

- brodovi koji podliježu inspekcijskom pregledu zbog izdate mjere odbijanja uplovljavanja u skladu sa čl. 230 i 231 ovog zakona.

Brodar ili zapovjednik broda osigurava da u rasporedu plovidbe bude dovoljno vremena za obavljanje proširenog inspekcijskog pregleda.

Ne dovodeći u pitanje kontrolne mjere potrebne iz sigurnosnih razloga, brod ostaje u luci do završetka inspekcijskog pregleda.

Prošireni inspekcijski pregled obavljaju, u mjeri u kojoj je to moguće, najmanje dva inspektora.

Izuzetno od stava 9 ovog člana, ako to nije moguće, razlozi se propisno bilježe u bazi podataka inspekcijskih pregleda. Kriterijume odabira učestalosti i vrste inspekcijskog nadzora propisuje Ministarstvo.

### **Utvrđivanje nedostataka**

#### **Član 228**

Inspektor nakon inspekcijskog nadzora stranog broda, zbog neispunjenosti zahtjeva relevantnih instrumenata utvrđenih nadzorom iz člana 221 st. 1 i 2 ovog zakona konstatuje nedostatke ili nedostatke koji prouzrokuju zabranu napuštanja luke ili nedostatke koji prouzrokuju zabranu vršenja trgovačkih operacija stranog broda, u skladu sa PSCO Manual-om.

Ako inspektor na stranom brodu utvrdi nedostatke iz stava 1 ovog člana u pogledu sigurnosti plovidbe stranog broda, njegove sposobnosti za plovidbu, zaštite ljudi i zaštite životne sredine, zapovjednik broda odgovoran je za njihovo otklanjanje u određenom roku.

Ako utvrđeni nedostaci nijesu otklonjeni u određenom roku ili ako su, po svojoj prirodi, takvi da ugrožavaju sigurnost stranog broda, zdravlje ljudi i životnu sredinu, inspektor će zabraniti stranom brodu dalju plovidbu dok se ti nedostaci ne otklone i opozvače ispravu o sigurnosti plovidbe i/ili dozvolu za plovidbu.

Izuzetno od stava 3 ovog člana kada je osnov za zabranu plovidbe nastao kao rezultat slučajne štete koju je strani brod pretrpio, neće se izdati nalog o zabrani isplavljenja, pod uslovom da:

1) je zapovjednik broda obavijestilo inspektora, pomorsku administraciju države zastave, odnosno priznatu organizaciju odgovornu za izdavanje relevantnog svjedočanstva, o slučajnoj šteti;

2) je zapovjednik broda broda, prije uplovljavanja u luku ili neposredno nakon nastanka štete, dostavio inspektoru podatke o okolnostima pod kojima se desila nesreća i pretrpljenoj šteti, kao i informacije o potrebnom obavještanju pomorske administracije države zastave odnosno priznate organizacije odgovorne za izdavanje relevantnih svjedočanstava;

3) se na brodu preduzimaju odgovarajuće radnje vezano za ispravljanje nedostataka, u skladu sa zahtjevima inspektora; i

4) je inspektor, nakon primljenog obavještenja o otklonjenim nedostacima kojima je bila ugrožena sigurnost, zdravlje ljudi ili životna sredina, potvrdio njihovo otklanjanje.

Ako inspektor utvrdi da strani brod nema važeću ispravu kojom se dokazuje nesmetano obavljanje trgovačkih operacija odnosno rad uređaja za utovar i istovar tereta na brodu, ili ako stanje ovih uređaja nije u skladu sa važećom ispravom, zabraniće utovar, istovar ili prevoz tereta brodskom opremom.

### **Otklanjanje nedostataka i zabrana isplavljenja**

#### **Član 229**

Inspektor će se uvjeriti da su svi nedostaci, utvrđeni inspekcijskim nadzorom, otklonjeni ili će biti otklonjeni u skladu s međunarodnim konvencijama.

U slučaju utvrđivanja nedostataka koji očito ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili okolinu, inspektor će izreći mjeru zabrane plovidbe broda, uključujući ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila. Rješenje o zabrani plovidbe ne smije se ukinuti sve dok se ne otkloni opasnost ili dok inspektor ne utvrdi da brod može, poštujući sve potrebne uslove, isploviti ili nastaviti s radom bez opasnosti za sigurnost i zdravlje putnika ili posade ili opasnosti za druge brodove ili ako nema opasnosti od zagađenjazagađenja morskog okolinua.

U slučaju uslova života i rada na brodu koji očito ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili zaštitu pomoraca, ili nedostataka koji predstavljaju ozbiljno ili opetovano kršenje zahtjeva MLC-a 2006. (uključujući prava pomoraca), Lučka kapetanija u kojoj se sprovodi inspekcijski nadzor broda osigurava zadržavanje broda ili zabranu operacija tokom kojih su uočeni nedostaci.

Prilikom stručne procjene o tome treba li brod zaustaviti ili ne, inspektor primjenjuje posebno propisane kriterije.

Ako se inspekcijskim nadzorom utvrdi da brod nije opremljen ispravnim zapisivačem podataka o putovanju u skladu sa važećim propisima o sistemu nadzora plovidbe inspektor će zabraniti plovidbu brodu.

Ako nedostatak iz stava 4 ovog člana ne može biti otklonjen u luci zabrane plovidbe, inspektor može dopustiti brodu da nastavi plovidbu do odgovarajućeg remontnog brodogradilišta koje je najbliže luci zabrane plovidbe u kojemu se taj nedostatak može otkloniti ili može naložiti da se nedostatak otkloni u roku od najviše 30 dana, u skladu sa skladu sa smjernicama Memoranduma.

U izuzetnim okolnostima, kada je ukupno stanje broda očito pod-standardno, inspektor može obustaviti inspekcijski nadzor broda dok odgovorne strane (država zastave i/ili priznate organizacije) ne preduzmu mjere potrebne za ispunjavanje primjenjivih zahtjeva međunarodnih konvencija.

U slučaju zabrane plovidbe, nadležna Lučka kapetanija će odmah dostaviti informaciju o zabrani Ministarstvu, koja će odmah poslati pisanu obavijest o svim relevantnim okolnostima, zajedno s izvještajem o inspekcijskom nadzoru, državi zastave ili, ako to nije moguće, konzulu ili u njegovoj odsutnosti, najbližem diplomatskom predstavništvu te države. Po potrebi se obavještaavaju i priznate organizacije odgovorne za izdavanje klasifikacijskih ili statutarnih svjedočanstava u skladu s međunarodnim konvencijama.

Ako je plovidba broda spriječena zbog ozbiljnog ili opetovanog kršenja zahtjeva MLC-a 2006. (uključujući prava pomoraca), ili zbog uslova života i rada na brodu koji očito ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili zaštitu pomoraca, nadležno tijelo bez odlaganja obavještaava državu zastavu te poziva predstavnika države zastave da, ako je moguće, bude prisutan, zahtijevajući od države zastave odgovor u propisanom roku. Lučka kapetanija također bez odlaganja obavještaava odgovarajuće organizacije pomoraca i brodovlasnika u Crnoj Gori.

Uz odredbe ovog zakona primjenjuju se i drugi zahtjevi međunarodnih konvencija koji se odnose na obavještenje i postupke izvještaavanja u vezi sa nadzorom države luke.

Pri obavljanju inspekcijskog nadzora stranog broda u skladu sa ovim zakonom preduzet će se sve moguće mjere kako bi se izbjeglo neopravdano kašnjenje broda ili zabrana plovidbe.

Ako je brodu neopravdano izrečena mjera zabrane plovidbe ili mu je uzrokovano neopravdano kašnjenje, vlasnik broda ili brodar imaju pravo na naknadu pretrpljene štete i gubitaka. Teret dokazivanja slučajeva iz stava 10 ovog člana je na vlasniku broda ili kompaniji.

Radi smanjenja preopterećenja luke, inspektor može dopustiti zaustavljenom brodu da se premjesti u drugi dio luke ako je takvo premještanje sigurno. Međutim, moguće preopterećenje luke ne uzima se u obzir pri donošenju odluke o zabrani plovidbe ili ukidanju iste.

Nadležna Lučka kapetanija surađuje sa nadležnom tijelom koje upravlja lukom i drugim tijelima radi lakšeg premještanja broda pod zabranom plovidbe.

Kriterijume prema kojima se vrši stručna procjena treba li brodu zabraniti plovidbu ili ne propisuje Ministarstvo.

### **Mjere odbijanja uplovljenja za određene brodove**

#### **Član 230**

Ministarstvo odbija uplovljenje u luke i na sidrišta svakom brodu koji:

- plovi pod zastavom države koja se nalazi na popis loših rezultata, donesenih u skladu sa Pariškim memorandumom na osnovu informacija iz baze podataka inspekcijskih pregleda koje Komisija objavljuje svake godine, i kojem je izdata zabrana plovidbe više od dvaput tokom prethodnih 36 mjeseci u luci ili na sidrištu države članice ili države potpisnice Pariškog memorandumu; ili

- plovi pod zastavom države koja se nalazi na popis dobrih ili srednjih rezultata, donesenih u skladu sa Pariškim memorandumom na osnovu informacija iz baze podataka inspekcijskih pregleda koje Komisija objavljuje svake godine, i kojem je izdata zabrana plovidbe više od dvaput tokom prethodna 24 mjeseca u luci ili na sidrištu države članice ili države potpisnice Pariškog memorandumu.

Stav 1 alineja 1 ovog člana ne primjenjuje se u situacijama iz člana 231 stav 12 ovog zakona.

Odbijanje uplovljavanja primjenjuje se čim brod isplovi iz luke ili napušta sidrište u kojima je treći put zadržan i u kojima je izdata mjera odbijanja uplovljenja.

Mjera odbijanja uplovljavanja ukida se tek nakon isteka tri mjeseca od datuma izdavanja te mjere te kada se ispune uslovi iz tač. 3. do 6. Priloga VIII Direktive 2009/16/EC.

Ako brod podliježe drugoj mjeri odbijanja uplovljavanja, ta mjera odbijanja uplovljavanja ukida se tek nakon razdoblja od 12 mjeseci.

Posljedica je svake sljedeće zabrane plovidbe broda u luci ili na sidrištu države članice ili države potpisnice Pariškog memorandumu odbijanje uplovljavanja u bilo koju luku i na bilo koje sidrište unutar Unije.

Treća mjera odbijanja uplovljavanja iz stava 6 ovog člana može se ukinuti nakon isteka razdoblja od 24 mjeseca od datuma izdavanja te mjere samo:

- ako brod plovi pod zastavom države koja se ne nalazi ni na popisu loših rezultata ni na popisu srednjih rezultata zbog broja zabrana plovidbe;

- ako je statutarna i klasifikacioma svjedočanstva broda izdala organizacija ili organizacije priznate na osnovu Uredbe (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća;

- ako brodom upravlja kompanija sa dobrim rezultatom u skladu sa dijelom I.1. Priloga I. Direktive 2009/16/EC; i

- ako su ispunjeni uslovi iz tač. od 3. do 6. Priloga VIII Direktive 2009/16/EC.

Svakom brodu koji ne ispunjava kriterijume iz stava 1 alineja 1 ovog člana nakon isteka razdoblja od 24 mjeseca od datuma izdavanja mjere odbijanja uplovljavanja trajno se odbija uplovljavanje u bilo koju luku ili na bilo koje sidrište unutar Unije.

Svaka sljedeća zabrana plovidbe nakon treće mjere odbijanja uplovljavanja, u luci ili na sidrištu unutar Unije, izdata brodu koji plovi pod zastavom države koja se nalazi na popisu srednjih ili loših rezultata, dovodi do trajnog odbijanja uplovljavanja broda u bilo koju luku ili na bilo koje sidrište unutar Unije.

Brodu koji plovi pod zastavom države koja se nalazi na popisu dobrih rezultata, kojem je tri ili više puta odbijeno uplovljavanje i kojemu je zabranjena plovidba u luci ili na sidrištu Unije tokom prvog inspekcijskog pregleda u Uniji nakon tog trećeg ili svakog sljedećeg odbijanja uplovljavanja:

- odbija se uplovljavanje u bilo koju luku ili na bilo koje sidrište Unije na razdoblje od 24 mjeseca ako je statutarna i klasifikacioma svjedočanstva broda izdala organizacija ili organizacije priznate na osnovu Uredbe (EZ) br. 391/2009;

- trajno se odbija uplovljavanje u bilo koju luku ili na bilo koje sidrište Unije ako statutarna i klasifikacioma svjedočanstva broda nije izdala organizacija ili organizacije priznate na osnovu Uredbe (EZ) br. 391/2009;

- period odbijanja uplovljavanja u slučaju više zabrana plovidbe produžava se za 12 mjeseci u slučajevima u kojima se primjenjuje mjera odbijanja uplovljenja u skladu sa članom 231 stav 6 ovog zakona;

Za potrebe ovog člana, države članice postupaju u skladu s postupcima utvrđenim u Prilogu VIII Direktive 2009/16/EC.

Bliže mjere odbijanja uplovljenja broda u luku propisuje Ministarstvo.

### **Naknadne mjere nakon inspekcijskog nadzora i zabrana plovidbe**

#### **Član 231**

Ako se nedostaci iz člana 229 stav 2 ovog zakona ne mogu otkloniti u luci pregleda, Ministarstvo može dopustiti brodu da bez neopravdanog zaustavljanja nastavi plovidbu prema odgovarajućem remontnom brodogradilištu koje je najbliže luci zaustavljanja, u skladu sa postupcima Memoranduma.

Remontno brodogradilište u kojem se mogu otkloniti utvrđeni nedostaci bira zapovjednik broda, pod uslovom da su ispunjeni uslovi koje odredi država zastave a sa kojima je saglasan inspektor. Tim se uslovima osigurava da brod može nastaviti plovidbu bez opasnosti za sigurnost i zdravlje putnika ili posade ili opasnosti za druge brodove ili ako nema opasnosti od zagađenjajazagađenja morske sredine.

Ako je odluka o slanju broda u remontno brodogradilište donesena zbog neusklađenosti s rezolucijom IMO-a A.744(18), u vezi s dokumentacijom broda ili u vezi s konstrukcijskim nedostacima i oštećenjima, Ministarstvo može zahtijevati da se u luci zabrane obavij mjerjenja debljina prije nego što se brodu dopusti isplavljenje.

U okolnostima iz stava 1 ovog člana Ministarstvo obavještava državu u kojoj se nalazi remontno brodogradilište, odgovorne strane (država zastave i/ili priznate organizacije) i prema potrebi sva druga tijela o usloviuslovima plovidbe.

Kada država iz stava 4 ovog člana primi obavještenje, obavještava Ministarstvo o preduzetim mjerama.

Ministarstvo će izreći mjeru odbijanja uplovljenja u sve luke ili sidrišta unutar područja Unije brodovima iz stava 1 ovog člana koji:

1) nijesu ispunili uslove koje je odredio inspektor luke u Crnoj Gori; ili

2) odbijaju ispuniti važeće zahtjeve međunarodnih konvencija nepristajanjem u dogovoreno remontno brodogradilište.

Mjera odbijanja uplovljenja počinje se primjenjivati od datuma njenog izdavanja i ukida se tek nakon isteka 12 mjeseci od datuma izdavanja te mjere i kada se ispune uslovi iz tač. 3. do 6. Priloga VIII Direktive 2009/19/EC.

Ministarstvo odmah upozorava države članice o okolnostima iz stava 6 tač. 1 i 2 ovog člana.

U okolnostima iz stava 6 tačka 2 ovog člana, nadležno tijelo koje upravlja remontnim brodogradilištem obavještava Ministarstvo o tome je li brod uplovio. Kada Ministarstvo sazna da brod nije pristao u to remontno brodogradilište, ono o tome odmah obavještava nadležna tijela svih drugih država članica.

Ako, u okolnostima iz stava 6 tačka 2 ovog člana, brodogradilište označeno na osnovu stava 1 ovog člana nije u državi članici i Ministarstvo sazna da brod nije pristao u to remontno brodogradilište, ono o tome odmah obavještava nadležna tijela svih drugih država članica.

Prije mjere odbijanja uplovljavanja, Ministarstvo može zahtijevati savjetovanje s državom zastave broda.

Odstupajući od odredaba iz stava 6 ovog člana, Ministarstvo može dopustiti uplovljavanje u posebnu luku ili sidrište u slučaju više sile ili zbog odlučujućih sigurnosnih razloga, ili da bi se smanjila ili svela na najmanju mjeru opasnost od zagađenja ili radi ispravljanja nedostataka, pod uslovom da su vlasnik broda, kompanija ili zapovjednik broda proveli odgovarajuće mjere za sigurno uplovljenje.

### **Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru**

#### **Član 232**

Po završetku inspekcijskog nadzora, inspektor će sastaviti zapisnik na posebnom propisanom obrascu.

Primjerak zapisnika inspektor je dužan uručiti zapovjedniku broda.

Ako se nakon detaljnijeg inspekcijskog pregleda utvrdi da uslovi rada i života na brodu nisu u skladu sa zahtjevima MLC-a 2006., inspektor bez odlaganja prijavljuje nedostatke zapovjedniku broda, navodeći rokove koji se zahtijevaju za njihovo otklanjanje.

U slučaju da inspektor takve nedostatke smatra značajnima ili ako se nedostaci odnose na moguću pritužbu u odnosu na životne i radne uslove iz MLC-a 2006, inspektor o nedostacima obavještava i odgovarajuće organizacije pomoraca i brodovlasnika te može:

- 1) obavijestiti predstavnika države zastave;
- 2) dostaviti relevantne informacije nadležnim tijelima sljedeće luke pristajanja.

U pogledu pitanja koja se odnose na MLC 2006., Ministarstvo ima pravo uputiti primjerak izvješća inspektora, kojemu se prilažu svi odgovori dobiveni od nadležnih tijela države zastave unutar propisanog roka, glavnom direktoru Međunarodnog ureda rada s ciljem preduzimanja mjera koje se mogu smatrati primjerenima i opravdanima, kako bi se osiguralo da su takvi podaci zabilježeni te da su s njima upoznate stranke kojima može biti u interesu korištenje odgovarajućih pravnih lijekova.

Obrazac zapisnika iz stava 1 ovoga člana propisuje Ministarstvo.

### **Pravo na žalbu**

#### **Član 233**

Vlasnik broda, uključujući ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo, ili brodar ili predstavnik vlasnika u Crnoj Gori imaju pravo na žalbu protiv rješenja o zabrani plovidbe broda, uključujući ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo, ili mjere odbijanja uplovljavanja, a koje je rješenje donio ili mjere preuzeo inspektor. Žalba ne uzrokuje odgodu rješenja o zabrani plovidbe broda ili mjere odbijanja uplovljavanja.

Inspektor propisno obavještava zapovjednika broda iz stava 1 ovog člana o pravu na žalbu i o odgovarajućim postupcima u vezi s tim.

Postupak povodom žalbe vodi se u skladu sa zakonom koji se uređuje upravni postupak.

Ako se na osnovu žalbe ili zahtjeva koje uloži vlasnik broda ili brodar ili njegov predstavnik, rješenje o zabrani plovidbe broda ili mjera o odbijanju uplovljavanja poništi ili izmijeni:

1) Lučka kapetanija osigurava da se baza podataka inspekcijskih pregleda Komisije u skladu s tim bez odlaganja izmjenjuje i dopunjuje;

2) Lučka kapetanija dužna je izdati rješenje o zabrani plovidbe broda ili o mjeri odbijanja uplovljavanja u roku od 24 sata od takve odluke osigurati da se isprave podaci objavljeni u skladu sa članom 239 ovog zakona.

### **Pritužbe**

#### **Član 234**

Pritužbe se upućuju Ministarstvu od bilo kog lica ili organizacije sa opravdanim interesom u pogledu sigurnosti broda, uključujući i sigurnost i opasnost po zdravlje posade, uslove života i rada na brodu te sprečavanje zagađenja, radi brze početne procjene. Pomoću te procjene može se odrediti je li pritužba opravdana.

U slučaju da je pritužba opravdana, inspektor je dužan preduzeti potrebne radnje u vezi sa pritužbom, te posebno osigurati da svatko na koga se ta pritužba izravno odnosi može iznijeti svoje mišljenje.

Ako inspektor smatra da je pritužba neosnovana, o svojoj odluci i o razlozima za tu odluku obavještava podnositelja pritužbe.

Identitet podnositelja pritužbe ne otkriva se zapovjedniku, vlasniku, brodaru ili kompaniji dotičnog broda. Inspekcija sigurnosti plovidbe preduzima odgovarajuće mjere sa ciljem čuvanja povjerljivosti pritužbi pomoraca, uključujući osiguravanje povjerljivosti za vrijeme svih razgovora s pomorcima.

Ministarstvo obavještava državu zastave o pritužbama koje su očito neosnovane i o daljim preduzetim mjerama, a prema potrebi jedan primjerak pritužbe dostavlja Međunarodnoj organizaciji rada (ILO).

### **Postupci po pritužbi prema MLC-u 2006**

#### **Član 235**

O pritužbi pomorca o kršenju zahtjeva MLC-a 2006. (uključujući prava pomoraca), može se obavijestiti inspektor u luci pristajanja broda. Inspektor sprovodi početnu istragu.

U zavisnosti o prirodi pritužbe, početna istraga će po potrebi obuhvatiti procjenu jesu li sprovedeni postupci po pritužbi na brodu predviđeni u Pravilu 5.1.5. MLC-a 2006. inspektor plovidbe može provesti detaljniji inspekcijski pregled.

Inspektor će promicati rješavanje pritužbe na razini broda.

Ako pritužba pomorca koja se odnosi na pitanja obuhvaćena MLC-om 2006. nije razriješena na nivou broda, Ministarstvo bez odlaganja izvještava državu zastave tražeći savjet i dostavljanje plana otklanjanja nedostataka, uz navođenje roka dostave. Izvještaj o svim izvršenim inspekcijskim pregledima dostavlja se u elektronskom obliku u Thetis bazu podataka.

Ako pritužba nije riješena nakon mjera preduzetih u skladu sa stavom 4 ovog člana, Ministarstvo dostavlja primjerak izvještaja o inspekcijskom nadzoru glavnom direktoru Međunarodne organizacije rada, zajedno sa svim odgovorima nadležnih tijela države zastave unutar traženog roka. Ministarstvo obavještava i odgovarajuće organizacije pomoraca i brodovlasnika u Crnoj Gori.

Ministarstvo redovno dostavlja statističke podatke i informacije koje se odnose na riješene pritužbe Međunarodnoj organizaciji rada.

Odredbе člana 234 primjenjuju se i na pritužbe iz ovog člana.

### **Naknada troškova**

#### **Član 236**

Ako se inspekcijskim nadzorima iz člana 221 stav 1 ovog zakona utvrde nedostaci u vezi sa zahtjevima konvencija koji nalažu zaustavljanje broda, sve troškove koji se odnose na inspekcijske preglede u svim redovitim obračunskim razdobljima snosi brodovlasnik ili brodar ili njegov predstavnik u državi luke.

Za sve troškove u vezi s inspekcijskim pregledima koje obavlja inspektor u skladu s odredbama u vezi zabrane ispoljavanja ili odbijanja uplovljavanja uključujući i pregled ukidanja mjere izгона tereti se vlasnik broda ili brodar.

U slučaju zabrane plovidbe broda, sve troškove u vezi sa zadržavanjem broda u luci snosi vlasnik broda ili brodar.

Zabrana plovidbe traje sve dok ne budu plaćeni svi troškovi u cijelosti ili dok se ne dobije odgovarajuće jamstvo za naknadu troškova.

Mjerila za utvrđivanje visine troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

### **Baza podataka inspekcijskih nadzora (Thetis)**

#### **Član 237**

Baza podataka inspekcijskih nadzora sadrži sve podatke potrebne za sprovođenje sistema inspekcijskih nadzora uspostavljenog u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo osigurava da se informacije o stvarnom vremenu uplovljavanja i stvarnom vremenu ispoljavanja svih brodova koji pristaju u lukama Crne Gore ili na njihovim sidrištima, zajedno sa identifikacijskom oznakom predmetne luke ili sidrišta, u roku od tri sata od uplovljavanja, odnosno ispoljavanja, prenesu u bazu podataka inspekcijskih pregleda putem sistema Evropske Unije za razmjenu pomorskih informacija SafeSeaNet.

Ministarstvo osigurava da se informacije povezane sa inspekcijskim nadzorima obavljenima u skladu o ovim dijelom zakona prenesu u bazu podataka inspekcijskih pregleda čim se dovrši izvješće o inspekcijskom nadzoru ili ukine zabrana plovidbe broda.

Ministarstvo osigurava da se informacije prenesene u bazu podataka inspekcijskih nadzora u roku od 72 sata potvrde radi objavljivanja. Izvještaj o inspekcijskom nadzoru prije njegova prenosa u bazu podataka potvrđuje, ako je to izvedivo, inspektor ili drugi ovlašćeni zaposlenik Ministarstva koji nije sudjelovao u inspekcijskom pregledu.

Na osnovu podataka o inspekcijskim nadzorima koje dostavljaju države članice, Komisija može pronaći u bazi podataka sve potrebne podatke o inspekcijskom nadzoru stranih brodova u lukama članica, posebno podatke o rizičnom profilu broda, o brodovima koji ispunjavaju uslove za inspekcijski nadzor, podatke o kretanju brodova te o obavezama obavljanja inspekcijskih pregleda za pojedinu državu članicu.

Države članice imaju pristup svim podacima u bazi podataka inspekcijskih nadzora, koji su bitni za sprovođenje inspekcijskih postupaka iz ovog zakona.

Državama članicama i trećim potpisnicama Pariškog memoranduma dopušten je pristup svim podacima koje su unijele u bazu podataka inspekcijskih nadzora te podacima o brodovima koji plove pod njihovom zastavom.

Funkcije koje mora da ima baza podataka inspekcijskih nadzora propisuje Ministarstvo.

### **Posada broda**

#### **Član 238**

Ukoliko postoji očiti razlog za vjerovanje da je zapovjednik ili član posade pod uticajem alkohola, droga ili psihoaktivnih lijekova, inspektor će ga podvrgnuti ispitivanju s pomoću odgovarajućih sredstava i uređaja ili ga uputiti na stručni pregled radi provjere ima li alkohola u organizmu ili pokazuje li znake alkoholne poremećenosti odnosno nalazi li se pod uticajem droga ili psihoaktivnih lijekova.

Zapovjednik ili član posade dužan se podvrgnuti ispitivanju odnosno stručnom pregledu na koji je upućen.

Ako se ispitivanjem ili stručnim pregledom utvrdi da je lice iz stava 2 ovog člana pod uticajem alkohola više od 0,5 g/kg alkohola u krvi, droga ili psihoaktivnih lijekova, troškove utvrđivanja snosit će odnosno lice.

Inspektor će o obavljenom ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i uređaja, a radi utvrđivanja prisustva u organizmu alkohola, sastaviti zapisnik na obrascu propisanom u okviru sistema upravljanja kvalitetom.

Ako inspektor utvrdi da je član posade pod uticajem alkohola, te ima više od 0,5 g/kg alkohola u krvi, ili je pod uticajem droga ili psihoaktivnih lijekova ili je iz drugih razloga nesposoban za obavljanje poslova u vezi sa sigurnosti plovidbe, naredit će zapovjedniku broda da ga smijeni s dužnosti.

Ako inspektor utvrdi da je zapovjednik broda pod uticajem alkohola, droga ili psihoaktivnih lijekova ili da je zbog drugih razloga nesposoban za upravljanje brodom ili ako brod iz razloga navedenih u stavu 1 ova člana nema najmanji broj i sastav članova posade koji su propisani za njegovu sigurnu plovidbu, zabranit će se brodu plovidba dok ne prestanu razlozi radi kojih je zabrana izdana.

### **Objava podataka**

#### **Član 239**

Podaci o inspekcijskom nadzoru stranih brodova obavljenim u lukama Crne Gore, koji su rezultirali izricanjem mjera zadržavanja brodova i zabrane uplovljavanja brodovima u objavljuje i održava Evropska Komisija na javnim mrežnim stranicama.

Podaci iz stava 1 ovog člana unose se, te se javno objavljuju putem informacionog sistema Equasis, neposredno nakon sprovođenja inspekcijskog pregleda ili izricanja mjere zabrane ispoljavanja.

Postupak objave podataka iz stava 1 propisuje Ministarstvo.

## Razmjena informacija i saradnja

### Član 240

Ministarstvo osigurava dostavu sljedećih:

- 1) informacije o brodovima koji nisu dostavili nikakve informacije u skladu sa zahtjevima ove Direktive, Direktive 2002/59/EZ i Direktive (EU) 2019/883 Evropskog parlamenta i Vijeća ( 5 ) te, prema potrebi, Uredbe (EZ) br. 725/2004;
- 2) informacije o brodovima koji su isplovili a nijesu ispunili zahtjeve iz člana 7 Direktive (EU) 2019/883;
- 3) informacije o brodovima kojima je zabranjeno uplovljavanje ili im je naloženo da isplove iz luke zbog sigurnosnih razloga;
- 4) podatke o očitim nepravilnostima.

## Podaci za praćanje sprovođenja

### Član 241

Ministarstvo dužno je da dostavlja Evropskoj Komisiji, u propisanim vremenskim razmacima, podatke o obavljeni inspekcijskim nadzorima nad stranim brodovima u svojim lukama.

Podatke koji se dostavljaju propisuje Ministarstvo.

## Inspekcijski nadzor stranih ro-ro putničkih plovila i brzih putničkih plovila na redovnoj liniji

### Član 242

Ro-ro putnički brodovi i brza putnička plovila koji plove na redovnoj liniji podložni su inspekcijskom nadzoru kada udovoljavaju vremenskim okviru i drugim posebno propisanim uslovislovima.

Pri planiranju inspekcijskih nadzora ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila inspektori uzimaju u obzir raspored plovidbe i održavanja tog ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila.

Ako je ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo predmet inspekcijskog nadzora u skladu s ovim člankom, taj se inspekcijski nadzor unosi u bazu podataka inspekcijskih nadzora Thetis. Taj inspekcijski nadzor pribraja se u ukupni broj godišnjih inspekcijskih nadzora koje obavlja Crna Gora, u skladu sa članu ovog zakona.

Ro-ro putnički brodovi i brza putnička plovila na koje se primjenjuje režim nadzora na osnovu ovoga člana izuzeti su od obaveze javljanja najave dolaska u smislu raspoloživosti za detaljan inspekcijski nadzor.

Ministarstvo je dužno osigurati obavljanje nadzora ro-ro putničkih brodova ili brzih putničkih plovila koji ispunjavaju kriterije za dodatni inspekcijski nadzor prema Inspekcijski nadzori koji se sprovode na osnovu ovoga stava sprovode se nezavisnonezavisno o vremenskom razmaku između posebno propisanih inspekcijskih nadzora.

Ministarstvo može dopustiti da na inspekcijskom nadzoru ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila sudjeluje kao promatrač i inspektor države iz druge države članice.

Ukoliko se inspekcijski nadzor ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila crnogorske državne pripadnosti obavlja u jednoj od država članica, Ministarstvo će uputiti toj državi članici zahtjev za sudjelovanjem inspektora u inspekcijskom nadzoru u svojstvu promatrača.

Vremenski okvir inspekcijskog nadzora i uslove obavljanja nadzora iz ovoga člana propisat će Ministarstvo.

## Inspekcijski nadzor nad domaćim brodom

### Član 243

Inspekcijskom nadzoru u lukama Crne Gore prije svih podvrgavaju se sljedeći brodovi crnogorske državne pripadnosti:

- 1) u međunarodnoj plovidbi kojima je u stranoj luci bilo zabranjeno isplovljenje, a prilikom prvog dolaska u crnogorsku luku;
- 2) koji se nalaze na »crnim« listama posebnog nadzora brodova, koje vodi Ministarstvo;
- 3) kojima su svjedočanstva povučena ili su postala nevažeća;
- 4) kod kojih je prilikom inspekcijskog nadzora u drugoj luci utvrđen nedostatak, čije je otklanjanje naloženo u određenom roku, nakon isteka tog roka;
- 5) koji su:
  - uključeni u sudar, nasukavanje ili drugu pomorsku nesreću;
  - osumnjičeni za navodno kršenje odredbi o ispuštanju štetnih materija ili otpadnih voda;
  - brodovi koji manevrišu na neuobičajen i nesiguran način, ili se nije pridržavao šema usmjerene i odijeljene plovidbe usvojene od strane IMO-a, ili se ne poštuju sigurni postupci i pravila navigacije;
  - vođeni na način koji predstavlja opasnost za lica, imovinu ili okolinu;
- 6) koje su prijavile nadležne vlasti druge države;
- 7) za koje su piloti ili lučke vlasti prijavili nedostatke koji bi mogli ugroziti sigurnost plovidbe prema odredbama posebnih propisa kojima je uređena pilotaža, prijavljivanje opasnih materija i red u luci;
- 8) koji nijesu udovoljili zahtjevima u vezi prijavljivanja opasnih materija;
- 9) koji nijesu udovoljili zahtjevima u vezi prijavljivanja broskog otpada ili na osnovu dostavljenih informacija postoji drugi razlog za sumnju u udovoljavanje zahtjeva u vezi s predajom broskog otpada;
- 10) koje su prijavile druge fizička ili pravna lica koja imaju legitimni interes za sigurno vođenje broda, zaštitu ljudskih života i okolinu;
- 11) putnički brodovi, ro-ro putnički brodovi i brodovi za prevoz rasutog tereta;
- 12) koji bi mogli predstavljati posebnu opasnost, na primjer tankeri za ulje, brodovi za prevoz plina i hemikalija, te brodovi koji prevoze upakirane opasne materije;
- 13) za koje postoji dokaz ili osnovana sumnja o namjernom ispuštanju ulja ili drugih povreda propisa o sprečavanju zagađenjazagađenja mora u vodama pod jurisdikcijom Crne Gore;
- 14) sa kojih je odaslan lažni poziv za pomoć ili je ovlašćenneovlašćeno korištena radioveza;
- 15) koji su plovili izvan dozvoljenog područja plovidbe;
- 16) za koje se sumnja da ne zadovoljavaju propisane standarde sigurnosti i upravljanja sigurnošću.

## **Inspekcijski nadzor zbog prijave ili obavještenja**

### **Član 244**

Ako se inspekcijski nadzor sprovodi zbog prijave ili obavještenja zapovjednika, člana posade ili drugog lica ili organizacije koja ima interes za sigurno vođenje broda, životne uslove na brodu, sprečavanje zagađenja, ili sigurnosnu zaštitu, inspektor je dužan osigurati da identitet lica koja je podnijela prijavu ili obavještenje ne bude otkriven.

## **Vrste inspekcijskog nadzora**

### **Član 245**

Inspekcijski nadzor domaćeg broda može biti osnovni, detaljni i prošireni.

Osnovni nadzor domaćeg broda obuhvaća naročito:

- 1) provjeru, u primjerenom obimu, posebno navedenih isprava i knjiga;
- 2) pregled opšteg stanja broda, opreme, uređaja, tereta, putnika i posade, te životnih i radnih uslova na brodu.

Sve isprave, osim Potvrde o usklađenosti (ISM), moraju biti u upisniku.

Tokom nadzora domaćeg broda inspektor je dužan da obavli uvid u Upisni list broda zbog tačnog upisa podataka o brodu u zapisnik.

Inspektor može provjeriti i druge isprave, zapise i knjige broda i posade.

Popis isprava koje inspektor pregledava propisuje Ministarstvo.

## **Detaljni nadzor**

### **Član 246**

Ako se inspektor prilikom obavljanja osnovnog pregleda uvjeri da je opšte stanje broda takvo da postoji očiti razlog za vjerovanje da brod, oprema, uređaji, teret, posada, te životni i radni uslovi na brodu ne odgovaraju uslovima sigurnosti, pristupit će detaljnom pregledu.

Očiti razlozi postoje kad se inspektor, u skladu sa svojom profesionalnom procjenom uvjeri, da postoje činjenice koje upozoravaju na potrebu sprovođenja detaljnog pregleda broda, opreme, uređaja ili posade.

Očiti razlozi su kada inspektor pronađe dokaze koji po njegovom stručnom mišljenju zahtijevaju detaljniji inspekcijski pregled broda, njegove opreme ili posade.

Primjere očitih razloga propisuje Ministarstvo.

## **Detaljni inspekcijski nadzor domaćeg broda**

### **Član 247**

Detaljni inspekcijski nadzor domaćeg broda obuhvata naročito pregled konstrukcije broda, prostora mašinskog pogona, uslova dodijeljenih teretnih linija, sredstava za spašavanje, sigurnosti radiouređaja, opreme za navigaciju, opreme za zaštitu od požara, uvježbanost posade za vanredne situacije, te pregled životnih i radnih uslova na brodu.

Prilikom obavljanja detaljnog inspekcijskog nadzora inspektor će naročito voditi računa o onom području koje je predstavljalo očiti razlog za sprovođenje detaljne inspekcije.

Detaljni nadzor broda, brodskih sistema, te sistema upravljanja sigurnošću, obaviti će se nad brodom u slučaju sumnje da ne zadovoljava propisane standarde sigurnosti i upravljanja sigurnošću. U slučaju da se sumnja da brod dijelom ne zadovoljava propise, može se pregled ograničiti na sumnjiva područja.

U slučaju novogradnji, ili novo nabavljenih korišćenih brodova, koji žele ploviti pod zastavom Crne Gore može se, prema ocjeni Ministarstva, obaviti detaljni pregled broda i/ili nacrtu broda u crnogorskim ili stranim lukama i brodogradilištima.

Troškove ovih pregleda snosi vlasnik broda.

## **Prošireni inspekcijski pregled**

### **Član 248**

Kada postoje očiti razlozi za obavljanje detaljnog nadzora određenih kategorija domaćih brodova, inspektor će obaviti i prošireni inspekcijski pregled.

Razloge i način obavljanja proširenog inspekcijskog nadzora propisuje Ministarstvo.

## **Brodovi crnogorske državne pripadnosti**

### **Član 249**

Brodovi crnogorske državne pripadnosti podliježu proširenom inspekcijskom pregledu najmanje jednom godišnje.

## **Privremena obustava inspekcijskog nadzora**

### **Član 250**

U izuzetnim situacijama, kada inspektor prilikom inspekcijskog nadzora utvrdi da brod očito ne udovoljava uslovima sigurnosti, jer je utvrđen veći broj bitnih nedostataka, može se privremeno obustaviti inspekcijski nadzor dok odgovorna strana ne preduzme odgovarajuće korake koji će se osigurati da brod zadovolji osnovne uslove u pogledu sigurnosti.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, inspektor donosi rješenje o zabrani isplavljenja broda.

Istovremeno, u slučaju privremene obustave inspekcijskog nadzora domaćeg broda inspektor će izvijestiti priznatu organizaciju, koja će na poziv kompanije sprovesti nadzor broda iz svoje nadležnosti, te o rezultatima nadzora i preduzetim mjerama pisano izvijestiti inspektora.

Ukoliko poduzete mjere iz stava 3 ovog člana u dovoljnoj mjeri osiguravaju zadovoljavanje osnovnih uslova sigurnosti broda, inspektor će nastaviti s privremeno obustavljenim inspekcijskim nadzorom.

## **Troškovi ponovnog inspekcijskog nadzora**

### **Član 251**

Troškove ponovnog inspekcijskog nadzora broda kojem je izrečena mjera zabrane isplavljenja zbog ne udovoljavanja uslovima sigurnosti plovidbe propisanih ovim zakonom, te odredbama međunarodnih konvencija, snosi kompanija.

Mjera zabrane isplavljenja broda neće se ukinuti dok odgovorno lice ne podnese dokaz o podmirenju troškova iz stava 1 ovog člana.

Mjerila za određivanje troškova iz stava 1 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.  
Uplaćena sredstva koristit će se za podmirenje troškova ponovnog inspekcijskog pregleda.

### **Član posade pod uticajem alkohola**

#### **Član 252**

Ukoliko postoji očiti razlog za vjerovanje da je zapovjednik ili član posade pod uticajem alkohola, droga ili psiho-aktivnih lijekova, inspektor će ga podvrgnuti ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i uređaja ili ga uputiti na stručni pregled radi provjere ima li alkohola u organizmu ili pokazuje li znakove alkoholne poremećenosti odnosno nalazi li se pod uticajem droga ili psiho-aktivnih lijekova.

### **Zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru broda**

#### **Član 253**

Nakon obavljenog inspekcijskog pregleda, inspektor je dužan sastaviti zapisnik o obavljenom inspekcijskom nadzoru. Zapisnik sadrži rezultate inspekcijskog pregleda, utvrđene nedostatke, te pojedinosti o svakoj preduzetoj mjeri.

Inspektor je dužan sa sadržajem zapisnika upoznati zapovjednika broda ili lice koje ga zamjenjuje, te kompaniju, brodarku ili drugo ovlašteno lice.

Zapisnik potpisuje zapovjednik broda ili lice koje ga zamjenjuje.

Primjerak zapisnika inspektor je dužan uručiti zapovjedniku broda.

### **Pravo na žalbu**

#### **Član 254**

Kad inspektor zapisnički utvrdi nedostatke, donosi i rješenje za otklanjanje nedostataka u određenom roku.

Rješenje o otklanjanju nedostataka inspektor uručuje zapovjedniku broda, te dostavlja kompaniji, brodarku, priznatoj organizaciji, Ministarstvu (upisom u odgovarajuću bazu podataka) i lučkoj kapetaniji luke upisa.

Na rješenje iz stava 1 ovog člana zapovjednik broda, kompanija, brodarka ili njihov ovlaštenovlašćeni predstavnik imaju pravo žalbe u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Žalba se putem Lučke kapetanije ulaže Ministarstvu.

Ukoliko prilikom inspekcijskog nadzora inspektor utvrdi nedostatke koji su po svojoj prirodi takvi da ne ugrožavaju bitno sigurnost plovidbe i zaštitu ljudskih života na moru, te morsku okolinu ili se ne mogu u razumnom roku otkloniti u luci pregleda, inspektor može dopustiti brodu da isplovi s utvrđenim nedostacima, vodeći računa o uslovima i trajanju narednog putovanja, uz obavještenje lučkoj kapetaniji sljedeće luke uplovljenja, ako je primjenjivo.

### **Zabrana isplavljenja**

#### **Član 255**

Ukoliko su utvrđeni nedostaci po svojoj prirodi takvi da očito ugrožavaju sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi i morsku sredinu, inspektor će donijeti rješenje o zabrani isplavljenja broda ili zaustavljanju radnje u tokutoku koje je pronađen nedostatak.

### **Isplovljenje broda**

#### **Član 256**

Ukoliko se nedostaci koji su doveli do zabrane isplavljenja broda ne mogu otkloniti u luci gdje je mjera zabrane izrečena, inspektor će dopustiti brodu da isplovi do najbližeg raspoloživog brodogradilišta ili druge odgovarajuće luke po izboru kompanije ili brodarku, a uz saglasnost inspektora, gdje će utvrđeni nedostaci biti otklonjeni.

Prilikom donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, inspektor će voditi računa da putovanje do brodogradilišta ili druge odgovarajuće luke ne predstavlja nerazuman rizik za zdravlje i život posade, rizik za druge brodove ili nerazuman rizik za morsku okolinu.

### **Javljanje broda**

#### **Član 257**

Brod je dužan javiti se u brodogradilište ili luku u koju je upućen.

Ukoliko se brod ne javi u brodogradilište ili luku u koju je upućen, brodu će biti zabranjeno isplavljenje u prvoj sljedećoj luci Crne Gore.

### **Rješenje o zabrani isplavljenja broda**

#### **Član 258**

U slučaju izricanja mjere zabrane isplavljenja inspektor će u zapisniku navesti pozivanje na odgovarajući propis uz svaki nedostatak koji je razlog za izricanje takve mjere.

Kad inspektor donese odluku o zabrani isplavljenja broda, pored zapisnika, donosi i rješenje.

Rješenje o zabrani isplavljenja broda inspektor uručuje zapovjedniku broda.

Na rješenje iz stava 1 ovog člana vlasnik broda, kompanija, brodarka ili njen ovlašćeni predstavnik imaju pravo žalbe u roku od 15 dana.

Žalba se putem Lučke kapetanije ulaže Ministarstvu.

### **Nadzor domaćeg broda u stranoj luci**

#### **Član 259**

Za obavljanje nadzora u stranoj luci raspoloživi su prije svih sljedeći domaći brodovi u međunarodnoj plovidbi:

1) brod koji nije pregledan u luci Crne Gore u posljednje 3 godine;

2) brod kojem je u zadnje tri godine u stranim lukama dva i više puta izrečena mjera zabrane isplavljenja.

Ministarstvo će, u dogovoru s kompanijom usuglasiti vrijeme i mjesto nadzora.

Nadzor broda u stranoj luci se obavlja u opsegu detaljnog ili proširenog inspekcijskog nadzora.

O inspekcijskom nadzoru u stranoj luci inspektor sastavlja zapisnik u skladu sa postupkom određenim sistemom kvaliteta.

Ukoliko se utvrde nedostaci na brodu, inspektor će donijeti rješenje o otklanjanju nedostataka, te o tome obavijestiti priznatu organizaciju, a zapovjedniku naložiti otklanjanje nedostataka u određenom roku.

Ukoliko su nedostaci takve prirode da je bitno ugrožena sigurnost plovidbe, inspektor će preduzeti mjere radi sprečavanja isplavljenja broda iz strane luke.

Zapovjednik/kompanija će prije isplavljenja broda iz strane luke obavijestiti inspektora o svim radnjama preduzetim s ciljem otklanjanja utvrđenih nedostataka iz st. 5 i 6 ovog člana.

Troškove putovanja inspektora snosi Ministarstvo, osim u slučaju utvrđivanja nedostataka kojim se bitno ugrožava sigurnost plovidbe, kada troškove putovanja inspektora snosi kompanija.

Postupak nadziranja utvrđenih nedostataka sprovodi se u skladu sa postupkom određenim sistemom kvaliteta.

### **IMO broj kompanije**

#### **Član 260**

Ako se na brod primjenjuju zahtjevi ISM Kodeksa inspektor će tokom tokom inspekcijskog nadzora provjeriti je li kompanija identifikovana pomoću IMO broja.

### **Inspekcijski nadzor domaćih RO-RO putničkih brodova i brzih putničkih brodova**

#### **Član 261**

Odredbе ovog dijela zakona primjenjuju se na ro-ro putničke brodove i brza putnička plovila crnogorske državne pripadnosti koji plove:

- 1) na redovnim linijama između luke Crne Gore i luke treće zemlje; ili
- 2) na redovnim linijama u nacionalnoj plovidbi u morskim područjima u kojima mogu ploviti brodovi klase A.

Odredbе ovog dijela zakona ne primjenjuju se na ro-ro putničke brodove i brza putnička plovila obuhvaćena članom 242 ovoga zakona.

### **Inspekcijski nadzori prije početka plovidbe**

#### **Član 262**

Prije početka plovidbe ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila na redovnoj liniji inspekcijski nadzor prije početka plovidbe sastoji se od sljedećeg:

- 1) provjere usklađenosti sa posebnim uslovima za plovila na redovnim linijama;
- 2) inspekcijskog nadzora, u skladu s posebnim uslovima za nadzor u svrhu provjere udovoljava li ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo uslovima potrebnima za sigurnu plovidbu na redovnoj liniji.

Inspekcijski nadzor prije početka plovidbe sprovodi inspektor sigurnosti plovidbe u skladu sa ovim zakonom. Međunarodnim konvencijama i Direktivom 2017/2110/EC.

Kompanija je dužna na zahtjev inspektora unaprijed dostaviti dokaze o usklađenosti sa zahtjevima iz stava 1 tačka 2 ovog člana najranije mjesec dana prije inspekcijskog nadzora koji se obavlja prije početka plovidbe.

Uslove iz tač. 1 i 2 ovog člana donosi Ministarstvo.

### **Izuzetak od obaveze sprovođenja inspekcijskog nadzora**

#### **prije početka plovidbe**

#### **Član 263**

U slučaju inspekcijskih nadzora prije početka plovidbe Lučka kapetanija može odlučiti da neće primjenjivati određene zahtjeve ili postupke iz člana 262 ovog zakona koji se odnose na inspekcijski nadzor sigurnosti plovidbe koji su bitni za bilo koji godišnji nadzor države zastave ili inspekcijski nadzor sproveden unutar prethodnih šest mjeseci, pod uslovom da su se slijedili bitne postupke i smjernice za nadzor određene u Smjernicama IMO-a za preglede prema usklađenom sistemu pregleda i izdavanja svjedočanstava, u ažuriranoj verziji - HSSC ili postupke osmišljene za postizanje istog cilja.

Inspektor nakon nadzora unosi rezultate nadzora u bazu podataka iz člana 237 ovog zakona.

Kad ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo treba ploviti na redovnoj liniji, Lučka kapetanija može uzeti u obzir inspekcijске i druge preglede koji su u odnosu na taj ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo prethodno sprovedeni u svrhu plovidbe na drugoj redovnoj liniji obuhvaćenoj ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega.

Pod uslovom da je Lučka kapetanija zadovoljna tim prethodnim inspekcijским i drugim nadzorima te da su oni bitni za nove uslove rada, inspekcijски pregled predviđen u stavu 5 ovog člana neće se primjenjivati prije nego što ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo započne sa plovidbom na novoj redovnoj liniji.

Na zahtjev kompanije Lučka kapetanija može unaprijed potvrditi da je saglasna da su prethodni inspekcijски i drugi pregledi bitni za nove uslove rada.

Ako zbog nepredviđenih okolnosti postoji hitna potreba brzog uvođenja zamjenskog ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila kako bi se osigurala neprekidna usluga, i ne primjenjuje se stav 2 ovog člana, Lučka kapetanija može dopustiti početak plovidbe ro-ro putničkog broda ili plovila pod uslovom da je inspektor provjerio udovoljavanje sljedećim uslovima:

1) da vizualni inspekcijски nadzor i provjera isprava ne ukazuju na to da ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo ne ispunjava potrebne zahtjeve za sigurnu plovidbu;

2) da inspektor završi obavljanje inspekcijskog nadzora prije početka plovidbe predviđenog u članu 262 stav 1 ovog zakona u roku od jednog mjeseca.

### **Redovni inspekcijски nadzori**

#### **Član 264**

Inspektori svakih 12 mjeseci sprovode:

1) inspekcijски nadzor, u skladu sa zahtjevima za sprovođenje postupka inspekcijskog nadzora u svrhu provjere udovoljavali li ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo zahtjevima za sigurnu plovidbu u redovnoj liniji;

2) inspekcijски nadzor tokom tokom plovidbe na redovnoj liniji, najranije četiri mjeseca i najkasnije osam mjeseci nakon inspekcijskog nadzora iz stava 1 tačka 1 ovog člana, koji obuhvaća posebne uslove za sprovođenje inspekcijskog nadzora tokom plovidbe koje propisuje Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor iz stava 1 tačka 1 ovoga člana može se, prema odluci Lučke kapetanije, obaviti istovremeno ili zajedno sa godišnjim nadzorom priznate organizacije koja u ime države zastave obavlja nadzor, pod uslovom da se slijede bitni postupci i smjernice za nadzore kako je određeno u Smjernicama IMO-a za preglede prema usklađenom sistemu pregleda i izdavanja svjedočanstava, u ažuriranoj verziji - HSSC ili postupci osmišljeni za postizanje istog cilja.

Inspektori sprovode inspeksijski nadzor u skladu s posebnim uslovima iz člana 259 ovog zakona svaki put kad je ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo podvrgnut značajnim popravkama, izmjenama i preinakama ili kad se promijeni upravljanje ili dođe do prenosa klase.

U slučaju promjene upravljanja ili prenosa klase inspektor može, nakon uzimanja u obzir prethodnih inspeksijskih nadzora ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila i pod uslovom da ta promjena ili prenos ne utiče na sigurnu plovidbu ro-ro putničkog broda ili plovila, izuzeti ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo od inspeksijskog nadzora iz stava 2 ovoga člana.

### **Zapisnik o inspeksijskom nadzoru domaćih RO-RO putničkih brodova i brzih putničkih brodova**

#### **Član 265**

Nakon dovršenog inspeksijskog nadzora inspektor sastavlja zapisnik u skladu sa članom 232 ovog zakona.

Informacije sadržane u zapisniku o inspeksijskom nadzoru iz stava 1 ovog člana dostavljaju se u bazu podataka inspeksijskih pregleda.

### **Otklanjanje nedostataka, zabrana polaska i suspenzija inspeksijskog pregleda**

#### **Član 266**

Kada je očito da su nedostaci opasni za zdravlje ili sigurnost ili da predstavljaju neposrednu opasnost za zdravlje ili ljudske živote, ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo, njegovu posadu i putnike, inspektor donosi rješenje kojim se zabranjuje njegovo isplavljanje („rješenje o zabrani isplavljanja“). Zapovjedniku se dostavlja primjerak tog rješenja.

Rješenje o zabrani isplavljanja ukida se tek kad se otkloni nedostatak i ukloni opasnost iz stava 1 ovog člana ili inspektor utvrdi da brod ili plovilo može, podložno svim nužnim uslovima, isploviti ili nastaviti s plovidbom bez rizika za sigurnost i zdravlje putnika ili posade ili rizika za taj ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo ili druge brodove.

Ako se nedostatak iz stava 1 ovog člana ne može odmah ispraviti u luci u kojoj je nedostatak potvrđen ili otkriven, inspektor će dopustiti brodu ili plovilu da nastavi do odgovarajućeg remontnog brodogradilišta u kojem se taj nedostatak može odmah otkloniti.

U izuzetnim okolnostima, kad je ukupno stanje ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila očito nedovoljno kvalitetno, inspektor može prekinuti inspeksijski nadzor tog broda ili plovila dok kompanija ne poduzme mjere potrebne kako bi se osiguralo da taj ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo više nije očito opasno za sigurnost ili zdravlje niti više predstavlja neposrednu opasnost za život njegove posade i putnika ili kako bi se osiguralo da ispunjava odgovarajuće zahtjeve iz mjerodavnih međunarodnih konvencija.

Kada inspektor prekine inspeksijski nadzor u skladu sa stavom 4 ovog člana na ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo automatski se primjenjuje rješenje o zabrani isplavljanja. Rješenje o zabrani isplavljanja ukida se ako je redovan inspeksijski nadzor nastavljen i uspješno dovršen i ako je nedostatak otklonjen i plaćeni troškovi.

Radi smanjenja preopterećenja luke inspektor može dopustiti ro-ro putničkom brodu ili brzom putničkom plovilu na koje se primjenjuje rješenje o zabrani isplavljanja da se premjesti u drugi dio luke ako je takvo premještanje sigurno. Međutim, opasnost od preopterećenja luke ne uzima se u obzir pri odlučivanju o donošenju ili ukidanju rješenja o zabrani isplavljanja.

Tijelo koje upravlja lukom olakšava smještaj tih brodova.

### **Pravo na žalbu**

#### **Član 267**

U slučaju zabrane operacija inspektor mora pisanim putem izvijestiti kompaniju o zabrani, uz navođenje svih razloga za zabranu operacija.

Kompanija ima pravo na žalbu na rješenje o zabrani isplavljanja koje je izdala Lučka kapetanija.

Žalba ne odlaže rješenje o zabrani isplavljanja, osim u slučaju propisanih privremenih mjera.

Lučka kapetanija obavještava zapovjednika ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila na koje se primjenjuje rješenje o zabrani isplavljanja o pravu na žalbu i propisanim privremenim mjerama.

Ako se na osnovu žalbe rješenje o zabrani isplavljanja ukine ili izmijeni Lučka kapetanija osigurava da se baza podataka inspeksijskih nadzora iz člana 237 ovog zakona bez odlaganja na odgovarajući način ažurira.

### **Troškovi**

#### **Član 268**

Ako se inspeksijskim nadzorima iz potvrde ili otkriju nedostaci zbog kojih je potrebno donijeti rješenje o zabrani isplavljanja, sve troškove povezane s inspeksijskim nadzorima snosi kompanija.

Rješenje o zabrani isplavljanja ne ukida se dok se ne uplati ukupan iznos ili dok se ne da dovoljna garancija za naknadu troškova.

### **Podaci za praćenje sprovođenja**

#### **Član 269**

Ministarstvo dužno je dostavljati Evropskoj Komisiji, u propisanim vremenskim razmacima, podatke koji se dostavljaju radi praćenja sprovođenja.

Podatke iz stava 1 ovog člana koji se dostavljaju propisuje Ministarstvo.

### **Inspeksijski nadzor domaćih i stranih čamaca i jahti**

#### **Član 270**

Inspeksijskom pregledu u lukama, teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore prije svih podvrgavaju se čamci i jahte za koje postoji dojava, sumnja ili je neposrednim opažanjem utvrđeno da:

- čamac ili jahta nema valjane isprave, zapise i/ili knjige;
- čamac ili jahta ima nedostatke u vezi konstrukcije i opreme;

- je čamac ili jahta prekrcana u odnosu na utvrđenu nosivost ili najveći dopušteni broj osoba/putnika;
- je sa čamca ili jahte odaslan lažni poziv za pomoć ili je ovlašćenneovlašćeno korišćena radioveza ili su davani lažni vizualni ili zvučni signali;
- granična kontrola nije obavljena prema propisima;
- čamac ili jahta za lične potrebe ovlašćenneovlašćeno obavlja kabotažu u skladu sa zakonom;
- čamac ili jahta obavlja privrednu djelatnost bez odobrenja u skladu sa zakonom;
- lica na čamcu ili jahti ovlašćenneovlašćeno vade potonule stvari;
- zapovjednik jahte/voditelj čamca/čamca i/ili članovi posade su u plovidbi pod uticajem alkohola, droga ili psihoaktivnih lijekova;
- lica na čamcu ili jahti zagađuju more uljem ili otpadom;
- čamac ili jahta glisiraju na udaljenosti od obale manjoj od propisane ili na mjestu gdje je glisiranje zabranjeno;
- čamac ili jahta prilikom dolaska u luku, odlaska iz luke, te za vrijeme plovidbe u luci nije smanjila brzinu, a valovi koji su nastali njihovom plovidbom su nanijeli štetu ili su mogli nanijeti štetu drugim plovnim objektima, obali ili uređajima u luci;
- čamac ili jahta plovi izvan dozvoljenog područja plovidbe;
- se plovidba obavlja na nepropisnoj udaljenosti od obale, objekata marikulture ili plutajuće ograde uređene plaže;
- se čamac ili jahta sidri na mjestu na kojem je sidrenje zabranjeno ili ometa sigurnost plovidbe;
- se čamac ili jahta nije privezala odgovarajućim i ispravnim vezovima prilagođenim meteorološkim uslovima ili se privezala na način da ometa plovidbu drugih plovnih objekata, kretanje lica i vozila po obali, kao i rad lučkih naprava;
- se s čamca ili jahte obavlja ronjenje bez plutajuće oznake ronioca;
- čamac ili jahta nema propisani broj članova posade s odgovarajućim ovlašćenovlašćenjima;
- čamac ili jahta je pretrpjela nesreću ili nanijela drugome štetu;
- čamac ili jahta ne pridržava se pravila o izbjegavanju sudara na moru;
- čamac ili jahta ne vije propisane zastave;
- čamac ili jahta ne obavlja radnje utvrđene posebnim propisom (propisi kojima se uređuje ronjenje, red u lukama, vijanje zastave, zagađenje mora i drugo).

### **Sprovođenje nadzora**

#### **Član 271**

U sprovođenju inspeksijskog nadzora nad čamcem ili jahtom inspektor će:

- 1) obaviti nadzor nad ispravama čamca ili jahte u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana;
- 2) uvjeriti se da opšte stanje čamca ili jahte, uključujući opremu, udovoljava osnovnim uslovima u pogledu sigurnosti plovidbe i zaštite morske sredine.

Isprave iz stava 1 tačka 1 ovog člana moraju biti u upisniku.

Prilikom obavljanja inspeksijskog pregleda domaćeg čamca ili jahte, inspektor će pregledati sljedeće isprave:

- dozvolu za plovidbu čamca;
- upisni list jahte;
- svjedočanstvo o sposobnosti jahte za plovidbu;
- ovlašćenja za upravljanje čamcem, odnosno jahtom,
- polisu o osiguranju obavezne odgovornosti za nematerijalne štete vlasnika čamca;
- koncesijsko odobrenje za obavljanje određene djelatnosti;
- dokaz o vlasništvu ili punomoćje za korištenje čamca ili jahte.

Prilikom obavljanja inspeksijskog pregleda stranog čamca ili jahte, inspektor će pregledati sljedeće isprave:

- vinjetu;
- ovjereni popis posade i putnika;
- ovjereni popis lica koje borave na čamcu ili jahti;
- dokaz da je čamac ili jahta sposobna za plovidbu;
- dokaz da je lice koje zapovijeda čamcem ili jahtom sposobno da upravlja u skladu sa čamcem ili jahtom u skladu sa nacionalnim propisima države čiju zastavu vije, odnosno u skladu sa propisima Crne Gore;
- dokaz o osiguranju od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima;
- dokaz o vlasništvu ili punomoćju za korištenje čamca ili jahte.

Inspektor će, prilikom obavljanja pregleda domaćeg čamca ili jahte u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana, provjeriti jesu li zadovoljeni zahtjevi Tehničkih pravila.

Inspektor će, prilikom obavljanja pregleda stranog čamca ili jahte u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana, preduzeti one radnje koje budu potrebne radi osiguravanja da tčamca i jahte ne predstavljaju očitu opasnost po sigurnost, zdravlje ili okolinu.

### **Član posade čamca ili jahte**

#### **Član 272**

Ukoliko postoji očiti razlog za vjerovanje da su zapovjednik jahte, voditelj čamca ili član posade pod uticajem alkohola, droga ili psihoaktivnih lijekova, inspektor će odgovarajuće primijeniti odredbe člana ovoga zakona

### **Utvrđivanje nedostataka**

#### **Član 273**

Ako inspektor u obavljanju nadzora utvrdi da čamac ili jahta ima nedostataka koji ugrožavaju sigurnost plovidbe, zabranit će daljnju plovidbu čamca ili jahte.

Ako inspektor u obavljanju nadzora utvrdi da strani čamac ili jahta obavlja prevoz stvari i putnika između crnogorskih luka uz naplatu (kabotažu), zabranit će daljnju plovidbu čamca ili jahte, te preduzeti i druge mjere za koje je ovlašćen prema posebnim propisima.

Ako inspektor u obavljanju nadzora utvrdi da čamac ili jahta ima nedostataka koji bitno ne ugrožavaju sigurnost plovidbe, naredit će vlasniku čamca ili jahte da ih otkloni u određenom roku, ali ne dužem od 30 dana.

Ukoliko se nedostaci čamca ili jahte iz stava 3 ovog člana ne otklone u datom roku, zabranit će se dalja plovidba čamca ili jahte.

Ukoliko se domaći čamac ili jahta kojoj je izrečena mjera zabrane plovidbe zatekne u plovidbi, oduzet će se dozvola za plovidbu čamca ili svjedočanstvo o sposobnosti jahte za plovidbu.

O izrečenoj mjeri iz stava 5 ovog člana inspektor će u slučaju čamca obavijestiti Ministarstvo koja je izdala svjedočanstvo o sposobnosti jahte za plovidbu i Lučku kapetaniju koja je izdala dozvolu za plovidbu čamca.

### **Zapisnik inspekcijskog pregleda čamca ili jahte**

#### **Član 274**

Po završetku inspekcijskog pregleda čamca ili jahte inspektor će sastaviti zapisnik na obrascu propisanom u okviru sistema upravljanja kvalitetom.

Zapisnik sadrži rezultate inspekcijskog pregleda, utvrđene nedostatke, te pojedinosti o svakoj preduzetoj mjeri.

Inspektor je dužan upoznati zapovjednika jahte, odnosno voditelja čamca, sa sadržajem zapisnika, kao i svim obavezama koje iz zapisnika proizlaze za voditelja čamca, odnosno zapovjednika jahte, vlasnika ili drugo ovlašćeno lice.

Zapisnik potpisuje zapovjednik jahte, odnosno voditelj čamca ili lice koje ga zamjenjuje.

Primjerak zapisnika inspektor je dužan uručiti zapovjedniku jahte odnosno voditelju čamca.

### **Otklanjanje nedostataka**

#### **Član 275**

Kad inspektor zapisnički utvrdi nedostatke, donosi i rješenje za otklanjanje nedostataka u određenom roku.

Ukoliko su utvrđeni nedostaci po svojoj prirodi takvi da očito ugrožavaju sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi i morsku okolinu, inspektor će donijeti rješenje o zabrani plovidbe.

Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana za domaći čamac inspektor uručuje voditelju čamca, te dostavlja lučkoj kapetaniji ili ispostavi u kojoj je čamac upisana.

Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana za domaću jahtu inspektor uručuje zapovjedniku jahte, Organu uprave.

Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana za strani čamac ili jahtu inspektor uručuje voditelju čamca ili zapovjedniku jahte.

Ukoliko je rješenjem iz stava 2 ovog člana stranom čamcu ili jahti izrečena mjera zabrane plovidbe Lučka kapetanija će o tome obavijestiti državu zastave direktno ili putem najbližeg konzularnog odnosno diplomatskog predstavništva, s priloženim zapisnikom i rješenjem.

Na rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana voditelj čamca ili zapovjednik jahte, vlasnik ili njihov ovlašćeni predstavnik imaju pravo žalbe u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Žalba se putem Lučke kapetanije ulaže Ministarstvu.

### **Inspekcijski nadzor nad plutajućim objektima i instalacijama za proizvodnju ugljovodnika**

#### **Član 276**

U sprovođenju inspekcijskog nadzora nad plutajućim objektom i instalacijama za proizvodnju ugljovodnika (instalacije) inspektor će:

1) obaviti nadzor nad ispravama, zapisima i knjigama plutajućeg objekta i nepomičnog odobalnog objekta, te nadzor nad brojem i stručnom osposobljenosti stručnih radnika na plutajućim objektima i instalacijama;

2) uvjeriti se da opšte stanje plutajućeg objekta i nepomičnog odobalnog objekta, uključujući opremu i uređaje, udovoljava osnovnim uslovima u pogledu sigurnosti plovidbe, zaštite morske sredine, te životnim i radnim uslovima.

Prilikom obavljanja inspekcijskog pregleda iz stava 1 ovog člana inspektor će prvenstveno pregledati sljedeće isprave, zapise i knjige:

- saglasnost Lučke kapetanije u pogledu sigurnosti plovidbe, dobijenu u postupku izdavanja lokacijske dozvole;
- saglasnost nadležnog tijela koje upravlja lukom, gdje je primjenjivo;
- isprave, zapise i knjige plutajućeg objekta i instalacije kojima se dokazuje sposobnost za upotrebu;
- broj i ovlašćenja članova posade.

Inspektor će, prilikom obavljanja pregleda plutajućeg objekta i instalacije u skladu sa stavom 1 tačka 2 ovog člana, prvenstveno pregledati:

- konstrukciju objekta;
- stambene i sanitarne prostorije;
- sredstva za privez i sidrenje;
- sredstva za spašavanje;
- protivpožarnu opremu i sredstva;
- sredstva za signalizaciju;
- opremu za sprečavanje zagađenja;
- teretne uređaje;
- električne uređaje i rasvjetu;
- tankove goriva i balasta;
- pregled mašinskog pogona, ako je primjenjivo.

### **Zapisnik inspekcijskog pregleda plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodnika**

#### **Član 277**

Po završetku inspekcijskog pregleda plutajućeg objekta i instalacije za proizvodnju ugljovodnika inspektor će sastaviti zapisnik na obrascu propisanom u okviru sistema upravljanja kvalitetom.

Zapisnik sadrži rezultate inspekcijskog pregleda, utvrđene nedostatke, te pojedinosti o svakoj preduzetoj mjeri.

Inspektor je dužan upoznati odgovorno lice za plutajući objekt i instalaciju, sa sadržajem zapisnika, kao i svim obavezama koje iz zapisnika proizlaze za vlasnika ili drugo ovlašćeno lice.

Zapisnik potpisuje odgovorno lice, odnosno drugo ovlašćeno lice kojoj inspektor mora omogućiti da se izjasni o navodima iz zapisnika.

Primjerak zapisnika inspektor je dužan uručiti odgovornom licu za plutajući objekt i instalaciju za proizvodnju ugljovodonika.

### **Otklanjanje nedostataka**

#### **Član 278**

Kad inspektor zapisnički utvrdi nedostatke, donosi i rješenje za otklanjanje nedostataka u određenom roku.

Ukoliko su utvrđeni nedostaci po svojoj prirodi takvi da očito ugrožavaju sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi i morsku okolinu, inspektor će donijeti rješenje o zabrani rada ili zaustavljanju radnje u tokutoku koje je pronađen nedostatak.

Rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana inspektor uručuje odgovornom licu za plutajući objekt i instalaciju za proizvodnju ugljovodonika, te ga dostavlja vlasniku, Organu uprave i lučkoj kapetaniji luke upisa.

Na rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana odgovorno lice za plutajući objekt i nepomični odobalni objekt, vlasnik ili njihov ovlašćeni predstavnik imaju pravo žalbe.

Žalba se putem Lučke kapetanije ulaže Ministarstvu.

### **Troškovi**

#### **Član 279**

Troškove ponovnog inspekcijskog pregleda plutajućeg objekta ili instalacije za proizvodnju ugljovodnika kojem je izrečena mjera zabrane rada zbog neudovoljavanja uslovima sigurnosti plovidbe snosi vlasnik plutajućeg objekta ili instalacije za proizvodnju ugljovodonika.

Mjera zabrane rada neće se ukinuti dok odgovorno lice ne podnese dokaz o podmirenju troškova iz stava 1 ovog člana. Mjerila za visinu troškova donosi Ministarstvo.

### **Inspekcijski nadzor nad ribarskim brodovima**

#### **Član 280**

Odredbe ove glave zakna odnose se na inspekcijski nadzor nad domaćim i stranim ribarskim brodovima.

### **Odabir brodova za pregled**

#### **Član 281**

Prilikom određivanja prioriteta za inspekcijski pregled ribarskog broda u lukama, unutrašnjim i vanjskim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore na odgovarajući se način primjenjuju odredbe člana.

### **Strani ribarski brodovi**

#### **Član 282**

Strani ribarski brodovi koji obavljaju ribolov u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore ili iskrcavaju ulov u lukama Crne Gore, podložni su inspekcijskom nadzoru u skladu sa odredbama ovog zakona bez diskriminacije u odnosu na zastavu koju viju ili nacionalnost broдача, a radi provjere udovoljavanja odredbama posebnih propisa kojim se regulišu obaveze ribarskih brodova.

Strani ribarski brodovi koji ne obavljaju ribolov u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore i ne iskrcavaju ulov u lukama Crne Gore, a viju zastavu države članice Evropske Unije, podložni su inspekcijskom nadzoru u lukama Crne Gore u skladu sa odredbama ovoga zakona, bez diskriminacije u odnosu na zastavu koju viju ili nacionalnost broдача, a radi provjere udovoljavanja odredbama posebnih propisa kojim se regulišu obaveze ribarskih brodova.

Strani ribarski brodovi koji viju zastavu države koja nije članica Evropske unije, koji ne obavljaju ribolov u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore i ne iskrcavaju svoj ulov u lukama Crne Gore, podložni su inspekcijskom nadzoru u lukama Crne Gore, u skladu sa odredbama ovoga zakona, a radi provjere udovoljavanja Torremolinos protokolu.

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad stranim ribarskim brodovima dužine manje od 24 metra, inspektor će preduzeti one radnje koje budu potrebne radi osiguranja da ti brodovi ne predstavljaju očitu opasnost po sigurnost, zdravlje ili okolinu.

Prilikom pregleda stranog ribarskog broда koji vije zastavu države koja nije stranka Torremolinos protokola, inspektor će osigurati da postupak prema tim brodovima i njihovoj posadi ne bude povoljniji u odnosu na brod koji vije zastavu države koja je stranka Torremolinos protokola.

### **Inspekcijski pregled**

#### **Član 283**

Inspekcijski pregled ribarskog broда može biti osnovni, detaljni i prošireni.

U obavljanju inspekcijskog pregleda ribarskog broда na odgovarajući se način primjenjuju odredbe o inspekcijskom pregledu broда.

### **Inspekcijski nadzor nad plovnim putevima i objektima sigurnosti plovidbe**

#### **Član 284**

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora prema odredbi zakona utvrdi da je stanje plovnog puta ili objekta za sigurnost plovidbe na plovnom putu takvo da ugrožava sigurnost plovidbe, inspektor će da:

1) privremeno obilježi smetnje na plovnom putu, odnosno da smetnju ukloni i da postavi ili aktivira signalne oznake i svijetla ako su ista uklonjena ili neispravna;

2) privremeno zabrani plovidbu na tom plovnom putu ako nijesu preduzete mjere za sigurnu plovidbu.

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stava 1 ovog člana utvrde i drugi nedostaci na plovnom putu koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, nalazi o tome s primjedbama i predlogom mjera dostaviće se Ministarstvu, Organu uprave i organu uprave nadležnom za poslove hidrografije radi preduzimanja odgovarajućih mjera.

### **Inspekcijski nadzor nad obavljanjem radio službe**

#### **Član 285**

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora utvrdi da održavanje radiostanica i obavljanje radio-službe nije u skladu sa propisima kojima se uređuje područje telekomunikacija, Inspektor sigurnosti plovidbe će naložiti Organu uprave otklanjanje utvrđenih nedostataka u određenom roku.

Ako se u obavljanju inspekcijskog nadzora iz stava 1 ovog člana utvrde takvi nedostaci koji mogu ugroziti sigurnost plovidbe, izvještaj o utvrđenim nedostacima, s predlozima za njihovo otklanjanje dostaviće se Ministarstvu i Organu uprave.

### **Inspekcijski nadzor nad osposobljenošću člana posade**

#### **Član 286**

Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da član posade nema ovlaštenja za obavljanje određenih poslova, nema važeće isprave o ukrcaju ili koristi lažne, narediće da se u određenom roku otkloni utvrđeni nedostatak.

Ako član posade iz stava 1 ovog člana ne otkloni utvrđeni nedostatak, Inspektor sigurnosti plovidbe će narediti zapovjedniku broda da iskrca tog člana posade.

### **Inspekcijski nadzor nad djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca**

#### **Član 287**

U obavljanju inspekcijskog nadzora nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca provjerava se:

1) da li pravno lice koje obavlja djelatnost posredovanja pri zapošljavanju pomoraca ima izdato odobrenje;

2) da li pravno lice kojem je izdato odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti obavlja djelatnost shodno odredbama člana 163 stav 4 ovog zakona.

Inspekcijski nadzor shodno odredbi stava 1 tačka 1 ovog člana sprovodi inspektor nadležan za poslove rada, a inspekcijski nadzor shodno odredbi stava 1 tačka 2 ovog člana sprovodi inspektor sigurnosti plovidbe i inspektor nadležan za poslove rada.

Ako u sprovođenju inspekcijskog nadzora iz člana ovog zakona inspektor nadležan za poslove rada utvrdi da fizičko ili pravno lice obavlja djelatnost posredovanja pri zapošljavanju pomoraca bez ovlaštenja Ministarstva, usmenim rešenjem će u zapisniku, privremeno do otklanjanja utvrđenih nedostataka, zabraniti obavljanje djelatnosti pravnom ili fizičkom licu za koje utvrdi da obavlja poslove u vezi sa posredovanjem pri zapošljavanju pomoraca.

Rješenje iz stava 1 ovog člana izvršava se odmah pečačenjem poslovnih prostorija, opreme za rad ili na drugi pogodan način.

Otpravak usmenog rješenja iz stava 1 ovog člana inspektor nadležan za poslove rada je dužan otpremiti stranci u pisanom obliku u roku od osam dana od dana izricanja zabrane usmenim rešenjem.

Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu, a koja ne odlaže izvršenje rješenja.

Ako inspektor sigurnosti plovidbe ili inspektor nadležan za poslove rada utvrdi da pravno lice obavlja poslove u vezi sa posredovanjem pri zapošljavanju pomoraca suprotno ovlaštenju Ministarstva, narediće otklanjanje nedostataka ili nepravilnosti, u roku od 15 dana, a ako nedostaci ili nepravilnosti ne budu otklonjeni u ostavljenom roku predložit će Ministarstvu oduzimanje odobrenja.

### **Inspekcijski nadzor nad plovidbom i pilotažom**

#### **Član 288**

Inspekcijski nadzor nad plovidbom, pilotažom i na ostalim dijelovima unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore, a radi provjere udovoljavanja odredbama posebnih međunarodnih i domaćih propisa.

Inspekcijski nadzor posebno obuhvaća nadzor nad poštovanjem:

– posebnih propisa kojim se uređuju sistemi odijeljenog prometa i sistemi javljanja brodova;

– posebnih propisa kojima se uređuju zabrane plovidbe pojedinim dijelovima unutrašnjih morskih voda ili teritorijalnog mora Crne Gore za određene vrste i veličine brodova, odnosno za brodove koji prevoze određenu vrstu tereta kao i područja zabranjene plovidbe.

U sprovođenju inspekcijskog nadzora nad sportskim aktivnostima na plovnom putu, koje uključuju organizirano jedrenje, obavljanje podvodnog i sportskog ribolova, skijanje na vodi, plivanje, ronjenje i slično, inspektor će:

– obaviti nadzor nad posjedovanjem propisanog odobrenja Lučke kapetanije za održavanje natjecanja;

– uvjeriti se da se organizator pridržava mjera i uslova u pogledu sigurnosti takmičara i drugih sudionika u pomorskom saobraćaju (sigurnosti plovidbe), zaštite morske sredine, kao i ostalih uslova propisanih odobrenjem Lučke kapetanije.

U sprovođenju inspekcijskog nadzora nad drugim aktivnostima na moru, koje uključuju polijetanje i slijetanje padobranom, jedrenje na dasci, podvodni ribolov ili druge aktivnosti pod morem, kupanje i plivanje van dozvoljenog područja i druge aktivnosti definisane posebnim propisom kojim se uređuje red u lukama i na ostalim dijelovima unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore, inspektor će:

– obaviti nadzor nad odnosnim ispravama, zapisima i knjigama;

– pregledati isprave na osnovu kojih se može utvrditi identitet lica (lična karta, pasoš i slično).

### **Obrazac zapisnika**

#### **Član 289**

Po završetku inspekcijskog pregleda inspektor će sastaviti zapisnik na obrascu propisanom u okviru sistema upravljanja kvalitetom.

Zapisnik sadrži rezultate inspekcijskog pregleda, utvrđene nedostatke, te pojedinosti o svakoj poduzetoj mjeri.

Inspektor je dužan upoznati odgovorno ili ovlašćeno lice sa sadržajem zapisnika, kao i svim obavezama koje iz zapisnika proizlaze za odgovorno ili ovlašćeno lice.

Zapisnik potpisuje odgovorno ili ovlašćeno lice.

Primjerak zapisnika inspektor je dužan uručiti odgovornom ili ovlašćenom licu.

## **Pravo na žalbu**

### **Član 290**

Ukoliko su utvrđeni nedostaci po svojoj prirodi takvi da očito ugrožavaju sigurnost plovidbe, zdravlje ljudi i morsku okolinu, inspektor će donijeti rješenje o zabrani rada ili zaustavljanju radnje u toku kojeg je pronađen nedostatak. Rješenje iz stava 1 ovog člana inspektor uručuje odgovornom ili ovlaštenom licu stranke u postupku, te ga dostavlja Ministarstvu i nadležnoj Lučkoj kapetaniji.

Na rješenje iz stava 1 ovog člana stranka u postupku ili njezin ovlašćeni predstavnik imaju pravo žalbe u roku od 15 dana od dana dostave rješenja.

Žalba se putem Lučke kapetanije podnosi Ministarstvu.

## **Inspeksijski nadzor nad gradnjom i drugim aktivnostima u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore**

### **Član 291**

Za sve objekte koji se grade na unutrašnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru, odnosno na njihovim obalama nadležno tijelo, investitor ili druga zainteresovana stranka je dužna u postupku izdavanja dozvola propisanih posebnim propisima kojima se reguliše prostorno uređenje i gradnja dobiti saglasnost Lučke kapetanije u pogledu sigurnosti plovidbe.

Inspektor sigurnosti plovidbe će zabraniti upotrebu, pristajanje, plovidbu i sidrenje na dijelu unutrašnjih morskih voda ili teritorijalnog mora i njegovim obalama ako utvrdi da je ugrožena sigurnost plovidbe.

Pod pojmom ugrožavanja sigurnosti plovidbe smatra se naročito promjena dubina mora, odnosno konfiguracija obale, otežavanje pristajanja i sidrenja plovila i slično, protivno ili bez saglasnosti Lučke kapetanije iz stava 1 ovog člana.

O preduzetoj mjeri iz stava 2 ovog člana inspektor će izvijestiti građevinsku inspekciju i inspekciju za zaštitu životne sredine.

## **Inspeksijski nadzor nad obavljanjem djelatnosti pomorskih školskih ustanova i centara za obuku pomoraca**

### **Član 292**

Ako u sprovođenju inspeksijskog nadzora nad obavljanjem djelatnosti pomorskih školskih ustanova, centara za obrazovanje odraslih i centara za obuku inspektor utvrdi da ne zadovoljavaju uslove na osnovu kojih im je izdatno rješenje u skladu sa čl. 146 i 147 ovog zakona ili se utvrdi bilo koja druga nepravilnost u radu, može im se ukinuti rješenje i prije isteka njihove valjanosti.

U slučaju ukidanja rješenja iz stava 1 ovoga člana, pomorska školska ustanova, centar za obrazovanje odraslih i centar za obuku može podnijeti novi zahtjev za isti program obuke, odnosno program obrazovanja tek nakon isteka roka od najmanje dvije godine od dana ukidanja odobrenja.

U razdoblju iz stava 2 ovoga člana neće se izdati novo odobrenje koje je na bilo koji način (npr. vlasnička struktura, odgovorna osoba, sjedište i slično) povezano s pomorskom školskom ustanovom, centrom za obrazovanje odraslih i centrom za obuku inspektor iz stava 1 ovog člana.

## **Inspeksijski nadzor nad prevozom lica**

### **Član 293**

Ako inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da je plovni objekt ukrcao veći broj lica ili veću količinu tereta nego što je dozvoljeno, ili da je teret smješten tako da ugrožava sigurnost broda ili lica na njemu, zabranit će mu isplavljanje iz luke, odnosno dalju plovidbu, dok ne ispravi utvrđeni nedostatak.

## **Inspeksijski nadzor životnih i radnih uslova prema MLC 2006.**

### **Član 294**

Ako se u obavljanju inspeksijskog nadzora opravdano posumnja da su prekršeni uslovi Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, odnosno da je brodar napustio pomorca i ostavio ga bez potrebnog uzdržavanja i podrške, uključujući dovoljne zalihe hrane i pitke vode, goriva te potrebne medicinske njege, ili je na drugi način jednostrano prekinuo svoje veze s pomorcem, Lučka kapetanija će na zahtjev pomorca donijeti rješenje o njegovu iskrcaju zbog napuštanja od strane brodarar.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, ako je iskrcan zapovjednik ili je iskrcajem drugih pomoraca broj članova posade manji od propisanog najmanjeg broja članova posade, Lučka kapetanija će zabraniti isplavljenje takvom plovnom objektu.

## **Inspeksijski nadzor crnogorskog ratnog broda**

### **Član 295**

Poslove inspeksijskog nadzora crnogorskog ratnog broda, vojne luke, sidrišta i ostalih objekata obalne infrastrukture Vojske Crne Gore vrši organ državne uprave nadležan za poslove odbrane.

## **XVI. KAZNENE ODREDBE**

### **Član 296**

Novčanom kaznom od 3.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovnim objektom prilikom plovidbe u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore ne postupa u skladu sa ovim zakonom, kao i međunarodnim pravilima za izbjegavanje sudara na moru i drugim potvrđenim međunarodnim ugovorima koji se odnose na sigurnost pomorske plovidbe (član 8 stav 1);

2) zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovnim objektom sa nepažnjom, na način da svojom plovidbom ugrožava druge učesnike u plovidbi (član 8 stav 2);

3) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnim objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa pravilima za izbjegavanje sudara (član 8 stav 3);

4) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnim objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa ograničenjem brzine (član 8 stav 3);

- 5) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnom objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa sistemom usmjeravanja plovidbe (član 8 stav 3);
- 6) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnom objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa pravilima sidrenja (član 8 stav 3);
- 7) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnom objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa pravilima vezanim za približavanje obali (član 8 stav 3);
- 8) zapovjednik broda, član posade broda ili drugo lice koje upravlja plovnom objektom ne obavlja plovidbu u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, u skladu sa opštim pravilima plovidbe (član 8 stav 3);
- 9) plovi, pristaje, pristaje nasukivanjem i sidri plovnim objektima namijenjenim za prevoz putnika i tereta, gliserima, plovnim objektima na vodeni mlazni pogon (skuter, jet-ski i sl.), odnosno na vazdušni jastuk na uređenim, izgrađenim i prirodnim kupalištima (član 8 stav 4);
- 10) zapovjednik broda, član posade broda ili lice koje upravlja plovnom objektom sidri izvan zona prirodnog sidrišta ili zona nautičkog sidrišta (član 10 stav 1);
- 11) se sidrenjem ometa plovidba drugih plovnih objekata (član 10 stav 2);
- 12) izuzetno od člana 11 stav 4 ovog zakona ne postavlja i ne održava objekte sigurnosti plovidbe koji se nalaze u lučkom području koje mu je dato u skladu sa zakonom (član 11 stav 5);
- 13) izuzetno od člana 11 st. 4 i 5 ovog zakona ne postavlja objekte sigurnosti plovidbe kojima se obilježavaju objekti, sredstva ili drugi zahvati na moru ili na obali koji predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu (član 11 stav 6);
- 14) investitor ne izradi i ne dostavi Ministarstvu pomorsku studiju iz člana 12 st. 3 ovog zakona na odobrenje prije dobijanja dokumenata ili akata prostornog uređenja ili prije promjene namjene luke, lučkog basena ili terminala (član 12 stav 4);
- 15) izvodi bilo kakve hidro-tehničke/hidro-građevinske radove na plovnom putu (potapanjem ili iskrcavanjem ili nasipanjem bilo kakvog materijala, postavljanjem plutača, kablova, cjevovoda, mostova, pobijanjem stubova, i sl.) bez nadzora ovlaštenog lica za vršenje nadzora nad izvođenjem takvih radova i saglasnosti Ministarstva (član 13 stav 1);
- 16) postavlja kaveze-plutače za uzgoj školjki, riba i slično od uticaja na sigurnost plovidbe bez saglasnosti Lučke kapetanije (član 13 stav 3);
- 17) ne postavi i ne održava svijetla i znakove za obilježavanje objekata ili sredstava koji predstavljaju stalne ili privremene prepreke na plovnom putu i u luci (mostovi, kablovi, potonuli objekti i slično) radi obezbjeđenja sigurnosti plovidbe (član 14 stav 1);
- 18) oavlja parasailing i druge rekreativne aktivnosti koje uključuju vuču lica i iznajmljivanje plovnih objekata na vodeni mlazni pogon bez odobrenja Lučke kapetanije (član 15 stav 6);
- 19) strani plovni objekat koji je zbog više sile ili nezgode na moru prinuđen da se skloni u unutrašnje morske vode Crne Gore, a o tome, bez odlaganja, ne obavijesti Organ uprave koji će o tome obavijestiti organ uprave nadležan za policijske poslove (član 19 stav 1);
- 20) plovni objekat iz člana 19 stav 1 ovog zakona ne posjeduje potvrdu o osiguranju iz člana 21 ovog zakona (član 19 stav 2);
- 21) crnogorski brod od 300 BT ili više, osim ratnih brodova, pomoćnih ratnih brodova ili javnih plovnih objekata, koji su u državnoj svojini nema potvrdu o osiguranju odgovornosti vlasnika broda za pomorska potraživanja u skladu sa Protokolom iz 1996. godine, kojim se mijenja i dopunjuje Međunarodna konvencija o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976. godine (član 21 stav 1);
- 22) ako su piloti ili lučke službe tokom obavljanja redovnih dužnosti saznali da na brodovima u njihovoj luci postoje nepravilnosti koje mogu ugroziti sigurnost, uključujući sigurnu plovidbu broda ili sigurnost pomoraca na brodu ili koje mogu predstavljati opasnost od zagađenja morske sredine, a o tome ne obavijeste inspekciju i Lučku kapetaniju (član 24 stav 3);
- 23) plovni objekat koji plovi ili se nalazi u području iz člana 22 ovog zakona ne postupa u smislu člana 25 tač. 1, 2 i 3 ovog zakona (član 25 stav 1);
- 24) putnički brodovi bez obzira na veličinu i svi brodovi, osim putničkih brodova, od 300 BT i više, koji obavljaju međunarodna putovanja i koji pristaju u luke Crne Gore ili koriste pravo neškodljivog prolaska teritorijalnim morem Crne Gore, nijesu opremljeni uređajem za automatsku identifikaciju brodova (AIS) u skladu sa zahtjevima poglavlja V. SOLAS konvencije (član 26 stav 1);
- 25) plovni objekti registrovani za privrednu djelatnost (prevoz putnika) i pilotski čamci crnogorske državne pripadnosti koji plove u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore nijesu opremljeni AIS uređajem i ne održavaju ga stalno u radu (član 26 stav 2);
- 26) svaki ribarski brod crnogorske državne pripadnosti čija je ukupna dužina veća od 15 metara ili strani ribarski brod koji plovi u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore ili iskrcava svoj ulov u luci Crne Gore, nijesu opremljeni AIS uređajem i ne održavaju ga stalno u radu, osim kada smatra da ga je potrebno isključiti radi sigurnosti i bezbjednosti broda (član 27 st. 1 i 2);
- 27) brod koji uplovljava u luke Crne Gore nije opremljen zapisivačem podataka (VDR) (član 28);
- 28) brod na koji se primjenjuje pravilo 19 – 1 iz poglavlja V SOLAS konvencije, kao i standard i zahtjevi IMO – a nemaju opremu LRIT kada pristaje u lukama Crne Gore (član 29);
- 29) plovni objekat koji plovi u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore ne komunicira sa VTS službom i Lučkom kapetanijom i ne održava službu dežurstva na VHF kanalu 16 (član 30);
- 30) brodar, agent ili zapovjednik broda koji namjerava da uplovi u luku ili na sidrište Crne Gore ne najavi dolazak putem NMSW na način propisan članom 33 stav 1 ovog zakona (član 33 stav 1);
- 31) brodovi koji dolaze iz luke van Evropske Unije i na putu su za luku Crne Gore, a prevoze opasne ili štetene materije ne obavijeste o opasnim i štetnim materijalima koji se prevoze (član 33 stav 2);
- 32) brod isplovi iz luke ili sa sidrišta bez odobrenja za isplovljenje Lučke kapetanije (član 34 stav 4);
- 33) prilikom odlaska iz luke, odnosno sa sidrišta Crne Gore brod ne prijavi odlazak NMSW-u, najkasnije dva sata prije odlaska i ne preda spisak posade i putnika koji su se ukrkali, odnosno iskrcali dok se brod nalazio u luci, odnosno na sidrištu, kao i podatke iz člana 35 stava 1 ovog zakona (član 35 stav 4);
- 34) ako se zapovjedniku ili brodaru prije ukrcajanja tereta na brod ne dostavi izjava sadrži podatke iz člana 36 stav 1 tač. 1 do 4 ovog zakona (član 36 stav 1);

35) brodar, agent ili zapovjednik broda, nezavisno od njegove veličine, koji prevozi opasne ili zagađujuće terete ne prijavi VTS službi podatke iz člana 37 stava 3 ovog zakona u slučaju kada brod napušta luku Crne Gore najkasnije u trenutku isplavlivanja (član 37 stav 1 alineja 1);

36) brodar, agent ili zapovjednik broda, nezavisno od njegove veličine, koji prevozi opasne ili zagađujuće terete ne prijavi VTS službi podatke iz člana 37 stava 3 ovog zakona u slučaju kada brod dolazi u luku Crne Gore ili sidrište smješteno u teritorijalnim vodama Crne Gore, najkasnije nakon isplavlivanja iz luke ukrcaja ili čim je poznata luka odredišta ili mjesto sidrišta, ako ovaj podatak nije bio na raspolaganju u trenutku isplavlivanja (član 37 stav 1 alineja 2);

37) strani nuklearni brod koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku otvorenu za međunarodni saobraćaj ne podnese Ministarstvu zahtjev za izdavanje dozvole za uplovljenje u luku i uz zahtjev ne priloži ovjereni prepis dokumentacije o sigurnosti nuklearnog pogona broda (član 40 st. 1 i 2);

38) usluge pilotaže se obavljaju bez ovlaštenja Ministarstva (član 42 stav 1).

39) pilot napusti zapovjednički most pilotiranog broda prije završetka pilotaže (član 47 stav 2);

40) pilot ne odbije pilotiranje plovnog objekta koji nije dobio odobrenje za slobodan saobraćaj sa obalom ili odobrenje za isplavljenje ili ako je brod prekrcan ili ako gaz broda ne odgovara dubini mora na mjestu određenom za privez ili sidrenje broda, odnosno ako na mjestu priveza broda nijesu ispunjeni uslovi za siguran privez u plutajućem stanju ili u drugim slučajevima kojima se ugrožava sigurnost plovidbe (član 47 stav 3);

41) u slučaju odbijanja pilotaže iz člana 47 stav 3 ovog zakona, pilot o tome bez odlaganja ne obavijesti nadležnu Lučku kapetaniju, odnosno VTS službu i to ne upiše u pilotski dnevnik (član 47 stav 4);

42) pilot za vrijeme vršenja pilotaže plovnog objekta ne daje savjete licu koje zapovijeda plovnom objektom u pogledu vođenja i manevrisanja plovnom objektom i ne obavijesti ga o propisima i pravilima u pilotiranom području (član 47 stav 5);

43) pilot ne obavijesti odmah Lučku kapetaniju o svim uočenim očiglednim nepravilnostima na brodu tokom obavljanja dužnosti, koje mogu ugroziti bezbjednost plovidbe ili predstavljati rizik od zagađenja (član 47 stav 7);

44) zapovjednik teretnog broda većeg od 500 BT ne koristi odgovarajući broj tegljača prilikom uplovljavanja i isplavlivanja iz luke, premještanja sa jedne na drugu operativnu obalu u luci (član 51 stav 1);

45) zapovjednik broda dužine 100 metara ili više, ne koristi sigurnosnu pratnju tegljača odgovarajuće snage i vučne sile prilikom plovidbe kroz tjesnac Verige u Bokotorskom zalivu (član 51 stav 2);

46) brodar, odnosno kompanija koja upravlja brodom koji plovi u međunarodnoj plovidbi, ne primjenjuju i ne održavaju sistem upravljanja sigurnošću, u skladu sa SOLAS Konvencijom (Glava IX) i ISM Kodeksom, sa izmjenama i dopunama na način propisan članom 53 stav 1 ovog zakona (član 53 stav 1);

47) brodar, odnosno kompanija radi obezbjeđivanja sigurne plovidbe brodova i uspostavljanja veza sa kompanijom i licima na brodu ne odrede lica na obali odgovorno za kontrolu sigurne plovidbe brodova i zaštite životne sredine (član 53 stav 2);

48) brodar, odnosno kompanija ne održava brod i opremu u stanju kojim se obezbjeđuje sposobnost broda za plovidbu (član 69 stav 1);

49) se poslije izvršenog tehničkog nadzora nad gradnjom, odnosno prepravkom broda i poslije izvršenih pregleda broda bez prethodnog obavještenja Ministarstva, obavljaju promjene ili prepravke konstrukcije broda, mašina, uređaja, opreme ili drugih dijelova na koje se odnose zahtjevi utvrđeni tehničkim pravilima (član 71);

50) putnički brod prevozi veći broj putnika od broja putnika određenog na osnovu plovni svojstava broda, raspoložive površine za smještaj putnika, uređaja i opreme namijenjene putnicima i higijenskih uslova (član 73 stav 1);

51) zapovjednik nije utvrdio broj lica na brodu prije nego što je taj putnički brod isplovio iz luke (član 74 stav 1);

52) broj lica na brodu prelazi broj lica koji brod može da prevozi shodno važećim brodskim ispravama (član 74 stav 2);

53) ne obezbijedi da su podaci koji se odnose na broj putnika dostupni Lučkoj kapetaniji kao i službama traganja i spašavanja obalne države u slučaju nezgode (član 74 stav 3);

54) kompanija ili brodar ne obezbijede da podaci o licima koja su iskazala potrebu za posebnom njegom ili pomoć u vanrednim situacijama ne budu evidentirani na odgovarajući način i dostavljeni zapovjedniku prije nego što putnički brod isplovi iz luke (član 74 stav 4);

55) zapovjednik crnogorskog putničkog broda ne dostavi podatke Lučkoj kapetaniji iz člana 74 stav 2 ovog zakona (član 74 stav 5);

56) putnički, Ro-Ro i brzi putnički brodovi nemaju adekvatan pristup za ulazak lica sa invaliditetom (član 75 stav 1);

57) brodovi iz člana 75 stav 1 ovog zakona nijesu konstruisani i opremljeni na način koji licima sa invaliditetom obezbjeđuje lako i sigurno ukrcavanje i iskrcavanje i pristup između paluba, uz asistenciju posade ili uz pomoć rampi ili liftova (član 75 stav 2);

58) ograde, koridori, prolazi, ulazi i vrata ne omogućavaju korišćenje i kretanje lica u invalidskim kolicima, a liftovi, palube za vozila, putničke prostorije za odmor, smještaj, kao i toaletne prostorije nijesu konstruisane tako da budu lako pristupačne za ta lica (član 75 stav 4);

59) teret na brodu nije tako raspoređen da odgovara zahtjevima stabiliteta i da obezbjeđuje plovna svojstva broda i prouzrokuje prekomjerna naprezanja konstrukcijskih dijelova broda u različitim uslovima korišćenja (član 78 stav 1);

60) teret na brodu nije ukrcan u granicama dozvoljenog opterećenja broda i u skladu sa tehničkim propisima o prevozu terete i nije složen, rasoređen i učvršćen tako da u svim uslovima plovidbe ne može doći do pomjeranja terete koji bi mogao ugroziti sigurnost broda, ljudskih života i životne sredine (član 78 stav 2);

61) se brodske isprave, zapisi i knjige propisane ovim zakonom ne nalaze na brodu, ne vode se uredno i nijesu uvijek dostupne radi provjere (član 81 stav 1);

62) plutajući objekat i instalacija za proizvodnju ugljovodnika nemaju isprave i knjige u skladu sa čl. 81 do 85 ovog zakona, prema namjeni i lokaciji (član 89 stav 1);

63) se plutajući pomorski objekti i fiksne instalacije za proizvodnju ugljovodnika ne postavljaju u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore u skladu sa prostornim urbanističkim planom, odnosno detaljnim planom uređenja, uz saglasnost Lučke kapetanije (član 90 stav 1);

64) se plutajući pomorski objekat pored saglasnosti iz člana 90 stav 1 ovog zakona vezuje, sidri, polaže ili ukopava na području luke, bez saglasnost Lučke kapetanije (član 90 stav 2);

65) započne gradnju čamca bez saglasnosti Ministarstva na tehničku dokumentaciju za gradnju čamca (član 96 stav 1);

66) čamcem upravlja lice koje nije navršilo 18 godina života i koje nema uvjerenje za vođitelja čamca (član 99 stav 1);

67) čamcem za privredne i javne svrhe, osim čamca na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta ne upravlja lice koje ima ovlaštenje za mornara-motoristu i nema ovlaštenje o osposobljenosti za VHF DSC radio-operatora (CEPT 31-04E) ili za GMDSS radio-operatora sa ograničenim ovlaštenjem (član 99 stav 2);

68) se čamac za lične potrebe u vlasništvu fizičkog lica koristi za prevoz putnika, odnosno lica koja nijesu navedena u članu 100 stav 1 ovog zakona (član 100 stav 2);

69) se čamac za lične potrebe u vlasništvu pravnog lica koristi za prevoz putnika, odnosno lica koja nijesu navedena u članu 100 stav 3 ovog zakona (član 100 stav 4);

70) je član posade na čamcu pod uticajem alkohola i/ili opojnih droga i/ili drugih materija koje utiču na njegovo psihofizičko stanje prilikom obavljanja svojih dužnosti (član 101 stav 1);

71) član posade na čamcu ima sadržaj alkohola u krvi veći od 0,05 % dok je na dužnosti (član 101 stav 2).

72) brod koji je upisan u upisnik brodova Crne Gore odnosno brod kojem je izdat privremeni upisni list nema ime (član 108 stav 1);

73) ribarski brod nema ime i/ili oznaku (član 108 stav 1);

74) tehnički plovni objekt, plutajući objekat, instalacija za proizvodnju ugljovodonika i čamac koji su upisani u upisnike Crne Gore ili im je izdato privremeno odobrenje za plovidbu nemaju oznaku (član 108 stav 2);

75) brod ne nosi ime luke upisa (član 108 stav 4);

76) zapovjednik, odnosno lice koje upravlja pomorskim objektom ili drugo lice ne postupa prema mjerama i dozvoli iz člana 119 st. 1 i 2 ovog zakona (član 119 stav 4);

77) brodar, zapovjednik broda i vlasnik opasnih ili zagađujućih tereta koji se prevoze na brodu, mora, ne saraduje sa nadležnim organima radi umanjivanja posljedica nesreće ili nezgode na moru (član 120 stav 2);

78) kompanija nije kontaktirala nadležnu obalnu službu i stavlja im se na raspolaganje ako je to potrebno u slučaju iz člana 120 stav 3 ovog zakona (član 120 stav 5);

79) pomorski objekat koji je opremljen radio uređajem prema propisima o međunarodnom radio saobraćaju nema pozivni znak i MMSI broj (član 111 stav 1);

80) prilikom sprovođenja sigurnosne istrage pomorske nesreće zapovjednik broda, lice koje upravlja čamcem ili bilo koje drugo lice vrši ometanje sigurnosne istrage u skladu sa članom 123 stav 3 (član 123 stav 3);

81) član posade broda koji vrši poslove kojima se obezbjeđuje sigurna plovidba broda nema odgovarajuće zvanje i koje za obavljanje poslova tog zvanja nema odgovarajuće ovlaštenje o osposobljenosti i ovlaštenje o posebnoj osposobljenosti (član 140 st. 1 i 3);

82) pomorac stekao ovlaštenje o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti na osnovu falsifikovanih ili neistinitih dokumenata potrebnih za sticanje ovlaštenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti (član 144 st. 1 tačka 2);

83) član posade broda ne vrši poslove na brodu u skladu sa pravilima plovidbe, na način kojim se obezbjeđuje sigurnost saobraćaja, oštećuje brod ili teret na njemu, ugrožava sigurnost putnika i članova posade i životnu sredinu (član 153);

84) sastav brodske straže nije u svako vrijeme dovoljan i ne odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (vrijeme, vidljivost, vodostaj, gustina saobraćaja i slično) (član 154);

85) oficir straže za vrijeme trajanja straže napušta svoje mjesto na straži (član 155 stav 2);

86) se za vrijeme boravka broda na sidrištu, ne vrši stalna straža u smjenama na mostu i u mašinskom prostoru (član 155 stav 3);

87) se za vrijeme boravka broda na sidrištu ne vrši stalna straža u smjenama u mašinskom prostoru, osim ako je brod opremljen i ima UMS sertifikat (član 155 st. 3 i 4);

88) su zapovjednik ili član posade broda pod uticajem alkohola, opojnih droga ili drugih materija koje mijenjaju stanje svijesti ili ako tokom obavljanja dužnosti na brodu imaju više od 0,05 g/kg alkohola u krvi ili 0,25 mg/l alkohola u dahu (član 159 st. 1 i 2);

89) zapovjednik broda crnogorske državne pripadnosti nije državljanin Crne Gore (član 160 stav 2);

90) zapovjednik broda ne brine o snabdijevanju broda (gorivom, mazivom, vodom, hranom i slično), o brodskoj administraciji, o održavanju broda, o održavanju u ispravnom stanju trupa broda, mašina, uređaja i opreme, pomorskim navigacionim kartama i publikacijama, o sigurnosti brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje putnika, utovaru i istovaru opasnog i ostalog tereta, o pravilnom utovaru, slaganju, prevozu i istovaru opasnog i ostalog tereta, o pravilnom ukrcavanju, smještaju i iskrcavanju putnika i o izvršavanju svih zadataka vezanih za proces rada (član 162 stav 1);

91) zapovjednik broda ne vrši u propisanim rokovima vježbe sa čamcima i ostalim sredstvima za spašavanje, uređajima za otkrivanje, sprečavanje i gašenje požara i druge vježbe propisane potvrđenim i obavezujućim međunarodnim ugovorima (član 162 stav 2);

92) zapovjednik broda za vrijeme plovidbe nije na brodu (član 162 stav 3);

93) zapovjednik broda prije isplovljavanja ne provjeri ispravnost broda i količinu zaliha (goriva, maziva, hrane, rezervnih djelova i slično) koje su dovoljne za putovanje i ne obezbijedi da se sve propisane isprave i knjige, ažurirane pomorske navigacione karte i publikacije, kao i članovi posade nalaze na brodu, a pri prevozu putnika naročito ne utvrdi da li su preduzete sve mjere za sigurnost putnika (član 162 stav 4);

94) zapovjednik broda nije na komandnom mostu broda spremnog za manevar za vrijeme boravka broda u luci ili na sidrištu, u uslovima vjetera snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je primio upozorenje (član 162 stav 5);

95) brod koji boravi u luci ili na sidrištu nije spreman za manevar, u uslovima vjetera snage pet ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koje uslove je zapovjednik primio upozorenje (član 162 stav 6);

96) zapovjednik broda, odnosno oficir palube u smjeni koji upravlja vođenjem broda ne preduzima sve mjere potrebne za sigurnost broda i plovidbe (član 163 stav 1);

97) zapovjednik broda ne rukovodi lično brodom kad god to zahtijeva sigurnost broda, a naročito kad brod ulazi u luku, kanal ili rijeku ili kad izlazi iz njih, kao i za vrijeme slabe vidljivosti ili magle (član 163 stav 2);

98) u slučaju opasnosti za brod sve mjere preduzete za spašavanje broda su ostale bez uspjeha i ako je propast broda neizbježna, zapovjednik broda ne preduzme prvenstveno mjere potrebne za spašavanje putnika i drugih lica na brodu i ne naredi da se brod napusti (član 165 stav 1);

99) U slučaju iz člana 165 stav 1, zapovjednik broda ne preduzme i sve mjere potrebne za spašavanje brodskog dnevnika, a ako okolnosti dopuštaju i mjere za spašavanje drugih brodskih knjiga i isprava, pomorskih karata i gotovog novca brodske blagajne (član 165 stav 2);

100) zapovjednik broda napusti brod a da nije, u granicama stvarne mogućnosti, preduzeo sve potrebne mjere iz člana 165 st. 1 i 2 (član 165 stav 3);

101) na brodu nastupi događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako nastupi vanredni događaj, zapovjednik broda ne unese odmah opis tog događaja u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka događaja (član 166 stav 1);

102) zapovjednik broda, o događaju iz člana 166 stav 1, odmah po dolasku, a najkasnije za 24 sata od dolaska, ne podnese izvještaj, zajedno sa izvodom iz brodskog dnevnika, Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore i pomorskoj upravi najbliže obalne države ako se brod nalazi u inostranstvu (član 166 stav 2);

103) je događaj iz člana 166 stav 1 nastupio za vrijeme plovidbe, zapovjednik broda ne podnese izvještaj o događaju, zajedno s izvodom iz brodskog dnevnika, u roku od 24h od dolaska, Lučkoj kapetaniji u luci u koju brod najprije uplovi, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore ako se brod nalazi u inostranstvu (član 166 stav 3);

104) zapovjednik broda ne unese u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, upisivanjem mjesta ili geografske pozicije broda i vremena rođenja, odnosno smrti i ne primi izjavu posljednje volje i ne unese je u brodski dnevnik sa navođenjem vremena kada je poslednju izjavu volje primio (član 166 stav 4);

105) zapovjednik broda ne sačini zapisnik o činjenici rođenja i smrti i o izjavi posljednje volje i ne dostavi ga Lučkoj kapetaniji, a u inostranstvu najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore (član 166 stav 5);

106) zapovjednik broda preko radiotelekomunikacione opreme ne pošalje obavještenje VTS službi o neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a naročito ako primijeti promjene na plovnom putu iz člana 212 stav 1 tačka 2 ovog zakona, naiđe na zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama, led, oluju ili na drugu neposrednu opasnost za plovidbu ili na tropsku oluju, na temperaturu vazduha ispod tačke smrzavanja praćenu vjetrovima olujne snage koji prouzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima ili na vjetar snage 10 ili više bofora po Beaufortovoj skali, a za koji nije bilo primljeno upozorenje (član 167 stav 1);

107) zapovjednik broda ne unese u brodski dnevnik obavještenje iz člana 167 stav 1 ovog zakona (član 167 stav 2);

108) zapovjednik ili kompanija nijesu, bez odlaganja, obavijestili Ministarstvo i priznatu organizaciju koji će pokrenuti postupak utvrđivanja da li je potreban odgovarajući pregled broda ako se brodu dogodila nesreća ili se otkrije nedostatak u smislu člana 168 stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona (član 168 stav 1);

109) u slučaju neposredne opasnosti od rata zapovjednik broda ne preduzme sve mjere opreza da bi sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige (član 169 stav 1);

110) nastupi ratno stanje između Crne Gore i druge države, zapovjednik broda ne preduzme potrebne mjere da bi od neprijatelja sačuvao brod, posadu, putnike, teret i ostalu imovinu, kao i brodske isprave i knjige (član 169 stav 2);

111) se brod u slučaju nastupanja ratnog stanja između drugih država u kojem je Crna Gora neutralna nađe u luci jedne od zaraćenih država ili je na putu za luku zaraćene države ili mora proći kroz unutrašnje morske vode ili teritorijalno more zaraćene države, zapovjednik broda ne zatraži uputstvo od brodarka, a ako to nije moguće, od organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove (član 169 stav 3);

112) zapovjednik broda svim licima na brodu ne izdaje naređenja kojima se obezbjeđuje brod, plovidba i održavanje reda na brodu i da nadzire izvršenje izdatih naređenja (član 171 stav 1);

113) za vrijeme putovanja član posade broda, putnik ili drugo lice na brodu izvrše krivično djelo, zapovjednik broda ne preduzme, prema okolnostima, mjere potrebne da se spriječi ili ublaži nastupanje štetnih posljedica tog djela i da se izvršilac pozove na odgovornost (član 175 stav 1);

114) postoji opasnost da izvršitelj iz člana 175 stav 1 ponovi krivično djelo ili pobjegne, zapovjednik broda ne naredi da se izvršiocu krivičnog djela ograniči sloboda kretanja na brodu ili da se liši slobode; ispitivanjem izvršioca, svjedoka, očevidaca i oštećenog ne utvrdi sve okolnosti pod kojima je djelo izvršeno i posljedice koje su nastupile; o svakom saslušanju ne sastavi zapisnik; kao dokaze ne uzme na čuvanje predmete na kojima ili kojima je krivično djelo izvršeno, odnosno na kojima su tragovi izvršenog djela vidljivi ili ne preduzme druge mjere radi utvrđivanja okolnosti pod kojima je krivično djelo izvršeno (član 175 stav 3);

115) se brod nalazi u inostranstvu, zapovjednik broda o izvršenom krivičnom djelu ne podnese izvještaj diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u državi u čiju luku brod uplovi (član 175 stav 4);

116) zapovjednik broda sa izvršiocom krivičnog djela ne postupa prema uputstvima diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore (član 175 stav 5);

117) član posade broda koji je državljanin Crne Gore samovoljno napusti brod u luci, zapovjednik broda ne prijavi napuštanje broda Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u toj državi, a ako nema diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore u toj državi, diplomatskom ili konzularnom predstavništvu države ovlašćene da zastupa interese Crne Gore, odnosno lučkim vlastima te države (član 176 stav 1);

118) zapovjednik broda ne utvrdi koje su stvari i isprave člana posade koji je samovoljno napustio brod ostale na brodu i o tome ne sačini zapisnik (član 176 stav 2);

119) zapovjednik broda ne unese u brodski dnevnik zapisnik o samovoljnom napuštanju broda i o stvarima člana posade koje su ostale na brodu i njihovoj predaji nadležnom organu (član 176 stav 4);

120) zapovjednik broda ne inese u brodski dnevnik razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje, kao i razloge zbog kojih nije preduzeo spašavanje broda i stvari na njemu (član 178 stav 1);

121) brod namjerava da svrati u luku radi iskrcaja bolesnog ili povrijeđenog člana posade, putnika ili drugog lica radi pružanja hitne medicinske pomoći, zapovjednik broda ne obavijesti bez odlaganja Lučku kapetaniju, odnosno drugi nadležni organ o bolesti, povredi, stanju i identitetu bolesnog, odnosno povrijeđenog lica (član 179 stav 1);

122) brodar, odnosno kompanija broda ne obezbijedi pomorcu normalne radne i životne uslove, pravo na zdravstvenu zaštitu, medicinsku pomoć, mjere socijalne pomoći i druge oblike socijalne zaštite u skladu sa zahtjevima MLC konvencije (član 180 stav 1);

123) zaposli, uzme na rad ili rad na brodu lice mlađe od 16 godina (član 181 stav 1);

- 124) zaposli, uzme na rad pomorca mlađeg od 18 godina ako postoji vjerovatnoća da će rad ugroziti njihovo zdravlje ili bezbjednost (član 181 stav 2);
- 125) pomorac mlađi od 18 godina radi noću (član 181 stav 3);
- 126) radno vrijeme mlađeg pomorca duže od osam sati dnevno ili 40 sati nedeljno (član 181 stav 4);
- 127) mlađem pomorcu nije obezbijeđeno za sve obroke dovoljno vremena, a za dnevni glavni obrok najmanje sat vremena (član 181 stav 5);
- 128) mlađem pomorcu nije obezbijeđen odmor od 15 minuta poslije svaka dva sata neprekidnog rada (član 181 stav 6);
- 129) zdravstvena ustanova iz člana 182 stava 1 ovog zakona nije uspostavila, ne primjenjuje i ne održava sistem upravljanja kvalitetom, kojim je obuhvaćeno obavljanje ljekarskih pregleda članova posade brodova, čamaca i jahti i koji mora biti ocijenjen od nezavisne sertifikacione ustanove (član 182 stav 2);
- 130) Ministarstvo u sprovođenju inspekcijskog nadzora utvrdi da pravno lice za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca ne ispunjava uslove na osnovu kojih je izdato odobrenje ili se utvrdi nepravilnost u radu pravnog lica (član 183 stav 3);
- 131) pravna lica za zapošljavanje pomoraca i brodari, odnosno kompanije ne uspostave sistem zaštite koji obezbjeđuje nadoknadu finansijskih gubitaka pomorcima u slučaju neispunjavanja ugovornih obaveza od strane agencije ili brodovlasnika (član 184 stav 1);
- 132) brodar ili kompanija nemaju originalni primjerak potpisanog ugovora o radu (član 187 stav 1);
- 133) brodar ili kompanija ne obezbijedi članu posade informaciju o uslovima zaposlenja na brodu i ne preda kopiju ugovora o na zahtjev nadležnih organa, uključujući i nadležne organe u lukama pristajanja broda (član 187 stav 2);
- 134) kopija standardnog oblika ugovora i djelovi ugovora o kolektivnom pregovaranju koji su podložni inspekciji države luka nijesu na engleskom jeziku (član 187 stav 6);
- 135) ugovor o radu ne sadrži najmanje podatke u smislu člana 188 stav 1 tač. 1 do 11 ovog zakona (član 188 stav 1);
- 136) ne omogućiti pomorcima prenos cijele ili dijela zarade porodici i drugim licima koje pomorac odredi (član 192 stav 1);
- 137) maksimalno radno vrijeme pomorca traje duže od 14 sati u bilo kojem periodu od 24 sata i 72 sata u bilo kojem periodu od 7 dana (član 193 stav 1);
- 138) brodar, odnosno kompanija, na lako pristupačnom mjestu na brodu ne obezbijedi postavljanje table sa rasporedom rada na brodu, na crnogorskom i engleskom jeziku, koja za svako radno mjesto mora da sadrži najmanje: raspored službe na moru i službe u luci; maksimalno radno vrijeme ili minimalno vrijeme odmora pomorca (član 194 stav 1);
- 139) ne vodi zapisnik o dnevnim satima rada i odmora pomorca (član 194 stav 2);
- 140) brodar, odnosno kompanija članu posade ne nadoknadi štetu prouzrokovanu na stvarima namijenjenim za njegovu ličnu upotrebu na brodu, koje su uništene ili oštećene u brodolomu ili drugoj havariji broda (član 202 stav 1);
- 141) brod crnogorske državne pripadnosti nema minimalni broj članova posade sa odgovarajućim ovlaštenjem o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti za vršenje poslova kojima se obezbjeđuje plovidba prilikom uplovljenja u luku ili isplavljenja iz luke (član 203 stav 1);
- 142) brodovi i jahte crnogorske državne pripadnosti ne ispunjavaju standarde MLC Konvencije koji se odnose na prostorije za smještaj i odmor pomoraca, odgovaraje rekreativne prostorije, pogodnosti i usluge za pomorce, uključujući i socijalnu povezanost, prilagođene posebnim potrebama pomoraca koji moraju živjeti i raditi na brodu (član 205 stav 1);
- 143) se pomorcima ne obezbijedi besplatan odlazak ljekaru ili zubaru bez odlaganja, u lukama pristajanja broda, gdje je to moguće (član 206 stav 2);
- 144) se na brodu koji ima pet i više pomoraca ne obrazuje brodski odbor za sigurnost koji čini po jedan predstavnik iz svake službe na brodu (član 208 stav 8);
- 145) brodovi crnogorske državne pripadnosti koji plove na međunarodnom putovanju i imaju 500 BT ili više nemaju svjedočanstvo o radu i deklaraciju o ispunjenosti uslova rada pomoraca (član 211 stav 1);
- 146) se pomorcima ne obezbijedi hrana i pitka voda odgovarajuće količine, nutritivne vrijednosti, kvaliteta i raznovrsnosti, uzimajući u obzir broj članova posade, vjerske i kulturne potrebe, kao i trajanje i prirodu putovanja (član 213 stav 1);
- 147) na brodu koji plovi sa 10 ili više članova posade ne bude ukrcan osposobljeni brodski kuvar (član 213 stav 3);
- 148) se pomorcima na brodu mjesečno ne isplaćuju zarade u skladu sa ugovorom o radu (član 214 stav 1);
- 149) Inspektor ima imovinski interes u luci inspekcijskog pregleda na plovnim objektima i plovnim objektima koji su predmet pregleda i/ili je zaposlen ili obavlja poslove u ime priznatih organizacija za statutarnu sertifikaciju brodova i centrima za obuku pomoraca ili pomorskim školskim ustanovama, ili obavlja preglede potrebne za statutarnu sertifikaciju brodova (član 218 stav 5);
- 150) u obavljanju inspekcijskog nadzora nad stranim brodom prema odredbi člana 220 stava 1 ovog zakona utvrdi se da brod nema važeće isprave u skladu s odredbama ažuriranih verzija konvencija, zajedno s protokolima tih konvencija te najnovijim izmjenama odgovarajućih obavezujućih kodeksa iz člana 221 stav 1 tačka 1-16 (član 221 stav 1);
- 151) inspekcijским nadzorom nad stranim brodovima iz stava člana 221 stava 1 utvrdi se da brod nema važeće isprave u skladu sa sa Uredbom 392/2009 Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. o odgovornosti prevoznika u prevozu putnika morem u slučaju nesreća, Direktivi 2009/20/EC Evropskog parlamenta i Vijeća od 23. aprila 2009. o osiguranju brodovlasnika za pomorska potraživanja, kao i dokaz o drugim obaveznim osiguranjima propisanim posebnim propisima ili međunarodnim ugovorima na snazi za Crnu Goru (član 221 stav 2);
- 152) inspekcijским nadzorom nad stranim brodom utvrdi se da posada i cjelokupno stanje broda, uključujući mašinski pogon, prostorije za smještaj posade te higijenski uslovi na brodu ne udovoljavaju pravilima i standardima utvrđenim međunarodnim konvencijama iz člana 221 stav 1 ovog zakona (član 221 stav 6);
- 153) inspektor utvrdi da strani brod nema važeću ispravu kojom se dokazuje nesmetano obavljanje trgovačkih operacija odnosno rad uređaja za utovar i istovar tereta na brodu, ili ako stanje ovih uređaja nije u skladu sa važećom ispravom (član 228 stav 5);

- 154) u slučaju utvrđivanja nedostataka koji očitro ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili okolinu, i inspektor izrekne mjeru zabrane plovidbe broda, uključujući ro-ro putničkog broda ili brzog putničkog plovila (član 229 stav 2);
- 155) u slučaju uslova života i rada na brodu koji očitro ugrožavaju sigurnost, zdravlje ili zaštitu pomoraca, ili nedostataka koji predstavljaju ozbiljno ili ponovno kršenje zahtjeva MLC-a 2006 (član 229 stav 3);
- 156) inspekcijским nadzorom se utvrdi da brod nije opremljen ispravnim zapisivačem podataka o putovanju u skladu sa važećim propisima o sistemu nadzora plovidbe (član 229 stav 4);
- 157) ispitivanjem ili stručnim pregledom se utvrdi da je Zapovjednik ili član posade pod uticajem alkohola više od 0,5 g/kg alkohola u krvi, droga ili psihoaktivnih lijekova (član 238 stav 3);
- 158) brod se ne javi u brodogradilište ili luku u koju je upućen (član 257 stav 2);
- 159) utvrđeni nedostaci domaćeg broda u stranoj luci takve prirode da je bitno ugrožena sigurnost plovidbe (član 259 stav 5);
- 160) očitro da su nedostaci opasni za zdravlje ili sigurnost ili da predstavljaju neposrednu opasnost za zdravlje ili ljudske živote, ro-ro putnički brod ili brzo putničko plovilo, njegovu posadu i putnike (član 266 stav 1);
- 161) inspekcijским pregledom u lukama, teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore neposrednim opažanjem utvrdjen je nedostatak ili nedostaci iz člana 270 stav 1 ovog zakona (član 270 stav 1);
- 162) postoji očitro razlog za vjerovanje da su zapovjednik jahte, voditelj čamca ili član posade pod uticajem alkohola, droga ili psihoaktivnih lijekova (član 272 stav 1);
- 163) inspektor u obavljanju nadzora utvrdi da čamac ili jahta ima nedostataka koji ugrožavaju sigurnost plovidbe (član 273 stav 1);
- 164) inspektor u obavljanju nadzora utvrdi da strani čamac ili jahta obavlja prevoz stvari i putnika između crnogorskih luka uz naplatu (kabotažu) (član 273 stav 2);
- 165) opšte stanje plutajućeg objekta i nepomičnog odobalnog objekta, uključujući opremu i uređaje, ne udovoljava osnovnim uslovima u pogledu sigurnosti plovidbe, zaštite morske sredine, te životnim i radnim uslovima (član 276 stav 1 tačka 2);
- 166) inspektor sigurnosti plovidbe utvrdi da član posade nema ovlašćenja za obavljanje određenih poslova, nema važeće isprave o ukrcanju ili koristi lažne (član 286 stav 1);
- 167) u obavljanju inspekcijskog nadzora nad obavljanjem djelatnosti posredovanja pri zapošljavanju pomoraca utvrdi se da pravno lice koje obavlja djelatnost posredovanja pri zapošljavanju pomoraca nema izdato odobrenje (član 286 stav 1);
- 168) pravno lice kojem je izdato odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti ne obavlja djelatnost shodno odredbama člana 163 stav 4 ovog zakona (član 287 stav 1 tačka 1);
- 169) pravno lice kojem je izdato odobrenje za posredovanje pri zapošljavanju pomoraca na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti ne obavlja djelatnost shodno odredbama člana 163 stav 4 ovog zakona (član 287 stav 1 tačka 2);
- 170) grade objekte na unutrašnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru, odnosno na njihovim obalama nadležno tijelo, a investitor ili druga zainteresovana stranka postupku izdavanja dozvola propisanih posebnim propisima kojima se regulišu prostorno uređenje i gradnja ne dobije saglasnost Lučke kapetanije u pogledu sigurnosti plovidbe (član 291 stav 1);
- 171) upotreba, pristajanje, plovidbu i sidrenje na dijelu unutrašnjih morskih voda ili teritorijalnog mora i njegovim obalama ako se utvrdi da je ugrožena sigurnost plovidbe (član 291 stav 2);
- 172) u sprovođenju inspekcijskog nadzora nad obavljanjem djelatnosti pomorskih školskih ustanova, centara za obrazovanje odraslih i centara za obuku inspektor utvrdi da ne zadovoljavaju uslove na osnovu kojih im je izdatno rješenje u skladu sa čl. 146 i 147 ovog zakona ili se utvrdi bilo koja druga nepravilnost u radu (član 292 stav 1);
- 173) u obavljanju inspekcijskog nadzora opravdano se posumnja da su prekršeni uslovi Konvencije o radu pomoraca iz 2006. godine, odnosno da je brodar napustio pomorca i ostavio ga bez potrebnog uzdržavanja i podrške, uključujući dovoljne zalihe hrane i pitke vode, goriva te potrebne medicinske njege, ili je na drugi način jednostrano prekinuo svoje veze s pomorcem (član 294 stav 1);
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 500 eura do 2.000 eura.
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 500 eura do 6.000 eura.
- Za ponovljeni prekršaj iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, učinjen od strane istog učinioca kazniće se novčanom kaznom do petostrukog minimuma propisanog za taj prekršaj.

#### Član 297

Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) na objekte sigurnosti plovidbe vezuje plovni objekat, uništava i neovlašćeno postavlja, uklanja, zamjenjuje ili mijena njihovo značenje (član 11 stav 7);
- 2) za korišćenje objekata sigurnosti plovidbe iz člana 11 stav 1 ovog zakona ne plati naknadu koju utvrđuje Vlada (član 11 stav 8);
- 3) kod izrade dokumenta prostornog uređenja ne obavijesti pravovremeno Ministarstvo o donošenju akta ili dokumenta radi dobijanja saglasnosti i posebnih uslova u vezi sigurnosti plovidbe i zaštite mora od zagađenja sa brodova (član 12 stav 2);
- 4) na određenom dijelu plovnog puta održava sportska takmičenja i druge aktivnosti bez odobrenja organizacione jedinice Ministarstva i uz uslove i mjere sigurne plovidbe utvrđene tim odobrenjem (član 15 stav 1);
- 5) sa plovnog puta ne ukloni oznake, uređaje i predmete koji su postavljeni radi održavanja sportskog takmičenja, i drugih aktivnosti, najkasnije 24 sata nakon njihovog završetka (član 15 stav 4);
- 6) plovni objekat koji u skladu sa zakonom i međunarodnim propisima ima instaliranu radio stanicu, ne prati komunikaciju na VHF kanalu 16 i ne odgovara na pozive u odnosu na sigurnost pomorske plovidbe za vrijeme plovidbe (član 18 stav 2);
- 7) brod koji dolazi iz strane luke bude u kontaktu sa drugim plovnim objektima, organima i licima na obali prije dobijanja odobrenja za slobodan saobraćaj sa obalom koje izdaje Lučka kapetanija na osnovu podataka koji se unose preko NMSW (član 34 stav 1);
- 8) brod koji obavlja međunarodnu plovidbu i koji namjerava da uplovi u luku ili isplavi iz luke ili sidrišta Crne Gore NMSW-u ne preda dokumentaciju propisanu članom 35 stav 1 ovog zakona (član 35 stav 1);

9) prilikom odlaska iz luke, odnosno sa sidrišta Crne Gore brod ne prijavi odlazak NMSW-u, najkasnije dva sata prije odlaska i ne preda spisak posade i putnika koji su se ukrkali, odnosno iskrcali dok se brod nalazio u luci, odnosno na sidrištu, kao i podatke iz člana 35 ovog zakona (član 36 stav 1);

10) ne obezbijedi obavljanje pilotaže 24 sata dnevno, ne vodi pilotski dnevnik i ne obezbijedi obuku pilota i ako nema sertifikat o ispunjavanju Međunarodnog standarda za pomorske pilotske organizacije-ISPO (član 42 stav 3);

11) pilotski plovni objekat nije obilježen i ne koristi pozivne znakove za pilotažu (član 42 stav 4);

12) zapovjednik putničkog broda ne utvrdi broj lica na tom brodu prije nego isplovi iz luke (član 74 stav 1);

13) na brodovima iz člana 75 stav 1 ovog zakona na vidnim mjestima nijesu postavljene informacione oznake, odnosno naljepnice koje su lako uočljive i čitljive licima sa smanjenim mogućnostima kretanja i komunikaciona sredstva za vizuelno i verbalno objavljivanje važnijih informacija, kao i sistem za alarmiranje sa tipkama koji je lako pristupačan za ta lica (član 75 stav 3);

14) u brodske zapise i knjige koje brod vodi nijesu unijeti podaci o važnim događajima na brodu i obavljenim radnjama na brodu (član 81 stav 3);

15) čamcem upravlja lice koje nije navršilo 18 godina života i koje nema uvjerenje za voditelja (član 99 stav 1);

16) na čamcu namijenjenom za privredne i javne svrhe, pored lica iz člana 99 stav 2 ovog, nije ukrčan i jedan član posade sa uvjerenjem za voditelja čamca (član 99 stav 3);

17) čamcem na vodeni mlazni pogon do tri sjedišta ne upravlja lice koje ima uvjerenje za voditelja čamca ili ovlaštenje za mornara-motoristu (član 99 stav 4);

18) posadu broda čine lica ukrkana na brodu koja nijesu upisana u popis posade broda (član 139 stav 1);

19) je član, predsjednik i sekretar ispitne komisije lica koje radi u centru za obuku pomoraca (član 150 stav 3)

20) sastav brodske straže nije u svako vrijeme dovoljan i ne odgovara posebnim okolnostima i uslovima u kojima se vrši straža (vrijeme, vidljivost, vodostaj, gustina saobraćaja i slično) (član 154);

21) se na brodu koji se nalazi u luci ne nalazi najmanje 1/3 od minimalnog broja članova posade (član 155 stav 5);

22) se na brodu iz člana 155 stav 5 ovog zakona među članovima posade ne nalazi po jedan oficir službe palube i mašine, a noću i brodska straža (član 155 stav 6);

23) se na ribarskom brodu koji se nalazi u luci ne nalazi najmanje po jedan član posade službe palube i mašine (član 155 stav 7);

24) se na svaka tri broda ne nalaze najmanje po dva člana posade službe palube i mašine, ukoliko se brodovi iz člana 155 stav 6 ovog zakona nalaze u grupama i privezani su uz bok jedan drugome (član 155 stav 8);

25) je na brodu nastupio događaj koji ugrožava sigurnost broda ili plovidbe ili ako je nastupio vanredni događaj, a zapovjednik broda opis tog događaja odmah ne unese u brodski dnevnik, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka događaja (član 166 stav 1);

26) zapovjednik broda nije o događaju iz člana 166 stav 1 ovog zakona, odmah po dolasku, a najkasnije za 24 sata od dolaska, podnio izvještaj, zajedno sa izvodom iz brodskog dnevnika, Lučkoj kapetaniji, odnosno diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore i pomorskoj upravi najbliže obalne države ako se brod nalazi u inostranstvu (član 166 stav 2);

27) zapovjednik broda iz člana 166 stav 1 ovog člana nije unio u brodski dnevnik rođenje i smrt lica na brodu, upisivanjem mjesta ili geografske pozicije broda i vremena rođenja, odnosno smrti i nije primio izjavu posljednje volje i nije je unio u brodski dnevnik sa navođenjem vremena kada je poslednju izjavu volje primio (član 166 stav 4);

28) zapovjednik broda nije o činjenici rođenja i smrti i o izjavi posljednje volje sačinio zapisnik i dostavio ga Lučkoj kapetaniji, a u inostranstvu, najbližem diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore (član 166 stav 5);

29) zapovjednik broda nije preko radiotelekomunikacione opreme poslao obavještenje VTS službi o neposrednoj opasnosti za sigurnost plovidbe na koju naiđe, a naročito ako primijeti promjene na plovnom putu iz člana 212 stav 1 tačka 2 ovog zakona, i ako naiđe na zagađivanje uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama, led, oluju ili na drugu neposrednu opasnost za plovidbu ili na tropsku oluju, na temperaturu vazduha ispod tačke smrzavanja praćenu vjetrovima olujne snage koji prouzrokuju veliko nagomilavanje leda na nadgrađima ili na vjatar snage 10 ili više bofora po Beaufort-ovoj skali, a za koji nije bilo primljeno upozorenje (član 167 stav 1);

30) zapovjednik broda nije obavještenje iz člana 167 stav 1 ovog člana unio u brodski dnevnik (član 167 stav 2);

31) zapovjednik broda nije u brodski dnevnik unio razloge zbog kojih nije krenuo u pomoć licima u opasnosti i preduzeo njihovo spašavanje, kao i razloge zbog kojih nije preduzeo spašavanje broda i stvari na njemu (član 178);

32) se zdravstvena sposobnost pomoraca vrši u zdravstvenoj ustanovi koja ne ispunjava uslove u pogledu prostora, kadra i opreme za obavljanje zdravstvene zaštite zaposlenih (član 182 stav 1);

33) se na brodu ne nalazi priručnik o načinu zaštite zdravlja, sigurnosti i sprečavanja nezgoda na brodu (član 208 stav 7);

34) lica koja su zaposlena u službi za posluživanje hrane ne budu obučena ili osposobljena za ta radna mjesta (član 213 stav 4);

35) zapovjednik broda ili lice koje ovlasti zapovjednik jednom nedeljno ne vrši kontrolu, odnosno pregled zaliha hrane i pitke vode, svih prostora i opreme koji služe za skladištenje i rukovanje hranom i pitkom vodom, brodske kuhinje i druge opreme za pripremanje i posluživanje obroka, i ne sačinjava zapisnik, kojim se nalaže otklanjanje uočenih nedostataka (član 213 stav 5);

36) pomorcu u pisanoj formi ne preda mjesečni obračun dospjelih isplata i plaćenih iznosa, uključujući zarade i kurs zamjene ako je isplata izvršena u stranoj valuti ili primjenom stopa različitih od onih koje su ugovorene (član 214 stav 5);

37) ne obezbijedi da se svakom članu posade broda pri ukrcavanju na brod uruči uputstvo za postupak koji se primjenjuje na tom brodu po prigovoru, koji sadrži informacije o nadležnom organu države za postupanje po prigovoru, imena članova posade broda koji će im u postupcima po prigovoru pružiti odgovarajuću pomoć i dr. (član 215 stav 4).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 200 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 500 eura do 6.000 eura.

Za ponovljeni prekršaj iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, učinjen od strane istog učinioca kazniće se novčanom kaznom do petostrukog minimuma propisanog za taj prekršaj.

#### Član 298

Novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) lice koje obavlja podvodni ribolov ili druge aktivnosti pod vodom za vrijeme ronjenja po vodenoj površini za sobom ne povlači žuti ili narandžasti balon (bovu), prečnika najmanje 60 cm (član 16 stav 1);
- 2) se na plovnom objektu sa kojeg je lice iz člana 16 stav 1 ovog zakona započelo podvodni ribolov, podvodna istraživanja ili druge aktivnosti ne nalazi drugi član ili članovi posade, koji će održavati početnu poziciju tih aktivnosti i isticati dnevnu, odnosno noćnu signalizaciju u skladu sa međunarodnim ugovorima (član 16 stav 2)
- 3) prije početka gradnje čamca ne pribavi saglasnost Ministarstva na tehničku dokumentaciju za gradnju čamca (član 96 stav 1);
- 4) se na čamcu za lične potrebe u vlasništvu fizičkog lica za vrijeme plovidbe ne nalazi vlasnik čamca, odnosno članovi njegove uže porodice ili lica ovlašćena pisanim i ovjerenim punomoćjem (član 100 stav 1);
- 5) se na čamcu za lične potrebe tokom plovidbe ne nalazi punomoćje iz člana 100 st. 1 i 2 ovog zakona (član 100 stav 3);
- 6) čamcem strane državne pripadnosti upravlja lice koje ne posjeduje ovlašćenje za upravljanje čamcem države sa kojom je Crna Gora potpisala sporazum o uzajamnosti ili ovlašćenje države koja se nalazi na listi država čija ovlašćenja je Crna Gora jednostrano prihvatila (član 102 stav 1);
- 7) brod i brod u gradnju koji je stekao crnogorsku državnu pripadnost ne vije zastavu Crne Gore (član 108 stav 1);
- 8) član posade za vrijeme vršenja straže napušta mjesto i prostoriju u kojoj se vrši straža bez odobrenja dežurnog oficira (član 155 stav 1);
- 9) poslodavac ne izda članu posade ispravu koja sadrži zabilješku o njegovom zaposlenju na brodu (član 187 stav 3);
- 10) na engleskom jeziku nijesu: kopija standardnog oblika ugovora i djelovi ugovora o kolektivnom pregovaranju koji su podložni inspekciji države luke (član 187 stav 6);
- 11) se obavezne vježbe okupljanja (smotre), protivpožarne vježbe i vježbe sa čamcima za spašavanje i obuke na brodu obavljaju za vrijeme odmora i dovode do zamora pomoraca (član 193 stav 3);
- 12) na lako pristupačnom mjestu na brodu ne obezbijedi postavljanje table sa rasporedom rada na brodu, na crnogorskom i engleskom jeziku, koja za svako radno mjesto mora da sadrži najmanje obavještenja propisana članom 194 stav 1 ovog zakona (član 194 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 eur do 1.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 3.000 eura.

Za ponovljeni prekršaj iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, učinjen od strane istog učinioca kazniće se novčanom kaznom do petostrukog minimuma propisanog za taj prekršaj.

#### XVII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

##### **Rok za donošenje podzakonskih akata**

###### Član 299

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o sigurnosti pomorske plovidbe („Službeni list CG”, br. 62/13, 47/15, 71/17 i 77/20), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

##### **Izrada tehničkih pravila**

###### Član 300

Tehnička pravila izradiće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

##### **Upis čamaca**

###### Član 301

Vlasnici čamaca upisanih u upisnik čamaca prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji se u skladu sa članom 6 stav 1 tač. 3 i 10 ovog zakona, svrstavaju u putničke brodove dužni su da sprovedu upis u upisnik brodova u roku od 24 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

##### **Rok za obrazovanje Komisija za usklađivanje**

###### Član 302

Komisiju za usklađivanje obrazovaće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

### **Važenje isprava**

Član 303

Ovlašćenja o osposobljenosti i posebnoj osposobljenosti pomoraca i brodske isprave izdate do dana stupanja na snagu ovog zakona važe do isteka roka na koji su izdate.

### **Primjena**

Član 304

Odredba člana 51 stav 2 ovog zakona primjenjivaće se nakon isteka 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. Odredba člana 103 stav 10 ovog zakona primjenjivaće se 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

### **Prestanak važenja propisa**

Član 305

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o sigurnosti pomorske plovidbe („Službeni list CG”, br. 62/13, 47/15, 71/17 i 77/20), osim odredaba čl. 11 do 15 i čl. 182a do 182l.

### **Stupanje na snagu**

Član 306

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 14-4/25-4/4

EPA 749 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik

**Andrija Mandić, s.r.**

**2154.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O SPREČAVANJU ZAGAĐENJA MORA SA BRODOVA**

Proglašavam **Zakon o sprečavanju zagađenja mora sa brodova**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2479/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O SPREČAVANJU ZAGAĐENJA MORA SA BRODOVA**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Član 1**

Ovim zakonom uređuje se sprečavanje zagađenja mora sa brodova, koji plove ili se nalaze u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore (u daljem tekstu: vode Crne Gore), brodova crnogorske državne pripadnosti bez obzira na područje plovidbe, kao i odgovornost i naknada štete u slučaju zagađenja mora.

**Član 2**

Odredbe ovog zakona primjenjuju se na brodove crnogorske državne pripadnosti i strane državne pripadnosti koji plove ili se nalaze u vodama Crne Gore.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i na brodove crnogorske državne pripadnosti nezavisno od područja plovidbe.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na ratne brodove, pomoćne brodove ratne momarice i javne plovne objekte ako zakonom nije drugačije određeno ali su dužni pridržavati se odredaba ovog zakona u mjeri u kojoj to ne umanjuje njihovu redovnu djelatnost.

**Član 3**

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

**Član 4**

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **balastna voda** je voda uzeta iz mora, rijeka ili jezera u cilju ispravljanja poprečnog nagiba, trima, gaza i stabiliteta plovnog objekta, a koja se ne prevozi kao teret;
- 2) **brod** je plovni objekat koji je namijenjen za plovidbu morem, uključujući ribarske plovne objekte, čamce i jahte, hidroglisere, hidroavione, istraživačke plovne objekte, tehničke plovne objekte, plovne objekte na vazdušnom jastuku, podmornice, plutajuće plovne objekte, instalacije za proizvodnju ugljovodonika barže i druge pomorske objekte koji ispunjavaju zahtjeve Međunarodne pomorske organizacije (IMO), osim ratnih brodova i javnih plovnih objekata;
- 3) **brodski otpad** su sve vrste otpada, uključujući ostatke tereta, koji se stvara tokom rada broda ili tokom utovara, istovara i čišćenja i koji je obuhvaćen područjem primjene priloga I., II., IV., V. i VI. MARPOL konvencije, kao i pasivno sakupljeni otpad;
- 4) **brodski spaljivač** je brodsko postrojenje projektovano za primarnu namjenu spaljivanja otpada na brodu;
- 5) **brod za prevoz gasa** je brod, koji se koristi za prevoz ukapljenog gasa u tečnom stanju, osim broda za tečni prirodni gas (LNG);
- 6) **brodar** je fizičko ili pravno lice koje je kao držalac broda nosilac plovidbenog poduhvata, s tim što se pretpostavlja, dok se ne dokaže suprotno da je brodar lice koje je u upisniku brodova upisano kao vlasnik broda;
- 7) **BT** je bruto tonaža (BT) izračunata u skladu sa propisima o baždarenju brodova iz Priloga I Međunarodne konvencije o baždarenju brodova iz 1969. godine ili bilo koje kasnije konvencije;
- 8) **crne vode** su:
  - izlivi i ostali otpaci iz svih vrsti toaleta, pisoara i toaletnih školjki;
  - izlivi iz umivaonika, kada i ostalih uređaja medicinskih prostorija (ambulanta, bolnica, i slično);
  - izlivi iz prostorija u kojima se nalaze žive životinje;
  - druge otpadne vode, ako se miješaju sa izlivima iz al.1, 2 i 3 ove tačke;
- 9) **česta pristajanja u luku** su uplovljavanja broda u istoj luci najmanje jednom u 14 dana;
- 10) **deklaracija AFS** je deklaracija sastavljena prema odredbama Priloga 4. Konvencije AFS ili, u vrijeme prelaznog razdoblja, deklaracija koju je potpisao vlasnik ili ovlašćeni zastupnik vlasnika sastavljena u skladu sa obrascem predviđenim u Prilogu III. Regulative (EZ) br. 782/2003;

- 11) **Disperzanti** su hemijske supstance ili mješavine namijenjene za primjenu u postupcima sprečavanja i suzbijanja zagađenja mora, čija je osnovna funkcija da razbijaju i raspršuju slojeve ulja ili drugih ugljovodoničnih zagađivača na manje kapljice, čime se omogućava njihova brža razgradnja u morskom okruženju; Srodne supstance su hemijski proizvodi slične namjene i efekta kao disperzanti, uključujući deterdžente, emulgatore, površinski aktivne materije (surfaktante) i druge formulacije koje se koriste za tretiranje, razgrađivanje, emulgiranje ili stabilizaciju zagađujućih materija u vodi radi smanjenja njihovog štetnog uticaja na morski ekosistem.
- 12) **distributer** je privredno društvo ili drugo pravno lice koje snabdijeva potrošača tečnim gorivom i gasom;
- 13) **e-otpad** je električni ili elektronski otpad (kartice, uređaji, instrumenti, oprema, računari, toneri i slično);
- 14) **GISIS** je globalni integrirani brodski informacijski sistem koji je uspostavio IMO;
- 15) **instalacija za proizvodnju ugljovodnika** je plutajući, nepomični ili pokretni plovni objekat, uređaj, objekat, postrojenje ili oprema namijenjeni za proizvodnju, skladištenje i istovar ugljovodnika, osim cjevovoda broda koji se koristi za potrebe transporta nafte ili gasa u rasutom stanju;
- 16) **ispuštanje** je svako ispuštanje sa broda, bez obzira na to čime je pruzrokovano, navedeno u članu 2 Konvencije Marpol 73/78;
- 17) **isparljiva organska jedinjenja** su isparljiva organska jedinjenja iz antropogenih ili biogenih izvora, osim metana koji na dnevnoj svjetlosti u reakciji sa oksidima azota mogu da stvore fotohemijske oksidante;
- 18) **izjava o usklađenosti AFS** je isprava o usklađenosti sa Prilogom 1. Konvenciji AFS, koju izdaje priznata organizacija u ime Crne Gore;
- 19) **kaljužni sistem** je sistem tankova, pumpi i cjevovoda namijenjen za odlaganje vode koja se može akumulirati u prostorima unutar broda (brodskim skladištima, mašinskim prostorima, tankovima, koferdamima) usljed kondenzacije, curenja, pranja, gašenja požara, i drugih procesa na brodu, i koja može da bude kontaminirana ostacima tereta, uljem, štetnim materijama iz tereta, ostacima iz sistema za pročišćavanje izduvnih gasova ili ostacima štetnih tečnih materija;
- 20) **korisnik luke** je pravno lice koje koristi luku ili dio luke Crne Gore u skladu sa propisom kojim su uređene luke;
- 21) **komunalni otpad** je svaka vrsta otpada, koja nije obuhvaćena Prilozima MARPOL konvencije, osim Priloga V, a koji nastaje u smještajnim prostorijama na brodu, osim sanitarnih otpadnih voda;
- 22) **konstruisani brod** je brod čija je kobilica položena ili koji je u sličnoj fazi izgradnje;
- 23) **kompanija** je vlasnik broda ili drugo fizičko ili pravno lice (menadžer ili zakupac broda), koje je preuzelo odgovornost za upravljanje brodom od vlasnika, kao i obaveze i odgovornosti utvrđene Međunarodnim pravilnikom o upravljanju sigurnošću (ISM Kodeks);
- 24) **kontrolna područja emisija SOx** je morsko područje koje je Međunarodna pomorska organizacija (IMO) definisala kao takvu u skladu sa Prilogom VI. MARPOL;
- 25) **linijski saobraćaj** je saobraćaj koji se zasniva na objavljenom ili planiranom rasporedu isplavlivanja ili uplovlivanja broda između utvrđenih luka ili ponovljena putovanja koja su obuhvaćena već utvrđenim rasporedom;
- 26) **luka** je morski i sa morem neposredno povezani kopneni prostor sa izgrađenim ili neizgrađenim obalama, gatovima, lukobranama, objektima, uređajima i postrojenjima namijenjenim za pružanje lučkih usluga i obavljanje drugih djelatnosti koje su sa njima u privrednoj, saobraćajnoj i tehnološkoj vezi, odnosno mjesto ili geografsko područje na kojem su izvršeni radovi poboljšanja i na kojem je ugrađena oprema koja je prvenstveno konstruisana kako bi omogućila prihvata brodova, uključujući područje sidrišta luke;
- 27) **lučko postrojenje za prihvata** je postrojenje koje je fiksno, plutajuće ili mobilno i koje je u stanju da pruži uslugu prihvata brodskog otpada;
- 28) **MARPOL Konvencija** je Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja mora sa brodova (1973) sa pratećim Protokolom (1978), sa izmjenama i dopunama;
- 29) **manifest** je brodski dokument koji sadrži popis tereta i podatke o teretu, i to: oznake i brojeve, način pakovanja i vrstu ambalaže, luku ukrcaja i iskrcaja, naziv i IMO broj, ime zapovjednika broda, kao i podatke o krcatelju;
- 30) **od najbližeg kopna** označava osnovnu liniju od koje je određeno teritorijalno more u skladu sa međunarodnim zakonom;
- 31) **ostatak iz sistema za pročišćavanje izduvnih gasova – EGCS** je svaki materijal uklonjen iz vode za isparavanje ili vode koja otiče iz sistema za pročišćavanje, ispuštene vode koja ne ispunjava kriterijum ispuštanja ili drugi ostatak materijala uklonjen iz sistema za pročišćavanje izduvnih gasova kao rezultat sprovođenja metode usklađivanja za smanjenje emisija definisane u pravilu 4. Priloga VI. Konvenciji Marpol 73/78, koja se upotrebljava kao alternativa u smislu smanjenja emisija u odnosu na norme utvrđene u pravilu 14. Priloga VI. Konvenciji Marpol 73/78, uzimajući u obzir smjernice koje je razvila Međunarodna pomorska organizacija (IMO);
- 32) **nafta** su sva postojana ugljovodonična mineralna ulja (sirova nafta, ulje za loženje, teško dizel gorivo i ulje za podmazivanje), bez obzira da li se prevozi na brodu kao teret ili kao njegovo pogonsko gorivo;
- 33) **novi brod** je brod:
  - za koji je sklopljen ugovor o izgradnji, ili u nedostatku ugovora o izgradnji, čija je kobilica položena, ili koji je u sličnoj fazi izgradnje, na dan ili nakon datuma stupanja na snagu Priloga IV MARPOL konvencije, ili
  - čija će se isporuka izvršiti tri godine ili više, od dana stupanja na snagu Priloga IV MARPOL konvencije;
- 34) **novoizgrađeni brod** je brod sagrađen u skladu sa Prilogom VI MARPOL konvencije, i za koji:
  - je ugovor o izgradnji sklopljen 1. januara 2013. godine ili kasnije, ili
  - u nedostatku ugovora o gradnji, je kobilica položena ili je u sličnoj fazi izgradnje bila od 1. jula 2013. godine ili nakon toga datuma, ili
  - je isporuka bila 1. jula 2015. godine ili kasnije;
- 35) **nosivost** je nosivost broda prema definiciji iz Pravila 1.23 Priloga I Konvencije MARPOL 73/78.;
- 36) **ostaci tereta** su ostaci bilo kojeg tereta na brodu, na palubi ili u skladištima ili tankovima, koji ostaju nakon utovara i istovara, uključujući višak ili prosuti teret tokom utovara i istovara, bez obzira nalazi li se u mokrom ili suvom stanju ili je sadržan u vodi od ispiranja, isključujući teretnu prašinu koja ostaje na palubi nakon metenja i prašinu na spoljnim površinama broda;
- 37) **operativni otpad** je sav čvrsti otpad koji je obuhvaćen prilozima MARPOL konvencije osim Priloga V, koji se sakuplja na brodu tokom redovnog održavanja ili operacija broda ili je korišćen za skladištenje i rukovanje teretom, uključujući mulj, sredstva za čišćenje i aditive sadržane u brodskim skladištima i spoljnoj vodi za pranje, osim sanitarnih otpadnih

- voda, kaljužnih voda, ili drugi sličan otpad koji se ispušta pri standardnim brodskim operacijama, u skladu sa relevantnim instrumentima IMO-a;
- 38) **otpad od hrane** je bilo koja pokvarena ili nepokvarena prehrambena materija, uključujući voće, povrće, mliječne proizvode, živinu, proizvode od mesa i ostatke od hrane koji su nastali na brodu;
  - 39) **operacije brod-brod (STS operacije)** su operacije u kojima se sirova nafta ili naftni proizvodi prekrcajavu između brodova koji su usidreni jedan pored drugog na moru ili su oba broda u plovidbi sa veoma malom brzinom;
  - 40) **operativni plan brod-brod (STS operativni plan)** je plan kojim se uređuje način sprovođenja STS operacije;
  - 41) **olupina**, kao posljedica pomorske nesreće ili prirodne nepogode, je:
    - potonuli ili nasukani brod, ili
    - dio potonulog ili nasukanog broda, uključujući bilo koji predmet koji se nalazi ili se nalazio na takvom brodu, ili
    - predmet sa broda koji je nasukan, potonuo ili pluta morem izgubljen u moru, ili
    - brod za koji je očigledno da će uskoro potonuti ili se nasukati ili za koji se opravdano može očekivati da će uskoro potonuti ili se nasukati, a prije početka preduzimanja mjera spašavanja broda ili bilo koje imovine koja je u opasnosti;
  - 42) **opasnost** je bilo koja okolnost ili prijetnja:
    - koja predstavlja ugrožavanje, smetnju za plovidbu; ili
    - za koju se opravdano može očekivati da će proizvesti velike štetne posljedice za morsku sredinu, obalno područje, kao i povezane interese jedne ili više država;
  - 43) **pasivno sakupljeni otpad** je otpad ulovljen u mrežama tokom ribolovnih operacija;
  - 44) **pepeo iz spaljivača** je pepeo i šljaka koji nastaju iz brodskih spaljivača koji se koriste za spaljivanje smeća;
  - 45) **plastika** je čvrst materijal koji, kao suštinski sastojak, sadrži jedan ili više polimera visoke molekularne mase i koji se formira (oblikuje) tokom proizvodnje polimera ili prerade u gotov proizvod zagrijavanjem i/ili pritiskom i ima svojstva materijala koji se kreću u rasponu od tvrdih i lomljivih do mekih i elastičnih materijala;
  - 46) **plastični otpad** je smeće koje se sastoji od plastike ili uključuje plastiku u bilo kom obliku, uključujući sintetička užad, sintetičke mreže za ribolov, plastične kese za smeće i pepeo iz spaljivača nastao od plastičnih proizvoda;
  - 47) **plan slaganja tereta** je plan slaganja ukrcanog tereta u brodskim skladištima ili tankovima tereta, koji prikazuje brodska skladišta ili tankove tereta u horizontalnom, vertikalnom ili nekom drugom prikladnom presjeku sa ucrtanim položajem pojedinih partija tereta;
  - 48) **pomorski objekat** je objekat namijenjen za plovidbu morem (u daljem tekstu: plovni objekat), objekt stalno privezan ili usidren na moru (plutajući objekat) i objekat stalno privezan ili usidren na moru (fiksni pomorski objekat- instalacija za proizvodnju ugljovodnika);
  - 49) **postojeći brod** je brod koji nije novi brod ili novoizgrađeni brod;
  - 50) **posebno područje** je morsko područje u kojem je iz tehničkih razloga koji se odnose na njegovo okeanografsko i ekološko stanje i posebni karakter njegovog saobraćaja, potrebno donošenje posebnih obaveznih metoda za sprečavanje zagađenja mora u skladu sa MARPOL 73/78 konvencijom;
  - 51) **posebno pravo vučenja (PPV)** je obračunska jedinica koju je utvrdio i definisao Međunarodni monetarni fond;
  - 52) **povezani interesi** su interesi obalne države na koje olupina direktno utiče ili koje olupina direktno ugrožava, kao što su:
    - pomorske priobalne aktivnosti, aktivnosti u lukama i estuarima, uključujući ribarske aktivnosti, koje predstavljaju osnovne izvore sredstava za život licima koja se njima bave,
    - turističke atrakcije i drugi ekonomski interesi tog područja,
    - zdravlje priobalnog stanovništva i dobrobit tog područja, uključujući očuvanje živog morskog bogatstva i životinjskog svijeta, i
    - odobalna i podvodna infrastruktura;
  - 53) **pravno lice** je svaki pravni subjekt koji posjeduje takav status prema primjenjivom nacionalnom pravu, osim samih država, javnih tijela u izvršavanju državne vlasti ili javnih međunarodnih organizacija;
  - 54) **prirodne nepogode** su vremenski uslovi na plovidbenom putu, sidrištu, vezu ili pristaništu koji predstavljaju opasnost i ugrožavaju sigurnost broda;
  - 55) **priznata organizacija** je organizacija priznata u skladu sa odredbama Direktive 94/57/EZ o zajedničkim pravilima i normama organizacije za pregled i nadzor brodova i odgovarajuće djelatnosti pomorskih uprava;
  - 56) **redovna pristajanja u luci** su ponovljena putovanja istog broda, koja čine stalnu liniju između utvrđenih luka ili niz putovanja od i do iste luke bez međupristajanja;
  - 57) **relevantni instrumenti** su međunarodne konvencije, kodeksi, protokoli i rezolucije Međunarodne pomorske organizacije (IMO) i/ili Međunarodne organizacije rada (ILO);
  - 58) **ribolovna oprema** je svaki uređaj ili njegov dio ili kombinacija djelova i uređaja koji se mogu postaviti na vodenoj površini, u vodi ili na morskome dnu radi hvatanja, praćenja ili ulova, morskih ili slatkovodnih organizama;
  - 59) **sanitarne otpadne vode** su crne i sive vode definisane Prilogom IV MARPOL konvencije;
  - 60) **sive vode** su:
    - otpadne vode iz umivaonika, tuševa, kada i izliva osim crne vode;
    - otpadne vode iz praonica;
    - otpadne vode od pranja namirnica, iz kuhinjskih mašina i iz prostorija gdje se drži ili služi hrana;
  - 61) **sirova nafta** je svaka tečna mješavina ugljovodnika koja se dobija prirodnim putem iz zemlje bilo da je obrađena za transport ili ne, i obuhvata sirovu naftu iz koje su određene destilacione frakcije mogle biti izdvojene i sirovu naftu u koju su određene destilacione frakcije mogle biti dodate;
  - 62) **sistem protiv obrastanja** je premaz, boja, obrada površine, površina ili uređaj koji se koristi na brodu radi nadzora ili sprečavanja rasta neželjenih organizama;
  - 63) **slobodni skladišni kapacitet** je kapacitet za skladištenje otpada na brodu od trenutka isplovljavanja do sljedeće luke pristajanja, uključujući otpad koji će vjerovatno nastati tokom putovanja;
  - 64) **slična faza izgradnje** je faza u kojoj:
    - se konstrukcija može identifikovati sa određenim brodom; i
    - je započeto sklapanje tog broda koji obuhvata masu od 50 tona ili više, ili jedan procenat procijenjene mase cjelokupnog konstruktivnog materijala;

- 65) **smeće** je svaka vrsta otpada koji se stvara pri normalnom korišćenju broda i povezan je sa ishranom, životom i radom na brodu, kao i plastika, ostaci tereta, ulje za kuvanje, ribarski alati i životinjski leševi (osim svježe ribe i njenih ostataka), i koji se mora neprekidno ili povremeno uklanjati, u skladu sa Prilogom V MARPOL konvencije, osim supstanci (materija) definisanih ili navedenih u drugim prilogima MARPOL konvencije (ulja, hemikalije i sl.), kao i e-otpad;
- 66) **smješa koja sadrži štetne tečne materije** je smješa sa bilo kojim sadržajem štetnih tečnih materija;
- 67) **spaljivanje na brodu** je spaljivanje otpada ili druge materije na brodu, ako je taj otpad ili druga materija nastala tokom redovnih aktivnosti na brodu;
- 68) **svjedočanstvo AFS** je svjedočanstvo koja se izdaje brodovima u skladu sa odredbama Priloga 4. Konvencije AFS ili, za vrijeme prelaznog perioda, svjedočanstvo koje se izdaje u skladu sa obrascem predviđenim u Prilogu II. Regulative (EZ) br. 782/2003, kada ga izdaje Ministarstvo ili priznata organizacija koja djeluje u ime Crne Gore;
- 69) **starost** je broj godina broda nakon datuma isporuke broda;
- 70) **supstance koje oštećuju ozonski omotač** su kontrolisane supstance definisane u članu 1(4) Montrealskog protokola o supstancama koje oštećuju ozonski omotač (1987), navedene u Prilogima A, B, C ili E;
- 71) **štetne materije** su supstance koje su identifikovane kao kao opasne i zagađujuće u IMDG Kodeksu ili koje ispunjavaju kriterijume iz Priloga III MARPOL Konvencije;
- 72) **štetna tečna materija** je svaka supstanca navedena u koloni Kategorija zagađenja poglavlja 17 ili 18 Međunarodnog kodeksa za izgradnju i opremu brodova koji prevoze opasne hemikalije u rasutom stanju (IBC Code), posljednjem izdanju Pomorskog komiteta za zaštitu životne sredine (MEPC.2/Circular „Privremena kategorizacija tečnih materija“), ili je privremeno ocijenjena da spada u kategoriju X, Y, OZ, ili OS u skladu sa Prilogom II MARPOL Konvencije;
- 73) **šteta zbog zagađenja** je:
- svaki gubitak ili šteta zbog zagađenja nastalog izvan broda usljed isticanja ili ispuštanja ulja, odnosno broskog otpada sa broda, gde god da se to isticanje ili ispuštanje dogodilo, pod uslovom da je iznos naknade za zagađenje životne sredine ograničen na troškove stvarno preduzetih mjera ili mjera koje će se preduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete, izuzev gubitka dobiti zbog takvog oštećenja,
  - trošak nastao primjenom zaštitnih mjera kao i gubitak ili šteta prouzrokovana tim mjerama;
- 74) **štetni vodeni organizmi i patogeni** su vodeni organizmi ili patogeni koji, uneseni u more, uključujući ušća, ili tokove slatke vode, mogu biti štetni po okolinu, zdravlje ljudi, imovinu ili resurse, narušiti biološku raznovrsnost ili ometati korišćenje tih oblasti;
- 75) **tanker za hemikalije** je brod konstruisan ili prilagođen za prevoz rasutih tečnih proizvoda navedenih u Poglavlju 17 Međunarodnog kodeksa za rasute hemikalije (IBC Code), kao i brod koji je prepravljen u tanker za prevoz hemijskih proizvoda, izgrađen poslije 1. jula 1986. godine i nije sertifikovan prema Kodeksu o rasutom hemijskom stanju (Bulk Chemical Code) samo za prevoz onih proizvoda prepoznatih u Kodeksu kao supstance koje isključivo predstavljaju opasnost od zagađenja;
- 76) **tanker za ulje** je brod sagrađen ili prepravljen prvenstveno za prevoz ulja u rasutom stanju unutar sopstvenog teretnog prostora, uključujući i brodove za prevoz kombinovanog tereta, bilo koji tanker za prevoz štetnih tečnih materija (NLS tanker), definisan u Prilogu II MARPOL Konvencije, i bilo koji brod za prevoz gasa definisan Pravilom 3.20 poglavlja II-1 SOLAS 74, kada prevoze ulje u rasutom stanju kao teret ili dio tereta;
- 77) **tanker za ulje kategorije 1** je tanker za ulje nosivosti 20 000 tona i više koji kao teret prevozi sirovu naftu, tečno gorivo, teško dizel gorivo ili ulje za podmazivanje ili tanker za ulje nosivosti 30 000 tona i više koji prevozi druge vrste ulja, a koji ne ispunjava zahtjeve iz Priloga I MARPOL konvencije;
- 78) **tanker za ulje kategorije 2** je tanker za ulje nosivosti 20 000 tona i više koji kao teret prevozi sirovu naftu, tečno gorivo, teško dizel gorivo ili ulje za podmazivanje ili tanker za ulje nosivosti 30 000 tona i više koji prevozi druge vrste ulja, a koji ispunjava zahtjeve iz Priloga I MARPOL konvencije i koji je opremljen sa posebno odvojenim tankovima za balasnu vodu (segregated ballast tanks protectively located - SBT/PL);
- 79) **tanker za ulje kategorije 3** je tanker za ulje nosivosti 5 000 tona i više, ali manje nosivosti od tankera za ulje iz tač. 69 i 70 ovog člana;
- 80) **tanker za ulje sa jednostrukom oplatom** je tanker za ulje koji ne ispunjava zahtjeve tankera sa dvostrukom oplatom ili drugim ekvivalentnim dizajnom koji ne ispunjavaju zahtjeve za dvostrukom oplatom iz Priloga I MARPOL konvencije;
- 81) **tanker za ulje sa dvostrukom oplatom** je tanker za ulje:
- nosivosti 5 000 tona i više koji ispunjava zahtjeve za dvostrukom oplatom ili drugim jednakovrijednim projektima iz Priloga I MARPOL konvencije; ili
  - nosivosti 600 tona ili više, ali manje od 5 000 tona, opremljen tankovima dvodna ili odgovarajućim prostorima i bočnim tankovima ili odgovarajućim prostorima koji ispunjava zahtjeve iz Priloga I MARPOL konvencije;
- 82) **tanker za štetne tečne materije** je brod konstruisan ili prepravljen za prevoz tereta koji sadrži štetne tečne materije u rasutom stanju i uključuje tanker za ulje, ako je sertifikovan za prevoz tereta ili dijela tereta koji sadrži štetne tečne materije u tečnom stanju;
- 83) **tanker za ukapljeni prirodni gas** je brod koji se koristi za prevoz ukapljenog prirodnog gasa u tečnom stanju;
- 84) **tank** je zatvoreni prostor formiran kao stalna struktura broda koji je sagrađen za prevoz svih vrsta otpadnih voda i tečnosti;
- 85) **tank za otpadne tečnosti** je tank namijenjen za sakupljanje drenažnih tečnosti, tečnosti nastalih pranjem tankova, kao i za sakupljanje drugih zauljenih mješavina;
- 86) **tečne materije** su supstance čiji pritisak pare ne prelazi apsolutni pritisak od 0,28 MPa na temperaturi od 37,8°C;
- 87) **tečno gorivo** je teški destilat sirove nafte ili ostaci sirove nafte ili njihove mješavine utvrđene Pravilom 20. Priloga I MARPOL konvencije a koji se uglavnom koristi kao pogonsko gorivo za pogonske i pomoćne motore broda u kojem se i prevozi;
- 88) **teško dizel gorivo** je dizel gorivo definisano u Prilogu I MARPOL konvencije;
- 89) **teška frakcija ulja** je:
- sirova nafta koja pri temperaturi od 15 °C ima gustoću veću od 900 kg/m<sup>3</sup> i koja odgovara API stepenu manjem od 25,7;
  - ulje, osim sirove nafte, koje pri temperaturi od 15 °C imaju gustinu veću od 900 kg/m<sup>3</sup> ili kinematičku viskoznost na 50 °C veću od 180 mm<sup>2</sup>/s i koja odgovara kinematičkoj viskoznosti preko 180 cSt;

- bitumen i katran, kao i njihove emulzije;
- 90) **ugljovodoni**ci su sve vrste ugljovodonika, koji se u prirodnom stanju nalazi ispod površine tla ili morskog dna, u tečnom ili gasovitom stanju, uključujući sirovu naftu, prirodni benzin, prirodne gasove i ostale supstance koje se mogu sa njima izvaditi iz ležišta;
- 91) **uklanjanje** je bilo koji oblik spriječavanja, ublažavanja ili otklanjanja opasnosti koje je stvorila olupina kao posljedica velike nezgode, nezgode ili posljedica nastalih usljed vremenskih nepogoda;
- 92) **ulje za kuvanje** je svaka vrsta jestivog ulja ili životinjske masti koja se koristi ili je namijenjena za pripremu hrane, ne uključujući hranu koja je pripremljena pomoću tog ulja;
- 93) **ulje** je nafta u svim oblicima uključujući sirovu naftu, tečno gorivo, talog, uljni otpad i rafinisane proizvode, osim petrohemijskih proizvoda koji su definisani u Prilogu II MARPOL Konvencije, kao i materije definisane u Dodatku I Priloga I MARPOL Konvencije;
- 94) **uljni ostatak-talog** je zaostali otpad uljnih proizvoda nastao tokom redovnih operacija na brodu kao što su prečišćavanje tečnog goriva i ulja za podmazivanje glavnih i pomoćnih motora, odvojenih uljnih otpada sa opreme za filtriranje, uljnog otpada iz posuda za sakupljanje uljnih kapljenja, i otpada hidrauličnog ulja i ulja za podmazivanje;
- 95) **upakovana forma** je oblik pakovanja (zaštite), koji je određen za štetne materije u skladu sa Međunarodnim pravilnikom o prevozu štetnih materija morem (IMDG kodeksu);
- 96) **zauljene mješavine** su smješe sa bilo kojim sadržajem ulja;
- 97) **zauljena kaljužna voda** je voda koja može da bude kontaminirana uljem, nastala procesima kao što su curenje ili radovi na održavanju u mašinskom prostoru, uključujući svaku tečnost koja ulazi u kaljužni sistem, kaljužne jame, kaljužne cjevovode, vrh tanka ili tankove za kaljužnu vodu;
- 98) **zagađenje** je neposredno ili posredno ispuštanje ili potapanje ulja i/ili broskog otpada u more, odnosno emitovanje azotnih oksida (NO<sub>x</sub>), oksida sumpora (SO<sub>x</sub>), supstanci koje oštećuju ozonski omotač i čestica koje doprinose zagađenju vazduha, kao i nezgode koje štetno utiču ili mogu štetno da utiču na živa bića i morske organizme, predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi, ometaju pomorske aktivnosti, uključujući ribarstvo i druge vidove zakonitog korišćenja mora, pogoršavaju kvalitet morske vode i smanjuju mogućnost korišćenja mora za rekreaciju;
- 99) **zagađujuće materije** su materije shodno pravilima iz Priloga I., Priloga II., Priloga III., Priloga IV. i Priloga V. Konvencije Marpol 73/78 i ostatak iz sistema, a za pročišćavanje izduvnih gasova;
- 100) **zaštitna mjera** je svaka mjera koju preduzme svako lice poslije nastanka zagađenja radi sprečavanja ili smanjivanja posljedica zagađenja.

## II. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA

### Član 5

Zabranjeno je ispuštanja zagađajućih materija u vode Crne Gore i ostataka iz sistema za ispuštanje gasova u vazduh sa brodova bilo koje državne pripadnosti koji plove ili se nalaze u lukama, sidrištima ili u vodama Crne Gore, i to:

- ispuštanje ulja, zauljanih mješavina, kaljužnih voda i zauljanog otpada;
- ispuštanje štetnih materija koje su privremeno utvrđene kao takve, voda od pranja tanka ili drugih mješavina koje sadrže takve materije;
- ispuštanje i odlaganje na morsko dno štetnih materija u upakovanoj formi;
- ispuštanje komunalnog otpada;
- ispuštanje štetnih materija u vazduh;
- ispuštanje balastnih voda i taloga iz balastnih tankova ako sadrže štetne materije, patogene mikroorganizme i invazivne vrste;
- primjena antivegetativnih sistema protiv obrastanja broda ako sadrže biocidna organska jedinjenja kalaja;
- namjerno potapanje, spaljivanje i zakopavanje na morskom dnu otpada ili drugih materija.

Zabrana iz stava 1 ovog člana, ne primjenjuje se ako je ispuštanje:

- učinjeno radi sigurnosti broda ili spašavanja ljudskih života na moru;
- nastalo kao posljedica oštećenja plovnog objekta ili njegove opreme;
- nastalo iz razloga sprečavanja zagađivanja i otklanjanja posljedica od zagađivanja.

### Član 6

Organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva (u daljem tekstu: Ministarstvo), saraduje sa pomorskim upravama i drugim nadležnim tijelima država potpisnica MARPOL konvencije u nadzoru morske sredine.

## III. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA ULJEM

### Član 7

Zabranjeno je u vode Crne Gore ispuštanje ulja, zauljenih mješavina i drugih štetnih materija koje sadrže ulje sa svih brodova, bez obzira na državnu pripadnost, koji plove ili se nalaze u vodama i/ili lukama i sidrištima Crne Gore ili koji pristaju uz odobalne objekte koji se nalaze u vodama Crne Gore.

Zabranjeno je svako ispuštanje u more ulja ili mješavine ulja iz teretnog prostora tankera crnogorske državne pripadnosti od 150 BT ili veće van voda Crne Gore na putovanjima u posebnim područjima.

Zabrana iz stava 2 ovog člana, ne primjenjuje se na ispuštanje čistog balasta i balasta iz tankova razdvojenih od tankova tereta i ulja.

Ostaci zauljenih i kaljužnih voda čije je ispuštanje zabranjeno u skladu sa Pravilom 15 Priloga I MARPOL moraju se zadržati na brodu za kasnije ispuštanje u prihvatne lučke uređaje.

Ispuštanja ulja ili uljnih mješavina iz broskog mašinskog prostora dozvoljeno je brodovima crnogorske državne pripadnosti od 400 BT i veće na putovanjima u posebnim područjima ako su ispunjeni zahtjevi iz Pravila 15 B MARPOL i za brodove manje od 400 BT na putovanjima u svim područjima u skladu sa Pravilom 15C MARPOL.

Ispuštanja ulja ili uljnih mješavina sa brodova crnogorske državne pripadnosti od 400 BT i veće iz broskog mašinskog prostora na putovanjima van posebnih područja dozvoljeno je kada su ispunjeni uslovi iz Pravila 15 A MARPOL.

Svako ispuštanje u more ulja ili mješavine ulja iz teretnog prostora tankera crnogorske državne pripadnosti od 150 bruto tonaže ili veće van voda Crne Gore na putovanjima van posebnih područja dozvoljeno je pod uslovima iz Pravila 34. A MARPOL. Ispuštanja ulja iz teretnog prostora za tankere tonaže manje od 150 BT dozvoljeno je u skladu sa Pravilom 34.C MARPOL-a.

Za brodove crnogorske državne pripadnosti koji rade u polarnim vodama ispuštanja ulja dozvoljeno je pod uslovima iz odjeljka 1.1.1. dijela II-A Međunarodnog kodeksa za brodove koje plove polarnim vodama (Polarni kodeks).

Uslove ispuštanju u skladu sa MARPOL pravilima kao i spisak ulja koja mogu dovesti do zagađenja mora sa brodova i njihovu identifikaciju i kategorizaciju u skladu sa smjernicama i kriterijumima iz Priloga I MARPOL konvencije propisuje Ministarstvo.

#### Član 8

Izuzetno od člana 7 ovog zakona ispuštanje je dozvoljeno ako je:

- 1) neophodno radi obezbjeđivanja sigurnosti broda ili spašavanja ljudskih života na moru; ili je
- 2) nastalo kao posljedica oštećenja broda ili njegove opreme pod uslovom:

a) da su preduzete sve mjere predostrožnosti nakon nastanka oštećenja ili otkrivanja ispuštanja u cilju sprečavanja ili minimiziranja ispuštanja, a

b) da zapovjednik, ili brodar ili kompanija broda nijesu postupali sa namjerom da prouzrokuje štetu, ili nepažnjom i sa saznanjem da bi šteta vjerovatno nastala;

- 3) nastalo iz razloga sprečavanja incidenata koje mogu izazvati zagađenje, a u cilju smanjenja štete od zagađenja.

Ispuštanje iz stava 1 tačka 3 ovog člana, može se vršiti na osnovu odobrenja organ uprave nadležan za poslove pomorske sigurnosti (u daljem tekstu: Organ uprave), uz prethodnu saglasnost organizacione jedinice Ministarstva (u daljem tekstu: Lučka kapetanija).

Odobrenje iz stava 3 ovog člana, izdaje se na zahtjev zapovjednika, brodarka ili kompanije broda.

#### Član 9

Lučka kapetanija, po dobijanju informacije o vidljivim tragovima ulja uočenim na ili ispod površine vode u neposrednoj blizini broda ili njegovog traga, mora pokrenuti istragu.

Istraga iz stave 1 ovog člana, uključuje ispitivanje:

- 1) vremenskih i morskih uslova;
- 2) kursa i brzine broda;
- 3) drugih mogućih izvora vidljivih tragova nafte u relevantnoj blizini; i
- 4) svih relevantnih zapisa o ispuštanju ulja i/ili zauljenih mješavina.

#### Član 10

Tanker za ulje od 150 BT i više, kao i svaki drugi brod od 400 BT i više, crnogorske državne pripadnosti, mora da ima brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem (SOPEP).

Brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem vodi se na crnogorskom i engleskom jeziku i sadrži:

- 1) proceduru koju treba da primijeni zapovjednik ili druga odgovorna lica na brodu kojom se prijavljuje incident zagađenja uljem na moru;
- 2) spisak organa ili lica koje treba kontaktirati u slučaju incidenta zagađenja mora uljem;
- 3) detaljan opis radnji koje treba odmah da preduzmu članovi posade broda kako bi se smanjilo ili kontrolisalo ispuštanje ulja nakon incidenta;
- 4) procedure i kontakt lica na brodu za koordinisanu aktivnost broda sa nacionalnim i lokalnim vlastima u preventivnom djelovanju protiv zagađenja.

U slučaju da tanker i brod iz stava 1 ovog člana, osim ulja, prevoze i štetne tečne materije u rasutom stanju, brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, može se objediniti sa brodskim planom za hitno reagovanje u slučaju zagađenja uljem i u tom slučaju naziv tog objedinjenog plana je plan za vanredne situacije u slučaju zagađenja mora sa broda (SMPEP).

#### Član 11

Tanker za ulje od 150 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost koji sprovodi STS operacije, mora da ima STS operativni plan.

Na svakom tankeru iz stava 1 ovog člana, vodi se evidencija o STS operacijama.

Evidencija iz stava 2 ovog člana, čuva se na brodu tri godine i mora da bude dostupna inspeksijskom nadzoru.

#### Član 12

Zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar tankera za ulje od 150 BT i više, crnogorske ili strane državne pripadnosti, koji planira STS operacije u vodama Crne Gore, o tim operacijama obavještava Organ uprave i Lučku kapetaniju u roku ne kraćem od 48 sati prije početka planiranih STS operacija, i dostavlja sve potrebne informacije, a naročito:

- 1) ime, zastavu, pozivni znak, IMO broj i procijenjeno vrijeme dolaska tankera za ulje koji učestvuje u STS operaciji;
- 2) datum, vrijeme i poziciju početka planirane STS operacije;
- 3) mjesto izvođenja STS operacija (sidrištu ili u toku plovidbe broda);
- 4) vrstu i količinu ulja;
- 5) planirano trajanje STS operacije;
- 6) identifikaciju pružaoca STS usluga ili lica zaduženih za kontrolu i pružanje informacija; i
- 7) potvrdu da tanker za ulje ima STS operativni plan.

Ako operacije iz stava 1 ovog člana, nijesu započete u planiranom roku, zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar o tome će obavijestiti Organ uprave i Lučku kapetaniju kao i o novom terminu početka STS operacija, najmanje 48 sati prije početka tih operacija.

Ako se procijenjeno vrijeme dolaska tankera za ulje na poziciju ili područje za STS operacije mijenja za više od šest sati, zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar tog tankera za ulje treba da dostavi Organu uprave i Lučkoj kapetaniji revidirano procijenjeno vrijeme dolaska.

#### Član 13

Odredbe čl. 10, 11 i 12 ovog zakona, ne primjenjuju se na:

- 1) operacije prenosa ulja sa instalacija za proizvodnju ugljovodnika, i operacije na plutajućim skladišnim jedinicama (FSU), koje se koriste za skladištenje ulja proizvedenog na moru;
- 2) operacije snabdijevanja broda uljem;
- 3) STS operacije kojima se obezbjeđuje sigurnost broda i/ili spašavanje ljudskih života na moru, odnosno operacije nakon incidenata zagađenja na moru sa broda kako bi se smanjile negativne posljedice po životnu sredinu;
- 4) STS operacije u kojima je uključen ratni brod, brod pomoćne ratne flote ili drugi brod u vlasništvu države ili kojim upravlja država (javni plovni objekat), a koji se koristi samo za javne nekomercijalne svrhe.

#### Član 14

Tanker za ulje od 150 BT i više, kao i svaki drugi brod od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, dok se nalazi u vodama Crne Gore ili pristaje u luke, sidrišta ili odobalne objekte koji se nalaze u vodama Crne Gore, mora da ima svjedočanstva, isprave i knjige kojima dokazuje svoju sposobnost za plovidbu u pogledu sprečavanja zagađenja mora uljem, i to:

- međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja mora uljem;
- priručnik za rukovanje uljem;
- knjigu o uljima Dio I – radovi u mašinskom prostoru;
- knjigu o uljima Dio II – radovi sa teretom i balastom;
- brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja uljem (SOPEP), brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, odnosno plan za vanredne situacije u slučaju zagađenja mora sa broda (SMPEP).

Tanker za ulje od 150 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost koji sprovodi STS operacije u području iz stava 1 ovog člana, mora da ima STS operativni plan.

Tanker za ulje manji od 150 BT dok se nalazi u području iz stave 1 ovog člana, mora da vodi knjigu o uljima za tankere za ulje ispod 150 BT.

#### Član 15

Instalacije za proizvodnju ugljovodnika koje se nalaze u vodama Crne Gore (fiksne platforme) uključujući platforme za bušenje, plutajuće jedinice za proizvodnju, skladištenje i istovar ulja na moru i plutajuće skladišne jedinice koje se koriste za skladištenje proizvedenog ulja na moru, kada obavljaju istraživanje, iskorištavanje i sa njima povezane postupke sa minaralnim izvorima sa morskog dna i druge platforme moraju ispunjavati zahtjeve iz Pravila 39 (2) MARPOL Priloga I.

### IV. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA ŠTETNIM TEČNIM MATERIJAMA KOJE SE PREVOZE U RASUTOM STANJU

#### Član 16

Zabranjeno je ispuštanje štetnih tečnih materije, balastnih voda, voda od pranja tanka ili drugih mješavina koje sadrže štetne materije u vode Crne Gore, sa brodova bez obzira na državnu pripadnost koji su ovlašćeni prevoziti štetne tečne materije u trupu.

Ako se tereti prevoze u prostoru za teret tankera za prevoz štetnih materija primjenjuje se odredbe člana 7 ovog zakona.

Ispuštanja materija iz stava 1 ovog člana, van voda Crne Gore za brodove crnogorske državne pripadnosti dozvoljena su pod uslovima iz pravila 13 Priloga II MARPOL-a, a ispuštanja u polarnim vodama pod uslovima iz odjeljka 2.1.dijela II-A Polarnog kodeksa.

Uslove ispuštanja iz stava 3 ovog člana, kao i listu štetnih tečnih materija i materija koje su privremeno ocijenjene kao štetne, kriterijume za njihovu identifikaciju i kategorizaciju u skladu s Prilogom II MARPOL-a propisuje Ministarstvo.

Ako određena tečna materija u rasutom stanju nije identifikovana i kategorizovana u skladu sa stavom 4 ovog člana, prevoz i ispuštanje takve materije, kao i ispuštanje balastnih voda i voda od ispiranja tankova ili drugih smjesa koje sadrže tu materiju, kao i bilo koje drugo ispuštanje u more takve materije, je zabranjeno.

#### Član 17

Ispuštanje materija iz člana 16 ovog zakona, dozvoljeno je ako je:

- 1) neophodno radi obezbjeđivanja sigurnosti broda ili spašavanja ljudskih života na moru;
- 2) nastalo kao posljedica oštećenja broda ili njegove opreme, pod uslovom da su preduzete sve mjere predostrožnosti nakon nastanka oštećenja ili otkrivanja ispuštanja u cilju sprečavanja ili minimiziranja ispuštanja, osim ako je zapovjednik, odnosno brodar i/ili kompanija broda postupila sa namjerom da prouzrokuje štetu, ili nepromišljeno i sa saznanjem da bi šteta vjerovatno nastala;
- 3) nastalo radi sprečavanja incidenta koji mogu izazvati veće zagađenje, a u cilju smanjenja štete od zagađenja, pod uslovom da je za preduzetu radnju izdato odobrenje Organa uprave, uz saglasnost organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

Za izdavanje odobrenja iz stava 1 tačka 3 ovog člana, zapovjednik broda je dužan da Organu uprave dostavi:

- 1) procedure i uslove, koji se odnose na ispuštanje štetnih tečnih materija koje se prevoze u rasutom stanju u more;
- 2) procedure koje se odnose na postupak predpranja ili pražnjenja tankova u kojima se prevoze štetne tečne materije u rasutom stanju;
- 3) procedure koje se odnose na ventilaciju ostataka tereta iz tankova u kojima su se prevozile štetne tečne materije u rasutom stanju;
- 4) način upotrebe sredstava za čišćenje ili aditiva koji su se koristili za pranje tankova u kojima su se prevozile štetne tečne materije u rasutom stanju;
- 5) procedure balastiranja i debalastiranja tankova u kojima su se prevozile štetne tečne materije u rasutom stanju.

#### Član 18

Tanker za hemikalije strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore, kao i tanker za hemikalije crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi mora da ima Međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju.

Posada tankera iz stava 1 ovog člana, treba da rukuje štetnim tečnim materijama za vrijeme transporta, ukrcaja i iskrcaja, mjeri preostale količine štetnih tečnih materija u teretnim tankovima, pumpama i pripadajućim cjevovodima, kao i da sprovodi procedure za rukovanje teretom i ostacima tereta na brodu, u skladu sa propisima Priloga II MARPOL Konvencije.

Tanker za hemikalije koji uplovljavaju u vode Crne Gore, kao i tanker za hemikalije crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazili, pored Međunarodnog svjedočanstva o sprečavanju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, u zavisnosti od karakteristika broda i kategorije plovidbe broda na kojem se primjenjuje odgovarajući relevantni instrumenti IMO-a, mora da imaju i:

- međunarodno svjedočanstvo o sposobnosti za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju (ICOF CHE);
- svjedočanstvo o sposobnosti za prevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju (COF CHE);
- svjedočanstvo o sposobnosti izdato u skladu sa odredbama IMO Rezolucije. A.673(16); ili
- međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju (NLS sertifikat) u skladu sa odredbom IMO Rezolucije MEPC.120(52) revidirane od strane MEPC.148(54);
- knjigu tereta;
- priručnik za rukovanje štetnim tekućim materijama u rasutom stanju.

#### Član 19

Brodovi crnogorske državne pripadnosti bruto tonaže 150 BT i bez obzira gdje se nalaze koji su namijenjeni za prevoz štetnih tečnih materija koje se prevoze u rasutom stanju, moraju da posjeduju brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju.

Brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, sačinjava se na crnogorskom i engleskom jeziku i naročito sadrži:

- proceduru obavještanja koju treba da sprovede zapovjednik i druga odgovorna lica na brodu, ako je došlo do incidenta, zagađenja, štetnim tečnim materijama;
- spisak organa ili lica koje treba kontaktirati u slučaju incidenta, zagađenja, štetnim tečnim materijama;
- detaljan opis radnji koje treba odmah da budu preduzete od strane lica na brodu kako bi se smanjilo ili kontrolisalo ispuštanje štetnih tečnih materija nakon incidenta;
- procedure koordinisanih aktivnosti posade broda sa odgovornim licima i institucijama obalne države u borbi protiv zagađenja i određivanje lica, kontaktne tačke na brodu, za te aktivnosti.

Brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora, treba da posjeduju i svi brodovi koje se nalaze u vodama Crne Gore.

### V. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA ŠTETNIM MATERIJAMA KOJE SE PREVOZE U UPAKOVANOJ FORMI

#### Član 20

Prevoz štetnih materija koje se morem prevoze u upakovanoj formi u vodama Crne Gore, dozvoljen je samo ako su u pogledu pakovanja (ambalaže), etiketiranja (označavanja), obilježavanja i prevoza tih materija ispunjeni uslovi iz Prilog III MARPOL Konvencije, Konvencije o sigurnosti ljudskog života na moru (SOLAS konvencije) i odredbi ovog zakona.

Štetne materije koje se prevoze morem u upakovanoj formi moraju da budu uskladištene i obezbijedene tako da se opasnost po morsku sredinu svede na najmanju moguću mjeru bez ugrožavanja sigurnosti broda i lica na brodu.

Ambalaža u kojoj se prevoze štetne materije treba da bude:

- 1) takva da smanji na najmanju moguću mjeru opasnost po morsku životnu sredinu, imajući u vidu njihov specifičan sadržaj;
- 2) trajno označena i obilježena tako da je jasno vidljivo da ambalaža sadrži štetnu materiju.

Prazna ambalaža koja je ranije korišćena za prevoz štetnih materija će se, i nakon pražnjenja tereta tretirati kao štetna materija, osim ako su preduzete odgovarajuće mjere predostrožnosti da ambalaža ne sadrži ostatke, koji su štetni po morsku životnu sredinu.

Način pakovanja, označavanja, obilježavanja, slaganja i odvajanja tereta, vrstu ambalaže i ograničavanje količine štetnih materija, kao i uslove prevoza štetnih materija u pakovanoj formi u vodama Crne Gore u skladu sa smjernicama i kriterijumima iz Priloga III MARPOL Konvencije i Međunarodnog pomorskog kodeksa za opasni teret (IMDG Code) propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove ekologije, organa uprave nadležnog za poslove zaštite i spašavanja i organa uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

#### Član 21

Zabranjeno je izbacivanje štetnih materija koje se prevoze morem u upakovanoj formi u vode Crne Gore, osim ako je ispuštanje potrebno radi očuvanja sigurnosti broda ili sigurnosti ljudskih života na moru.

Ispiranje iscurjele tečnosti van broda koji prevozi štetne materije u upakovanoj formi dozvoljeno je u skladu sa odgovarajućim mjerama zasnovanim na fizičkim, hemijskim i biološkim svojstvima štetnih materija, pod uslovom da se sprovođenjem tih mjera ne ugrožava sigurnost broda i lica na brodu.

Mjere iz stava 2 ovog člana, kao i listu štetnih materija koje se prevoze morem u upakovanoj formi i kriterijume za njihovu identifikaciju i kategorizaciju u skladu sa smjernicama i kriterijumima iz Priloga III MARPOL Konvencije i Međunarodnog pomorskog kodeksa za opasni teret (IMDG Code) propisuje Ministarstvo.

### VI. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA SANITARNIM OTPADNIM VODAMA

#### Član 22

Zabranjeno je sa brodova, bez obzira na državnu pripadnost, ispuštanje sanitarnih otpadnih voda u vode Crne Gore.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na ispuštanja u slučaju:

- 1) broda i putničkih brodova crnogorske državne pripadnosti na putovanju van posebnog područja kada se otpadne vode ispuštaju u skladu sa dijelom A pravila 11 Priloga IV;
- 2) putničkog broda crnogorske državne pripadnosti koji plovi u posebnom području od relevantnog datuma, kada se otpadne vode ispuštaju u skladu sa dijelom B pravila 11 Priloga IV; i
- 3) broda crnogorske državne pripadnosti koji plovi u polarnim vodama, kada se otpadne vode ispuštaju u skladu sa poglavljem 4 dijela II-A Polarne kodeksa.

Uslove ispuštanja iz stava 2 ovog člana, u skladu sa Prilogom IV MARPOL konvencije propisuje Ministarstvo.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na ispuštanja otpadnih voda koje je potrebno preduzeti radi:

- 1) osiguranje sigurnosti broda i ljudskih života na moru; ili
- 2) smanjenja posljedica oštećenja broda ili njegove opreme ako su preduzete sve razumne mjere opreza prije i nakon nastanka oštećenja kako bi se spriječilo ili smanjilo ispuštanje; ili
- 3) ispuštanja otpadnih voda koje se dogodilo u vodama pod jurisdikcijom druge obalne države i bilo je u skladu sa manje strogim zahtjevima koje je ta država propisala.

Ako je otpadna voda pomiješana sa otpadom ili otpadnom vodom pored uslova o ispuštanju iz stava 1 ovog člana moraju da se ispune i uslovi iz priloga MARPOL-a.

#### Član 23

Svi brodovi bez obzira na državnu pripadnost koji se nalaze u vodama Crne Gore, dužni su u skladu sa Pravilom 2 Priloga IV MARPOL-a da imaju Međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja sanitarnim vodama.

### VII. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA MORA SMEĆEM

#### Član 24

Zabranjeno je ispuštati smeće sa broda bilo koje državne pripadnosti u vode Crne Gore, i to:

- 1) bilo koje vrste plastičnog otpada, uključujući ali ne ograničavajući se na sintetičke konope, sintetičke ribarske mreže, plastične kese i pepeo iz spaljivača nastao spaljivanjem plastike;
- 2) otpada od hrane;
- 3) komunalnog otpada;
- 4) ulja za kuvanje;
- 5) pepela iz spaljivača;
- 6) operativnih otpada;
- 7) ostataka tereta;
- 8) životinjskih leševa;
- 9) e-otpada; i
- 10) ribolovne opreme.

Ispuštanje smeća izvan voda Crne Gore za brodove crnogorske državne pripadnosti dozvoljeno je pod sljedećim uslovima:

- ispuštanja smeća u posebnom području u skladu sa Pravilom 6 Prilog V. MARPOL-a;
- izvan posebnih područja dozvoljeno u skladu sa Pravilom 4 Priloga V. MARPOL-a;
- ispuštanja sa instalacija za ugljovodonike i plutajuće platforme dozvoljeno je u skladu sa Pravilom 5 Priloga V. MARPOL-a;
- u polarnim vodama u skladu sa poglavljem 5.2 dijela II-A Polarnog kodeksa.

Ako se otpad miješa sa drugim materijalima koji se izbacuju, a koji su podvrgnuti drugačijim uslovima ispuštanja, primjenice se oni uslovi koji su stroži.

Uslove ispuštanja smeća sa brodova u skladu sa Prilogom V MARPOL-a propisuje Ministarstvo.

Ispuštanje smeća dozvoljeno je ako je:

- 1) neophodno radi obezbjeđivanja sigurnosti broda i lica na brodu ili spašavanja ljudskih života na moru;
- 2) nastalo kao posljedica oštećenja broda ili njegove opreme, pod uslovom da su preduzete sve neophodne mjere predostrožnosti prije i poslije nastanka oštećenja, a u cilju sprečavanja ili minimiziranja ispuštanja;
- 3) posljedica slučajnog gubitka ribolovne opreme sa broda pod uslovom da su preduzete sve mjere predostrožnosti da se takav gubitak spriječi;
- 4) izvršeno radi zaštite morske sredine ili sigurnosti broda ili posade na brodu, a odnosi se na ispuštanje ribolovne opreme.

#### Član 25

Brodovi dužine 12 metara ili više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalaze, brodovi dužine 12 metara i više dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika, koje se nalaze u vodama Crne Gore, moraju da imaju na vidnom mjestu istaknute plakate kojim se obavještavaju posada i putnici o zahtjevima u pogledu ispuštanja smeća.

Brodovi crnogorske državne pripadnosti koji imaju najmanje 100 BT ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica bez obzira gdje se nalaze, brodovi strane državne pripadnosti koji imaju najmanje 100 BT ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika koje se nalaze u vodama Crne Gore, treba da imaju Plan upravljanja smećem.

Plan upravljanja smećem naročito sadrži opis postupaka za minimiziranje, prikupljanje, skladištenje, preradu i odlaganje smeća, kao i lica ili više njih, odgovornih za njegovo sprovođenje.

Brodovi crnogorske državne pripadnosti koji imaju 400 BT i više ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica bez obzira gdje se nalaze, brodovi strane državne pripadnosti koji imaju 400BT i više ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika koje se nalaze u vodama Crne Gore, dužni su da imaju i vode Knjigu evidencije o smeću.

## VIII. SPREČAVANJE ZAGAĐENJA VAZDUHA BRODSKIM IZDUVNIM GASOVIMA

### Član 26

Zabranjena je emisija azot-oksida, sumpor-dioksid, čestica i supstanci koje doprinose zagađenju vazduha sa brodova bez obzira na državnu pripadnost sa brodova u vodama Crne Gore.

Zabrana iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa pravilima MARPOL Priloga VI, i to:

- Pravila 14 (1) (4) (6) MARPOL Priloga VI. (sumporni oksidi);
- Pravila 13 MARPOL Priloga VI (azotni oksidi);
- Pravila 15 (isparljiva organska jedinjenja).

Zabrana iz stava 1 ovog člana, ne primenjuje se ako je:

- 1) emisija neophodna, radi obezbjeđenja sigurnosti broda ili spašavanja ljudskih života na moru;
- 2) emisija nastala kao posljedica oštećenja broda ili njegove opreme, pod uslovom;
  - da su preduzete sve mjere predostrožnosti prije i poslije nastanka oštećenja, kako bi se spriječilo ili svelo na najmanju moguću mjeru ispuštanje;
  - da zapovjednik, brodar ili kompanija broda nije postupila sa namjerom da prouzrokuje štetu, ili nepromišljeno i sa saznanjem da bi šteta vjerovatno nastala;
- 3) Organ uprave izdao dozvolu brodu za izvođenje probne vožnje, kojom se unapređuje razvoj tehnologija za smanjenje i kontrolu emisije gasova sa brodova i programa projektovanja motora.

Način ispuštanja vazduha od brodskih izduvnih gasova u skladu sa Prilogom VI MARPOL-a propisuje Ministarstvo.

### Član 27

Ograničenje sadržaja sumpora u tečnom gorivu, kao i uslove korišćenja tečnog goriva na brodu (u daljem tekstu: kompatibilno gorivo), dok se nalazi u vodama Crne Gore u skladu sa Pravilom 18 Prilogom VI MARPOL konvencije propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Inspekcija sigurnosti plovidbe vrši pregled brodskih dnevnika i dostavnica za gorivo kod najmanje 10% ukupnog broja pojedinačnih brodova koji godišnje pristaju ili borave u teritorijalnim vodama Crne Gore i utvrđuje se kao prosječan broj brodova u posljednje tri godine, prema podacima sistema SafeSeaNet.

Provjera sadržaja sumpora goriva obavlja se uzorkovanjem, analizom ili oba postupka zajedno, kod najmanje 40% procenta pregledanih brodova.

Odabir brodova na kome se vrši uzorkovanje može se vršiti i na osnovu nacionalnih mehanizama ciljane provjere na osnovu rizika, uključujući posebna upozorenja iz informacionog sistema Unije.

Broj brodova iz stava 4 ovog člana može se smanjiti najviše za 50% ako:

- 1) se moguća neusklađenost provjerava daljinskim nadzorom ili brzim skeniranjem; ili
- 2) se dokumentaciona provjera vrši za najmanje 40% brodova godišnje.

Inspekcija sigurnosti plovidbe može koristiti mehanizam koji se odnosi na ciljane provjere zasnovane na temelju rizika kao zamjenu za učestalosti iz st. 1 i 2 ovog člana.

### Član 28

Uzorkovanje i analiza goriva pri isporuci brodovima obavezno se obavljaju ako je kod dobavljača brodskog goriva, registrovanog u Crnoj Gori, u najmanje tri navrata tokom jedne godine utvrđeno da je isporučio gorivo koje nije u skladu sa specifikacijom iz dostavnice.

Provjere se vrše na osnovu prijava iz informacionog sistema i podataka iz godišnjeg izvještaja nadležnog organa.

Prilikom provjere sadržaja sumpora u gorivu primjenjuje se postupak u sljedećim fazama:

- 1) pregled brodskih dnevnika i dostavnica za gorivo;
- 2) prema potrebi, primjena jedne ili obje sljedeće metode:
  - a) analiza zapečaćenih uzoraka uzetih prema MARPOL Annex VI;
  - b) nasumično uzorkovanje brodskih goriva na brodu iz sistema u upotrebi.

Inspektor unosi sve podatke o provjeri i nalazima u zapisnik u skladu sa članom 10 ovog pravilnika, odmah nakon izvršene provjere.

Uzorkovanje se vrši na ventilima za uzimanje uzoraka u sistemu za dovod goriva, prema brodskom planu odobrenom od države zastave broda ili priznate organizacije koja djeluje u njeno ime.

Ako takvo mjesto ne postoji, uzorkovanje se vrši na mjestu koje:

- 1) je lako i sigurno dostupno;
- 2) omogućava uzorkovanje različitih kategorija goriva;
- 3) nalazi se iza odvoda goriva iz spremnika;
- 4) je najbliže i najsigurnije mjestu ulaska goriva u mašinu u upotrebi ili gorioniku kotla;
- 5) je predloženo od strane broda i odobreno od strane inspektora.

Uzorkovanje se može obaviti na više mjesta radi provjere kontaminacije goriva.

Uzorak mora biti dovoljan za popunjavanje najmanje tri reprezentativne boce.

Nadležni organ obezbjeđuje:

- 1) da inspektor plombira boce jedinstvenom identifikacijom;
- 2) da se dvije boce šalju na laboratorijsku analizu;
- 3) da jedna boca ostaje na brodu najmanje 12 mjeseci.

### Član 29

Godišnji izvještaj dostavlja se Komisiji i sadrži najmanje sljedeće podatke:

- 1) broj nesukladnosti i prosječni sadržaj sumpora;
- 2) broj provjera dokumentacije;
- 3) slučajeve nedostupnosti goriva;
- 4) obavještenja i protestna pisma dobavljačima;
- 5) registar dobavljača goriva;

- 6) opis korišćenja alternativnih metoda;
- 7) opis ciljane provjere zasnovane na riziku;
- 8) ukupan broj pokrenutih postupaka i kazni koje je nadležno tijelo odredilo i operaterima brodova i dobavljačima brodskih goriva;
- 9) detalje za svaki pregledani brod: IMO i pozivni broj, vrstu, starost, tonažu, detalje o brodskim dnevnicima, knjiga ulja, izvještaj o uzrokovanju goriva i analizi, relevantne podatke o dostavnicama za gorivo, mjestu snadbjevanja gorivom, postupcima promjene goriva i evidenciji, preduzete mjere, pravne postupke i izrečene kazne.

Ministarstvo mora osigurati vezu između informacionog sistema Evropske Komisije i svojih nacionalnih sistema, u kojima se mogu bilježiti barem jednaka polja sa podacima kao i u informacijskom sustavu Evropske komisije, ili podnositi elektronske izvještaje o svim stavkama iz stava 1 ovog člana.

#### Član 30

Spaljivanje na brodu u vodama Crne Gore dozvoljeno je samo u brodskom spaljivaču u skladu sa Pravilom 16 Priloga VI MARPOL-a.

Zabranjeno je spaljivanje sljedećih materija na brodu:

- 1) ostatke tereta koji su predmet Priloga I, II ili III MARPOL konvencije ili srodnih kontaminiranih materijala za pakovanje;
- 2) polihlorovanih bifenila (PCB);
- 3) smeća koje sadrži više od tragova teških metala;
- 4) rafiniranih naftnih proizvoda koji sadrže jedinjenja halogena;
- 5) taloga otpadnih voda i uljnih ostataka – taloga, iako se nijedan od tih taloga ne stvara na brodu;
- 6) ostataka iz sistema za prečišćavanje izduvnih gasova.

Uslove spaljivanja na brodu u skladu sa MARPOL prilogom VI na brodu u vodama Crne Gore propisuje Ministarstvo.

#### Član 31

Brodu je zabranjeno korišćenje EGCS u otvorenom režimu rada u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore.

Brod može da koristi EGCS u zatvorenom režimu rada u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore u skladu sa Prilogom VI MARPOL konvencije.

Brod ne smije da ispušta ostatke i mulj iz EGCS sistema.

#### Član 32

Brod od 400 BT i više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi, instalacija za proizvodnju ugljovodonika dok se nalaze u vodama Crne Gore, brod od 400 BT i više, strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore mora da posjeduju:

- Međunarodno svjedočanstvo o preventivnoj zaštiti zagađenja vazduha;
- Međunarodno svjedočanstvo o energetskej efikasnosti za novoizgrađeni brod samo ako je izdat u kompletu sa Indeksom projektovanja energetske efikasnosti (EEDI), naznačenom na samom svjedočanstvu i Planom upravljanja energetskej efikasnošću broda (SEEMP), koji ne mora da bude odobren od strane države zastave broda;
- Međunarodno svjedočanstvo o energetskej efikasnosti za postojeći brod, koji nije novoizgrađeni brod, važi samo ako je izdat u kompletu sa Planom upravljanja energetskej efikasnošću broda (SEEMP), koji ne mora da bude odobren od države zastave broda.

Tanker za prevoz sirove nafte, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, mora da ima i da sprovodi Plan upravljanja isparljivim organskim jedinjenjima (VOCs), odobren od strane države zastave broda.

Instalacije za proizvodnju ugljovodonika, kao i plutajuća platforma koja se nalazi u vodama Crne Gore, kao i brodovi od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljavaju u vode Crne Gore i imaju instalirane dopunjujuće rashladne i protivpožarne sisteme, koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, dužni su da vode Knjigu evidencije supstanci koje oštećuju ozonski omotač.

Brod od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, mora da ima na brodu poseban Plan upravljanja energetskej efikasnošću broda (SEEMP), koji može da bude dio Sistema upravljanja sigurnošću broda (SMS).

Brod od 5.000 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, u pogledu emisije ugljendioksida (CO<sub>2</sub>) ispuštenog tokom putovanja iz njegove posljednje luke do luke pristajanja u Crnoj Goru i od crnogorske luke do njegove sljedeće luke pristajanja, mora da ima na brodu izjavu o usklađenosti, koju izdaje pravno lice koje ocjenjuje planove praćenja i izvještavanja emisija CO<sub>2</sub> broda i sastavlja izvještaj o verifikaciji.

Lice iz stava 5 ovog člana, akredituje nacionalno akreditaciono tijelo za praćenje emisija CO<sub>2</sub> države zastave broda.

### IX. DVOSTRUKA OPLATA ILI EKVALENTNI PROJEKTNII ZAHTJEVI ZA TANKERE ZA ULJE SA JEDNOSTRUKOM OPLATOM

#### Član 33

Tankerima za ulje, koji nijesu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom, zabranjuje se:

- 1) upis u upisnik brodova Crne Gore i plovidba pod zastavom Crne Gore;
- 2) uplovljavanje u luke Crne Gore ili pristajanje uz instalacije za proizvodnju ugljovodonika i drugim odobalnim objektima u vodama Crne Gore, nezavisno od državne pripadnosti broda.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, tankeri za ulje kategorije 2 ili tankeri za ulje kategorije 3, opremljeni samo tankovima dvodna ili bočnim visećim tankovima, čiji prostor se ne koristi za prevoz ulja i proteže se cijelom dužinom teretnih tankova, ili su opremljeni prostorima sa dvostrukom oplatom koji se ne koriste za prevoz ulja i koji se protežu cijelom dužinom teretnih tankova, i ne ispunjavaju uslove koji su propisani Pravilom 20.1.3. Priloga I. MARPOL konvencije, mogu se koristiti za prevoz tereta, ali ne duže od dana u kojem brod navršava 25 godina starosti računajući od dana isporuke broda.

Tankerima za ulje nosivosti 600 tona i više koji prevoze teške frakcije ulja, koji nisu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom, zabranjuje se upis u upisnik brodova Crne Gore i plovidba pod zastavom Crne Gore.

Tankerima za ulje nosivosti 600 tona i više, koji prevoze teške frakcije ulja nezavisno od državne pripadnosti broda, koji nisu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom, zabranjuje se:

- 1) uplovljavanje u luke i isplavlavanje iz luka u Crnoj Gori;
- 2) sidrenje i pristajanje uz instalacije za proizvodnju ugljovodonika i drugim odobalnim objektima u vodama Crne Gore.

#### Član 34

Tankerima za ulje sa jednostrukom oplatom, nezavisno od državne pripadnosti broda, starijim od 15 godina, zabranjuje se uplovljavanje u luke i isplavlavanje iz luka Crne Gore, kao i sidrenje i pristajanje uz instalacije za proizvodnju ugljovodonika i druge odobalne objekte u vodama Crne Gore, ako ne ispunjavaju zahtjeve Programa procjene stanja utvrđenog Rezolucijom Međunarodne pomorske organizacije MEPC 94(46) od 27. aprila 2001. godine, izmijenjenom i dopunjenom Rezolucijom MEPC 99(48) od 11. oktobra 2002. godine i Rezolucijom MEPC-a 112(50) od 4. decembra 2003. godine.

#### Član 35

Izuzetno od čl. 33 i 34 ovog zakona, u vanrednim okolnostima Lučka kapetanija može dozvoliti pojedinom brodu uplovljavanje u luke i isplavlavanje iz luka u Crnoj Gori, sidrenje i pristajanje uz instalacije za proizvodnju ugljovodonika i druge odobalne objekte u vodama Crne Gore, pod uslovom da je:

- 1) tanker za ulje u opasnosti i traži mjesto skloništa;
- 2) tanker za ulje bez tereta na putovanju prema luci popravke broda.

#### Član 36

Ministarstvo obavještava IMO o svojoj odluci o zabrani uplovljavanja za tankere za ulje, koji plove u skladu sa Pravilom 20.5 Priloga I Konvencije MARPOL, u luke ili terminale na moru pod njenom nadležnošću na osnovu Pravila 20.8.2 Priloga I Konvencije MARPOL.

Ministarstvo obavještava IMO ako dozvoli, suspenduje, opozove ili ukloni iz upotrebe tankere za ulje kategorije 1 ili 2 koji imaju pravo plovidbe pod crnogorskom zastavom u skladu sa članom 34 ovog zakona, na osnovu Pravila 20.8.1 Priloga I Konvencije MARPOL.

#### Član 37

Odredbi čl. 33 do 36 zakona, primjenjuje se na tankere za ulja nosivosti 5.000 tona i više i na tankere za ulja nosivosti 600 tona i više koji prevoze teške frakcije ulja, i koji:

- 1) su crnogorske državne pripadnosti;
- 2) nezavisno od državne pripadnosti broda, uplovljavaju u luke i isplavljavaju iz luka u Crnoj Gori, sidre ili pristaju uz instalacije za proizvodnju ugljovodonika i druge odobalne objekte u vodama Crne Gore.

Odredbi stava 1 ovog člana, ne primjenjuju se na ratne i javne brodove, s tim da su ratni i javni brodovi, dužni da preduzmu sve mjere koje bi onemogućile zagađenje mora uljem.

### X. KONTROLA OPASNIH MATERIJALA UGRAĐENIH NA BRODOVIMA I RECIKLIRANJE BRODOVA

#### Član 38

Kontrola opasnih materijala ugrađenih na brodovima i recikliranje brodova primjenjuju se na:

- 1) brodove crnogorske državne pripadnosti;
- 2) strane brodove koji pristaju u luku ili na sidrište Crne Gore.

Kontrola opasnih materijala ugrađenih na brodovima i recikliranje brodova ne primjenjuju se na:

- 1) ratne brodove i javne brodove;
- 2) brodove bruto tonaže manje od 500BT;
- 3) brodove crnogorske državne pripadnosti koji tokom svog perioda eksploatacije plove samo u vodama Crne Gore.

#### Član 39

Zabranjena je ugradnja i upotreba sljedećih štetnih materijala na brodovima:

- 1) azbesta;
- 2) supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 3) polihlorovani bifenili (PCB);
- 4) perfluorooktan sulfonske kiseline (PFOS); i
- 5) jedinjenja i sistemi protiv obrastanja.

Svaki novi i postojeći brod, bez obzira na državnu pripadnost, dužan je da posjeduje popis štetnih materijala koji čine sastavni dio konstrukcije broda ili njegovih uređaja i opreme, njihov položaj na brodu, kao i približne količine.

Kompanija ili brodar broda koji ide na recikliranje, dužni su da posjeduju plan recikliranja tog broda i popis štetnih materijala na brodu.

Sadržaj i način izrade plana recikliranja broda, uslove koje ispunjava brodar, odnosno kompanija i operater postrojenja za recikliranje broda u procesu potvrđivanja plana za recikliranje broda, u skladu sa smjericama Međunarodne pomorske organizacije propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

Detaljniji opis i mjere kontrole štetnih materijala, upravljanje štetnim materijalima na brodu, popis štetnih materijala, kao i postupak i uslove za izradu Plana recikliranja broda propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

#### Član 40

Radi kontrole štetnih materijala ugrađenih na brodovima i radnji povezanih sa recikliranjem, brodovi crnogorske državne pripadnosti podliježu sljedećim pregledima:

- 1) osnovnom pregledu;
- 2) redovnom obnovnom pregledu;
- 3) vanrednom pregledu;
- 4) završnom pregledu.

Pregled brodova iz stava 1 ovog člana, vrši Organ uprave ili priznata organizacija, u skladu sa smjernicama Međunarodne pomorske organizacije.

Nakon obavljenog osnovnog pregleda Organ uprave, odnosno priznata organizacija izdaje Svjedočanstvo o popisu štetnih materijala, a nakon obavljenog redovnog obnovnog ili vanrednog pregleda potvrđuje već postojeće Svjedočanstvo o popisu štetnih materijala.

Nakon obavljenog završnog pregleda Organ uprave, odnosno priznata organizacija izdaje Svjedočanstvo o spremnosti broda za recikliranje, koje sadrži naziv Operatora postrojenja za recikliranje broda i mjesto postrojenja za recikliranje broda.

Način i uslove obavljanja pregleda iz stava 1 ovog člana, uslove koje treba da ispuni brod kojem se izdaje Svjedočanstvo o popisu štetnih materijala, odnosno Svjedočanstvo o spremnosti broda za recikliranje, kao i postupak izdavanja i potvrđivanja svjedočanstava, obrasce, trajanje i važenje svjedočanstava, utvrđuju se Tehničkim pravilima.

#### Član 41

Brodovi strane državne pripadnosti i koji se namjeravaju upisati u upisnik brodova Crne Gore, moraju imati popis štetnih materijala ili da taj popis sastave najkasnije šest mjeseci od dana upisa, odnosno tokom bilo kojeg pregleda iz člana 44 stava 1 ovog zakona, u zavisnosti od vrste pregleda koji treba da se izvrši.

#### Član 42

Zabranjeno je recikliranje brodova, kao i ispuštanje ulja i broskog otpada sa brodova koji su smješteni na kopnenom dijelu luke ili nekog drugog dijela obalnog područja Crne Gore, radi popravke ili prepravke.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, operater postrojenja za recikliranje brodova može da vrši recikliranje u postrojenju za recikliranje brodova koje je smješteno u Crnoj Gori ako posjeduje odobrenje za recikliranje brodova.

Postupak izdavanja odobrenja i uslove koje trebaju da ispune postrojenja za recikliranje brodova i operater postrojenja za recikliranje propisuje Ministarstvo uz saglasnost organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

### XI. SISTEMI PROTIV OBRASTANJA TRUPA NA BRODOVIMA

#### Član 43

Sistemi protiv obrastanja trupa na brodovima primjenjuju se na:

- 1) brodove crnogorske državne pripadnosti;
- 2) brodove strane državne pripadnosti, a koji su kontrolisani, korišćeni i kojima se upravlja pod funkcionalnom nadležnošću Crne Gore;
- 3) brodove koji uplovljavaju u luke Crne Gore ili odobalni terminal, osim brodova iz tač. 1 i 2 ovog stava.

Zabranjeno je nanošenje ili ponovno nanošenje organskokalajnih jedinjenja na brodovima iz stava 1 ovog člana, koja djeluju kao biocidi u sistemima protiv obrastanja na brodovima.

Brodovi i instalacije za proizvodnju ugljovodnika, koji su stekli pravo da viju zastavu Crne Gore poslije 1. jula 2003. godine i čiji su sistemi protiv obrastanja nanijeti, promijenjeni ili zamijenjeni poslije toga datuma, u svojim sistemima protiv obrastanja na trupu ili spoljnim djelovima i površinama ne smiju sadržati organskokalajna jedinjenja koja djeluju kao biocidi i koja nijesu u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova, osim ako su prekriveni premazom koji onemogućava ispiranje takvih jedinjenja iz sistema protiv obrastanja u podlozi.

Na brodovima i instalacijama za proizvodnju ugljovodnika iz stava 1 ovog člana, a koji su sagrađeni 1. januara 2008. godine ili kasnije, zabranjuje se upotreba organokalajnih jedinjenja koja djeluju kao biocidi u sistemu protiv obrastanja na trupu ili spoljnim dijelovima i površinama, kao i premaza koji onemogućavaju ispiranje takvih jedinjenja iz sistema protiv obrastanja u podlozi, ako nijesu u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova.

Odredbe stava 1 ovog člana, ne primjenjuju se na ratne brodove i javne brodove, a odredbe st. 3 i 4 ovog člana, ne primjenjuju se na instalacije za proizvodnju ugljovodnika sagrađene prije 1. jula 2003. godine koje od tog perioda nijesu bile na suvom doku.

#### Član 44

Na brodove koji plove pod zastavom crnogorske državne pripadnosti u vezi sa pregledom i izdavanjem svjedočanstava primjenjuje se sljedeće:

- 1) od 1. jula 2003. treba pregledati brodove od 400 BT i više, osim instalacija za proizvodnju ugljovodnika i drugih odobalnih objekata i mora im se izdati svjedočanstvo u skladu sa zahtjevima iz člana 43 stav 6 ovog zakona, prije nego što se brod po prvi put pušti u plovidbu ili prilikom mijenjanja ili zamjene sistema protiv obrastanja;
- 2) brodovi dužine 24 metra ili više, ali manji od 400 BT, osim instalacija za proizvodnju ugljovodnika i drugih odobalnih objekata, moraju imati deklaraciju AFS kojom se dokazuje usklađenost sa članom 43 ovog zakona;
- 3) Ministarstvo može uspostaviti odgovarajuće mjere za brodove koji nijesu obuhvaćeni tač. 1 i 2 ovog stava kako bi se osigurala usklađenost.

Ministarstvo priznaje:

- sva svjedočanstva AFS izdata od 1. jula 2003.;
- sve izjave o usklađenosti AFS u godini nakon datuma koji se navodi u alineji 1 ovog stava;
- sve deklaracije AFS izdate od 1. jula 2003.

Uz deklaracije iz stava 2 alineje 3 ovog člana moraju se priložiti odgovarajuće isprave (kao što su potvrde o prijemu u boje ili račun ugovarača) ili moraju sadržati odgovarajuću ovjeru.

Brodovi od 400 BT i više, osim instalacija za proizvodnju ugljovodnika i drugih odobalnih objekata od 1. jula 2003. godine dužni su da izvrše:

- početni pregled, prije prvog puštanja broda u plovidbu ili kada je brod radi nanošenja sistema protiv obrastanja prvi put u suvom doku; i

- pregled prilikom promjene ili zamjene sistema protiv obrastanja, koji se ovjerava na svjedočanstvu AFS.  
Pregled iz stava 4 ovog člana mora osigurati punu usklađenost sistema protiv obrastanja brodova sa čl. 43 st. 2 do 5 ovog zakona.

Pregled iz stava 4 ovog člana sprovode ovlašćeni službenici Ministarstva ili priznata organizacija koju ovlasti Vlada Crne Gore.

Pregled iz stava 4 ovog člana i izdavanje svjedočanstva AFS za sisteme protiv obrastanja na brodovima crnogorske državne pripadnosti mora da se vrši u skladu sa zahtjevima datim u Prilogu 4. Konvencije AFS i Rezolucije MEPC 102. (48).

Brodovi koji viju zastavu države članice koja nije stranka Konvencije AFS moraju da imaju svjedočanstvo AFS u skladu sa obrascem utvrđenim u Prilogu II. Regulative 782/2003.

Brodovi iz stava 8 ovog člana pri dokazivanju usklađenosti sa zahtjevima iz člana 43 st. 2 do 5 ovog zakona mogu se pozvati na izjavu o usklađenosti AFS, koju zamjenjuje svjedočanstvo AFS najkasnije godinu dana nakon datuma navedenog u stavu 1 ovog člana.

## XII. UPRAVLJANJE I NADZOR BALASTNIH VODA

### Član 45

Upravljanje balastnim vodama su mehanički, fizički, hemijski i biološki procesi, bilo pojedinačni ili kombinovani, kojima se uklanja, čini bezopasnim ili izbjegava prihvatanje ili ispuštanje štetnih vodenih organizama ili patogena u balastnim vodama i talozima.

### Član 46

Upravljanje balastnim vodama primjenjuje se na:

1) brodove crnogorske državne pripadnosti bez obzira na kategoriju plovidbe;  
2) brodove nezavisno od njihove državnoj pripadnosti, koji uplovljavaju u luke ili sidrišta Crne Gore, pristaju na vanobalne objekte, plove ili se nalaze u njenim vodama;

Upravljanje balastnim vodama ne primjenjuje se na:

1) brodove koji nisu namijenjeni ili konstruisani za prenos balastne vode;  
2) brodove crnogorske državne pripadnosti koji tokom svog vijeka eksploatacije plove samo u vodama Crne Gore, i čije ispuštanje balastnih voda ne može zagaditi životnu sredinu, zdravlje ljudi, ugroziti imovinu ili resurse susjednih ili drugih država;  
3) ratne brodove i javne brodove, koji se koriste samo za nekomercijalne potrebe države;  
4) brodove koji imaju stalnu balastnu vodu u hermetički zatvorenim brodskim tankovima, koja se ne ispušta.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana, Ministarstvo može proširiti obavezu upravljanja balastnim vodama na sve ili pojedine brodove koji plove ili borave isključivo u unutrašnjim morskim vodama ili teritorijalnom moru Crne Gore, ako se utvrdi da bi iskrcaj balastnih voda sa broda ili brodova ugrozio ili štetio okolini, ljudskom zdravlju ili imovini u Crnoj Gori ili susjednim državama.

### Član 47

Zabranjeno je prihvatanje ili ispuštanje balastnih voda sa brodova u vode Crne Gore ako prethodno nijesu sprovedene mjere upravljanja balastnim vodama u skladu sa ovim zakonom.

### Član 48

Odredba člana 47 ovog zakona, o obavezi sprovođenja mjera upravljanja balastnim vodama ne primjenjuje se u sljedećim slučajevima:

1) kada je prihvatanje ili ispuštanje balastnih voda i taloga neophodno radi obezbjeđivanja sigurnosti broda u situacijama hitnosti ili spašavanja života na moru;  
2) neočekivanog ispuštanja ili prihvatanja balastnih voda i taloga do kojeg dolazi usljed oštećenja broda ili njegove opreme, pod uslovom:

- da su preduzete sve mjere predostrožnosti prije i nakon takvog događaja ili otkrića oštećenja ili ispuštanja, za potrebe sprečavanja ispuštanja ili njegovog smanjenja na minimum;

- da vlasnik broda, kompanija ili ovlašćeni oficir nijesu namjerno ili krajnom nepažnjom.

3) prihvatanja i ispuštanja balastnih voda i taloga za potrebe izbjegavanja ili smanjenja na minimum incidenata, koji dovode do zagađenja sa broda;

4) ako se ispušta balastna voda koja je promijenjena na otvorenom moru u skladu sa standardom D-1 Konvencije o balastnim vodama;

5) ako brod ispunjava standarde o D-2 Konvencije o obradi balastnim vodama;

6) ispuštanja balastne vode i taloga sa broda na istom mjestu odakle potiče ta balastna voda i talozi i ako nije došlo do miješanja te vode sa netretiranom balastnom vodom i talozima iz drugih oblasti.

### Član 49

Odredba člana 47 ovog zakona, ne primjenjuje se na brod koji ukrcava ili iskrcava balastne vode u Crnoj Gori, a koji plove između tačno određenih luka ili područja, osim uz saglasnost Ministarstva.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana, može se dati samo na osnovu sprovedene procjene rizika u skladu sa Smjernica za procjenu rizika – G7 (IMO rezolucija MEPC.162(56)), sa izmijenjenama i dopunama, kako bi se osiguralo da to ne ugrožava okolinu, ljudsko zdravlje, imovinu ili sredstva u Crnoj Gori, susjednim ili drugim državama.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana može se dati samo u slučaju da brod ne miješa balastne vode i talog sa balastnim vodama i talogom ukrcanim u drugom području ili luci.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana može se dati na rok ne duži od pet godina, i primjenjuju se nakon što Ministarstvo obavijesti IMO o oslobađanju, kada ta informacija bude dostavljena državama strankama BWM Konvencije.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana može se dati i na osnovu međunarodnog ugovora.

Saglasnost iz stava 1 ovog člana upisuje se u Knjigu o balastnim vodama.

#### Član 50

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen prije 2009. godine sa kapacitetom tankova za balastne vode od, između i uključujući, 1,500 i 5,000 metara kubnih, treba da upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balasnim vodama.

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen prije 2009. godine sa kapacitetom tankova za balastne vode manjim od 1,500, odnosno većim od 5,000 metara kubnih, treba da upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balasnim vodama.

Standarde upravljanja balasnim vodama iz st. 1 i 2 ovog člana, svaki brod treba da ispuni najkasnije nakon prvog redovnog međupregleda ili redovnog obnovnog pregleda, u zavisnosti od toga koji od ova dva pregleda se izvrši ranije, odnosno nakon godišnjice isporuke broda, a u godini ispunjavanja standarda koji se odnose na taj brod.

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen 2009. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode koji je manji od 5,000 metara kubnih, treba da upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama.

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen 2009. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode od 5,000 ili više metara kubnih, treba da upravlja balastnim vodama u skladu sa odredbama stava 2 ovog člana.

Brod sagrađen 2012. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode od 5,000 ili više metara kubnih, treba da upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama.

Odredbe st.1 do 6 ovog člana, ne primjenjuju se na brodove koji ispuštaju balastne vode u lučka postrojenja za prihvat balasnih voda.

Upravljanje balasnim vodama, može da se vrši i na način koji nije propisan u st. 1 do 6 ovog člana, pod uslovom da se na taj način obezbjeđuje barem isti nivo zaštite okoline, zdravlja ljudi, imovine ili resursa, i pod uslovom da je odobren od Pomorskog komiteta za zaštitu morskog sredine IMO-a.

#### Član 51

Brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koriste izmjenu balastnih voda moraju to da vrše sa najmanje 95 posto volumetričke izmjene balastnih voda.

Brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koriste izmjenu balastnih voda pumpanjem, smatra se da ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana, ako je pumpanjem izmijenjen trostruki volumen svakog balastnog tanka.

Ukoliko je pri izmjeni balastne vode pumpanjem izmijenjeno manje od trostrukog volumena svakog balastnog tanka, ta se izmjena može prihvatiti pod uslovom da brod može dokazati da je izmijenjeno najmanje 95 posto volumena balastnih tankova i ako je to predviđeno Planom upravljanja balastnim vodama.

Brod koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koristi izmjenu balastnih voda, mora uvijek kada je to moguće obavljati izmjenu balastnih voda najmanje 200 nautičkih milja udaljen od najbližeg kopna i u morskim vodama čija dubina iznosi najmanje 200 metara.

Ukoliko brod ne može da izvrši izmjenu balastnih voda u skladu sa stavom 4 ovog člana, ta se izmjena balastnih voda mora vršiti na najmanje 50 nautičkih milja od najbližeg kopna i u morskim vodama čija je dubina najmanje 200 metara.

Izuzetno od odredbi st. 4 i 5 ovog člana, brodovi mogu izmijeniti balastne vode i u područjima koja su za to određena u skladu sa odredbama Konvencije i Smjernica za određivanje područja izmjene balastnih voda G14 (IMO rezolucija MEPC.151(55), sa izmijenama i dopunama.

Organ uprave neće zahtijevati od zapovjednika broda skretanje sa svog planiranog putovanja, odnosno kašnjenje u dolasku broda u luku, kako bi ispunio neki od zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Organ uprave neće zahtijevati od zapovjednika broda, koji vrši izmjenu balastnih voda da ispuni uslove iz stava 1 ovog člana, ako zapovjednik smatra da bi takva promjena usljed nepovoljnih vremenskih prilika, konstrukcije broda ili pritiska, neispravnosti opreme ili ostalih vanrednih uslova, ugrozila sigurnost ili stabilitet broda, sigurnost njegove posade i/ili putnika.

Ako zapovjednik broda ne izvrši izmjenu balasnih voda iz razloga navedenih u stavu 3 ovog člana, dužan je da to unese u Knjigu evidencije balasnih voda.

#### Član 52

Brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koriste izmjenu balastnih voda mogu ispustiti morsku vodu čiji je salinitet iznad 36‰.

Ukoliko balastna voda ima salinitet niži od 36‰ dodatnim analizama se ispituje sastav morske vode pri čemu broj fitoplanktonskih organizama (mikroplankton), ne smije prelaziti broj od 105 stanica L-1 i ne smije sadržavati dinoflagelatne ciste.

#### Član 53

Brodovi koji upravljanje balastnim vodama sprovode putem obrade balastnih voda, mogu ispustiti manje od 10 živih organizama većih ili jednakih 50 mikrometara, i manje od 10 živih organizmima po mililitru, čije su dimenzije manje od 50 mikrometara, odnosno čije su minimalne dimenzije veće od ili jednake 10 mikrometara, pri čemu ispuštanje indikatorskih mikroorganizama ne može biti veće koncentracije iz stava 2 ovog člana.

Indikatorski mikroorganizmi, kao standard za ljudsko zdravlje, uključuju:

- toksični mikroorganizam *Vibrio cholerae* (O1 i O139) sa manje od 1 kolonije (cfu) na 100 mililitara ili manje od 1 kolonije (cfu) po 1 gramu (mokra težina) uzorka zooplanktona;
- *Escherichia coli*, manje od 250 kolonija (cfu) na 100 mililitara;
- crijevni enterokok, manje od 100 kolonija (cfu) na 100 mililitara.

#### Član 54

Sisteme za obradu balastnih voda, osim sistema koji koriste aktivne materije, odobrava priznata organizacija, u skladu sa Smjericama G8 – Smjernice za odobrenje sistema upravljanja balastnim vodama (IMO rezolucija MEPC.174(58), sa izmijenama i dopunama.

Sisteme za obradu balastnih voda koji koriste aktivne materije odobrava IMO u skladu sa Smjericama G9 – Smjernice za odobravanje sistema upravljanja balastnim vodama, koji uključuje korišćenje aktivnih materija (IMO rezolucija MEPC.169(57), sa izmijenama i dopunama.

Sistemi za obradu balastnih voda moraju da budu sigurni za brod, njegovu opremu i posadu.

#### Član 55

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, treba da posjeduje i primjenjuje Plan upravljanja balastnim vodama.

Plan upravljanja balastnim vodama odobrava država zastave broda.

Plan upravljanja balastnim vodama je poseban za svaki brod i treba da sadrži naročito:

- 1) detalje sigurnosnih procedura za taj brod i njegovu posadu u vezi sa upravljanjem balastnim vodama, u skladu sa zahtjevima Konvencije o balastnim vodama;
- 2) detaljan opis mjera koje se preduzimaju u cilju upravljanja balastnim vodama u skladu sa Konvencijom o balastnim vodama;
- 3) procedure koje se primjenjuju, radi ispuštanja taloga na moru i na obali;
- 4) procedure za koordinisanje broskog upravljanja balastnim vodama, koje obuhvataju ispuštanje u more, države u čijim vodama može doći do takvog ispuštanja;
- 5) lice koje je zaduženo za obezbjeđivanje pravilne primjene ovog plana;
- 6) način izvještavanja o količini i rasporedu balastnih voda na brodu.

Plan upravljanja balastnim vodama, treba da bude napisan na jeziku kojeg posada upotrebljava na brodu, a ako jezik u upotrebi nije engleski, francuski ili španski, plan treba da ima prevod na neki od tih jezika.

#### Član 56

Svaki brod nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, mora da ima i vodi Knjigu evidencije balastnih voda ovjerenu od države zastave broda.

Knjiga iz stava 1 ovog člana, koja može da bude u elektronskoj formi, ili može da bude sastavni dio druge knjige evidencije ili Sistema i treba da sadrži informacije koje su navedene u Dodatku II Konvencije o balastnim vodama.

Knjiga evidencije balastnih voda, mora da se nalaze na brodu najmanje dvije godine nakon posljednjeg upisa podataka u tu knjigu, a nakon tog perioda još najmanje tri godine, treba da bude pod nadzorom kompanije.

U slučaju ispuštanja balastne vode u skladu sa propisima A-3, A-4 ili B-3.6 Konvencije o balastnim vodama, ili u slučaju neplaniranog ispuštanja balastne vode, koje je u suprotnosti sa članom 51 ovog zakona, u Knjigu evidencije balastnih voda pored uobičajnih podataka evidentiraju se i okolnosti i razlozi koji su doveli do tih ispuštanja.

Knjiga evidencije balastnih voda nalazi se na mjestu dostupnom prilikom inspeksijskog nadzora broda, a u slučaju automatskog upravljanja brodom u tegljenju, može se nalaziti i na tegljaču.

Svaka operacija koja se odnosi na upravljanje balastnim vodama u potpunosti i bez odlaganja se unosi u Knjigu evidencije balastnih voda.

Svaki unos podataka u Knjigu evidencije balastnih voda potpisuje oficir koji je zadužen za tu operaciju, a svaku ispunjenu stranu knjige potpisuje zapovjednik broda.

Upisi u Knjigu evidencije balastnih voda, treba da budu uneseni na jeziku kojeg posada upotrebljava na brodu, a ako jezik u upotrebi nije engleski, francuski ili španski, upis treba da ima prevod na neki od tih jezika.

#### Član 57

Svaki brod crnogorske državne pripadnosti koji obavlja međunarodnu plovidbu od 400 BT i više, i svi brodovi od 400 BT i više nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore ili plovi njenim vodama, mora da posjeduje Međunarodno svjedočanstvo o upravljanju balastnim vodama, odnosno odgovarajuću Izjavu o usklađenosti sa odredbama Konvencije o balastnim vodama izdatu od Organa uprave.

Svjedočanstvo iz stava 1 ovog člana, izdaje se na rok ne duži od pet godina i mora da bude izdato na službenom jeziku države koja izdaje svjedočanstvo u posebno propisanom obliku.

Ako službeni jezik države koja izdaje svjedočanstvo nije engleski, francuski ili španski tekst će uključiti i prevod na jedan od tih jezika.

Svjedočanstvo iz stava 1 ovog člana, za brodove crnogorske državne pripadnosti izdaje se i ovjerava u skladu sa Tehničkim pravilima.

#### Član 58

Svi brodovi iz člana 46 ovog zakona, nezavisno od državne pripadnosti koji dolaze iz inostranstva dužni su da količinu i porijeklo balastnih voda raspoređenih u balastnim tankovima broda prijave Lučkoj kapetaniji, najkasnije 48 sati prije uplovljenja u luke Crne Gore, odnosno neposredno nakon isplovljenja iz posljednje inostrane luke, ako je vrijeme plovidbe do uplovljavanja u luku Crne Gore kraće od 48 sati.

Obrazac prijave iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

#### Član 59

Zabranjeno je odlagati u more taloge, te su svi brodovi dužni ukloniti taloge iz prostora namijenjenih prevozu balastnih voda, u skladu sa odredbama broskog Plana upravljanja balastnim vodama.

Taloz i stava 1 ovog člana moraju se prikupiti isključivo mehaničkim putem i nakon toga odlagati u posebno namijenjene kopnene prihvatne uređaje.

Brodovi iz člana 57 ovog zakona, bez ugrožavanja sigurnosti i radne sposobnosti, moraju da budu projektovani i izgrađeni tako da omogućavaju smanjenje unosa i neželjenog zadržavanja taloga, olakšano uklanjanje taloga te siguran pristup, radi uklanjanja taloga i uzimanja uzoraka.

#### Član 60

Pravno lice kojem je luka dodijeljena na korišćenje (u daljem tekstu: Korisnik luke) u kojima se obavlja čišćenje ili popravak balastnih tankova, dužno je osigurati odgovarajuća postrojenja za prihvatanje taloga uzimajući u obzir Smjernice G1–Smjernice o prihvatnim uređajima za taloge (IMO Rezolucija MEPC.152(55), sa izmijenjenama i dopunjenama.

Rad postrojenja iz stava 1 ovog člana, ne smije prouzrokovati nepotrebna kašnjenja brodova i mora osigurati uklanjanje tih taloga prilikom kojih se ne narušava niti ugrožava životna sredina, ljudsko zdravlje, imovina ili sredstva, a u skladu zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine.

Ministarstvo će o svakom nedostatku takvog uređaja obavijestiti Međunarodnu pomorsku organizaciju (IMO).

Ako postoji opravdana sumnja da zapovjednik ili posada broda ne postupaju ili nijesu upoznati sa procedurama koje se odnose na upravljanje balastnim vodama i talozima, Lučka kapetanija može inicirati sprovođenje inspeksijskog nadzora tog broda dok se brod nalazi u luci ili na sidrištu Crne Gore.

#### Član 61

Korisnik luke dužan je da u kalendarskoj godini najmanje tri puta, vrši analizu stanja morske vode u akvatorijumu luke, radi provjere uticaja balastnih voda na životnu sredinu i o tome sačini izvještaj.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, dostavlja se Ministarstvu i organu državne uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine.

Zapovjednik broda dužan je, u mjeri u kojoj to omogućavaju zahtjevi sigurnosti plovidbe i zaštite morske sredine, izbjeći ili ograničiti ukrcavanje u sljedećim područjima:

- za koja je poznato da postoje štetni mikroorganizmi;
- u kojima postoje fabrički ispusti;
- gdje se vrše jaružanja;
- gdje su izrazito visoke razlike morskih mijena;
- u kojima postoji visoka zamućenost vode zbog rada brodskih porivnih uređaja (plitke luke, estuariji, sidrišta);
- mriještenja riba, i
- sudaranja morskih struja.

Korisnik luke dužan je upozoriti zapovjednika broda na jednu od okolnosti iz stava 3 ovog člana.

Čl. 45 do 61 ovog zakona, primjenjuju se i na pomorski objekti uključujući podmornice, plutajuće objekte, platforme, plutajuće skladišne jedinice (FSO) te plutajuće jedinice za proizvodnju, skladištenje i prekrcaj (FPSO).

### XIII. UKLANJANJE OLUPINE IZ MORA

#### Član 62

Nadležna Lučka kapetanija može preduzimati mjere za uklanjanje olupine koja predstavlja opasnost.

Olupine se ne odnosi na plutajuće platforme koje su u vrijeme pomorske nezgode bile postavljene za istraživanje ili eksploataciju podmorja.

Mjere iz stava 1 ovog člana, koje preduzme Lučka kapetanija moraju biti u srazmjeri sa opasnošću.

Lučka kapetanija može preduzeti samo one mjere koje se smatraju razumnim za potrebe uklanjanja opasne olupine, a čim se olupina ukloni mora ih obustaviti.

Mjere iz stava 4 ovog člana, ne smiju nepotrebno ometati prava i interese vlasnika i drugih zainteresovanih lica.

Mjere za uklanjanje opasne olupine koja ima ili se može pretpostaviti da ima obilježja kulturnog dobra ili je od vojnog značaja Lučka kapetanija preduzima uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove kulture.

Mjere iz stava 1 ovog člana ne primjenjuju se ukoliko su preduzete mjere u skladu sa Međunarodnom konvencijom o intervenciji na otvorenom moru u slučajevima nezgoda koje dovode do zagađenja uljem iz 1969., sa izmjenama i dopunama ili prema Protokolu o intervenciji na otvorenom moru u slučaju zagađenja drugim materijama osim ulja iz 1973., sa izmjenama i dopunama.

#### Član 63

Zapovjednik broda, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar, bez obzira na državnu pripadnost broda, koji se nalazi u vodama Crne Gore, a koji je učestvovao u pomorskoj nesreći u kojoj je nastala olupina, dužan je da o tome bez odlaganja obavijesti Organ uprave.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana, sadrži osnovne podatke kompanije, odnosno brodar, kao i podatke na osnovu kojih Organ uprave utvrđuje postojanje opasnosti od olupine, i to:

- 1) tačan položaj olupine;
- 2) vrstu, veličinu i građu olupine;
- 3) prirodu štete i stanje olupine;
- 4) prirodu i količinu tereta, naročito onog koji predstavlja štetne materije; i
- 5) količinu i vrstu ulja na brodu, uključujući tečno gorivo i ulje za podmazivanje.

Podatke iz stava 2 ovog člana, Organ uprave dostavlja inspektor, Ministarstvu i Lučkoj kapetaniji, a o nastaloj olupini obavještava brodove u vodama Crne Gore, putem radio oglasa koje emituje VTS služba u skladu sa zakonom kojim je uređuje sigurnost pomorske plovidbe.

#### Član 64

Prilikom utvrđivanja da li olupina predstavlja opasnost, Lučka kapetanija uzima u obzir sljedeće kriterijume:

- 1) vrstu, veličinu i građu olupine;
- 2) dubinu vode na tom području;
- 3) amplitudu morskih mijena i morske struje na tom području;
- 4) posebno osjetljiva morska područja ili jasno definisano područje unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora Crne Gore na kojem su usvojene posebne mjere protiv zagađenja sa brodova;
- 5) blizinu brodskih ruta ili separacijskih zona;
- 6) gustoću i frekvenciju saobraćaja;
- 7) vrstu saobraćaja;
- 8) prirodu i količinu tereta na olupini, količinu i vrstu ulja (kao što su pogonsko ulje i ulje za podmazivanje) i posebno, moguću štetu u slučaju ispuštanja tereta ili ulja u morskoj sredini;
- 9) izloženost lučkih objekata;

- 10) prevladavajuće meteorološke i hidrografske uslove;
- 11) topografiju podmorja u tom području;
- 12) visinu olupine iznad ili ispod površine vode pri najnižem nivou živih morskih mijena;
- 13) akustičke i magnetske osobine olupine;
- 14) blizinu odobalnih uređaja, cjevovoda, telekomunikacijskih kablova i sličnih struktura; i
- 15) bilo koju drugu okolnost zbog koje je potrebno ukloniti olupinu.

#### Član 65

Nakon saznanja za postojanje olupine, nadležna tijela i službe će po nalogu Lučke kapetanije upotrijebiti sva moguća sredstva radi hitnog upozoravanja pomoraca i drugih zainteresovanih država o prirodi i položaju olupine.

Ako olupina predstavlja opasnost, nadležna tijela i službe će po nalogu Lučke kapetanije preduzeti sve mjere radi određivanja tačnog položaja olupine.

#### Član 66

Ako Lučka kapetanija utvrdi da olupina predstavlja opasnost, nadležna tijela i službe će po nalogu Lučke kapetanije preduzeti sve mjere kako bi se olupina označila.

Označavanje olupina, treba da bude u skladu sa međunarodnim sistemom obilježavanja (balisaže), koji se primjenjuje na području gdje se olupina nalazi.

Ministarstvo mora objaviti pojedinosti o tim oznakama, koristeći sva sredstva, uključujući odgovarajuće nautičke publikacije.

#### Član 67

Kada nadležna Lučka kapetanija utvrdi da olupina predstavlja opasnost, naložiće vlasniku da ukloni olupinu.

U slučaju iz stava 1 ovog člana, vlasnik ili druga ovlašćena lica moraju nadležnoj Lučkoj kapetaniji pružiti dokaz o osiguranju ili drugu finansijsku garanciju iz člana 69 ovog zakona.

Vlasnik može zaključiti ugovor sa izvođačem radova da u njegovo ime ukloni olupinu za koju je utvrđeno da predstavlja opasnost.

Prije nego što uklanjanje iz stava 3 ovog člana, započne, Lučka kapetanija može odrediti uslove uklanjanja u mjeri u kojoj je potrebno osigurati da se uklanjanje sprovodi na način koji je siguran i kojim se štiti morska sredina.

Kada je uklanjanje iz st. 1 i 3 ovog člana, započelo, nadležna Lučka kapetanija može intervenisati u mjeri u kojoj je potrebno osigurati da se uklanjanje sprovodi na način koji je siguran i kojim se štiti morska sredina.

Nadležna Lučka kapetanija će:

- 1) odrediti razuman rok u kojem je vlasnik dužan ukloniti olupinu i uslove uklanjanja iz stava 4 ovog člana, uzimajući u obzir prirodu opasnosti utvrđenu u skladu sa članom 64 ovog zakona;
- 2) orediti da olupinu može ukloniti ovlašćeno tijelo o trošku i riziku vlasnika, ako on to ne učini u navedenom roku, uključujući i prodaju olupine na javnoj licitaciji.

U slučajevima koji zahtijevaju hitno djelovanje kada opasnost postane posebno ozbiljna, nadležna Lučka kapetanija donijet će rješenje na osnovu kojeg će ovlašćeno tijelo odmah intervenisati o trošku i riziku vlasnika, uklanjanjem olupine na najefikasniji i najbrži mogući način, uključujući i njenu prodaju na javnoj licitaciji, vodeći pritom računa o sigurnosti i zaštiti morske sredine.

Ako vlasnik ne ukloni olupinu u roku određenom u stavu 6 tačka 1 ovog člana, Lučka kapetanija može ovlašćenom tijelu rješenjem narediti uklanjanje olupine o trošku i riziku vlasnika na najefikasniji i najbrži mogući način, uključujući i njenu prodaju na javnoj licitaciji radi uklanjanja, vodeći pritom računa o sigurnosti i zaštiti morske sredine.

Lučka kapetanija je dužna o mjerama preduzetim za uklanjanje olupine obavijestiti vlasnika.

Sredstva za uklanjanje olupina iz st. 7 i 8 ovog člana, osigurava tijelo ovlašćeno za uklanjanje što ne oslobađa odgovornosti vlasnika za sve troškove u vezi sa uklanjanjem olupine.

Žalba protiv rješenja iz st. 7 i 8 ovog člana, nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor.

#### Član 68

Vlasnik broda snosi troškove lociranja, označavanja i uklanjanja olupine izvršenih u skladu sa ovim zakonom, ukoliko ne dokaže da je pomorska nesreća u kojoj je nastala olupina:

- 1) posljedica rata, neprijateljstava, građanskog rata, pobune ili izuzetne, neizbježne i nesavladive prirodne pojave;
- 2) u potpunosti prouzrokovana radnjom ili propustom trećeg lica učinjenim u namjeri da se prouzrokuje šteta; ili
- 3) u potpunosti prouzrokovana nemarom ili drugom štetnom radnjom nadležnog tijela odgovornog za održavanje svjetala ili drugih sredstava za pomoć plovidbi u obavljanju te funkcije.

#### Član 69

Vlasnik broda bruto tonaže 300 tona ili više crnogorske državne pripadnosti, dužan je da ima važeće svjedočanstvo o osiguranju ili drugu finansijsku garanciju, kao što je garancija banke ili slične finansijske institucije, radi pokrivanja odgovornosti iz člana 72 ovog zakona, u visini iznosa koji odgovara granicama odgovornosti propisanim u Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske hipoteke iz 1976., sa izmijenama i dopunama (LLMC 76/96).

Svjedočanstvo iz stava 1 ovog člana izdaje se na crnogorskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime plovnog ili plutajućeg objekta, brojeve ili slova za prepoznavanje i luku upisa;
- 2) bruto tonažu plovnog ili plutajućeg objekta;
- 3) ime i glavno poslovno sjedište vlasnika;
- 4) IMO broj ili druge jedinstvene oznake plovnog ili plutajućeg objekta;
- 5) vrstu i rok trajanja osiguranja ili druge garancije;
- 6) ime i glavno poslovno sjedište osiguratelja ili drugog lica koje daje garanciju i, u odgovarajućem slučaju, poslovno sjedište u kojem je osiguranje ili garancija zaključena i
- 7) razdoblje važenja svjedočanstva, koje ne može biti duže od perioda važenja osiguranja ili druge garancije.

Svjedočanstvo iz stava 1 ovog člana, mora da se nalazi na brodu, a kopija se čuva u upisniku.

Osiguravač ili drugo lice koje je izdalo garanciju iz stava 1 ovog člana, može osnovati fond ograničene odgovornosti. Osiguranje ili druga garancija iz stava 1 ovog člana, prestaje istekom perioda važenja ili istekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je Lučkoj kapetaniji upućeno obavještenje o otkazu osiguranja ili garancije. Izuzetno od stava 5 ovog člana, osiguranje ili druga finansijska garancija može prestati prije isteka tromjesečnog roka ako je svjedočanstvo vraćeno nadležnoj Lučkoj kapetaniji ili je istovremeno izdato novo svjedočanstvo.

#### Član 70

Tužba za naknadu troškova lociranja, označavanja i uklanjanja olupine može se podnijeti neposredno protiv osiguravača ili drugog lica koje je pružilo finansijsku garanciju.

Osiguravač ili garant može istaći protiv tužioca prigovore koje bi mogao isticati vlasnik, osim prigovora stečaja ili likvidacije, ali se ne smije koristiti prigovorima koje bi mogao isticati u odgovoru na tužbu koju bi protiv njega podnio vlasnik.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana, osiguravač ili garant može istaći prigovor da je pomorska nesreća posljedica namjernog protivpravnog ponašanja vlasnika.

U svakom slučaju, osiguravač ili garant može ograničiti svoju odgovornost na iznos osiguranja ili garancije iz stava 1 ovog člana i kada vlasnik nema pravo ograničiti svoju odgovornost.

Osiguravač ili garant ima pravo da zahtijeva od vlasnika da se pridruži postupku kao umješlač.

#### Član 71

Vlasnik ne snosi troškove iz člana 67 do 70 ovog zakona, ako je, odgovornost za takve troškove u suprotnosti sa međunarodnom konvencijom ili:

- 1) odredbama ovog zakona koje uređuju građansku odgovornost za štetu zbog zagađenja uljem;
- 2) odredbama ovog zakona o građanskoj odgovornosti za štetu zbog zagađenja pogonskim uljem; ili
- 3) domaćim propisima koji uređuju građansku odgovornost za nuklearne štete.

#### Član 72

Svaki brod, uključujući i brod u gradnji od 300 BT i više nezavisno od državne pripadnosti, koji plovi u vodama Crne Gore, odnosno uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, ili pristaje na odobalni objekat u vodama Crne Gore, treba da posjeduje svjedočanstvo o osiguranju od odgovornosti ili drugu finansijsku garanciju, radi pokrivanja troškova lociranja, označavanja i uklanjanja olupine u iznosu koji odgovara granicama odgovornosti u skladu sa članom 6 stav 1 tačka (b) Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976., sa izmjenama i dopunama (LLMC 76/96).

Ako brod koji je u vlasništvu države članice nije pokriven osiguranjem ili drugom finansijskom garancijom, na njega se ne primjenjuju odredbe stava 1 ovog člana, ali se na njemu mora nalaziti svjedočanstvo koje je izdalo nadležno tijelo države upisa broda kojom se potvrđuje da je brod u vlasništvu te države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama određenim u stavu 1 ovog člana.

### XIV. SPREMNOST, REAGOVANJE I SARADNJA U SLUČAJU ZAGAĐENJA MORA ULJEM

#### Član 73

Svaki brod bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, treba da ima Plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja uljem.

Operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodnika, treba da ima plan mjera za sprečavanje širenja, odnosno smanjenje posljedica velike nesreće povezane sa istraživanjem i proizvodnjom ugljovodnika (u daljem tekstu: interni plan reagovanja na vanredni događaj).

Operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodnika, dužan je da izradi i dostavi Organu uprave na mišljenje interni plan reagovanja na vanredni događaj, najkasnije 45 dana prije planiranog početka operacija bušenja.

Operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodnika, dužan je da interni plan reagovanja na vanredni događaj uskladi sa nacionalnim planom za hitne intervencije, koji se primjenjuje u postupku reagovanja u slučaju zagađenja uljem sa plovnih objekata i instalacija za proizvodnju ugljovodnika u vodama Crne Gore (u daljem tekstu: Plan za hitne intervencije).

Korisnik luke, na čijem lučkom području se vrše usluge ukrcaja, iskrcanja ili snadbijevanja brodova uljem, dužan je da obezbijedi i primjenjuje preventivne mjere zaštite od zagađenja uljem i da reaguje u slučaju zagađenja uljem u skladu sa planom za hitno reagovanje u slučaju zagađenja luke uljem.

Plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja luke uljem, izrađuje korisnik luke a odobrava Organ uprave.

#### Član 74

Zapovjednik broda, odnosno operator ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodnika o svakom događaju na brodu, odnosno instalaciji za proizvodnju ugljovodnika, koji uključuje ispuštanje ili moguće ispuštanje ulja u more, dužan je da bez odlaganja obavijesti Organ uprave.

Zapovjednik broda, odnosno operator ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodnika na moru, dužan je o svakom uočenom događaju na drugom brodu ili instalaciji za proizvodnju ugljovodnika, koji uključuje ispuštanje ili moguće ispuštanje ulja u more, bez odlaganja obavijestiti Organ uprave.

Organ uprave dužan je da nakon prijema obavještenja iz st. 1 i 2 ovog člana, preduzme sljedeće radnje, i to:

- 1) napravi procjenu događaja kako bi utvrdio da je u pitanju incident zagađenja uljem;
- 2) utvrdi prirodu, veličinu i moguće posljedice incidenta zagađenja uljem; i
- 3) bez odlaganja obavijesti susjedne države čiji interesi su ugroženi ili mogu biti ugroženi incidentom zagađenja uljem, sa detaljima svoje procjene i svim postupcima koje je preduzeo ili namjerava da preduzme.

Ako Organ uprave procijeni da incident zagađenja uljem može ugroziti interese susjednih država, dužan je da o tome obavijesti Ministarstvo, organ državne uprave nadležan za vanjske poslove i IMO, sa detaljima svoje procjene i svim postupcima koje je preduzeo ili namjerava da preduzme.

#### Član 75

U slučaju ispuštanja ulja usled kojeg je došlo do zagađenja mora, Organ uprave je dužan da preduzme mjere potrebne za sprečavanje, smanjenje i otklanjanje posljedica zagađenja u skladu sa Planom za hitne intervencije.

Plan iz stava 1 ovog člana, naročito sadrži:

- 1) naziv Ministarstva i Organa uprave;
- 2) nacionalne operativne kontakt tačke;
- 3) naziv nadležnog organa koji će u ime Crne Gore tražiti pomoć ili odlučivati o pružanju tražene pomoći drugih država, u slučaju zagađenja mora uljem; i
- 4) organizacioni odnos, način i vrstu komunikacije, mehanizme za koordinaciju reagovanja između organa državne uprave, organa uprave i pravnih lica, u skladu sa relevantnim instrumentima IMO-a.

Plan za hitne intervencije donosi Vlada.

Organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove, organ državne uprave nadležan za odbranu i organi lokalne samouprave treba da sastave listu raspoložive opreme i ljudstva za reagovanje na zagađenje mora, uz precizno određene lokalitete na obali na kojima je ta oprema raspoređena i da tu listu ažuriraju i dostave Organu uprave.

Lista iz stava 4 ovog člana, obuhvata i popis supstanci koje sadrže hemikalije, a koriste se za smanjenje posljedica zagađenja mora uljem, odobrenih za upotrebu od strane organa uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

Supstance iz stava 5 ovog člana, mogu se koristiti u teritorijalnom moru i unutrašnjim morskim vodama Crne Gore, osim u Bokotorskom zalivu gdje Organ uprave, mora da odobri njihovo korišćenje, nakon procjene kojom bi se utvrdilo da bi nekorišćenje tih supstanci nanijelo veću štetu od njihovog korišćenja.

U skladu sa Planom za hitne intervencije, Organ uprave, dužan je da pripremi i realizuje program vježbi i izvrši obuku lica zaduženih za reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem.

Podatke iz st. 4 i 5 ovog člana, Organ uprave direktno ili preko relevantnih regionalnih organizacija ili sporazuma, dostavlja IMO-u.

Popis supstanci iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz prethodno mišljenje organa državen uprave nadležnog za zaštitu životne sredine.

#### Član 76

Na zahtjev susjedne države, koja je pogođena ili postoji mogućnost da bude pogođena incidentom koji u značajnoj mjeri može zagaditi životnu sredinu, Ministarstvo može odobriti savjetodavnu, tehničku i podršku u opremi, u zavisnosti od mogućnosti i raspoloživosti resursa.

Informaciju o raspoloživim resursima i vrsti podrške, koja se može pružiti susjednoj državi, Ministarstvu dostavlja Organ uprave uz saglasnost organa iz člana 75 stav 4 ovog zakona.

Finansiranje troškova u slučaju pružanja podrške iz stava 2 ovog člana, vrši se u skladu sa propisom koje donosi Ministarstva, na osnovu priloga Međunarodne konvencije o spremnosti, reagovanju i saradnji u slučaju zagađenja uljem, 1990 (u dalje tekstu: OPRC Konvencija).

Organ uprave samostalno ili u saradnji sa organima iz člana 75 stav 4 ovog zakona, može pružiti podršku susjednoj državi ili učestvovati u regionalnoj aktivnosti smanjenja posljedica zagađenja mora uljem, na osnovu potpisanog bilateralnog ili multilateralnog sporazuma.

Sporazumom iz stava 4 ovog člana, omogućava se i podrška Crnoj Gori od strane susjednih i/ili regionalnih država u slučaju zagađenja mora uljem u vodama Crne Gore.

Sporazumom iz stava 4 ovog člana utvrđuje se:

- 1) dolazak i kretanje brodova, vazduhoplova i drugih sredstava za prevoz, strane državne pripadnosti na teritoriji Crne Gore i obrnuto, angažovanih za reagovanje na incident zagađenja uljem ili prevoz lica, tereta, materijala i potrebne opreme; i
- 2) brzo kretanje lica, tereta, materijala i opreme angažovanih za reagovanje na incident zagađenja uljem ili prevoz lica, tereta, materijala i potrebne opreme, kroz i izvan Crne Gore, odnosno susjedne države ili država regiona.

### XV. POSTUPAK UTVRĐIVANJA ŠTETE OD ZAGAĐENJA

#### Član 77

Štetu od zagađenja i/ili propust u primjeni zaštitnih mjera kojima se sprečava ili smanjuje šteta od zagađenja sa broda u vodama Crne Gore, utvrđuje Organ uprave.

Postupak utvrđivanja štete od zagađenja i/ili propusta prilikom primjene zaštitnih mjera kojima se sprečava ili smanjuje šteta od zagađenja sa broda pokreće se po službenoj dužnosti ili na zahtjev zainteresovane javnosti.

Svako lice koje sazna da je došlo do štete od zagađenja i/ili propusta prilikom primjene zaštitnih mjera kojima se sprečava ili smanjuje šteta od zagađenja sa broda, dužno je da o tome, bez odlaganja, obavijesti Organ uprave i inspektora.

#### Član 78

Zahtjev iz člana 77 stav 2 ovog zakona, sadrži podatke o:

- podnosiocu zahtjeva (naziv i sjedište, odnosno ime i adresu);
- lokaciji na kojoj je nastala šteta i vremenu nastanka štete od zagađenja;
- vrsti i prirodi štete koja je nastala;
- imenu broda, IMO identifikacionom broju broda i luci upisa; i
- druge podatke od značaja za utvrđivanje štete od zagađenja.

Ako je podnosilac zahtjeva inspektor, uz zahtjev se prilaže i zapisnik o izvršenom inspekcijskom nadzoru broda.

Ako podnosilac zahtjeva nije inspektor, Organ uprave može zahtijevati od inspektora da izvrši inspekcijski nadzor broda sa ciljem utvrđivanja počinioca koji je svojom aktivnošću prouzrokovao štetu od zagađenja.

Organ uprave može od podnosioca zahtjeva zatražiti dodatne podatke, obavještenja i dokumentaciju i odrediti rok za njihovo dostavljanje.

#### Član 79

Organ uprave po službenoj dužnosti ili na osnovu podnijetog zahtjeva utvrđuje:

- 1) da li prijavljena šteta predstavlja štetu od zagađenja u skladu sa ovim zakonom;
- 2) da li se na osnovu zapisnika o izvršenom inspeksijskom nadzoru može identifikovati počinitelj koji je svojom aktivnošću prouzrokovao štetu od zagađenja.

#### Član 80

Nakon utvrđivanja činjenica iz člana 79 ovog zakona, Organ uprave, dužan je da omogući brodaru, kompaniji, odnosno vlasniku broda da se izjasni o navodima iz zahtjeva i o utvrđenim činjenicama.

#### Član 81

Organ uprave obavještava podnosioca zahtjeva, brodaru, kompaniju, odnosno vlasnika broda, organ lokalne uprave na čijoj teritoriji je nastala šteta, organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine i inspektora, o pokretanju postupka ili odbijanju zahtjeva sa obrazloženjem, u roku od pet dana od dana pokretanja postupka za utvrđivanje štete.

Organ uprave objavljuje izvještaj o utvrđenoj šteti, preduzetim mjerama sanacije i procjeni uticaja na morski ekosistem.

### XVI. ODGOVORNOST ZA ŠTETU PROUZROKOVANU ZAGAĐENJEM ULJEM KOJE SE PREVOZI KAO TERET

#### Član 82

Za štetu koju prouzrokuje brod koji prevozi ulje kao rasuti teret izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje ulja:

- 1) nastalo kao rezultat rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave vanrednog, neizbježnog i nesavladivog karaktera, ili
- 2) u potpunosti prouzrokovano radnjom ili propustom trećeg lica sa namjerom da se izazove šteta, ili

3) u potpunosti prouzrokovano protivzakonitim djelovanjem bilo koje države ili drugoga tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih navigacionih pomagala u obavljanju te funkcije.

Ako vlasnik broda iz stava 1 ovog člana, dokaže da je štetu u cjelini ili djelimično skrivilo oštećeno lice koje je djelovalo ili je propustilo da djeluje u namjeri da prouzrokuje štetu ili iz nemara tog lica, potpuno ili djelimično se oslobađa odgovornosti za naknadu štete koju je pretrpjelo to lice.

Zahtjev za naknadu štete zbog zagađenja ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na osnovu ovog zakona.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, zahtjev za naknadu štete zbog zagađenja, bilo da se zasniva na ovom zakonu ili ne, ne može se podnijeti protiv:

- 1) lica u službi vlasnika ili njegovih punomoćnika ili članova posade;
- 2) pilota ili bilo kog drugog lica koje je, bez svojstva člana posade, obavljalo usluge za brod;
- 3) naručitelja ugovora o prevozu (uključujući i zakupoprimca), poslovođe ili brodaru;
- 4) lica koja spašava uz pristanak vlasnika ili po uputstvima nadležnih organa;
- 5) lica koje preduzima zaštitne mjere;
- 6) svih lica u službi lica ili agenata lica iz tač. c, d i e ovog stava, osim ako je šteta nastala kao rezultat njihovog ličnog djelovanja ili propusta učinjenih sa namjerom da prouzrokuje takva šteta, ili namjera i sa znanjem da će vjerovatno doći do takve štete.

Odreba stava 4 ovog člana, ne utiče na pravo regresa vlasnika broda protiv lica koje je štetu skrivilo.

#### Član 83

Ako šteta zbog zagađenja nastane iz nesreće u kojoj su učestvovala dva broda ili više njih, vlasnici tih brodova solidarno odgovaraju za cjelokupnu štetu koja se razumno ne može podijeliti, ako se ne mogu osloboditi odgovornosti prema članu 82 ovog zakona.

#### Član 84

Vlasnik broda za štete iz člana 82 ovog zakona, može ograničiti svoju odgovornost do iznosa iz stava 2 ovog člana osnivanjem fonda ograničene odgovornosti za štete prouzrokovane izlivanjem ili izbacivanjem ulja.

Vlasnik broda za štete iz člana 82 ovog zakona, može ograničiti svoju odgovornost po svakoj nesreći na ukupan iznos, i to:

- 4.500.000 obračunskih jedinica posebnih prava vučenja za brod (PPV) koji ne prelazi 5000 jedinica tonaže,
- za brodove preko označene tonaže, za svaku dodatnu jedinicu tonaže 632 obračunskih jedinica posebnih prava vučenja (PPV) povrh iznosa navedenog u alineji 1 ovog člana pod uslovom da ovaj ukupni iznos ni u kom slučaju ne prelazi 89.800.000 obračunskih jedinica.

Vlasnik ne može ograničiti svoju odgovornost prema odredbama st. 1 i 2 ovog člana, ako je dokazano da je šteta zbog zagađivanja posljedica njegovog ličnog djelovanja odnosno propusta učinjenog sa namjerom da se šteta prouzrokuje, ili zbog nemarnosti i znajući da bi šteta mogla da se desi.

#### Član 85

Iz fonda iz člana 84 ovog člana vlasnik broda može nadoknaditi troškove koje je dobrovoljno podnio radi razumnog izbjegavanja ili smanjenja zagađenja.

Fond ograničene odgovornosti može osnovati i osiguravač ili drugo lice koje je izdalo finansijsku garanciju.

Osnivanje fonda u skladu sa stavom 2 ovog člana ima istu pravnu snagu kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.

Fond iz stava 2 ovog člana, može biti osnovan i ako, na osnovu odredbi člana 84 stava 3 ovog zakona, vlasnik broda nije ovlašćen na ograničenje odgovornosti, ali se time ne diraju prava oštećenika prema vlasniku broda.

Za utvrđivanje tonaže broda u skladu sa članom 84 ovog zakona, primjenjuju se odredbe o baždarenju brodova u skladu sa zakonom kojim je uređena sigurnost pomorske plovidbe.

#### Član 86

Vlasnik broda upisanog u upisnik brodova u Crnoj Gori koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja dužan je imati važeće osiguranje ili drugu finansijsku garanciju kao što je garancija banke ili potvrda izdata od jednog od međunarodnih fondova za naknadu štete, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog zagađenja uljem, u visini iznosa koja odgovara granicama odgovornosti propisanim članom 84 ovog zakona.

Vlasnik broda iz stava 1 ovog člana, dužan je zatražiti od Lučke kapetanije u kojoj se vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedočanstva kojim se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog zagađenja uljem iz 1992. godine i ovog zakona.

Svjedočanstvo iz stava 2 ovog člana, izdaje se na crnogorskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda i luku upisa;
- 2) ime/naziv i sjedište vlasnika broda;
- 3) vrstu osiguranja;
- 4) ime i sjedište osiguravača ili drugog lica koje je izdalo finansijsku garanciju, te kada je to primjenjivo mjesto gdje je osiguranje osnovano (zaključeno);
- 5) razdoblje važenja uvjerenja koje ne može biti duže od vremena važenja osiguranja ili druge garancije.

Svjedočanstvo iz stava 2 ovog člana, mora biti na brodu, a kopija se čuva u upisniku broda.

Osiguranje ili druga vrsta finansijske garancije može prestati, iz razloga koji nijesu istek roka važenja osiguranja ili garancija iz stava 2 ovog člana, prije isteka tri mjeseca od datuma kad je obaviještenje o njegovom isteku dostavljeno Lučkoj kapetaniji, osim ako potvrda nije predana Lučkoj kapetaniji ili ako je u navedenom periodu izdata nova potvrda.

Stav 4 ovog člana, primjenjivaće se i na sve izmjene usljed kojih osiguranje ili garancija više ne ispunjavaju te zahtjeve.

#### Član 87

Tužba za naknadu štete prouzrokovana zagađenjem uljem može se podnijeti neposredno protiv osiguravača ili drugog lica koje je pružilo finansijsku garanciju prema članu 86 ovog zakona.

Osiguravač ili garant može istaći protiv tužitelja sve prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije, ali se ne smije koristiti prigovorima koje bi mogao istaći u odgovoru na tužbu koju bi protiv njega podnio vlasnik broda.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana osiguravač ili garant može istaći prigovor da je šteta zagađenjem prouzrokovana namjernom radnjom vlasnika broda.

Osiguravač ili garant iz stava 3 ovog člana može se pozvati na granice odgovornosti iz člana 84 ovog zakona, čak i kada vlasnik broda nema pravo da ograniči svoju odgovornost.

Osiguravač ili garant ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da se uključi u sudski postupak.

#### Član 88

Za diobu fonda ograničene odgovornosti koji je osnovan u Crnoj Gori isključivo su nadležni crnogorski sudovi.

Pravo na naknadu štete u skladu sa čl. 82 do 87 ovog zakona, zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je šteta nastala.

Pravo na naknadu štete prema čl. 82 do 87 ovog zakona, zastarijeva ako se tužba ne podnese u roku od šest godina od dana nastanka događaja koji je prouzrokovao štetu.

Kad je događaj nastao u više navrata, rok od šest godina iz stava 2 ovog člana, počinje teći od dana kad je događaj započeo.

#### Član 89

Pravno lice koje, u toku kalendarske godine uveze preko 150.000 tona sirove nafte i/ili lož ulja koje je dopremljeno morskim putem u luke ili prihvatna postrojenja na području Crne Gore dužno je Međunarodnom fondu za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem uljem, da uplati godišnju naknadu koja se obračunava u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem uljem iz 1992. godine.

U slučaju da pravno lice iz stava 1 ovog člana, uveze manju količinu sirove nafte i/ili lož ulja od predviđene, ali da ukupan uvoz u Crnoj Gori, kojeg ostvare više pravnih lica premašuje 150.000 tona, pravna lica će proporcionalno da plate naknadu do nivoa uvezenog ulja, iako ta pojedinačna količina uvezene sirove nafte i/ili tečnog goriva ne prelazi 150.000 tona.

### XVII. ODGOVORNOST ZA ŠTETU PROUZROKVANU ZAGAĐENJEM MORA POGONSKIM ULJEM

#### Član 90

Za štetu koju prouzrokuje brod isticanjem ili izbacivanjem pogonskog ulja odgovara vlasnik broda ako ne dokaže da je isticanje ili izbacivanje pogonskog ulja:

- 1) nastalo kao rezultat rata, neprijateljstva, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave vanrednog, neizbježnog i nesavladivog karaktera, ili
- 2) u potpunosti prouzrokovano radnjom ili propustom trećeg lica sa namjerom da se izazove šteta, ili
- 3) u potpunosti prouzrokovano protivzakonitim djelovanjem bilo koje države ili

drugoga tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih navigacionih pomagala u obavljanju te funkcije.

Ako je za štetu iz stava 1 ovog člana odgovorno više lica, njihova odgovornost je solidarna.

Ako vlasnik broda iz stava 1 ovog člana, dokaže da je štetu u cjelini ili djelimično skrivilo oštećeno lice koje je djelovalo ili je propustilo da djeluje u namjeri da prouzrokuje štetu ili iz nemara tog lica, potpuno ili djelimično se oslobađa odgovornosti za naknadu štete koju je pretrpjelo to lice.

Zahtjev za naknadu štete zbog zagađenja ne može se podnijeti protiv vlasnika broda osim na osnovu ovog zakona.

Izuzetno od stava 4 ovog člana zahtjev za naknadu štete zbog zagađenja, ne može se podnijeti protiv lica koje preduzima zaštitne mjere kao i lica u njegovoj službi, osim ako se dokaže da je šteta nastala kao rezultat njihovog ličnog djelovanja ili propusta koje su navedena lica učinila, bilo u namjeri da prouzrokuju štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerovatno nastati.

Odreba stava 5 ovog člana, ne utiče na pravo regresu vlasnika broda protiv lica koje je štetu skrivilo.

#### Član 91

Ako šteta zbog zagađenja nastane iz nesreće u kojoj su učestvovala dva broda ili više njih, vlasnici svih brodova solidarno odgovaraju za cjelokupnu štetu koja se razumno ne može podijeliti, ako se ne mogu osloboditi odgovornosti prema članu 88 ovog zakona.

#### Član 92

Vlasnik broda za štete zbog zagađenja mora pogonskim uljem može ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini iznosa koji odgovara granicama odgovornosti u skladu sa Konvencijom o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976 kako je izmijenjena Protokolom iz 1996.

Fond iz stava 1 ovog člana može osnovati i osiguravač ili druga lica koja su izdala finansijsku garanciju prema članu 93 ovog zakona.

Osnivanje fonda iz stava 2 ovog člana, ima istu pravnu snagu kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.

Osiguravač ili drugo lice koje je izdalo finansijsku garanciju u skladu sa članom 91 ovog zakona, može osnovati fond ograničene odgovornosti i kada vlasnik broda nije ovlašten na ograničenje odgovornosti.

#### Član 93

Vlasnik broda od 1000 BT ili više upisanog u upisnik brodova u Crnoj Gori, dužan je održavati na snazi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju kao što je garancija banke ili slične finansijske institucije, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog zagađenja pogonskim uljem, u visini iznosa koji odgovara granicama odgovornosti propisanim u članu 92 stav 1 ovog zakona.

Vlasnik broda iz stava 1 ovog člana, dužan je zatražiti od Lučke kapetanije koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedočanstva kojim se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog zagađenja pogonskim uljem iz 2001. godine i ovog zakona.

Svjedočanstvo iz stava 2 ovog člana, izdaje se crnogorskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda, brojeve ili slova za raspoznavanje i luku upisa;
- 2) ime i sjedište upisanog vlasnika;
- 3) IMO broj;
- 4) vrstu i trajanje garancije;
- 5) naziv i sjedište osiguratelja ili drugog lica koje pruža finansijsku garanciju, a kada je to prikladno, sjedište gdje je zaključeno osiguranje ili druga finansijska garancija;
- 6) period važenja svjedočanstva, koje ne može biti duže od perioda važenja osiguranja ili druge garancije.

Svjedočanstvo iz stava 2 ovog člana, mora se nalaziti na brodu, a kopija se čuva u upisniku brodova.

Osiguranje ili druga finansijska garancija iz stava 1 ovog člana, može prestati samo istekom perioda važenja osiguranja ili garancije navedene u svjedočanstvu iz stava 2 ovog člana, ili istekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je Lučkoj kapetaniji, upućeno obavještenje o otkazu osiguranja ili garancije.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, osiguranje ili druga finansijska garancija, može prestati prije isteka tromjesečnog perioda ako je svjedočanstvo vraćeno nadležnoj Lučkoj kapetaniji ili je istovremeno izdato novo važeće svjedočanstvo.

#### Član 94

Tužba za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem pogonskim uljem može se podnijeti neposredno protiv osiguravača ili drugog lica koje je pružilo finansijsku garanciju u skladu sa članom 93 ovog zakona.

Osiguravač ili garant može istaći protiv tužioca sve prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije, ali se ne smije koristiti prigovorima koje bi mogao istaći u odgovoru na tužbu koju bi protiv njega podnio vlasnik broda.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana, osiguravač ili garant može istaći prigovor da je šteta zagađenjem prouzrokovana namjernim nezakonitim ponašanjem vlasnika broda.

Osiguravač ili garant može ograničiti svoju odgovornost na iznos osiguranja ili garancije iz člana 93 stava 1 ovog zakona, čak i kada vlasnik broda nema pravo ograničiti svoju odgovornost.

Osiguravač ili garant ima pravo zahtijevati od vlasnika broda da se uključi u sudski postupak.

#### Član 95

Pravo na naknadu štete u skladu sa čl. 90 do 94 ovog zakona, zastarijeva u roku od tri godine od dana kad je šteta nastala.

Pravo na naknadu štete u skladu sa čl. 90 do 94 ovog zakona, zastarijeva ako se tužba ne podnese u roku od šest godina od dana nastanka događaja koji je prouzrokuje štetu.

Kad je događaj nastao u više navrata, rok iz stava 2 ovog člana počinje teći od dana kad je događaj započeo.

### XVIII. ODGOVORNOST ZA ŠTETU PROUZROKOVANU DRUGIM ZAGAĐUJUĆIM MATERIJAMA

#### Član 96

Za štete koje prouzrokuje brod ispuštanjem ili izbacivanjem drugih zagađujućih materija u more (opasne i štetne materija, zauljene vode, brodske otpadne vode, smeće), odgovaraju vlasnik broda i brodar ako ne dokažu da je izlivanje ili izbacivanje zagađujućih materija:

- 1) nastalo kao rezultat rata, neprijateljstava, građanskog rata, pobune ili prirodne pojave vanrednog, neizbježnog i nesavladivog karaktera, ili
- 2) u potpunosti prouzrokovano radnjom ili propustom trećeg lica sa namjerom da se izazove šteta, ili
- 3) u potpunosti prouzrokovano protivzakonitim djelovanjem bilo koje države ili drugoga tijela odgovornog za održavanje svjetionika ili drugih navigacionih pomagala u obavljanju te funkcije.

Ako vlasnik broda ili brodar dokaže da je šteta nastala u potpunosti ili djelimično zato što je lice koja je pretrpjelo tu štetu djelovalo ili propustilo djelovati u namjeri da prouzrokuje štetu, ili iz krajnje nepažnje tog lica, on može biti u potpunosti ili djelimično oslobođen odgovornosti.

Šteta zbog zagađenja mora je svaki gubitak ili šteta nastala zbog zagađenja van broda zbog isticanja ili izbacivanja zagađujućih materija sa broda ma gdje se to isticanje ili izbacivanje dogodilo, ako je iznos naknade za zagađenje sredine, ne računajući gubitak dobiti zbog takvog zagađenja, ograničen na troškove razumnih mjera koje su stvarno preduzete ili se trebaju preduzeti za ponovno uspostavljanje stanja prije nastale štete, kao i troškove zaštitnih mjera i bilo kojeg gubitka ili štete prouzrokovane zaštitnim mjerama,

Vlasnik broda ili brodar za štete zbog zagađenja iz stava 1 ovog člana može ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti u skladu sa Konvencijom o ograničenju odgovornosti za pomorska potraživanja iz 1976 kako je izmijenjena Protokolom iz 1996.

Za štetu iz stava 1 ovog člana, koju prouzrokuje jahta ili čamac odgovaraju vlasnik, iznajmljivač jahte ili čamca ili najmoprimac jahte ili čamca date u najam bez posade ako ne dokažu da je isticanje ili izbacivanje zagađujućih materija posljedica razloga iz stava 1 ovog člana.

Lica iz stava 5 ovog člana mogu se u cijelosti ili djelimično osloboditi odgovornosti pod uslovom iz stava 2 ovog člana.

#### Član 97

Vlasnik i brodar broda kao i korisnik i iznajmljivač jahte ili čamca za štetu iz člana 96 ovog zakona, mogu ograničiti svoju odgovornost osnivanjem fonda ograničene odgovornosti u visini iznosa koja odgovara granicama odgovornosti u skladu sa Konvencijom o ograničenju odgovornosti iz 1976, kako je izmijenjena Protokolom iz 1996.

Lica iz stava 1 ovog člana, gube pravo na ograničenje odgovornosti ako se dokaže da je šteta nastala zbog radnje ili propusta koji je vlasnik broda učinio, bilo u namjeri da prouzrokuje štetu, bilo bezobzirno znajući da će šteta vjerovatno nastati.

#### Član 98

Brod, crnogorske državne pripadnosti i strani brod, koji prevozi najmanje 2.000 tona ulja u rasutom stanju kao teret, koji namjerava uploviti u crnogorsku luku ili pristati uz odobalni objekat u vodama Crne Gore, mora da poseduje polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili druga garancija slične finansijske institucije, radi naknade odgovornosti za štetu zbog zagađenja mora uljem.

Odredba stava 1 ovog člana odnosi se i na brod koji prevozi više od 2000 tona ulja kao teret, koji je u vlasništvu strane države, a koji nije pokriven osiguranjem ili drugim finansijskim garancijam, ako nema svedočanstvo države u kojoj je upisan da je vlasništvo države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama iz člana 86 ovog zakona.

#### Član 99

Brod, crnogorske državne pripadnosti i strani brod od 1.000 BT ili više, uključujući i brod u gradnji koji plovi, koji namjerava da uplovi u crnogorsku luku ili da pristane uz odobalni objekat u vodama Crne Gore mora da poseduje polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili garancija druge slične finansijske institucije, za nakande štete prouzrokovane zagađenjem mora pogonskim gorivom.

Odredba stava 1 ovog člana, odnosi se i na plovni objekat, uključujući i brod u gradnji koji plovi od 1000 BT ili više, koji je u vlasništvu strane države, a koji nije pokriven osiguranjem ili drugim finansijskim garancijam, ako nema svedočanstvo države u kojoj je upisan da je vlasništvo države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama propisanim u članu 93 ovog zakona.

### XIX. NADZOR

#### Član 100

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspekcijски nadzor vrše inspektori sigurnosti plovidbe u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje inspekcijски nadzor.

Inspekcijски nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u dijelu koji se odnosi na postrojenje za recikliranje brodova sprovodi ekološki inspektori.

#### Član 101

Inspekcijски poslovi koji se odnose na obavljanje nadzora nad sprovođenjem odredaba ovoga zakona obuhvataju obavljanje inspekcijskog nadzora nad:

- vrši pregled brodskih isprava i knjiga propisanih ovim zakonom i međunarodnim konvencijama;
- vrši pregled opreme, sredstava i uređaja na brodu i u luci koji mogu izazvati zagađenje mora i vazduha;
- vrši pregled broda za koji se sumnja da je ispuštio ulje i/ili brodski otpad;
- vrši pregled broda za kojeg se sumnja da je ispuštio štetne tečne materije, materije koje su privremeno ocijenjene kao štetne tečne materije, balastne vode i vode od ispiranja tankova ili drugih smješa koje sadrže štetne tečne materije;
- vrši pregled broda za kojeg se sumnja da je ispuštio štetne materije koje se prevoze morem u upakovanoj formi;
- vrši pregled broda za kojeg se sumnja da je ispuštio otpadne vode;
- vrši pregled opreme broda za kojeg se sumnja da je emitovao azotne okside (NOx), okside sumpora (SOx), supstance koje oštećuju ozonski omotač i čestice koje doprinose zagađenju vazduha;
- naloži pravnom licu sakupljanje, kontrolu, analizu i dalju obradu uzoraka, radi utvrđivanja sadržaja sumpora u tečnom gorivu;
- vrši pregled izjave o usklađenosti u pogledu emisije CO2 na brodovima crnogorske i strane državne pripadnosti;
- vrši pregled brodskih spaljivača;
- prima izvještaje sa brodova koji plove ka luci Crne Gore o brodskim kapacitetima i količini: uljnih ostataka-taloga, ostataka ulja i zauljenih mješavina, kaljužnih voda, smeća, otpadnih voda i taloga iz balastnih tankova, kao i datum i mjesto njihovog posljednjeg ispuštanja, odnosno predaje;
- vrši pregled popisa štetnih materijala na brodu, uključujući svjedočanstvo o popisu štetnih materijala ili svjedočanstvo o spremnosti broda za recikliranje, onamo gdje je to primjenljivo;
- vrši pregled upravljanja balasnim vodama na brodu i nalaže pravnom licu uzorkovanje, kontrolu, analizu i dalju obradu uzoraka balastnih voda;
- zabrani iskrcaj balastnih voda u luci do završetka analize balastnih voda;
- vrši pregled olupine;

- utvrdi postojanje zagađenja, štetu od zagađenja i/ili propust u primjeni zaštitnih mjera, kao i identifikaciju počinioca koji je svojom aktivnošću prouzrokovao štetu od zagađenja;
- ograniči ili preusmjeri kretanje broda koji učestvuje u nezgodi radi sprečavanja neposredne opasnosti od zagađenja i sigurnosti drugih brodova, posade i putnika;
- službeno obavijesti zapovjednika broda da otkloni prijetnju po zagađenje okoline;
- naredi brodu isporuku broskog otpada prije isplavlivanja iz luke, a ako ne izvrši isporuku može mu zabraniti isplavlivanje iz luke.

#### Član 102

Način vršenja inspeksijskog pregleda inspektora, utvrđivanje prioriteta inspeksijskog pregleda, postupak i vrste inspeksijskih pregleda, utvrđivanje nedostataka, sačinjavanje zapisnika, zabrana uplovljenja, isplavljenja i/ili obavljanja trgovačkih operacija, kao i uslovno oslobađanje stranih brodova koji ugrožavaju ili mogu ugroziti životnu sredinu, utvrđuje se propisom kojima se uređuje sigurnost pomorske plovidbe.

#### Član 103

Inspektor sigurnosti plovidbe u lukama Crne Gore vrši pregled lučkih postrojenja za prihvat, kao i uvid u planove prihvata i rukovanja broskim otpadom i primjenu predmetnih planova u lukama.

Ako se prilikom obavljanja inspeksijskog pregleda iz stava 1 ovog člana utvrdi nepropisno funkcionisanje lučkih postrojenja za prihvat, odnosno utvrdi da korisnik luke nema plan prihvata i rukovanja broskim otpadom ili plan ne primjenjuje na propisan način, o pronađenim nepravilnostima izvještava Organ uprave.

Organ uprave, će korisniku luke na osnovu izvještaja iz stava 2 ovog člana donijeti rješenje za otklanjanje tih nepravilnosti i odrediti rok koji ne može biti duži od 45 dana.

Ako se nepravilnosti iz stava 3 ovog člana ne otklone u datom roku, Organ uprave će korisniku luke, odnosno operateru lučkih postrojenja za prihvat i rukovanje broskim otpadom, ukinuti odobrenje za prihvat i rukovanje broskim otpadom i prije isteka njegovog važenja.

#### Član 104

Inspektor sigurnosti plovidbe vrši nadzor obalnog dijela luke ili nekog drugog dijela obalnog područja Crne Gore na kojem se vrše popravke, prepravke i/ili održavanje brodova, radi utvrđivanja zagađenja uljem ili broskim otpadom;

Ako se prilikom inspeksijskog nadzora iz stava 1 ovog člana utvrde nedostaci, Inspektor sigurnosti plovidbe podnosi prekršajni nalog i/ili krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu protiv korisnika luke odnosno pravnog lica koje na brodu vrši popravke i/ili prepravke brodova.

#### Član 105

Inspeksijskim nadzorom broda iz člana 78 stava 1 tačka 2 ovog zakona, utvrđuje se da li na brodu postoji Svjedočanstvo o popisu štetnih materijala ili Svjedočanstvo o spremnosti broda za recikliranje.

Ako se inspeksijskim nadzorom utvrdi da brod ne posjeduje važeće svjedočanstvo iz člana 86 stava 3 ovog zakona ili postoje jasni dokazi da stanje broda ili njegove opreme ne odgovaraju pojedinostima navedenim u Svjedočanstvu, odnosno da brod nije održavan u skladu sa procedurama iz popisa štetnih materijala, sprovodi se detaljni inspeksijski pregled broda.

Brod iz člana 82 stava 1 tačka 2 ovog zakona, koji ne posjeduje Svjedočanstvo o popisu štetnih materijala ili Svjedočanstva o spremnosti broda za recikliranje, može biti zadržan u luku Crne Gore, odnosno vraćen iz luke Crne Gore, o čemu će Ministarstvo obavijestiti državu zastave broda.

Neažuriranje popisa opasnih materijala na brodu iz člana 82 stav 1 tačka 2 ovog zakona ne predstavlja nedostatak koji za posljedicu može imati zadržavanje broda u luci ili sidrištu Crne Gore, ali utvrđena neispravnost obavezuje inspektora da o istom obavijesti pomorsku administraciju države zastave broda.

Inspeksijskim pregledom broda strane državne pripadnosti iz člana 82 stav 1 tačka 3 ovog zakona, inspektor utvrđuje da li na brodu postoji popis opasnih materijala izrađen u skladu sa planom kojim se opisuje vizuelni/uzorkovani pregled, uzimajući u obzir relevantne instrumente IMO-a.

U slučajevima kada Ministarstvo primi obavještenje o utvrđenim nedostacima tokom inspeksijskog pregleda broda crnogorske državne pripadnosti, o istom će obavijestiti Organ uprave koji preuzima obavezu da se na brodu otklone utvrđeni nedostaci najkasnije do prvog vanrednog, odnosno redovnog obnovnog pregleda broda.

Ministarstvo će dostaviti Evropskoj komisiji odredbe ovog zakona koji se odnose na inspeksijski nadzor i kaznene odredbe koji se odnose na štetne materijale ugrađene na brodovima i recikliranje brodova.

#### Član 106

Ministarstvo može odobriti zbrinjavanje broda u mjestu skloništa zbog više sile ili nezgode na moru koja ugrožava sigurnost broda, ili da bi se umanjila opasnost od zagađenja mora, odnosno ispravili nastali nedostaci, pod uslovom da su zapovjednik broda, kompanija, brodar, odnosno vlasnik broda preduzeli odgovarajuće mjere prema planu zbrinjavanja broda kojeg donosi Organ uprave a kojim se obezbjeđuje sigurno uplovljenje broda.

#### Član 107

Ako inspektor zaštite životne sredine prilikom nadzora postrojenja za recikliranje broda utvrdi da je povredom odredbi ovog zakona počinjen prekršaj i/ili krivično djelo, obavezan je najkasnije u roku od 15 dana od dana završetka nadzora podnijeti protiv operatera postrojenja za recikliranje broda prekršajni nalog i/ili krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu.

U sprovođenju inspeksijskog nadzora inspektor zaštite životne sredine operateru postrojenja za recikliranje broda rješenjem naređuje otklanjanje nedostataka i nepravilnosti ako utvrdi da postrojenje za recikliranje broda ne radi u skladu s ovim zakonom, i određuje rok koji ne može biti duži od 90 dana.

Ako operater postrojenja za recikliranje broda ne postupi po rješenju iz stava 2 ovog člana, inspektor zaštite životne sredine će operateru ukinuti ili poništiti odobrenje za postrojenje za recikliranje brodova i prije isteka njegovog važenja.

Protiv rješenja inspektora zaštite životne sredine iz stava 3 ovog člana može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana dostave pisanog rješenja.

Žalba podnesena protiv rješenja ne odlaže izvršenje rješenja.

#### Član 108

Zapovjednik broda, članovi posade broda, lice koje upravlja čamcem ili jahtom i članovi posade čamca ili jahte, kao i članovi posade ili stručni radnici na instalacijama za proizvodnju ugljovodonika, koji zagađi more, vazduh ili obalu, odnosno koji primijete zagađenje prilikom plovidbe ili boravka u vodama Crne Gore dužni su bez odlaganja obavijestiti Organ uprave, odnosno Lučku kapetaniju ako je zagađenje nastalo u luci.

Prijemom obavještenja iz stava 1 ovog člana, Organ uprave, odnosno Lučka kapetanija su dužni da o istom obavijeste inspektora, a inspektor je dužan da, bez odlaganja:

- 1) izvrši inspekcijski pregled;
- 2) utvrdi činjenično stanje;
- 3) istraži sve okolnosti zbog kojih je došlo do zagađenja;
- 4) procijeni visinu štete ako je moguće;
- 5) sprovede postupak kojim će se utvrditi zagađivač; i
- 6) prema okolnostima slučaja pokrene prekršajni postupak i/ili podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu radi utvrđivanja krivičnog djela protiv životne sredine.

Postupanje iz stava 2 ovog člana potrebno je obaviti, ako je to moguće, uz prisustvo počinioca zagađenja, a po potrebi i uz prisustvo sudskog vještaka i svjedoka.

O obavljenoj inspekcijskom pregledu, inspektor sačinjava zapisnik.

#### Član 109

Ako inspektor ustanovi da je učinjen prekršaj dužan je podnijeti nadležnom organu za prekršaje prijavu radi pokretanja zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Ako inspektor ustanovi da je učinjeno krivično djelo ispuštanjem ulja u more obavezan je da podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu radi utvrđivanja krivičnog djela protiv životne sredine, zagađenja životne sredine.

Ako inspektor ustanovi da je učinjeno krivično djelo ispuštanjem brodskog otpada u more obavezan je da podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu radi utvrđivanja krivičnog djela protiv životne sredine, zagađenja životne sredine otpadom.

Ako inspektor ustanovi da je učinjeno krivično djelo emitovanje azotnih oksida (NOx), oksida sumpora (SOx), supstanci koje oštećuju ozonski omotač i čestica koje doprinose zagađenju vazduha, obavezan je da podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu radi utvrđivanja krivičnog djela protiv životne sredine, zagađenja oštećenja ozonskog omotača.

Organ kome je podnesena krivična prijava za pokretanje postupka iz st. 1, 2, 3 i 4 ovog člana dužan je da o ishodu tog postupka obavijesti podnosioca prijave.

#### Član 110

Inspektor podnosi krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu u slučaju kada ustanovi da:

- 1) zagađenje sa broda ima za posledicu nastupanje znatne štete u odnosu na kvalitet vazduha, vode ili zemljišta ili za životinjski ili biljni svijet;
- 2) je isto fizičko ili pravno lice odgovorno za ponavljanje više manjih zagađenja sa broda koja, iako ne pojedinačno, sveukupno su dovela do djela protiv životne sredine, ako su napravljena sa namjerom, nepažnjom ili grubim nemarom;
- 3) fizičko i/ili pravno lice odgovorno za preduzimanje mjera zaštite, očuvanja i unapređenja životne sredine nije preduzelo propisane zaštitne mjere.

Inspektor je ovlašćen da u slučajevima:

- 1) podsticanja na prekršaj i učestvovanja, koje je napravljeno sa namjerom, a ima za posledicu zagađenje sa broda iz stava 1 tačka 1 ovog člana, kao i postupanja iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana, podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu o postupanju broдача, kompanije, odnosno vlasnika broda.
- 2) kada se zbog nedovoljnog ili neadekvatnog nadzora kojeg obavlja u pravnom licu posumnja na kazneno djelo iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, podnese krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu o postupanju zapovjednika broda, odnosno člana posade broda.

#### Član 111

Kompanija, brodar, zapovjednik broda ili posada broda bez obzira na njegovu državnu pripadnost biće krivično odgovorni za ispuštanja zagađujućih materija u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, isključivom ekonomskom pojasu ili istovjetnom pojasu koji je Crna Gora proglasila u skladu sa međunarodnim pravom, tjesnacima koji se koriste za međunarodnu plovidbu ako država članica sprovodi nadležnost u tim prolazima, kao i na otvorenom moru, osim:

- 1) za ispuštanja zagađujućih materija koja podliježu uređenju Prilogom I. Konvenciji Marpol 73/78, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilima 15., 34., 4.1., 4.2. ili 4.3. iz Priloga I. Konvenciji Marpol 73/78 i odjeljka 1.1.1. dijela II-A Međunarodnog kodeksa za brodove koji plove polarnim vodama („Polarni kodeks“) (čl.10 i 11 ovog zakona);
- 2) za ispuštanja zagađujućih materija koja podliježu uređenju Prilogom II. Konvenciji Marpol 73/78, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilima 13., 3.1.1., 3.1.2. ili 3.1.3. iz Priloga II. Konvenciji Marpol 73/78 i odjeljka 2.1. dijela II-A Polarnog kodeksa (čl.19 i 20 ovog zakona);
- 3) za ispuštanja zagađujućih materija koja podliježu uređenju Prilogom III. Konvenciji Marpol 73/78, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilu 8.1. iz Priloga III. Konvenciji Marpol 73/78 (čl.21 i 20 ovog zakona);
- 4) za ispuštanja zagađujućih materija koja podliježu uređenju Prilogom IV. Konvenciji Marpol 73/78, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilima 3., 11.1. i 11.3. iz Priloga IV. Konvenciji Marpol 73/78 i odjeljka 4.2. dijela II-A Polarnog kodeksa; (čl.23 i 24 ovog zakona);
- 5) za ispuštanja zagađujućih materija koja podliježu uređenju Prilogom V. Konvenciji Marpol 73/78, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilima 4.1., 4.2., 5., 6.1., 6.2. i 7. iz Priloga V. Konvenciji Marpol 73/78 i odjeljka 5.2. dijela II-A Polarnog kodeksa; (čl.26 i 27 ovog zakona);

- 6) za ostatke iz sistema za pročišćavanje ispušnih plinova, ako ta ispuštanja ispunjavaju uslove utvrđene u pravilima 4., 14.1., 14.4., 14.6., 3.1.1. i 3.1.2. iz Priloga VI. Konvenciji Marpol 73/78, uzimajući u obzir smjernice koje je razvio IMO, uključujući ažuriranu verziju Rezolucije MEPC.340(77) (čl.30 ovog zakona).

Kako bi se osiguralo da su kazne efikasne, proporcionalne i odvraćajuće, inspekcija sigurnosti plovidbe pri utvrđivanju i primjeni vrste i nivoa upravne kazne na društvo ili drugo pravno ili fizičko lice za koje se utvrdi da je odgovorno, u smislu stave 1 ovog člana uzmu u obzir sve relevantne okolnosti kršenja, a posebno:

- 1) prirodu, težinu i trajanje ispuštanja;
- 2) stepen odgovornosti ili krivicu odgovornog lica, u smislu pravnog sistema predmetne države članice;
- 3) štetu koja je ispuštanjem prouzrokovana životnoj sredini ili zdravlju ljudi, uključujući, ako je relevantno, njegov uticaj na ribarstvo, turizam i obalne zajednice;
- 4) finansijsku sposobnost društva ili drugoo odgovorno pravno ili fizičko lice;
- 5) privredne koristi koje je društvo ili drugo pravno ili fizičko odgovorno lice ostvarilo ili se očekuje da će ostvariti kršenjem, ako je primjenjivo;
- 6) mjere koje je preduzelo društvo ili drugo pravno ili fizičko odgovorno lice kako bi spriječilo ispuštanje ili ublažilo njegov učinak;
- 7) nivo saradnje društva ili drugog pravnog ili fizičkog odgovornog lica sa nadležnim organom, uključujući svako djelovanje čiji je cilj zaobići ili spriječiti odgovarajuću inspekciju ili drugu istragu koju sprovodi inspekcija sigurnosti plovidbe; i
- 8) sva prethodna kršenja zagašenja mora sa brodova koja je izazvalo društvo ili drugo odgovorno pravno ili fizičko lice.

#### Član 112

Ako nepravilnosti ili informacije dovedu do sumnje da je brod koji je dobrovoljno u luci Crne Gore ili odobalnom objekatu u njenim vodama, bio ili jeste uključen u ispuštanje zagađujućih materija u vodama Crne Gore, isključivom ekonomskom pojasu ili istovjetnom pojasu koji je Crna Gora proglasila u skladu sa međunarodnim pravom, tjesnacima koji se koriste za međunarodnu plovidbu ako Ministarstvo sprovodi nadležnost u tim prolazima, kao i na otvorenom moru, inspekcija sigurnosti plovidbe preduzima aktivnosti u skladu sa zakonom, uzimajući u obzir odgovarajuće smjernice koje je usvojio IMO.

Ako inspekcijski pregled iz stava 1 ovog člana otkrije činjenice koje bi mogle upućivati na kršenje odgovorna lica na strani kaznit će se u skladu sa čl.123 i 124 ovog zakona.

Okvirni popis nepravilnosti ili informacija koje se uzimaju u obzir pri primjeni stava 1 ovog člana propisaće Ministarstvo.

U slučaju zagađenja mora, inspekcija sigurnosti plovidbe će zabraniti isplavljenje broda iz luke, odnosno narediti zadržavanje broda koji je prouzrokovao zagađenje u vodama Crne Gore sve dok brod ne podmiri troškove čišćenja i druge štete nastale zagađenjem ili dok ne položi odgovarajuće garancije za pokriće ovih šteta.

O utvrđenom stanju i preduzetim mjerama iz stava 1 ovog člana Ministarstvo će obavijestiti putem diplomatskih tijela nadležno tijelo države zastave broda, kao i IMO, a inspektor će izvještaj o inspekcijском pregledu evidentirati u THETIS bazu podataka, u skladu sa propisom kojim se reguliše sigurnost pomorske plovidbe.

#### Član 113

Ako se sumnja da se ispuštanje zagađujućih materija dogodilo u teritorijalnom moru Crne Gore, a brod za koji se sumnja da je izvršio ispuštanje ne pristane u luku Crne Gore vrijedi sljedeće:

- 1) ako je sljedeća luka pristajanja broda luka u drugoj državi članici EU, predmetna država članica blisko saraduje u inspekciji i u odlučivanju o odgovarajućim mjerama u vezi s bilo kojim takvim ispuštanjem;
- 2) ako je sljedeća luka pristajanja broda luka izvan luke države članice EU, nadležna tijela Crne Gore preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurala da sljedeća luka pristajanja broda bude informisana o eventualnom zagađenju i traži od države sljedeće luke pristajanja preduzimanje odgovarajućih mjera u odnosu na bilo koje takvo ispuštanje.

Ako postoje jasni, objektivni dokazi da je brod koji plovi u teritorijalnom moru počinio kršenje koje je dovelo do ispuštanja koje je uzrokovalo veću štetu ili opasnost od veće štete obali ili s tim povezanim interesima Crne Gore ili bilo kojim resursima u njezinom teritorijalnom moru ta država, u skladu s dijelom XII. odjeljkom 7. Konvencije UN-a o pravu mora iz 1982. i pod uslovom da je to potkrijepljeno dokazima, predaje predmet svojim nadležnim tijelima s ciljem pokretanja postupka, uključujući zadržavanje broda, u skladu sa svojim nacionalnim propisima.

U svakom slučaju moraju biti obaviještena tijela države zastave.

#### Član 114

Ministarstvo izrađuje i dostavlja Evropskoj komisiji izvještaj koji sadrži informacije o:

- 1) izvršenim inspekcijским nadzorima i izrečenim prekršajnim nalogima koji su predmet ovog zakona;
- 2) podnesenim krivičnim prijavama državnom tužilaštvu radi pokretanja postupka u skladu sa zakonom;
- 3) kaznama izrečenim na osnovu ovog zakona do 30. juna svake godine za kazne izrečene tokom prethodne godine.

Ministarstvo obavještava Evropsku Komisiju o organima koji imaju pristup elektronskom sistemu za izvještavanje iz stava 1 ovog člana.

#### Član 115

Ako u obavljanju inspekcijskog pregleda inspektor utvrdi da je brod strane državne pripadnosti napravio zagađenje životne sredine ili da su kapacitetni prostori za smještaj brodskog otpada puni, ili uređaji neispravni, zabraniće brodu isplavljenje iz luke dok se ti nedostaci ne otklone.

Ako u obavljanju inspekcijskog pregleda inspektor utvrdi da je brod strane državne pripadnosti nema važeću brodsku ispravu kojom se dokazuje ispravnost brodskih uređaja za ukrcavanje i iskrcavanje tereta, ili ako se utvrdi da stanje tih uređaja nije u skladu sa podacima iz predmetne brodske isprave, zabraniće brodu ukrcavanje i iskrcavanje tereta brodom opremom.

Ako u obavljanju inspekcijskog pregleda inspektor utvrdi nedostatke iz stava 1 ili stava 2 ovog člana, o utvrđenom stanju i preduzetim mjerama obavještava putem diplomatskih tijela nadležno tijelo države zastave broda, kao i IMO.

Pored mjera iz st. 1, 2 i 3 ovog člana mogu se preduzeti druge mjere predviđene Pariškim memorandumom o razumijevanju o kontroli države luke.

#### Član 116

Ako u obavljanju inspekcijskog pregleda inspektor utvrdi nedostatke broda u pogledu njegove sposobnosti za plovidbu, narediće zapovjedniku broda da u određenom roku otkloni utvrđene nedostatke.

Ako se utvrđeni nedostaci ne otklone u određenom roku, ili ako su utvrđeni nedostaci takve prirode da ugrožavaju sigurnost broda, lica i tereta na njemu, kao i da predstavljaju opasnost od zagađenja životne sredine, ili ako su kapacitetni prostori za smještaj broskog otpada puni, zabraniće brodu nastavak plovidbe dok se navedeni nedostaci ne otklone i oduzeće brodu brodske isprave kojima se potvrđuje sposobnost broda za plovidbu.

U obavljanju inspekcijskog pregleda inspektor može, od priznate organizacije koja je ovlaštena da u ime države zastave broda izdaje brodske isprave, zatražiti na uvid dokumentaciju o postupku izdavanja brodskih isprava (statutarnih svjedočanstava) za brod koji se pregleda.

Ako zapovjednik ne postupi po nalogu inspektora iz stava 2 ovog člana, inspektor će zaustavljanjem broda ili na drugi pogodan način onemogućiti njegovu plovidbu.

Ako brod iz stava 4 ovog člana predstavlja ili može predstavljati opasnost za životnu sredinu ili iskorištavanje prirodnih bogatstava mora ili okoline, nadležna lučka kapetanija će, osim radnji iz stava 4 ovog člana, rješenjem narediti zapovjedniku broda, kompaniji, brodaru, odnosno vlasniku broda da u određenom roku preduzme mjere za njegovo uklanjanje uz nadzor lučke kapetanije.

Odredbе ovog člana, onamo gdje je to primjenljivo, se odnose i na druge brodove, kao i na instalacije za proizvodnju ugljovodonika.

#### Član 117

Kompanija, brodar, odnosno vlasnik broda ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika za kojeg se utvrdi da je počinio krivično djelo protiv životne sredine, dužan je nadoknaditi pričinjenu štetu zbog zagađenja.

#### Član 118

Ukoliko se prilikom osnovnog inspekcijskog pregleda broda utvrde nedostaci u primjeni Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova inspektor usmenim putem obavještava zapovjednika broda o očiglednim razlozima za dalje vršenje detaljnog inspekcijskog pregleda.

Inspekcijski pregled broda iz stava 1 ovog člana vrši se u skladu sa odredbama zakona o sigurnosti pomorske plovidbe i pripadajućim podzakonskim aktima.

Ako se prilikom detaljnog inspekcijskog pregleda utvrde nedostaci kojima se krše odredbe Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova, inspektor može preduzeti korake da upozori, zadrži ili naredi isplovljenje broda iz luke, kao i da odmah obavijesti pomorsku administraciju države zastave broda o utvrđenim nedostacima na brodu i preduzetim mjerama nad tim brodom.

#### Član 119

Inspekcijskim pregledom broda koji se nalazi u vodama Crne Gore, bez obzira na državnu pripadnost, inspektor utvrđuje da li brod posjeduje Međunarodno svjedočanstvo o upravljanju balastnim vodama, Plan upravljanja balastnim vodama i njegovu primjenu na brodu, Knjigu evidencije balastnih voda, kao i konstrukciju, opremu, sisteme, naprave, uređaje, materijale i procese povezane sa upravljanjem balastnim vodama.

U slučaju kada postoji opravdana sumnja da se na brodu ne primjenjuju odredbe Konvencije o balastnim vodama, inspektor može izvršiti uzorkovanje i analizu balastnih voda i time utvrditi postojanje štetnih vodenih organizama i patogena u balastnim vodama broda, na način da tim procesom ne prouzrokuje nepotrebno zadržavanje broda u luci.

Inspektor može da za poslove uzorkovanja, kontrole, analize i dalje obrade uzoraka balastnih voda ovlasti pravno lice koje je za obavljanje te vrste posla registrovano u Crnoj Gori.

Troškove uzorkovanja, kontrole, analize i dalje obrade uzoraka balastnih voda iz st. 2 i 3 ovog člana snosi kompanija ili brodar broda.

Ako se utvrdi da uzorkovane balastne vode ne sadrže štetne vodene organizme i patogene, troškove uzimanja uzoraka i ispitivanja snosi Ministarstvo.

Ako rezultati uzorkovanja i analize balastnih voda broda iz stava 1 ovog člana pokažu prisustvo štetnih vodenih organizama i patogena u balastnim vodama broda, inspektor će rješenjem zadržati brod u luci, podnijeti krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu protiv zapovjednika broda, brodara ili kompanije u skladu sa propisom kojim se uređuje krivični postupak za djelo protiv životne sredine, i/ili inicirati zapovjedniku broda neku drugu mjeru kojom će se onemogućiti zagađenje životne sredine ispuštanjem balastnih voda u vodama Crne Gore.

Prilikom inspekcijskog nadzora broda, inspektor može izvršiti uvid u Knjigu evidencije balastnih voda na bilo kom brodu u luci ili na sidrištu Crne Gore, koji je u obavezi da vodi predmetnu knjigu u skladu sa Propisom B-2 Konvencije o balastnim vodama, i može napraviti kopiju svakog unosa iz te knjige koja mora da bude potpisana od strane zapovjednika broda.

Inspekcijski pregled Knjige evidencije balastnih voda i pravljenje ovjerene kopije unosa u tu knjigu biće obavljeno što je brže moguće kako bi se izbjeglo neopravdano kašnjenje isplovljenja broda.

#### Član 120

Inspekcijskim pregledom broda koji prevozi najmanje 2.000 tona ulja u rasutom stanju kao teret, bez obzira na državnu pripadnost, inspektor utvrđuje da li brod posjeduje polis osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili potvrda izdata od međunarodnih fondova za nadoknadu štete prouzrokovane zagađenjem životne sredine uljem kao teretom u rasutom stanju, u skladu sa CLC konvencijom, odnosno da li brod posjeduje svjedočanstvo kojim se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi prema odredbama CLC konvencije.

Inspekcijskim pregledom broda od 1.000 BT ili više, bez obzira na državnu pripadnost, inspektor utvrđuje da li brod posjeduje polis osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili garancija druge slične finansijske institucije, za nadoknadu štete prouzrokovane zagađenjem životne sredine tečnim gorivom, u skladu sa Bunker konvencijom, odnosno da li brod posjeduje svjedočanstvo kojim se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi prema odredbama Bunker konvencije.

Ako se prilikom inspekcijskog pregleda iz st. 1 i 2 ovog člana utvrdi da brod ne posjeduje polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, odnosno svjedočanstvo kojim se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi, inspektor može preduzeti korake da upozori, zadrži ili naredi isplavljenje broda iz luke, kao i da odmah obavijesti pomorsku administraciju države zastave broda o utvrđenim nedostacima na brodu i preduzetim mjerama nad tim brodom.

#### Član 121

Ako se inspekcijskim pregledom utvrdi da olupina, prema članu 71 predstavlja opasnost po životnu sredinu i/ili sigurnost pomorske plovidbe, inspektor će podnijeti krivičnu prijavu nadležnom tužilaštvu protiv zapovjednika broda, broдача ili kompanije u skladu sa propisom kojim se uređuje krivični postupak za djelo protiv životne sredine.

#### Član 122

Protiv rješenja Inspektora može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Postupak i rokovi podnošenja žalbe su propisani zakonom o upravnom postupku.

Ako se na osnovu žalbe rješenje o zabrani isplavljanja stranog broda ili odbijanju uplovljavanja stranog broda poništi, ukine ili izmijeni, o preduzetim radnjama Ministarstvo informiše sve članice Paris MoU, a podaci o poništenju, ukidanju ili izmijeni se unose u THETIS.

### XX. KAZNENE ODREDBE

#### Član 123

Novčanom kaznom u iznosu od 15.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ispušta ulja, zauljane mješavine, kaljužne vode i zauljani otpad (član 5 stav 1 alineja 1);
- 2) ispušta štetne materije koje su privremeno utvrđene kao takve, vodu od pranja tanka ili druge mješavine koje sadrže takve materije (član 5 stav 1 alineja 2);
- 3) ispušta i odlaže na morsko dno štetne materije u upakovanoj formi (član 5 stav 1 alineja 3);
- 4) ispušta komunalni otpad (član 5 stav 1 alineja 4);
- 5) ispušta štetne materije u vazduh (član 5 stav 1 alineja 5);
- 6) ispušta balastne vode i taloge iz balastnih tankova ako sadrže štetne materije, patogene mikroorganizme i invazivne vrste (član 5 stav 1 alineja 6);
- 7) primjenjuje antivegetativne sisteme protiv obrastanja broda koje sadrže biocidna organska jedinjenja kalaja (član 5 stav 1 alineja 7);
- 8) namjerno potapa, spaljuje i zakopava na morskom dnu otpad ili druge materije (član 5 stav 1 alineja 7);
- 9) tanker za ulje od 150 BT i više, kao i svaki drugi brod od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, nema brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem (SOPEP) (član 10 stav 1);
- 10) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem ne sadrži proceduru koju treba da primijeni zapovjednik ili druga odgovorno lice na brodu kojom se prijavljuje incident zagađenja uljem na moru (član 10 stav 2 tačka 1);
- 11) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem ne sadrži spisak organa ili lica koje treba kontaktirati u slučaju incidenta zagađenja mora uljem (član 10 stav 2 tačka 2);
- 12) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem ne sadrži detaljan opis radnji koje treba odmah da preduzmu članovi posade broda kako bi se smanjilo ili kontrolisalo ispuštanje ulja nakon incidenta (član 10 stav 2 tačka 3);
- 13) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora uljem ne sadrži procedure i kontakt lica na brodu za koordinisanu aktivnost broda sa nacionalnim i lokalnim vlastima u preventivnom djelovanju protiv zagađenja (član 10 stav 2 tačka 4);
- 14) tanker za ulje od 150 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost koji sprovodi STS operacije, nema STS operativni plan (član 11 stav 1);
- 15) tanker za ulje od 150 BT i više, kao i svaki drugi brod od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, dok se nalazi u vodama Crne Gore ili pristaje u luke, sidrišta ili odobalne objekte koja se nalaze u vodama Crne Gore, nema svjedočanstva, isprave i knjige iz člana 14 stav 1 al. 1 do 5 ovoga kojima dokazuje svoju sposobnost za plovidbu u pogledu sprečavanja zagađenja mora uljem (član 14 stav 1);
- 16) tanker za ulje manji od 150 BT dok se nalazi u području iz člana 14 stav 1 ovog zakona ne vodi knjigu o uljima za tankere za ulje ispod 150 BT (član 14 stav 2);
- 17) instalacije za proizvodnju ugljovodonika koje se nalaze u vodama Crne Gore (fiksne platforme) uključujući platforme za bušenje, plutajuće jedinice za proizvodnju, skladištenje i istovar ulja na moru i plutajuće skladišne jedinice koje se koriste za skladištenje proizvedenog ulja na moru, kada obavljaju istraživanje, iskorištavanje i sa njima povezane postupke sa minaralnim izvorima sa morskog dna te druge platforme ne ispunjavaju zahtjeve iz Pravila 39 (2) MARPOL Priloga I (član 15 stav 1);
- 18) sa brodova bez obzira na državnu pripadnost, koji su ovlašćeni da prevoze štetne tečne materije u trupu ispuštaju štetne tečne materije, balastne vode, vode od pranja tanka ili drugih mješavina koje sadrže štetne materije u vode Crne Gore (član 16 stav 1);
- 19) ispušta tečnu materiju u rasutom stanju koja nije identifikovana i kategorizovana u skladu sa članom 16 stav 4 ovog zakona, ili ispušta balastne vode i vode od ispiranja tankova ili drugih smješa koje sadrže tu materiju (član 16 stav 5);
- 20) tanker za hemikalije strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore, kao i tanker za hemikalije crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi nema Međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju (član 18 stav 1);
- 21) posada tankera iz člana 18 stav 1 ovog zakona, ne rukuje štetnim tečnim materijama za vrijeme transporta, ukrcaja i iskrcaja, ne mjeri preostale količine štetnih tečnih materija u teretnim tankovima, pumpama i pripadajućim cjevovodima, i ne sprovodi procedure za rukovanje teretom i ostacima tereta na brodu, u skladu sa propisima Priloga II MARPOL Konvencije (član 18 stav 2);

- 22) tankeri za hemikalije koji uplovljavaju u vode Crne Gore, kao i tanker za hemikalije crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazili, u zavisnosti od karakteristika broda i kategorije plovidbe broda na kojem se primjenjuje odgovarajući relevantni instrumenti IMO-a, nemaju dokumenta iz al. 1 do 6 ovog člana (član 18 stav 3);
- 23) brodovi crnogorske državne pripadnosti bruto tonaže 150 BT i više bez obzira gdje se nalaze koji su namijenjeni za prevoz štetnih tečnih materija koje se prevoze u rasutom stanju, ne posjeduju brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju (član 19 stav 1);
- 24) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, ne sadrži proceduru obavještanja koju treba da sprovede zapovjednik i druga odgovorna lica na brodu, ako je došlo do incidenta, zagađenja, štetnim tečnim materijama (član 19 stav 2 alineja 1);
- 25) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, ne sadrži spisak organa ili lica koje treba kontaktirati u slučaju incidenta, zagađenja, štetnim tečnim materijama (član 19 stav 2 alineja 2);
- 26) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, ne sadrži detaljan opis radnji koje treba odmah da budu preduzete od strane lica na brodu kako bi se smanjilo ili kontrolisalo ispuštanje štetnih tečnih materija nakon incidenta (član 19 stav 2 alineja 3);
- 27) brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja mora štetnim tečnim materijama koje se prevoze u rasutom stanju, ne sadrži procedure koordinisanih aktivnosti posade broda sa odgovornim licima i institucijama obalne države u borbi protiv zagađenja i određivanje lica, kontaktne tačke na brodu, za te aktivnosti (član 19 stav 2 alineja 4);
- 28) brodovi koji se nalaze u vodama Crne Gore ne posjeduju brodski plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja (član 19 stav 3);
- 29) za prevoz štetnih materija koje se morem prevoze u upakovanoj formi u vodama Crne Gore, u pogledu pakovanja (ambalaže), etiketiranja (označavanja), obilježavanja i prevoza tih materija nijesu ispunjeni uslovi iz Prilog III MARPOL Konvencije, Konvencije o sigurnosti ljudskog života na moru (SOLAS konvencije) i odredbi ovog zakona (član 20 stav 1);
- 30) štetne materije koje se prevoze morem u upakovanoj formi nijesu uskladištene i obezbijedene tako da se opasnost po morskou sredinu svede na najmanju moguću mjeru bez ugrožavanja sigurnosti broda i lica na brodu (član 20 stav 2);
- 31) se sa brodova, bez obzira na državnu pripadnost, vrši ispuštanje sanitarnih otpadnih voda u vode Crne Gore (član 22 stav 1);
- 32) brodovi bez obzira na državnu pripadnost koji se nalaze u vodama Crne Gore nemaju Međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađenja sanitarnim vodama u skladu sa Pravilom 2 Priloga IV MARPOL-a (član 23);
- 33) se sa broda bilo koje državne pripadnosti u vode Crne Gore, ispušta smeće u smislu člana 24 stav 1 tač. 1 do 10 ovog zakona (član 24 stav 1);
- 34) brodovi crnogorske državne pripadnosti koji imaju najmanje 100 BT ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica bez obzira gdje se nalaze, brodovi strane državne pripadnosti koji imaju najmanje 100 BT ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika koje se nalaze u vodama Crne Gore, nemaju Plan upravljanja smećem (član 25 stav 2);
- 35) Plan upravljanja smećem ne sadrži opis postupaka za minimiziranje, prikupljanje, skladištenje, preradu i odlaganje smeća, kao i lica ili više njih, odgovornih za njegovo sprovođenje (član 25 stav 3);
- 36) brodovi crnogorske državne pripadnosti koji imaju 400 BT i više ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica bez obzira gdje se nalaze, brodovi strane državne pripadnosti koji imaju 400BT i više ili su ovlašćeni da prevoze 15 ili više lica dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika koje se nalaze u vodama Crne Gore, nemaju i ne vode Knjigu evidencije o smeću (član 25 stav 4);
- 37) sa brodova bez obzira na državnu pripadnost u vodama Crne Gore emituje azot-oksidi, sumpor-dioksidi, čestice i supstance koje doprinose zagađenju vazduha osim ako se ne primjenjuje u skladu sa članom 28 stav 2 ovog zakona (član 28 stav 1);
- 38) brod koristi EGCS u otvorenom režimu rada u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore (član 30 stav 12);
- 39) brod ispušta ostatke i mulj iz EGCS Sistema (član 30 stav 14);
- 40) se spaljivanje na brodu u vodama Crne Gore ne vrši u brodom spaljivaču u skladu s Pravilom 16 Priloga VI MARPOL-a (član 31 stav 1);
- 41) ako se na brodu vrši spaljivanje materija iz člana 2 stav 1 tač. 1 do 6 ovog zakona (član 31 stav 2);
- 42) brod od 400 BT i više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi, instalacija za proizvodnju ugljovodonika dok se nalaze u vodama Crne Gore, brod od 400 BT i više, strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore ne posjeduju Međunarodno svjedočanstvo o preventivnoj zaštiti zagađenja vazduha zakona (član 32 stav 1 alineja 1);
- 43) brod od 400 BT i više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi, instalacija za proizvodnju ugljovodonika dok se nalaze u vodama Crne Gore, brod od 400 BT i više, strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore ne posjeduju Međunarodno svjedočanstvo o energetske efikasnosti za novoizgrađeni brod ako je izdato u kompletu sa Indeksom projektovanja energetske efikasnosti (EEDI), naznačenom na samom svjedočanstvu i Planom upravljanja energetske efikasnošću broda (SEEMP) koji ne mora da bude odobren od strane države zastave broda (član 32 stav 1 alineja 2);
- 44) brod od 400 BT i više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalazi, instalacija za proizvodnju ugljovodonika dok se nalaze u vodama Crne Gore, brod od 400 BT i više, strane državne pripadnosti dok se nalazi u vodama Crne Gore ne posjeduju Međunarodno svjedočanstvo o energetske efikasnosti za postojeći brod, koji nije novoizgrađeni brod, i važi samo ako je izdat u kompletu sa Planom upravljanja energetske efikasnošću broda (SEEMP), koji ne mora da bude odobren od države zastave broda (član 32 stav 1 alineja 3);
- 45) tanker za prevoz sirove nafte, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, nema i ne sprovodi Plan upravljanja isparljivim organskim jedinjenjima (VOCs), odobren od strane države zastave broda (član 32 stav 2);
- 46) instalacije za proizvodnju ugljovodonika kao i plutajuća platforma koja se nalazi u vodama Crne Gore, kao i brodovi od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljavaju u vode Crne Gore i imaju instalirane dopunjujuće

- rashladne i protivpožarne sisteme, koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, ne vode Knjigu o evidenciji supstanci koje oštećuju ozonski omotač (član 32 stav 3);
- 47) brod od 400 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, nema na brodu poseban Plan upravljanja energetsom efikasnošću broda (SEEMP), koji može da bude dio Sistema upravljanja sigurnošću broda (SMS) (član 32 stav 4);
  - 48) brod od 5.000 BT i više, bez obzira na državnu pripadnost, u pogledu emisije ugljendioksida (CO<sub>2</sub>) ispuštenog tokom putovanja iz njegove posljednje luke do luke pristajanja u Crnoj Gori i od crnogorske luke do njegove sljedeće luke pristajanja, nema na brodu izjavu o usklađenosti, koju izdaje pravno lice koje ocjenjuje planove praćenja i izvještavanja emisija CO<sub>2</sub> broda, te o istom sastavlja izvještaj o verifikaciji (član 32 stav 5);
  - 49) tankeri za ulje, koji nijesu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom, uplove u luke Crne Gore ili pristajaju uz instalacije za proizvodnju ugljovodnika i drugim odobalnim objektima u vodama Crne Gore, nezavisno od državne pripadnosti broda (član 33 stav 1 tačka 2);
  - 50) tankeri za ulje nosivosti 600 tona i više, koji prevoze teške frakcije ulja nezavisno od državne pripadnosti broda, koji nijesu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom uplove u luke Crne Gore (član 33 stav 4 tačka 1);
  - 51) tankeri za ulje nosivosti 600 tona i više, koji prevoze teške frakcije ulja nezavisno od državne pripadnosti broda, koji nijesu tankeri za ulje sa dvostrukom oplatom sidre se i pristaju uz instalacije za proizvodnju ugljovodnika i drugim odobalnim objektima u vodama Crne Gore (član 33 stav 4 tačka 2);
  - 52) tankeri za ulje sa jednostrukom oplatom, nezavisno od državne pripadnosti broda, stariji od 15 godina, uplove u luke Crne Gore, kao i sidre se i pristaju uz instalacije za proizvodnju ugljovodnika i druge odobalne objekte u vodama Crne Gore, a ne ispunjavaju zahtjeve Programa procjene stanja utvrđenog Rezolucijom Međunarodne pomorske organizacije MEPC 94(46) od 27. aprila 2001. godine, izmijenjenom i dopunjenom Rezolucijom MEPC 99(48) od 11. oktobra 2002. godine i Rezolucijom MEPC-a 112(50) od 4. decembra 2003. godine (član 34);
  - 53) ugradi i upotrijebi štetne materijale na brodovima iz člana 39 stav 1 tač. 1 do 5 ovog člana (član 39 stav 1);
  - 54) brod, bez obzira na državnu pripadnost, ne posjeduje popis štetnih materijala koji čine sastavni dio konstrukcije broda ili njegovih uređaja i opreme, njihov položaj na brodu, kao i približne količine (član 39 stav 2);
  - 55) brod koji ide na recikliranje ne posjeduje plan recikliranja tog broda i popis štetnih materijala na brodu (član 39 stav 3);
  - 56) brodovi strane državne pripadnosti, koji ne viju zastavu države članice Evropske Unije, i koji se namjeravaju upisati u upisnik brodova Crne Gore, nemaju popis štetnih materijala ili da taj popis nije sastavljen najkasnije šest mjeseci od dana upisa, odnosno tokom bilo kojeg pregleda iz člana 40 stava 1 ovog zakona, u zavisnosti od vrste pregleda koji treba da se izvrši (član 41);
  - 57) se recikliranje brodova, kao i ispuštanje ulja i broskog otpada sa brodova koji su smješteni na kopnenom dijelu luke ili nekog drugog dijela obalnog područja Crne Gore, vrši radi popravke ili prepravke (član 42);
  - 58) nanosi ili ponovno nanosi organokalajna jedinjenja na brodove iz člana 43, stav 1 ovog zakona, koja djeluju kao biocidi u sistemima protiv obrastanja na brodovima (član 43 stav 2);
  - 59) brodovi i instalacije za proizvodnju ugljovodnika koji su stekli pravo da viju zastavu Crne Gore poslije 1. jula 2003. godine i čiji su sistemi protiv obrastanja nanijeti, promijenjeni ili zamijenjeni poslije toga datuma, u svojim sistemima protiv obrastanja na trupu ili spoljnim djelovima i površinama sadrže organokalajna jedinjenja koja djeluju kao biocidi i koja nijesu u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova, osim ako su prekriveni premazom koji onemogućava ispiranje takvih jedinjenja iz sistema protiv obrastanja u podlozi (član 43 stav 3);
  - 60) na brodovima i instalacijama za proizvodnju ugljovodnika iz stava 1 ovog člana, a koji su sagrađeni 1. januara 2008. godine ili kasnije, se upotrebljavaju organokalajna jedinjenja koja djeluju kao biocidi u sistemu protiv obrastanja na trupu ili spoljnim djelovima i površinama, kao i premazi koji onemogućavaju ispiranje takvih jedinjenja iz sistema protiv obrastanja u podlozi, ako nijesu u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o nadzoru štetnih sistema protiv obrastanja brodova (član 43 stav 4);
  - 61) brodovi od 400 BT i više iz člana 54 stav 1 ovog zakona, koji se od 1. jula 2003. godine po prvi put koriste u plovidbi ili čiji je sistem protiv obrastanja na brodovima po prvi put promijenjen, odnosno zamijenjen poslije 1. jula 2003. godine, nisu pregledani i sertifikovani u skladu sa Međunarodnim svjedočanstvom o sistemu protiv obrastanja (član 44 stav 1);
  - 62) brodovi dužine 24 metra i više i zapremine do 400 BT, nemaju Izjavu o sistemu protiv obrastanja (član 44 stav 2);
  - 63) izjava iz člana 44 stav 2 ovog zakona, nema prateću dokumentaciju (potvrda o vrsti primijenjenog sistema protiv obrastanja ili račun), i izjava nije potpisana od kompanije, odnosno brodar broda ili lica koje ovlasti brodar, odnosno brodogradilište ili priznata organizacija koju je ovlastila država zastave broda (član 44 stav 3);
  - 64) prihvata ili ispušta balastne vode s brodova u vode Crne Gore ako prethodno nijesu sprovedene mjere upravljanja balastnim vodama u skladu sa ovim zakonom (član 47 stav 1);
  - 65) brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen prije 2009. godine sa kapacitetom tankova za balastne vode od, između i uključujući, 1,500 i 5,000 metara kubnih, ne upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama (član 50 stav 1);
  - 66) brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen prije 2009. godine sa kapacitetom tankova za balastne vode manjim od 1,500, odnosno većim od 5,000 metara kubnih, ne upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama (član 50 stav 2);
  - 67) brod ne ispunjava standarde upravljanja balastnim vodama iz člana 50 st. 1 i 2 ovog zakona najkasnije nakon prvog redovnog međupregleda ili redovnog obnovnog pregleda, u zavisnosti od toga koji od ova dva pregleda se izvrši ranije, odnosno nakon godišnjice isporuke broda, a u godini ispunjavanja standarda koji se odnose na taj brod (član 50 stav 3);
  - 68) brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen 2009. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode koji je manji od 5,000 metara kubnih, ne upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama (član 50 stav 4);
  - 69) brod nezavisno od državne pripadnosti, sagrađen 2009. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode od 5,000 ili više metara kubnih, ne upravlja balastnim vodama u skladu sa odredbama člana 50 stav 2 ovog zakona (član 50 stav 5);

- 70) brod sagrađen 2012. godine ili kasnije, sa kapacitetom tankova za balastne vode od 5,000 ili više metara kubnih, ne upravlja balastnim vodama u skladu sa standardom D-2 Konvencije o balastnim vodama (član 50 stav 6);
- 71) brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koriste izmjenu balastnih voda to čine uz efikasnost manju od 95 posto volumetričke izmjene balastnih voda (član 51 stav 1);
- 72) brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama obavljaju izmjenu balastnih voda pumpanjem, pumpanjem ne izmijene najmanje trostruki volumen svakog balastnog tanka (član 51 stav 2);
- 73) brod koji kao metodu upravljanja balastnim vodama koristi izmjenu balastnih voda ne obavlja izmjenu balastnih voda najmanje 200 nautičkih milja udaljen od najbližeg kopna i u morskim vodama čija dubina iznosi najmanje 200 metara (član 51 stav 4);
- 74) brod ne može obaviti izmjenu balastnih voda u skladu sa članom 51, stav 4 ovog zakona, a onda izmjenu balastnih voda ne obavi na najmanje 50 nautičkih milja od najbližeg kopna i u morskim vodama čija je dubina najmanje 200 metara (član 51 stav 5);
- 75) zapovjednik broda ne izvrši promjenu balastnih voda iz razloga navedenih u članu 51 stav 3 ovog zakona, i to ne unese u Knjigu evidencije balastnih voda (član 51 stav 9);
- 76) brodovi koji kao metodu upravljanja balastnim vodama sprovode izmjenu balastnih voda, ispuštaju morsku vodu čiji je salinitet ispod 36‰ (član 52 stav 1);
- 77) balastna voda ima salinitet niži od 36‰, dodatnim analizama se utvrdi sastav morske vode pri čemu broj fitoplanktonskih organizama (mikroplankton prelazi broj od 105 ćelija L-1 i/ili sadrži dinoflagelatne ciste (član 52 stav 2);
- 78) brodovi koji upravljanje balastnim vodama sprovode putem obrade balastnih voda ispuste više od 10 živih organizama većih ili jednakih 50 mikrometara, te više od 10 živih organizmima po mililitru, čije su dimenzije manje od 50 mikrometara, odnosno čije su minimalne dimenzije veće od ili jednake 10 mikrometara, pri čemu ispuštanje indikatorskih mikroorganizama premašuje zadate koncentracije propisane u stavu članu 53, stav 2 ovog zakona (član 52 stav 3);
- 79) sistemi za obradu balastnih voda nijesu sigurni za brod, njegovu opremu i posadu (član 54 stav 1);
- 80) brod nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, ne posjeduje i ne primjenjuje Plan upravljanja balastnim vodama (član 55 stav 1);
- 81) plan upravljanja balastnim vodama nije odobrila država zastave broda (član 55 stav 2);
- 82) plan upravljanja balastnim vodama nije poseban za svaki brod i ne sadrži stavke iz člana 55, stav 3, tačke 1-6 ovog zakona (član 55 stav 3);
- 83) brod nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, nema i ne vodi Knjigu evidencije balastnih voda ovjerenu od države zastave broda (član 56 stav 1);
- 84) knjigu evidencije balastnih voda ne sadrži informacije koje su navedene u Dodatku II Konvencije o balastnim vodama (član 56 stav 2);
- 85) knjiga evidencije balastnih voda ne nalazi se na brodu najmanje dvije godine nakon posljednjeg upisa podataka u tu knjigu, a nakon tog perioda još najmanje tri godine, nije pod nadzorom kompanije (član 56 stav 3);
- 86) u slučaju ispuštanja balastne vode u skladu sa propisima A-3, A-4 ili B-3.6 Konvencije o balastnim vodama, ili u slučaju neplaniranog ispuštanja balastne vode, koje je u suprotnosti sa članom 47 ovog zakona, u Knjigu evidencije balastnih voda pored uobičajnih podataka ne evidentiraju se i okolnosti i razlozi koji su doveli do tih ispuštanja (član 56 stav 4);
- 87) knjiga evidencije balastnih voda se ne nalazi na mjestu dostupnom prilikom inspeksijskog nadzora broda, a u slučaju automatskog upravljanja brodom u tegljenju, ne nalazi se ni na na tegljaču (član 56 stav 5);
- 88) svaka operacija koja se odnosi na upravljanje balastnim vodama ne unosi se u potpunosti i bez odlaganja u Knjigu evidencije balastnih voda (član 56 stav 6);
- 89) upisi u Knjigu evidencije balastnih voda, nijesu uneseni na jeziku kojeg posada upotrebljava na brodu, a ako jezik u upotrebi nije engleski, francuski ili španski, upis nema prevod na neki od tih jezika (član 56 stav 8);
- 90) brod crnogorske državne pripadnosti koji obavlja međunarodnu plovidbu od 400 BT i više, i svi brodovi od 400 BT i više nezavisno od državne pripadnosti, koji uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore ili plovi njenim vodama, ne posjeduje Međunarodno svjedočanstvo o upravljanju balastnim vodama, odnosno odgovarajuću Izjavu u usklađenosti sa odredbama Konvencije o balastnim vodama izdanu od nadležnih tijela države zastave broda ili u njeno ime (član 57 stav 1);
- 91) brodovi odlažu u more taloge, i ne uklanjaju taloge iz prostora namijenjenih prevozu balastnih voda, u skladu sa odredbama broskog Plana upravljanja balastnim vodama (član 59 stav 1);
- 92) talozi iz člana 59, stav 1 ovog zakona se prikupljaju ne-mehaničkim putem, te se nakon prikupljanja ne odlažu u posebno namijenjene kopnene prihvatne uređaje (član 59 stav 2);
- 93) brodovi na koje se primjenjuje član 53 ovog zakona, nijesu projektovani i izgrađeni tako da omogućavaju smanjenje unosa i neželjenog zadržavanja taloga, olakšano uklanjanje taloga te siguran pristup radi uklanjanja taloga i uzimanja uzoraka (član 59 stav 3);
- 94) korisnik luke u kojoj se obavlja čišćenje ili popravak balastnih tankova, ne osigura odgovarajuća postrojenja za prihvatanje taloga uzimajući u obzir Smjernice G1– Smjernice o prihvatnim uređajima za taloge (IMO Rezolucija MEPC.152(55), kako je izmijenjena i dopunjena (član 60 stav 1);
- 95) korisnik luke ne izvrši najmanje tri puta u kalendarskoj godini analizu stanja morske vode u akvatorijumu luke, radi provjere uticaja balastnih voda na životnu sredinu i o tome sačini izvještaj (član 61 stav 1);
- 96) zapovjednik broda, u mjeri u kojoj to omogućavaju zahtjevi sigurnosti plovidbe i zaštite morske sredine, ne izbjegne ili ne ograniči ukrcaj balastnih voda u područjima navedenim u članu 61, stav 3, alineja 1-7 ovog zakona (član 61 stav 3);
- 97) zapovjednik broda, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar, bez obzira na državnu pripadnost broda, koji se nalazi u vodama Crne Gore, a koji je učestvovao u pomorskoj nesreći u kojoj je nastala olupina, ne obavijesti o tome Organ uprave bez odlaganja (član 63 stav 1);
- 98) obavještenje iz člana 63, stav 1 ovog zakona ne sadrži osnovne podatke kompanije, odnosno brodar, kao i podatke iz člana 63 stav 2, tačka 1 do 5, na osnovu kojih Organ uprave utvrđuje postojanje opasnosti od olupine (član 63 stav 2);
- 99) u slučaju iz člana 67, stav 1 ovog zakona, vlasnik ili druga ovlaštena lica ne pruži Lučkoj kapetaniji svjedočanstvo o osiguranju ili drugoj finansijskoj garanciji kako je propisano u članu 77 ovog zakona (član 67 stav 2);
- 100) vlasnik plovnog i plutajućeg objekta čija bruto tonaža iznosi 300 tona ili više crnogorske državne pripadnosti ne održava na snazi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju, kao što je garancija banke ili slične finansijske institucije, radi pokrića

- odgovornosti iz člana 79 ovog zakona, u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske hipoteke iz 1976., kako je izmijenjena i dopunjena. (LLMC 76/96) (član 70 stav 1);
- 101) vlasnik plovnog objekta i plutajućeg objekta iz stava 1 ovog člana ne zatraži od Ministarstva izdavanje svjedočanstva kojom se potvrđuje da je osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o ukklanjanju olupina iz 2007. godine i ovog zakona (član 70 stav 2);
  - 102) svjedočanstvo iz člana 70, stava 2 ovog zakona ne nalazi se na plovnom ili plutajućem objektu (član 70 stav 4);
  - 103) osiguranje ili druga finansijska garancija iz člana 70, stav 1 ovog zakona prestaje na drugi način osim istekom perioda važenja osiguranja ili garancije navedene u svjedočanstvu iz stava 2 ovog člana ili istekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je Lučkoj kapetaniji iz stava 2 ovog člana upućeno obavještenje o otkazu osiguranja ili garancije (član 70 stav 5);
  - 104) plovni i plutajući objekt, uključujući i bord u gradnji koji plovi, od 300 BT i više nezavisno od državne pripadnosti, koji plovi u vodama Crne Gore, odnosno uplovljava u luke i sidrišta Crne Gore, ili pristaje na odobalni objekat u vodama Crne Gore, ne posjeduje svjedočanstvo o osiguranju odgovornosti ili drugu finansijsku garanciju radi pokrivanja troškova lociranja, označavanja i ukklanjanja olupine u iznosu koji odgovara granicama odgovornosti prema članu 6 stav 1 tačka (b) Konvencije o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976, kako je izmijenjena i dopunjena (LLMC 76/96) (član 72 stav 1);
  - 105) brod koji je u vlasništvu države članice nije pokriven osiguranjem ili drugom finansijskom garancijom, i na koji se ne primjenjuju odgovarajuće odredbe člana 72, stav 1 ovog zakona, nema svjedočanstvo koju je izdalo nadležno tijelo države upisa broda kojom se potvrđuje da je brod u vlasništvu te države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama određenima u članu 72, stavu 1 ovog zakona (član 72 stav 2);
  - 106) brod bez obzira na državnu pripadnost, koji uplovljava u vode Crne Gore, nema Plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja uljem (član 73 stav 1);
  - 107) operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika, nema interni plan reagovanja na vanredni događaj (član 73 stav 2);
  - 108) operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika, ne izradi i ne dostavi Organu uprave na mišljenje interni plan reagovanja na vanredni događaj, najkasnije 45 dana prije planiranog početka operacija bušenja (član 73 stav 3);
  - 109) operator, odnosno vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika, ne uskladi interni plan reagovanja na vanredni događaj sa nacionalnim planom za hitne intervencije (član 73 stav 4);
  - 110) korisnik luke, na čijem lučkom području se vrše usluge ukrcaja, iskrcaja ili snadbijevanja brodova uljem, ne obezbijedi i primjenjuje preventivne mjere zaštite od zagađenja uljem i ne reaguje u slučaju zagađenja uljem u skladu sa planom za hitno reagovanje u slučaju zagađenja luke uljem (član 73 stav 5);
  - 111) korisnik luke ne izradi Plan za hitno reagovanje u slučaju zagađenja luke uljem, i/ili ne podnese na odobrenje Organu uprave (član 73 stav 6);
  - 112) zapovjednik broda, odnosno operator ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika, bez odlaganja ne obavijesti Organ uprave o svakom događaju na brodu, odnosno instalaciji za proizvodnju ugljovodonika, koji uključuje ispuštanje ili moguće ispuštanje ulja u more (član 74 stav 1);
  - 113) zapovjednik broda, odnosno operator ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika na moru, bez odlaganja ne obavijesti Organ uprave o svakom uočenom događaju na drugom brodu ili instalaciji za proizvodnju ugljovodonika, koji uključuje ispuštanje ili moguće ispuštanje ulja u more (član 74 stav 2);
  - 114) brod koji prevozi ulje kao rasuti teret uzrokuje štetu izlivanjem ili izbacivanjem ulja (član 79 stav 1);
  - 115) brod koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja nema osiguranje ili drugu finansijsku garanciju, kao što je bankovna garancija ili potvrda izdata od jednog od međunarodnih fondova za naknadu štete, do visine granice odgovornosti predviđene članom 85 ovog zakona pokriće odgovornosti za štetu od zagađenja uljem (član 83 stav 1);
  - 116) osiguranje ili druga finansijska garancija iz člana 83, stav 1 ovog zakona nije bezuslovna i neopoziva (član 83 stav 2);
  - 117) vlasnik broda iz člana 83, stava 1 ovog zakona, upisanog u upisnik brodova u Crnoj Gori, ne zatraži od Organa uprave, izdavanje svjedočanstva kojim se potvrđuje da je osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi i izdata u skladu sa odredbama ovog zakona i primjenjivih međunarodnih standarda (član 83 stav 3);
  - 118) svjedočanstvo iz člana 83, stav 3 ovog zakona nije na brodu (član 83 stav 5);
  - 119) važenje osiguranja ili druge finansijske garancije prestaje prije isteka roka od tri mjeseca, računajući od dana kad je Ministarstvu javljeno da će osiguranje ili druga finansijska garancija izgubiti važenje ako se, istovremeno, jedno osiguranje ili finansijska garancija ne zamijeni drugim (član 83 stav 6);
  - 120) pravno lice koje, u toku kalendarske godine uveze preko 150.000 tona sirove nafte i/ili lož ulja koje je dopremljeno morskim putem u luke ili prihvatna postrojenja na području Crne Gore ne uplati Međunarodnom fondu za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem uljem, godišnju naknadu koja se obračunava u skladu sa zahtjevima Međunarodne konvencije o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem uljem iz 1992. godine (član 86 stav 1);
  - 121) pravno lice iz člana 86, stav 1 ovog zakona, uveze manju količinu sirove nafte i/ili lož ulja od predviđene, ali da ukupan uvoz u Crnoj Gori, kojeg ostvare više pravnih lica premašuje 150.000 tona, pravna lica ne plate proporcionalno naknadu do nivoa uvezenog ulja, iako ta pojedinačna količina uvezene sirove nafte i/ili tečnog goriva ne prelazi 150.000 tona (član 86 stav 2);
  - 122) Vlasnik broda od 1000 BT ili vežeg upisanog u upisnik brodova u Crnoj Gori ne održava na snazi osiguranje ili drugu finansijsku garanciju kao što je garancija banke ili slične finansijske institucije, radi pokrića odgovornosti za štetu zbog zagađenja pogonskim uljem, u visini svote koja odgovara granicama odgovornosti propisanim u članu 89 stav 1 ovog zakona (član 91 stav 1);
  - 123) vlasnik broda iz stava 1 ovog člana ne zatraži od Lučke kapetanije koja vodi upisnik brodova u koji je brod upisan, izdavanje svjedočanstva kojom se potvrđuje da su osiguranje ili druga finansijska garancija na snazi u skladu sa odredbama Međunarodne konvencije o građanskoj odgovornosti za štetu zbog zagađenja pogonskim uljem iz 2001. godine i ovog zakona (član 91 stav 2);
  - 124) svjedočanstvo iz člana 91, stav 2 ovog člana ne nalazi se na brodu (član 91 stav 4);

- 125) osiguranje ili druga finansijska garancija iz člana 91, stav 1 ovog zakona prestaje na drugi način osim istekom perioda važenja osiguranja ili garancije navedene u svjedočanstvu iz stava 2 ovog člana ili istekom roka od tri mjeseca računajući od dana kada je Lučkoj kapetaniji iz stava 2 ovog člana upućena obavijest o otkazu osiguranja ili garancije (član 91 stav 5);
- 126) brod prouzrokuje štetu ispuštanjem ili izbacivanjem drugih zagađujućih materija u more (opasne i štetne materija, zauljene vode, brodske otpadne vode, smeće) (član 94 stav 1);
- 127) jahta ili čamac prouzrokuje štetu ispuštanjem ili izbacivanjem drugih zagađujućih materija u more (opasne i štetne materija, zauljene vode, brodske otpadne vode, smeće) (član 94 stav 5);
- 128) brod, crnogorske državne pripadnosti i strani, koji prevozi najmanje 2.000 tona ulja u rasutom stanju kao teret koji namjerava uploviti u crnogorsku luku ili pristati uz odobalni objekat u vodama Crne Gore ne posjeduje polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili druga garancija slične finansijske institucije, radi naknade odgovornosti za štetu zbog zagađenja mora uljem predviđene u članu 87 ovog zakona (član 96 stav 1);
- 129) brod koji prevozi više od 2000 tona ulja kao teret, koji je u vlasništvu strane države, a koji nije pokriven osiguranjem ili drugim finansijskim garancijam, nema svedočanstvo države u kojoj je upisan da je vlasništvo države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama predviđenim u članu 85 ovog zakona (član 96 stav 2);
- 130) brod, crnogorske državne pripadnosti i strani od 1.000 BT ili više, uključujući i brod u gradnji koji plovi, koji namjerava uploviti u crnogorsku luku ili pristati uz odobalni objekat u vodama Crne Gore ne poseduje polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili garancija druge slične finansijske institucije, za nakande štete prouzrokovane zagađenjem mora pogonskim gorivom iz člana 87 ovog zakona (član 96 stav 3);
- 131) plovni objekat, uključujući i brod u gradnji koji plovi od 1000 BT ili više, koji je u vlasništvu strane države, a koji nije pokriven osiguranjem ili drugim finansijskim garancijam, nema svedočanstvo države u kojoj je upisan da je vlasništvo države i da je njegova odgovornost pokrivena u granicama propisanim u članu 85 ovog zakona (član 96 stav 4);  
Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 1.500 eura do 2.000 eura.

#### Član 124

Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 eura do 6.000 eura kazniće se za prekršaj zapovjednik broda, odnosno operator ili vlasnik instalacije za proizvodnju ugljovodonika, ako:

- 1) ne vodi evidenciju o STS operacijama (član 11 stav 2);
- 2) se evidencija o operacijama iz člana 11 stav 2 ovog zakona, ne čuva na brodu tri godine i nije dostupna inspeksijskom nadzoru (član 11 stav 3);
- 3) zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar tankera za ulje od 150 BT i više, crnogorske ili strane državne pripadnosti, koji planira STS operacije u vodama Crne Gore, o tim operacijama ne obavjesti Organ uprave i Lučku kapetaniju u roku ne kraćem od 48 sati prije početka planiranih STS operacija, i ne dostavi informacije iz člana 12 stav 1 tač. 1 do 7 ovog zakona (član 12 stav 1);
- 4) operacije iz člana 12 stav 1 ovog zakona, nijesu započete u planiranom roku, a zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar ne obavijeste Organ uprave i Lučku kapetaniju o tome, kao i o novom terminu početka STS operacija, najmanje 48 sati prije početka tih operacija (član 12 stav 2);
- 5) se procijenjeno vrijeme dolaska tankera za ulje na poziciju ili područje za STS operacije mijenja za više od šest sati, a zapovjednik, kompanija, brodar ili lice koje ovlasti brodar tog tankera za ulje ne dostavi Organu uprave i Lučkoj kapetaniji revidirano procijenjeno vrijeme dolaska (član 12 stav 3);
- 6) brodovi dužine 12 metara ili više crnogorske državne pripadnosti bez obzira gdje se nalaze, brodovi dužine 12 metara i više dok se nalaze u vodama Crne Gore, kao i instalacije za proizvodnju ugljovodonika, koje se nalaze u vodama Crne Gore, nemaju na vidnom mjestu istaknute plakate kojim se obavještavaju posada i putnici o zahtjevima u pogledu ispuštanja smeća (član 26 stav 1);
- 7) podaci o tečnom gorivu na brodu iz člana 30 stav 1 ovog zakona nijesu upisani u dostavnicu o snabdijevanju broda pogonskim gorivom, u skladu sa Pravilom 18.5, Priloga VI, Dodatak V MARPOL Konvencije (član 30 stav 5);
- 8) uz dostavnicu o snabdijevanju broda pogonskim gorivom nije priložen reprezentativni uzorak tečnog goriva (član 30 stav 6);
- 9) dostavnica o snabdijevanju broda pogonskim gorivom se ne čuva na brodu tri godine i nije dostupna prilikom inspeksijskog nadzora (član 30 stav 8);
- 10) pravno lice koje snabdijeva brod tečnim gorivom u luci, ne vodi evidenciju o kvalitetu i količinama saobraćaja tečnog goriva u luci na nivou kalendarske godine i o tome ne obavještava organ uprave nadležan za upravljanje lukama (član 30 stav 10);
- 11) plan upravljanja balastnim vodama nije napisan na jeziku kojeg posada upotrebljava na brodu, a ako jezik u upotrebi nije engleski, francuski ili španski, plan nema prevod na neki od tih jezika (član 55 stav 4);
- 12) svaki unos podataka u Knjigu evidencije balasnihi voda nije potpisao oficir koji je zadužen za tu operaciju i/ili svaku ispunjenu stranu knjige nije potpisao zapovjednik broda (član 56 stav 7);
- 13) svjedočanstvo iz člana 57, stava 1 ovog zakona je izdato na rok duži od pet godina i/ili nije izdato na službenom jeziku države koja izdaje svjedočanstvo u posebno propisanom obliku (član 57 stav 2);
- 14) službeni jezik države koja izdaje svjedočanstvo iz člana 57, stava 1 ovog zakona nije engleski, francuski ili španski a tekst nije preveden na jedan od navedenih jezika (član 57 stav 3);
- 15) brodovi nezavisno od državne pripadnosti iz člana 46 ovog zakona koji dolaze iz inostranstva, ne prijave Lučkoj kapetaniji količinu i porijeklo balastnih voda raspoređenih u balastnim tankovima broda, najkasnije 48 sati prije uplovljenja u luke Crne Gore, odnosno neposredno nakon isplavljenja iz posljednje inostrane luke ako je vrijeme plovidbe do uplovljavanja u luku Crne Gore kraće od 48 sati (član 58 stav 1);
- 16) korisnik luke ne upozori zapovjednika broda na jednu od okolnosti iz člana 61, stav 3 ovog zakona (član 61 stav 4);
- 17) lice koje sazna da je došlo do štete od zagađenja i/ili propusta prilikom primjene zaštitnih mjera kojima se sprečava ili smanjuje šteta od zagađenja sa broda, bez odlaganja ne obavijesti Organ uprave i inspektora (član 97 stav 3).

## XXI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Član 125

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

### Član 126

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena odredaba čl. 876 do 888 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi („Službeni listi SRJ“, br. 12/98, 44/99, 74/99 i 73/00) i prestaje da važi Zakon o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata („Službeni listi CG“, br. 20/11 i 27/14).

### Član 127

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 14-4/25-5/4

EPA 750 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2155.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**

**O PROGLAŠENJU ZAKONA ZA SPROVOĐENJE REGULATIVE (EU) 2023/988 O OPŠTOJ BEZBJEDNOSTI PROIZVODA**

Proglašavam **Zakon za sprovođenje regulative (EU) 2023/988 o opštoj bezbjednosti proizvoda**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2489/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**

**ZA SPROVOĐENJE REGULATIVE (EU) 2023/988 O OPŠTOJ BEZBJEDNOSTI PROIZVODA**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

**Član 1**

Ovim zakonom uređuje se sprovođenje Regulative (EU) 2023/988 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. maja 2023. godine o opštoj bezbjednosti proizvoda, o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 1025/2012 i Direktive (EU) 2020/1828, kao i o prestanku važenja Direktive 2001/95/EZ i Direktive 87/357/EEZ (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2023/988).

**Upotreba rodno osjetljivog jezika**

**Član 2**

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

**Značenje izraza**

**Član 3**

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju jednako značenje kao u Regulativi (EU) 2023/988.

**II. INFORMISANJE**

**Upotreba crnogorskog jezika**

**Član 4**

Prilikom sprovođenja Regulative (EU) 2023/988 potrošačima se na crnogorskom jeziku obezbjeđuju:

- 1) prateća jasna uputstva i informacije o bezbjednosti iz člana 9 stav 7 i člana 11 stav 4 ove regulative;
- 2) upozorenja i informacije o bezbjednosti koje se, prilikom omogućavanja dostupnosti proizvoda na tržištu putem interneta ili drugih sredstava prodaje na daljinu iz člana 19 tačka (d) ove regulative, stavljaju na proizvod ili pakovanje ili se navode u pratećem dokumentu;
- 3) dodatne informacije u digitalnom formatu iz člana 21 ove regulative;
- 4) obavještenje o opozivu proizvoda iz razloga bezbjednosti iz člana 36 stav 1 ove regulative; i
- 5) informacije putem besplatnog telefonskog broja i interaktivne internet službe iz člana 36 stav 2 tačka (f) ove regulative.

**Informisanje isporučilaca**

**Član 5**

Informacije iz člana 17 stav 2 Regulative (EU) 2023/988, isporučiocima, na njihov zahtjev i bez naknade, daje organ državne uprave nadležan za poslove unutrašnjeg tržišta (u daljem tekstu: Ministarstvo).

**III. SISTEM BRZE RAZMJENE INFORMACIJA O OPASNIM PROIZVODIMA**

**Jedinstvena nacionalna kontakt tačka**

**Član 6**

Jedinstvena nacionalna kontakt tačka sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima iz člana 25 stav 2 Regulative (EU) 2023/988 je Ministarstvo.

## **Sistem brze razmjene informacija**

### **Član 7**

Način rada i saradnje nadležnih organa i jedinstvene nacionalne kontakt tačke iz člana 6 ovog zakona u postupcima međunarodne razmjene informacija o mjerama i radnjama koje ograničavaju trgovinu proizvodima, radi sprovođenja odredaba čl. 25, 26 i 27 Regulative (EU) 2023/988, propisuje Vlada Crne Gore.

## **IV. RAZMJENA INFORMACIJA I SPROVOĐENJE DELEGIRANIH I IZVRŠNIH AKATA**

### **Razmjena informacija između nadležnih organa i šire javnosti**

#### **Član 8**

(1) Nadležni organi dužni su da u sprovođenju člana 33 Regulative (EU) 2023/988 obezbijede da njihovi zaposleni i ovlašćena lica ne otkrivaju informacije do kojih su došli u radu, a koje predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa posebnim zakonom.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, prilikom razmjene informacija između nadležnih organa, između nadležnih organa i država članica Evropske unije, kao i između nadležnih organa i Evropske komisije, nadležni organi dužni su da dostave i informacije koje predstavljaju poslovnu tajnu, pri čemu su dužni da sa tim podacima postupaju u skladu sa zakonom.

(3) Potrošači i druge zainteresovane strane (npr. organizacije za zaštitu potrošača i isporučioци) imaju pravo da nadležnom organu podnesu prigovor:

1) u vezi bezbjednosti proizvoda;

2) na sprovođenje aktivnosti nadzora i kontrole tržišta u vezi sa određenim proizvodima; i

3) u slučaju opoziva proizvoda, ako pravna sredstva koja se nude potrošaču nijesu zadovoljavajuća.

(4) Nadležni organi dužni su da postupe po prigovoru iz stava 3 ovog člana na propisani način i da podnosiocu prigovora pruže informacije o daljem postupanju u skladu sa zakonom.

### **Obaveze u vezi sa primljenim obavještenjima**

#### **Član 9**

(1) Ako je obavještenje iz člana 22 stav 8 Regulative (EU) 2023/988 nepotpuno, pružalac usluga internet tržišta će, bez nepotrebnog odlaganja, zatražiti od podnosioca da najkasnije u roku od tri radna dana dopuni obavještenje.

(2) Ako podnosilac ne izvrši dopunu obavještenja u roku iz stava 1 ovog člana, pružalac usluga internet tržišta će, na osnovu podataka koje ima, postupiti bez odlaganja na način i u roku iz člana 22 stav 8 Regulative (EU) 2023/988.

### **Izještavanje Evropske komisije**

#### **Član 10**

(1) Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji podatke o primjeni Regulative (EU) 2023/988 najkasnije dvije godine nakon donošenja delegiranog akta iz člana 24 stav 2 Regulative (EU) 2023/988, a nakon toga jednom godišnje za svaku narednu godinu.

(2) Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji podatke o izvršenim prinudnim mjerama iz člana 28 stav 1 Regulative (EU) 2023/988.

(3) Ministarstvo, u skladu sa članom 47 stav 6 Regulative (EU) 2023/988, na zahtjev Evropske komisije dostavlja informacije potrebne za ocjenu ove regulative.

### **Sprovođenje delegiranih i izvršnih akata Evropske unije**

#### **Član 11**

Sprovođenje delegiranih i izvršnih akata Evropske unije predviđenih naročito odredbama člana 18 stav 2, člana 25, člana 26 stav 10, člana 27, člana 28 stav 1, člana 34 st. 4 i 6, člana 35 stav 3 i člana 36 stav 3 Regulative (EU) 2023/988, uređuje se propisom Vlade.

## **V. NADZOR**

### **Vršenje nadzora**

#### **Član 12**

(1) Nadzor nad sprovođenjem Regulative (EU) 2023/988 vrše tržišna inspekcija, sanitarna inspekcija, inspekcija za usluge informacionog društva, kao i carinski organ.

(2) Za nadzor proizvoda koji su obuhvaćeni Regulativom (EU) 2023/988 i nadzor nad propisima donesenim za sprovođenje Regulative (EU) 2023/988, upotrebljavaju se ovlašćenja i mjere određeni u propisu za sprovođenje Regulative (EU) 2019/1020 Evropskog parlamenta i Savjeta od dana 20. juna 2019. godine o nadzoru na tržištu i usaglašenosti proizvoda i o izmjenama i dopunama Direktive 2004/42/EZ i Regulativa (EZ) 765/2008 i (EU) 305/2011 (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2019/1020) i propisu za sprovođenje Regulative (EU) 2022/2065 Evropskog parlamenta i Savjeta od dana 19. oktobra 2022. godine o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i promjeni Direktive 2000/31/EZ (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2022/2065).

### **Nalog inspektora i postupanje po nalogu**

#### **Član 13**

Za sprovođenje člana 22 Regulative (EU) 2023/988, pored ovlašćenja utvrđenih propisom za sprovođenje Regulative (EU) 2019/1020, nadležni inspektor ima i ovlašćenje da u odnosu na sadržaj koji upućuje na ponudu opasnog proizvoda izda nalog kojim se od pružalaca usluga internet tržišta zahtijeva da uklone takav sadržaj sa svog internet interfejsa, onemogućavajući pristup takvom sadržaju ili da prikažu izričito upozorenje.

## VI. KAZNENE ODREDBE

### Prekršaji

#### Član 14

(1) Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne obježbedi da su uputstva, upozorenja i informacije iz člana 9 stav 7, člana 11 stav 4, člana 19 tačka (d), člana 21 i člana 36 st. 1 i 2 tačka (f) Regulative (EU) 2023/988 na crnogorskom jeziku (član 4);

2) ne obezbijedi da su proizvodi koje stavlja na tržište dizajnirani i proizvedeni u skladu sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 5 Regulative (EU) 2023/988 (član 9 stav 1 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

3) prije stavljanja proizvoda na tržište ne izvrši internu analizu rizika ili ne izradi tehničku dokumentaciju koja sadrži najmanje opšti opis proizvoda i njegove ključne karakteristike bitne za procjenu bezbjednosti (član 9 stav 2 podstav 1 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

4) ne obezbijedi da je tehnička dokumentacija, kad je to primjenljivo s obzirom na moguće rizike povezane sa proizvodom, pripremljena u skladu sa propisanim zahtjevima, ili ne obezbijedi da je tehnička dokumentacija ažurna ili ažurnu dokumentaciju ne čuva deset godina nakon što je proizvod stavljen na tržište ili ako je na zahtjev ne stavi na raspolaganje organima za nadzor tržišta (član 9 stav 2 podstav 2 i 3 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

5) ne uspostavi postupke za održavanje usaglašenosti serijski proizvedenih proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti (član 9 stav 4 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

6) ne obezbijedi da su na proizvodu označeni tip, broj šarže ili serije ili drugi element koji omogućava identifikaciju proizvoda koji su lako vidljivi i čitki za potrošače ili, kad to ne dozvoljava veličina ili priroda proizvoda, ne obezbijedi da su te informacije navedene na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod (član 9 stav 5 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

7) ne navede na proizvodu svoje ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, poštansku i elektronsku adresu i, ako su različite, poštansku adresu ili elektronsku adresu jedinstvene kontakt tačke na kojoj je dostupan, a kad to nije moguće na proizvodu, ako te podatke ne navede na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod (član 9 stav 6 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

8) ne obezbijedi da proizvod koji je dostupan na tržištu Crne Gore prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti, kad se proizvod bez takvih uputstava i informacija o bezbjednosti ne može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač (član 9 stav 7 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

9) u slučaju kad, na osnovu dostupnih informacija, smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, odmah ne preduzme potrebne korektivne mjere kako bi obezbijedio usklađenost proizvoda na efikasan način, ili o tome na propisani način ne obavijesti potrošače, ili o tome ne obavijesti organe za nadzor tržišta putem portala Safety Business Gateway (član 9 stav 8 podstav 1 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

10) u obavještenju iz člana 9 stav 8 podstav 1 tač. (b) i (c), odnosno člana 11 stav 8 podstav 1 tač. (c) i (d) Regulative (EU) 2023/988 ne navede pojedinosti o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača, ili o svim već preduzetim korektivnim mjerama, kao i, ako su dostupne, pojedinosti o količini proizvoda koji su još u prometu na tržištu po državama članicama (član 9 stav 8 podstav 2, član 11 stav 8 podstav 2 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

11) ne obezbijedi da su ostali isporučioци, odgovorna lica i pružaoci usluga internet tržišta u datom lancu snabdijevanja pravovremeno obaviješteni o svim utvrđenim bezbjednosnim problemima (član 9 stav 10 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

12) ne obezbijedi javno dostupne kanale komunikacije koji su propisani, kako bi potrošači mogli da podnesu prigovor i obavijeste proizvođača o svim eventualnim nesrećnim slučajevima ili pitanjima bezbjednosti u vezi sa proizvodom, odnosno ako ne provjeri da li su potrošačima javno dostupni kanali komunikacije ili ako nije obezbijedio takve kanale kad nijesu dostupni, ili ako prilikom te provjere odnosno obezbjeđivanja, nije uzeo u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom (član 9 stav 11, član 11 stav 9 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

13) ne ispita podnijete prigovore i primljene informacije o nesrećnim slučajevima koji se odnose na bezbjednost proizvoda koje je isporučio na tržište, odnosno stavio na tržište, za koje je podnosilac prigovora naveo da su opasni, ili u evidenciji iz člana 9 stav 12 Regulative (EU) 2023/988 ili u svojoj internoj evidenciji ne vodi evidenciju tih prigovora i opoziva proizvoda, kao ni svih korektivnih mjera preduzetih radi obezbjeđenja usaglašenosti proizvoda (član 9 stav 12, član 11 stav 10 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

14) u internoj evidenciji prigovora, pored ličnih podataka koji su mu neophodni za ispitivanje na osnovu prigovora o navodno opasnom proizvodu, sačuva i druge podatke koji nijesu neophodni za ispitivanje ili podatke čuva duže nego što je potrebno za potrebe ispitivanja, ili podatke čuva duže od pet godina od dana unošenja (član 9 stav 13 i član 13 Regulative (EU) 2023/988);

15) na zahtjev organa za nadzor tržišta ne dostavi kopiju ovlaštenja, ili ako ne izvrši bilo koji zadatak propisan Regulativom (EU) 2023/988 na način i pod uslovima koji su propisani (član 10 stav 2 Regulative (EU) 2023/988);

16) prije stavljanja proizvoda na tržište ne obezbijedi da je proizvod usklađen sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 5 Regulative (EU) 2023/988 ili ne obezbijedi da je proizvođač ispunio zahtjeve iz člana 9 st. 2, 5 i 6 Regulative (EU) 2023/988 (član 11 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

17) stavi proizvod na tržište, odnosno isporučio proizvod na tržištu iako na osnovu informacija koje posjeduje, smatra ili ima razloga da vjeruje da nije usaglašen sa članom 5 ili članom 9 st. 2, 5 i 6 Regulative (EU) 2023/988, odnosno sa članom 5 ili članom 9 st. 5, 6 i 7 ili članom 11 st. 3 i 4 Regulative (EU) 2023/988, prije nego se postigne usaglašenost proizvoda (član 11 stav 2 i član 12 stav 3 Regulative (EU) 2023/988);

18) ne obavijesti odmah proizvođača ili organe za nadzor tržišta putem portala Safety Business Gateway kad se radi o opasnom proizvodu (član 11 stav 2 Regulative (EU) 2023/988);

19) ne navede na proizvodu svoje ime, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, poštansku i elektronsku adresu i, ako su različite, poštansku adresu ili elektronsku adresu jedinstvene kontakt tačke na kojoj je dostupan ili, ako te podatke nije moguće navesti na proizvodu, iste ne navede na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod ili, u slučaju kad je podatke naveo na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod, ne obezbijedi da bilo kakva dodatna oznaka ne prekriva nijednu informaciju koju zahtijeva pravo Evropske unije na oznaci proizvođača (član 11 stav 3 Regulative (EU) 2023/988);

20) ne obezbijedi da uvezeni proizvod, koji je dostupan na tržištu Crne Gore, prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti, kad se proizvod bez takvih uputstava i informacija o bezbjednosti ne može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač (član 11 stav 4 Regulative (EU) 2023/988);

21) ne obezbijedi da uslovi skladištenja ili transporta dok je proizvod pod njegovom odgovornošću ne ugrožavaju njegovu usaglašenost sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 5 Regulative (EU) 2023/988, kao ni usaglašenost sa zahtjevima iz člana 9 st. 5 i 6 Regulative (EU) 2023/988 (član 11 stav 5 Regulative (EU) 2023/988);

22) ne čuva kopiju tehničke dokumentacije iz člana 9 stav 2 Regulative (EU) 2023/988, koja treba biti dostupna organima za nadzor tržišta u periodu od deset godina nakon stavljanja proizvoda na tržište, ili ne obezbijedi da dokumenti iz člana 9 stav 2 Regulative (EU) 2023/988, prema potrebi, budu dostupni tim organima na njihov zahtjev (član 11 stav 6 Regulative (EU) 2023/988).

23) u slučaju kad na osnovu informacija koje posjeduje smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, o tome odmah ne obavijesti proizvođača, ili ne obezbijedi preduzimanje korektivnih mjera neophodnih da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, njegovo povlačenje ili opoziv, ili ako takve mjere nijesu preduzete, odmah ih ne preduzme, ili ne obezbijedi da se potrošači o tome odmah obavijeste u skladu sa članom 35 i/ili članom 36 Regulative (EU) 2023/988, ili o tome ne obavijesti organe za nadzor tržišta putem portala Safety Business Gateway (član 11 stav 8 podstav 1 Regulative (EU) 2023/988);

24) u evidenciji iz člana 11 stav 10 Regulative (EU) 2023/988, pored podataka potrebnih da ispita prigovor na navodno opasan proizvod, čuva i lične podatke koji mu nijesu neophodni za ispitivanje prigovora na navodno opasan proizvod, ili iste čuva duže nego što je potrebno za ispitivanje prigovora, ili ih čuva duže od pet godina od dana njihovog unošenja (član 11 stav 11 Regulative (EU) 2023/988);

25) prije isporuke proizvoda na tržištu ne provjeri da li je proizvođač i, ako je primjenljivo, uvoznik, ispunjavaju zahtjeve iz člana 9 st. 5, 6 i 7, kao i iz člana 11 st. 3 i 4 Regulative (EU) 2023/988 (član 12 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

26) ne obezbijedi da uslovi skladištenja ili transporta dok je proizvod pod njegovom odgovornošću ne ugrožavaju njegovu usaglašenost sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 5 Regulative (EU) 2023/988, kao i usaglašenost sa članom 9 st. 5, 6 i 7 i članom 11 st. 3 i 4 Regulative (EU) 2023/988 (član 12 stav 2 Regulative (EU) 2023/988);

27) u slučaju kad na osnovu informacija koje posjeduje smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je isporučio na tržištu opasan ili da nije usaglašen sa članom 9 st. 5, 6 i 7 i članom 11 st. 3 i 4 Regulative (EU) 2023/988, o tome odmah ne obavijesti proizvođača ili uvoznika, kako je primjenljivo, ili ne obezbijedi da se preduzmu korektivne mjere neophodne da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, povlačenje ili opoziv, ili ne obezbijedi da su organi za nadzor tržišta odmah o tome obaviješteni putem portala Safety Business Gateway (član 12 stav 4 podstav 1 Regulative (EU) 2023/988);

28) za potrebe člana 12 stav 4 tač. (b) i (c) Regulative (EU) 2023/988 organima za nadzor tržišta ne navede odgovarajuće pojedinosti kojima raspolaže, o rizicima po zdravlje i bezbjednost potrošača, o količini predmetnih proizvoda ili o svim već preduzetim korektivnim mjerama (član 12 stav 4 podstav 2 Regulative (EU) 2023/988);

29) ne obezbijedi da ima uspostavljene interne postupke za bezbjednost proizvoda koji mu omogućavaju ispunjavanje odgovarajućih zahtjeva koji su propisani (član 14 i član 22 stav 3 Regulative (EU) 2023/988);

30) ne saraduje sa organima za nadzor tržišta u pogledu radnji kojima bi mogli da se otklone ili ublaže rizici koje predstavljaju proizvodi koje je isporučio na tržištu (član 15 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

31) na zahtjev organa za nadzor tržišta ne dostavi sve neophodne informacije, a naročito potpun opis rizika koji proizvod predstavlja, povezane prigovore i poznate nesrećne slučajeve ili opis svih korektivnih mjera preduzetih za rješavanje rizika ili ne utvrdi i dostavi bilo koju od bitnih informacija o sljedljivosti proizvoda koje su propisane (član 15 st. 2 i 3 Regulative (EU) 2023/988);

32) informacije iz člana 15 stav 2 Regulative (EU) 2023/988 ne pruža deset godina nakon što mu je proizvod isporučen ili nakon što je isporučio proizvod, ili informacije iz člana 15 stav 3 Regulative (EU) 2023/988 ne pruža šest godina nakon što mu je isporučen proizvod, ili dio, komponenta ili bilo koji softver koji su ugrađeni u proizvod ili nakon što je isporučio proizvod (član 15 st. 4 i 5 Regulative (EU) 2023/988);

33) na zahtjev organa za nadzor tržišta ne podnosi redovne izvještaje o napretku korektivnih mjera koje su preduzeli ili ne postupi prema odluci organa za nadzor tržišta o tome kada se korektivna mjera može smatrati završenom (član 15 stav 6 Regulative (EU) 2023/988);

34) u slučaju kada proizvođač nije registrovan u Evropskoj uniji, kao odgovorno lice iz člana 16 stav 1 Regulative (EU) 2023/988 redovno ne provjerava da li je proizvod u skladu sa tehničkom dokumentacijom iz člana 9 stav 2 Regulative (EU) 2023/988 ili da li je proizvod u skladu sa zahtjevima iz člana 9 st. 5, 6 i 7 Regulative (EU) 2023/988, ili ako na zahtjev organa za nadzor tržišta ne dostavi dokumentovane dokaze o izvršenim provjerama ili ne navede naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig i kontakt podatke, uključujući poštansku i elektronsku adresu, na proizvodu ili na njegovom pakovanju, paketu ili dokumentu koji prati proizvod (član 16 st. 2 i 3 Regulative (EU) 2023/988);

35) u slučaju isporuke proizvoda na tržište putem interneta ili drugih sredstava prodaje na daljinu, ne navede jasno i vidljivo propisane informacije (član 19 Regulative (EU) 2023/988);

36) ne obavijesti organe za nadzor tržišta o nesrećnom slučaju koji je izazvao proizvod stavljen na tržište, u roku i na način koji su propisani, ili ako to obavještenje ne sadrži tip i identifikacioni broj proizvoda, kao i okolnosti nesrećnog slučaja, ako su poznati, ili ako, na zahtjev organa za nadzor tržišta putem portala Safety Business Gateway ne prijavi sve druge relevantne informacije, ili ako o pojavama povezanim sa upotrebom proizvoda koji je doveo do smrti pojedinca ili teških posljedica po njegovo zdravlje i bezbjednost u propisanom obimu ne obavijesti organe za nadzor tržišta putem portala Safety Business Gateway (član 20 st. 1 i 2 Regulative (EU) 2023/988);

37) kad su upoznati sa nesrećnim slučajem koji je izazvao proizvod koji su stavili na tržište ili isporučili na tržištu, o tome bez nepotrebnog odlaganja ne obavijeste proizvođača (član 20 stav 3 Regulative (EU) 2023/988);

38) ne dostavi obavještenje ili ne izda uputstvo uvozniku ili jednom od distributera da dostavi to obavještenje u skladu sa članom 20 stav 1 Regulative (EU) 2023/988, ili, u slučaju kad proizvođač proizvoda nije registrovan u Evropskoj uniji, kao odgovorno lice iz člana 16 stav 1 Regulative (EU) 2023/988 ili člana 4 stav 1 Regulative (EU) 2019/1020, koje je upoznato sa nesrećnim slučajem, ne obezbijedi dostavljanje obavještenja u skladu sa članom 20 stav 1 Regulative (EU) 2023/988 (član 20 st. 3 i 4 Regulative (EU) 2023/988);

39) u slučaju kad informacije iz člana 9 st. 5, 6 i 7, člana 11 stav 3 i člana 16 stav 3 Regulative (EU) 2023/988 i odgovarajućih odredaba propisa Unije o usklađivanju dodatno stavi na raspolaganje i u digitalnom obliku pomoću elektronskih tehničkih rješenja ili, kad to nije moguće, na njegovom pakovanju ili u pratećem dokumentu, kad te informacije nijesu jasno vidljive na proizvodu (član 21 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

40) ne odredi jedinstvenu kontakt tačku za neposrednu komunikaciju elektronskim putem sa organima za nadzor tržišta u vezi sa pitanjima bezbjednosti proizvoda i nalogima izdatim u skladu sa stavom 4 Regulative (EU) 2023/988 ili se ne registruje na portalu Safety Gate ili na njemu ne navede informacije o svojoj jedinstvenoj kontakt tački (član 22 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

41) ne odredi jedinstvenu kontakt tačku koja potrošačima omogućava neposrednu i brzu komunikaciju o pitanjima bezbjednosti proizvoda (član 22 stav 2 Regulative (EU) 2023/988);

42) u vezi sa nalogom donesenim na osnovu propisa usvojenog za sprovođenje Regulative (EU) 2022/2065 da sa svog internet interfejsa ukloni sadržaj koji se odnosi na ponudu opasnog proizvoda, onemogućiti pristup istom ili prikaže izričito upozorenje, ne preduzme neophodne mjere za prijem i obradu odluke, ili po istoj ne postupi u propisanom roku, ili ne postupi po bilo kom zahtjevu iz odluke, ili o sprovođenju odluke ne obavijesti organ za nadzor tržišta na propisani način (član 22 st. 4 i 5 Regulative (EU) 2023/988);

43) ne uzme u obzir redovne informacije o opasnim proizvodima koje u skladu sa članom 26 Regulative (EU) 2023/988 dostavi organ za nadzor tržišta i koje primi putem portala Safety Gate, radi preduzimanja dobrovoljnih mjera sa ciljem otkrivanja, identifikacije, uklanjanja sadržaja koji upućuje na ponude opasnih proizvoda na njihovom internet tržištu ili onemogućavanje pristupa takvom sadržaju, ukoliko je primjenljivo, tako što koristi interoperabilni interfejs sa portalom Safety Gate u skladu sa članom 34 Regulative (EU) 2023/988 ili o svim preduzetim mjerama ne obavijesti organ koji je poslao zvanično obavještenje u sistem brzog obavještanja Safety Gate, ili pri tome ne koristi kontakt podatke organa za nadzor tržišta objavljene na portalu Safety Gate (član 22 stav 6 Regulative (EU) 2023/988);

44) u svrhe usklađenosti sa članom 31 stav 3 Regulative (EU) 2022/2065 u vezi sa bezbjednošću proizvoda ne koristi portal Safety Gate (član 22 stav 7 Regulative (EU) 2023/988);

45) ne obradi bez nepotrebnog odlaganja prijavu o pitanjima bezbjednosti proizvoda u vezi sa proizvodom koji se nudi za online prodaju putem njegove usluge, primljenu u skladu sa članom 16 Regulative (EU) 2022/2065, ili je ne obradi u roku od najviše tri radna dana od njenog prijema (član 22 stav 8 Regulative (EU) 2023/988);

46) bez odlaganja ne postupi na osnovu podataka koje ima, na način i u roku iz člana 22 stav 8 Regulative (EU) 2023/988, u slučaju kad podnosilac ne izvrši dopunu obavještenja (član 9 stav 2);

47) u cilju ispunjavanja zahtjeva iz člana 31 st. 1 i 2 Regulative (EU) 2022/2065 u vezi sa informacijama o bezbjednosti proizvoda ne dizajnira ili ne organizuje svoj internet interfejs na način kojim se trgovcima koji nude proizvod omogućava da za svaki ponuđeni proizvod pruže najmanje informacije koje su propisane i na način kako je to propisano, ili ne obezbijedi da su te informacije prikazane ili na drugi način lako dostupne potrošačima dok pregledaju proizvode u ponudi, ili ako interni postupci iz člana 22 stav 3 Regulative (EU) 2023/988, koje je uspostavio, ne uključuju mehanizme kojima se trgovcima omogućava da daju propisane informacije i izjavu propisane sadržine i, ako je to primjenljivo, propisane dodatne identifikacione podatke u skladu sa članom 30 stav 1 Regulative (EU) 2022/2065, ili ako, u svrhe usklađenosti sa članom 23 Regulative (EU) 2022/2065 u vezi sa bezbjednošću proizvoda, ne obustavi privremeno pružanje svojih usluga trgovcu koji često nudi proizvode koji nijesu usklađeni sa Regulativom (EU) 2023/988, ili to ne učini za razuman period, ili ne izda prethodno upozorenje (član 22 st. 9, 10 i 11 Regulative (EU) 2023/988);

48) ne saraduje sa organima za nadzor tržišta, trgovcima i relevantnim isporučiocima kako bi se olakšalo preduzimanje svih propisanih radnji za otklanjanje ili, ako to nije moguće, ublažavanje rizika koji predstavlja proizvod koji se nudi ili koji je bio ponuđen na internetu u okviru njihovih usluga, ili ako ne izvrše bilo koju od propisanih obaveza (član 22 stav 12 Regulative (EU) 2023/988);

49) neposredno i bez nepotrebnog odlaganja ne obavijesti sve potrošače, koji mogu biti identifikovani, o opozivu proizvoda ili, kad je potrebno, ne pruži bezbjednosno upozorenje u skladu sa obavezama iz čl. 9 do 12, odnosno iz člana 22 stav 12 Regulative (EU) 2023/988 (član 35 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

50) lične podatke svojih kupaca koje prikuplja ne koristi isključivo za opoziv i bezbjednosno upozorenje (član 35 stav 1 Regulative (EU) 2023/988);

51) ima uspostavljene sisteme za registraciju proizvoda ili programe lojalnosti kupaca, pomoću kojih se mogu identifikovati proizvodi koje su kupili potrošači za potrebe koje nijesu kontaktiranje kupaca radi davanja informacija o bezbjednosti, svojim kupcima ne omogućiti da navedu posebne kontakt podatke koji će se koristiti isključivo za potrebe vezane za bezbjednost proizvoda, ili ako prikupljanje ličnih podataka vrši u obimu većem od krajnje neophodnog, ili ako lične podatke prikupljene u tu svrhu ne koristiti isključivo za kontaktiranje potrošača u slučaju opoziva ili bezbjednosnog upozorenja (član 35 stav 2 Regulative (EU) 2023/988);

52) u slučaju kad u skladu sa članom 35 stav 1 Regulative (EU) 2023/988 nije moguće stupiti u kontakt sa svim pogođenim potrošačima, ne pruži, u skladu sa svojim odgovornostima, jasno i vidljivo obavještenje o opozivu ili bezbjednosno upozorenje drugim odgovarajućim kanalima, na propisani način, koji obezbjeđuju najširi mogući domet, ili ako prilikom pružanja istih na taj način, ne uzme u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom (član 35 stav 4 Regulative (EU) 2023/988);

53) informacije o opozivu proizvoda, kad se iste, u skladu sa članom 36 st. 1 i 2 Regulative (EU) 2023/988, potrošačima pružaju u pisanom obliku, ne pruža putem obrasca za obavještenje o opozivu, ili ako to obavještenje ne sadrži bilo koji propisani podatak (član 36 st. 1 i 2 Regulative (EU) 2023/988);

54) u slučaju opoziva proizvoda za koji je odgovoran, potrošaču ne obezbijedi pravno sredstvo koje ispunjava uslove iz člana 37 stav 1 Regulative (EU) 2023/988 ili, na propisani način, ne omogućiti izbor pravnog sredstva, ili ne izvrši zamjenu opozvanog proizvoda, ili ne izvrši povraćaj plaćenog iznosa ako nije izvršio popravku ili zamjenu u razumnom roku i bez značajnih neugodnosti za potrošača, ili ne omogućiti da se popravka od strane potrošača, kad je predviđena u obavještenju o opozivu, izvrši jednostavno i bezbjedno da bi se mogla smatrati djelotvornim pravnim sredstvom, ili ako u slučaju popravke potrošaču ne pruži sva potrebna uputstva i besplatne zamjenske djelove ili ažuriranje softvera, ili ako potrošaču uskrati prava koja ima u skladu sa odredbama o nesaobraznosti robe, odnosno o neisporuci ili nesaobraznosti digitalnog sadržaja ili digitalne usluge, odnosno izmjeni digitalnog sadržaja ili digitalne usluge utvrđene zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača (član 37 st. 1, 2 i 3 Regulative (EU) 2023/988);

55) je odlaganje proizvoda od strane potrošača uključio u radnje koje potrošači preduzimaju u skladu sa članom 36 stav 2 tačka (d) Regulative (EU) 2023/988, a potrošač ne može jednostavno i bezbjedno da izvrši takvo odlaganje, ili ako isto utiče na pravo potrošača na povraćaj ili zamjenu proizvoda koji je opozvan, ili pravno sredstvo koje nudi prouzrokuje značajne neugodnosti za potrošača, ili od potrošača zahtjeva plaćanje ili naplati troškove slanja ili povraćaja proizvoda na drugi način, ili ako proizvode koje zbog svoje prirode nije moguće na uobičajen način vratiti poštom, ne preuzme o svom trošku (član 37 st. 4 i 5 Regulative (EU) 2023/988);

56) ne ispuni zahtjeve koje određuju sprovedbeni akti Evropske komisije iz člana 35 Regulative (EU) 2023/988 (član 35 stav 3 Regulative (EU) 2023/988).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 eura do 6.000 eura.

### **Prekršaji**

#### **Član 15**

(1) Novčanom kaznom od 2.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) pravovremeno ne obavijesti proizvođača, distributere i, po potrebi, pružalaca usluga izvršenja narudžbi i pružalaca usluga internet tržišta o sprovedenom ispitivanju i rezultatima ispitivanja (član 11 stav 10 druga rečenica Regulative (EU) 2023/988);

2) od podnosioca obavještenja iz člana 22 stav 8 Regulative (EU) 2023/988, koje je nepotpuno, bez nepotrebnog odlaganja ne zatraži dopunu na način i u roku propisanom ovim zakonom (član 9 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 100 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2.000 eura do 6.000 eura.

## **VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Primjena propisa**

#### **Član 16**

Do donošenja propisa za sprovođenje ovog zakona primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu zakona kojim se uređuje opšta bezbjednost proizvoda, ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

### **Započeti postupci**

#### **Član 17**

Postupci započeti prije početka primjene ovog zakona okončaće se po odredbama zakona kojim se uređuje opšta bezbjednost proizvoda.

### **Proizvodi na tržištu**

#### **Član 18**

Proizvodi koji su u skladu sa zakonom kojim se uređuje opšta bezbjednost proizvoda stavljeni na tržište prije početka primjene ovog zakona, mogu biti dostupni na tržištu i nakon početka njegove primjene.

### **Prestanak važenja**

#### **Član 19**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi zakon kojim se uređuje opšta bezbjednost proizvoda.

### **Stupanje na snagu i početak primjene**

#### **Član 20**

Ovaj zakon objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“, a stupa na snagu danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Broj: 28-2/25-16/4

EPA 783 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

### **Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2156.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O OPŠTOJ BEZBJEDNOSTI PROIZVODA**

Proglašavam **Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2491/2  
Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O OPŠTOJ BEZBJEDNOSTI PROIZVODA**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom uređuju se bitna pravila o bezbjednosti proizvoda koji se stavljaju na tržište ili isporučuju na tržištu i druga pitanja od značaja za bezbjednost tih proizvoda u cilju poboljšanja funkcionisanja tržišta uz obezbjeđivanje visokog nivoa zaštite potrošača.

**Usklađivanje sa propisima Evropske unije**

Član 2

Ovaj zakon sadrži odredbe koje su u skladu sa:

- Regulativom (EU) 2023/988 Evropskog parlamenta i Savjeta od 10. maja 2023. godine o opštoj bezbjednosti proizvoda, o izmjenama i dopunama Regulative (EU) 1025/2012 i Direktive (EU) 2020/1828, kao i o prestanku važenja Direktive 2001/95/EZ i Direktive 87/357/EEZ (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2023/988), i
- Regulativom (EU) 2022/2065 o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2022/2065).

**Područje primjene**

Član 3

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na proizvode koji se stavljaju na tržište ili isporučuju na tržištu za koje zahtjevi bezbjednosti nijesu uređeni posebnim zakonima.

(2) Kad se na proizvode primjenjuju posebni zahtjevi bezbjednosti utvrđeni posebnim zakonom, ovaj zakon primjenjuje se samo na one aspekte i rizike ili kategorije rizika koji nijesu obuhvaćeni tim zahtjevima.

(3) Na proizvode na koje se primjenjuju posebni zahtjevi bezbjednosti utvrđeni posebnim zakonom ne primjenjuju se:

- 1) odredbe čl. 8 do 11 ovog zakona ako se radi o rizicima ili kategorijama rizika obuhvaćenim posebnim zakonom;
- 2) odredbe čl. 12 do 23 i čl. 41 i 43 ovog zakona.

(4) Ovaj zakon ne primjenjuje se na:

- 1) lijekove za humanu upotrebu ili upotrebu u veterinarstvu;
- 2) hranu;
- 3) hranu za životinje;
- 4) žive biljke i životinje, genetički modifikovane organizme i genetički modifikovane mikroorganizme u zatvorenom sistemu, kao i na proizvode od biljaka i životinja koji su neposredno povezani sa njihovom budućom reprodukcijom;
- 5) nusproizvode životinjskog porijekla i proizvode dobijene od njih;
- 6) sredstva za zaštitu bilja;
- 7) opremu kojom se potrošači voze ili putuju kad tom opremom neposredno upravlja pružalac usluga u kontekstu usluge prevoza pružene potrošačima, a kojom ne upravljaju sami potrošači;
- 8) vazduhoplove koji predstavljaju nizak rizik za bezbjednost vazdušnog saobraćaja u skladu sa propisima kojima se uređuje vazdušni saobraćaj;
- 9) antikvitete.

(5) Ovaj zakon primjenjuje se na proizvode koji se stavljaju na tržište ili isporučuju na tržištu, bez obzira na to da li su novi, korišćeni, popravljani ili prepravljani.

(6) Ovaj zakon ne primjenjuje se na proizvode koje prije upotrebe treba popraviti ili prepraviti kad se ti proizvodi stavljaju na tržište ili isporučuju na tržištu, a jasno su označeni kao takvi.

(7) Odredbe ovog zakona koje se odnose na pitanja zaštite potrošača ne isključuju primjenu drugih propisa kojima se uređuje zaštita potrošača.

## Načelo predostrožnosti

### Član 4

Sprovođenje ovog zakona zasniva se na načelu predostrožnosti u smislu zakona kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

## Prodaja proizvoda na daljinu

### Član 5

(1) Proizvodi koji se nude na prodaju na internetu ili putem drugih sredstava prodaje na daljinu smatraju se isporučenim na tržištu ako je ponuda usmjerena na potrošače u Crnoj Gori.

(2) Ponuda za prodaju smatra se usmjerenom na potrošače u Crnoj Gori ako isporučilac koji nudi proizvod na bilo koji način usmjerava svoje aktivnosti na Crnu Goru.

## Upotreba rodno osjetljivog jezika

### Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## Značenje izraza

### Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **proizvod** je svaki predmet, bez obzira na to da li je međusobno povezan sa drugim predmetima ili ne, isporučen ili stavljen na raspolaganje, uz naknadu ili bez nje, uključujući i u kontekstu pružanja usluge, koji je namijenjen potrošačima ili za koji je vjerovatno da će ga, u razumno predvidljivim uslovima, potrošači koristiti čak i ako im nije namijenjen;

2) **bezbjedan proizvod** je svaki proizvod koji u uobičajenim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe, uključujući stvarno trajanje upotrebe, ne predstavlja nikakav rizik ili samo minimalne rizike kompatibilne sa upotrebom proizvoda, koji se smatra prihvatljivim i usaglašenim sa visokim nivoom zaštite zdravlja i bezbjednosti potrošača;

3) **opasan proizvod** je svaki proizvod koji nije bezbjedan proizvod;

4) **rizik** je kombinacija vjerovatnoće pojave opasnosti koja izaziva štetu i stepena ozbiljnosti te štete;

5) **ozbiljan rizik** je rizik za koji se, na osnovu procjene rizika i uzimajući u obzir uobičajenu i predvidljivu upotrebu proizvoda, smatra da zahtijeva brzu intervenciju organa nadležnih za nadzor na tržištu, uključujući slučajeve u kojima dejstva rizika nijesu trenutna;

6) **isporuka na tržištu** je svako činjenje dostupnim proizvoda na tržištu Crne Gore radi distribucije, potrošnje ili upotrebe u okviru obavljanja privredne djelatnosti, sa ili bez naknade;

7) **stavljanje na tržište** je prva isporuka proizvoda na tržište Crne Gore;

8) **proizvođač** je svako pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik koje izrađuje proizvod ili za koje se proizvod projektuje ili izrađuje i koje taj proizvod stavlja na tržište pod svojim poslovnim imenom, odnosno nazivom ili žigom;

9) **zastupnik** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, koje ima pisano ovlaštenje proizvođača da u njegovo ime preduzima određene radnje u vezi sa isporukom proizvoda na tržištu, u skladu sa ovim zakonom ili posebnim propisima;

10) **uvoznik** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, koji stavlja na tržište proizvod iz drugih država;

11) **distributer** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik, sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori, koji je uključen u lanac isporuke, a nije proizvođač ili uvoznik;

12) **pružalac usluga sprovođenja narudžbina** je pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik koji u okviru obavljanja privredne djelatnosti nudi najmanje dvije od sljedećih usluga: skladištenje, pakovanje, adresiranje i slanje proizvoda koji nijesu u njegovoj svojini, isključujući poštanske usluge prijema, sortiranja, transporta i distribucije poštanskih pošiljaka, usluge dostavljanja paketa, kao i druge poštanske usluge koje se vrše u skladu sa zakonom kojim se uređuju poštanske usluge i zakonom kojim se uređuju usluge prevoza tereta;

13) **isporučilac** je proizvođač, zastupnik, uvoznik, distributer, pružalac usluge sprovođenja narudžbina ili bilo koje drugo pravno ili fizičko lice, odnosno preduzetnik koji podliježe obavezama povezanim sa proizvodnjom proizvoda, njihovom isporukom na tržištu ili puštanjem u rad u skladu sa posebnim propisima;

14) **pružalac usluga internet tržišta** je pružalac usluga posredovanja koji koristi internet interfejs koji potrošačima omogućava zaključenje ugovora na daljinu sa trgovcima radi prodaje proizvoda;

15) **internet interfejs** je svaki kompjuterski program, uključujući internet stranicu, dio internet stranice ili aplikaciju, uključujući mobilne aplikacije;

16) **ugovor na daljinu** je svaki ugovor zaključen između trgovca i potrošača u okviru organizovanog sistema prodaje ili pružanja usluge bez istovremenog fizičkog prisustva trgovca i potrošača na istom mjestu, pri čemu se do trenutka zaključenja ugovora i za zaključenje ugovora isključivo koristi jedno ili više sredstava komunikacije na daljinu;

17) **potrošač** je svako fizičko lice koje zaključuje pravni posao ili djeluje na tržištu van svoje trgovinske, poslovne, zanatske ili profesionalne djelatnosti;

18) **trgovac** je svako fizičko, odnosno pravno lice u privatnom ili državnom vlasništvu koje, samostalno ili preko drugog lica koje nastupa u njegovo ime ili za njegov račun, zaključuje pravni posao ili djeluje na tržištu u okviru svoje trgovinske, poslovne, zanatske ili profesionalne djelatnosti;

19) **evropski standard** je standard koji je donijela evropska organizacija za standardizaciju;

20) **međunarodni standard** je standard koji je donijela međunarodna organizacija za standardizaciju;

21) **nacionalni standard** je standard koji je donijelo nacionalno tijelo za standardizaciju;

22) **crnogorski standard** je standard koji je donijelo nacionalno tijelo za standardizaciju Crne Gore (u daljem tekstu: MEST standard);

23) **evropske organizacije za standardizaciju** su:

- Evropski komitet za standardizaciju (CEN),
- Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike (CENELEC),
- Evropski institut za standarde iz oblasti telekomunikacija (ETSI);

24) **nadzor na tržištu** obuhvata aktivnosti koje sprovode i mjere koje preduzimaju nadležne inspekcije kako bi obezbijedile da su proizvodi na tržištu usklađeni sa zahtjevima utvrđenim u ovom zakonu;

25) **nadležna inspekcija** je inspekcija nadležna za nadzor proizvoda na tržištu;

26) **opoziv** je svaka mjera čiji je cilj da se postigne povraćaj proizvoda koji je već stavljen na raspolaganje potrošaču;

27) **povlačenje** je svaka mjera čiji je cilj sprečavanje da proizvod u lancu snabdijevanja bude isporučen na tržištu;

28) **zakonodavstvo Evropske unije o usklađivanju** je zakonodavstvo Unije navedeno u Prilogu I Regulative (EU) 2019/1020 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. juna 2019. godine o nadzoru na tržištu i usaglašenosti proizvoda i o izmjenama i dopunama Direktive 2004/42/EZ i Regulativa (EZ) 765/2008 i (EU) 305/2011 (u daljem tekstu: Regulativa (EU) 2019/1020), kao i svako drugo zakonodavstvo Unije kojim se usklađuju uslovi za stavljanje proizvoda na tržište;

29) **antikviteti** su proizvodi, kao što su kolekcionarski predmeti ili umjetnička djela, za koje potrošači ne mogu razumno očekivati da ispunjavaju najsavremenije bezbjednosne standarde;

30) **sistem sljedljivosti** je sistem koji se sastoji od prikupljanja i čuvanja podataka, uključujući elektronskim putem, kojim se omogućava identifikacija proizvoda, njegovih sastavnih dijelova ili isporučilaca uključenih u lanac nabavke, kao i od načina prikazivanja i omogućavanja pristupa tim podacima, uključujući stavljanje nosača podataka na proizvod, njegovo pakovanje ili u prateće dokumente;

31) **bezbjednosno upozorenje** je upozorenje isporučioaca koje se pruža ako je potrošačima potrebno skrenuti pažnju na određene informacije kako bi se obezbijedila bezbjedna upotreba proizvoda.

## II. ZAHTJEVI BEZBJEDNOSTI

### Opšti zahtjev bezbjednosti

#### Član 8

Isporučioci su dužni da stavljaju na tržište ili isporučuju na tržištu isključivo bezbjedne proizvode (opšti zahtjev bezbjednosti).

### Procjena bezbjednosti proizvoda

#### Član 9

(1) Prilikom procjene da li je proizvod bezbjedan naročito se uzimaju u obzir:

1) karakteristike proizvoda, uključujući njegov dizajn, tehnička svojstva, sastav, pakovanje, uputstva za sastavljanje i, po potrebi, za ugradnju, upotrebu i održavanje;

2) uticaj na druge proizvode kad se razumno može predvidjeti da će se proizvod koristiti sa drugim proizvodima, uključujući međusobno povezivanje tih proizvoda;

3) uticaj koji bi drugi proizvodi mogli imati na proizvod koji se procjenjuje, kad se razumno može predvidjeti da će se drugi proizvodi koristiti sa tim proizvodom, uključujući uticaj neugrađenih proizvoda koji su namijenjeni određivanju, promjeni ili upotpunjavanju načina na koji proizvod koji se ocjenjuje radi, koji se moraju uzeti u obzir prilikom procjene bezbjednosti proizvoda koji se procjenjuje;

4) predstavljanje proizvoda, označavanje, uključujući označavanje odgovarajućeg uzrasta za djecu, sva upozorenja i uputstva za njegovu bezbjednu upotrebu i odlaganje, kao i sve druge oznake ili informacije o proizvodu;

5) kategorije potrošača koji koriste proizvod, naročito procjenjivanjem rizika za posebno osjetljive grupe potrošača kao što su djeca, starija lica i lica sa invaliditetom, kao i uticaj razlika po osnovu pola na zdravlje i bezbjednost;

6) izgled proizvoda u slučaju da je vjerovatno da će navesti potrošače da ga koriste na način drugačiji od onog za koji je dizajniran, a naročito:

- kad je proizvod, iako nije prehrambeni proizvod, sličan prehrambenom proizvodu i vjerovatno će se zbog svog oblika, mirisa, boje, izgleda, pakovanja, označavanja, zapremine, veličine ili drugih karakteristika zamijeniti za prehrambeni proizvod, zbog čega bi ga potrošači, posebno djeca, mogli staviti u usta, sisati ili progutati;

- kad je vjerovatno da će proizvod koristiti djeca, iako nije dizajniran ni namijenjen da ga koriste djeca, ili taj proizvod zbog svojeg dizajna, pakovanja ili karakteristika liči na predmet koji se obično smatra privlačnim ili namijenjenim djeci;

7) kad to zahtijeva priroda proizvoda, odgovarajuće sajberbezbjednosne karakteristike neophodne za zaštitu proizvoda od spoljnih uticaja, uključujući zlonamjerne treće strane, kad bi takav uticaj mogao imati uticaja na bezbjednost proizvoda, uključujući mogući gubitak međusobne povezanosti;

8) razvoj funkcionalnosti proizvoda u pogledu učenja i predviđanja, kad to zahtijeva priroda proizvoda.

(2) Mogućnost postizanja višeg nivoa bezbjednosti ili raspoloživosti drugih proizvoda koji su nižeg stepena rizika ne može biti razlog da se određeni proizvod smatra opasnim.

### Pretpostavka usaglašenosti sa opštim zahtjevom bezbjednosti

#### Član 10

(1) Pretpostavlja se da je proizvod usaglašen sa opštim zahtjevom bezbjednosti ako je:

1) usaglašen sa relevantnim MEST standardima čija je lista objavljena u „Službenom listu Crne Gore“ i koji preuzimaju evropske standarde sa liste standarda objavljene u „Službenom listu Evropske unije“, kao podrška pretpostavljenom opštem zahtjevu bezbjednosti u pogledu rizika i kategorija rizika obuhvaćenih tim standardima; ili

2) u slučaju da ne postoje MEST standardi iz tačke 1 ovog stava, usaglašen sa nacionalnim zahtjevima, u pogledu rizika i kategorija rizika obuhvaćenih zahtjevima zaštite zdravlja i bezbjednosti, utvrđenim propisima Crne Gore, pod uslovom da su ti propisi u skladu sa pravom Evropske unije, naročito čl. 34 i 36 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije.

(2) Listu MEST standarda iz stava 1 tačka 1 ovog člana utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove standardizacije i objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

(3) Pretpostavka usaglašenosti sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz stava 1 ovog člana ne sprečava nadležnu inspekciju da preduzme mjere u skladu sa članom 43 ovog zakona.

### **Dodatni elementi za procjenu bezbjednosti proizvoda**

#### **Član 11**

(1) U slučaju iz člana 9 ovog zakona, kao i u slučaju kad se ne primjenjuje pretpostavka usaglašenosti sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 10 ovog zakona, prilikom procjene bezbjednosti proizvoda u obzir se naročito uzimaju sljedeći elementi ako su dostupni:

- 1) evropski standardi, osim onih za koja su upućivanja objavljena u „Službenom listu Evropske unije“ za potrebe opšte bezbjednosti proizvoda;
- 2) međunarodni standardi;
- 3) međunarodni sporazumi;
- 4) dobrovoljne šeme sertifikacije ili slični okviri za ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda od strane tijela za ocjenjivanje usaglašenosti (treća strana), naročito oni osmišljeni da olakšaju primjenu prava Evropske unije;
- 5) preporuke ili smjernice Evropske komisije za procjenu bezbjednosti proizvoda;
- 6) MEST standardi;
- 7) najnovija dostignuća i tehnologije, uključujući mišljenje priznatih naučnih tijela i stručnih odbora;
- 8) kodeksi dobre prakse za bezbjednost proizvoda koji su na snazi u datom sektoru;
- 9) razumna očekivanja potrošača u pogledu bezbjednosti.

### **III. OBAVEZE ISPORUČILACA**

#### **Obaveze proizvođača u vezi sa proizvodom i tehničkom dokumentacijom**

##### **Član 12**

(1) Proizvođač je dužan da za proizvode koje stavlja na tržište obezbijedi da su dizajnirani i proizvedeni u skladu sa opštim zahtjevom bezbjednosti.

(2) Prije stavljanja proizvoda na tržište, proizvođač je dužan da izvrši internu analizu rizika i izradi tehničku dokumentaciju koja naročito sadrži opšti opis proizvoda i njegove ključne karakteristike bitne za procjenu bezbjednosti.

(3) Kad je to primjenljivo, s obzirom na moguće rizike povezane sa proizvodom, tehnička dokumentacija iz stava 2 ovog člana, po potrebi, sadrži i:

- 1) analizu mogućih rizika povezanih sa proizvodom i rješenja donijeta za otklanjanje ili ublažavanje takvih rizika, uključujući ishod svih izvještaja povezanih sa ispitivanjima koja je sproveo proizvođač ili drugo lice u njegovo ime; i
- 2) listu svih relevantnih standarda iz člana 10 stav 1 tačka 1 ovog zakona, nacionalne zahtjeve iz člana 10 stav 1 tačka 2 ovog zakona ili dodatne elemente iz člana 11 ovog zakona, koji se primjenjuju kako bi se ispunio opšti zahtjev bezbjednosti.
- (4) Kad su bilo koji od standarda iz člana 10 stav 1 tačka 1 ovog zakona, nacionalni zahtjevi iz člana 10 stav 1 tačka 2 ovog zakona ili dodatni elementi iz člana 11 ovog zakona samo djelimično primijenjeni, proizvođač je dužan da u tehničkoj dokumentaciji navede djelove koji su primijenjeni.
- (5) Proizvođač je dužan da redovno ažurira tehničku dokumentaciju iz st. 2 i 3 ovog člana.
- (6) Dokumentaciju iz stava 5 ovog člana proizvođač je dužan da čuva deset godina od dana stavljanja proizvoda na tržište i da je, na zahtjev, stavi na raspolaganje nadležnoj inspekciji.

#### **Obaveze proizvođača u vezi sa serijama proizvoda, identifikacijom i preduzimanjem mjera**

##### **Član 13**

(1) Proizvođač je dužan da uspostavi postupke za održavanje usaglašenosti sa opštim zahtjevom bezbjednosti za proizvode proizvedene u serijama.

(2) Proizvođač je dužan da obezbijedi da je na proizvodu označen tip, broj šarže ili serije ili drugi element koji omogućava njegovu identifikaciju i koji je potrošačima lako vidljiv i čitak ili, kad to ne dozvoljava veličina ili priroda proizvoda, da su te informacije navedene na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod.

(3) Proizvođač je dužan da na proizvodu navede svoje ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, adresu za prijem pošte i elektronske pošte i, ako su različite, adresu za prijem pošte ili elektronske pošte svoje jedinstvene kontakt tačke preko koje može biti kontaktiran, a kad to nije moguće na proizvodu, te podatke navodi na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod.

(4) Proizvođač je dužan da obezbijedi da proizvod prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti na crnogorskom jeziku, osim kad se proizvod može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač bez takvih uputstava i informacija.

(5) Ako, na osnovu informacija koje posjeduje, proizvođač smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, dužan je da odmah:

- 1) preduzme korektivne mjere neophodne da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, povlačenje ili opoziv proizvoda;
- 2) o tome obavijesti potrošače u skladu sa članom 36 i/ili članom 37 ovog zakona; i
- 3) o tome obavijesti nadležnu inspekciju putem portala za komunikaciju sa isporučiocima i pružiocima usluga internet tržišta iz člana 34 stav 1 tačka 2 ovog zakona (Safety Business Gateway).

(6) Za potrebe obavještavanja iz stava 5 tač. 2 i 3 ovog člana, proizvođač je dužan da navede pojedinosti, naročito o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača i o svim već preduzetim korektivnim mjerama, kao i, ako su dostupne, pojedinosti o količini proizvoda koji su još na tržištu.

#### **Obaveze proizvođača u vezi razmjene informacija i ispitivanja prigovora**

##### **Član 14**

(1) Proizvođač je dužan da, putem Safety Business Gateway, pruži informacije namijenjene za upozoravanje potrošača i da te informacije, bez nepotrebnog odlaganja, učini dostupnim potrošačima.

(2) Proizvođač obezbjeđuje da su ostali isporučiooci, odgovorna lica i pružaoци usluga internet tržišta u datom lancu snabdijevanja pravovremeno obaviješteni o svim pitanjima bezbjednosti koja je identifikovao.

(3) Proizvođač je dužan da obezbijedi javno dostupne načine komunikacije, kao što su broj telefona, adresa za prijem elektronske pošte ili posebna sekcija na svojoj internet stranici, uzimajući u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom, koji omogućavaju potrošačima da podnesu prigovor i obavijeste proizvođača o svim nesrećnim slučajevima ili pitanjima bezbjednosti koje su imali u vezi sa proizvodom.

(4) Proizvođač je dužan da ispita podnesene prigovore i primljene informacije o nesrećnim slučajevima koji se odnose na bezbjednost proizvoda koje je isporučio na tržište i za koje je podnosilac prigovora naveo da su opasni i da te prigovore, kao i opozive proizvoda i sve korektivne mjere preduzete radi postizanja usaglašenosti proizvoda, vodi u internoj evidenciji.

(5) U evidenciji iz stava 4 ovog člana proizvođač može da sačuva isključivo one podatke o ličnosti (u daljem tekstu: lični podaci) koji su mu neophodni da ispita prigovor na navodno opasan proizvod, kao i da ih čuva isključivo onoliko koliko je potrebno za ispitivanje prigovora, a najduže pet godina od dana unošenja podataka.

### **Obaveze zastupnika**

#### **Član 15**

(1) Proizvođač može pisanim ovlašćenjem imenovati zastupnika koji, u skladu sa dobijenim ovlašćenjem, može da preduzima najmanje sljedeće poslove:

1) dostavlja nadležnoj inspekciji, na obrazloženi zahtjev, sve informacije i dokumentaciju neophodnu za dokazivanje bezbjednosti proizvoda na jeziku koji ta inspekcija može da razumije;

2) obavještava proizvođača, ako smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod opasan;

3) obavještava nadležne organe, putem Safety Business Gateway, o svim radnjama preduzetim da se otklone rizici koje predstavljaju proizvodi obuhvaćeni ovlašćenjem, ako takvo obavještenje već nije pružio proizvođač ili ako nije pruženo po uputstvu proizvođača;

4) saraduje sa nadležnim organima, na njihov zahtjev, u svakoj radnji preduzetoj da se na djelotvoran način otklone rizici koje predstavljaju proizvodi obuhvaćeni ovlašćenjem.

(2) Zastupnik je dužan da, na zahtjev, dostavi kopiju ovlašćenja iz stava 1 ovog člana nadležnoj inspekciji.

### **Obaveze uvoznika u vezi sa proizvodima i tehničkom dokumentacijom**

#### **Član 16**

(1) Prije stavljanja proizvoda na tržište, uvoznik je dužan da obezbijedi da je proizvod usklađen sa opštim zahtjevom bezbjednosti i da je proizvođač ispunio zahtjeve iz člana 12 st. 2, 3 i 4 i člana 13 st. 2 i 3 ovog zakona.

(2) Kad, na osnovu informacija koje posjeduje, smatra ili ima razloga da vjeruje da proizvod nije usaglašen sa opštim zahtjevom bezbjednosti, članom 12 st. 2, 3 i 4 i članom 13 st. 2 i 3 ovog zakona, uvoznik ne smije da stavi proizvod na tržište prije nego se postigne usaglašenost proizvoda.

(3) Kad se radi o opasnom proizvodu, uvoznik je dužan da o tome odmah obavijesti proizvođača i nadležnu inspekciju putem Safety Business Gateway.

(4) Uvoznik je dužan da na proizvodu navede svoje ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, adresu za prijem pošte i elektronske pošte i, ako su različite, adresu za prijem pošte ili elektronske pošte svoje jedinstvene kontakt tačke preko koje može biti kontaktiran.

(5) Kad podatke iz stava 4 ovog člana nije moguće navesti na proizvodu, uvoznik ih navodi na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod, pri čemu je dužan da obezbijedi da bilo kakva dodatna oznaka ne prekriva bilo koju zakonom propisanu informaciju na oznaci koju je dao proizvođač.

(6) Uvoznik obezbjeđuje da uvezeni proizvod koji stavi na tržište prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti na crnogorskom jeziku, osim kad se proizvod može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač bez takvih uputstava i informacija o bezbjednosti.

(7) Dok je proizvod pod njegovom odgovornošću, uvoznik je dužan da obezbijedi da uslovi skladištenja ili transporta ne ugrožavaju usaglašenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti i usaglašenost sa zahtjevima iz člana 13 st. 2 i 3 ovog zakona.

(8) Primjerak tehničke dokumentacije iz člana 12 stav 5 ovog zakona uvoznik je dužan da čuva deset godina nakon što je proizvod stavio na tržište i da je, na zahtjev, stavi na raspolaganje nadležnoj inspekciji.

### **Obaveze uvoznika u vezi sa korektivnim mjerama, razmjenom informacija i ispitivanjem prigovora**

#### **Član 17**

(1) Uvoznik je dužan da saraduje sa nadležnim inspekcijama i proizvođačem kako bi obezbijedili da je proizvod bezbjedan.

(2) Ako na osnovu informacija koje posjeduje uvoznik smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, dužan je da odmah:

1) o tome obavijesti proizvođača;

2) obezbijedi preduzimanje korektivnih mjera neophodnih da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, povlačenje ili opoziv, kao i, ako takve mjere nijesu preduzete, da ih odmah preduzme;

3) obezbijedi da su potrošači o tome obaviješteni u skladu sa članom 37 i/ili članom 38 ovog zakona; i

4) o tome obavijesti nadležnu inspekciju putem Safety Business Gateway.

(3) Za potrebe obavještavanja iz stava 2 tač. 3 i 4 ovog člana, uvoznik je dužan da navede pojedinosti, naročito o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača i o svim već preduzetim korektivnim mjerama kao i, ako su dostupne, pojedinosti o količini proizvoda koji su još na tržištu.

(4) Uvoznik je dužan da provjeri da li su potrošačima javno dostupni načini komunikacije iz člana 14 stav 3 ovog zakona koji im omogućavaju da podnesu prigovore i obavještenja o svim nesrećnim slučajevima ili pitanjima bezbjednosti koje su imali u vezi sa proizvodom i, ako nijesu dostupni, dužan je da ih obezbijedi, uzimajući u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom.

(5) Uvoznik je dužan da ispita podnesene prigovore i primljene informacije o nesrećnim slučajevima koji se odnose na bezbjednost proizvoda koje je stavio na tržište i za koje je podnosilac prigovora naveo da su opasni i da, za potrebe evidencije iz člana 14 stav 4 ovog zakona, te podatke dostavi proizvođaču ili da prigovore, kao i opozive proizvoda i sve korektivne mjere preduzete radi postizanja usaglašenosti proizvoda vodi u svojoj internoj evidenciji.

(6) Uvoznik je dužan da pravovremeno obavijesti proizvođača, distributera i, po potrebi, pružaoca usluga sprovođenja narudžbina i pružaoca usluga internet tržišta o sprovedenom ispitivanju iz stava 5 ovog člana i rezultatima ispitivanja.

(7) U evidenciji iz stava 5 ovog člana uvoznik može da sačuva isključivo one lične podatke koji su mu neophodni da ispita prigovor na navodno opasan proizvod, kao i da ih čuva isključivo onoliko koliko je potrebno za ispitivanje prigovora, a najduže pet godina od dana unošenja podataka.

### **Obaveze distributera**

#### **Član 18**

(1) Prije isporuke proizvoda na tržištu distributer je dužan da provjeri da li je proizvođač i, ako je primjenljivo, uvoznik ispunio zahtjeve iz člana 13 st. 2, 3 i 4 i člana 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona.

(2) Dok je proizvod pod njegovom odgovornošću, distributer je dužan da obezbijedi da uslovi skladištenja ili transporta ne ugrožavaju usaglašenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti i sa članom 13 st. 2, 3 i 4 i članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona.

(3) Kad, na osnovu informacija koje posjeduje, smatra ili ima razloga da vjeruje da proizvod nije usaglašen sa opštim zahtjevom bezbjednosti, članom 13 st. 2, 3 i 4 i članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona, distributer ne smije da isporuči proizvod na tržištu sve dok se ne postigne usaglašenost.

(4) Kad, na osnovu informacija koje posjeduje, distributer smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je isporučio na tržištu opasan proizvod ili da nije usaglašen sa članom 13 st. 2, 3 i 4 i članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona, dužan je da:

1) o tome odmah obavijesti proizvođača ili uvoznika;

2) obezbijedi preduzimanje korektivnih mjera neophodnih da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, povlačenje ili opoziv; i

3) obezbijedi da je nadležna inspekcija odmah o tome obaviještena putem Safety Business Gateway.

(5) Za potrebe obavještanja iz stava 4 tač. 2 i 3 ovog člana, distributer je dužan da navede odgovarajuće pojedinosti kojima raspolaže, naročito o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača, o svim već preduzetim korektivnim mjerama, kao i, ako su dostupne, o količini proizvoda koji su još na tržištu.

### **Slučajevi u kojima se obaveze proizvođača primjenjuju na druga lica**

#### **Član 19**

(1) Fizičko ili pravno lice koje stavlja proizvod na tržište pod svojim imenom ili žigom smatra se proizvođačem u smislu ovog zakona i na njega se primjenjuju obaveze iz čl. 12, 13 i 14 ovog zakona.

(2) Fizičko ili pravno lice koje nije proizvođač, a koje značajno mijenja proizvod, smatra se proizvođačem u smislu ovog zakona i na njega se primjenjuju obaveze iz čl. 12, 13 i 14 ovog zakona z

a dio proizvoda na koji izmjena utiče ili za cijeli proizvod ako značajna izmjena ima uticaja na njegovu bezbjednost.

(3) Izmjena proizvoda fizičkim ili digitalnim sredstvima smatra se značajnom ako ima uticaj na bezbjednost proizvoda i ako su ispunjeni sljedeći kriterijumi:

1) izmjenom se proizvod mijenja na način koji nije bio predviđen početnom procjenom rizika proizvoda;

2) zbog izmjene se promijenila priroda opasnosti, stvorena je nova opasnost ili se povećao nivo rizika; i

3) izmjena nije izvršena od strane potrošača, niti je izvršena u njegovo ime i za njegovu ličnu upotrebu.

### **Interni postupci za bezbjednost proizvoda**

#### **Član 20**

Isporučiocu su dužni da uspostave interne postupke za bezbjednost proizvoda koji im omogućavaju da ispune odgovarajuće zahtjeve utvrđene ovim zakonom.

### **Saradnja isporučilaca sa nadležnim inspekcijama**

#### **Član 21**

(1) Isporučiocu su dužni da sarađuju sa nadležnim inspekcijama u preduzimanju radnji kojima bi mogli da se otklone ili ublaže rizici koje predstavljaju proizvodi koje su isporučili na tržištu.

(2) Na zahtjev nadležne inspekcije isporučilac je dužan da dostavi sve neophodne informacije, a naročito:

1) potpun opis rizika koji proizvod predstavlja, povezane prigovore i poznate nesrećne slučajeve; i

2) opis svih korektivnih mjera preduzetih za rješavanje rizika.

(3) Na zahtjev nadležne inspekcije isporučilac je dužan da utvrdi i dostavi sljedeće bitne informacije o sljedljivosti proizvoda:

1) o svim isporučiocima koji su mu dostavili proizvod ili dio, komponentu ili bilo koji softver koji su ugrađeni u proizvod; i

2) o svim isporučiocima kojima je dostavio proizvod.

(4) Obaveza isporučilaca iz stava 2 ovog člana odnosi se na period od deset godina nakon što im je proizvod dostavljen ili nakon što su dostavili proizvod.

(5) Obaveza isporučilaca iz stava 3 ovog člana odnosi se na period od šest godina nakon što im je dostavljen proizvod ili dio, komponenta ili bilo koji softver koji su ugrađeni u proizvod ili nakon što su dostavili proizvod.

(6) Nadležna inspekcija može da zahtijeva od isporučilaca da podnesu redovne izvještaje o napretku korektivnih mjera koje su preduzeli za rješavanje rizika koje su predstavljali proizvodi koje su isporučili na tržištu i može da odluči da li se i kad korektivna mjera može smatrati završenom.

### **Lice odgovorno za proizvode stavljene na tržište**

#### **Član 22**

(1) Proizvod na koji se primjenjuje ovaj zakon može se staviti na tržište samo ako postoji isporučilac sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori koji je u pogledu tog proizvoda lice koje je odgovorno za obaveze isporučilaca određenih grupa proizvoda utvrđenih zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu (u daljem tekstu: odgovorno lice).

(2) Ako je to primjereno, uzimajući u obzir moguće rizike povezane sa proizvodom, pored obaveza isporučilaca propisanih ovim zakonom, kao i zadataka isporučilaca određenih grupa proizvoda propisanih zakonom kojim se uređuje nadzor

proizvoda na tržištu, a kako bi se obezbijedila bezbjednost proizvoda za koje je odgovorno, odgovorno lice dužno je da redovno provjerava da li je proizvod u skladu sa:

- 1) tehničkom dokumentacijom iz člana 12 stav 2 ovog zakona;
- 2) zahtjevima iz člana 13 st. 2, 3 i 4 ovog zakona.

(3) Odgovorno lice dužno je da, na zahtjev nadležne inspekcije, dostavi dokumentovane dokaze o izvršenim provjerama.

(4) Ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig i kontakt podaci, uključujući adresu za prijem pošte i elektronske pošte odgovornog lica, moraju da budu navedeni na proizvodu ili na njegovom pakovanju, paketu ili u dokumentu koji prati proizvod.

### **Informisanje isporučilaca i sistem sljedljivosti**

#### **Član 23**

(1) Isporučiocima se, na njihov zahtjev i bez naknade, pružaju potrebne informacije o sprovođenju ovog zakona i važećim pravilima o bezbjednosti proizvoda koja se odnose na proizvode na koje se ovaj zakon primjenjuje.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana pruža kontakt tačka za proizvode određena zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

(3) Za određene proizvode koji bi mogli predstavljati ozbiljan rizik za zdravlje i bezbjednost potrošača može se posebnim propisom urediti obavezan sistem sljedljivosti za isporučioce koji te proizvode stavljaju, odnosno isporučuju na tržište, a naročito:

1) odrediti proizvode, kategorije ili grupe proizvoda ili sastavne dijelove tih proizvoda koji vjerovatno mogu predstavljati ozbiljan rizik za zdravlje i bezbjednost potrošača;

2) odrediti vrste podataka koje su isporučioци dužni da prikupljaju i sačuvaju putem sistema sljedljivosti;

3) utvrditi načine za prikazivanje i pristup podacima, uključujući stavljanje nosača podataka na proizvod, njegovo pakovanje ili prateća dokumenta; i

4) utvrditi subjekte koji imaju pristup podacima iz tačke 2 ovog stava, kao i vrste podataka kojima ti subjekti imaju pristup (potrošači, isporučioци, pružaoci usluga internet tržišta, nadležni organi), pri čemu se pristup tih subjekata podacima sadržanim u sistemu sljedljivosti omogućuje bez naknade.

(4) Propis iz stava 3 ovog člana donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

### **Obaveze isporučilaca u slučaju prodaje na daljinu**

#### **Član 24**

(1) Kad isporučioци proizvode isporučuju na tržištu putem interneta ili drugih sredstava prodaje na daljinu, u ponudi tih proizvoda moraju se jasno i vidljivo navesti naročito:

1) ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig proizvođača, kao i adresa za prijem pošte i elektronske pošte preko koje mogu biti kontaktirani;

2) ako proizvođač nema prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, ime i prezime, odnosno naziv, adresa za prijem pošte i elektronske pošte odgovornog lica;

3) informacije koje omogućavaju identifikaciju proizvoda, uključujući njegovu sliku, tip i bilo koju drugu identifikacionu oznaku proizvoda; i

4) upozorenja ili informacije o bezbjednosti.

(2) Upozorenja ili informacije iz stava 1 tačka 4 ovog člana koje se stavljaju na proizvod ili na pakovanje ili koje se navode u dokumentu koji prati proizvod u skladu sa ovim zakonom ili drugim propisom kojim se preuzima zakonodavstvo Evropske unije o usklađivanju (u daljem tekstu: drugi propisi o usklađivanju), moraju biti na crnogorskom jeziku.

### **Obaveze isporučilaca u slučaju nesreća povezanih sa bezbjednošću proizvoda**

#### **Član 25**

(1) Proizvođač je dužan da o nesrećnom slučaju koji je izazvao proizvod stavljen na tržište, bez nepotrebnog odlaganja od trenutka kad sazna za taj slučaj, obavijesti nadležnu inspekciju putem Safety Business Gateway.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži tip i identifikacioni broj proizvoda, kao i okolnosti nesrećnog slučaja, ako su poznate, a na zahtjev nadležne inspekcije proizvođač je dužan da pruži obavještenje i o svim drugim relevantnim informacijama.

(3) Za potrebe obavještanja iz st. 1 i 2 ovog člana, proizvođač informiše nadležnu inspekciju i o pojavama povezanim sa upotrebom proizvoda koji je doveo do smrti pojedinca ili teških posljedica po njegovo zdravlje i bezbjednost, trajnih ili privremenih, uključujući povrede, druga tjelesna oštećenja, bolesti i hronične posljedice po zdravlje.

(4) Uvoznici i distributeri koji su upoznati sa nesrećnim slučajem koji je izazvao proizvod koji su stavili na tržište ili isporučili na tržištu, dužni su da o tome, bez nepotrebnog odlaganja, obavijeste proizvođača.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana proizvođač je dužan da sačini obavještenje i dostavi ga u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana ili da izda uputstvo uvozniku ili jednom od distributera da sačini i dostavi to obavještenje.

(6) Kad proizvođač proizvoda nema prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, odgovorno lice koje je poznato sa nesrećnim slučajem obezbjeđuje da se sačini i dostavi obavještenje u skladu sa st. 1 i 2 ovog člana.

### **Informacije u elektronskom formatu**

#### **Član 26**

(1) Pored obaveza iz člana 13 st. 2, 3 i 4, člana 16 stav 4 i člana 22 stav 4 ovog zakona i odgovarajućih odredaba propisa o usklađivanju, isporučioци mogu da informacije propisane tim odredbama stave na raspolaganje i u digitalnom obliku, pomoću elektronskih tehničkih rješenja koja su jasno vidljiva na proizvodu ili, ako to nije moguće, na njegovom pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti na crnogorskom jeziku, kao i u obliku koji je pristupačan za lica sa invaliditetom.

#### IV. PRUŽAOCI USLUGA INTERNET TRŽIŠTA

##### **Posebne obaveze pružalaca usluga internet tržišta**

###### Član 27

(1) Pružaoци usluga internet tržišta dužni su da:

- 1) odrede jedinstvenu kontakt tačku za neposrednu komunikaciju sa nadležnom inspekcijom, elektronskim putem, u vezi sa pitanjima bezbjednosti proizvoda, naročito radi obavještanja u vezi sa nalogima izdatim u skladu sa članom 28 stav 1 ovog zakona;
- 2) odrede i jedinstvenu kontakt tačku koja potrošačima omogućava neposrednu i brzu komunikaciju o pitanjima bezbjednosti proizvoda;
- 3) se registruju na portalu Safety Business Gateway i navedu informacije o jedinstvenoj kontakt tački iz tačke 1 ovog stava;
- 4) uspostave interne postupke za bezbjednost proizvoda koji im omogućavaju da ispune odgovarajuće zahtjeve utvrđene ovim zakonom.

(2) Odredbe stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana ne isključuju primjenu odredaba kojima su propisane opšte obaveze pružalaca usluga internet tržišta utvrđene zakonom koji je usklađen sa odredbama Regulative (EU) 2022/2065.

##### **Postupanje po nalogu inspektora**

###### Član 28

(1) Pružaoци usluga internet tržišta dužni su da, u odnosu na sadržaj koji upućuje na ponudu opasnog proizvoda, a po nalogu nadležnog inspektora, uklone takav sadržaj sa svog internet interfejsa, onemoguću pristup takvom sadržaju ili prikažu izričito upozorenje.

(2) Nalog iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

- 1) pravni osnov za izdavanje;
- 2) obrazloženje zašto je proizvod opasan sa upućivanjem na odgovarajući propis;
- 3) informacije o nadležnom organu koji je izdao nalog;
- 4) jasne informacije koje pružaoци usluga internet tržišta omogućavaju identifikaciju i lociranje navedenog nezakonitog sadržaja iz tačke 2 ovog stava, kao što su jedan ili više tačnih URL-ova i, po potrebi, dodatne informacije;
- 5) informacije o sredstvima pravne zaštite koja su dostupna pružaoци usluga internet tržišta i trgovcu koji je dao sadržaj; i

6) ako je primjenljivo, obavještenje kojem se organu šalju informacije o postupanju po nalogu.

(3) Nalogom iz stava 1 ovog člana od pružaoца usluga internet tržišta može se zahtijevati da tokom određenog perioda sa svog internet interfejsa ukloni sav sadržaj identičan sadržaju koji upućuje na ponudu opasnog proizvoda, da onemogući pristup tom sadržaju ili prikaže izričito upozorenje, pod uslovom da je pretraživanje tog sadržaja ograničeno na informacije utvrđene u nalogu i da od pružaoца usluga internet tržišta ne zahtijeva da izvrši nezavisnu procjenu tog sadržaja, kao i da se uz pomoć pouzdanih automatizovanih alata pretraživanje i uklanjanje mogu izvršiti na srazmjeran način.

(4) Pružaoци usluga internet tržišta dužni su da preduzmu neophodne mjere za prijem i izvršenje naloga iz stava 1 ovog člana i po istom postupe bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od dva radna dana od dana prijema naloga, kao i da, koristeći kontakt podatke inspekcije objavljene na portalu Safety Business Gateway, elektronskim putem obavijeste inspektora o njegovom izvršenju.

(5) Pružaoци usluga internet tržišta dužni su da uzmu u obzir redovne informacije o opasnim proizvodima o kojima je nadležna inspekcija dostavila obavještenje preko sistema brze razmjene informacija u skladu sa članom 33 ovog zakona, radi preduzimanja dobrovoljnih mjera čiji je cilj otkrivanje, identifikacija, uklanjanje sadržaja koji upućuje na ponude opasnih proizvoda na njihovom internet tržištu ili onemogućavanje pristupa takvom sadržaju, ako je primjenljivo, uključujući upotrebu portala Safety Business Gateway u skladu sa članom 34 ovog zakona.

(6) Pružaoци usluga internet tržišta dužni su da obavijeste nadležnu inspekciju koja je dostavila obavještenje iz stava 5 ovog člana o svim preduzetim mjerama, koristeći njene kontakt podatke objavljene na portalu Safety Business Gateway.

(7) Nakon što trgovcu omoguću prodaju proizvoda na svom internet tržištu, pružalac usluga internet tržišta dužan je da uvidom u portal Safety Business Gateway vrši povremene provjere da li je proizvod koji se nudi na prodaju opasan.

##### **Obaveze u vezi sa primljenim obavještenjima**

###### Član 29

(1) Pružalac usluga internet tržišta dužan je da svakom fizičkom licu ili drugom subjektu omoguću da ga lako dostupnim, isključivo elektronskim sredstvima komunikacije, obavijeste o svojim saznanjima u vezi sa bezbjednošću proizvoda koji se u okviru njegove usluge nudi na prodaju.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) jasno obrazloženje zašto podnosilac obavještenja navodi da objavljene informacije predstavljaju nezakoniti sadržaj;
- 2) jasnu naznaku tačne elektronske lokacije te informacije, poput tačnog URL-a ili više njih i, po potrebi, dodatne informacije koje omogućavaju identifikaciju proizvoda, uključujući njegovu sliku, tip i bilo koju drugu identifikacionu oznaku proizvoda;
- 3) ime i prezime, odnosno naziv i adresu za prijem elektronske pošte podnosioca obavještenja, osim u slučaju informacija za koje se smatra da uključuju neko od krivičnih djela: posredovanje u vršenju prostitucije prema djetetu, iskorišćavanje djece za pornografiju, navođenje djeteta da prisustvuje vršenju krivičnih djela protiv polne slobode, mamljenje djeteta mlađeg od četrnaest godina u cilju vršenja krivičnih djela protiv polne slobode, seksualno uznemiravanje djeteta, kao i podstrekavanje i pomaganje u izvršenju tih krivičnih djela;
- 4) izjavu kojom se potvrđuje da podnosilac obavještenja to čini u dobroj vjeri da su informacije i navodi koje sadrži obavještenje tačni i potpuni.

(3) Ako obavještenje ne sadrži sve elemente iz stava 2 ovog člana, pružalac usluga internet tržišta će, bez nepotrebnog odlaganja, zatražiti od podnosioca obavještenja da najkasnije u roku od tri radna dana dopuni obavještenje.

(4) Ako podnosilac obavještenja ne izvrši dopunu obavještenja u roku iz stava 3 ovog člana, pružalac usluga internet tržišta će, na osnovu podataka koje ima, postupiti bez odlaganja na način i u roku iz stava 5 ovog člana.

(5) U slučaju prijema potpunog obavještenja, pružalac usluga internet tržišta dužan je da bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana prijema, obradi obavještenje i obavijesti podnosioca obavještenja o svojoj odluci i sredstvima pravne zaštite u odnosu na tu odluku.

### **Obaveze u vezi sa internim postupcima i obustavljanjem pružanja usluga**

#### **Član 30**

(1) Pružaoci usluga internet tržišta dužni su da dizajniraju i organizuju svoj internet interfejs na način kojim se trgovcima koji nude proizvod omogućava da za svaki ponuđeni proizvod pruže informacije koje su prikazane ili na drugi način lako dostupne potrošačima prilikom pregleda tih proizvoda, a naročito:

1) ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig proizvođača, kao i adresu za prijem pošte i elektronske pošte preko koje proizvođač može biti kontaktiran;

2) ako proizvođač nema prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, ime i prezime, odnosno naziv, adresu za prijem pošte i elektronske pošte odgovornog lica;

3) informacije koje omogućavaju identifikaciju proizvoda, uključujući njegovu sliku, tip i bilo koju drugu identifikacionu oznaku proizvoda; i

4) sva upozorenja ili informacije o bezbjednosti na crnogorskom jeziku koje se stavljaju na proizvod ili koje ga prate u skladu sa ovim zakonom ili drugim propisima o usklađivanju.

(2) Interni postupci iz člana 27 stav 1 tačka 4 ovog zakona treba da uključe mehanizme kojima se trgovcima omogućava da daju:

1) informacije u skladu sa stavom 1 ovog člana, uključujući informacije o proizvođaču koji ima prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori ili, ako je to primjenljivo, o odgovornom licu; i

2) svoju izjavu kojom se obavezuju da nude samo proizvode koji su u skladu sa ovim zakonom i, ako je primjenljivo, sljedeće identifikacione podatke:

- ime i prezime, odnosno naziv, adresu za prijem pošte, broj telefona i adresu za prijem elektronske pošte trgovca;

- kopiju identifikacionog dokumenta trgovca ili bilo koju drugu elektronsku identifikaciju u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska identifikacija i elektronski potpis;

- podatke o računu za plaćanje trgovca;

- ako je trgovac upisan u registar trgovaca ili slični javni registar, naziv registra u kojem je trgovac registrovan, kao i njegov registarski broj, odnosno drugi validan način identifikacije u tom registru.

(3) Pružaoci usluga internet tržišta dužni su da obustave, tokom razumnog perioda i nakon prethodnog upozorenja, pružanje svojih usluga trgovcima koji često nude proizvode koji nijesu usklađeni sa ovim zakonom.

(4) Pružaoci usluga internet tržišta dužni su da u uslovima poslovanja jasno i detaljno utvrde politiku u pogledu obustavljanja svojih usluga iz stava 3 ovog člana, uključujući i vrijeme trajanja obustave, kao i da daju primjere činjenica i okolnosti koje uzimaju u obzir prilikom vršenja procjene da li određeno ponašanje predstavlja kršenje ovog zakona.

(5) Odredbe st. 1 i 3 ovog člana ne isključuju obavezu pružaoca usluga internet tržišta da usaglasi poslovanje sa odredbama zakona koji je usklađen sa Regulativom (EU) 2022/2065.

### **Obaveza saradnje i pružanja informacija**

#### **Član 31**

(1) Pružaoci usluga internet tržišta dužni su da saraduju sa nadležnim inspekcijama, trgovcima i isporučiocima kako bi se olakšalo preduzimanje svih radnji za otklanjanje ili, ako to nije moguće, ublažavanje rizika koji predstavlja proizvod koji se nudi ili koji je bio ponuđen na internetu u okviru njihovih usluga.

(2) Pružaoci usluga internet tržišta dužni su naročito da:

1) obezbijede potrošačima pružanje odgovarajuće i pravovremene informacije, uključujući i obavezu da:

- u slučaju opoziva proizvoda o kojem imaju saznanja, neposredno obavijeste sve pogođene potrošače koji su preko njihovog internet interfejsa kupili relevantni proizvod ili ako je potrošačima potrebno pružiti bezbjednosno upozorenje u skladu sa članom 36, odnosno članom 37 ovog zakona;

- objave informacije o opozivu proizvoda zbog bezbjednosti na svojim internet interfejsima;

2) obavijeste relevantnog isporučioca o odluci o uklanjanju ili onemogućavanju pristupa sadržaju koji upućuje na ponudu opasnog proizvoda;

3) saraduju sa nadležnim inspekcijama i relevantnim isporučiocima kako bi se obezbijedio djelotvoran opoziv proizvoda, kao i da se uzdrže od ometanja postupka opoziva proizvoda;

4) putem Safety Business Gateway odmah obavijeste nadležne inspekcije o opasnim proizvodima koji su bili u ponudi na njihovim internet interfejsima, a o kojima imaju stvarna saznanja, pružajući odgovarajuće pojedinosti kojima raspolazu o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača, o količini proizvoda koji su još u prometu na tržištu, ako su dostupne, i o svim korektivnim mjerama koje su prema njihovim saznanjima već preduzete;

5) saraduju u pogledu nesrećnih slučajeva o kojima su obaviješteni, uključujući da:

- obavijeste bez odlaganja relevantne trgovce i isporučioce o informacijama koje su primili u vezi sa tim slučajevima ili pitanjima bezbjednosti, kad imaju saznanja da su ti trgovci nudili taj proizvod putem njihovog interfejsa;

- obavijeste bez nepotrebnog odlaganja putem Safety Business Gateway o svim nesrećnim slučajevima o kojima su obaviješteni i koji su doveli do ozbiljnog rizika ili stvarne štete po zdravlje ili bezbjednost potrošača koje je izazvao proizvod koji je stavljen na raspolaganje na njihovom internet tržištu, i o tome obavijeste proizvođača;

6) saraduju sa tijelima za sprovođenje zakona na nacionalnom i nivou Evropske unije (OLAF) putem redovne i strukturirane razmjene informacija o ponudama koje su pružaoci usluga internet tržišta uklonili na osnovu ovog člana;

7) dozvole internet alatima kojima upravljaju nadležne inspekcije pristup njihovim interfejsima da bi se identifikovali opasni proizvodi;

8) saraduju u identifikovanju, u mjeri u kojoj je to moguće, lanca snabdijevanja opasnim proizvodima putem odgovora na zahtjeve za dostavljanje podataka ako relevantne informacije nijesu dostupne javnosti;

9) na obrazloženi zahtjev nadležne inspekcije, kad su pružaoci usluga internet tržišta ili internet prodavci postavili tehničke prepreke za izvlačenje podataka sa svojih internet interfejsa (prikupljanje podataka putem automatizovanih alata), omogućuje prikupljanje takvih podataka samo za potrebe bezbjednosti proizvoda na osnovu parametara za identifikaciju koje je dostavila nadležna inspekcija koja je podnijela zahtjev.

### **Memorandumi o razumijevanju**

#### **Član 32**

(1) Nadležni organi mogu da zaključuju memorandume o razumijevanju, odnosno odgovarajuće sporazume o saradnji sa isporučiocima ili pružiocima usluga internet tržišta, kao i sa organizacijama koje predstavljaju potrošače ili isporučioce, u cilju preuzimanja dobrovoljnih obaveza za unapređenje bezbjednosti proizvoda.

(2) Dobrovoljnim obavezama na osnovu memoranduma o razumijevanju, odnosno sporazuma iz stava 1 ovog člana ne može se isključiti primjena odredbi ovog zakona ni drugih propisa kojima se propisuju obaveze isporučilaca i pružalaca usluga internet tržišta.

## **V. SISTEM BRZE RAZMJENE INFORMACIJA O OPASNIM PROIZVODIMA**

### **Brza razmjena informacija o opasnim proizvodima u Crnoj Gori**

#### **Član 33**

(1) Nadležne inspekcije i carinski organ dužni su da razmjenjuju informacije o opasnim proizvodima preko sistema brze razmjene informacija kad:

1) nadležna inspekcija preduzme propisanu mjeru u vezi sa opasnim proizvodom;

2) isporučilac preduzme dobrovoljnu mjeru u vezi sa opasnim proizvodom koji je isporučio na tržištu i o tome obavijesti nadležnu inspekciju.

(2) Organ nadležan za objedinjavanje i razmjenu informacija iz stava 1 ovog člana je ministarstvo nadležno za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo), preko kancelarije za vezu utvrđene zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu kao jedinstvene nacionalne kontakt tačke sistema (u daljem tekstu: kontakt tačka sistema).

(3) Kontakt tačka sistema uzima u obzir primljene informacije i, nakon provjere njihove tačnosti, po potrebi, te informacije bez nepotrebnog odlaganja prosljeđuje nadležnoj inspekciji, odnosno carinskom organu.

(4) Kontakt tačka sistema upravlja sistemom brze razmjene informacija i održava portale sistema iz člana 34 ovog zakona.

(5) Bliži način rada sistema brze razmjene informacija propisuje Vlada.

### **Struktura sistema brze razmjene informacija**

#### **Član 34**

(1) Sistem brze razmjene informacija sadrži dva portala za komuniciranje sa širom javnošću:

1) portal za komunikaciju sa potrošačima i drugim zainteresovanim stranama (Safety Gate Portal), preko kojeg im se, bez naknade, omogućava pristup odabranim informacijama o kojima su podnesena obavještenja u skladu sa članom 33 ovog zakona; i

2) portal za komunikaciju sa isporučiocima i pružiocima usluga internet tržišta (Safety Business Gateway), preko kojeg im se omogućava da nadležnim inspekcijama i potrošačima pruže informacije o opasnim proizvodima koje su isporučili na tržištu.

(2) Potrošači i druge zainteresovane strane imaju mogućnost da putem portala iz stava 1 tačka 1 ovog člana obavijeste kontakt tačku sistema o proizvodima koji mogu predstavljati rizik po zdravlje i bezbjednost potrošača.

## **VI. PRAVO NA INFORMISANJE I NA PRAVNO SREDSTVO**

### **Informisanje šire javnosti od strane nadležnih organa**

#### **Član 35**

(1) Informacije u vezi sa mjerama za proizvode koji predstavljaju rizik po zdravlje i bezbjednost potrošača, kojima raspolažu nadležni organi, po pravilu moraju biti dostupne javnosti, na način utvrđen ovim zakonom, u skladu sa načelom transparentnosti i ne isključuju primjenu odredaba kojima su propisana ograničenja koja zahtijevaju aktivnosti praćenja tržišta i sprovođenja istrage.

(2) Pravo javnosti na informacije iz stava 1 ovog člana obuhvata naročito pravo na pristup informacijama o identifikaciji proizvoda, prirodni rizika i preduzetim mjerama, pri čemu te informacije moraju biti dostupne i u obliku koji je pristupačan licima sa invaliditetom.

(3) Nadležni organi dužni su da obezbijede da njihovi zaposleni i ovlašćena lica ne otkrivaju informacije do kojih su došli u radu, a koje predstavljaju poslovnu tajnu u skladu sa posebnim zakonom.

(4) Poslovnom tajnom u smislu stava 3 ovog člana ne smatraju se informacije vezane za svojstva bezbjednosti proizvoda koje moraju biti dostupne javnosti radi zaštite zdravlja i bezbjednosti potrošača, odnosno koje su bitne za nadzor na tržištu.

(5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, prilikom razmjene informacija između nadležnih organa, između nadležnih organa i država članica Evropske unije, kao i između nadležnih organa i Evropske komisije, nadležni organi dužni su da dostave i informacije koje predstavljaju poslovnu tajnu, pri čemu su dužni da sa tim podacima postupaju u skladu sa zakonom.

### **Informacije o bezbjednosti proizvoda koje isporučioци i pružaoci usluga internet tržišta dostavljaju potrošačima**

#### **Član 36**

(1) U slučaju opoziva proizvoda ili kad je potrebno pružiti bezbjednosno upozorenje, isporučioци u skladu sa obavezama iz čl. 12 do 15 ovog zakona i pružaoci usluga internet tržišta u skladu sa obavezama iz člana 31 stav 2 tačka 1 ovog zakona, dužni su da o tome neposredno i bez nepotrebnog odlaganja obavijeste sve potrošače koji mogu biti identifikovani.

(2) Isporučioци i, ako je primjenljivo, pružaoci usluga internet tržišta koji prikupljaju lične podatke svojih kupaca, te podatke mogu da koriste isključivo za opoziv i bezbjednosno upozorenje iz stava 1 ovog člana.

(3) Ako isporučio i pružao usluga internet tržišta imaju uspostavljene sisteme za registraciju proizvoda ili programe lojalnosti kupaca pomoću kojih se mogu identifikovati proizvodi koje su kupili potrošači i to za potrebe koje nijesu vezane za kontaktiranje kupaca radi davanja informacija o bezbjednosti, dužni su da svojim kupcima omoguće da navedu posebne kontakt podatke koji će se koristiti isključivo za potrebe obavještanja o bezbjednosti proizvoda.

(4) Prikupljanje kontakt podataka iz stava 3 ovog člana vrši se u obimu koji je neophodan, a lični podaci prikupljeni u tu svrhu mogu se koristiti isključivo za kontaktiranje potrošača u slučaju opoziva ili bezbjednosnog upozorenja iz stava 1 ovog člana.

(5) Kad, u smislu stava 1 ovog člana, nije moguće stupiti u kontakt sa svim pogođenim potrošačima, isporučio i pružao usluga internet tržišta dužni su da, u skladu sa svojim odgovornostima, pruže jasno i vidljivo obavještenje o opozivu ili bezbjednosno upozorenje iz stava 1 ovog člana na drugi odgovarajući način koji obezbjeđuje najširi mogući domet, uključujući, po mogućnosti, njihove: internet stranice, društvene medije i društvene mreže, biltene, maloprodajna mjesta i, po potrebi, objave putem audiovizuelnih medijskih usluga i drugih načina komunikacije, kao i na način koji je pristupačan za lica sa invaliditetom.

### **Obavještenje o opozivu**

#### **Član 37**

(1) Kad se, u skladu sa članom 36 st. 1 i 5 ovog zakona, informacije o opozivu proizvoda potrošačima pružaju obavještenjem u pisanom obliku, to obavještenje mora biti dato na obrascu koji obavezno sadrži:

1) naslov: „Opoziv proizvoda zbog bezbjednosti“;

2) jasan opis opozvanog proizvoda, uključujući:

- sliku, naziv i robnu marku proizvoda;

- identifikacione brojeve proizvoda, kao što je broj šarže ili serije i, po potrebi, grafički prikaz mjesta na kojima se oni mogu naći na proizvodu; i

- informacije o tome kad, gdje i ko je proizvod prodao, ako su dostupni;

3) jasan opis opasnosti povezane sa opozvanim proizvodom, izbjegavajući sve elemente koji bi mogli da umanje percepciju rizika kod potrošača, npr. korišćenjem pojmova i izraza kao što su „dobrovoljno“, „preventivno“, „diskreciono“, „u rijetkim situacijama“ ili „u posebnim situacijama“ ili navođenje da nije bilo prijavljenih nesreća;

4) jasan opis radnji koje potrošači treba da preduzmu, uključujući upozorenje da zbog bezbjednosti odmah prestanu da koriste opozvani proizvod;

5) jasan opis pravnih sredstava koja su na raspolaganju potrošačima u skladu sa članom 38 ovog zakona;

6) besplatni broj telefona ili interaktivnu internet službu, preko kojih potrošači mogu da dobiju više informacija; i

7) po potrebi, odgovarajući tekst kojim se potrošači podstiču na dostavljanje informacija o opozivu drugim licima.

(2) Obavještenje o opozivu i informacije koje se potrošačima pružaju putem besplatnog broja telefona ili interaktivne internet službe moraju biti na crnogorskom jeziku.

(3) Bliži sadržaj obavještenja o opozivu propisuje Ministarstvo.

### **Pravna sredstva u slučaju opoziva proizvoda zbog bezbjednosti**

#### **Član 38**

(1) U slučaju opoziva proizvoda koji je pokrenuo isporučilac ili naložila nadležna inspekcija, isporučilac odgovoran za opoziv proizvoda dužan je i da potrošaču obezbijedi djelotvorno, besplatno i pravovremeno pravno sredstvo, čime se ne isključuje primjena odredbi o nesaobraznosti robe, odnosno o neisporuci ili nesaobraznosti digitalnog sadržaja ili digitalne usluge i izmjeni digitalnog sadržaja ili digitalne usluge propisanih zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(2) Pored drugih pravnih sredstava koja može da ponudi potrošaču, isporučilac odgovoran za opoziv dužan je i da potrošaču omogući izbor između najmanje dva od sljedećih pravnih sredstava:

1) popravku opozvanog proizvoda;

2) zamjenu opozvanog proizvoda bezbjednim proizvodom istog tipa i najmanje iste vrijednosti i kvaliteta; ili

3) odgovarajući povraćaj vrijednosti opozvanog proizvoda, pod uslovom da iznos povraćaja ne može biti manji od cijene koju je potrošač platio.

(3) Izuzetno od stava 2 ovoga člana, isporučilac može potrošaču da ponudi samo jedno pravno sredstvo ako bi drugo pravno sredstvo bilo nemoguće ili bi se, u poređenju sa ponuđenim pravnim sredstvom, isporučiocu nametnuli nesrazmjerni troškovi, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, kao i to i da li se alternativno rješenje može pružiti bez značajnih neugodnosti za potrošača.

(4) Potrošač u svakom slučaju ima pravo na povraćaj plaćenog iznosa iz stava 2 tačka 3 ovog člana ako isporučilac odgovoran za opoziv proizvoda nije izvršio popravku ili zamjenu u razumnom roku i bez značajnih neugodnosti za potrošača.

(5) Ako popravku opozvanog proizvoda vrši potrošač, ona se smatra djelotvornim pravnim sredstvom u smislu stava 1 ovog člana samo ako potrošač može da je izvrši jednostavno i bezbjedno i kad je predviđena u obavještenju o opozivu.

(6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, isporučilac je dužan da potrošaču pruži sva potrebna uputstva i besplatne zamjenske djelove ili ažuriranje softvera.

(7) Popravkom iz stava 5 ovog člana potrošaču se ne mogu uskratiti prava koja on ima u skladu sa odredbama o nesaobraznosti robe, odnosno o neisporuci ili nesaobraznosti digitalnog sadržaja ili digitalne usluge, odnosno izmjeni digitalnog sadržaja ili digitalne usluge propisanim zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(8) Odlaganje proizvoda od strane potrošača može se uključiti u radnje koje potrošači preduzimaju u skladu sa članom 37 stav 1 tačka 4 ovog zakona samo ako potrošač može jednostavno i bezbjedno da izvrši takvo odlaganje i isto ne utiče na pravo potrošača na povraćaj ili zamjenu proizvoda koji je opozvan u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(9) Pravno sredstvo koje isporučilac nudi ne smije prouzrokovati značajne neugodnosti za potrošača.

(10) Isporučilac ne smije od potrošača da zahtijeva plaćanje ili da naplati troškove slanja ili povraćaja proizvoda na drugi način.

(11) Za proizvode koje zbog svoje prirode nije moguće na uobičajen način vratiti poštom, isporučilac je dužan da ih preuzme od potrošača o svom trošku.

## **Pravo na podnošenje prigovora**

### **Član 39**

(1) Potrošači i druge zainteresovane strane (npr. organizacije za zaštitu potrošača i isporučioци) imaju pravo da nadležnom organu podnesu prigovor:

- 1) u vezi bezbjednosti proizvoda;
- 2) na sprovođenje aktivnosti nadzora na tržištu u vezi sa određenim proizvodima; i
- 3) u slučaju opoziva proizvoda, ako pravna sredstva koja se nude potrošaču nijesu zadovoljavajuća.

(2) Nadležni organi dužni su da postupe po prigovoru i da podnosiocu prigovora pruže informacije o daljem postupanju u skladu sa zakonom.

## **Kolektivne tužbe**

### **Član 40**

Na tužbe podnesene zbog povreda odredaba ovog zakona koje su počinili isporučioци i pružaoci usluga internet tržišta, kad te povrede narušavaju ili mogu da naruše kolektivne interese potrošača, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju tužbe za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

## **VII. NADZOR**

### **Inspeksijski nadzor**

#### **Član 41**

(1) Inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši tržišna inspekcija, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu, uključujući usklađene i istovremeno sprovedene koordinisane kontrole (Sweeps).

(2) Nadzor iz stava 1 ovog člana vrše i:

- 1) sanitarna inspekcija, u odnosu na proizvode iz člana 9 stav 1 tačka 6 ovog zakona; i
- 2) inspekcija za usluge informacionog društva, u odnosu na pružanje usluga internet tržišta iz čl. 27 do 31 ovog zakona i u odnosu na aspekte bezbjednosti proizvoda iz člana 9 stav 1 tač. 7 i 8 ovog zakona.

### **Posebna ovlašćenja inspektora**

#### **Član 42**

Pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu, nadležni inspektor ima i ovlašćenje da u odnosu na sadržaj koji upućuje na ponudu opasnog proizvoda, izda nalog u skladu sa članom 28 ovog zakona, kojim se od pružalaca usluga internet tržišta zahtijeva da uklone takav sadržaj sa svog internet interfejsa, onemogućavajući pristup takvom sadržaju ili da prikažu izričito upozorenje.

### **Preduzimanje mjera kod pretpostavke usaglašenosti**

#### **Član 43**

Nadležna inspekcija je ovlašćena da, uprkos pretpostavci usaglašenosti sa opštim zahtjevom bezbjednosti iz člana 10 ovog zakona, preduzme sve odgovarajuće mjere na osnovu ovog zakona ako postoje dokazi da je proizvod opasan.

### **Nadzor nad proizvodima iz uvoza**

#### **Član 44**

Nadzor nad proizvodima iz uvoza u postupku stavljanja u slobodan promet vrši carinski organ u skladu sa zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

## **VIII. KAZNENE ODREDBE**

### **Član 45**

(1) Novčanom kaznom od 5.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne obezbijedi da su proizvodi koje stavlja na tržište dizajnirani i proizvedeni u skladu sa opštim zahtjevom bezbjednosti (član 12 stav 1 i član 19);
- 2) prije stavljanja proizvoda na tržište ne izvrši internu analizu rizika ili ne izradi tehničku dokumentaciju koja sadrži naročito opšti opis proizvoda i njegove ključne karakteristike bitne za procjenu bezbjednosti (član 12 stav 2 i član 19);
- 3) ne obezbijedi da tehnička dokumentacija, kad je to primjenljivo s obzirom na moguće rizike povezane sa proizvodom, po potrebi sadrži i analizu mogućih rizika i listu svih relevantnih MEST standarda u skladu sa ovim zakonom, ili u tehničkoj dokumentaciji ne navede djelove MEST standarda, odnosno nacionalne zahtjeve ili dodatne elemente koji su primijenjeni, ili ne obezbijedi da je tehnička dokumentacija ažurna, ili ažurnu dokumentaciju ne čuva deset godina nakon što je proizvod stavljen na tržište, ili ako je na zahtjev ne stavi na raspolaganje nadležnoj inspekciji (član 12 st. 3 do 6 i član 19);
- 4) ne uspostavi postupke za održavanje usaglašenosti proizvoda proizvedenih u serijama sa opštim zahtjevom bezbjednosti (član 13 stav 1 i član 19);
- 5) ne obezbijedi da je na proizvodu označen tip, broj šarže ili serije ili drugi element koji omogućava njegovu identifikaciju i koji je potrošačima lako vidljiv i čitak ili, kad to ne dozvoljava veličina ili priroda proizvoda, da su te informacije navedene na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod (član 13 stav 2 i član 19);
- 6) ne navede na proizvodu svoje ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, adresu za prijem pošte ili elektronske pošte i, ako su različite, adresu za prijem pošte ili elektronske pošte svoje jedinstvene kontakt tačke preko koje može biti kontaktiran, a kad to nije moguće na proizvodu, te podatke ne navede na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod (član 13 stav 3 i član 19);
- 7) ne obezbijedi da proizvod prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti na crnogorskom jeziku, kad se proizvod bez takvih uputstava i informacija o bezbjednosti ne može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač (član 13 stav 4 i član 19);

8) u slučaju kad, na osnovu informacija koje posjeduje smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan, ne preduzme bilo koju od propisanih korektivnih mjera, koje su neophodne da se na djelotvoran način postigne usaglašenost proizvoda, uključujući, po potrebi, povlačenje ili opoziv proizvoda, i ako o tome ne obavijesti potrošače u skladu sa članom 36 i/ili članom 37 ovog zakona i nadležnu inspekciju putem nacionalnog sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima iz člana 33 ovog zakona (član 13 stav 5 i član 19);

9) u obavještenju iz člana 13 stav 5 tač. 2 i 3, odnosno iz člana 17 stav 2 tač. 3 i 4 ovog zakona ne navede pojedinosti, naročito o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača, i o svim već preduzetim korektivnim mjerama, kao i, ako su dostupne, pojedinosti o količini proizvoda koji su još na tržištu (član 13 stav 6, član 17 stav 3 i član 19);

10) preko sistema brze razmjene informacija ne pruži informacije namijenjene za upozoravanje potrošača, i ako informacije, bez nepotrebnog odlaganja, ne učini dostupnim potrošačima (član 14 stav 1 i član 19);

11) ne obezbijedi da su ostali isporučiooci, odgovorna lica i pružaoci usluga internet tržišta u datom lancu snabdijevanja pravovremeno obaviješteni o svim pitanjima bezbjednosti koja je identifikovao (član 14 stav 2 i član 19);

12) ne obezbijedi javno dostupne načine komunikacije u skladu sa ovim zakonom, koji omogućavaju potrošačima da podnesu prigovor i obavijeste proizvođača o svim nesrećnim slučajevima ili pitanjima bezbjednosti koje su imali u vezi sa proizvodom, uzimajući u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom, odnosno ako ne provjeri da li su potrošačima javno dostupni načini komunikacije ili ako nije obezbijedio takve kanale kad nijesu dostupni, ili prilikom provjere odnosno obezbjeđivanja, nije uzeo u obzir potrebe pristupačnosti za lica sa invaliditetom (član 14 stav 3, član 17 stav 4 i član 19);

13) ne ispita podnesene prigovore i primljene informacije o nesrećnim slučajevima koji se odnose na bezbjednost proizvoda koje je isporučio na tržište i za koje je podnosilac prigovora naveo da su opasni, i ako prigovore, kao i opozive proizvoda, i sve korektivne mjere preduzete radi postizanja usaglašenosti proizvoda ne vodi u evidenciji iz člana 14 stav 4 ovog zakona (član 14 stav 4 i član 19);

14) u internoj evidenciji prigovora, sačuva i druge podatke koji nijesu neophodni za ispitivanje prigovora na navodno opasan proizvod i ako te podatke čuva duže nego što je potrebno za ispitivanje prigovora, ili duže od pet godina od dana unošenja podataka (član 14 stav 5 i član 19);

15) na zahtjev nadležne inspekcije ne dostavi kopiju ovlašćenja, ili ne izvrši bilo koji zadatak propisan ovim zakonom na način i pod uslovima koji su propisani (član 15);

16) prije stavljanja proizvoda na tržište ne obezbijedi da je proizvod usklađen sa opštim zahtjevom bezbjednosti ili da je proizvođač ispunio zahtjeve iz člana 12 st. 2, 3 i 4 i člana 13 st. 2 i 3 ovog zakona (član 16 stav 1);

17) stavi proizvod na tržište, odnosno isporučio proizvod na tržištu iako na osnovu informacija koje posjeduje, smatra ili ima razloga da vjeruje da nije usaglašen sa opštim zahtjevom bezbjednosti, ili članom 12 st. 2, 3 i 4 i članom 13 st. 2 i 3 ovog zakona, odnosno sa opštim zahtjevom bezbjednosti, ili članom 13 st. 2, 3 i 4 ili članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona, prije nego se postigne usaglašenost proizvoda (član 16 stav 2 i član 18 stav 3);

18) u slučaju kad se radi o opasnom proizvodu ne obavijesti odmah proizvođača kao i nadležnu inspekciju preko sistema brze razmjene informacija (član 16 stav 3);

19) ne navede na proizvodu svoje ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig, adresu za prijem pošte i elektronske pošte i, ako su različite, adresu za prijem pošte ili elektronske pošte svoje jedinstvene kontakt tačke preko koje može biti kontaktiran ili, kad te podatke nije moguće navesti na proizvodu, iste ne navede na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod ili, u slučaju kad je podatke naveo na pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod, ne obezbijedi da bilo kakva dodatna oznaka ne prekriva bilo koju zakonom propisanu informaciju na oznaci koju je dao proizvođač (član 16 st. 4 i 5);

20) ne obezbijedi da uvezeni proizvod koji stavi na tržište prate jasna uputstva i informacije o bezbjednosti na crnogorskom jeziku, kad se proizvod bez takvih uputstava i informacija o bezbjednosti ne može koristiti bezbjedno i kako je to namijenio proizvođač (član 16 stav 6);

21) ne obezbijedi da uslovi skladištenja ili transporta dok je proizvod pod njegovom odgovornošću ne ugrožavaju usaglašenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti, kao ni njegovu usaglašenost sa zahtjevima iz člana 13 st. 2 i 3 ovog zakona (član 16 stav 7);

22) ne čuva primjerak tehničke dokumentacije iz člana 12 stav 5 ovog zakona deset godina nakon što je proizvod stavio na tržište i ako je, na zahtjev, ne stavi na raspolaganje nadležnoj inspekciji (član 16 stav 8);

23) na osnovu informacija koje posjeduje smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je stavio na tržište opasan o tome odmah ne obavijesti proizvođača, i ne obezbijedi preduzimanje korektivnih mjera u skladu sa ovim zakonom, i ako takve mjere nijesu preduzete, iste odmah ne preduzme, ili ne obezbijedi da su potrošači o tome obaviješteni u skladu sa članom 37 i/ili članom 38 ovog zakona, i ako ne obavijesti nadležnu inspekciju preko sistema brze razmjene informacija (član 17 stav 2);

24) ne ispita podnesene prigovore i primljene informacije o nesrećnim slučajevima koji se odnose na bezbjednost proizvoda koje je stavio na tržište i za koje je podnosilac prigovora naveo da su opasni, i ako za potrebe evidencije iz člana 14 stav 4 ovog zakona te podatke ne dostavi proizvođaču ili prigovore, kao i opozive proizvoda i sve korektivne mjere preduzete radi postizanja usaglašenosti proizvoda ne vodi u svojoj internoj evidenciji (član 17 stav 5);

25) u evidenciji iz člana 14 stav 4 ovog zakona, čuva i lične podatke koji mu nijesu neophodni za ispitivanje prigovora na navodno opasan proizvod, ako iste čuva duže nego što je potrebno za ispitivanje prigovora, ako ih čuva duže od pet godina od dana unošenja podataka (član 17 stav 7);

26) prije isporuke proizvoda na tržištu ne provjeri da li je proizvođač i, ako je primjenljivo, uvoznik, ispunio zahtjeve iz člana 13 st. 2, 3 i 4 i člana 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona (član 18 stav 1);

27) ne obezbijedi dok je proizvod pod njegovom odgovornošću da uslovi skladištenja ili transporta ne ugrožavaju usaglašenost proizvoda sa opštim zahtjevom bezbjednosti kao i usaglašenost sa članom 13 st. 2, 3 i 4 i članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona (član 18 stav 2);

28) u slučaju kad na osnovu informacija koje posjeduje smatra ili ima razloga da vjeruje da je proizvod koji je isporučio na tržištu opasan ili da nije usaglašen sa članom 13 st. 2, 3 i 4 i članom 16 st. 4, 5 i 6 ovog zakona, o tome ne obavijesti proizvođača ili uvoznika, ili ne obezbijedi da se preduzmu korektivne mjere u skladu sa ovim zakonom, ili ne obezbijedi da je nadležna inspekcija odmah o tome obaviještena preko sistema brze razmjene informacija (član 18 stav 4);

29) za potrebe obavješćavanja iz člana 18 stav 4 tač. 2 i 3 ovog zakona ne navede odgovarajuće pojedinosti kojima raspolaže, naročito o riziku po zdravlje i bezbjednost potrošača i o svim već preduzetim korektivnim mjerama, kao i, ako su dostupne, o količini proizvoda koji su još na tržištu (član 18 stav 5);

30) ne uspostavi interne postupke za bezbjednost proizvoda koji mu omogućavaju da ispuni odgovarajuće zahtjeve utvrđene ovim zakonom (član 20 i član 27 stav 1 tačka 4);

31) ne saraduje sa nadležnom inspekcijom u preduzimanju radnji kojima bi mogli da se otklone ili ublaže rizici koje predstavlja proizvod koji je isporučio na tržištu (član 21 stav 1);

32) na zahtjev nadležne inspekcije ne dostavi sve neophodne informacije, a naročito potpun opis rizika koji proizvod predstavlja, povezane prigovore i poznate nesrećne slučajeve i opis svih korektivnih mjera preduzetih za rješavanje rizika i ne utvrdi i dostavi bilo koju od bitnih informacija o sljedljivosti proizvoda propisanih članom 21 stav 3 ovog zakona (član 21 st. 2 i 3);

33) informacije iz člana 21 stav 2 ovog zakona ne pruža deset godina nakon što mu je dostavljen ili nakon što je dostavio proizvod, ili informacije iz člana 21 stav 3 ovog zakona ne pruža šest godina nakon što mu je dostavljen proizvod, ili dio, komponenta ili bilo koji softver koji su ugrađeni u proizvod ili nakon što je dostavio proizvod (član 21 st. 4 i 5);

34) na zahtjev nadležne inspekcije ne podnosi redovne izvještaje o napretku korektivnih mjera koje su preduzeli za rješavanje rizika koje su predstavljali proizvodi koje su isporučili na tržištu ili, ako je u slučaju odluke nadležne inspekcije da se korektivne mjere ne mogu smatrati završenim, postupio suprotno (član 21 stav 6);

35) stavi na tržište proizvod na koji se primjenjuje ovaj zakon, a ne postoji isporučilac sa sjedištem, odnosno prebivalištem u Crnoj Gori u smislu ovog zakona koji je u pogledu tog proizvoda odgovorno lice za obaveze isporučilaca u smislu ovog zakona, ili ako na proizvodu ili na njegovom pakovanju, paketu ili dokumentu koji prati proizvod nije navedeno ime i prezime, odnosno naziv, registrovano trgovačko ime ili registrovani žig i kontakt podaci, uključujući adresu za prijem pošte i elektronske pošte odgovornog lica (član 22 st. 1 i 4);

36) redovno ne provjerava, u skladu sa ovim zakonom, da li je proizvod u skladu sa tehničkom dokumentacijom iz člana 12 stav 2 ovog zakona, kao i sa zahtjevima iz člana 13 st. 2, 3 i 4 ovog zakona ili na zahtjev nadležne inspekcije ne dostavi dokumentovane dokaze o izvršenim provjerama (član 22 st. 2 i 3);

37) u ponudi proizvoda koje isporučuje na tržištu putem interneta ili drugih sredstava prodaje na daljinu, ne navede propisana upozorenja i informacije, ili ih ne navede na način propisan ovim zakonom (član 24);

38) bez nepotrebnog odlaganja od trenutka kada sazna za taj slučaj ne obavijesti nadležnu inspekciju preko sistema brze razmjene informacija o nesrećnom slučaju koji je izazvao proizvod stavljen na tržište, u roku i na način propisan ovim zakonom, ili ako to obavještenje ne sadrži tip i identifikacioni broj proizvoda, kao i okolnosti nesrećnog slučaja, ako su poznate, ili ako, na zahtjev nadležne inspekcije ne obavijesti i o svim drugim relevantnim informacijama, ili ako o pojavama povezanim sa upotrebom proizvoda koji je doveo do smrti pojedinca ili teških posljedica po njegovo zdravlje i bezbjednost u obimu propisanom ovim zakonom, ne obavijesti nadležnu inspekciju (član 25 st. 1, 2 i 3);

39) bez nepotrebnog odlaganja, ne obavijesti proizvođača kad je upoznato sa nesrećnim slučajem koji je izazvao proizvod koji je stavilo na tržište ili isporučilo na tržištu (član 25 stav 4);

40) u slučaju iz člana 25 stav 4 ovoga zakona ne sačini propisano obavještenje i isto ne dostavi u skladu sa članom 25 st. 1 i 2 ovog zakona, ili ne izda uputstvo uvozniku ili jednom od distributera da sačini i dostavi to obavještenje, ili u slučaju kad proizvođač proizvoda nema prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, odgovorno lice, koje je upoznato sa nesrećnim slučajem, ne obezbijedi da se sačini i dostavi obavještenje (član 25 st. 5 i 6);

41) u slučaju kad informacije iz člana 13 st. 2, 3 i 4, člana 16 st. 4 i 5 i člana 22 stav 4 ovog zakona i odgovarajućih odredaba drugih propisa o usklađivanju stavi na raspolaganje i u digitalnom obliku pomoću elektronskih tehničkih rješenja koja nijesu jasno vidljiva na proizvodu ili, kad te informacije nijesu jasno vidljive na proizvodu, ne stavi na njegovom pakovanju ili u dokumentu koji prati proizvod (član 26 stav 1);

42) ako informacije iz člana 26 stav 1 ovog zakona nijesu na crnogorskom jeziku i nijesu u obliku koji je pristupačan za lica sa invaliditetom (član 26 stav 2);

43) ne odredi jedinstvenu kontakt tačku za neposrednu komunikaciju sa nadležnom inspekcijom, elektronskim putem, u vezi sa pitanjima bezbjednosti proizvoda i nalozima izdatim u skladu sa članom 28 stav 1 ovog zakona ili se ne registruje na portalu sistema brze razmjene informacija i ne navede informacije o jedinstvenoj kontakt tački iz člana 28 stav 1 tačka 1 ovoga zakona (član 27 stav 1 tač. 1, 2 i 3);

44) ne odredi jedinstvenu kontakt tačku koja potrošačima omogućava neposrednu i brzu komunikaciju o pitanjima bezbjednosti proizvoda (član 27 stav 1 tačka 2);

45) ne preduzme neophodne mjere za prijem i izvršenje naloga iz člana 28 stav 1 ovog zakona, ili po istom ne postupi u propisanom roku, ili ne postupi po bilo kom zahtjevu iz naloga, ili o izvršenju naloga ne obavijesti inspektora na način propisan ovim zakonom (član 28 st. 3 i 4);

46) ne uzme u obzir redovne informacije o opasnim proizvodima o kojima je nadležna inspekcija dostavila obavještenje preko sistema brze razmjene informacija na način iz člana 33 ovog zakona, radi preduzimanja dobrovoljnih mjera sa ciljem otkrivanja, identifikacije, uklanjanja sadržaja koji upućuje na ponude opasnih proizvoda na njihovom internet tržištu ili onemogućavanje pristupa takvom sadržaju, kad je primjenljivo, uključujući upotrebu sistema brze razmjene informacija u skladu sa članom 34 ovog zakona ili o svim preduzetim mjerama ne obavijesti nadležnu inspekciju koja je dostavila obavještenje iz člana 28 stav 5 ovog zakona koristeći njene kontakt podatke objavljene na sistemu brze razmjene informacija (član 28 st. 5 i 6);

47) nakon što je trgovcu omogućio prodaju proizvoda na svom internet tržištu ne vrši povremene provjere da li je proizvod koji se nudi na prodaju opasan, uvidom u sistem brze razmjene informacija (član 28 stav 7);

48) svakom fizičkom licu ili drugom subjektu ne omogući da ga lako dostupnim, isključivo elektronskim sredstvima komunikacije, obavijesti o svojim saznanjima u vezi sa bezbjednošću proizvoda koji se u okviru njegove usluge nudi na prodaju (član 29 stav 1);

49) u slučaju kad podnosilac ne izvrši dopunu obavještenja u roku iz člana 29 stav 3 ovog zakona, bez odlaganja ne postupi na osnovu podataka koje ima na način i u roku iz člana 29 stav 5 ovog zakona, ili ako u slučaju prijema potpunog obavještenja, u propisanom roku ne obradi obavještenje i ne obavijesti podnosioca obavještenja o svojoj odluci i sredstvima pravne zaštite u odnosu na tu odluku (član 29 st. 4 i 5);

50) ne dizajnira ili ne organizuje svoj internet interfejs na način kojim se trgovcima koji nude proizvod omogućava da za svaki ponuđeni proizvod pruže informacije koje su prikazane ili na drugi način lako dostupne potrošačima prilikom pregleda tih proizvoda, u skladu sa ovim zakonom, ili ako interni postupci iz člana 27 stav 1 tačka 4 ovog zakona, koje je uspostavio, ne uključuju mehanizme kojima se trgovcima omogućava da daju propisane informacije i izjavu propisane sadržine i, ako je to primjenljivo, propisane identifikacione podatke ili ako tokom razumnog perioda i nakon prethodnog upozorenja, ne obustave pružanje svojih usluga trgovcima koji često nude proizvode koji nijesu usklađeni sa ovim zakonom (član 30 st. 1, 2 i 3);

51) u uslovima poslovanja jasno i detaljno ne utvrdi politiku u pogledu obustavljanja svojih usluga iz člana 30 stav 3 ovog zakona, uključujući i vrijeme trajanja obustave, kao i ako ne daje primjere činjenica i okolnosti koje uzima u obzir prilikom vršenja procjene da li određeno ponašanje predstavlja kršenje ovog zakona (član 30 stav 4);

52) ne saraduje sa nadležnim inspekcijama, trgovcima i isporučiocima kako bi se olakšalo preduzimanje svih radnji za otklanjanje ili, ako to nije moguće, ublažavanje rizika koji predstavlja proizvod koji se nudi ili koji je bio ponuđen na internetu u okviru njegovih usluga, ili ako ne izvrši bilo koju od obaveza propisanih ovim zakonom (član 31 st. 1 i 2);

53) neposredno i bez nepotrebnog odlaganja ne obavijesti sve potrošače, koji mogu biti identifikovani, o opozivu proizvoda ili ne pruži bezbjednosno upozorenje, kad je potrebno, u skladu sa obavezama iz čl. 12 do 15 ovog zakona, odnosno iz člana 32 stav 2 tačka 1 ovog zakona (član 36 stav 1);

54) lične podatke svojih kupaca koje prikuplja ne koristi isključivo za opoziv i bezbjednosno upozorenje iz člana 36 stav 1 ovog zakona (član 36 stav 2);

55) u slučaju kada ima uspostavljene sisteme za registraciju proizvoda ili programe lojalnosti kupaca, pomoću kojih se mogu identifikovati proizvodi koje su kupili potrošači i to za potrebe koje nijesu vezane za kontaktiranje kupaca radi davanja informacija o bezbjednosti, svojim kupcima ne omogući da navedu posebne kontakt podatke koji će se koristiti isključivo za potrebe obavještenja o bezbjednosti proizvoda (član 36 stav 3);

56) prikupljanje podataka iz člana 36 stav 3 ovog zakona vrši u obimu većem od neophodnog, i ako lične podatke prikupljene u tu svrhu ne koristi isključivo za kontaktiranje potrošača u slučaju opoziva ili bezbjednosnog upozorenja (član 36 stav 4);

57) u slučaju kad u skladu sa članom 36 stav 1 ovog zakona nije moguće stupiti u kontakt sa svim pogođenim potrošačima ne pruži, u skladu sa svojim odgovornostima, jasno i vidljivo obavještenje o opozivu ili bezbjednosno upozorenje iz člana 36 stav 1 ovog zakona na drugi odgovarajući način koji obezbjeđuje najširi mogući domet, uključujući, po mogućnosti, njihove: internet stranice, društvene medije i društvene mreže, biltene, maloprodajna mjesta i, po potrebi, objave putem audiovizuelnih medijskih usluga i drugih načina komunikacije, kao i na način koji je pristupačan za lica sa invaliditetom (član 36 stav 5);

58) se informacije o opozivu proizvoda, u skladu sa članom 36 st. 1 i 5 ovog zakona, potrošačima pružaju obavještenjem u pisanom obliku, a to obavještenje nije dato na obrascu propisane sadržine, ili ako to obavještenje ne sadrži bilo koji podatak propisan ovim zakonom (član 37 stav 1);

59) obavještenje o opozivu i informacije koje se potrošačima pružaju putem besplatnog broja telefona ili interaktivne internet službe nijesu na crnogorskom jeziku (član 37 stav 2);

60) u slučaju opoziva proizvoda za koji je odgovoran, potrošaču ne omogući izbor između najmanje dva od pravnih sredstava propisanih članom 38 st. 2, 3 i 4 ovog zakona (član 38 st. 2, 3 i 4);

61) ne omogući da se popravka od strane potrošača, kad je predviđena u obavještenju o opozivu, izvrši jednostavno i bezbjedno da bi se mogla smatrati djelotvornim pravnim sredstvom u smislu člana 38 stav 1 ovog zakona, ili ako u slučaju popravke potrošaču ne pruži sva potrebna uputstva i besplatne zamjenske djelove ili ažuriranje softvera, ili ako potrošaču uskrati prava koja on ima u skladu sa odredbama o nesaobraznosti robe, odnosno o neisporuci ili nesaobraznosti digitalnog sadržaja ili digitalne usluge, odnosno izmjeni digitalnog sadržaja ili digitalne usluge utvrđene zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača (član 38 st. 5, 6 i 7);

62) je odlaganje proizvoda od strane potrošača uključio u radnje koje potrošači preduzimaju u skladu sa članom 37 stav 1 tačka 4 ovog zakona, a potrošač ne može jednostavno i bezbjedno da izvrši takvo odlaganje i ako isto utiče na pravo potrošača na povraćaj ili zamjenu proizvoda koji je opozvan u skladu sa ovim zakonom (član 38 stav 8);

63) pravno sredstvo koje nudi prouzrokuje značajne neugodnosti za potrošača (član 38 stav 9);

64) od potrošača zahtijeva plaćanje ili naplati troškove slanja ili povraćaja proizvoda na drugi način, i ako proizvode koje zbog svoje prirode nije moguće na uobičajen način vratiti poštom, ne preuzme o svom trošku (član 38 st. 10 i 11).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 300 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 3.000 eura do 6.000 eura.

#### Član 46

(1) Novčanom kaznom od 2.000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) pravovremeno ne obavijesti proizvođača, distributere i, po potrebi, pružaoca usluga izvršenja narudžbi i pružaoca usluga internet tržišta o sprovedenom ispitivanju iz člana 17 stav 5 ovog zakona i rezultatima ispitivanja (član 17 stav 6);

2) od podnosioca obavještenja iz člana 29 stav 1 ovog zakona, koje je nepotpuno, bez nepotrebnog odlaganja ne zatraži dopunu na način i u roku propisanom ovim zakonom (član 29 stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu i fizičko lice novčanom kaznom od 100 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 2.000 eura do 6.000 eura.

### IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

#### Rok za donošenje akata

##### Član 47

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se propisi doneseni na osnovu Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18), ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

#### Rok za prilagođavanje Sistema brze razmjene informacija o opasnim proizvodima

##### Član 48

(1) Sistem brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik, uspostavljen u skladu sa Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18) transformisaće se u sistem brze razmjene informacija u smislu čl. 33 i 34 ovog zakona u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do transformacije u sistem brze razmjene informacija u skladu sa stavom 1 ovog člana, za razmjenu informacija o opasnim proizvodima koristiće se sistem brze razmjene informacija o proizvodima koji predstavljaju rizik, uspostavljen u skladu sa Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18).

(3) Danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, sistem brze razmjene informacija postaje dio evropskog sistema Safety Gate, po ispunjavanju uslova za uključivanje u taj sistem propisanih evropskim propisima.

#### **Započeti postupci**

##### **Član 49**

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po odredbama Zakona o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18).

#### **Dostupnost proizvoda na tržištu**

##### **Član 50**

Proizvodi koji su u skladu sa Zakonom o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18) i koji su stavljeni na tržište prije stupanja na snagu ovog zakona, mogu biti dostupni na tržištu i nakon stupanja na snagu ovog zakona.

#### **Prestanak važenja**

##### **Član 51**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o opštoj bezbjednosti proizvoda („Službeni list CG“, br. 45/14 i 13/18).

#### **Stupanje na snagu**

##### **Član 52**

Ovaj zakon stupa na snagu nakon isteka šest mjeseci od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 28-1/25-1/4

EPA 781 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

#### **Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2157.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O KOLEKTIVNIM TUŽBAMA ZA ZAŠTITU INTERESA POTROŠAČA**

Proglašavam **Zakon o kolektivnim tužbama za zaštitu interesa potrošača**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2486/2  
Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O KOLEKTIVNIM TUŽBAMA ZA ZAŠTITU INTERESA POTROŠAČA\***

I. OSNOVNE ODREDBE

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom propisuju se kolektivne tužbe za zaštitu interesa potrošača, pravila postupka po kolektivnim tužbama i druga pitanja od značaja za zaštitu interesa potrošača.

**Primjena**

Član 2

Ovaj zakon primjenjuje se na kolektivne tužbe za zaštitu interesa potrošača podnesene zbog povreda zakona kojima se u cjelini ili djelimično uređuje zaštita potrošača u Crnoj Gori ili drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, koje vrše trgovci, čime se narušavaju ili mogu narušiti kolektivni interesi potrošača.

Ovaj zakon primjenjuje se na domaće i prekogranične povrede, uključujući slučajeve kada su te povrede prestale prije nego što je tužba za zaštitu kolektivnih interesa potrošača podnesena, kao i kada su te povrede prestale prije nego što je postupak po tužbi za zaštitu kolektivnih interesa potrošača okončan.

**Upotreba rodno osjetljivog jezika**

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

**Značenje izraza**

Član 4

Izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **potrošač** je fizičko lice koje djeluje na tržištu u svrhe van svoje trgovinske, poslovne, zanatske ili profesionalne djelatnosti;
- 2) **trgovac** je fizičko lice, odnosno pravno lice u privatnoj ili državnoj svojini koje, samostalno ili preko drugog lica koje nastupa u njegovo ime ili za njegov račun, zaključuje pravni posao ili djeluje na tržištu u okviru svoje trgovinske, poslovne, zanatske ili profesionalne djelatnosti;
- 3) **kolektivni interesi potrošača** su opšti interesi potrošača i naročito, za potrebe mjera otklanjanja štete, interesi grupe potrošača;
- 4) **kolektivni postupak** je postupak koji se sprovodi na osnovu kolektivne tužbe;
- 5) **lice ovlašćeno za pokretanje postupka** (u daljem tekstu: ovlašćeno lice) je svaka organizacija ili javno tijelo koje zastupa interese potrošača i koje je ovlašćeno za podnošenje kolektivnih tužbi u skladu sa ovim zakonom;
- 6) **kolektivna tužba** je tužba za zaštitu kolektivnih interesa potrošača koju je podnijelo ovlašćeno lice kojom, u interesu odnosno u korist potrošača, kao tužilac traži mjeru zabrane ili mjeru naknade štete, ili obje mjere;
- 7) **prekogranična kolektivna tužba** je kolektivna tužba koju je podnijelo ovlašćeno lice u državi članici Evropske unije koja nije država članica u kojoj je to lice imenovano za podnošenje kolektivne tužbe;
- 8) **praksa** je svaka radnja ili propuštanje trgovca;
- 9) **mjera naknade štete** je mjera kojom se trgovac obavezuje da potrošačima na koje se odnosi ta mjera pruži pravnu zaštitu kao što je naknada štete, opravka, zamjena, sniženje cijene, raskid ugovora ili povraćaj plaćenog iznosa, ako je to primjereno i po zakonu moguće;
- 10) **kolektivna šteta** je iznos pojedinačnih šteta, koju su pretrpjeli članovi grupe bez obzira na pravni osnov štete, a koja potiče iz istog slučaja kolektivnog oštećenja;

11) **grupa** je skup fizičkih lica koja su pretrpjela štetu ili kojima su na drugi način ugroženi kolektivni interesi, u čiju korist je podnijeta kolektivna tužba za naknadu štete;

12) **oštećeni** je lice koje je pretrpjelo štetu ili drugi oblik gubitka u slučaju kolektivnog oštećenja bez obzira na pravnu kvalifikaciju tog gubitka;

13) **sistem uključivanja** je sistem u kojem su članovi grupe samo oni oštećeni koji su na način i u roku koji odredi sud izjavili da se uključuju u grupu;

14) **mehanizam za utvrđivanje opravdanosti zahtjeva** predstavlja zbir radnji i dokaza koje vrši ili predlaže član grupe u okviru faze postupka isplate naknade štete;

15) **kolektivna presuda za naknadu štete** je presuda kojom je sud usvojio ili odbio zahtjev po kolektivnoj tužbi za naknadu štete;

16) **kolektivna odšteta** je ukupan iznos novčane odštete ili druge naknade određen kolektivnom presudom za naknadu štete, pri čemu, ako u okviru grupe ima i podgrupa, taj iznos je naveden i po podgrupama na način kategorizacije štete bez uzimanja u obzir ličnih karakteristika pojedinog oštećenog;

17) **kolektivna presuda za zabranu** je presuda kojom je sud utvrdio ili odbio zahtjev iz kolektivne tužbe za zabranu;

18) **reprezentativnost ovlaštenog lica** znači da se to lice u određenom slučaju u odnosu na okolnosti konkretnog događaja može prihvatiti kao adekvatni zastupnik grupe u najboljem interesu njenih članova;

19) **nosilac kodeksa** je lice ili organizacija koja je usvojila i sprovodi određeni kodeks poslovnog ponašanja (npr. udruženje trgovaca, strukovna udruženja, samoregulatorna tijela);

20) **finansiranje kolektivne tužbe od strane trećeg lica** znači, da treće lice osigurava tužiocu finansiranje dijela ili svih troškova postupka u zamjenu za dogovorenu premiju u slučaju uspjeha tužbe, koja se uobičajeno utvrđuje u udjelu od iznosa, kojeg će sud dosuditi odnosno, koji će biti dogovoren poravnanjem, postignutim u postupku;

21) **pravosnažna odluka** znači odluka suda ili javnopravnog organa koja se ne može ili koja se više ne može preispitati redovnim pravnim sredstvima.

## II. OVLAŠĆENA LICA I VRSTE KOLEKTIVNIH TUŽBI

### Ovlašćena lica

#### Član 5

Lica ovlašćena za podnošenje kolektivne tužbe (u daljem tekstu: ovlašćena lica) su:

1) u postupcima po tužbi kojom se zahtijeva mjera zabrane i/ili mjera naknade štete organizacije potrošača upisane u evidenciju koju vodi organ državne uprave nadležan za poslove zaštite potrošača (u daljem tekstu: Ministarstvo) i koje ispunjavaju uslove za podnošenje kolektivnih tužbi utvrđene ovim zakonom;

2) u postupcima po tužbi kojom se zahtijeva samo mjera zabrane: komorska i interesna udruženja trgovaca (privredna, zanatska i druge).

Ovlašćeno lice iz stava 1 tačka 1 ovog člana dužno je na svojoj internet stranici objaviti informacije o opštim izvorima svog finansiranja, svojoj organizacionoj i upravnoj strukturi, strukturi članstva, cilju osnivanja i djelatnostima.

Ovlašćena lica dužna su da pruže, naročito na svojoj internet stranici, informacije o podnesenim domaćim i prekograničnim kolektivnim tužbama, statusu i ishodu tih tužbi.

### Ovlašćenje za podnošenje kolektivne tužbe

#### Član 6

Kolektivnu tužbu može podnijeti organizacija potrošača koja:

1) je upisana u evidenciju organizacija potrošača u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača najmanje godinu dana;

2) stvarno djeluje u oblasti zaštite interesa potrošača.

Ispunjenost uslova iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana utvrđuje Ministarstvo.

Stvarno djelovanje organizacije potrošača dokazuje se naročito godišnjim izvještajem o radu koji sadrži i podatke o finansiranju i to: pregled svih prihoda, izvora prihoda i troškova organizacija potrošača.

Ministarstvo do 30. aprila tekuće godine utvrđuje listu organizacija potrošača koje su ovlašćene za podnošenje kolektivne tužbe.

Lista iz stava 4 ovog člana i lista organizacija potrošača kojima su oduzeta ovlašćenja objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

### Ovlašćenje za prekogranične tužbe

#### Član 7

Organizacija potrošača iz člana 5 stav 1 tačka 1 ovog zakona ovlašćena je i za podnošenje prekograničnih kolektivnih tužbi ili pokretanje drugog postupka za zaštitu kolektivnih interesa potrošača pred nadležnim tijelom neke od drugih država članica Evropske unije, ako pored opštih uslova utvrđenih ovim zakonom ispunjava i sljedeće posebne uslove:

1) ima 12 mjeseci stvarnog javnog i neprofitnog djelovanja u oblasti zaštite potrošača prije podnošenja zahtjeva za ovlašćenje;

2) protiv nje nije pokrenut stečajni postupak, niti je proglašena insolventnom;

3) nezavisna je i nije pod uticajem lica koja nijesu potrošači, naročito trgovaca, a koji imaju ekonomski interes za podnošenje bilo koje kolektivne tužbe, uključujući i slučajeve finansiranja sredstvima treće strane, i koja je uspostavila postupke za sprečavanje takvog uticaja, za sprečavanje sukoba interesa unutar same organizacije, kao i između svojih pružalaca finansiranja i interesa potrošača;

4) na jednostavnom i razumljivom jeziku, primjerenim sredstvima, a naročito putem internet stranice, čini javno dostupnim informacije o izvorima finansiranja, kao i informacije o organizacionoj i upravljačkoj strukturi, strukturi članstva, ciljevima predviđenim statutom i svojim aktivnostima.

Listu ovlašćenih organizacija potrošača iz stava 1 ovog člana, njihov naziv i cilj predviđen statutom sačinjava Ministarstvo.

Lista iz stava 2 ovog člana objavljuje se na internet stranici Ministarstva.

Listu iz stava 2 ovog člana Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji.  
Ministarstvo je dužno da Evropsku komisiju obavijesti o svim promjenama na listi iz stava 2 ovoga člana.

### **Oduzimanje ovlaštenja**

#### **Član 8**

Ovlašćene organizacije potrošača dužne su da, bez odlaganja, obavijeste Ministarstvo o svim promjenama koje mogu biti od uticaja na ovlaštenje iz člana 6 ovog zakona.

Ministarstvo će brisati sa liste iz člana 6 stav 4 ovog zakona organizaciju potrošača u slučaju:

- 1) davanja netačnih podataka od važnosti za ovlašćivanje;
- 2) prestanka ispunjavanja uslova utvrđenih ovim zakonom;
- 3) zahtjeva organizacije;
- 4) prestanka rada organizacije.

### **Aktivna legitimacija ovlašćenih lica iz drugih država članica Evropske unije**

#### **Član 9**

Ako je postupanje određenog trgovca, njegovog dijela ili poslovne jedinice ili grupe trgovaca sa sjedištem u Crnoj Gori u suprotnosti sa pravom Evropske unije kojom se u cjelini ili djelimično uređuje zaštita potrošača, uključujući odredbe zakona kojim se uređuje zaštita potrošača i drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača, ili to postupanje potiče iz Crne Gore i utiče ili može uticati na položaj potrošača u drugoj državi članici Evropske unije, postupak kolektivne tužbe pred nadležnim sudom u Crnoj Gori može pokrenuti ovlašćeno lice za podnošenje prekogranične kolektivne tužbe te države.

Ako postupanje iz stava 1 ovoga člana utiče ili je vjerovatno da će uticati na potrošače u različitim državama članicama Evropske unije, prekograničnu kolektivnu tužbu pred nadležnim sudom u Crnoj Gori može podnijeti više ovlašćenih lica iz tih država članica Evropske unije.

Lica iz st. 1 i 2 ovog člana ovlašćena su da pokrenu postupak kolektivne tužbe, ako su uvrštena na listu lica ovlašćenih za pokretanje postupka za zaštitu kolektivnih interesa države članice Evropske unije u kojoj je imenovano, odnosno ako su uvrštena na listu koju sačinjava i objavljuje Evropska komisija.

### **Kolektivne tužbe**

#### **Član 10**

Kolektivnu tužbu mogu podnijeti ovlašćena lica iz člana 5 ovog zakona.

Prilikom podnošenja kolektivne tužbe ovlašćeno lice dužno je nadležnom sudu da pruži dovoljno informacija o potrošačima na koje se kolektivna tužba odnosi u skladu sa ovim zakonom.

Nadležni sud ocjenjuje dopuštenost pojedine kolektivne tužbe u skladu sa odredbama ovog zakona.

Kolektivnom tužbom ovlašćeno lice može od nadležnog suda da traži izricanje:

- 1) mjere zabrane;
- 2) mjere naknade štete.

Mjere zabrane iz stava 4 tačka 1 ovog člana obuhvataju privremene mjere iz člana 22 ovog zakona i mjere zabrane sadržane u odluci suda kojom usvaja kolektivnu tužbu za zabranu iz člana 18 ovog zakona.

Izricanje mjera iz stava 4 ovog člana može se tražiti i jednom kolektivnom tužbom.

Interese potrošača u postupku po kolektivnoj tužbi zastupa ovlašćeno lice kao tužilac, u skladu sa ovim zakonom.

Potrošači u ime kojih je podnijeta kolektivna tužba nijesu stranke u postupku ali imaju pravo da ostvare koristi od mjera iz stava 4 ovog člana.

Nadležni sud može odbaciti očigledno neosnovanu kolektivnu tužbu, bez određivanja ročišta, nakon prijema odgovora na kolektivnu tužbu ili odgovora na tužbu iz člana 25 stav 1 ovog zakona, u skladu sa odredbama ovog zakona.

### **Nadležnost suda**

#### **Član 11**

U postupku po kolektivnoj tužbi stvarno je nadležan sud opšte nadležnosti.

U postupku po kolektivnoj tužbi mjesno je nadležan sud prema mjestu sjedišta tuženog, odnosno njegovog dijela ili poslovne jedinice, ako spor proizlazi iz poslovanja tog dijela ili poslovne jedinice.

Ako tuženi nema sjedište, ni svoj dio ili poslovnu jedinicu u Crnoj Gori, a postoji međunarodna nadležnost suda u Crnoj Gori, mjesno je nadležan sud na čijem je području došlo do postupanja kojim se narušavaju kolektivni interesi potrošača ili do nastupanja štetnih posljedica.

### **Dejstvo u odnosu na druge postupke**

#### **Član 12**

Dok teče postupak po kolektivnoj tužbi za zabranu ne može se pokrenuti drugi postupak kolektivnom tužbom za zabranu povodom iste grupne štete.

Po odobrenju kolektivne tužbe za naknadu štete, ne može se pokrenuti drugi postupak kolektivnom tužbom povodom iste grupne štete.

Ako je do odobravanja kolektivne tužbe, u vezi sa istim slučajem grupne štete podnijeto više kolektivnih tužbi, sud će u skladu sa kriterijumima iz člana 26 ovog zakona odlučiti koju će od više kolektivnih tužbi odobriti.

Ako je lice koje je podnijelo pojedinačnu tužbu uključeno u postupak pokrenut kolektivnom tužbom za naknadu štete, postupak pokrenut pojedinačnom tužbom obustavlja se.

Pokretanje ili vođenje postupka po kolektivnoj tužbi za zabranu ne sprječava potrošača, koji protivpravnim postupanjem trgovca trpi štetne posljedice, da pred nadležnim sudom pokrene postupak za naknadu štete, za poništaj ili utvrđivanje ništavosti ugovora koji je zaključen pod uticajem postupanja kojim se narušavaju kolektivni interesi potrošača, odnosno bilo koji drugi postupak za ostvarenje prava koja mu pripadaju na osnovu zakona kojim se uređuje zaštita potrošača ili drugih zakona koji sadrže odredbe o zaštiti potrošača.

Pravna zaštita predviđena mjerama naknade štete u okviru kolektivne tužbe za naknadu štete ne sprječava potrošača da pred nadležnim sudom pokrene postupak za zaštitu bilo kog dodatnog prava koje mu je utvrđeno na osnovu zakona, a koje nije bilo predmet te kolektivne tužbe.

### **Rokovi zastarjelosti**

#### **Član 13**

Podnošenjem kolektivne tužbe ne teče rok za zastarjelost za stranke i za oštećene obuhvaćene kolektivnom tužbom.

Rokovi zastarjelosti ponovo teku od trenutka pravosnažnog okončanja kolektivnog postupka bez donošenja meritorne odluke o zahtjevu, odnosno za lica na koja kolektivna presuda za naknadu štete nema dejstvo, od dana isteka roka iz člana 30 stav 1 tačka 6 ovog zakona, odnosno od dana donošenja rješenja kojim je odbijeno njihovo svrstavanje na spisak iz člana 44 ovog zakona.

### **Registar kolektivnih tužbi**

#### **Član 14**

Registar kolektivnih tužbi i donesenih odluka uspostavlja i vodi Ministarstvo.

U registar iz stava 1 ovoga člana unose se sljedeći podaci o:

- 1) kolektivnoj tužbi osim priloga tužbi, koji sadrži broj uključenih članova, popis i lične podatke poznatih članova grupe;
- 2) rješenju o odobrenju kolektivne tužbe za naknadu štete i podatak o pravosnažnosti tog rješenja;
- 3) obavještenju iz člana 27 ovog zakona;
- 4) presudi ili drugoj odluci kojom se postupak pokrenut kolektivnom tužbom završava;
- 5) potvrđenom poravnanju ili rješenju kojim sud ne dozvoljava sklapanje poravnanja;
- 6) mehanizmima koji su na raspolaganju za ostvarivanje naknade štete uključujući i vansudske mehanizme;
- 7) rješenju o potvrđivanju završnog izvještaja bez navođenja ličnih podataka oštećenih; i
- 8) drugi podaci za koje se u odnosu na okolnosti slučaja odluči sud.

Sud će podatke i dokumenta iz stava 2 ovog člana dostaviti Ministarstvu odmah nakon prijema tužbe, odnosno odmah nakon donošenja odgovarajuće odluke.

Registar iz stava 1 ovoga člana je javan i uvid je dostupan bez naknade.

Ministarstvo je dužno da na svojoj internet stranici učini dostupnim uvid u registar iz stava 1 ovoga člana.

Osim objavljivanja u registru iz stava 1 ovoga člana tužilac je dužan da na svojoj internet stranici objavi podatke o statusu postupka kolektivne tužbe i ishodu tog postupka.

Bliži sadržaj i način vođenja registra podnesenih tužbi i donesenih odluka propisuje Ministarstvo.

## **III. KOLEKTIVNE TUŽBE ZA IZRICANJE MJERA ZABRANE**

### **Kolektivna tužba za zabranu**

#### **Član 15**

Protiv trgovca koji upotrebom nepoštenih ugovornih odredbi, poslovne prakse ili na bilo koji drugi način krši prava potrošača utvrđena zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o zaštiti potrošača, čime narušava kolektivne interese potrošača, može se podnijeti kolektivna tužba za prestanak ili zabranu tih radnji (u daljem tekstu: kolektivna tužba za zabranu).

Kolektivna tužba za zabranu može se podnijeti protiv pojedinog trgovca ili grupe trgovaca iz istog privrednog sektora koji svojim postupanjem krši prava potrošača utvrđena zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača ili drugim zakonom koji sadrži odredbe o zaštiti potrošača, čime narušavaju kolektivne interese potrošača, protiv komorskih i interesnih udruženja trgovaca koji podstiču takvo postupanje ili protiv nosioca kodeksa kojim se podstiče korišćenje nepoštenih poslovnih praksi.

Za pokretanje postupka po kolektivnoj tužbi za zabranu pojedinačni potrošači nijesu dužni da izjave volju da ih zastupa ovlašćeno lice.

### **Postupci koji prethode pokretanju sudskog postupka**

#### **Član 16**

Prije podnošenja kolektivne tužbe za zabranu ovlašćeno lice dužno je da lice koje namjerava da tuži prethodno pisano upozori da će u slučaju da ne prekine sa postupanjem kojim narušava kolektivne interese potrošača, protiv njega podnijeti kolektivnu tužbu.

Ovlašćeno lice ne može podnijeti kolektivnu tužbu prije isteka roka od 14 dana od dana dostavljanja upozorenja iz stava 1 ovog člana.

Predlog za izdavanje privremene mjere može se podnijeti i prije isteka roka iz stava 2 ovog člana.

### **Teret dokazivanja**

#### **Član 17**

U postupku po kolektivnoj tužbi za zabranu ovlašćeno lice ne mora da dokazuje:

- 1) stvarni gubitak ili štetu koju su pretrpjeli pojedinačni potrošači, ili
- 2) namjeru, odnosno nemar trgovca.

### **Sadržaj presude**

#### **Član 18**

Ako je kolektivna tužba za zabranu osnovana, sud će odlukom kojom usvaja tužbu utvrditi povredu zakona kojim se uređuje zaštita potrošača ili drugog zakona koji sadrži odredbe o zaštiti potrošača, precizno je opisati i tuženom:

- 1) narediti da prestane sa postupanjem koje dovodi do tih povreda zakona i narediti mu da, ako je to moguće, preuzme mjere neophodne za otklanjanje štetnih posljedica koje su nastale zbog njegovog postupanja;
- 2) zabraniti takvo ili slično postupanje ubuduće, kojima se narušavaju kolektivni interesi potrošača;
- 3) naložiti da o svom trošku objavi cijelu ili dio odluke ili ispravku nedopuštenog oglašavanja ako njeno objavljivanje može doprinijeti da se ublaže ili u potpunosti otklone štetne posljedice zabranjenog postupanja.

## **Dejstvo sudske odluke**

### **Član 19**

Izvršenje pravosnažne sudske odluke iz člana 18 ovog zakona, osim tužioca i drugih ovlaštenih lica iz člana 5 stav 1 ovog zakona, može tražiti i svaki potrošač koji ima pravni interes.

Ako sud zabrani korišćenje određenih nepoštenih odredbi u ugovoru, trgovac koji je bio stranka u postupku po kolektivnoj tužbi za zabranu ne može se pozivati na takve odredbe iz već ranije zaključenih ugovora.

## **Posebne odredbe za postupke u vezi sa nepoštenim poslovnim praksama**

### **Član 20**

Ako je postupak kolektivne tužbe za zabranu pokrenut zbog nepoštene poslovne prakse iz zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, odnosno iz drugog zakona koji sadrži odredbe o zaštiti potrošača, prilikom odlučivanja o tome da li je poslovna praksa nepoštena neće se uzimati u obzir da li je tom praksom nekom prouzrokovana šteta, odnosno da li je vjerovatno da će nekome biti prouzrokovana šteta, kao ni da li je lice protiv kojeg se vodi postupak krivo za nepoštenu poslovnu praksu.

Ako je postupak kolektivne tužbe za zabranu pokrenut zbog obmanjujuće poslovne prakse iz zakona kojim se uređuje zaštita potrošača, odnosno iz drugog zakona koji sadrži odredbe o zaštiti potrošača, sud će zahtijevati od tuženog, ako je to primjereno s obzirom na okolnosti slučaja i uzimajući u obzir opravdane interese tuženog i druge strane u postupku, da u roku od sedam dana od dana dostavljanja zahtjeva, dostavi dokaze koji potvrđuju istinitost iznesenih činjeničnih navoda u okviru poslovne prakse.

Ako dokazi ne budu dostavljeni u roku iz stava 2 ovog člana ili ako sud utvrdi da su dostavljeni dokazi nepotpuni ili nedovoljni, smatra se da su činjenični navodi izneseni u okviru poslovne prakse neistiniti.

## **Obavezujuća snaga sudske odluke za zabranu**

### **Član 21**

U postupku po pojedinačnoj tužbi ili po kolektivnoj tužbi za naknadu štete, protiv istog tuženog koji je bio tuženi i u postupku po kolektivnoj tužbi za zabranu, koja je usvojena, sud će u pogledu utvrđene protivpravnosti radnje trgovca odlučivati u skladu sa pravosnažnom odlukom iz postupka po toj kolektivnoj tužbi za zabranu.

## **Privremene mjere**

### **Član 22**

Sud će na predlog tužioca, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje, izdati privremenu mjeru kojom tuženoj strani zabranjuje radnju ili naređuje da prestane sa postupanjem koje narušava kolektivni interes potrošača.

Sud može da izda privremenu mjeru i u slučaju kada tužena strana još nije počela sa protivpravnim postupanjem, ali je neposredno pred tim da započne sa takvim postupanjem.

## **Hitnost postupka**

### **Član 23**

Postupak po kolektivnoj tužbi za zabranu je hitan.

## **IV. KOLEKTIVNE TUŽBE ZA NAKNADU ŠTETE**

### **ODJELJAK A.**

## **ODOBRAVANJE TUŽBE I SISTEM UKLJUČIVANJA**

### **Sadržina kolektivne tužbe za naknadu štete**

#### **Član 24**

Kolektivna tužba za naknadu štete sadrži i:

- 1) navod da se tužba podnosi kao kolektivna tužba za naknadu štete;
- 2) činjenice i dokaze kojima tužilac dokazuje da ispunjava uslove iz člana 30 stav 1 tač. 4 i 5 ovog zakona, a prvenstveno okolnosti koje su zajedničke ili slične za sve članove grupe, okolnosti za koje tužilac zna da su važne samo za pojedine članove grupe, kao i druge okolnosti na osnovu kojih se može ocijeniti da li je kolektivna tužba odgovarajuće pravno sredstvo;
- 3) opis kolektivne štete, činjenice i dokaze kao i pravne argumente kojima se dokazuje osnovanost zahtjeva;
- 4) opis grupe, a ako su u okviru grupe podgrupe, imajući u vidu prirodu i visinu štete, opis mora biti dat i za podgrupe;
- 5) procjenu broja članova grupe, a kada su u okviru grupe podgrupe, procjena mora biti data i po podgrupama kao i osnov za takvu procjenu;
- 6) procjenu ukupnog iznosa novčane naknade za štetu, ili druge naknade, a ako su u okviru grupe podgrupe, taj iznos mora biti naveden i po podgrupama na način kategorizacije štete;
- 7) obrazloženje kako je iznos iz stava 1 tačka 6 ovog člana obračunat;
- 8) predlog u pogledu načina odmjeravanja naknade štete u skladu sa čl. 38 i 39 ovog zakona i razloge za to;
- 9) predlog načina obavještanja članova grupe (npr. lično obavještanje, obavještanje preko medija i uspostavljanje odgovarajuće internet stranice);
- 10) predloge koji se tiču uslova za procjenu opravdanosti naknada štete;
- 11) podatke o troškovima postupka i mogućem finansiranju parnice od strane trećeg lica u skladu sa članom 48 ovog zakona;

Uz tužbu iz stava 1 ovog člana mora biti priložena kopija moguće odluke i svaka druga isprava o kršenju prava na koju se tužba poziva, te ako je to moguće, spisak poznatih članova grupe sa njihovim posljednjim poznatim adresama stalnog prebivališta.

## **Odlučivanje o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete**

### **Član 25**

Kolektivna tužba za naknadu štete se dostavlja tuženom na odgovor u pogledu postojanja uslova za odobravanje kolektivne tužbe.

Po prijemu odgovora na tužbu iz stava 1 ovog člana, ili nakon isteka roka za taj odgovor, sud će zakazati ročište za odlučivanje o odobravanju tužbe za naknadu štete, osim ako ocijeni da je tužba očito neosnovana.

Sud će na ročište iz stava 1 ovog člana pozvati stranke u postupku.

Svaki član grupe ili drugo ovlašćeno lice može podnijeti sudu podnesak sa mišljenjem u odnosu na pitanja koja se tiču odobravanja kolektivne tužbe za naknadu štete u roku od osam dana od dana dostavljanja odgovora na tužbu.

Sud će po potrebi to lice pozvati na ročište i omogućiti mu da predstavi svoje izjašnjenje.

Ako sud poslije prijema odgovora na tužbu ili na ročištu za odobravanje kolektivne tužbe ocijeni da je kolektivna tužba očito neosnovana, sud će donijeti rješenje kojim se tužba odbija.

## **Uslovi za odobravanje kolektivne tužbe za naknadu štete**

### **Član 26**

Sud će kolektivnu tužbu za naknadu štete odobriti ako:

1) se tom tužbom podnose istovrsni zahtjevi u ime grupe lica koja se mogu identifikovati, a tiču se istih, sličnih ili povezanih činjeničnih ili pravnih pitanja, odnose se na isti slučaj kolektivne štete, i pogodni su za odlučivanje u kolektivnom postupku;

2) zajednička pravna i činjenična pitanja za cijelu grupu imaju prednost nad pitanjima koja se odnose samo na određene članove grupe;

3) je grupa toliko brojna da bi podnošenje zahtjeva pojedinačnim tužbama ili drugačiji oblik udruživanja njenih članova, npr. suparničarstvo ili spajanje parnica bilo manje efikasno od podnošenja kolektivne tužbe za naknadu štete;

4) zahtjev iz kolektivne tužbe za naknadu štete nije očigledno neosnovan;

5) su ispunjeni uslovi iz člana 48 ovog zakona u odnosu na dogovor o troškovima i finansiranju postupka;

6) sud ocijeni da je mogući dogovor sa advokatom o plaćanju prema udjelu iz dosuđenog iznosa u skladu sa članom 49 ovog zakona, razuman.

Ako sud ocijeni da uslov iz stava 1 tačka 5 ovog člana u pogledu razumnosti premije nije ispunjen, sud će pozvati tužioca da u određenom roku dogovor ispravi ili predloži novi.

Ako sud ocijeni, da nije ispunjen uslov iz stava 1 tačka 6 ovog člana, sud će pozvati tužioca, da u određenom roku dostavi nov ili ispravljen dogovor sa advokatom.

Kod odlučivanja o opravdanosti zahtjeva za raspravljanje u kolektivnom postupku sud će uzeti u obzir: da li kolektivni postupak omogućava efikasno rješavanje zajedničkih pravnih i činjeničnih pitanja; kakvi su troškovi i koristi ako se nastavi kolektivni postupak; da li su članovi grupe podnijeli pojedinačne tužbe u vezi sa tim ili sličnim zahtjevom; koja je veličina i značaj grupe; kakve su mogućnosti utvrđivanja članstva u grupi; da li su zahtjevi primjereni za dosuđenje kolektivne odštete; da li postoji mogućnost vansudskog rješavanja sporova ili druga mogućnost za rješavanje sporova.

Dodatni rok iz st. 2 i 3 ovog člana sud će odrediti samo jednom.

Ako utvrdi da uslovi iz stava 1 ovog člana nijesu ispunjeni, sud će rješenjem odbaciti kolektivnu tužbu za naknadu štete.

## **Rješenje o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete**

### **Član 27**

Ako utvrdi da su ispunjeni uslovi iz člana 26 ovog zakona, sud donosi rješenje o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete koje sadrži:

1) podatke o tužiocu i tuženom;

2) opis kolektivne štete na koju se odnosi kolektivna tužba za naknadu štete;

3) tačan opis grupe, a ako grupa ima podgrupe, iste podatke treba navesti posebno po podgrupama;

4) određivanje načina primjene sistema uključivanja i određivanje roka, koji ne može biti kraći od 30 dana niti duži od 90 dana, u kom su članovi grupe dužni dati izjavu o uključanju;

5) rok za davanje pisanih izjašnjenja u skladu sa članom 34 ovog zakona;

6) određivanje načina obavještanja članova grupe.

Radi donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana sud može naložiti stranci koja podnosi zahtjev da:

1) obavi dodatne aktivnosti u odnosu na obavještenja o kolektivnoj tužbi za naknadu štete, npr. da izradi odgovarajuću internet stranicu;

2) plati garanciju za troškove postupka koji bi u slučaju neuspjeha bili isplaćeni tuženoj strani.

U rješenju o odobravanju tužbe za kolektivnu naknadu štete sud će odrediti tuženoj strani da rok za odgovor na tužbu ne može biti kraći od 30 dana niti duži od 60 dana od dana pravosnažnosti rješenja o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete.

## **Sistem uključivanja**

### **Član 28**

U postupcima po tužbi za naknadu štete primjenjuje se sistem uključivanja koji podrazumijeva izričitu izjavu volje potrošača da bude zastupan u toj kolektivnoj tužbi.

Potrošači koji su izričito izjavili volju da budu zastupani u kolektivnoj tužbi ne mogu biti zastupani u drugim kolektivnim tužbama sa istim zahtjevom i protiv istog trgovca, niti mogu podnijeti pojedinačnu tužbu sa istim zahtjevom i protiv istog trgovca.

## **Obavještanje članova grupe**

### **Član 29**

Nakon pravosnažnosti rješenja o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete iz člana 27 ovog zakona, sud će o odobravanju tužbe obavijestiti članove grupe.

Članovi grupe koji su poznati obavještauju se običnom poštom na njihovu posljednju poznatu adresu, a ako je to moguće,

obavještenje se šalje putem elektronske pošte.

U slučaju velikog broja oštećenih i kada bi to prouzrokovalo nesrazmjerne troškove u odnosu na vrijednost spora, sud može odrediti da članovi grupe budu obaviješteni na drugi odgovarajući način, uvažavajući brojnost i sastav grupe kao i prebivalište njenih članova (jednokratnim ili višekratnim objavama u dnevnim novinama, preko elektronskih medija ili preko postojećih internet stranica ili internet stranica koje bi morala da uspostavi tužena strana).

### **Sadržaj obavještenja**

#### **Član 30**

Obavještenje iz člana 29 ovog zakona sadrži:

- 1) podatke o strankama u postupku, punomoćniku tužioca i adresi ili adresama na koje je kod tužioca moguće dobiti dodatne informacije o kolektivnoj tužbi za naknadu štete;
- 2) kratak opis kolektivne tužbe i rješenja o njenom odobravanju;
- 3) opis grupe i mogućih podgrupa oštećenih;
- 4) glavna pitanja o kojima će se raspravljati u kolektivnom postupku;
- 5) podatke o vremenu i mjestu održavanja glavne rasprave i o pravu na dostavljanje izjašnjenja u skladu sa članom 34 ovog zakona;
- 6) informacije o roku i načinu davanja izjave o uključivanju iz člana 28 ovog zakona, dokazima, i ako je to primjenjivo, potvrdi o plaćanju nadoknade iz člana 46 ovog zakona, koje treba priložiti toj izjavi;
- 7) pouku o pravnim posljedicama izjave o uključenosti u kolektivni postupak iz člana 28 ovog zakona;
- 8) pouku o tome da se uključivanjem u kolektivni postupak potrošač ne izlaže riziku plaćanja troškova postupka tuženom u slučaju neuspjeha u sporu;
- 9) podatak o adresi registra kolektivnih tužbi gdje se može izvršiti uvid u kolektivnu tužbu za naknadu štete i u rješenje o njenom odobravanju;
- 10) pojašnjenje da sud kod donošenja rješenja o odobravanju kolektivne tužbe nije provjeravao istinitost i opravdanost navoda tužioca u pogledu protivpravnog postupanja i odgovornosti tuženog, već da se radi samo o tvrdnjama tužioca;
- 11) pojašnjenje da članovi grupe nemaju pravo na povraćaj troškova za učešće u kolektivnom postupku;
- 12) podatke o iznosu, načinu i roku plaćanja naknade za uključenje u grupu iz člana 46 ovog zakona, ako se za učešće u kolektivnoj tužbi zahtijeva plaćanje te naknade, i o tome, da u slučaju neplaćanja, potrošač neće biti uključen u kolektivnu tužbu za naknadu štete;
- 13) druge podatke.

### **Uključivanje članova grupe**

#### **Član 31**

Lice koje u roku i na način koji odredi sud u obavještenju iz člana 30 ovog zakona, dostavi sudu izjavu o uključivanju iz člana 28 ovog zakona, uz tražene dokaze, smatra se uključenim u postupak po kolektivnoj tužbi za naknadu štete.

Nakon isteka roka za dostavljanje izjave o uključivanju iz stava 1 ovog člana, lice koje smatra da je bilo oštećeno u istom slučaju grupne štete, može se uključiti u postupak najkasnije do zaključenja glavne rasprave, ako sud dozvoli takvo uključenje, cijeneći okolnosti da li je kašnjenje prouzrokovao sam član i da li bi položaj tuženog takvim uključanjem bio značajno otežan.

Sud vodi spisak uključenih lica.

Upis u spisak uključenih lica može da se odbije samo ako je očigledno da lice koje je dalo izjavu o uključivanju nije član grupe u korist koje je podnijeta kolektivna tužba za naknadu štete.

Uključenje lica na spisak iz stava 3 ovog člana ne znači da lice koje se nalazi na tom spisku stvarno ima pravo na isplatu, ako sud donese presudu kojom se zahtjev iz kolektivne tužbe za naknadu štete usvaja.

Tužilac i tuženi imaju pravo uvida u spisak iz stava 3 ovog člana.

Nakon utvrđivanja konačnog spiska iz stava 3 ovog člana, drugom zainteresovanom licu sud, na njegov zahtjev, izdaje potvrdu da je to lice uvršteno na taj spisak.

Nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana, sud će konačni spisak uključenih dostaviti tuženom i tužiocu.

U registar kolektivnih tužbi iz člana 14 ovog zakona upisuje se samo broj uključenih članova bez njihovih ličnih podataka.

### **Položaj članova grupe u postupku**

#### **Član 32**

Lice uključeno u postupak po kolektivnoj tužbi za naknadu štete nije stranka u postupku.

Izjave o uključivanju nakon isteka roka iz člana 30 stav 1 tačka 6 ovog zakona ne mogu se opozvati ili povući.

Član grupe ne može stupiti u parnicu kao umještač na strani tužioca.

### **Zaštita interesa grupe**

#### **Član 33**

Tužilac je dužan da štiti interese svih članova grupe.

U postupku po kolektivnoj tužbi za naknadu štete se ne primjenjuju pravila o donošenju presude zbog propuštanja.

Priznanje tužbenog zahtjeva, povlačenje tužbe, izmjene tužbe ili odustajanje od tužbenog zahtjeva sud će dopustiti samo ako ocijeni da to nije u suprotnosti sa interesima grupe.

Ako sud ocijeni da tužilac ozbiljno krši interese grupe sud može na predlog člana grupe ili drugog ovlašćenog lica donijeti rješenje da se tužilac zamijeni drugim ovlašćenim licem, ako je to lice spremno da stupi u postupak.

Prvobitni tužilac će, bez obzira na to, ostati odgovoran za plaćanje svih troškova postupka u vezi sa procesnim radnjama sprovedenim do trenutka zamjene tužioca.

Ako sud u toku postupka utvrdi da je ovlašćeno lice za podnošenje kolektivne tužbe u drugoj državi članici Evropske unije izbrisano sa spiska ovlašćenih lica u toj državi, na predlog člana grupe, drugog ovlašćenog lica ili tuženog, sud će donijeti rješenje da tužioca zamijeni drugo ovlašćeno lice, koje je sa tim saglasno.

Ako zamjena tužioca iz st. 4 ili 6 ovog člana nije moguća, sud će u registru kolektivnih tužbi iz člana 14 ovog zakona objaviti da namjerava donijeti rješenje o obustavi postupka po kolektivnoj tužbi za naknadu štete i odrediti rok u kojem se može

predložiti zamjena tužioca.

Ako sud nakon isteka roka iz stava 7 ovog člana utvrdi da zamjena tužioca nije moguća, donijeće rješenje o obustavi postupka po kolektivnoj tužbi za naknadu štete.

### **Izjašnjenje članova grupe**

#### **Član 34**

Lica koja učine vjerovatnim da su članovi grupe i druga ovlašćena lica imaju pravo da daju pisana izjašnjenja u roku koji odredi sud rješenjem o odobravanju kolektivne tužbe za naknadu štete iz člana 27 ovog zakona.

Pisana izjašnjenja iz stava 1 ovog člana sud dostavlja strankama u postupku.

Član grupe koji je prethodno dao pisano izjašnjenje iz stava 1 ovog člana ima pravo da te stavove iznese na glavnoj raspravi ako o toj namjeri unaprijed obavijesti sud, osim ako sud obzirom na brojnost grupe, odnosno broj članova grupe koji žele da iskoriste to pravo, ocijeni da bi to nesrazmjerno otežalo efikasno sprovođenje postupka.

U tom slučaju sud može da odluči kojim od članova grupe će omogućiti usmeno iznošenje stavova na glavnoj raspravi.

Poziv za dostavljanje pisanih izjašnjenja i rok u kojem se dostavljaju, kao i obavještenje o datumu glavne rasprave objavljuju se u registru kolektivnih tužbi iz člana 14 ovog zakona, a po potrebi i na način iz člana 29 stav 3 ovog zakona.

Članovi grupe nemaju pravo na povraćaj troškova za učešće u postupku po kolektivnoj tužbi za naknadu štete na šta moraju biti posebno upozoreni u obavještenju iz člana 30 ovog zakona.

### **Dokazi kojima raspolaže samo jedna strana**

#### **Član 35**

Ako se u kolektivnoj tužbi za naknadu štete ili najkasnije na pripremnom ročištu tužilac pozvao na dokazna sredstva kojima raspolaže tuženi ili treće lice, a nužni su radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, sud će naložiti tuženom ili trećem licu da dostavi te dokaze ili na drugi način omogući njihovo izvođenje.

Ako se u odgovoru na kolektivnu tužbu za naknadu štete ili najkasnije na pripremnom ročištu tuženi pozvao na dokazna sredstva kojima raspolaže tužilac ili treće lice, a nužni su radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja, sud će naložiti tužiocu ili trećem licu da dostavi te dokaze ili na drugi način omogući njihovo izvođenje.

### **Poravnanje o naknadi štete**

#### **Član 36**

Sud će na pripremnom ročištu povodom kolektivne tužbe za naknadu štete upoznati stranke sa mogućnošću da spor riješe sudskim poravnanjem.

Radi odobravanja poravnanja iz stava 1 ovog člana:

1) ovlašćeno lice i trgovac mogu zajednički predložiti sudu poravnanje u pogledu naknade štete za potrošače na koje se odnosi; ili

2) sud, nakon savjetovanja sa ovlašćenim licem i trgovcem, može pozvati ovlašćeno lice i trgovca da postignu poravnanje u pogledu naknade štete u razumnom roku.

Poravnanje iz stava 1 ovog člana podliježe nadzoru suda.

Radi odlučivanja o odobravanju predloženog poravnanja sud će odrediti ročište.

Ako je to primjereno, sud će odrediti da se predlog poravnanja objavi u registru kolektivnih tužbi iz člana 14 ovog zakona i pozvati članove grupe da sudu u određenom roku dostave podneske u kojim će iznijeti svoje stavove o predloženom poravnanju.

Podnesci iz stava 5 ovog člana dostavljaju se strankama u postupku.

Na ročište iz stava 4 ovog člana sud može pozvati i članove grupe koji su sudu prethodno dostavili podneske iz stava 5 ovog člana.

Sud će odbiti poravnanje o naknadi štete, ako je predlog za poravnanje:

1) protivan prinudnim propisima ili sadrži odredbe koje se ne mogu izvršiti;

2) nepravedan, uzimajući u obzir prava i interese svih stranaka, a naročito potrošača na koje se odnosi ili predložena visina odštete, bilo ukupna, bilo za pojedine podgrupe ili oštećene nije razumna odnosno primjerena, pri čemu se u obzir uzima obim štete, relativna jednostavnost i ažurnost isplate, uzroci i odgovornost za nastanak štete uz istovremeno uvažavanje činjenice, da se poravnanje postiže uzajamnim popuštanjem u svrhu otklanjanja pravne nesigurnosti i troškova sudskog postupka;

3) odredio da su troškovi koje bi tuženi trebao platiti tužiocu viši od troškova koje je stvarno pretrpio;

4) nema dovoljnih garancija da će dogovorena ukupna odšteta biti dovoljna za isplatu svim oštećenima;

5) sporazum ne sadrži adekvatan nezavisan mehanizam za utvrđivanje opravdanosti zahtjeva za isplatu, uključujući nezavisan mehanizam vansudskog rješavanja sporova u vezi sa tim.

Radi utvrđivanja ispunjenosti uslova iz stava 7 ovog člana, sud može po službenoj dužnosti izvesti dokaz vještačenjem ili drugi relevantan dokaz.

Ako sud odbije predlog za poravnanje, nastavlja raspravu o kolektivnoj tužbi iz stava 1 ovog člana.

Odobrena poravnanja obavezujuća su za ovlašćeno lice, trgovca i pojedinačne potrošače na koje se odnose.

## **ODJELJAK B.**

### **KOLEKTIVNA PRESUDA ZA NAKNADU ŠTETE**

#### **Kolektivna presuda za naknadu štete**

##### **Član 37**

Kolektivna presuda za naknadu štete kojom sud usvaja tužbeni zahtjev u cjelosti ili djelimično, naročito sadrži:

1) opis kolektivne štete na koju se odnosi;

2) opis grupe, a ako u okviru grupe postoje podgrupe prema prirodi i visini štete, tačan opis i za podgrupe;

3) broj članova grupe sa spiskom poznatih članova grupe u prilogu;

4) naznaku da je kolektivni postupak vođen po sistemu uključivanja;

5) način na koji će članovi grupe biti obaviješteni;

6) način na koji će se odmeriti naknada štete i sama procjena naknade u skladu sa čl. 38 ili 39 ovog zakona;

7) odluku o troškovima postupka.

### **Individualno odmjeravanje naknade štete**

#### **Član 38**

Ako su svi članovi grupe poznati, a u postupku se može odlučiti o zahtjevima koji su opravdani, ako se time nesrazmjerno ne otežava postupak, sud će u izreci presude navesti sve članove grupe i iznos naknade štete ili drugog potraživanja koje je tuženi dužan nadoknaditi ili ispuniti svakom od njih.

Kolektivna presuda za naknadu štete iz stava 1 ovog člana je izvršna isprava na osnovu koje svaki član grupe može da pokrene izvršni postupak za iznos koji mu pripada.

### **Odmjeravanje naknade štete kada nije moguće individualno odmjeravanje**

#### **Član 39**

Ako u izreci kolektivne presude za naknadu štete nijesu precizno navedeni članovi grupe i pojedinačni iznosi naknade štete, odnosno drugih potraživanja na koja članovi grupe imaju pravo, sud će u izreci presude odrediti:

1) visinu kolektivne odštete, ili

2) iznos ili na drugi način odredljivu vrijednost (na primjer izraženu kao procenat cijene ili jedinice ili drugo ispunjenje obaveze, koje će dobiti svaki uključeni član grupe koji dokaže da ispunjava uslove utvrđene presudom, pri čemu sud procjenjuje i očekivani ukupni iznos obaveze koju tuženi treba da ispuni).

Ako se u okviru grupe nalaze podgrupe, iznosi naknade štete, odnosno drugih potraživanja moraju biti navedeni po podgrupama sa što preciznijom kategorizacijom šteta.

Ako sud odredi naknadu štete u skladu sa stavom 1 ovog člana odrediće i način procjene opravdanosti zahtjeva za naknadu i svrstavanje u podgrupe uz kategorizaciju štete.

Sud će tuženom naložiti da kolektivnu odštetu iz stava 1 tačka 1 ovog člana ili ukupni iznos očekivanih isplata iz stava 1 tačka 2 ovog člana, plati na prelazni račun notara koji je presudom određen za upravnika kolektivnog obeštećenja.

Izvršenje obaveza iz stava 4 ovog člana može da zahtijeva tužilac ili upravnik kolektivnog obeštećenja.

### **Dejstva kolektivne presude za naknadu štete**

#### **Član 40**

Pravosnažna kolektivna presuda za naknadu štete obavezuje sve članove grupe sa liste uključenih lica iz člana 31 ovog zakona.

U postupku po pojedinačnoj tužbi kojom se traži mjera naknade štete, protiv istog tuženog koji je bio tuženi i u postupku po kolektivnoj tužbi, koja je usvojena, sud će odlučivati u skladu sa pravosnažnom odlukom iz postupka po kolektivnoj tužbi.

### **Obavještanje o kolektivnoj presudi za naknadu štete**

#### **Član 41**

Ako je sud naknadu štete dosudio u skladu sa članom 38 ovog zakona, pravosnažna kolektivna presuda se dostavlja svakom članu grupe.

Ako je sud naknadu štete dosudio u skladu sa članom 39 ovog zakona, članovi grupe se o pravosnažnoj kolektivnoj presudi obavještauju na način utvrđen u članu 29 ovog zakona.

Obavještenje iz stava 2 ovog člana sadrži sažetak presude i slučaja kolektivne štete na koju se presuda odnosi, uputstvo da je kompletna presuda dostupna u registru kolektivnih tužbi iz člana 14 ovog zakona, pouku o dejstvu presude u skladu sa članom 40 stav 1 ovog zakona i informacije o načinu isplate.

Na zahtjev tužioca, sud može, uz procjenu svih okolnosti predmeta, tuženom narediti da o svom trošku obavijesti potrošače na koje se kolektivna tužba odnosi o svim pravosnažnim presudama po kolektivnim tužbama kojim je tužbeni zahtjev usvojen, i o svim odobrenim poravnanjima, putem sredstava koja odgovaraju okolnostima predmeta i u utvrđenim rokovima, uključujući i obavještanje svakog potrošača pojedinačno, ako je to primjereno.

Obaveza obavještanja iz stava 4 ovog člana ne odnosi se na potrošače koji su na drugi način obaviješteni o pravosnažnoj presudi ili odobrenom poravnanju.

### **Imenovanje upravnika kolektivnog obeštećenja**

#### **Član 42**

Ako je sud naknadu štete dosudio u skladu sa članom 39 ovog zakona, sud će kolektivnom presudom za naknadu štete imenovati upravnika kolektivnog obeštećenja.

Za upravnika kolektivnog obeštećenja sud imenuje notara, koji vrši administrativnu funkciju povjerenika suda.

Prije imenovanja upravnika kolektivnog obeštećenja, sud će strankama dati mogućnost da se izjasne o okolnostima koji se tiču izbora notara ili da same podnesu predlog o izboru notara za imenovanje.

Upravnik kolektivnog obeštećenja ima pravo na povraćaj troškova i naknadu za poslove koje je dužan da obavlja.

### **Sastavljanje nacrta spiska oštećenih lica**

#### **Član 43**

Upravnik kolektivnog obeštećenja će u roku od 30 dana od imenovanja na osnovu izjava o uključenju i dokaza priloženih uz te izjave, sastaviti nacrt spiska oštećenih i njihovo svrstavanje u moguće podgrupe.

### **Rasprava o nacrtu spiska oštećenih lica**

#### **Član 44**

Radi rasprave o nacrtu spiska oštećenih iz člana 43 ovog zakona sud će odrediti ročište na koje će pozvati upravnika kolektivnog obeštećenja, tužioca i tuženog, lica za koja je upravnik kolektivnog obeštećenja ocijenio da ne ispunjavaju uslove da budu svrstani na spisak oštećenih, kao i lica kojima je svrstavanje na spisak bilo osporeno.

Nakon održavanja ročišta iz stava 1 ovog člana sud će rješenjem odrediti konačan spisak oštećenih i iznose naknade štete, odnosno drugih davanja na koja imaju pravo.

Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana žalba nije dozvoljena.

Lica koja nijesu svrstana na spisak ne smatraju se članovima grupe i nijesu obuhvaćeni dejstvima kolektivne presude o naknadi štete.

Ako je naknada štete bila određena na način iz člana 39 stav 1 tačka 1 ovog zakona i ako se pri sačinjavanju spiska iz stava 2 ovog člana pokaže da određena naknada štete nije dovoljna za potpunu isplatu svih oštećenih, iznosi na koje oštećeni imaju pravo se srazmjerno umanjuju.

### **Isplata oštećenih**

#### **Član 45**

Isplata oštećenih vrši se nakon donošenja rješenja iz člana 44 stav 2 ovog zakona.

Upravnik kolektivnog obeštećenja poziva oštećena lica koja nijesu dostavila podatke o računima ili druge podatke potrebne za izvršenje isplate da to učine u određenom roku.

Nakon isplate oštećenima i plaćanja troškova postupka koje je tuženi dužan nadoknaditi, eventualna preostala sredstva iz člana 39 stav 1 ovog zakona vraćaju se tužiocu.

Nakon izvršenja svih radnji u vezi sa isplatom, upravnik kolektivnog obeštećenja sačinjava završni izvještaj sa spiskom svih isplata i dostavlja ga sudu na potvrdu.

Donošenjem rješenja o potvrđivanju završnog izvještaja iz stava 4 ovog člana završava se postupak po kolektivnoj tužbi za naknadu štete u slučajevima iz člana 39 ovog zakona.

## **V. TROŠKOVI POSTUPKA I FINANSIRANJE KOLEKTIVNE TUŽBE**

### **Vrijednost predmeta spora**

#### **Član 46**

Vrijednost predmeta spora po kolektivnoj tužbi za naknadu štete određuje se u iznosu od 20% zbira procijenjene vrijednosti svih iznosa članova grupe ili 20% od zahtjeva za plaćanje kolektivne odštete.

U postupku koji se vodi po kolektivnoj tužbi za zabranu, vrijednost spora bez obzira na stvarni ekonomski značaj spora, ne može biti veća od 10.000,00 EUR.

Pri određivanju vrijednosti predmeta spora iz stava 2 ovog člana, sud uzima u obzir složenost i značaj predmeta sa aspekta tužioca, kolektivnih prava i javnog interesa.

### **Učešće potrošača u finansiranju kolektivne tužbe za naknadu štete**

#### **Član 47**

Ovlašćeno lice može od potrošača koji su izrazili volju da ih ovlašćeno lice zastupa u toj kolektivnoj tužbi za naknadu štete zahtijevati naknadu za uključenje u grupu po toj kolektivnoj tužbi u iznosu od najmanje 30 EUR.

Iznos iz stava 2 ovog člana ne smije biti veći od 20% očekivanog iznosa naknade štete koju bi taj potrošač ostvario u sporu.

### **Finansiranje kolektivne tužbe od strane trećeg lica**

#### **Član 48**

Tužilac mora javno da prikaže i sudu prijavi izvor sredstava koje će koristiti za finansiranje postupka po kolektivnoj tužbi.

Na predlog tužioca sud može dozvoliti, da se prekrije dio dogovora o finansiranju koji sadrži poslovne tajne, ako taj dio nije bitan za procjenu uslova iz ovog člana.

Sud neće odobriti kolektivnu tužbu koju finansira treće lice ako:

1) nije obezbijeđeno sprečavanje sukoba interesa, odnosno da se finansiranjem koje pruža treća strana koja ima ekonomski interes za podnošenje ili ishod kolektivne tužbe za mjere naknade štete ne odvrati kolektivnu tužbu od zaštite kolektivnih interesa potrošača;

2) treće lice nema dovoljno sredstava za ispunjenje finansijskih obaveza prema tužiocu koji je pokrenuo postupak kolektivnom tužbom;

3) tužilac ne dokaže da ima dovoljno sredstava ili odgovarajuća obezbjeđenja za plaćanje troškova tuženog ako ne uspije u postupku po kolektivnoj tužbi;

4) dogovoreni novčani iznos nije razuman.

Prilikom procjene dogovorenog novčanog iznosa, sud naročito uzima u obzir složenost spora, obim preuzetog rizika u odnosu na troškove i složenost spora i prava članova grupe do dobijanja pune odštete.

Ako je finansiranje kolektivne tužbe dogovoreno u obliku zajma, smatra se, da novčani iznos nije razuman, ako je kao dogovoreni novčani iznos utvrđena kamata viša od zatezne kamate propisane zakonom.

Ako kolektivnu tužbu finansira treće lice, tom licu nije dozvoljeno da:

1) neopravdano utiče na odluke ovlašćenih lica u kontekstu kolektivne tužbe, uključujući odluke o poravnanju, na način koji bi štetio kolektivnim interesima potrošača na koje se kolektivna tužba odnosi;

2) finansira kolektivnu tužbu protiv tuženog koji je konkurent lica koje finansira kolektivnu tužbu ili protiv tuženog od kog lice koje finansira kolektivnu tužbu zavisi;

3) za obezbjeđivanje finansijskih sredstava obračunava kamatu po kamatnoj stopi koja prelazi zakonom određenu kamatnu stopu.

Ovlašćena lica su dužna da dostave sudu finansijski pregled sa popisom izvora finansijskih sredstava koja su koristila za podršku kolektivnih tužbi.

Sud može naložiti ovlašćenom licu da odbije ili promijeni određeno finansiranje i, ako je to nužno, odbiti priznavanje aktivne procesne legitimacije ovlašćenom licu u određenoj kolektivnoj tužbi.

Ako je u određenoj kolektivnoj tužbi aktivna procesna legitimacija ovlašćenog lica odbijena iz razloga iz stava 6 ovog člana, to odbijanje ne utiče na prava potrošača na koje se ta kolektivna tužba odnosi.

Ako naplatu novčanog iznosa za finansiranje kolektivne tužbe nije moguće u cjelini obezbijediti iz troškova postupka koji je morala da plati suprotna stranka, određeni iznosi isplata koji pripadaju članovima grupe će se proporcionalno smanjiti.

### **Nagrada advokatu u procentualnom iznosu**

#### **Član 49**

Tužilac se može dogovoriti sa advokatom da, umjesto naknade po advokatskoj tarifi, advokat primi kao nagradu najviše 15% od iznosa koji sud dosudi, ako je takav dogovor razuman.

Za procjenu razumnosti dogovora iz stava 1 ovog člana sud će primijeniti kriterijume iz člana 48 stav 3 ovog zakona.

Ako se advokatu na način propisan u stavu 1 ovog člana ne može obezbijediti plaćanje nagrade iz troškova postupka koji je kao troškove nagrade advokata dužna da plati suprotna stranka, određeni iznosi isplata koji pripadaju članovima grupe će se proporcionalno smanjiti.

### **Odgovornost članova grupe za troškove**

#### **Član 50**

Članovi grupe nemaju pravo na povraćaj sopstvenih troškova i nijesu odgovorni za povraćaj troškova suprotnoj stranki.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, pojedinačnom potrošaču na kog se odnosi kolektivna tužba za naknadu štete može se, u izuzetnim okolnostima, naložiti da nadoknadi troškove postupka koje je taj potrošač prouzrokovao namjerno ili nepažnjom.

### **Plaćanje troškova**

#### **Član 51**

Ako sud odredi naknadu štete u skladu sa članom 39 ovog zakona, iz dosuđenog iznosa i iznosa određenih troškova postupka prvo će se isplatiti troškovi tužioca u visini koju odredi sud, uključujući i nagradu advokata ako je ona određena u dijelu dosuđenog iznosa, kao i predujam za troškove i nagradu upravnika kolektivnog obeštećenja.

### **Sudske takse**

#### **Član 52**

Ovlašćena lica iz člana 5 stav 1 ovog zakona oslobođena su od plaćanja sudskih такси tokom cijelog trajanja postupka.

### **Shodna primjena**

#### **Član 53**

U postupku uređenim ovim zakonom shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak i zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje ako zakonom nije drugačije propisano.

## **VI. INFORMACIJE, NADLEŽNOSTI MINISTARSTVA, PREKOGRANIČNE TUŽBE I SARADNJA SA EVROPSKOM KOMISIJOM**

### **Informacije i praćenje ovlašćenih lica**

#### **Član 54**

Listu ovlašćenih lica unaprijed imenovanih za podnošenje prekograničnih kolektivnih tužbi, uključujući naziv i statutarni cilj tih ovlašćenih lica vodi Ministarstvo.

O svakoj promjeni liste Ministarstvo obavještava Evropsku komisiju.

Ministarstvo najmanje jednom u pet godina provjerava da li ovlašćena lica i dalje ispunjavaju uslove iz člana 5 stav 1 ovog zakona.

Ako ovlašćeno lice prestane da ispunjava jedan ili više uslova iz člana 5 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će tom ovlašćenom licu oduzeti ovlašćenje i brisati ga sa liste iz stava 1 ovoga člana.

Ako država članica Evropske unije ili Evropska komisija obavijesti Ministarstvo o mogućoj neusklađenosti ovlašćenog lica sa uslovima iz člana 5 stav 1 ovog zakona, Ministarstvo će sprovesti postupak ocjene ispunjenosti tih uslova.

Ministarstvo će oduzeti ovlašćenje i brisati sa liste iz stava 1 ovog člana ovlašćeno lice ako nakon sprovedenog postupka iz stava 4 ovog člana utvrdi da to ovlašćeno lice više ne ispunjava neki od uslova iz člana 5 stav 1 ovog zakona.

U postupku po kolektivnoj tužbi, trgovac u svojstvu tužene stranke ima pravo da nadležnom sudu podnese prigovor o ispunjenosti uslova iz člana 5 stav 1 ovog zakona ovlašćenog lica.

Po prigovoru tuženog iz stava 7 ovog člana sud donosi rješenje kojim odlučuje o dopuštenosti kolektivne tužbe u konkretnom kolektivnom postupku.

### **Nacionalna kontakt tačka**

#### **Član 55**

Za potrebe sprovođenja postupka iz člana 54 stav 5 ovog zakona i pružanja pomoći državama članicama Evropske unije pri provjeri ispunjenosti uslova za podnošenje prekograničnih kolektivnih tužbi, Ministarstvo je nacionalna kontakt tačka u smislu člana 5 stav 5 Direktive 2020/1828 Evropskog parlamenta i Savjeta o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača i stavljanju van snage Direktive 2009/22/EZ.

### **Saradnja ovlašćenih lica**

#### **Član 56**

Ovlašćena lica saraduju i razmjenjuju informacije, usključujući i iskustva iz najbolje prakse u vezi rješavanja domaćih i prekograničnih potrošačkih sporova za povrede zakona iz člana 2 stav 1 ovog zakona.

Saradnja i međusobna razmjena informacija između ovlašćenih lica vrši se u skladu sa zakonima kojima se uređuje zaštita ličnih podataka i zaštita poslovne tajne.

## **Elektronske baze podataka**

### **Član 57**

Ministarstvo na svojoj internet stranici uspostavlja i vodi bazu podataka koja sadrži informacije o licima ovlaštenim za podnošenje domaćih i/ili prekograničnih kolektivnih tužbi, kao i opšte informacije o postupcima po kolektivnim tužbama koji su u toku i postupcima koji su okončani.

Baza podataka iz stava 1 ovog člana je javna, i uvid je dostupan bez naknade.

## **Dostavljanje informacija**

### **Član 58**

Ministarstvo je dužno da jednom godišnje dostavi Evropskoj komisiji sljedeće informacije o:

- 1) broju i vrsti kolektivnih tužbi po kojim su okončani postupci pred nadležnim sudom;
- 2) vrsti povreda iz člana 2 stav 1 ovog zakona i strankama u tim kolektivnim tužbama;
- 3) ishodu tih kolektivnih tužbi.

## **VII. KAZNENE ODREDBE**

### **Novčane kazne**

#### **Član 59**

Nadležni sud može izreći novčanu kaznu u iznosu od 2.000 EUR do 40.000 EUR za propuštanje ili odbijanje postupanja u skladu sa:

- 1) mjerama zabrane iz člana 15 ovog zakona; ili
- 2) obavezama iz čl. 35 i 41 st. 4 i 5 ovog zakona.

Za povredu iz stava 1 ovog člana sud će izreći novčanu kaznu fizičkom licu i odgovornom licu u pravnom licu, u iznosu od 200 EUR do 2.000 EUR.

## **VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE**

### **Rok za donošenje podzakonskih akata**

#### **Član 60**

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, br. 2/14, 6/14, 43/15, 70/17, 67/19 i 146/21), ako nijesu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

### **Odložena primjena**

#### **Član 61**

Odredbe člana 7, člana 54 stav 5 i člana 55 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

### **Započeti postupci**

#### **Član 62**

Postupci po kolektivnim tužbama za zabranu koji do dana stupanja na snagu ovog zakona nijesu pravosnažno okončani, okončaće se po odredbama Zakona o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, br. 2/14, 6/14, 43/15, 70/17, 67/19 i 146/21).

### **Prestanak važenja**

#### **Član 63**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 118 do 130 i čl. 169 i 170 Zakona o zaštiti potrošača („Službeni list CG”, br. 2/14, 6/14, 43/15, 70/17, 67/19 i 146/21).

### **Stupanje na snagu**

#### **Član 64**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 28-1/25-2/4

EPA 782 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

### **Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić**, s.r.

\*U ovaj zakon prenijeta je Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta 2020/1828 (EU) o predstavničkim tužbama za zaštitu kolektivnih interesa potrošača.

**2158.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O BEZBJEDNOSTI I INTEROPERABILNOSTI ŽELJEZNICE**

Proglašavam **Zakon o bezbjednosti i interoperabilnosti željeznice**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2488/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O BEZBJEDNOSTI I INTEROPERABILNOSTI ŽELJEZNICE**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom propisuju se uslovi za bezbjedno i nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja, interoperabilnost i funkcionisanje željezničkog sistema.

**Bezbjednost željezničkog saobraćaja**

Član 2

Bezbjednost željezničkog saobraćaja obuhvata uslove koje treba da ispunjava željeznički sistem i njegovi učesnici od značaja za ostvarivanje bezbjednog i nesmetanog odvijanja željezničkog saobraćaja.

**Postizanje interoperabilnosti**

Član 3

Postizanje interoperabilnosti željezničkog sistema obuhvata uslove za definisanje optimalnog nivoa tehničke usklađenosti, omogućavanja, olakšavanja, poboljšanja i razvoja usluga željezničkog prevoza koji se odvija između Crne Gore i susjednih zemalja, zemalja Evropske unije i trećih zemalja radi stvaranja jedinstvenog evropskog željezničkog prostora i postepenog stvaranja jedinstvenog unutrašnjeg tržišta Evropske unije.

**Primjena**

Član 4

Ovaj zakon primjenjuje se na javni prevoz putnika i robe i prevoz lica i robe za sopstvene potrebe u željezničkom saobraćaju.

Ovaj zakon ne primjenjuje se na: metroe;

1) tramvaje i druge lake šinske sisteme vozila uključujući i infrastrukturu kojom se koriste ta vozila;

2) mreže koje su funkcionalno odvojene od željezničkog sistema i koje su namijenjene isključivo za odvijanje lokalnog, gradskog ili prigradskog putničkog saobraćaja, uključujući prevoznike koji obavljaju djelatnost na tim mrežama.

**Željeznički saobraćaj**

Član 5

Željeznički saobraćaj obavlja se u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje željeznica i drugim propisima, potvrđenim međunarodnim ugovorima i međunarodnim željezničkim propisima.

**Izgradnja, rekonstrukcija i obnova željezničke infrastrukture**

Član 6

Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih željezničkih pruga vrši se u skladu sa prostorno-planskom dokumentacijom, na osnovu odobrenja za izgradnju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje uređenje prostora i izgradnja objekata.

Željeznička infrastruktura se mora projektovati, graditi, rekonstruisati i održavati tako da odgovara utvrđenoj prevoznj i propusnoj moći pruge, brzini vozova, dozvoljenoj masi po osovini, dozvoljenoj masi po dužnom metru, zahtjevima bezbjednosti željezničkog saobraćaja, i drugim propisanim uslovima.

Željeznička infrastruktura, pored uslova iz st. 1 i 2 ovog člana i uslova propisanih zakonom kojim se uređuje željeznica, mora da ispunjava i zahtjeve interoperabilnosti, kao i tehničke uslove potvrđenih međunarodnih ugovora i međunarodnih željezničkih propisa.

Pri projektovanju, građenju i rekonstrukciji željezničke pruge i postrojenja, uređaja i objekata na pruži moraju se primijenjivati tehnički i drugi uslovi utvrđeni ovim zakonom, propisani standardi koji se odnose na pruge i postrojenja, objekte i uređaje na pruži.

Postrojenja, uređaji i oprema koji se ugrađuju u novoizgrađene ili rekonstruisane željezničke pruge i koje čine njihov sastavni dio, obavezno se atestiraju u pogledu propisanih karakteristika u skladu sa propisima o atestiranju tih postrojenja, uređaja i opreme.

Postrojenja, uređaji i oprema koji čine sastavni dio željezničke pruge mogu se ugraditi u željezničku prugu i pustiti u saobraćaj samo ako je izdat propisani atest za ta postrojenja, uređaje i opremu.

## Upotreba rodno osjetljivog jezika

### Član 7

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## Značenje izraza

### Član 8

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) **autostop uređaj** je uređaj za automatsko zaustavljanje voza kod signala koji pokazuje da je dalja vožnja zabranjena, odnosno uređaj za automatsku kontrolu smanjenja brzine kretanja voza od signala koji pokazuje da je dalja vožnja dozvoljena smanjenom brzinom;

2) **tahograf** je uređaj za registrovanje brzine i pređenog puta i drugih podataka u toku vožnje vučnog vozila;

3) **sastavni dio interoperabilnosti** je svaka komponenta, grupa komponenti, podsklop ili sklop opreme u cjelini, kao i softver, ugrađen ili namijenjen ugradnji u podsistem, od koga interoperabilnost željezničkog sistema zavisi direktno ili indirektno;

4)  **dodatno uvjerenje** je isprava na osnovu koje željeznički radnik stiče pravo da upravlja određenim vrstama vučnih vozila na određenoj željezničkoj infrastrukturi;

5) **domicilna jedinica** je organizaciona jedinica u kojoj je željeznički radnik zaposlen;

6) **dosije o održavanju** je dokumentacija koju za svako vozilo vodi lice zaduženo za održavanje i koja sadrži opštu tehničku dokumentaciju, dokumentaciju za održavanje i podatke o korišćenju željezničkog vozila i radovima na njegovoj kontroli i održavanju;

7) **dozvola za korišćenje** je isprava kojom se dozvoljava puštanje u rad podsistema;

8) **dozvola za tip vozila** je isprava kojom se potvrđuje da je tip željezničkog vozila usaglašen sa propisanim tehničkim specifikacijama ili nacionalnim željezničkim propisima;

9) **licenca za upravljanje vučnim vozilom** (u daljem tekstu: licenca) je isprava na osnovu koje željeznički radnik stiče pravo da upravlja vučnim vozilom;

10) **dozvoljena masa po dužnom metru** je propisana dozvoljena masa po dužnom metru koja se ne smije prekoračiti;

11) **dozvoljena masa po osovini** je propisana dozvoljena masa po osovini koja se ne smije prekoračiti;

12) **evropska specifikacija** je zajednička tehnička specifikacija, evropsko tehničko odobrenje ili nacionalni standard kojim se prenosi evropski standard;

13) **glavni istražitelj** je lice koje je odgovorno za organizaciju, sprovođenje i kontrolu istrage;

14) **harmonizovani standard** je standard, odnosno tehnička specifikacija, koji je usvojen od Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) ili Evropskog komiteta za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC) na zahtjev, Evropske komisije, a koji je objavilo pravno lice nadležno za standardizaciju kao nacionalni standard

15) **imalac željezničkog vozila** je vlasnik ili korisnik željezničkog vozila koje koristi kao prevozno sredstvo i koje je upisano u registar željezničkih vozila;

16) **ovlašćeno tijelo** je tijelo nadležno za ocjenjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu strukturnih podsistema i verifikaciju strukturnih podsistema u skladu sa zakonom;

17) **International Carriage of Dangerous Good Regulations** su međunarodna pravila o željezničkom prevozu opasne robe (u daljem tekstu: RID);

18) **International Coach Regulations** su pravila o uzajamnoj upotrebi teretnih kola u međunarodnom prevozu (u daljem tekstu: RIC);

19) **incident** je događaj koji je povezan sa saobraćajem vozova i koji negativno utiče na bezbjednost saobraćaja, a nije nesreća ili ozbiljna nesreća;

20) **istraga** je proces koji obuhvata prikupljanje i analizu informacija, izvođenje zaključaka, uključujući i utvrđivanje uzroka i u zavisnosti od slučaja davanje bezbjedonosnih preporuka u cilju prevencije vanrednih događaja;

21) **lice zaduženo za održavanje** je lice koje je upisano u registar željezničkih vozila;

22) **lokomotiva** je vučno vozilo koje može biti električno ili dizel;

23) **maksimalna brzina voza** je najveća brzina kojom voz može saobraćati na željezničkoj pruži ili dijelu željezničke pruge u skladu sa redom vožnje ili propisana na drugi način i koja se ne može prekoračiti;

24) **masa po dužnom metru** je masa praznog ili tovarnog željezničkog vozila podijeljena sa dužinom vozila mjerenom između čeonih površina odbojnika ili između krajnjih djelova kvačila za vozila bez odbojnika;

25) **masa po osovini** je masa praznog ili tovarnog željezničkog vozila podijeljena brojem osovina tog vozila;

26) **mašinovođa** je lice koje je stručno osposobljeno i ovlašćeno da upravlja vučnim vozilima na samostalan, odgovoran i bezbjedan način;

27) **mobilni podsistemi** su vozna sredstva i podsistem kontrola, upravljanje i signalizacija u vozilu;

28) **motorni vozovi** su elektromotorna kola, elektromotorne garniture, dizelmotorna kola i dizelmotorne garniture;

29) **naručilac** je lice koje naručuje projektovanje, izgradnju, obnovu ili unapređenje podsistema (željeznički prevoznik, upravljač infrastrukture, imalac željezničkog vozila ili koncesionar odgovoran za izvođenje projekta);

30) **najveća dopuštena brzina** je najveća propisana brzina na pruži ili djelovima pruge, prema tehničkom stanju pruge i željezničkih vozila ili drugih uslova;

31) **nesreća** je neželjeni ili nenamjerni iznenadni događaj ili niz događaja koji ima štetne posljedice (sudari, iskliznuća, nesreće na putnom prelazu u istom nivou sa željezničkom prugom, druge nesreće izazvane željezničkim vozilima u pokretu, požari i slično);

32) **nosilac dozvole za tip vozila** je fizičko ili pravno lice koje je dobilo odobrenje za tip vozila ili njegov pravni sljedbenik;

33) **obnova podsistema** je veća zamjena na podsystemu ili dijelu podsistema kojom se ne mijenjaju njegove osnovne karakteristike;

34) **obrotna jedinica** je službeno mjesto u kome vozno osoblje prekida rad do početka sljedeće smjene;

35) **ocjenjivanje usaglašenosti** je postupak kojim se dokazuje ispunjavanje zahtjeva koji se odnose na proizvod, postupak, uslugu, sistem, lice ili tijelo;

36) **ugovor o korišćenju teretnih kola** je ugovor kojim se regulišu uslovi primopredaje teretnih kola kako bi ih željeznički prevoznici koristili kao prevozno sredstvo u unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju;

37) **osnovni parametri** su tehnički ili eksploatacioni uslovi koji su važni za interoperabilnost i koji su utvrđeni tehničkim specifikacijama interoperabilnosti;

38) **osnovni zahtjevi** su uslovi koje treba da ispunjava željeznički sistem, podsystemi i sastavni djelovi interoperabilnosti, uključujući i interfejse;

39) **osoblje vučnog vozila** su mašinovođa, pomoćnik mašinovođe, mašinovođa na manevri i vozač vučnog vozila za posebne namjene;

40) **otvorena pitanja** su tehnički aspekti u pogledu osnovnih zahtjeva koji nijesu obuhvaćeni u okviru TSI;

41) **ovlašćeni zastupnik** je svako pravno ili fizičko lice sa sjedištem u Crnoj Gori koje je proizvođač ili naručilac pismeno ovlastio da u njegovo ime obavlja određene radnje;

42) **ozbiljna nesreća** je sudar vozova ili iskliznuće voza koji ima za posljedicu smrt najmanje jednog lica ili teške povrede pet ili više lica ili prouzrokovanje velike štete željezničkim vozilima, željezničkoj infrastrukturi ili životnoj sredini u iznosu od najmanje dva miliona eura, kao i druga nesreća koja ima očigledan uticaj na bezbjednost na željeznici ili na upravljanje bezbjednošću;

43) **podnosilac zahtjeva** je pravno lice koje podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja, a koje može biti željeznički prevoznik, upravljač infrastrukture proizvođač, naručilac, njihov ovlašćeni zastupnik, vlasnik ili imalac;

44) **područje upotrebe** je željezničku mrežu ili mreža jedne ili više država na kojima se namjerava upotreba željezničkog vozila;

45) **podsystemi** su djelovi željezničkog sistema (strukturni ili funkcionalni);

46) **pogodnost za upotrebu** je sposobnost proizvoda da dostigne i zadrži zahtijevane performanse tokom životnog vijeka;

47) **poslovni red željezničke stanice** je akt upravljača infrastrukture koji utvrđuje tehničke infrastrukturne kapacitete u stanici, pojedinačne obaveze željezničkih radnika za izvršenje reda vožnje, prijem i predaju robe, odnosno prijem i otpremu putnika;

48) **prijavljeno tijelo** je tijelo nadležno za ocjenjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti i za postupak verifikacije podsistema prema tehničkim specifikacijama interoperabilnosti i koje je prijavljeno Generalnom sekretaru Međuvladine organizacije za međunarodni prevoz željeznicom ili Evropskoj komisiji;

49) **priključak industrijskog kolosjeka** je dio industrijskog kolosjeka koji se od odvojne skretnice pruža preko pružnog pojasa uključujući i zonu pružnog pojasa;

50) **proizvod** je rezultat proizvodnog procesa i uključuje sastavne djelove interoperabilnosti, elemente strukturnih podsistema i podsysteme;

51) **proizvođač** je fizičko ili pravno lice koje proizvodi proizvod u obliku sastavnih djelova interoperabilnosti, podsistema ili vozila, ili za koje taj proizvod projektuje ili izrađuje drugo fizičko ili pravno lice i stavlja ih na tržište pod svojim imenom ili žigom;

52) **projekat u podmakloj fazi razvoja** je projekat čiji je stepen planiranja ili izgradnje dostigao tačku na kojoj je promjena tehničkih specifikacija neprihvatljiva zbog opravdanih pravnih, ugovornih, privrednih, finansijskih, društvenih ili ekoloških prepreka;

53) **puštanje u rad** su radnje kojima se podsystem ili željezničko vozilo stavlja u upotrebu;

54) **red vožnje voza** je planirani saobraćaj voza određene vrste, sastava i posjeda, od polazne do uputne stanice koji se može prikazati grafički i tabelarno;

55) **sistem upravljanja bezbjednošću** obuhvata organizaciju i procedure koje uspostavlja upravljač infrastrukture ili željeznički prevoznik radi bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja;

56) **slobodni profil** je ograničeni prostor u poprečnom presjeku upravnom na osu kolosjeka u koji ne smiju ulaziti djelovi postrojenja, objekata, oznaka, signala, naslage materijala i drugi predmeti;

57) **smanjena vidljivost** je nemogućnost uočavanja signalnih znakova sa propisane daljine vidljivosti za određene brzine kretanja voza;

58) **specifični slučajevi** su djelovi željezničkog sistema za koje su definisani izuzeci u tehničkim specifikacijama interoperabilnosti, zbog geografskih, topografskih ili urbanističkih ograničenja ili ograničenja koja utiču na usklađenost sa postojećim sistemom (željezničke pruge i željezničke mreže koje su izolovane od ostatka željezničke mreže, tovarni profil, širina kolosjeka, razmak osa kolosjeka, željeznička vozila koja su isključivo namijenjena za lokalnu, regionalnu ili istorijsku upotrebu);

59) **stabilni podsystemi** su podsystem infrastruktura, podsystem energija i podsystem kontrola, upravljanje i signalizacija;

60) **stanično osoblje** je osoblje koje obavlja poslove na području službenog mjesta;

61) **stavljanje na tržište** je prvo stavljanje na tržište sastavnih djelova interoperabilnosti, podsistema ili vozila koje je spremno za upotrebu u projektovanom stanju;

62) **serija željezničkih vozila** je određeni broj identičnih željezničkih vozila istog tipa;

63) **tehnička dokumentacija** je dokumentacija koja sadrži neophodne dokumente o karakteristikama podsistema a prema potrebi i, dokumente o sertifikaciji sastavnih djelova interoperabilnosti, kao i uslove korišćenja i ograničenja i sva uputstva za rukovanje, stalno ili rutinsko praćenje, podešavanje i održavanje;

64) **tehničke specifikacije interoperabilnosti** su tehnički propisi sa kojima podsystem ili dio podsistema željezničkog sistema mora da bude usaglašen radi ispunjavanja osnovnih zahtjeva i obezbjeđivanja interoperabilnosti željezničkog sistema (u daljem tekstu: TSI);

65) **tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti** je tijelo koje je prijavljeno ili ovlašćeno za ocjenjivanja usaglašenosti, uključujući kalibraciju, ispitivanje, sertifikaciju i provjere;

66) **tip vozila** obuhvata osnovne projektne karakteristike željezničkog vozila, odobrene certifikatom o ispitivanju tipa ili certifikatom o ispitivanju projekta;

67) **tovarni profil** je ograničeni prostor u poprečnom presjeku upravnom na osu kolosjeka koji ne može prelaziti prazno ili natovareno željezničko vozilo nijednim svojim dijelom;

68) **UIC propisi** su propisi koje donosi Međunarodna željeznička unija;

69) **unapređenje podsistema** je značajnija izmjena podsistema ili dijela podsistema kojom se poboljšavaju njegove osnovne karakteristike;

70) **upravljač infrastrukture** je pravno lice, koje je ovlašćeno za upravljanje javnom željezničkom infrastrukturom ili infrastrukturom lučke ili industrijske željeznice (u daljem tekstu: upravljač);

71) **uređaj za kontrolu budnosti** je uređaj koji služi za automatsko zaustavljanje voza u slučaju nebudnosti ili nesposobnosti željezničkog radnika koji upravlja vučnim vozilom;

72) **uzroci** su radnje, propusti, događaji ili njihova kombinacija, koji su doveli do nesreće ili nezgode;

73) **vučno vozilo za posebne namjene** je pružno željezničko vozilo sa sopstvenim pogonom (motorno pružno vozilo, lokotraktor, motorno vozilo za ispitivanje, održavanje ili kontrolu željezničkih pruga);

74) **vučno vozilo** je željezničko vozilo sa sopstvenim pogonom;

75) **vučeno vozilo** je željezničko vozilo bez sopstvenog pogona namijenjeno za prevoz lica (putnička kola), za prevoz robe (teretna kola) ili za posebne namjene (prevoz opreme za otklanjanje posljedica nesreća i nezgoda, održavanje infrastrukture);

76) **vanredni događaj** je događaj u željezničkom saobraćaju koji je imao ili je mogao da ima štetne posljedice za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja (incident, nesreće, ozbiljna nesreća);

77) **velika šteta željezničke nesreće** je šteta koja iznosi najmanje dva miliona eura;

78) **voz** je propisno sastavljeni i zakvačeni niz željezničkih vozila sa jednim ili više vučnih vozila na sopstveni pogon ili samo vučno vozilo na sopstveni pogon;

79) **vožno osoblje** je osoblje vučnog vozila i vozopratno osoblje;

80) **vozopratno osoblje** je osoblje u vozu koje pomaže da se osigura bezbjednost voza, putnika i robe koja se prevozi, osim mašinovođe i pomoćnika mašinovođe;

81) **zajednički pokazatelji bezbjednosti** su pokazatelji na osnovu kojih se vrši procjena nivoa bezbjednosti u željezničkom saobraćaju;

82) **zamjena komponenti u okviru održavanja** je zamjena komponenti djelovima identičnih funkcija i performansi u okviru redovnog ili vanrednog održavanja;

83) **zajedničke bezbjednosne metode** su metode za ocjenu nivoa bezbjednosti i usaglašenosti sa drugim zahtjevima koji se odnose na bezbjednost željezničkog saobraćaja;

84) **željeznički prevoznik** je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koji obavlja prevoz putnika i/ili robe i koji obezbjeđuje vuču vozova ili isključivo pruža uslugu vuče vozova ili manevrisanja ili obavlja prevoz za sopstvene potrebe;

85) **željeznički radnik** je lice koje neposredno učestvuje u obavljanju poslova koji se odnose na željeznički saobraćaj;

86) **željeznički sistem** je sistem koji obuhvata upravljanje i eksploataciju sistema u cjelini (strukturni i funkcionalni podsistemi);

87) **željeznička mreža** su željezničke pruge, stanice, terminali, kao i sve vrste fiksne opreme, potrebne da bi se obezbijedio bezbjedan i neprekidan rad željezničkog sistema, uređaja i postrojenja;

88) **željezničko službeno mjesto** je mjesto na željezničkoj infrastrukturi namijenjeno za organizaciju i obavljanje željezničkog saobraćaja;

89) **željezničko vozilo** je vozilo sa ili bez sopstvenog pogona koje se kreće na sopstvenim točkovima po željezničkim kolosjecima i koje se sastoji od jednog ili više strukturnih i funkcionalnih podsistema ili dijelova tih podsistema.

## II. INTEROPERABILNOST

### Željeznički sistem

#### Član 9

Interoperabilnost je sposobnost željezničkog sistema koja omogućava bezbjedan i neprekidan saobraćaj vozova uz postizanje traženog stepena efikasnosti, a koja se zasniva na regulativnim, tehničkim i operativnim uslovima koji za to moraju biti ispunjeni.

### Vrste željezničkih sistema

#### Član 10

Željeznički sistemi su:

- 1) konvencionalni željeznički sistem;
- 2) željeznički sistem za velike brzine.

Konvencionalni željeznički sistem je sistem projektovan za brzine do 200 km/h.

Konvencionalni željeznički sistem obuhvata željezničku mrežu koju čine:

- 1) željezničke pruge namijenjene za prevoz putnika;
- 2) željezničke pruge namijenjene za prevoz robe;
- 3) željezničke pruge namijenjene za mješoviti prevoz (prevoz putnika i prevoz robe);
- 4) čvorovi za prevoz putnika;
- 5) čvorovi za prevoz robe, uključujući i intermodalne terminale.

Konvencionalni željeznički sistem, pored mreže iz stava 2 ovog člana obuhvata i upravljanje saobraćajem, praćenje i navigaciju, uređaje za obradu podataka i telekomunikacione sisteme i vozila koja saobraćaju na toj mreži ili na njenom dijelu.

Željeznički sistem za velike brzine obuhvata željezničku mrežu koju čine:

- 1) željezničke pruge izgrađene i opremljene za brzine od 250 km/h ili veće;
- 2) željezničke pruge rekonstruisane i opremljene za brzine od 200 km/h;

3) željezničke pruge rekonstruisane i opremljene za velike brzine na kojima je brzina prilagođena topografskim, reljefnim ili urbanističkim ograničenjima, željezničke pruge koje spajaju mreže željezničkog sistema velikih brzina i konvencionalne mreže, željezničke pruge na području željezničkih službenih mjesta, priključne željezničke pruge za terminale i depoe na kojima vozovi za velike brzine saobraćaju brzinama konvencionalnih vozova.

Željeznički sistem za velike brzine, pored mreže iz stava 4 ovog člana obuhvata i upravljanje saobraćajem, sisteme za praćenje i navigaciju, uređaje za obradu podataka i telekomunikacione sisteme.

Željeznički sistem za velike brzine pored mreže i sistema iz st. 4 i 5 ovog člana obuhvata i vozila za velike brzine koja su projektovana da saobraćaju:

1) brzinama od najmanje 250 km/h po željezničkim prugama izgrađenim i opremljenim za velike brzine, prema odgovarajućim uslovima i brzinama većim od 300 km/h;

2) brzinama od 200 km/h po željezničkim prugama iz stava 4 tačka 2 ovog člana.

### **Željeznička vozila**

#### **Član 11**

Željeznička vozila (u daljem tekstu: vozila) su vozila koja saobraćaju na cijeloj željezničkoj mreži ili nekom njenom dijelu i to:

1) lokomotive i putnička vozna sredstva, uključujući dizel i elektro lokomotive, dizel i elektro motorne garniture sa sopstvenim pogonom i putnička kola;

2) teretna kola, uključujući niskopodna kola projektovana za cijelu mrežu i kola projektovana za prevoz kamiona;

3) vozila za posebne namjene kao što su pružna vozila, vozila za ispitivanje i održavanje pruga i slično.

Vozila obuhvataju i vozila posebno projektovana za saobraćaj na različitim vrstama željezničkih sistema za velike brzine iz člana 10 stav 5 ovog zakona.

Vozila koja su predviđena za maksimalne brzine manje od 200 km/h i koja saobraćaju na cijeloj ili dijelu mreže željezničkog sistema velikih brzina, kada su u skladu sa karakteristikama te mreže, moraju da ispunjavaju zahtjeve koji garantuju njihovo bezbjedno korišćenje na toj mreži.

### **Podsistemi željezničkog sistema**

#### **Član 12**

Željezničke sisteme iz čl. 9, 10 i 11 ovog zakona čine strukturni i funkcionalni podsistemi.

Strukturni podsistemi su:

1) infrastruktura: željeznički kolosjeci, skretnice, objekti na pruzi (mostovi, tuneli i slično) i pripadajuća infrastruktura u službenim mjestima (peroni, područja pristupa, uključujući i dijelove namijenjene licima sa smanjenom pokretljivošću);

2) energija: uređaji namijenjeni napajanju električnom energijom, uključujući kontaktnu mrežu i pružnu opremu za mjerenje potrošnje električne energije;

3) kontrola, upravljanje i signalizacija: pružni dio, oprema postavljena duž željezničke pruge koja je potrebna da se osigura bezbjednost, kontrola i upravljanje kretanjem vozova odobrenih za saobraćaj na mreži;

4) kontrola, upravljanje i signalizacija u vozilu, oprema u vozilu koja je potrebna da se osigura bezbjednost, kontrola i upravljanje kretanjem vozova odobrenih za saobraćaj na mreži;

5) vozila: njihova struktura, sistemi kontrole i upravljanja za svu voznu opremu, oduzimači struje, uređaji za vuču i konverziju energije, oprema za mjerenje potrošnje električne energije u vozilu, oprema za kočenje, kvačenje, trčanje (obrotno postolje, osovine i slično) i vješanje, vrata, interfejs čovjek/mašina (vožno osoblje i putnici, uključujući i lica sa smanjenom pokretljivošću), pasivni i aktivni bezbjednosni uređaji i sredstva potrebna za zdravlje putnika i voznog osoblja.

Funkcionalni podsistemi su:

1) regulisanje i upravljanje saobraćaja: postupci i dodatna oprema koja omogućava usklađeni rad strukturnih podsistema u toku redovnog ili otežanog rada, a posebno sastavljanje vozova, vožnju vozova, planiranje i upravljanje saobraćajem, kao i stručnu osposobljenost koja se može zahtijevati za izvršavanje usluga u prekograničnom saobraćaju;

2) održavanje: postupci, dodatna oprema, radionice za održavanje i zalih rezervoara koje omogućavaju obavezne popravke i preventivno održavanje radi obezbjeđenja interoperabilnosti željezničkog sistema i garantovanja zahtijevanih performansi;

3) telematske aplikacije za prevoz putnika i robe:

- aplikacije za prevoz putnika, uključujući sisteme koji putnicima pružaju informacije prije i u toku vožnje, sisteme za rezervaciju i plaćanje, sisteme za upravljanje prtljagom i upravljanje vezama između željeznice i drugih vidova saobraćaja,

- aplikacije za prevoz robe, uključujući informacione sisteme (praćenje robe i vozova u realnom vremenu), ranžirne sisteme i sisteme usmjeravanja vozova, sisteme rezervacije, plaćanja i fakturisanja, upravljanje vezama sa drugim vidovima saobraćaja i izradu elektronskih pratećih dokumenata.

### **Obezbjedenje interoperabilnosti**

#### **Član 13**

Željeznički sistem, podsistemi, sastavni djelovi interoperabilnosti i elementi strukturnih podsistema moraju ispunjavati osnovne zahtjeve interoperabilnosti.

Zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti primjenjuju se na projektovanje, izgradnju, unapređenje, obnovu, puštanje u rad, stavljanje na tržište, eksploataciju i održavanje željezničkog sistema.

Zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti primjenjuju se i na stručne, zdravstvene i bezbjednosne zahtjeve za željezničke radnike koji učestvuju u eksploataciji i održavanju željezničkog sistema.

### **Osnovni zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti**

#### **Član 14**

Osnovni zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti obuhvataju opšte i posebne zahtjeve.

Opšti zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti koje mora da ispunjava željeznički sistem su zahtjevi koji se odnose na:

1) bezbjednost:

- projektovanje, izgradnju ili sklapanje, održavanje i praćenje komponenti bitnih za bezbjednost, a posebno komponenti vezanih za kretanje voza, moraju da osiguraju bezbjednost na nivou koji odgovara ciljevima postavljenim za mrežu, uključujući i otežane situacije na mreži,
  - parametri vezani za kontakt točak/sina moraju zadovoljavati zahtjeve stabilnosti koji osiguravaju bezbjedno kretanje najvećom dozvoljenom brzinom, a parametri kočnica moraju da osiguraju zaustavljanje na određenom zaustavnom putu pri najvećoj dozvoljenoj brzini,
  - korišćene komponente moraju tokom vijeka upotrebe izdržati sva predviđena normalna ili granična opterećenja, a pogodnim sredstvima mora da se obezbijedi da se posljedice nepredviđenih grešaka održe u određenim granicama,
  - projektovanje stabilnih postrojenja i vozila i izbor korišćenih materijala moraju biti takvi da u slučaju požara ograniče nastanak, širenje i dejstva vatre i dima,
  - svaki uređaj predviđen da se njime rukuje mora da bude projektovan tako da se u slučaju korišćenja na predviđeni načini mimo datih uputstava, ne naruši rad uređaja ili zdravlje i bezbjednost lica koja njime rukuju;
- 2) pouzdanost i dostupnost – praćenje i održavanje stabilnih ili pokretnih komponenti, koje su uključene u kretanje voza, moraju da budu organizovane, izvedene i kvantifikovane tako da održe njihov rad u predviđenim uslovima;
- 3) zdravlje - materijali koji zbog načina upotrebe mogu da predstavljaju zdravstveni rizik za lica koja su sa njima u dodiru, ne mogu da se koriste u vozovima i na željezničkoj infrastrukturi (u daljem tekstu: infrastruktura) i moraju da se biraju, obrade i koriste tako da se ograniči emitovanje štetnog i opasnog dima ili gasova, posebno u slučaju požara;
- 4) zaštita životne sredine:
  - uticaj koji uspostavljanje i eksploatacija željezničkog sistema imaju na životnu sredinu, mora se procijeniti i uzeti u obzir u fazi projektovanja sistema, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine,
  - materijali koji se koriste u vozovima i na infrastrukturi moraju da spriječe emitovanje dima ili gasova koji su štetni i opasni za životnu sredinu, naročito u slučaju požara,
  - vozila i sistemi za napajanje energijom moraju da budu projektovani i građeni tako da se postigne elektromagnetna kompatibilnost sa postrojenjima i uređajima javnih i privatnih mreža koje bi mogli da ometaju,
  - projektovanje i eksploatacija željezničkog sistema ne smije dovesti do nedozvoljenog nivoa buke u područjima u blizini infrastrukture niti u upravljačnici vučnog vozila,
  - eksploatacija željezničkog sistema ne može da prouzrokuje nedozvoljeni nivo vibracija tla za aktivnosti i područja u blizini infrastrukture koja se održava u skladu sa propisima;
- 5) tehnička usklađenost - tehničke karakteristike infrastrukture i stabilnih postrojenja moraju da budu usklađene međusobno i sa karakteristikama vozova koji se koriste u željezničkom sistemu, a ako se utvrdi da se tehnička usklađenost infrastrukture i stabilnih postrojenja sa karakteristikama vozova koji se koriste u željezničkom sistemu na određenim djelovima mreže postiže uz velike teškoće, mogu da se uvedu privremena rješenja kojima se obezbjeđuje ta usklađenost u budućnosti;
- 6) pristupačnost - podsistemi infrastrukture i podsistemi voznih sredstava, moraju da budu pristupačni licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću radi obezbjeđenja njihovog pristupa pod istim uslovima kao i ostalim licima, sprečavanjem postavljanja ili uklanjanjem prepreka, kao i primjenom odgovarajućih mjera, u fazi projektovanja, izgradnje, obnove, unapređenja, održavanja i eksploatacije djelova podsistema koji su pristupačni javnosti.

### **Posebni zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti**

#### Član 15

Posebni zahtjevi za obezbjeđenje interoperabilnosti koje moraju da ispunjavaju podsistemi su zahtjevi koji se odnose na:

- 1) bezbjednost područja infrastrukture:
  - preduzimanje odgovarajućih mjera da se spriječi neovlašćeni pristup ili neželjeni upadi u postrojenja,
  - preduzimanje mjera kako bi se smanjila opasnost kojoj su izložena lica, posebno pri prolasku vozova kroz službena mjesta,
  - projektovanje i građenje infrastrukture na kojoj je dozvoljen pristup putnicima vrši se na način da se ograniči rizik po bezbjednost ljudi (stabilnost, požar, pristup, evakuacija, peroni i slično),
  - sprovođenje odgovarajućih mjera koje uključuju posebne bezbjednosne uslove u dugačkim tunelima, na mostovima i na vijaduktima;
  - pristupačnost – djelovi podsistema infrastruktura na kojima je dozvoljen pristup putnicima moraju da budu pristupačni licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću;
- 2) bezbjednost energije:
  - eksploatacija sistema za snabdijevanje energijom ne smije da ugrozi bezbjednost vozova i lica (putnika, operativnog osoblja, stanovnika uz željezničku prugu i trećih lica),
  - zaštita životne sredine: rad sistema za snabdijevanje električnom ili toplotnom energijom ne smije da utiče na životnu sredinu iznad utvrđenih granica,
  - tehnička usklađenost: sistemi za snabdijevanje električnom ili toplotnom energijom moraju da omoguće vozovima postizanje predviđenih performansi, a sistemi za snabdijevanje električnom energijom moraju da budu usklađeni sa uređajima za oduzimanje energije ugrađenim na vozove;
- 3) kontrolu, upravljanje i signalizaciju:
  - a) bezbjednost:
    - postrojenja i procedure za kontrolu, upravljanje i signalizaciju moraju da omoguće kretanje vozova na nivou bezbjednosti predviđenom za tu mrežu,
    - sistemi kontrole, upravljanja i signalizacije moraju da omoguće nastavak bezbjednog kretanja vozova i u otežanim uslovima;
  - b) tehnička usklađenost:
    - nova infrastruktura i nova vozila koja se izgrade ili razviju poslije usvajanja sistema kontrole, upravljanja i signalizacije, moraju da budu prilagođeni za korišćenje tih sistema,
    - uređaji za kontrolu, upravljanje i signalizaciju koji su ugrađeni u upravljačnice vučnih vozila moraju da omoguće redovan rad u okviru zadatih uslova u cijelom željezničkom sistemu;
- 4) vozila:

- a) bezbjednost:
- struktura vozila i spojeva između vozila mora da bude projektovana na način da se u slučaju sudara ili isključiva zaštite prostori za putnike i upravljačnice,
  - električna oprema ne smije da ugrozi bezbjednost i funkcionisanje postrojenja za kontrolu, upravljanje i signalizaciju,
  - tehnika kočenja i opterećenja nastala prilikom kočenja moraju da budu usklađena sa konstrukcijom željezničke pruge, objekata na pruži i signalnih sistema,
  - preduzimanje mjera koje onemogućavaju pristup uređajima pod naponom,
  - u slučaju opasnosti određeni uređaji moraju da omoguće putnicima da obavijeste mašinovođu, a vozopratno osoblje da stupi u vezu sa njim,
  - sistemi zatvaranja i otvaranja vrata moraju da garantuju bezbjednost putnika,
  - moraju da postoje posebno označeni izlazi za slučaj opasnosti,
  - moraju da se donesu odgovarajuće mjere koje uzimaju u obzir posebne bezbjednosne uslove u dugačkim tunelima,
  - ugradnja nezavisnog sistema rezervnog osvjjetljenja dovoljne snage i kapaciteta,
  - opremljenost sistemom razglasa za komunikaciju voznog osoblja sa putnicima;
- b) pouzdanost i dostupnost: vitalna oprema vozila, trčeci, vučni i kočioni uređaj, kao i kontrolno-upravljački sistem moraju da budu projektovani tako da u otežanoj situaciji omoguće vozu nastavak vožnje bez negativnih posljedica za opremu koja će se i dalje koristiti;
- c) tehnička usklađenost:
- električna oprema mora da bude usklađena sa radom postrojenja za kontrolu, upravljanje i signalizaciju,
  - karakteristike uređaja za oduzimanje električne energije kod električne vuče, moraju da omogućavaju vozovima kretanje sa odgovarajućim sistemom napajanja električnom energijom,
  - karakteristike vozila moraju da budu takva da omoguće kretanje na svim predviđenim željezničkim prugama, uzimajući u obzir klimatske uslove;
- d) kontrola – vozovi moraju da budu opremljeni uređajem za registrovanje informacija, a podaci prikupljeni pomoću tog uređaja i njihova obrada moraju da budu usklađeni;
- e) pristupačnost – djelovi podsistema vozila koji su dostupni javnosti moraju da budu pristupačni licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću;
- 5) održavanje:
- zdravlje i bezbjednost – rad tehničkih postrojenja i postupci na mjestima gdje se obavlja održavanje moraju da omoguće bezbjedan rad podsistema i ne smiju da predstavljaju opasnost za zdravlje i bezbjednost lica,
  - zaštita životne sredine – rad tehničkih postrojenja i postupci na mjestima gdje se obavlja održavanje ne smiju da prelaze dopuštene nivoe štetnih dejstava na okruženje,
  - tehnička usklađenost – postrojenja za održavanje vozila moraju da omoguće izvođenje radova na bezbjedan, neškodljiv i nesmetan način na svim vozilima za koja su projektovana;
- 6) regulisanje i upravljanje saobraćajem:
- a) bezbjednost:
- usklađenost propisa za odvijanje saobraćaja na mreži kao i kvalifikacije mašinovođa i vozopratnog osoblja i osoblja koje upravlja saobraćajem mora da bude takva da omogućava bezbjedan rad, imajući u vidu različitost zahtjeva prekograničnih usluga prevoza i usluga prevoza u Crnoj Gori,
  - radovi na održavanju, intervali održavanja, obuka i kvalifikacije osoblja u radionicama za održavanje i u upravljačkim centrima, kao i sistem obezbjeđivanja kvaliteta uspostavljen u radionicama za održavanje i upravljačkim centrima moraju da budu takvi da obezbjeđuju visok nivo bezbjednosti;
- b) pouzdanost i dostupnost – radovi na održavanju, intervali održavanja, obuka i kvalifikacije osoblja u radionicama za održavanje i upravljačkim centrima, kao i sistem obezbjeđivanja kvaliteta uspostavljen u radionicama za održavanje i upravljačkim centrima moraju da budu takvi da omoguće visok nivo pouzdanosti i dostupnosti sistema;
- c) tehnička usklađenost – usklađenost propisa za odvijanje saobraćaja na mreži i kvalifikacija mašinovođa, vozopratnog osoblja i osoblja koje upravlja saobraćajem moraju da omoguće efikasan rad u željezničkom sistemu, imajući u vidu različitost zahtjeva prekograničnih usluga prevoza i usluga prevoza u Crnoj Gori;
- d) pristupačnost – preduzimanje odgovarajućih mjera radi obezbjeđivanja pristupa licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću;
- 7) telematske aplikacije za usluge u prevozu robe i putnika:
- a) tehnička usklađenost telematskih aplikacija treba da osigura minimum kvaliteta usluga putnicima i korisnicima prevoza robe, a posebno:
- da baze podataka, programska oprema i protokoli za prenos podataka omogućavaju što je moguće veću razmjenu podataka između različitih aplikacija i između različitih prevoznika sa izuzetkom povjerljivih poslovnih informacija,
  - da je korisnicima prevoza omogućen jednostavan pristup informacijama;
- b) pouzdanost i dostupnost – metode korišćenja, upravljanja, ažuriranja i održavanja baza podataka, programske opreme i protokola za prenos podataka mora da obezbijedi njihovu efikasnost i određeni kvalitet usluga;
- c) zdravlje – interfejsi korisnika i sistema moraju da budu u skladu sa minimalnim pravilima ergonomske i zdravstvene zaštite;
- d) za memorisanje ili prenos relevantnih informacija u vezi sa bezbjednošću treba da se obezbijede odgovarajući nivoi integriteta i pouzdanosti;
- e) pristupačnost – podsistem telematskih aplikacija za usluge prevoza putnika treba da bude pristupačan licima sa invaliditetom i licima sa smanjenom pokretljivošću.

## **Donošenje TSI**

### **Član 16**

Zahtjevi interoperabilnosti utvrđeni su TSI Evropske komisije za svaki podsistem ili dio podsistema željezničkog sistema. Jedan podsistem može da bude obuhvaćen sa više TSI, a jedan TSI može da obuhvata nekoliko podsistema.

Podsistemi moraju da budu usklađeni sa važećim TSI u vrijeme puštanja u rad, unapređenja ili obnove i usklađenost mora trajno da se održava za sve vrijeme korišćenja podsistema.

TSI iz stava 1 ovog člana u skladu sa evropskim tehničkim specifikacijama i potvrđenim međunarodnim ugovorima donosi Agencija za željeznice (u daljem tekstu: Agencija).

### **Primjena TSI**

#### **Član 17**

TSI se primjenjuju na novoizgrađena, unaprijeđena ili obnovljena vozila namijenjena za saobraćaj na mreži uključujući i međunarodni saobraćaj, kao i na novoizgrađene, unaprijeđene ili obnovljene željezničke pruge.

TSI se mogu primjenjivati i na industrijske kolosjeka i industrijske željeznice i na vozila koja se na njima koriste.

Infrastrukturni podsistemi moraju biti u skladu sa TSI i i drugim propisima koji su na snazi u trenutku podnošenja zahtjeva za izdavanje dozvole za puštanje u rad u skladu sa ovim zakonom.

Vozila moraju biti u skladu sa TSI i drugim propisima koji su na snazi u trenutku podnošenja zahtjeva za odobrenje za puštanje u saobraćaj u skladu sa ovim zakonom.

Dozvole za korišćenje izdaju se u skladu sa nacionalnim propisima do potpune primjene TSI za cijelu mrežu pruga, kao i za podsisteme:

- vozila i u vozila ugrađene podsisteme kontrole, upravljanja i signalizacije namijenjene bar djelimičnoj upotrebi na dijelu mreže koji još uvek nije obuhvaćen TSI, za taj dio mreže,

- za podsisteme infrastruktura, energija i pružni dio podsistema kontrole, upravljanja i signalizacije na djelovima mreže koji još ne pripadaju oblasti primjene TSI.

Primjena TSI u Crnoj Gori vrši se na osnovu Plana primjene TSI koji donosi organ državne uprave nadležan za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: Ministarstvo) u saradnji sa Agencijom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, TSI ne moraju da se primjenjuju ako se projekat realizuje fazno, odnosno po dionicama, ali moraju da budu primijenjene po završetku svih radova na cijeloj pruzi od početne do krajnje stanice.

### **Odstupanja od primjene TSI**

#### **Član 18**

Odstupanja od primjene TSI su dozvoljena u sljedećim slučajevima:

- 1) prilikom izgradnje novog podsistema, unapređenja ili obnove postojećih podsistema koji su, u vrijeme donošenja TSI, bili u podmakloj fazi razvoja projekta ili su već potpisani ugovori o izvođenju radova;

- 2) prilikom unapređenja ili obnove postojećeg podsistema, kada tovarni profil, širina kolosjeka, međukolosječno rastojanje ili sistem napajanja električnom energijom u TSI nijesu u skladu sa specifikacijama postojećeg podsistema;

- 3) prilikom izgradnje, unapređenja ili obnove postojećeg podsistema, ako bi primjena TSI dovela u pitanje ekonomsku opravdanost projekta ili usklađenost sa postojećim željezničkim sistemom u Crnoj Gori;

- 4) ako poslije nesreće ili prirodne nepogode uslovi za brzu obnovu željezničke mreže, ekonomski ili tehnički, ne dopuštaju djelimičnu ili potpunu primjenu odgovarajućih TSI s tim da se odstupanje odnosi se na period potreban za obnovu mreže.

Odstupanja iz stava 1 ovog člana mogu se vršiti uz saglasnost Ministarstva.

Saglasnost iz stava 2 ovog člana, izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva, uz koji se prilaže dokumentacija koja sadrži:

- obrazloženje koje se odnosi na predloženo odstupanje,

- opis radova, roba i usluga koji su predmet odstupanja, sa navođenjem propisa, geografskog položaja, tehničkog i operativnog područja primjene,

- upućivanje na TSI za koje se traži odstupanje,

- obrazloženje poodmakle faze razvoja projekta u slučaju iz stava 1 tačka 1 ovog člana,

- obrazloženje zahtjeva za odstupanje, uključujući razloge tehničke, ekonomske, komercijalne, operativne, odnosno administrativne prirode za odstupanje,

- druge informacije od značaja za odstupanje,

- opis mjera koje će se preduzimati radi unapređenja interoperabilnosti projekta, ako se ne radi o malom odstupanju.

U slučaju odstupanja iz stava 1 tačka 1 ovog člana, podnosilac zahtjeva dužan je da Ministarstvu i Agenciji dostavi spisak projekata koji se sprovode, a koji se nalaze u podmakloj fazi razvoja.

O zahtjevima za odstupanje odlučuje Ministarstvo po pribavljenom mišljenju Agencije i dostavlja ih Evropskoj komisiji.

### **Stavljanje na tržište sastavnih dijelova interoperabilnosti**

#### **Član 19**

Sastavni dijelovi interoperabilnosti mogu se stavljati na tržište samo ako:

- 1) obezbjeđuju da se u okviru željezničkog sistema postigne interoperabilnost i ako ispunjavaju zahtjeve iz čl. 13, 14 i 15 ovog zakona;

- 2) se koriste u oblasti za koju su namijenjeni i ako se na odgovarajući način ugrađuju i održavaju.

Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na stavljanje na tržište sastavnih dijelova interoperabilnosti koji se koriste u druge svrhe.

Sastavni dijelovi interoperabilnosti koji su proizvedeni u skladu sa ovim zakonom mogu se stavljati na tržište bez ograničenja i ne može se zahtijevati ponovno vršenje provjera koje su već izvršene kao dio postupka za izdavanje deklaracije o usaglašenosti ili deklaracije o pogodnosti za upotrebu.

### **Usaglašenost i pogodnost za upotrebu sastavnih dijelova interoperabilnosti**

#### **Član 20**

Sastavni dijelovi interoperabilnosti ispunjavaju osnovne zahtjeve ako su u skladu sa odgovarajućom TSI i za koje je izdata deklaracija o usaglašenosti ili deklaracija o pogodnosti za upotrebu, kojom se potvrđuje da je sastavni dio interoperabilnosti podvrgnut postupku ocjenjivanja usaglašenosti ili postupku ocjene pogodnosti za upotrebu, u skladu sa TSI.

Uz deklaraciju o usaglašenosti, kada se to u TSI zahtijeva, prilaže se sertifikat o usaglašenosti posebnog sastavnog dijela interoperabilnosti sa tehničkim specifikacijama koje treba ispuniti, a koji izdaje prijavljeno tijelo.

Uz deklaraciju o pogodnosti za upotrebu, kada se to u TSI zahtijeva, prilaže se sertifikat o pogodnosti za upotrebu sastavnog dijela interoperabilnosti, kada su u pitanju funkcionalni zahtjevi, koji izdaje prijavljeno tijelo.

Sertifikati o usaglašenosti sastavnog dijela interoperabilnosti i sertifikati o pogodnosti za upotrebu koje su izdala prijavljena tijela iz država članica Evropske unije ili država članica Međuvladine organizacije za međunarodni prevoz željeznicom (u daljem tekstu: OTIF) priznaju se u Crnoj Gori.

Deklaracije iz stava 1 ovog člana izdaje proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik.

Rezervni djelovi za podsisteme koji su pušteni u rad prije objavljivanja odgovarajućih TSI mogu se ugraditi u te podsisteme i bez izdavanja deklaracija iz stava 1 ovog člana.

TSI može da sadrži prelazni period za željezničke proizvode koji su u njima određeni kao sastavni djelovi interoperabilnosti i koji su stavljeni na tržište prije stupanja na snagu TSI.

## **Ocjnjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti**

### **Član 21**

Ocjnjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti vrši prijavljeno tijelo, na osnovu zahtjeva proizvođača ili njegovog ovlašćenog zastupnika.

Zahtjev za ocjenjivanje pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti može se podnijeti poslije izdavanja sertifikata o usaglašenosti i deklaracije o usaglašenosti.

Osnov za ocjenjivanje pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti je eksploataciono ispitivanje.

Radi ocjene pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti prijavljenom tijelu mora da se omogućiti praćenje podсистema u koji je ugrađen sastavni dio interoperabilnosti.

Ako ocjenjivanje pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti nije utvrđeno TSI, ocjenjivanje se može vršiti po zahtjevu proizvođača.

Za eksploataciono ispitivanje plaća se naknada upravljaču infrastrukture, odnosno željezničkom prevozniku.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje upravljač, odnosno željeznički prevoznik u zavisnosti od vrste, obima i trajanja eksploatacionog ispitivanja, prema realnim troškovima upravljača infrastrukture, odnosno željezničkog prevoznika i ne može se utvrđivati radi sticanja profita.

Usaglašenost i pogodnost za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti potvrđuje prijavljeno tijelo izdavanjem sertifikata o usaglašenosti i sertifikata o pogodnosti za upotrebu.

Na osnovu sertifikata iz stava 8 ovog člana proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik izdaje deklaraciju o usaglašenosti i deklaraciju o pogodnosti za upotrebu.

Ako se na sastavne djelove interoperabilnosti pored TSI primjenjuju i drugi propisi, deklaracija o usaglašenosti i deklaracija o pogodnosti za upotrebu sadrži i podatke da sastavni djelovi interoperabilnosti ispunjavaju i zahtjeve tih propisa.

Sertifikati iz stava 8 ovog člana koje su izdala tijela prijavljena Evropskoj komisiji ili Generalnom sekretaru OTIF-a priznaju se u Crnoj Gori.

Ako proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik ne podnese zahtjev prijavljenom tijelu za izdavanje sertifikata o usaglašenosti i sertifikata o pogodnosti za upotrebu, zahtjev podnosi pravno lice odnosno preduzetnik koji sastavne djelove interoperabilnosti stavlja na tržište.

Odredba stava 12 ovog člana primjenjuje se i na lice koje ugrađuje sastavne djelove interoperabilnosti ili njihove djelove od različitih proizvođača ili proizvodi sastavne djelove interoperabilnosti za sopstvene potrebe.

Postupke i metode za ocjenjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti koji podliježu ocjenjivanju usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu, tehničku dokumentaciju koja prati deklaraciju o usaglašenosti i deklaraciju o pogodnosti za upotrebu i sadržinu i način izdavanja deklaracije o usaglašenosti i deklaracije o pogodnosti za upotrebu utvrđuje Agencija.

## **Neusaglašenost sastavnih djelova interoperabilnosti sa osnovnim zahtjevima**

### **Član 22**

Ako se utvrdi da sastavni dio interoperabilnosti koji je stavljen na tržište i obuhvaćen deklaracijom o usaglašenosti ili deklaracijom o pogodnosti za upotrebu ne ispunjava osnovne zahtjeve za predviđenu upotrebu, Agencija će rješenjem ograničiti njegovo područje primjene, zabraniti njegovu upotrebu, ili naložiti njegovo povlačenje sa tržišta.

U slučaju iz stava 1 ovog člana Agencija, bez odlaganja, obavještava Evropsku komisiju i Agenciju Evropske unije za željeznice (u daljem tekstu: ERA) o preduzetim mjerama uz navođenje razloga neusaglašenosti sastavnih djelova interoperabilnosti zbog:

- 1) neispunjavanja osnovnih zahtjeva;
- 2) nepravilne primjene TSI;
- 3) neadekvatnosti TSI.

Ako se utvrdi da su deklaracije nepropisno sastavljene, Agencija će privremeno zabraniti stavljanje na tržište sastavnih djelova interoperabilnosti do usaglašavanja deklaracije od strane proizvođača ili njegovog ovlašćenog zastupnika.

Ako se deklaracija ne može usaglasiti, Agencija će ograničiti ili zabraniti stavljanje na tržište sastavnih djelova interoperabilnosti, odnosno naložiti njihovo povlačenje sa tržišta.

Rješenje o preduzetim mjerama iz stava 1 ovog člana, Agencija dostavlja licu koje je izdalo deklaraciju o usaglašenosti i prijavljenom tijelu koje je izdalo sertifikat o usaglašenosti.

## **Slobodno kretanje podсистema**

### **Član 23**

Ne može se zabranjivati, ograničavati ili ometati izgradnja, puštanje u rad i eksploatacija strukturnih podсистema koji čine dio željezničkog sistema i ispunjavaju osnovne zahtjeve, a posebno se ne može zahtijevati ponovno obavljanje provjera koje su već izvršene:

- 1) u okviru postupka za sticanje deklaracije o verifikaciji;
- 2) u državama članicama Evropske unije ili državama ugovornicama OTIF, u cilju verifikacije usklađenosti sa identičnim zahtjevima u identičnim radnim uslovima.

Dodatne provjere se mogu zahtijevati samo kada Agencija, pregledom dokumentacije u postupku izdavanja dozvole za korišćenje, utvrdi da strukturni podsistem nije u cjelini usklađen sa odredbama ovog zakona i ne ispunjava sve osnovne zahtjeve.

### **Puštanje u rad podsistema**

#### **Član 24**

Strukturni podsistemi mogu se pustiti u rad samo ako su projektovani, izgrađeni i ugrađeni, tako da su ispunjeni osnovni zahtjevi kada se integrišu u željeznički sistem, pri čemu se naročito provjerava:

- 1) tehnička usklađenost podsistema sa sistemom u koji se integrišu, utvrđena na osnovu zakona, odnosno TSI;
- 2) bezbjedna integracija podsistema primjenom metoda za ocjenu i procjenu rizika.

Tehničke i druge uslove za projektovanje, građenje i rekonstrukciju željezničke pruge, postrojenja, objekata i uređaja na pruzi propisuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za uređenje prostora i izgradnju objekata.

Opterećenja željezničkih mostova i propusta, normativi za projektovanje, građenje, rekonstrukciju i sanaciju željezničkih mostova i propusta, tehničke uslove za termičku obradu skretničkih djelova i način izvođenja radova u zemljanom trupu propisuje Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost organa državne uprave nadležnog za uređenje prostora i izgradnju objekata.

### **Postupak za izdavanje deklaracije o provjeri podsistema**

#### **Član 25**

Postupak za izdavanje deklaracije o provjeri podsistema je postupak ocjenjivanja usaglašenosti u kome ovlašćeno, odnosno prijavljeno tijelo provjerava i potvrđuje da podsistem ispunjava osnovne zahtjeve i da je u skladu sa TSI.

Radi izdavanja deklaracije o provjeri podsistema podnosilac zahtjeva određuje prijavljeno tijelo koje će izvršiti provjeru podsistema.

Podnosilac zahtjeva može biti naručilac ili proizvođač ili njihov ovlašćeni zastupnik.

Prijavljeno tijelo vrši provjeru podsistema, ili određenih djelova podsistema, u sljedećim fazama:

- 1) fazi projektovanja, uključujući provjeru tipa i faza proizvodnje za cjelokupan podsistem ili za bilo koji dio podsistema na koji se podnosilac zahtjeva odlučio;
- 2) izgradnji podsistema, uključujući posebno građevinske radove, proizvodnju, sklapanje sastavnih djelova i podešavanje cijelog podsistema;
- 3) finalno ispitivanje podsistema i njegovo prihvatanje prije puštanja u rad.

Prijavljeno tijelo, na osnovu raspoloživih informacija u odgovarajućim TSI i informacija upisanih u registre iz čl. 41 i 43 ovog zakona, vrši i provjeru interfejsa, odnosno provjeru i ocjenjivanje postupaka projektovanja i proizvodnje tog podsistema, kao i usklađenost predmetnog podsistema sa sistemom u koji se ugrađuje.

Svako prijavljeno tijelo koje učestvuje u provjeri podsistema sastavlja tehničku dokumentaciju koja opisuje obim njegovih aktivnosti.

Podnosilac zahtjeva dužan je da objedini tehničku dokumentaciju koja se prilaže uz deklaraciju o provjeri podsistema.

Tehnička dokumentacija iz stava 7 ovog člana sadrži podatke o karakteristikama, uslovima, ograničenjima korišćenja i uputstva za rukovanje, praćenje, podešavanje i održavanje podsistema i, po potrebi, druga dokumenta kojima se potvrđuje usaglašenost sastavnih djelova interoperabilnosti.

Deklaracija o provjeri podsistema sačinjava se nakon izdavanja sertifikata o provjeri tog podsistema.

U deklaraciji o provjeri podsistema naručilac ili proizvođač ili njihov ovlašćeni zastupnik izjavljuje da podsistem ispunjava zahtjeve utvrđene zakonom, odnosno TSI, što potvrđuje svojim potpisom i pod svojom isključivom odgovornošću.

U slučaju modifikacije podsistema obuhvaćenog sertifikatom o provjeri, prijavljeno tijelo sprovodi samo ispitivanja i testiranja koja su relevantna i nužna, odnosno ocjena se odnosi samo na djelove podsistema koji su promijenjeni i njihove interfejse prema nepromijenjenim djelovima podsistema.

U slučaju obnove ili unapređenja podsistema koje za posljedicu ima izmjenu tehničke dokumentacije i koje utiče na validnost već sprovedenih postupaka provjere, naručilac ili proizvođač ili njihov ovlašćeni zastupnik procjenjuje potrebu za izdavanje nove deklaracije o provjeri.

Prijavljeno tijelo može izdati sertifikat o provjeri za seriju podsistema ili određenih djelova tih podsistema, ako je to utvrđeno TSI.

Prijavljeno tijelo može, na zahtjev naručioca, proizvođača ili njihovog ovlašćenog zastupnika, izdati prelaznu izjavu o provjeri (u daljem tekstu: PIP) za fazu projektovanja (uključujući ispitivanje tipa) ili fazu proizvodnje cijelog podsistema ili za bilo koji dio podsistema.

U slučajevima iz stava 14 ovog člana, naručilac, proizvođač ili njihov ovlašćeni zastupnik sačinjava deklaraciju koja prati PIP.

Sertifikati o provjeri podsistema koje su izdala prijavljena tijela iz država članica Evropske unije ili država potpisnica OTIF-a priznaju se u Crnoj Gori.

Prijavljenom tijelu koje vrši provjeru podsistema mora se omogućiti pristup svim gradilištima, skladištima, proizvodnim pogonima, postrojenjima za prefabrikaciju i ispitivanje i drugim objektima i dati na uvid sva potrebna dokumentacija koja se odnosi na podsistem.

Prijavljeno tijelo nakon izvršene provjere izdaje sertifikat o provjeri podsistema i vrši periodične provjere radi usaglašenosti proizvodnje podsistema sa tehničkom dokumentacijom iz st. 4 i 5 ovog člana i izdaje naručiocu izvještaj o izvršenoj provjeri.

Prijavljeno tijelo periodično sačinjava i objavljuje informacije na svojoj internet stranici o:

- 1) primljenim zahtjevima za verifikaciju podsistema i njihovih djelova;
- 2) zahtjevima za ocjenu usaglašenosti ili pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti;
- 3) odobrenim ili odbijenim zahtjevima za izdavanje prelazne izjave o provjeri;
- 4) odobrenim ili odbijenim zahtjevima za izdavanje sertifikata o usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu;
- 5) odobrenim ili odbijenim zahtjevima za izdavanje sertifikata o provjeri podsistema.

Ministarstvo imenuje tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti i za postupak provjere podsistema iz reda privrednih društava, ustanova ili drugih pravnih lica koja ispunjavaju uslove iz člana 45 ovog zakona.

Organ državne uprave nadležan za akreditaciju, na prijedlog Ministarstva, vrši prijavljivanje tijela iz stava 20 ovog člana Evropskoj komisiji, državama članicama Evropske unije i Generalnom sekretaru OTIF-a.

Tijelu za ocjenu usaglašenosti koje ne ispunjava uslove iz člana 45 ovog zakona oduzima se odobrenje, o čemu se obavještavaju organi i države iz stava 21 ovog člana.

Postupak i metode za provjeru podsistema, tehničku dokumentaciju koja se prilaže uz deklaraciju o provjeri podsistema i sadržinu deklaracije o provjeri podsistema utvrđuje Agencija.

### **Usaglašenost podsistema sa TSI i nacionalnim željezničkim tehničkim propisima**

#### **Član 26**

Strukturni podsistemi koji su obuhvaćeni deklaracijom o provjeri smatraju se interoperabilnim i usklađenim sa osnovnim zahtjevima.

Provjera interoperabilnosti strukturnog podsistema u pogledu osnovnih zahtjeva vrši se u skladu sa TSI, ukoliko su objavljeni.

Željeznički tehnički propisi za ispunjavanje osnovnih zahtjeva, primjenjuju se u sljedećim slučajevima:

1) ako TSI ne obuhvataju ili ne obuhvataju u potpunosti određene aspekte koji odgovaraju osnovnim zahtjevima, uključujući otvorena pitanja;

2) ako se ne primjenjuju jedan ili više TSI ili njihovi dijelovi u skladu sa članom 16 stav 1 ovog zakona;

3) ako specifični slučaj zahtijeva primjenu tehničkih propisa koji nisu obuhvaćeni odgovarajućim TSI;

4) ako željeznički tehnički propisi opisuju postojeće sisteme u cilju ocjenjivanja tehničke usklađenosti vozila sa mrežom;

5) ako za željezničke mreže i vozila nije obavezna primjena TSI ili nisu obuhvaćeni TSI;

6) kao nužna hitna privremena preventivna mjera, posebno nakon nesreća.

Tehničke propise iz stava 3 ovog člana donosi Ministarstvo.

### **Prijavljivanje propisa iz oblasti interoperabilnosti**

#### **Član 27**

Evropskoj komisiji i ERA prijavljuju se sljedeći propisi:

1) važeći željeznički tehnički propisi;

2) svaka izmjena važećih propisa;

3) propisi koji će se primjenjivati kada se podnese novi zahtjev za odstupanje od primjene TSI u skladu sa članom 18 ovog zakona.

Novi željeznički tehnički propisi donose se u sljedećim slučajevima:

1) kada TSI ne ispunjava u potpunosti osnovne zahtjeve;

2) kao hitnu preventivnu mjeru, naročito poslije nesreće.

Nacrt novog propisa podnosi se ERA i Evropskoj komisiji najmanje dva mjeseca prije njegovog stupanja na snagu, sa obrazloženjem razloga za njegovu donošenje.

Novi propis nakon donošenja Agencija dostavlja organu državne uprave nadležnom za tehničke propise radi prijavljivanja ERA i Evropskoj komisiji.

### **Postupak provjere podsistema i deklaracija o provjeri podsistema na koje se primjenjuju željeznički tehnički propisi**

#### **Član 28**

Ocjenjivanje usaglašenosti i pogodnosti za upotrebu sastavnih dijelova interoperabilnosti vrši ovlašćeno tijelo ili prijavljeno tijelo koje ovlasti Ministarstvo, na osnovu zahtjeva proizvođača ili njegovog ovlašćenog zastupnika i izdaje sertifikat o provjeri podsistema ili njegovog dijela kojim potvrđuje da je podsistem ili njegov dio usaglašen sa zakonom.

U slučaju primjene željezničkih tehničkih propisa koji se odnose na podsisteme koji čine željezničko vozilo, ovlašćeno tijelo podijeliće sertifikat na dva dijela:

1) dio koji sadrži upućivanje na željezničke tehničke propise koji se isključivo odnose na tehničku usklađenost vozila i mreže;

2) dio koji se odnosi na sve ostale nacionalne propise.

U slučaju primjene željezničkih tehničkih propisa, dokumentacija koju je sastavilo ovlašćeno tijelo prilaže se uz deklaraciju o provjeri podsistema sa tehničkom dokumentacijom koja sadrži podatke relevantne za ocjenu usaglašenosti podsistema sa tim propisima.

Imenovano tijelo vodi evidenciju o izdatim sertifikatima o provjeri podsistema, koja sadrži:

1) broj izdatog sertifikata;

2) naziv pravnog lica kome je izdat sertifikat;

3) naziv podsistema za koji se izdaje sertifikat;

4) datum izdavanja sertifikata;

5) rok važenja sertifikata.

### **Neusklađenost podsistema sa osnovnim zahtjevima**

#### **Član 29**

U slučaju sumnje da strukturni podsistem za koji je izdata deklaracija o provjeri podsistema nije u potpunosti u skladu sa ovim zakonom i ne ispunjava uslove iz člana 14 ovog zakona, Agencija može da zahtijeva od lica koje je izdalo deklaraciju o provjeri podsistema dopunsku provjeru i kontrolu podsistema.

O zahtjevu za dopunske provjere i kontrole, Agencija odmah obavještava Evropsku komisiju, uz obrazloženje u kojem se navodi da li je neusklađenost posljedica neusaglašenosti sa zahtjevima utvrđenim članom 14 ovog zakona ili sa TSI, kao i da li su nepravilno primijenjeni TSI.

Ako se dopunskim kontrolama i provjerama iz stava 1 ovog člana utvrdi da podsistem nije usaglašen sa ovim zakonom, Agencija nalaže da se podsistem uskladi sa osnovnim zahtjevima, u suprotnom oduzeće dozvolu za korišćenje podsistema.

Sastavni djelovi interoperabilnosti, elementi podsistema i podsistemi koji su usaglašeni sa standardima ili njihovim djelovima smatraju se usaglašenim sa osnovnim zahtjevima obuhvaćenim tim standardima ili njihovim djelovima.

### III. DOZVOLA ZA KORIŠĆENJE PODSISTEMA

#### 1. Dozvola za korišćenje stabilnih podsistema

##### Način izdavanja dozvole za korišćenje stabilnih podsistema

###### Član 30

Stabilni podsistemi mogu se pustiti u rad ako ispunjavaju osnovne zahtjeve u pogledu projektovanja, izgradnje i ugradnje i ako imaju dozvolu za korišćenje stabilnih podsistema.

Dozvolu iz stava 1 ovog člana, na osnovu podnijetog zahtjeva, izdaje Agencija.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija koja uključuje dokaze o:

- 1) deklaracijama o provjeri iz člana 25, odnosno člana 28 ovog zakona;
- 2) tehničkoj usklađenosti podsistema sa željezničkim sistemom u koji se integrišu, utvrđenoj na osnovu zakona, odnosno TSI;
- 3) bezbjednoj integraciji podsistema, utvrđenoj na osnovu zakona, odnosno TSI i zajedničkih bezbjednosnih metoda utvrđenih ovim zakonom.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, ukoliko se projekat realizuje fazno, odnosno po dionicama, strukturni podsistem se može pustiti u rad na osnovu dozvole za korišćenje sa rokom važenja do godinu dana.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, dokumentacija o usaglašenosti sa odgovarajućim TSI dostavlja se po završetku svih radova na kompletnoj pruzi, a prije izdavanja dozvole za korišćenje stabilnog podsistema.

Agencija u roku od mjesec dana od dana prijema zahtjeva iz stava 2 ovog člana obavještava podnosioca zahtjeva da je dokumentacija potpuna ili traži odgovarajuće dodatne informacije, za čije dostavljanje određuje razuman rok.

Dozvola za korišćenje stabilnih podsistema ili rješenje o odbijanju izdaju se na osnovu podnijetog zahtjeva u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Agencija mora obrazložiti odluku o odbijanju zahtjeva za dozvolu za puštanje u rad stabilnih postrojenja.

U roku od mjesec dana od prijema negativne odluke, podnosilac zahtjeva može podnijeti zahtjev Savjetu Agencije da preispita odluku, uz obavezno obrazloženje.

Zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje mogu da podnesu proizvođač ili njegov ovlašćeni zastupnik u Crnoj Gori, odnosno upravljač infrastrukture ili naručilac.

O izdatim dozvolama za korišćenje stabilnih postrojenja Agencija vodi evidenciju koja sadrži:

- 1) broj dozvole;
- 2) naziv i sjedište pravnog lica kome je izdata dozvola;
- 3) naziv podsistema za koji se izdaje dozvola;
- 4) ograničenja u pogledu korišćenja;
- 5) datum izdavanja dozvole.

Za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 12 ovog člana utvrđuje Agencija.

Način izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana, bližu dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole, sadržinu i način numeracije dozvole za korišćenje propisuje Agencija.

#### 2. Dozvola za korišćenje mobilnih podsistema

##### Izdavanja dozvole za korišćenje mobilnih podsistema

###### Član 31

Mobilni podsistemi mogu se pustiti u rad samo ako su projektovani, izgrađeni i ugrađeni tako da su ispunjeni osnovni zahtjevi i ako imaju dozvolu za korišćenje mobilnih podsistema.

Podnosilac zahtjeva obezbjeđuje odgovarajuću deklaraciju o provjeri.

Dozvolu iz stava 1 ovog člana, na osnovu podnijetog zahtjeva, izdaje Agencija.

Za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje Agencija.

Način izdavanja dozvole iz stava 1 ovog člana, bližu dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole, sadržinu i način numeracije dozvole za korišćenje propisuje Agencija.

##### Dozvola za korišćenje podsistema koji nisu usaglašeni sa TSI

###### Član 32

Dozvolu za korišćenje podsistema koji nisu usaglašeni sa TSI u trenutku njihovog puštanja u rad, uključujući i podsisteme za koje važe odstupanja, izdaje Agencija, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) podsistemi su usklađeni sa nacionalnim željezničkim tehničkim propisima, odnosno UIC propisima i EU standardima, ukoliko za neki podsistem ne postoje nacionalni željeznički tehnički propisi i standardi;
- 2) podsistemi ispunjavaju osnovne zahtjeve koji se na njih odnose;
- 3) priložena je dokumentacija o sprovedenom postupku provjere strukturnih podsistema.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se samo za mrežu pruga Crne Gore.

Provjeru podsistema iz stava 1 ovog člana sprovodi ovlašćeno tijelo u skladu sa članom 21 ovog zakona.

##### Dozvola za tip vozila

###### Član 33

Vozila koja se registruju u Crnoj Gori, bez obzira na proizvođača, moraju da imaju dozvolu za tip vozila.

Dozvolu za tip vozila izdaje Agencija rješenjem.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, dozvola za tip vozila koje je potpuno usklađeno sa odgovarajućim TSI, a koju je izdao nadležni organ države članice Evropske unije ili nadležni organ države članice OTIF-a, važi u Crnoj Gori.

Agencija vodi evidenciju o izdatim dozvolama za tip vozila koja sadrži:

- 1) broj dozvole;
- 2) naziv pravnog lica kome je izdata dozvola;
- 3) naziv tipa vozila;
- 4) naziv proizvođača vozila;
- 5) datum izdavanja dozvole.

U slučaju izmjena TSI i nacionalnih željezničkih tehničkih propisa na osnovu kojih je izdata dozvola za tip vozila, Agencija odlučuje o potrebi izmjene dozvole ili izdavanja nove.

U slučaju izdavanja novih dozvola za tip vozila provjera se vrši samo za dijelove propisa koji su promijenjeni.

Ako je zahtjev za izdavanje dozvole za tip vozila podnjet i u drugim državama, Agencija saraduje sa tijelima za bezbjednost na željeznici tih država radi pojednostavljenja postupka za izdavanje dozvole.

Dozvola za tip vozila koja su namijenjena međunarodnom saobraćaju izdaje se i na engleskom, francuskom ili njemačkom jeziku.

Sve promjene odobrenog tipa vozila analiziraju se sljedeći način:

1) ako promjena ne odstupa od tehničke dokumentacije priložene deklaraciji o provjeri podsistema, ne sprovodi se nova provjera, a prvobitne deklaracije o provjeri podsistema i dozvole za tip vozila se ne mijenjaju;

2) ako promjena odstupa od tehničke dokumentacije priložene deklaraciji o provjeri podsistema zbog koje mogu da budu potrebne nove provjere, a koja nema uticaj na osnovne projektovane karakteristike tipa vozila, nije potrebna nova dozvola za tip vozila;

3) promjena osnovnih projektovanih karakteristika tipa vozila zbog koje nije potrebna nova dozvola u skladu sa članom 40 stav 3 ovog zakona;

4) promjena zbog koje je potrebna nova dozvola u skladu sa kriterijumima iz člana 40 stav 3 ovog zakona.

U slučaju promjena iz stava 9 tač. 1 i 2 ovog člana, tehnička dokumentacija priložena deklaraciji o provjeri podsistema mora da se ažurira, a nosilac dozvole za tip vozila mora na zahtjev Agencije da dostavi odgovarajuće informacije.

U slučaju promjene iz stava 9 tačka 3 ovog člana, nosilac dozvole za tip vozila dužan je da izradi novu verziju tipa vozila ili novu verziju varijante tipa vozila i da Agenciji dostavi odgovarajuće informacije.

Agencija prijavljuje ERA nove verzije tipa vozila ili nove verzije varijante tipa vozila radi unosa u Evropski registar vozila.

Ako lice koje vrši promjenu nije nosilac dozvole za tip vozila, a promjene postojećeg tipa vozila obuhvataju i promjene iz stava 9 tač. 2, 3 i 4 ovog člana, primjenjuje se sljedeće:

1) lice koje upravlja promjenom dužno je da izradi novi tip vozila i podnese zahtjev za odobrenje novog tipa vozila;

2) zahtjev za odobrenje za novi tip vozila može da bude zasnovan na postojećem tipu vozila, a dozvola za korišćenje vozila izdaje se na osnovu deklaracije o usaglašenosti sa odobrenim novim tipom vozila.

Način i uslove za izdavanje dozvole za tip vozila, dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za tip vozila, sadržinu i obrazac deklaracije o usaglašenosti sa tipom vozila i sadržinu i obrazac dozvole za tip vozila propisuje Agencija.

## **Dozvola za korišćenje vozila koja su usaglašena sa TSI**

### **Član 34**

Dozvolu za korišćenje vozila koja su usaglašena sa TSI izdaje Agencija, ako:

1) svi strukturni podsistemi od kojih se vozilo sastoji imaju dozvolu za korišćenje bez dodatnih provjera;

2) je za vozilo izdata deklaracija o provjeri u skladu sa članom 25 ovog zakona, prije izdavanja dozvole vrši se provjera:

a) tehničke usklađenosti relevantnih podsistema vozila i njihovu bezbjednu integraciju,

b) tehničke usklađenosti vozila i mreže na kojoj će saobraćati,

c) usklađenosti sa željezničkim tehničkim propisima;

3) je za vozilo izdata deklaracija o usaglašenosti sa odobrenim tipom vozila.

Agencija izdaje dozvolu za korišćenje vozila koja su usaglašena sa TSI, bez dodatnih provjera.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija koja sadrži:

1) dokaze o izvršenoj provjeri svih podsistema od kojih se vozilo sastoji, odnosno sertifikate o provjeri i deklaracije o provjeri u skladu sa članom 25 ovog zakona;

2) dokaze o tehničkoj usklađenosti podsistema od kojih se vozilo sastoji, utvrđenoj na osnovu zakona, odnosno TSI;

3) dokaze o bezbjednoj integraciji podsistema od kojih se vozilo sastoji, utvrđenoj na osnovu zakona, odnosno TSI i zajedničkih bezbjednosnih metoda utvrđenih ovim zakonom;

4) dokaze o tehničkoj usklađenosti vozila sa željezničkom infrastrukturom Crne Gore;

5) deklaraciju podnosioca zahtjeva o usaglašenosti sa odobrenim tipom vozila.

U dozvoli iz stava 1 ovog člana navodi se:

1) područje upotrebe;

2) vrijednosti parametara utvrđenih zakonom, odnosno TSI za provjeru tehničke usklađenosti između vozila i područja upotrebe;

3) usklađenost vozila sa zakonom, odnosno TSI koji se odnose na parametre iz tačke 2 ovog stava;

4) uslovi za korišćenje vozila i druga ograničenja.

Za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Agencija.

Način i uslove za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana, dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje i sadržinu dozvole za korišćenje utvrđuje Agencija.

## **Dodatna dozvola za korišćenje vozila koja su usaglašena sa TSI**

### **Član 35**

Vozila za koja je izdata dozvola za korišćenje u drugoj državi, koja su potpuno usaglašena sa svim TSI uključujući sve podsisteme i ne predstavljaju specifične slučajeve, otvorena pitanja ili odstupanja od primjene TSI koja se odnose na tehničku usklađenost vozila i mreže, ne podliježu izdavanju dodatne dozvole za korišćenje, pod uslovom da se upotrebljavaju na mreži koja je usaglašena sa TSI ili pod uslovima navedenim u odgovarajućim TSI.

Za vučna vozila za koja je izdata dozvola za korišćenje u drugim državama, ako se ne upotrebljavaju na mreži koja je usaglašena sa TSI ili pod uslovima datim u TSI, Agencija izdaje dodatne dozvole za korišćenje tih vozila u Crnoj Gori.

Dodatna dozvola iz stava 2 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana Agenciji se dostavlja dokumentaciju o vozilu i mreži pruga na kojoj će se koristiti, a koja sadrži:

- 1) dozvolu za korišćenje izdatu u drugoj državi;
- 2) primjerak tehničke dokumentacije o vozilu sa deklaracijom o provjeri, a za vozila opremljena registrujućim uređajima, informacije o postupku prikupljanja podataka, načinu čitanja i procjene, ako te informacije nijesu usklađene sa TSI;
- 3) evidencije o održavanju vozila i, prema potrebi, tehničke izmjene izvršene nakon izdavanja dozvole za korišćenje;
- 4) dokaze o tehničkim i eksploatacionim karakteristikama koji pokazuju da je vozilo usklađeno sa infrastrukturom i stabilnim postrojenjima, uključujući klimatske uslove, sistem napajanja energijom, sistem kontrole, upravljanja i signalizacije, širinu kolosijeka i profile, maksimalnu dopuštenu masu po osovini i ostala ograničenja mreže.

Prilikom izdavanja dodatne dozvole Agencija provjerava tehničku usklađenost vozila i mreže, otvorena pitanja i specifične slučajeve određene u TSI, radi utvrđivanja usklađenosti.

Agencija može tražiti dostavljanje dodatnih informacija, analizu rizika ili sprovođenje ispitivanja na mreži radi provjere dokumentacije iz stava 4 ovog člana.

Upravljač infrastrukture je dužan da obezbijedi ispitivanje vozila na mreži u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva i sačini izvještaj o sprovođenju ispitivanja, koji dostavlja Agenciji.

Agencija izdaje dozvolu iz stava 2 ovog člana u roku od dva mjeseca nakon dostavljanja dokumenata iz stava 3 ovog člana, odnosno 30 dana od dana dostavljanja dodatnih informacija, rezultata analize rizika ili rezultata ispitivanja.

Za izdavanje dodatne dozvole plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 9 ovog člana utvrđuje Agencija.

Način i uslove za izdavanje dozvole iz stava 2 ovog člana i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje utvrđuje Agencija.

## **Dozvola za korišćenje vozila koja nijesu usaglašena sa TSI**

### **Član 36**

Dozvolu za korišćenje vozila koja se registruju u Crnoj Gori, a nijesu usaglašena sa TSI u trenutku njihovog puštanja u rad, ili se na njih primjenjuju odredbe člana 18 st. 1 i 2 ovog zakona, izdaje Agencija ako:

- 1) su podsistemi usklađeni sa željezničkim tehničkim propisima i standardima iz oblasti željezničkog saobraćaja, odnosno UIC propisima, ukoliko za neki podsistem ne postoje željeznički tehnički propisi i standardi;
- 2) podsistemi ispunjavaju osnovne zahtjeve koji se na njih odnose;
- 3) je sproveden postupak provjere u skladu sa članom 28 ovog zakona.

Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se samo za mrežu pruga Crne Gore.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija koja sadrži:

- 1) dokaze o izvršenoj provjeri svih podsistema od kojih se vozilo sastoji, odnosno sertifikate o provjeri i deklaracije o provjeri u skladu sa članom 25 ovog zakona;
- 2) dokaze o tehničkoj usklađenosti podsistema od kojih se vozilo sastoji, utvrđenoj na osnovu zakona;
- 3) dokaze o bezbjednoj integraciji podsistema od kojih se vozilo sastoji, utvrđenoj na osnovu zakona i zajedničkih bezbjednosnih metoda utvrđenih ovim zakonom;
- 4) dokaze o tehničkoj usklađenosti vozila sa željezničkom infrastrukturom;
- 5) deklaraciju podnosioca zahtjeva o usaglašenosti sa odobrenim tipom vozila.

U dozvoli iz stava 1 ovog člana navodi se:

- 1) mreža pruga na kojoj vozilo može da se koristi;
- 2) vrijednosti parametara utvrđenih zakonom, za provjeru tehničke usklađenosti između vozila i mreže;
- 3) usklađenost vozila sa zakonom, koji se odnose na parametre iz tačke 2 ovog stava;
- 4) uslovi za korišćenje vozila i druga ograničenja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za vozila koja su bila u eksploataciji do 1. januara 2025. godine i u svojini su privrednog društva registrovanog u Crnoj Gori, a za koja vlasnik odnosno imalac vozila ne može da pribavi dozvolu za korišćenje radi upisa vozila u registar željezničkih vozila Agencija izdaje dozvolu za korišćenje, pod uslovom da podnosilac zahtjeva priloži:

- 1) dokaz o vlasništvu;
- 2) tehničku dokumentaciju koja sadrži:
  - a) tehnički opis sa crtežima vozila,
  - b) osnovne tehničke i eksploatacione karakteristike,
  - c) konstruktivne crteže potrebne za održavanje,
  - d) uputstvo za korišćenje i održavanje,
  - e) katalog rezervnih dijelova;
- 3) dokaz da su vozila održavana:
  - a) izvještaj sa posljednje redovne opravke i izvještaj sa periodičnog pregleda najvišeg ranga, koji se vrši na svakih 12 mjeseci, odnosno u propisanim rokovima u dosijeu o održavanju,
  - b) ako dosije o održavanju nije formiran, izvještaj sa posljednje redovne opravke ne stariji od pet godina i izvještaj sa periodičnog pregleda najvišeg ranga prema dokumentaciji iz tačke 3 podtačke a ovog stava, kome nije istekao rok važenja,
  - c) ako je od posljednje redovne opravke prošlo manje vremena od vremena potrebnog za obavljanje narednog periodičnog pregleda najvišeg ranga, izvještaj sa posljednje redovne opravke;

4) izvještaj o izvršenom tehničkom pregledu koji sadrži pozitivno mišljenje o funkcionalnoj ispravnosti i sposobnosti vozila za bezbjednu upotrebu u saobraćaju.

Za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 6 ovog člana utvrđuje Agencija.

Način i uslove za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana, dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje dozvole za korišćenje utvrđuje Agencija.

### **Izuzeci za dodatne dozvole za korišćenje vozila**

#### **Član 37**

Dodatna dozvola za korišćenje vozila ne izdaje se:

1) za vozila za koje je izdata dodatna dozvola za korišćenje vozila u drugim državama prije donošenja TSI koja:

a) nose oznaku RIC ili RIV,

b) su odobrena za saobraćaj i obilježena u skladu sa sporazumima između željezničkih prevoznika iz Crne Gore i željezničkih prevoznika iz drugih država;

2) za polovna vozila iz tačke 1 ovog stava koja se uvoze iz inostranstva.

Sporazumi iz stava 1 tačka 1 podtačka b ovog člana i pripremu novih sporazuma kojima se uređuje konstrukcija vozila, priznavanje dozvola za korišćenje i upotreba vozila između zainteresovanih prevoznika, zaključuju se uz saglasnost Agencije.

### **Korektivne mjere u slučaju naknadnog utvrđivanja neusklađenosti**

#### **Član 38**

Kada željeznički prevoznik tokom upotrebe utvrdi da vozilo koje koristi ne ispunjava neki od osnovnih zahtjeva, preduzima potrebne korektivne mjere kako bi osigurao usklađenost tog vozila sa osnovnim zahtjevima i obavještava Agenciju o preduzetim mjerama.

Ako željeznički prevoznik ima dokaz da je neusklađenost postojala već u trenutku izdavanja dozvole za korišćenje vozila, o tome obavještava Agenciju.

Ako Agencija utvrdi prilikom nadzora da vozilo ili tip vozila, za koje je izdala dozvolu za korišćenje, ne ispunjava neki od osnovnih zahtjeva, o tome obavještava željezničkog prevoznika koji koristi to vozilo ili tip vozila i nalaže preduzimanje potrebnih korektivnih mjera.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, Agencija obavještava ERA i tijela za bezbjednost iz država članica Evropske unije i generalnog sekretara OTIF-a.

Kada korektivne mjere iz st. 1 i 3 ovog člana koje je primijenio željeznički prevoznik ne obezbjeđuju usklađenost sa osnovnim zahtjevima i ta neusklađenost dovede do ozbiljnog bezbjednosnog rizika, Agencija može da naloži privremene bezbjednosne mjere kao što je privremeno povlačenje iz upotrebe dozvole za tip vozila ili dozvole za korišćenje vozila.

Agencija u slučajevima iz stava 5 ovog člana, poslije preispitivanja djelotvornosti mjera preduzetih radi uklanjanja ozbiljnog bezbjednosnog rizika, može oduzeti ili izmijeniti dozvolu za korišćenje vozila ili dozvolu za tip vozila, kada se dokaže da u trenutku izdavanja dozvole nije bio ispunjen određeni osnovni zahtjev.

Agencija o oduzetim dozvolama za korišćenje vozila odmah obavještava ERA sa obrazloženjem odluke.

Odluka Agencije o oduzimanju dozvole za korišćenje unosi se u registar vozila iz člana 41 ovog zakona.

Agencija u slučaju oduzimanja dozvole za tip vozila podnosi prijavu za unos u Evropski registar vozila iz člana 42 ovog zakona.

Agencija obavještava sve željezničke prevoznike koji koriste vozila istog tipa kao što je vozilo ili tip koji podliježe oduzimanju dozvole.

Vozilo za koje je oduzeta dozvola za korišćenje ne smije da se koristi.

Kada se oduzme dozvola za tip vozila, vozila koja odgovaraju tom tipu ne smiju da se stavljaju na tržište, a ako su već stavljena na tržište moraju da se povuku sa tržišta.

Ako je u slučajevima iz st. 1, 2 i 3 ovog člana neusklađenost sa osnovnim zahtjevima ograničena na dio područja upotrebe predmetnog vozila i ako je ta neusklađenost postojala već u trenutku izdavanja dozvole za korišćenje, dozvola za korišćenje se mijenja tako da se iz nje isključe određeni djelovi područja upotrebe.

### **Oduzimanje i privremeno oduzimanje dozvole za korišćenje vozila**

#### **Član 39**

Dozvolu za korišćenje vozila Agencija će oduzeti ako utvrdi da:

1) vozilo više nije u skladu sa:

a) TSI ili željezničkim tehničkim propisima,

b) odstupanjima iz člana 18 ovog zakona,

c) Konvencijom o međunarodnim željezničkim prevozima (COTIF) – Dodatak C – RID;

2) imalac dozvole nije otklonio utvrđene nedostatke u propisanom roku;

3) vozilo ne ispunjava uslove utvrđene u dozvoli za korišćenje vozila.

Agencija privremeno oduzima dozvolu za korišćenje ako:

1) utvrdi da se održavanje vozila ne vrši u skladu sa dosijeom o održavanju, TSI, željezničkim tehničkim propisima i RID-om;

2) se ne stavi na uvid vozilo na zahtjev Agencije, u slučaju teškog oštećenja vozila.

Dozvola za korišćenje privremeno se oduzima do ponovnog ispunjavanja svih uslova za izdavanje dozvole.

Dozvola za korišćenje prestaje da važi u slučaju povlačenja vozila iz saobraćaja (kasacija vozila).

U slučaju povlačenja vozila iz saobraćaja, imalac vozila obavještava Agenciju najkasnije u roku od osam dana od dana povlačenja vozila.

### **Obnavljanje ili unapređenje strukturnog podsistema**

#### **Član 40**

U slučaju obnove ili unapređenja strukturnog podsistema, koji već imaju dozvolu za stavljanje na tržište, upravljač, prevoznik, naručilac ili proizvođač dužni su da Agenciji dostave dokumentaciju koja sadrži opis projekta.

Na osnovu dokumentacije iz stava 1 ovog člana, Agencija odlučuje da li obim radova na vozilu zahtijeva novu dozvolu za korišćenje strukturnog podsistema ili novu dozvolu za korišćenje vozila.

Nova dozvola za korišćenje strukturnog podsistema potrebna je uvijek kada:

1) su izmjene parametara izvan opsega prihvatljivih vrijednosti definisanih zakonom, odnosno TSI na osnovu kojih je izdata dozvola za korišćenje;

2) zbog predviđenih radova postoji opasnost od smanjenja ukupnog nivoa bezbjednosti tog podsistema;

3) to zahtijevaju odgovarajuće TSI.

Novu dozvolu iz stava 2 ovog člana Agencija izdaje u roku od četiri mjeseca od dana dostavljanja kompletne dokumentacije.

Ako se nova dozvola za korišćenje strukturnog podsistema izdaje bez primjene TSI u cijelosti, Agencija obavještava Evropsku komisiju o:

1) razlozima zbog kojih TSI nijesu u cjelosti primijenjeni;

2) tehničkim karakteristikama primijenjenim umjesto TSI;

3) tijelima koja su nadležna za provjeru podsistema.

Za promjene već odobrenog vozila koje su povezane sa zamjenom u okviru održavanja nije potrebna nova dozvola za korišćenje.

Ako lice koje vrši promjene na već odobrenom vozilu nije nosilac dozvole za tip vozila, dužno je da:

1) ocijeni odstupanja od tehničke dokumentacije koja se prilaže uz deklaraciju o provjeri podsistema;

2) utvrdi da ni jedan od kriterijuma utvrđenih u stavu 3 ovog člana nije ispunjen;

3) ažurira tehničku dokumentaciju koja se prilaže uz deklaraciju o provjeri podsistema;

4) obavijesti Agenciju o promjenama.

Agencija može u roku od četiri mjeseca od dana prijema obavještenja iz stava 7 tačka 4 ovog člana naložiti podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za korišćenje u slučaju pogrešne kategorizacije ili nepotpunih informacija.

#### IV. REGISTAR ŽELJEZNIČKIH VOZILA I INFRASTRUKTURE

##### Registar željezničkih vozila

###### Član 41

Agencija vodi registar željezničkih vozila u elektronskom obliku.

Imaoci vozila za koja je izdata dozvola za korišćenje dužni su da prije prve upotrebe vozila Agenciji podnesu zahtjev za upis u registar iz stava 1 ovog člana.

Ako dođe do promjene podataka upisanih u registar vozila, do uništenja vozila ili odluke o brisanju vozila iz registra iz stava 1 ovog člana, imalac vozila dužan je da, u roku od osam dana od dana nastanka promjene obavijesti Agenciju.

Za upis u registar vozila plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje Agencija.

Pristup registru vozila mora biti omogućen tijelu za istraživanje željezničkih nesreća, željezničkim prevoznicima i upravljačima infrastrukture, kao i licima ili organizacijama koji registruju vozila ili koji su ovlašćeni za pristupanje registru.

Registar vozila sadrži:

1) EVN broj;

2) upućivanje na podatke o deklaraciji o provjeri i tijelu koje ju je izdalo deklaraciju;

3) upućivanje na podatke iz evropskog registra odobrenih tipova vozila;

4) podatke o vlasniku ili korisniku vozila;

5) podatke o ograničenju u načinu korišćenja vozila;

6) upućivanje na podatke o licu zaduženom za održavanje; i

7) druge podatke.

Bliži sadržaj i način vođenja registra vozila propisuje Ministarstvo.

##### Evropski registar vozila

###### Član 42

Podatke o izdatim dozvolama za tipove vozila, Agencija dostavlja ERA, radi unošenja u Evropski registar vozila.

Podaci iz stava 1 ovog člana, za svaki tip vozila, obuhvataju:

1) tehničke karakteristike tipa vozila, u skladu sa TSI;

2) naziv proizvođača;

3) datume, naziv država koje su naknadno izdale dozvole za taj tip vozila, uključujući ograničenja i oduzimanje dozvola.

U slučaju oduzimanja dozvole za tip vozila, Agencija obavještava ERA radi ažuriranja registra.

##### Registar infrastrukture

###### Član 43

Registar infrastrukture (u daljem tekstu: RINF) sadrži glavne karakteristike fiksnih podsistema ili dijela podsistema infrastrukture, energija i kontrola, upravljanje i signalizacija.

RINF sadrži podatke o željezničkoj mreži od značaja za:

1) projektovanje podsistema željezničkih vozila i utvrđivanje karakteristika infrastrukture za predviđeno korišćenje željezničkih vozila;

2) obezbjeđenje tehničke usklađenosti fiksnih podsistema i njihovih interfejsa sa mrežom u koju je podsystem ugrađen;

3) praćenje napretka interoperabilnosti željezničke mreže;

4) utvrđivanje usklađenosti vozova sa prugama koji omogućava da željeznički prevoznici da koriste vozila i sastavljaju vozove u skladu sa karakteristikama pruge na kojoj će voziti.

RINF uspostavlja i vodi Agencija u elektronskoj formi, na osnovu podataka upravljača infrastrukture.

Upravljač infrastrukture je odgovoran za dostavljanje i ažuriranje podataka za RINF.  
Podatke iz RINF Agencija dostavlja ERA.  
Sadržaj RINF, format podataka, arhitekturu informacionog sistema koji podržava RINF, korišćenje RINF i rokove za dostavljanje podataka za formiranje RINF propisuje Ministarstvo.

## V. TIJELA ZA OCJENJIVANJE USAGLAŠENOSTI

### Prijavljena i ovlaštena tijela

#### Član 44

Tijela za ocjenjivanje usaglašenosti su prijavljena tijela (engl. *Notified Body*) i ovlaštena tijela (engl. *Designated Body*).  
Prijavljeno tijelo je pravno lice koje obavlja poslove ocjenjivanja usaglašenosti propisane TSI za koje je prijavljeno koje neposredno obavlja te poslove ili se ti poslovi obavljaju u njegovo ime i pod njegovom odgovornošću.

Ovlašteno tijelo je pravno lice koja obavlja poslove ocjenjivanja usaglašenosti za koje je ovlašteno, u skladu sa zakonom.

### Uslovi koje mora da ispunjava prijavljeno tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti

#### Član 45

Za svaki posebni postupak ocjenjivanja usaglašenosti i svaku vrstu proizvoda za koje je prijavljeno, prijavljeno tijelo mora da ima:

1) potrebno osoblje sa tehničkim znanjem i dovoljnim i odgovarajućim iskustvom za obavljanje poslova ocjenjivanja usaglašenosti;

2) odgovarajuće opise postupaka u skladu sa kojima se ocjenjivanje usaglašenosti sprovodi, i kojima se osigurava transparentnost i sposobnost primjene tih postupaka, kao i uspostavljena pravila i postupaka za odvajanje poslova koje obavlja kao prijavljeno tijelo od drugih aktivnosti;

3) odgovarajuće postupke za obavljanje aktivnosti u zavisnosti od veličine privrednog društva, sektora u kojem djeluje, njegove strukture, stepena složenosti tehnologije proizvoda ili serijske prirode proizvodnog procesa;

4) sredstva potrebna za obavljanje tehničkih i administrativnih poslova za ocjenjivanje usaglašenosti i pristup potrebnoj opremi ili postrojenjima.

Prijavljeno, odnosno ovlašteno tijelo mora da bude osigurano od odgovornosti za pričinjenu štetu, osim u slučaju ako je odgovornost preuzela država ili je država direktno odgovorna za ocjenjivanje usaglašenosti.

Podaci koji se dobiju tokom postupka provjere su poslovna tajna, a osoblje koje sprovodi postupak ocjenjivanja usaglašenosti odnosno postupak provjere dužno je da čuva tajnost podataka koje dobije tokom obavljanja postupka provjere, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Tijela koja su prijavljena za ocjenjivanje usaglašenosti infrastrukturnog dijela i/ili dijela u vozilu, a koji se odnose na podsisteme kontrola, upravljanje i signalizacija treba da učestvuju u aktivnostima grupe za Evropski sistem za upravljanje željezničkim saobraćajem (ERTMS) Evropske unije ili obezbjeđuju da njihovo osoblje koje sprovodi ocjenjivanje usaglašenosti bude obaviješteno o tim aktivnostima.

### Nepriistrasnost prijavljenog tijela

#### Član 46

Prijavljeno tijelo ima svojstvo eksternog tijela i nezavisno je od organizacije ili proizvođača čiji proizvod ocjenjuje.

Tijelo koje pripada poslovnoj asocijaciji ili strukovnom savezu koje predstavlja privredna društva uključena u projektovanje, proizvodnju, isporuku, sklapanje, upotrebu ili održavanje proizvoda koje to tijelo ocjenjuje smatra se tijelom za ocjenjivanje usaglašenosti samo pod uslovom ako je dokazana njegova nezavisnost i nepostojanje sukoba interesa.

Prijavljeno tijelo, njegovo rukovodstvo i osoblje odgovorno za sprovođenje ocjenjivanja usaglašenosti ne smiju biti projektant, proizvođač, dobavljač, ugrađivač, kupac, vlasnik, korisnik ili održavalac proizvoda koje ocjenjuju, kao ni ovlašćeni zastupnik bilo koje od tih stranaka.

Prijavljeno tijelo, njegovo rukovodstvo i osoblje odgovorno za sprovođenje ocjenjivanja usaglašenosti ne smiju biti direktno uključeni u projektovanje, proizvodnju ili izgradnju, stavljanje na tržište, ugrađivanje, upotrebu ili održavanje proizvoda čiju usaglašenost ocjenjuju i ne smiju predstavljati strane koje učestvuju u tim aktivnostima, ni učestvovati u bilo kojoj aktivnosti kojom se narušava nezavisnost njihove procjene ocjenjivanja usaglašenosti za koje su prijavljeni, a naročito u pogledu savjetovanja.

Prijavljeno tijelo i njegovo osoblje treba da sprovode ocjenjivanje usaglašenosti na najvišem stepenu profesionalnosti i potrebne tehničke stručnosti za određeno područje, bez pritiska i podsticaja, a naročito finansijskih, koji bi mogli uticati na njihovu procjenu ili rezultate njihove ocjene usaglašenosti.

### Osoblje prijavljenog tijela

#### Član 47

Osoblje odgovorno za sprovođenje aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti treba da ima:

1) dobru tehničku i stručnu osposobljenost kojom su obuhvaćene sve aktivnosti ocjenjivanja usaglašenosti za koje je tijelo za ocjenjivanje usaglašenosti prijavljeno;

2) odgovarajuće poznavanje zahtjeva za ocjenjivanje koje sprovode i odgovarajuće ovlaštenje za sprovođenje tih ocjenjivanja;

3) odgovarajuće znanje o osnovnim zahtjevima, primijenjenim harmonizovanim standardima i odredbama međunarodnog prava;

4) sposobnost izrade potvrda, zabilješki i izvještaja kojima se dokazuje da su ocjenjivanja sprovedena.

## **Ugovor sa podizvođačima prijavljenih tijela**

### **Član 48**

Prijavljeno tijelo može zaključiti ugovor sa podizvođačem za određene poslove ocjenjivanja usaglašenosti ili te poslove može obaviti njegov ogranak, pod uslovom da ispunjavaju uslove iz člana 47 ovog zakona, uz saglasnost podnosioca zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti.

Prijavljeno tijelo preuzima punu odgovornost za poslove koje obavljaju podizvođači ili ogranci, bez obzira na to gdje im je sjedište.

## **Akreditovana interna tijela**

### **Član 49**

Podnosioci zahtjeva za ocjenjivanje usaglašenosti mogu angažovati akreditovana interna tijela za ocjenjivanje usaglašenosti u skladu sa modulima CA1 i CA2, za postupke koji su propisani jedinstvenim tehničkim propisima koje donosi OTIF.

Interno tijelo iz stava 1 ovog člana je organizacioni dio podnosioca zahtjeva koji ne učestvuje u projektovanju, proizvodnji, isporuci, ugradnji, upotrebi ili održavanju proizvoda koje ocjenjuje.

Akreditovano interno tijelo treba da ispunjava sljedeće zahtjeve:

- 1) akreditovano je od strane Akreditacionog tijela Crne Gore;
- 2) da su interno tijelo i njegovo osoblje prepoznatljivi kao organizacioni dio unutar privrednog društva i da imaju metode izvještavanja kojima se obezbjeđuje njihova nepristrasnost;
- 3) da interno tijelo i njegovo osoblje nijesu odgovorni za projektovanje, proizvodnju, isporuku, ugradnju, rad ili održavanje proizvoda koje ocjenjuju i da obavljaju aktivnosti na način kojim se izbjegava sukob sa nezavisnošću njihove ocjene;
- 4) da interno tijelo pruža svoje usluge samo privrednom društvu čiji je organizacioni dio.

## **Spisak prijavljenih tijela**

### **Član 50**

Dodjeljivanje identifikacionih brojeva i objavljivanje spiska prijavljenih tijela obavlja se u skladu sa odredbama OTIF-a.

## **Operativne obaveze prijavljenog tijela**

### **Član 51**

Prijavljeno tijelo sprovodi ocjenjivanje usaglašenosti u skladu sa postupcima ocjenjivanja usaglašenosti u skladu sa TSI.

Ako prijavljeno tijelo prilikom ocjene usaglašenosti utvrdi da proizvođač ne ispunjava uslove iz TSI, harmonizovanih standarda ili tehničkih specifikacija, od proizvođača zahtijeva da preduzme odgovarajuće korektivne mjere i ne izdaje sertifikat o usaglašenosti.

Ako prijavljeno tijelo tokom praćenja usaglašenosti poslije izdavanja sertifikata utvrdi da proizvod više nije u skladu sa TSI ili harmonizovanim standardima ili tehničkim specifikacijama, zahtijeva od proizvođača da preduzme odgovarajuće korektivne mjere i prema potrebi, ograničava, suspenduje ili oduzima sertifikat.

Ako korektivne mere nisu preduzete ili nemaju potreban efekat, prijavljeno tijelo može da privremeno ili trajno oduzme izdate sertifikate.

## **Ovlašćeno tijelo**

### **Član 52**

Odredbe čl. 45, 46, 47 i 51 ovog zakona primjenjuju se na ovlašćeno tijelo.

## **VI. UPRAVLJANJE BEZBJEDNOŠĆU U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU**

### **Odgovornost za bezbjednost u željezničkom saobraćaju**

#### **Član 53**

Upravljač i željeznički prevoznik odgovorni su za bezbjednost željezničkog sistema i kontrolu rizika.

Upravljač i željeznički prevoznik dužni su da sprovode potrebne mjere za kontrolu rizika i međusobno sarađuju radi ostvarivanja bezbjelog željezničkog sistema.

### **Održavanje i unapređenje bezbjednosti željezničkog saobraćaja**

#### **Član 54**

Ministarstvo, Agencija, Komisija za istraživanje nesreća (u daljem tekstu: Komisija), upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da preduzimaju mjere da se:

- 1) bezbjednost željezničkog saobraćaja u željezničkom sistemu očuva i stalno unaprjeđuje, pri čemu prioritet ima sprečavanje nesreća;
- 2) propisi za bezbjednost primjenjuju transparentno i nediskriminatory;
- 3) mjere za razvoj i poboljšanje bezbjednosti željeznice baziraju na sistemskom pristupu uzimajući u obzir razvoj međunarodnog prava i pravila, kao i napredak tehnike i nauke.

Upravljač i željeznički prevoznik odgovorni su za bezbjednu eksploataciju željezničkog sistema i kontrolu rizika, na način da sprovede potrebne mjere za kontrolu rizika, uz međusobnu saradnju, primjenjuju standarde za bezbjednost i uspostavljaju sisteme za upravljanje bezbjednošću, u skladu sa ovim zakonom.

Upravljač i željeznički prevoznik odgovorni su za bezbjednost: korisnika usluga, zaposlenih, radno angažovanih lica, kao i lica koja vrše usluge i trećih lica, za svoj dio sistema i njegovo bezbjedno funkcionisanje, uključujući i snabdijevanje materijalom, ugovaranje usluga i izvršenje ugovorenih usluga.

Odgovornost upravljača i željezničkog prevoznika iz stava 3 ovog člana ne oslobađa od odgovornosti proizvođače sastavnih djelova i sastavnih djelova interoperabilnosti pojedinih podsistema, lica zaduženih za održavanje, imaoce vozila, pružaoce usluga i naručioce, da su vozila, objekti i postrojenja, oprema, materijal i usluge u skladu sa propisanim zahtjevima i uslovima za predviđenu upotrebu i da ih upravljač ili željeznički prevoznik mogu bezbjedno koristiti u željezničkom sistemu.

U slučaju razmjene vozila između željezničkih prevoznika, razmjenjuju se sve informacije neophodne za bezbjedan rad i podaci iz dosijea o održavanju.

### **Zajednički pokazatelji bezbjednosti**

#### **Član 55**

Procjena nivoa bezbjednosti u željezničkom saobraćaju vrši se na osnovu zajedničkih pokazatelja bezbjednosti (u daljem tekstu: ZPB).

Radi praćenja bezbjednosti na željeznici, Agencija prikuplja podatke o ZPB na osnovu godišnjih izvještaja o bezbjednosti upravljača i željezničkog prevoznika.

Upravljač i željeznički prevoznik dužni su da najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu, dostave Agenciji godišnji izvještaj o bezbjednosti.

Godišnji izvještaj o bezbjednosti sadrži:

- 1) informacije o ostvarivanju planiranih zajedničkih bezbjednosnih ciljeva (u daljem tekstu ZBC);
- 2) način praćenja i analizu zajedničkih pokazatelja relevantnim za podnosioc izvještaja;
- 3) podatke i rezultate o sprovedenim internim kontrolama bezbjednosti;
- 4) podatke o nedostacima i kvarovima u željezničkom saobraćaju i upravljanju infrastrukturom koji mogu biti od značaja za bezbjednost;
- 5) informacije o primjeni odgovarajućih zajedničkih bezbjednosnih metoda (u daljem tekstu: ZBM).

Na osnovu izvještaja iz stava 3 ovog člana, Agencija sačinjava godišnji izvještaj o bezbjednosti željezničkog saobraćaja za prethodnu godinu i dostavlja Ministarstvu najkasnije do 30. septembra tekuće za prethodnu godinu.

Izveštaj iz stava 5 sadrži podatke o:

- 1) stanju bezbjednosti na željeznici uključujući i zajedničke pokazatelje na nivou Crne Gore;
- 2) promjenama u propisima i regulisanju bezbjednosti na željeznici;
- 3) sprovedenim postupcima za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz;
- 4) rezultatima nadzora nad upravljačem i željezničkim prevoznicima, uključujući broj i rezultate sprovedenih nadzora i inspekcija.

Izveštaj iz stava 5 ovog člana Agencija dostavlja i ERA najkasnije do 30. septembra tekuće za prethodnu godinu.

Ako se nakon dostavljanja izvještaja iz stava 5 ovog člana pojave nove činjenice, Agencija je dužna da dopuni ili koriguje izvještaj u najkraćem roku, a najkasnije u sljedećem godišnjem izvještaju.

Bliži sadržaj izvještaja iz stava 3 i 4 ovog člana i zajedničke metode za izračunavanje ekonomskih posljedica nesreća utvrđuje Agencija.

### **Zajedničke bezbjednosne metode**

#### **Član 56**

Procjene nivoa bezbjednosti željeznice i ostvarivanja ZBC, kao i ispunjenosti ostalih bezbjednosnih zahtjeva vrši se na osnovu ZBM.

ZBM obuhvataju:

- 1) metode za procjenu i ocjenu rizika;
- 2) metode za ocjenu usaglašenosti sa zahtjevima za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz, uključujući:
  - a) postupke i kriterijume za ocjenu ispunjenosti zahtjeva za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno sertifikata o bezbjednosti za prevoz,
  - b) način vršenja nadzora nad sistemom za upravljanje bezbjednošću, nakon izdavanja sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno sertifikata o bezbjednosti za prevoz;
- 3) metode nadzora koje primijenjuje Agencija i metode praćenja koje primijenjuju željeznički prevoznici, upravljači i lica zadužena za održavanje;
- 4) metode za ocjenjivanje nivoa bezbjednosti nakon izdavanja sertifikata o bezbjednosti za prevoz ili za upravljanje željezničkom infrastrukturom;
- 5) metode za način praćenja efikasnosti upravljanja bezbjednošću u toku eksploatacije i održavanja željezničkog sistema.
- 6) metode za ocjenjivanje ostvarenja ZBC na nacionalnom nivou.

ZBM iz stava 2 ovog člana utvrđuje Agencija.

### **Zajedničke bezbjednosne metode za procjenu i ocjenu rizika**

#### **Član 57**

ZBM za procjenu i ocjenu rizika primjenjuju se u slučaju promjene tehničkih, eksploatacionih ili organizacionih karakteristika u željezničkom sistemu, koje mogu imati uticaj na bezbjednost željezničkog saobraćaja.

ZBM za procjenu i ocjenu rizika su sastavni dio sistema upravljanja bezbjednošću upravljača i željezničkog prevoznika.

Značajne promjene iz stava 1 ovog člana može da predloži:

- 1) upravljač ili željeznički prevoznik;
- 2) naručilac ili proizvođač, kada podnose zahtjev za provjeru podsistema;
- 3) podnosilac zahtjeva za izdavanje dozvole za korišćenje vozila;
- 4) lice zaduženo za održavanje.

Nezavisnu ocjenu primjene ZBM za procjenu i ocjenu rizika vrše:

- 1) akreditovana tijela;
- 2) pravna lica koje ovlasti Agencija (željeznički prevoznik, upravljač i lica zadužena za održavanje).

Ovlašćenje iz stava 4 tačka 2 ovog člana Agencija izdaje pravnom licu koje ispunjava uslove iz ZBM.

Akreditovana tijela, odnosno pravna lica iz stava 4 ovog člana sačinjavaju izvještaj o primjeni ZBM, na osnovu kojeg se odlučuje o sprovođenju značajne promjene.

Izveštaji o ocjeni primjene ZBM izdati u državama članicama Evropske unije ili državama ugovornicama OTIF važe u Crnoj Gori pod sljedećim uslovima:

- 1) da je ocjena rizika izvršena u skladu sa ZBM;
- 2) da je primjenu ZBM ocijenilo akreditovano tijelo, odnosno ovlašteno pravno lice za procjenu i ocjenu rizika;
- 3) da je značajna promjena u željezničkom sistemu sprovedena od strane predlagača iz stava 3 ovog člana;
- 4) da se dio željezničkog sistema koristi u Crnoj Gori pod istim funkcionalnim, eksploatacionim, topografskim i klimatskim uslovima;
- 5) da su primijenjeni isti kriterijumi za procjenu i ocjenu rizika.

Kontrola primjene ZBM za procjenu i ocjenu rizika čini sastavni dio periodične interne kontrole sistema za upravljanje bezbjednošću upravljača i željezničkog prevoznika.

### **ZBM za ocjenu usaglašenosti za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i bezbjednosti za prevoz**

#### **Član 58**

Ocjenu usaglašenosti za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz vrši Agencija na osnovu ZBM.

ZBM iz stava 1 ovog člana propisuje:

- 1) postupak za ocjenu zahtjeva za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz;
- 2) kriterijume za ocjenu ispunjenosti zahtjeva za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz;
- 3) način vršenja nadzora nad usklađenošću sa zahtjevima koje mora da ispuni sistem za upravljanje bezbjednošću, poslije izdavanja sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz.

### **ZBM za nadzor nakon izdavanja sertifikata o bezbjednosti za prevoz ili za upravljanje željezničkom infrastrukturom**

#### **Član 59**

Agencija vrši nadzor na nad primjenom sistema za upravljanje bezbjednošću upravljača i željezničkog prevoznika na osnovu ZBM nakon izdavanja sertifikata.

ZBM iz stava 1 ovog člana propisuje:

- 1) postupak i tehnike nadzora;
- 2) ocjenu usaglašenosti sa zahtjevima za dobijanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje infrastrukturom ili sertifikata o bezbjednosti za prevoz;
- 3) profesionalne kompetencije zaposlenih koji obavljaju nadzor;
- 4) kriterijume za donošenje odluka;
- 5) koordinaciju između nacionalnih tijela za bezbjednost i sa drugim nadležnim organima i tijelima.

### **ZBM za praćenje efikasnosti upravljanja bezbjednošću u toku eksploatacije i održavanja željezničkog sistema**

#### **Član 60**

Praćenje efikasnosti upravljanja bezbjednošću u toku eksploatacije i održavanja željezničkog sistema vrše upravljač i željeznički prevoznik, nakon dobijanja sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, odnosno sertifikata o bezbjednosti za prevoz, kao i lice zaduženo za održavanje, na osnovu ZBM.

ZBM iz stava 1 ovog člana propisuje:

- 1) postupak praćenja;
- 2) međusobnu razmjenu informacija lica iz stava 1 ovog člana;
- 3) izvještavanje o primjeni ZBM.

### **Zajednički bezbjednosni ciljevi**

#### **Član 61**

ZBC se utvrđuju najniži nivoi bezbjednosti koji moraju dostići različiti dijelovi željezničkog sistema i željeznički sistem u cjelini, a koji se iskazuje kroz ciljne nivoe bezbjednosti ili kroz kriterijume prihvatljivosti rizika za:

- 1) putnike, zaposlene, osoblje izvođača radova, korisnike putnih prelaza, kao i rizike vezane za prisustvo neovlašćenih lica na objektima infrastrukture;
- 2) rizike za društvo.

ZBC sadrže rokove za sprovođenje, prema prirodi i obimu investicija potrebnih za njihovo sprovođenje.

### **Prijavljivanje propisa iz oblasti bezbjednosti**

#### **Član 62**

Ministarstvo dostavlja Evropskoj komisiji propisi iz oblasti bezbjednosti koji se odnose na:

- 1) nacionalne bezbjednosne ciljeve i bezbjednosne metode;
- 2) uslove za sisteme upravljanja bezbjednošću i zahtjeve za sertifikat o bezbjednosti za prevoz;
- 3) uslove za puštanje u rad i održavanje novih i bitno izmijenjenih željezničkih vozila, koji nisu obuhvaćeni TSI, za razmjenu vozila između željezničkih prevoznika, sisteme registracije i zahtjeve u koji se odnose na probu vozila;
- 4) uslove za željezničke mreže koji nisu obuhvaćeni TSI, uključujući i uslove za sisteme signalizacije i vođenja saobraćaja;
- 5) interne akte upravljača i željezničkog prevoznika;
- 6) uslove za izvršne željezničke radnike, uključujući kriterijume izbora, zdravstvene sposobnosti i profesionalne kvalifikacije i izdavanje uvjerenja, ako nisu utvrđeni u TSI;
- 7) istragu nesreća i nezgoda.

Evropska komisija se obavještava o svakoj izmjeni propisa iz stava 1 ovog člana, osim ako se propis odnosi na sprovođenje TSI.

Novi propisi iz oblasti bezbjednosti mogu se donijeti samo u sljedećim slučajevima:

- 1) ako propisi koji se odnose na postojeće bezbjednosne metode nijesu obuhvaćeni ZBM;
- 2) ako operativna pravila koja se primjenjuju na željezničkoj mreži još nijesu obuhvaćena TSI;
- 3) hitnih preventivnih mjera, a naročito poslije nesreće;
- 4) kada je potrebno revidiranje propisa o kojem je već obaviještena Evropska komisija;
- 5) kada propisi o zahtjevima koje mora ispunjavati izvršno osoblje, uključujući kriterijume za izbor, fizičku i psihičku sposobnost i stručnu osposobljenost, još nijesu obuhvaćeni TSI.

### **Sistem upravljanja bezbjednošću**

#### **Član 63**

Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da uspostave sistem upravljanja bezbjednošću.

Sistem upravljanja bezbjednošću mora biti usklađen sa propisima iz oblasti bezbjednosti i sa bezbjednosnim zahtjevima utvrđenim u TSI uz primjenu ZBM.

Sistem upravljanja bezbjednošću mora da sadrži elemente u skladu sa karakterom, obimom i vrstom djelatnosti koje se obavljaju u željezničkom saobraćaju.

Sistemom upravljanja bezbjednošću iz stava 1 ovog člana postiže se kontrola svih rizika povezanih sa djelatnošću upravljača ili željezničkog prevoznika, uključujući i pružanje usluga održavanja, snabdijevanje materijalom i angažovanje podizvođača, kao i rizika koji se javljaju usljed aktivnosti trećih lica.

Sistem upravljanja bezbjednošću upravljača mora da sadrži i uticaj djelatnosti željezničkih prevoznika na mreži i pravila koja omogućavaju željezničkim prevoznicima obavljanje djelatnosti u skladu sa TSI i nacionalnim propisima za bezbjednost, kao i uslovima iz njihovih sertifikata o bezbjednosti za prevoz.

Sistem upravljanja bezbjednošću upravljača mora da sadrži i koordinaciju hitnih postupaka u slučaju vanrednih situacija sa svim željezničkim prevoznicima i sa službama za vanredne situacije kako bi se olakšala brza intervencija službi spasavanja.

Sistem upravljanja bezbjednošću mora da sadrži, u okviru organizacije upravljača ili željezničkog prevoznika, način obezbjeđenja kontrole od rukovodećih lica na različitim nivoima, uključivanje zaposlenih i njihovih predstavnika na svim nivoima i način obezbjeđenja kontinuiranog unapređivanja sistema za upravljanje bezbjednošću.

Osnovni elementi sistema upravljanja bezbjednošću su:

- 1) politika bezbjednosti odobrena od izvršnog direktora upravljača ili željezničkog prevoznika sa kojom su upoznati zaposleni;
- 2) kvalitativni i kvantitativni ciljevi upravljača ili željezničkog prevoznika u pogledu održavanja i unapređivanja bezbjednosti, sa planovima i postupcima za ostvarivanje tih ciljeva;
- 3) postupci za sprovođenje standarda i drugih zahtjeva tokom čitavog vijeka upotrebe opreme u eksploataciji i postupci za dostizanje postojećih, novih i izmijenjenih tehničkih i eksploatacionih standarda ili drugih utvrđenih zahtjeva utvrđenih:
  - a) TSI,
  - b) propisima iz oblasti bezbjednosti,
  - c) drugim propisima,
  - d) odlukama nadležnih organa;
- 4) postupci i metode za identifikaciju rizika, sprovođenje procjene rizika i primjenu mjera za upravljanje rizicima kada promjena uslova poslovanja, uslova eksploatacije, uvođenja novih materijala ili novog proizvoda dovedu do novih rizika za infrastrukturu ili za međusobni odnos čovjeka, mašine i organizacije;
- 5) obezbjeđivanje programa obuke zaposlenih i sistema kojima se obezbjeđuje održavanje stručne osposobljenosti zaposlenih i odgovarajuće izvršavanje poslova, uključujući zahtjeve u pogledu fizičke i psihičke sposobnosti;
- 6) način obezbjeđivanja informisanosti u okviru organizacije i između organizacija koje posluju na istoj infrastrukturi;
- 7) postupci i obrasci za dokumentovanje informacija o bezbjednosti i utvrđivanje postupaka za kontrolu konfiguracije ključnih informacija o bezbjednosti;
- 8) postupci kojima se obezbjeđuje prijavljivanje, istraga i analiza nesreća, izbjegnutih nesreća i drugih vanrednih događaja i preduzimanje potrebnih preventivnih mjera;
- 9) planovi za djelovanje, upozoravanje i informisanje u vanrednim situacijama;
- 10) način vršenja periodične interne kontrole sistema za upravljanje bezbjednošću.

Upravljač i željeznički prevoznik postupke iz stava 6 ovog člana utvrđuju internim aktima.

Interni akti iz stava 9 ovog člana, koje sprovode željeznički prevoznici, dostavljaju se svim željezničkim prevoznicima koji saobraćaju na određenoj infrastrukturi.

Bliže elemente sistema upravljanja bezbjednošću utvrđuje Agencija.

### **Nadzor nad primjenom sistema za upravljanje bezbjednošću**

#### **Član 64**

Nadzor nad primjenom sistema za upravljanje bezbjednošću upravljača i željezničkog prevoznika, nakon izdavanja sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom i sertifikata o bezbjednosti za prevoz vrši Agencija.

Nadzorom iz stava 1 ovog člana provjerava se naročito da li upravljač i željeznički prevoznik primjenjuju:

- 1) efikasnost sistema upravljanja bezbjednošću i prate njegovu;
- 2) pojedinačne elemente sistema za upravljanje bezbjednošću, uključujući operativne aktivnosti, pružanje usluga održavanja, snabdijevanje materijalima i korišćenje izvođača, kako bi se pratila njihova efikasnost;
- 3) relevantne ZBM iz člana 56 ovog zakona.

Ako Agencija tokom nadzora iz stava 1 ovog člana utvrdi neusaglašenosti sa zahtjevima za dobijanje sertifikata o bezbjednosti, naložiće primjenu korektivnih mera.

Ako Agencija tokom nadzora iz stava 1 ovog člana utvrdi ozbiljan bezbjednosni rizik, može u bilo kom trenutku primijeniti privremene bezbjednosne mjere, uključujući trenutno ograničavanje ili suspendovanje određenih aktivnosti nosioca sertifikata o bezbjednosti.

Nadzor, iz stava 1 ovog člana, vrše ovlašćena lica Agencije u skladu sa godišnjim planom nadzora najmanje jedanput godišnje.

Željeznički prevoznici dužni su najkasnije dva mjeseca prije početka obavljanja novih transportnih aktivnosti da obavijestite Agenciju zbog planiranja aktivnosti nadzora.

Agencija nadzire pružne dijelove podсистema kontrola, upravljanje i signalizacija, podсистem energija i podсистem infrastruktura i radi obezbjeđivanja njihove usaglašenosti sa osnovnim zahtjevima.

U slučaju prekograničnih pruga nadzor iz stava 7 ovog člana sprovodi se u saradnji sa tijelima za bezbjednost susjednih država.

Agencija izdaje obavještenja upravljaču i željezničkim prevoznicima kojima ih upozorava na neusaglašenosti sa njihovim obavezama propisanim stavom 2 ovog člana.

Agencija, u cilju obnavljanja sertifikata o bezbjednosti za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom, koristi informacije prikupljene tokom nadzornih aktivnosti.

## VII. SERTIFIKAT O BEZBJEDNOSTI ZA PREVOZ I SERTIFIKAT O BEZBJEDNOSTI ZA UPRAVLJANJE ŽELJEZNIČKOM INFRASTRUKTUROM

### 1. Sertifikat o bezbjednosti za prevoz

#### Sadržina sertifikata o bezbjednosti za prevoz

##### Član 65

Željeznički prevoznik može da pristupi željezničkoj infrastrukturi samo ako ima sertifikat o bezbjednosti za prevoz.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz može da se odnosi na cijelu mrežu ili na određeni dio mreže.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz predstavlja dokaz da je željeznički prevoznik uspostavio sistem upravljanja bezbjednošću i da ispunjava zahtjeve utvrđene u TSI, nacionalnim propisima za bezbjednost i drugim propisima radi bezbjednog odvijanja saobraćaja na mreži.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz sastoji se od:

1) dijela A kojim se utvrđuje ispunjavanje uslova u pogledu uspostavljanja sistema upravljanja bezbjednošću željezničkog prevoznika;

2) dijela B kojim se potvrđuje da željeznički prevoznik ispunjava specifične zahtjeve za bezbjedno obavljanje saobraćaja na odgovarajućoj mreži, u koje mogu biti uključeni primjena TSI, nacionalnih propisa za bezbjednost i internih propisa željezničkog prevoznika, i da ima sertifikate za zaposlene i dozvole za korišćenje željezničkih vozila.

Za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz – dio B koji se odnosi na mrežu, podnosi se sljedeća dokumentacija:

1) podaci o TSI ili djelovima TSI, nacionalnim propisima za bezbjednost, internim i drugim propisima koji se primjenjuju na obavljanje saobraćaja, zaposlene i vozila i način obezbjeđivanja njihove primjene u sistemu za upravljanje bezbjednošću;

2) podaci o kategorijama zaposlenih ili angažovanih po ugovoru za potrebe obavljanja saobraćaja, uključujući i dokaze o ispunjavanju uslova TSI ili nacionalnih propisa za bezbjednost i potrebne dozvole i sertifikate;

3) o vrstama vozila koja se koriste za potrebe saobraćaja, uključujući i dokaze da sredstva ispunjavaju uslove TSI ili nacionalnih željezničkih tehničkih propisa i potrebne dozvole za korišćenje.

Dokumentacija u odnosu na elemente koji su u skladu sa TSI i uslovima interoperabilnosti podnosi se u sažetoj formi.

U sertifikatu o bezbjednosti za prevoz navode se vrsta i obim poslova željezničkog prevoznika na koje se sertifikat odnosi.

#### Izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz

##### Član 66

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz izdaje Agencija.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje se na period od pet godina na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana prilaže se dokumentacija na osnovu koje se izdaje sertifikat.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz se može produžiti na zahtjev imaoća sertifikata.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz izdaje se i na jednom od jezika: engleski, francuski ili njemački.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz Agencija može izmijeniti u slučaju ako dođe do promjene propisa u kojima se uređuje bezbjednost u željezničkom saobraćaju.

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz mijenja se u cjelini ili djelimično u slučaju znatne izmjene vrsta ili obima poslovanja.

Imalac sertifikata o bezbjednosti za prevoz dužan je da, u slučaju promjena uslova na osnovu kojih je izdat sertifikat, a koji se odnose na elemente sistema upravljanja bezbjednošću (nova vrsta poslovanja, novi tip vozila, nova kategorija osoblja), u roku od osam dana od dana nastanka promjene, bez odlaganja, obavijesti Agenciju o nastalim promjenama.

O izdatim sertifikatima o bezbjednosti za prevoz Agencija vodi evidenciju koja sadrži:

- 1) vrstu sertifikata;
- 2) naziv pravnog lica kome je sertifikat izdat;
- 3) vrstu usluge na koju se sertifikat odnosi;
- 4) datum izdavanja sertifikata.

Za rješenje o izdavanju, obnavljanju, revidiranju, ažuriranju ili odbijanju izdavanja sertifikata za prevoz plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 10 ovog člana utvrđuje Agencija.

Obrazac sertifikata o bezbjednosti za prevoz sa identifikacionim brojem, obrazac za podnošenje zahtjeva i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz propisuje Agencija.

#### Priznavanje stranog sertifikata i dodatni sertifikat

##### Član 67

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz – dio A izdat željezničkom prevozniku u drugoj državi priznaje se u Crnoj Gori.

Željeznički prevoznik iz stava 1 ovog člana, koji namjerava da pruža usluge željezničkog prevoza u Crnoj Gori, podnosi zahtjev Agenciji za izdavanje dijela B sertifikata o bezbjednosti za prevoz.

## **Oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz**

### **Član 68**

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz Agencija će oduzeti željezničkom prevozniku, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdat sertifikat o bezbjednosti za prevoz;
- 2) godinu dana od dana izdavanja sertifikata nije obavljao djelatnost za koju je dobio sertifikat;
- 3) prestane da obavlja djelatnost prevoza više od godinu dana;
- 4) obavlja prevoz suprotno izdatom sertifikatu.

Agencija odmah obavještava upravljača o oduzimanju sertifikata za prevoz, kao i o primljenom obavještenju nadležnog tijela druge države o oduzimanju sertifikata o bezbjednosti za prevoz - dio A.

Ako Agencija oduzme priznati strani sertifikat o bezbjednosti prevoza, dužna je da o tome obavijesti organ koji je izdao taj sertifikat, u roku od 30 dana od dana oduzimanja sertifikata.

## **Sertifikat o bezbjednosti za prevoz industrijske, odnosno lučke željeznice**

### **Član 69**

Sertifikat o bezbjednosti za prevoz Agencija izdaje imaoocu industrijske, odnosno lučke željeznice, ako ispunjava uslove propisane za bezbjedno odvijanje saobraćaja na industrijskoj, odnosno lučkoj željeznici.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu podnijetog zahtjeva.

Na izdavanje i oduzimanje sertifikata iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 65, 66 i 68 ovog zakona.

## **2. Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom**

### **Sadržina sertifikata**

#### **Član 70**

Upravljač mora da posjeduje sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom koji izdaje Agencija na osnovu podnijetog zahtjeva.

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom izdaje se upravljaču koji:

- 1) ima uspostavljen sistem za upravljanje bezbjednošću;
- 2) ispunjava uslove za bezbjednost u odnosu na projektovanje, održavanje i eksploataciju infrastrukture.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija o ispunjavanju uslova iz stava 2 tačka 2 ovog člana:

1) podaci o TSI, nacionalnim propisima za bezbjednost, interni i drugi propisi koji se primjenjuju za eksploataciju i održavanje infrastrukture, zaposlene i vozila, način poštovanja sistema za upravljanje bezbjednošću kojima se obezbjeđuje njihova primjena;

2) zaposlenim licima ili angažovanim po ugovoru za potrebe eksploatacije i održavanja željezničke infrastrukture, sa potrebnim dozvolama i sertifikatima;

3) vrstama vozila koja se koriste za održavanje infrastrukture, sa potrebnim dozvolama za korišćenje i

4) dokumentacija iz člana 63 stav 8 ovog zakona.

U sertifikatu o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom navode se mreža ili djelovi mreže na koje se sertifikat odnosi.

## **Izdavanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom**

### **Član 71**

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom izdaje Agencija rješenjem, na period od pet godina, na osnovu podnijetog zahtjeva.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se dokumentacija iz člana 70 ovog Zakona.

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom se može produžiti na zahtjev imaooca sertifikata.

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom Agencija može izmijeniti u slučaju izmjena infrastrukture, signalizacije ili napajanja energijom ili načina eksploatacije i održavanja infrastrukture.

Imalac sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom dužan je da, u slučaju izmjena iz stava 4 ovog člana obavijesti Agenciju u roku od osam dana od dana nastanka izmjene.

Agencija može zahtijevati da sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom bude revidiran poslije značajnih promjena propisa za bezbjednost.

O izdatim sertifikatima o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom Agencija vodi evidenciju koja sadrži:

- 1) vrstu sertifikata;
- 2) naziv pravnog lica kome je sertifikat izdat;
- 3) datum izdavanja sertifikata.

Za rješenje o izdavanju ili revidiranju izdavanja sertifikata za upravljanje infrastrukturom plaća se naknada koja je prihod Agencije.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Agencija.

Obrazac sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom sa identifikacionim brojem, zahtjeva i bližu dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom propisuje Agencija.

## **Oduzimanje sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom**

### **Član 72**

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom Agencija oduzima upravljaču, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove na osnovu kojih mu je izdat sertifikat o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom;
- 2) godinu dana od dana izdavanja sertifikata nije obavljao djelatnost za koju je dobio sertifikat;
- 3) prestane da upravlja željezničkom infrastrukturom;
- 4) obavlja upravljanje željezničkom infrastrukturom suprotno izdatom sertifikatu.

Agencija obavještava ERA o certifikatima o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom koji su izdati, obnovljeni, izmijenjeni ili oduzeti u roku od petnaest dana i navodi naziv i adresu upravljača, datum izdavanja, oblast primjene i rok važenja sertifikata, a u slučaju oduzimanja, razloge za oduzimanje.

### **Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje infrastrukturom industrijske odnosno lučke željeznice**

#### **Član 73**

Sertifikat o bezbjednosti za upravljanje infrastrukturom industrijske, odnosno lučke željeznice izdaje Agencija upravljaču koji ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

Na sertifikate iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe čl. 70, 71 i 72 ovog zakona.

### **Odlučivanje o zahtjevu za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom**

#### **Član 74**

Agencija odlučuje o zahtjevu za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za upravljanje željezničkom infrastrukturom u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja urednog zahtjeva.

Agencija objavljuje na svojoj internet stranici uputstva o pribavljanju sertifikata o bezbjednosti za prevoz i sertifikata o bezbjednosti za upravljanje infrastrukturom i uslove koje je potrebno ispuniti za izdavanje tih sertifikata.

Zahtjev za izdavanje sertifikata o bezbjednosti za prevoz i sertifikata za upravljanje željezničkom infrastrukturom podnose se na crnogorskom jeziku.

## **VIII. PODSISTEM INFRASTRUKTURA**

### **Tehnički uslovi**

#### **Član 75**

Infrastrukturu čine gornji stroj (kolosjeci, skretnice i druge složene kolosječne konstrukcije i profili) i donji stroj (zemljani trup, mostovi, propusti, tuneli, peroni i područja pristupa) željezničke pruge koji ispunjava sljedeće tehničke uslove:

1) širina kolosjeka iznosi 1435 mm, s tim što ne može biti manja od 1430 mm niti veća od 1470 mm, uključujući i proširenje kolosjeka u krivini;

2) poluprečnik krivine na otvorenoj pruzi iznosi najmanje 300 m, a na glavnom prolaznom kolosjeku u željezničkoj stanici na postojećim prugama najmanje 300 m, a na novoprojektovanim prugama 500m; spoljna šina, zavisno od veličine poluprečnika krivine i dozvoljene brzine, mora biti nadvišena, ali ne više od 160 mm;

3) nagib nivelete na otvorenoj pruzi iznosi najviše 25‰;

4) nagib nivelete u stanici iznosi najviše: za stanicu u pravcu do 1‰, a za stanicu u krivini do 2,5‰;

5) razmak između osa kolosjeka u službenom mjestu mora biti toliki da između slobodnih profila tih kolosjeka postoji potreban prostor za bezbjedno kretanje putnika i drugih lica i za postavljanje postrojenja, naprava i stubova za signale, električnu kontaktnu mrežu, osvjetljenje;

6) razmak između osa kolosjeka u službenom mjestu iznosi najmanje 4,75 m, a razmak kolosjeka između kojih se postavljaju peroni visine 0,55 m, računajući od gornje ivice šine, iznosi najmanje 6 m;

7) razmak između osa kolosjeka na otvorenoj pruzi kod dvokolosječnih i paralelnih pruga iznosi najmanje 4 m;

8) dozvoljena masa na magistralnim i regionalnim prugama iznosi najviše 22,5 t po osovini i 8,0 t po dužnom metru, a na lokalnim i industrijskim, lučkim i manipulativnim prugama najmanje 18,0 t po osovini i 6,4 t po dužnom metru.

Bliže tehničke uslove koje mora da ispunjava infrastruktura i način održavanja propisuje Ministarstvo.

### **Podjela pruga**

#### **Član 76**

Željezničke pruge se prema namjeni, privrednom značaju, značaju koji imaju u međunarodnom i unutrašnjem željezničkom saobraćaju, načinu upravljanja i korišćenja željezničke infrastrukture i planiranju njihovog razvoja, kategorišu na:

1) željezničke pruge od međunarodnog značaja;

2) željezničke pruge od regionalnog značaja.

Pruge iz stava 1 ovog člana, njihovu kategorizaciju, klasifikaciju i oznake utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

### **Gradnja u pružnom pojasu**

#### **Član 77**

U pružnom pojasu mogu se graditi samo željeznički objekti i postrojenja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u pružnom pojasu mogu se, na osnovu saglasnosti Agencije koja se izdaje na osnovu prethodnog mišljenja upravljača, graditi objekti i postrojenja drugih privrednih društava koji služe za utovar i istovar robe na željeznici.

Za izdavanje mišljenja iz stava 2 ovog člana, plaća se naknada upravljaču.

Visinu naknade iz stava 3 ovog člana utvrđuje upravljač.

### **Instalacije**

#### **Član 78**

Vodovodi, električni i telekomunikacioni vazdušni i podzemni vodovi i druge instalacije i uređaji od javnog interesa mogu se postavljati na željezničko područje i ukrštati sa željezničkom prugom, odnosno izvoditi paralelno sa željezničkom prugom na željezničkom području i van željezničkog područja, pod uslovom da se njihovim postavljanjem, izvođenjem ili korišćenjem ne ugrožava bezbjednost željezničkog saobraćaja i ne ometa odvijanje i razvoj željezničkog saobraćaja.

Postavljanje instalacija i uređaja iz stava 1 ovog člana na željezničkom području vrši se na osnovu saglasnosti Agencije, koja se izdaje na osnovu prethodnog mišljenja upravljača infrastrukture.

## **Prostor za putnike, pristup do vozova i službenih mjesta**

### **Član 79**

Na željezničkim stanicama i stajalištima sa prosječnim dnevnom prometom od najmanje 70 vozova i 500 otpremljenih putnika pristupi vozovima moraju biti izvedeni tako da putnici ne idu preko kolosjeka (denivelisani prelazi, čeonni peroni).

Prostori, saobraćajnice i mjesta namijenjena za prijem, zadržavanje i otpravljanje putnika, prtljaga i pošiljki u željezničkom saobraćaju moraju biti uređeni tako da garantuju bezbjednost putnika, drugih lica i drumskih vozila.

Na željezničkim stanicama i stajalištima pristupi vozovima za prevoz putnika izvode se tako da omogućavaju što lakši pristup za putnike i licima sa smanjenom pokretljivošću.

Željezničke stanice i stajališta moraju imati perone povezane sa prelazima ispod ili iznad željezničke pruge ili prilaznim stazama u nivou.

## **Odvajanje željezničkih pruga**

### **Član 80**

Željeznička pruga, pruga industrijske željeznice, industrijski kolosjek i lučka željeznica se po pravilu odvaja ili ukršta sa drugom željezničkom prugom samo u službenom mjestu.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ako se željeznička pruga, pruga industrijske željeznice, industrijski kolosjek ili lučka željeznica odvaja na otvorenoj pruzi, odvojna skretnica mora da ima zaštitni kolosjek i mora da bude osigurana zaštitnim signalima koji se preddigitaliziraju.

Signali moraju biti zavisni od položaja skretnice, koja se kontroliše iz susjednog posjednutog službenog mjesta na željezničkoj pruzi.

Ukoliko signali nijesu u skladu sa stavom 3 ovog člana, najveća brzina vozova preko skretnice ne smije da bude veća od 50 km/h, a odvojna skretnica mora biti posjednuta za vrijeme odvijanja saobraćaja preko te skretnice ka pruzi industrijske željeznice, lučke željeznice ili industrijskom kolosjeku i obratno.

## **Mjere bezbjednosti pri izvođenju radova na željezničkoj pruzi**

### **Član 81**

Prije započinjanja radova na željezničkoj pruzi, kao i za vrijeme održavanja željezničkih pruga moraju se preduzimati mjere za bezbjedno odvijanje saobraćaja i sigurnost lica koji izvode radove.

Upravljač i izvođač radova na održavanju željezničke pruge dužni su da prije početka radova obezbijede mjesto na kome se izvode radovi.

Lica iz stava 2 ovog člana dužna su da, po završetku radova, sa željezničke pruge uklone ostatke materijala, sredstva rada, signale i signalne oznake i druge predmete koji su postavljeni prilikom izvođenja radova.

Mjere iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Održavanje željezničkih pruga**

### **Član 82**

Upravljač infrastrukture je dužan da održava gornji i donji stroj željezničkih pruga u stanju koje osigurava bezbjedan i uredan željeznički saobraćaj.

Održavanje gornjeg i donjeg stroja željezničkih pruga može obavljati upravljač ili drugo pravno lice koje ispunjava uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata.

Način i rokove za održavanje gornjeg i donjeg stroja pruge propisuje Ministarstvo.

## **IX. PODSISTEM ENERGIJA**

### **Tehnički uslovi**

#### **Član 83**

Podsistem energija čine stabilna postrojenja električne vuče i pogonska elektroenergetska postrojenja namijenjena napajanju električnom energijom.

Elektrifikacija željezničkih pruga koje su dio javne željezničke infrastrukture vrši se primjenom monofaznog sistema 25 kV, 50 Hz.

Tehničke uslove koje mora da ispunjava podsistem energija propisuje Ministarstvo.

### **Mjere bezbjednosti na elektrificiranim prugama**

#### **Član 84**

Za elektrificirane pruge, gdje postoji opasnost povreda od previsokog napona, upravljač određuje izvore opasnosti, zabrane, izuzetna dopuštanja, način bezbjednog rada, posebne mjere bezbjednosti pri radu na kontaktnoj mreži, posebne mjere bezbjednosti pri radu na željezničkoj pruzi i pružnim postrojenjima, pri radu na signalno-sigurnosnim, telekomunikacionim i pogonskim elektroenergetskim postrojenjima, kada je kontaktna mreža pod naponom.

Na signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim postrojenjima i uređajima ili drugim električnim uređajima ili na djelovima tih postrojenja ili uređaja koji se nalaze u neposrednoj blizini kontaktne mreže moraju se sprovesti odgovarajuće mjere zaštite od štetnih električnih uticaja na pojedine uređaje ili njihove djelove.

### **Održavanje podsistema energija**

#### **Član 85**

Podsistem energija mora se održavati u stanju koje osigurava bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i uredno obavljanje prevoza u željezničkom saobraćaju.

Poslove održavanja podsistema energija iz stava 1 ovog člana, može obavljati upravljač infrastrukture ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje tih poslova i koje ispunjava uslove utvrđene zakonom.

Način i rokove održavanja podsistema energija propisuje Agencija.

## X. PODSISTEM KONTROLA, UPRAVLJANJE I SIGNALIZACIJA

### Signalno-sigurnosni uređaji

#### Član 86

Službena mjesta iz kojih se vrši upravljanje i regulisanje željezničkog saobraćaja (željezničke stanice, ukrsnice i rasputnice) na željezničkoj pruzi, u zavisnosti od maksimalne brzine kretanja voza, moraju biti opremljena signalno-sigurnosnim uređajima i postrojenjima, i to:

- 1) za brzinu kretanja voza na željezničkim prugama preko skretničkog područja od 50 do 100 km/h ulaznim signalima i predsignalima, s tim da ulazni signali moraju da budu u tehnički uslovljenoj međusobnoj zavisnosti i u zavisnosti od položaja skretnica u putu vožnje, tako da signališu da li je dalja vožnja dozvoljena redovnom ili ograničenom brzinom;
- 2) za brzinu kretanja voza od 100 do 160 km/h ulaznim signalima i predsignalima i izlaznim signalima, s tim da:
  - ulaznim signalima i predsignalima i izlaznim signalima koji su u tehnički uslovljenoj zavisnosti od puta vožnje da se mogu postaviti u položaj koji dozvoljava dalju vožnju samo po prethodno obezbijeđenom putu vožnje i ako je pruga slobodna u smjeru kretanja voza do narednog ulaznog ili prostornog signala;
  - izlazni signali susjednih službenih mjesta na jednokolosječnoj pruzi moraju da budu u međusobno tehničkoj uslovljenoj zavisnosti da se mogu postaviti u položaj koji dozvoljava vožnju samo u jednom smjeru;
- 3) za brzinu kretanja voza od 100 do 160 km/h kod ulaznih i izlaznih signala u željezničkim stanicama, prostornih i zaštitnih signala - pružnim auto-stop uređajima;
- 4) za brzinu kretanja voza veću od 160 km/h evropskim sistemom za upravljanje željezničkim saobraćajem (ERTMS).

Ako se željeznička pruga koja nema ugrađene pružne auto-stop uređaje priključuje na prugu sa ugrađenim auto-stop uređajima, ulazni signali i predsignali priključne pruge u željezničkoj stanici ili u drugom službenom mjestu (ukrsnici ili rasputnici) priključenja moraju da budu opremljeni pružnim auto-stop uređajima ili zaštitnom skretnicom u putu vožnje.

Tehničke uslove za signalno-sigurnosne uređaje iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

### Održavanje signalno-sigurnosnih uređaja

#### Član 87

Signalno-sigurnosni uređaji moraju se održavati u stanju koje osigurava bezbjedan i uredan željeznički saobraćaj.

Poslove održavanja signalno-sigurnosnih uređaja iz stava 1 ovog člana može obavljati upravljač infrastrukture ili drugo pravno lice koje je registrovano za obavljanje tih poslova i koje ispunjava uslove utvrđene zakonom.

Način i rokove održavanja signalno-sigurnosnih uređaja propisuje Agencija.

### Signali, signalne oznake i oznake na pruzi

#### Član 88

Željezničke pruge opremaju se propisanim signalima, signalnim oznakama kojima se željeznički radnici i druga lica upozoravaju na opasnost, stavljaju im se do znanja naređenja, ograničenja, zabrane i upozorenja kojih se moraju pridržavati i daju neophodna obavještenja za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i njihovu ličnu bezbjednost.

Željeznički radnici i druga lica na koje se signalni znaci odnose moraju se pridržavati naređenja, ograničenja, zabrana i upozorenja datih pomoću signalnih znakova.

Signali, signalne oznake i oznake na pruzi moraju se davati, postavljati i održavati tako da ih željeznički radnici i druga lica na koja se odnose mogu na vrijeme i lako uočiti danju, noću i pri smanjenoj vidljivosti.

Ako je značenje signalnog znaka nejasno, željeznički radnici i druga lica na koja se signalni znak odnosi postupaju kao da taj signalni znak ima značenje koje obezbjeđuje veći nivo bezbjednosti u željezničkom saobraćaju.

Signalima i signalnim oznakama označavaju se i opasnosti privremenog karaktera, a naročito opasnosti koje nastanu usljed iznenadnog oštećenja pruge i privremena ograničenja i zabrane u saobraćaju, s tim što se ti signali i signalne oznake moraju ukloniti čim prestanu razlozi zbog kojih su bili postavljeni.

Vrste signala, signalnih oznaka i oznaka na pruzi, njihovo značenje, oblik, boju, najmanju daljinu vidljivosti, mjesta njihove ugradnje, odnosno postavljanja, način njihove upotrebe i postupanja željezničkih radnika prilikom pokazivanja signalnih znakova propisuje Agencija.

### Željeznička telekomunikaciona mreža

#### Član 89

Željeznička telekomunikaciona mreža je skup telekomunikacionih sistema i uređaja povezanih u tehnološku cjelinu u pogledu funkcionisanja i korišćenja.

Željezničke pruge na kojima je brzina kretanja voza od 100 do 160 km/h moraju da budu opremljene pružnim uređajima kod kojih se uspostavlja radio-veza između osoblja vučnog vozila i osoblja dispečerskog centra.

Tehničke uslove za željezničku telekomunikacionu mrežu propisuje Agencija.

### Održavanje željezničke telekomunikacione mreže

#### Član 90

Željeznička telekomunikaciona mreža mora se održavati u stanju koje osigurava bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i uredno obavljanje prevoza u željezničkom saobraćaju.

Poslove održavanja željezničke telekomunikacione mreže može obavljati upravljač infrastrukture ili drugo pravno lice koje je registrovano u Crnoj Gori i koje ispunjava uslove koji se odnose na stručnost, tehničku opremljenost i pokriće za odgovornost.

Način i rokove održavanja željezničke telekomunikacione mreže propisuje Agencija.

## XI. REGULISANJE I UPRAVLJANJE SAOBRAĆAJEM

### Poslovni red stanice

#### Član 91

Poslovnim redom stanice upravljača utvrđuju se tehnička opremljenost službenog mjesta, način vršenja službe željezničkih radnika, obaveze upravljača i željezničkih prevoznika, njihova međusobna saradnja u obavljanju saobraćaja i poslovi koji prethode formiranju voza, odnosno slijede po rasformiranju voza i obavljanje drugih poslova u cilju očuvanja bezbjednosti i redovnosti željezničkog saobraćaja na području službenog mjesta.

Željeznički prevoznici dužni su da upravljaču dostave podatke koji se odnose na poslove željezničkih radnika zaposlenih kod tih prevoznika, kao i na objekte, prostorije i prostore na staničnom području koje koriste u obavljanju poslova.

Upravljač upoznaje željezničke prevoznike sa poslovnim redom stanice.

### Red vožnje

#### Član 92

Saobraćaj putničkih i teretnih vozova obavlja se prema unaprijed utvrđenom redu vožnje.

Red vožnje u javnom prevozu putnika i robe i njegov period važenja unaprijed određuje upravljač.

Red vožnje iz stava 2 ovog člana mora biti usklađen sa redom vožnje u međunarodnom željezničkom saobraćaju.

Upravljač je dužan da obezbijedi uslove za odvijanje saobraćaja vozova prema utvrđenom redu vožnje i preduzme mjere za njegovo bezbjedno, uredno i nesmetano sprovođenje.

Red vožnje koji se odnosi na redovan prevoz putnika objavljuje se u štampanim medijima najmanje 15 dana prije njegovog stupanja na snagu.

Željeznički prevoznik mora se pridržavati utvrđenog i objavljenog reda vožnje i preduzimati mjere za njegovu izvršenje.

Način izrade, sadržaj i postupak objavljivanja reda vožnje propisuje Agencija.

### Poštovanje reda vožnje

#### Član 93

Red vožnje vozova za javni prevoz putnika ne može se ukinuti prije isteka roka važenja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, Ministarstvo može odobriti ukidanje reda vožnje voza za javni prevoz putnika i za vrijeme njegovog važenja, ako nastanu promjene zbog kojih red vožnje više ne odgovara potrebama korisnika prevoza ili ako nastupe okolnosti zbog kojih vozovi na određenoj željezničkoj pruzi ne mogu voziti duže od 30 dana.

Izostajanje pojedinih vozova u periodu kraćem od 30 dana zbog više sile ili vanrednih događaja, uklanjanja poslje dica, neophodnih radova na održavanju željezničke pruge od kojih zavisi bezbjednost željezničkog saobraćaja ne smatra se ukidanjem reda vožnje.

Organizovanje alternativnog prevoza umjesto prevoza vozom pod istim uslovima i po istom redu vožnje ne smatra se ukidanjem reda vožnje.

### Sastav voza

#### Član 94

Sastav voza i raspored vozila u vozu moraju osigurati bezbjedno kretanje i efikasno kočenje voza.

Željeznički prevoznik je odgovoran za pravilan sastav voza i dužan je da provjeri da li su vozila u sastavu voza tehnički ispravna, pravilno tovarena, sposobna za odgovarajuću brzinu i vrstu kočenja.

Odredba stava 2 ovog člana primjenjuje se i na druga pravna lica koja pokreću voz.

U voz se mogu uvrstiti samo vozila koja ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, što se utvrđuje tehničko kolskim pregledom.

Za vršenje tehničko kolskog pregleda vozila i vozova u unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju, primjenjuju se odredbe RIC sporazuma i Opšteg ugovora o korišćenju kola.

Prilikom sastavljanja voza i raspoređivanja vozila u vozu, željeznički prevoznik primjenjuje i propise o prevozu opasnog tereta.

### Brzina voza

#### Član 95

Na željezničkoj pruzi voz može saobraćati brzinom koja odgovara tehničkim karakteristikama željezničke pruge, postrojenja i uređaja, vozila uvrštenih u voz i kočnoj masi voza.

Brzina voza mora se prilagoditi propisanim brzinama na određenoj željezničkoj pruzi ili na dijelu te pruge, a maksimalna brzina voza ne smije se prekoračiti.

### Pravila saobraćaja

#### Član 96

Tehničku opremljenost željezničke pruge od značaja za regulisanje saobraćaja, vrste službenih mjesta i njihovu ulogu u regulisanju saobraćaja, elemente poslovnog reda željezničke stanice, poslove i postupke željezničkih radnika u regulisanju željezničkog saobraćaja, organizaciju saobraćaja vozova, vrste vozova, sastavljanje vozova, opremu i prapatne isprave vozova, manevrisanje, obavještanje voznog osoblja, posijedanje vozova u zavisnosti od tehničke opremljenosti željezničke pruge i vučnog vozila, brzina vozova, regulisanje saobraćaja u zavisnosti od tehničke opremljenosti željezničke pruge, prijem, otpremu i kretanje vozova i pružnih vozila, postupke u slučajevima smetnji i kvarova signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja i u otežanim situacijama, mjere za obavljanje saobraćaja u toku zimskog perioda i druge uslove za bezbjedno odvijanje saobraćaja propisuje Ministarstvo.

### Označavanje željezničkih vozila i označavanje vozova

#### Član 97

Željeznička vozila označavaju se brojevima, slovima i drugim oznakama.

Vozovi se označavaju brojevima.

Način označavanja željezničkih vozila i vozova propisuje Ministarstvo.

### **Opremanje i osvjetljavanje voza**

#### **Član 98**

Voz mora biti opremljen aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenje požara i priborom za prvu pomoć, smještenim na lako dostupnim mjestima.

Voz za prevoz putnika mora biti unutra osvjetljen noću, a u tunelima u kojima vožnja traje duže od jednog minuta i danju. Uslove, način ugradnje i upotrebe aparata iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

### **Evidencije o vozovima**

#### **Član 99**

Željeznički prevoznik za svaki voz vodi evidencije o voznom osoblju, sastavu, kočenju i kretanju voza, kao i o događajima koji utiču ili bi mogli uticati na red vožnje voza ili bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i za druga pravna lica koja pokreću voz.

Upravljač vodi evidenciju o kretanju vozova na željezničkoj infrastrukturi kojom upravlja.

Način vođenja, sadržinu i obrasce evidencija iz st. 1 i 3 ovog člana i rokove čuvanja, propisuje Agencija.

### **Naročite pošiljke**

#### **Član 100**

Prazna ili tovarena vozila moraju da, u pogledu tovarnog profila, kodnih brojeva željezničkih pruga, najveće dozvoljene mase po osovini, dužnom metru i drugih parametara, ispunjavaju uslove za pruge na kojima saobraćaju.

Vozila koja ne ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana smatraju se naročitim pošiljkama i mogu da se prevoze na željezničkim prugama pod posebnim uslovima koji omogućavaju bezbjedan željeznički saobraćaj na osnovu odobrenja upravljača.

Uslove za saobraćaj vozila iz stava 2 ovog člana, za svaki pojedinačni slučaj, utvrđuje upravljač i izdaje u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Za odobrenje iz stava 3 ovog člana plaća se naknada, koja je prihod upravljača.

Visinu naknade iz stava 4 ovog člana utvrđuje upravljač, uz saglasnost Agencije.

## **XII. ŽELJEZNIČKA VOZILA**

### **Tehnički uslovi za željeznička vozila**

#### **Član 101**

Željeznička, uređaji i oprema koji se ugrađuju na željeznička vozila, a koji su bitni za bezbjednost željezničkog saobraćaja, moraju ispunjavati tehničke uslove propisane ovim zakonom i propisima Agencije.

Željeznička vozila koja saobraćaju na prugama opremljenim automatskim pružnim blokom, uređajem međustanične zavisnosti ili telekomandom i na prugama koje su djelimično opremljene izolovanim odsjecima, moraju imati masu po osovini 3,5 t ili veću, a električni otpor svih osovinskih sklopova, mjereno od obruča do obruča praznih kola, ne smije biti veći od 0,01Ω za novogradnju i pri obnovi obručeva, a nakon izvršene periodične opravke obruča (bez mijenjanja obruča) ne veći od 0,1Ω.

Granične vrijednosti otpora osovinskih sklopova se mjere na osovini strujom maksimalnog napona od 0,8 do 2V i jačine 4-5A, kao i za sklopove sa mono-blok točkovima.

Željeznička vozila koja se koriste na prugama sa automatskim pružnim blokom i na prugama sa punktualnom kontrolom zauzetosti (brojačima osovina) moraju imati točkove od elektro-provodnog materijala minimalnih dimenzija:

- 1) za spoljni prečnik točka 350 mm;
- 2) za visinu vijenca točka 30 mm;
- 3) za širinu vijenca točka 20 mm.

Tehnički uslovi iz st. 2 i 4 ovog člana primjenjuju se i na željeznička vozila koja saobraćaju i na ostalim prugama na kojima se nalaze automatski uređaji putnih prelaza.

Bliže tehničke uslove za željeznička vozila propisuje Agencija.

### **Opremanje željezničkih vozila kočnim uređajima**

#### **Član 102**

Vozila moraju biti opremljena uređajima za automatsko kočenje voza.

Lokomotive, putnička kola, motorni vozovi i motorna kola moraju biti opremljeni uređajima za brzo kočenje u slučaju opasnosti.

Uređaji za brzo kočenje u slučaju opasnosti, ugrađeni u putničkim i motornim kolima i motornim vozovima, moraju biti lako dostupni putnicima.

Ručnim, odnosno pritvrdnim kočnicama moraju biti opremljena vučna i vučena vozila.

Teretna kola namijenjena prevozu robe koja zahtijevaju naročite mjere opreznosti ili čijim se posebnim uređajima za smještaj roba mora pažljivo postupati, moraju biti opremljena ručnom, odnosno pritvrdnom kočnicom.

Vrste kočnica na vozilima, njihove djelove, natpise i oznake uređaja kočnica, način kočenja vozova i vozila, sastav vozova prema vrsti kočnica, način provjere ispravnosti kočnica, proračuna snage kočnica kod voza i obezbjeđenja od samopokretanja propisuje Ministarstvo.

### **Uređaji koji se ugrađuju na vozila**

#### **Član 103**

Uređaji koji se ugrađuju na vozila moraju odgovarati uslovima iz tehničke dokumentacije za odobreni tip vozila.

## Uređaji i oprema vučnih vozila

### Član 104

Vučna vozila moraju da budu opremljena sljedećim uređajima i opremom, i to:

1) lokomotiva:

- a) uređajem za upravljanje;
- b) uređajem za kočenje;
- c) vlačno-odbojnom opremom;
- d) uređajem za kontrolu budnosti;
- e) auto-stop uređajem na prugama koje su njime opremljene, osim u slučaju:
  - produženja kretanja voza do prve moguće zamjene lokomotive u slučaju kvara auto-stop uređaja za vrijeme

vožnje,

- dopreme lokomotive do depoa, odnosno radionice i sl;

- f) brzinomjerom (tahograf);
- g) uređajem za osvijetljavanje i davanje svjetlosnih signala;
- h) uređajem za davanje zvučnih signala;
- i) uređajem za radio vezu sa dispečerskim centrom kada saobraća na prugama opremljenim radio-dispečerskom

vezom;

j) uređajem za brisanje čeonog stakla;

k) spoljašnjim ogledalima-retrovizorima, odnosno kamerama ili bočnim pokretnim prozorom radi uočavanja kraja

voza;

l) aparatom za početno gašenje požara;

m) priborom za prvu pomoć

n) zaustavnim papučama.

2) motorni voz, elektromotorni voz i motorna kola, pored uređaja i opreme iz tačke 1 ovog stava, moraju da imaju i:

- a) uređaj za električno osvijetljenje prostora za putnike;
- b) sanitarno-higijenske uređaje;
- c) uređaje za prelaženje iz kola u kola;
- d) uređaj za grijanje prostora za putnike.

Vučno vozilo za posebne namjene ne mora da ima uređaje i opremu iz stava 1 tačka 1 podtačke e) i i) ovog člana.

Vučno vozilo za posebne namjene koje se na sopstveni pogon kreće samo na mjestu izvođenja radova ne mora da bude opremljeno uređajem iz stava 1 tačka 1 podtačka d ovog člana.

Ako se vučno vozilo za posebne namjene ne može kretati brzinom većom od 30 km/h, ne mora biti opremljeno uređajem iz stava 1 tačka 1 podtačka f ovog člana.

Vučno vozilo koje se koristi za izvlačenje ili dostavu vučenih vozila na ili sa industrijskog kolosjeka uključujući i kretanje na području službenog mjesta u kome se priključuje industrijski kolosjek ne mora da bude opremljeno uređajima i opremom iz stava 1 tačka 1 podtačke d), e) i i) ovog člana.

Vučno vozilo koje se koristi samo na industrijskom kolosjeku ne mora da bude opremljeno uređajima i opremom iz stava 1 tačka 1 podtačke d), e), f) i i) ovog člana.

Način rada osoblja vučnih vozila, saobraćanje motornih vozila, obaveze i odgovornosti osoblja vučnih vozila, način rukovanja i opsluživanja vučnih vozila, postupanje u slučaju kvara na vučnim vozilima, sastav motornih vozova, postupak za kvačenje garniture motornih vozova, osvijetljenje i grijanje, signalizacija, rukovanje vratima, ozvučenje, manevrisanje, saobraćaj motornih vozova i postupanje u slučaju kvara motornih vozova propisuje Ministarstvo.

Način rukovanja induktivnim autostop uređajima i njihovo korišćenje, tehničke karakteristike brzinomjera (tahografa), prema vrsti i tipu vozila u koje se postavljaju, način održavanja i registrovanja podataka sa brzinomjera propisuje Ministarstvo.

## Uređaji i oprema putničkih kola

### Član 105

Putnička kola moraju da budu opremljena sljedećim uređajima i opremom, i to:

- 1) uređajem za osvijetljenje;
- 2) uređajem za grijanje;
- 3) sanitarno-higijenskim uređajem;
- 4) uređajem za prelaženje iz kola u kola;
- 5) aparatom za početno gašenje požara.

## Lice zaduženo za održavanje željezničkih vozila

### Član 106

Imalac vozila je dužan da za svako vozilo koje koristi odredi lice zaduženo za njegovo održavanje.

Lice zaduženo za održavanje može da bude željeznički prevoznik, upravljač, imalac vozila ili drugo pravno lice koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom.

Lice zaduženo za održavanje upisuje se u registar željezničkih vozila.

Vozilo se ne može koristiti ako nije određeno lice za njegovo održavanje.

Pored željezničkog prevoznika i upravljača za bezbjedno saobraćanje vozova, lice zaduženo za održavanje odgovorno je da kroz uspostavljeni sistem za održavanje obezbijedi da se vozila za čije je održavanje zaduženo, nalaze u stanju koje omogućava njihovo bezbjedno kretanje.

Lice nadležno za održavanje dužno je da uspostavi sistem održavanja za vozila kojim se obezbeđuje:

1) da se vozila održavaju u skladu sa dosijeom o održavanju svakog vozila i važećim propisima, uključujući i propise za održavanje i relevantne odredbe TSI;

2) primjena ZBM za procenu i ocjenu rizika a prema potrebi i u saradnji sa drugim učesnicima;

3) da izvođači primjenjuju mjere za upravljanje rizicima putem primene ZBM iz člana 56 stav 2 tačka 5 ovog zakona i da je to predviđeno ugovorima sa izvođačima angažovanim od strane lica za održavanje, koji se moraju predložiti na zahtjev Agencije;

4) sledljivost aktivnosti na održavanju.

Sistem za održavanje sastoji se od sljedećih funkcija:

1) funkcija upravljanja održavanjem, koja vrši nadzor i koordinaciju funkcija održavanja iz tač. 2) - 4) ovog stava i za osiguravanje bezbjednog stanja svakog vozila u željezničkom sistemu;

2) funkcija razvoja održavanja, koja upravlja dokumentacijom o održavanju, uključujući upravljanje konfiguracijom, na osnovu projektnih i eksploatacionih podataka, kao i učinka i povratnim iskustvima;

3) funkcija upravljanja održavanja voznog parka, koja upravlja povlačenjem vozila iz eksploatacije radi održavanja i njihovim vraćanjem u eksploataciju poslije održavanja;

4) funkcija izvršenja održavanja, koja sprovodi potrebno tehničko održavanje vozila ili njihovih dijelova, uključujući izradu dokumentacije za povratak iz radionice.

Lice zaduženo za održavanje dužno je da posebno vodi dosije za svako vozilo za koje je zaduženo.

Lice zaduženo za održavanje dužno je da obezbijedi da se vozila održavaju u skladu sa ovim zakonom, dosijeom o održavanju vozila i TSI.

Lice zaduženo za održavanje samostalno obavlja funkciju upravljanja održavanjem, a za obavljanje funkcija održavanja navedenih u stavu 7 tač. od 2) do 4) ovog člana ili njihovih dijelova može da zaključi ugovor sa radionicama za održavanje.

### **Sertifikacija lica zaduženog za održavanje teretnih kola (i drugih vozila)**

#### **Član 107**

Lice zaduženo za održavanje teretnih kola i drugih vozila mora da bude sertifikovano.

Osnovni zahtjevi i kriterijumi za obezbjeđivanje funkcija održavanja datih u članu 106 stav 7 za dobijanje sertifikata koje lice zaduženo za održavanje mora da ispunjava odnose se na:

- 1) rukovođenje,
- 2) ocjena rizika,
- 3) praćenje,
- 4) kontinuirano poboljšanje,
- 5) struktura i odgovornost,
- 6) upravljanje kompetencijama,
- 7) informacije,
- 8) dokumentacija,
- 9) ugovorne aktivnosti,
- 10) aktivnosti održavanja,
- 11) kontrolne aktivnosti.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana licu zaduženom za održavanje teretnih kola i drugih vozila može da izda Agencija ili akreditovano sertifikaciono tijelo iz Crne Gore, države ugovornice OTIF-a ili akreditovano sertifikaciono tijelo u državama članicama Evropske unije.

Sertifikat iz stava 2 ovog člana izdaje se na period do pet godina.

Agencija vodi evidenciju o izdatim sertifikatima iz stava 2 ovog člana koja sadrži:

- 1) naziv pravnog lica kome je izdat sertifikat;
- 2) rok važenja sertifikata.

Sertifikati izdati u državama ugovornicama OTIF-a i državama članicama Evropske unije važe u Crnoj Gori.

Agencija najmanje jednom godišnje obavlja nadzor nad licima kojima je izdat sertifikat, na izabranim geografskim i funkcionalno reprezentativnim lokacijama.

Ako Agencija utvrdi da lice zaduženo za održavanje ne ispunjava zahtjeve na osnovu kojih mu je izdat sertifikat, nalaže tom licu za održavanje otklanjanje nepravilnosti.

U slučaju kontinuiranog neispunjavanja zahtjeva za dobijanje sertifikata ili neotklanjanja nepravilnosti, Agencija može ograničiti primjenu ili oduzeti sertifikat.

Za izdavanje sertifikata iz stava 1 ovog člana, njegovo obnavljanje i ažuriranje plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 10 ovog člana utvrđuje Agencija.

Bliže uslove iz stava 2 ovog člana koje mora da ispunjava lice zaduženo za održavanje za dobijanje sertifikata, sadržaj i način vođenja dosijea o održavanju vozila, propisuje Agencija.

### **Održavanje vozila**

#### **Član 108**

Vozila se moraju održavati u stanju koje osigurava bezbjedan željeznički saobraćaj.

Način i rokove održavanja vozila i njihovih dijelova značajnih za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja, propisuje Ministarstvo.

### **Radionice za održavanje vozila**

#### **Član 109**

Teretna kola i druga vozila mogu održavati radionice za održavanje koje imaju sertifikat.

Sertifikat iz stava 1 ovog člana izdaje Agencija pravnom licu koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme na period do pet godina.

Agencija dodjeljuje oznaku radionici u sertifikatu iz stava 2 ovog člana.

O izdatim sertifikatima iz stava 2 ovog člana Agencija vodi evidenciju koja sadrži:

- 1) naziv pravnog lica kome je izdat sertifikat;
- 2) seriju željezničkih vozila na koje se sertifikat odnosi;
- 3) specijalizaciju radionica za održavanje podsistema, sklopova, uređaja i opreme od posebnog značaja za bezbjednost željezničkog saobraćaja;
- 4) datum izdavanja sertifikata.

Radionice za održavanje teretnih kola koje imaju sertifikat iz člana 107 stav 1 ovog zakona, ne moraju posjedovati i sertifikat iz stava 2 ovog člana.

Agencija je dužna da vrši periodične provjere da li imalac sertifikata ispunjava uslove propisane ovim zakonom. Ako Agencija provjerom iz stava 6 ovog člana utvrdi da imalac sertifikata iz stava 2 ovog člana više ne ispunjava uslove za sertifikaciju oduzeće sertifikat.

Za izdavanje sertifikata iz stava 1 ovog člana, njegovo obnavljanje i ažuriranje plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Agencija.

Bliže uslove iz stava 2 ovog člana propisuje Agencija.

### **Tehnički pregled vozila**

#### **Član 110**

Tehnički pregled vozila vrši se po dobijanju dozvole za korišćenje vozila, a prije puštanja vozila u eksploataciju.

Tehnički pregled vozila može da vrši pravno lice koje je registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata za tehnički pregled željezničkih vozila i koje ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme.

Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje Agencija.

Bliže uslove iz stava 2 ovog člana propisuje Agencija.

## **XIII. USLOVI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI ŽELJEZNIČKI RADNICI**

### **Opšti uslovi**

#### **Član 111**

Željeznički radnici koji neposredno učestvuju u odvijanju željezničkog saobraćaja, odnosno koji obavljaju poslove osiguranja nesmetanog i bezbjednog kretanja vozova i željezničkih vozila, moraju da imaju odgovarajući nivo kvalifikacija i da budu stručno osposobljeni za poslove koje obavljaju i da ispunjavaju posebne zdravstvene i druge uslove u skladu sa ovim zakonom.

### **Nivo kvalifikacije obrazovanja, stručno osposobljavanje i stručni ispit**

#### **Član 112**

Stručno osposobljavanje mora da bude u skladu sa bezbjednosnim zahtjevima utvrđenim u TSI i nacionalnim propisima o bezbjednosti.

Željeznički radnici moraju da imaju odgovarajući nivo kvalifikacija obrazovanja za poslove koje obavljaju u željezničkom saobraćaju.

Teorijsko i praktično stručno osposobljavanje željezničkih radnika vrši se u stručnoj školi ili centru za stručno osposobljavanje.

Lice koje je završilo stručnu školu za određeno zanimanje željezničkog radnika, smatra se stručno osposobljenim u smislu ovog zakona.

Željeznički radnici moraju da imaju položen stručni ispit koji može da polaže samo lice koje je prethodno savladalo program teorijskog i praktičnog stručnog osposobljavanja za određenu vrstu zanimanja i koje se pripremiло za polaganje tog ispita prema utvrđenom programu za odnosnu vrstu zanimanja.

Stručni ispit polaže se u centru za stručno osposobljavanje ili kod poslodavca.

Potreban nivo kvalifikacije obrazovanja, programe stručnog osposobljavanja, programe za polaganje stručnog ispita željezničkih radnika, način obavljanja stručnog ispita željezničkih radnika, uslove koje moraju da ispune članovi komisije za polaganje stručnih ispita, propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za prosvjetu.

### **Centar za stručno osposobljavanje i pristup istom**

#### **Član 113**

Centar za stručno osposobljavanje željezničkih radnika može biti željeznički prevoznik, upravljač, vlasnik industrijske ili lučke željeznice, stručna škola ili drugo pravno lice koje ima:

- 1) odgovarajući prostor;
- 2) odgovarajuće osposobljene kadrove;
- 3) odgovarajuće objekte i uređaje koji su potrebni za izvođenje stručnog osposobljavanja.

Centar za stručno osposobljavanje pruža obuku na nepristrasan način u pogledu svih učesnika, kako licima koja su zaposlena kod osnivača centra za stručno osposobljavanje tako i drugim licima.

Centar za stručno osposobljavanje izdaje uvjerenje o sprovedenom teorijskom i praktičnom stručnom osposobljavanju.

Centru za stručno osposobljavanje koji ispuni uslove iz stava 1 ovog člana Agencija izdaje sertifikat, na period važenja od pet godina.

Za izdavanje sertifikata iz stava 4 ovog člana plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 5 ovog člana utvrđuje Agencija.

Centri za stručno osposobljavanje određenih kategorija željezničkih radnika, osnovani u skladu sa drugim zakonom, smatraju se sertifikovanim centrima za stručno osposobljavanje u smislu ovog zakona s tim što se na njih primenjuju odredbe člana 112 stav 7 i stava 3 ovog člana.

Agencija vodi i ažurira evidenciju o izdatim sertifikatima iz stava 4 ovog člana i istu objavljuje na svojoj internet stranici.

Evidencija o izdatim sertifikatima iz stava 8 ovog člana sadrži:

- 1) naziv pravnog lica kome je izdat sertifikat;
- 2) na koje kategorije željezničkih radnika se odnosi sertifikat;
- 3) datum izdavanja sertifikata.

Agencija je dužna da nakon izdavanja sertifikata iz stava 4 ovog člana vrši periodične provjere da li imalac sertifikata i dalje ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana.

Ako Agencija provjerom iz stava 10 ovog člana utvrdi da nosilac sertifikata iz stava 4 ovog člana više ne ispunjava uslove za dobijanje sertifikata, rješenjem ograničava ili oduzima sertifikat.

Ako na teritoriji Crne Gore postoji samo jedan centar i nalazi se kod željezničkog prevoznika, dužan je da obezbijedi drugim željezničkim prevoznicima pristup njihovim uslugama po razumnoj i nediskriminatornoj cijeni koja je povezana sa opravdanim troškovima i koja u sebi može uključivati razumni profit.

Bliže uslove koje moraju da ispune centri za stručno osposobljavanje propisuje Ministarstvo.

### **Stručno osposobljavanje i stručni ispit mašinovođa**

#### **Član 114**

Stručno osposobljavanje mašinovođa vrši se u centru za stručno osposobljavanje.

Stručno osposobljavanje obuhvata:

- 1) opšta stručna znanja potrebna za dobijanje licence za upravljanje vučnim vozilom iz člana 117 ovog zakona i
- 2) specifična stručna znanja vezana za poznavanje vozila i infrastrukture, potrebna za dobijanje sertifikata iz člana 119 ovog zakona.

Po završenom stručnom osposobljavanju polaže se teorijski ispit iz opštih stručnih znanja i teorijski pa praktični stručni ispit iz specifičnih stručnih znanja.

Lice koje je završilo željezničku školu za zanimanje mašinovođe, odnosno tehničara vuče ne polaže ispit iz opštih stručnih znanja iz stava 2 tačka 1 ovog člana.

Za polaganje ispita iz stava 3 ovog člana ispitivače imenuje poslodavac, za izdavanje sertifikata.

U slučaju da je ispitivač učestvovao u stručnom osposobljavanju kandidata za mašinovođu, ispit će voditi drugi ispitivač.

Na praktičnom dijelu ispita na kome se provjerava sposobnost upravljanja vučnim vozilom, ispitivač mora posjedovati važeću licencu za upravljanje vučnim vozilom i važeći sertifikat za konkretno vučno vozilo i infrastrukturu na kojima se obavlja ispit; ukoliko to nije moguće ostvariti, u upravljačnici vučnog vozila mora se nalaziti mašinovođa sa važećim sertifikatom za konkretno vučno vozilo i infrastrukturu.

Ispitivanje se sprovodi na transparentan način i mora trajati dovoljno dugo kako bi se potvrdilo, uz odgovarajuće dokumentovane dokaze, da je kandidat ispunio sve potrebne zahtjeve.

U slučaju da je ispitivač učestvovao u stručnom osposobljavanju kandidata za mašinovođu, ispit će voditi drugi ispitivač koji nije učestvovao u stručnom osposobljavanju kandidata za mašinovođu.

Ispit se priprema tako što se posebna pažnja obraća na povjerljivost pitanja koja će se postavljati tokom ispita.

Ispiti iz stava 3 ovog člana organizuju se na način da se izbjegne svaki sukob interesa, ne dovodeći u pitanje mogućnost da ispitivač može pripadati poslodavcu koji izdaje sertifikat iz člana 119 ovog zakona.

Lice koje položi ispite iz stava 3 ovog člana smatraće se da ima položeni stručni ispit iz člana 115 ovog zakona.

Ispitivaču koji ispunjava uslove utvršene ovim zakonom, Agencija izdaje sertifikat rješenjem, sa rokom važenja od pet godina.

Za izdavanje sertifikata iz stava 13 ovog člana plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 14 ovog člana utvršuje Agencija.

Agencija na svom sajtu objavljuje spisak sertifikovanih ispitivača.

Bliže uslove koje moraju da ispune ispitivači iz stava 5 ovog člana propisuje Ministarstvo.

### **Stručno usavršavanje i provjera stručne osposobljenosti željezničkih radnika**

#### **Član 115**

Željeznički radnici moraju se stručno usavršavati i njihova stručna osposobljenost se mora provjeravati.

Stručno usavršavanje i provjeru stručne osposobljenosti željezničkih radnika vrši prevoznik ili upravljač (u daljem tekstu: poslodavac).

Provjera stručne osposobljenosti vrši se kao redovna i vanredna.

Redovna provjera stručne osposobljenosti željezničkih radnika vrši se svake dvije godine i obuhvata poznavanje važećih propisa, infrastrukture, vozila, uređaja i jezika u slučajevima propisanim ovim zakonom.

Vanredna provjera stručne osposobljenosti željezničkih radnika vrši se:

- 1) poslije svakog odsustva željezničkog radnika sa posla koja je trajala više od šest meseci;
- 2) ako željeznički radnik ne ispunjava propisane obaveze u pogledu stručnog usavršavanja, zbog donošenja novih propisa ili izmjene važećih propisa;
- 3) ako željeznički radnik u svom radu krši propise, što za posljedicu može imati nastanak nesreće, incidenta, odnosno ugrožavanje bezbjednosti saobraćaja;
- 4) ako se uvode novi tipovi uređaja ili vozila.

Poslodavac ne smije dozvoliti obavljanje poslova željezničkom radniku koji na provjeri stručne osposobljenosti nije pokazao zadovoljavajuće znanje ili ako nije izvršena provjera stručne osposobljenosti.

Provjeru stručne osposobljenosti vrši stručna komisija koju obrazuje poslodavac.

### **Opšti uslovi za sticanje prava na upravljanje vučnim vozilom**

#### **Član 116**

Pravo na upravljanje vučnim vozilom može da stekne lice koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je navršilo 20 godina života;
- 2) da posjeduje licencu za upravljanje vučnim vozilom i jedan ili više sertifikata;
- 3) da mu odlukom nadležnog organa nije zabranjeno da upravlja vučnim vozilom.

Izuzetno od odredbi stava 1 tačka 1 ovog člana, pravo na upravljanje vučnim vozilom brzog voza, voza višeg ranga za prevoz putnika i teretnog voza u međunarodnom saobraćaju može da stekne lice koje je navršilo 21 godinu života.

### **Licenca za upravljanje vučnim vozilom**

#### **Član 117**

Licencu za upravljanje vučnim vozilom (u daljem tekstu: licenca) izdaje Agencija, rješenjem na osnovu podnijetog zahtjeva licu koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da ima propisani nivo kvalifikacija obrazovanja;
- 2) da je psihički i fizički sposobno da upravlja vučnim vozilom.

Agencija izdaje licencu najkasnije u roku od 30 dana po prijemu urednog zahtjeva za izdavanje licence iz stava 1 ovog člana.

Licenca se izdaje na period od deset godina.

Po isteku roka iz stava 8 ovog člana, na zahtjev lica iz stava 1 ovog člana, licenca se obnavlja na osnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, kojim se potvrđuje da je to lice psihički i fizički sposobno da upravlja vučnim vozilom.

U slučaju gubitka ili oštećenja licence, Agencija izdaje duplikat.

Licenca se izdaje u jednom originalu.

Licenca izdata od nadležnog organa druge države, u skladu sa uslovima propisanim Direktivom 2007/59 EU, priznaje se u Crnoj Gori.

Za izdavanje licence plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 8 ovog člana utvrđuje Agencija.

Lice iz stava 1 ovog člana, u toku upravljanja vučnim vozilom, mora da ima kod sebe licencu i dužno je da je pokaže na zahtjev ovlašćenog lica Agencije, lica za vršenje unutrašnjeg nadzora kod željezničkog prevoznika, glavnog istražitelja i inspektora za željeznički saobraćaj.

Način izdavanja licence, obrazac licence, obrazac zahtjeva za izdavanje licence i potrebnu dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev, propisuje Agencija.

### **Oduzimanje licence**

#### **Član 118**

Lice kome je izdata licenca dužno je da izvrši zdravstveni pregled u propisanim rokovima.

Kopiju uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za rad željezničkog radnika poslije obavljenog zdravstvenog pregleda poslodavac bez odlaganja dostavlja Agenciji.

Licenca se privremeno suspenduje ako njen imalac privremeno ne ispunjava propisane zdravstvene uslove.

Licenca se oduzima ako se na zdravstvenom pregledu utvrdi da imalac licence trajno ne ispunjava propisane zdravstvene uslove, odnosno ako ih ne ispuni po isteku roka utvrđenog pri određivanju privremene suspenzije licence.

### **Sertifikat za upravljanje vučnim vozilom**

#### **Član 119**

Sertifikat za upravljanje vučnim vozilom izdaje poslodavac (željeznički prevoznik, upravljač, vlasnik industrijske odnosno lučke željeznice, vlasnik odnosno korisnik industrijskog kolosjeka) licu koje je:

- 1) položilo stručni ispit za upravljanje određenom vrstom vučnog vozila na koje se sertifikat odnosi;
- 2) položilo stručni ispit o poznavanju željezničke infrastrukture na koju se sertifikat odnosi;
- 3) poznaje jezik, u slučaju obavljanja poslova na željezničkoj infrastrukturi druge države, koji upravljač infrastrukture te države naznači;

4) ima licencu za upravljanje vučnim vozilom.

Sertifikatom se ovlašćuje lice iz stava 1 ovog člana da na određenim infrastrukturama upravlja određenim tipom vučnih vozila u jednoj ili više sljedećih kategorija:

- 1) kategorija A: manevarske lokomotive, vučna vozila radnih vozova, vučna vozila za posebne namjene i sve druge vrste vučnih vozila kada se koriste za manevrisanje;
- 2) kategorija B: vučna vozila vozova za prevoz putnika i/ili robe.

Lice iz stava 1 ovog člana ne mora imati sertifikat za određeni dio željezničke infrastrukture u slučaju:

- 1) kada smetnje u odvijanju željezničkog saobraćaja ili izvođenje radova na održavanju željezničke pruge zahtijevaju kretanje vozova obilaznim prugama;
- 2) izuzetnog jednokratnog saobraćaja muzejskih vozova;
- 3) izuzetnog jednokratnog prevoza robe, uz saglasnost upravljača;
- 4) potrebe isporuke ili prezentacije novog voza ili vučnih vozila;
- 5) stručnog osposobljavanja ili polaganja stručnog ispita za upravljanje vučnim vozilom.

Upravljač i državni organi ne mogu nametnuti obavezu iz stava 3 ovog člana.

U slučajevima iz stava 3 ovog člana u upravljačnici vučnog vozila mora se nalaziti mašinovođa koji ima sertifikat za određeni dio željezničke infrastrukture, o čemu se unaprijed obavještava upravljač.

Ako se nosilac sertifikata stručno osposobi za upravljanje drugim tipovima vučnih vozila, odnosno za drugu željezničku infrastrukturu, poslodavac je dužan da izda i sertifikat za taj tip vučnih vozila, odnosno željezničke infrastrukture.

Lice iz stava 1 ovog člana, u toku upravljanja vučnim vozilom mora da ima kod sebe sertifikat i dužno je da ga pokaže na zahtjev ovlašćenog lica Agencije, lica za vršenje unutrašnjeg nadzora kod željezničkog prevoznika, glavnog istražitelja i inspektora za željeznički saobraćaj.

Način izdavanja i ažuriranja sertifikata, rok važenja sertifikata i obrazac sertifikata propisuje Ministarstvo.

### **Oduzimanje sertifikata**

#### **Član 120**

Imalac sertifikata dužan je da:

- 1) učestvuje na usavršavanjima i redovnim i vanrednim provjerama stručne osposobljenosti;

2) obavlja provjere poznavanja jezika, u slučajevima kada obavlja posao na željezničkoj infrastrukturi druge države.

Poslodavac potvrđuje upisom na sertifikatu i u registru propisanom članom 122 stav 2 ovog zakona da je mašinovođa na provjerama iz stava 1 ovog člana pokazao potrebno znanje.

Sertifikat se oduzima ako imalac privremeno ne ispunjava propisane zdravstvene uslove ili ako prilikom provjera iz stava 1 ovog člana ne pokaže potrebno znanje.

Sertifikat se oduzima ako se na zdravstvenom pregledu utvrdi da nosilac trajno ne ispunjava propisane zdravstvene uslove, odnosno ili na ponovljenim provjerama iz stava 1 ovog člana ne pokaže potrebno znanje.

Poslodavac koji je izdao sertifikat bez odlaganja obavještava Agenciju o oduzimanju sertifikata.

Ako Agencija, u okviru nezavisne ocjene iz člana 123 ovog zakona, utvrdi da nosilac sertifikata ne ispunjava propisane uslove, naložiće poslodavcu da izvrši dodatnu provjeru stručne osposobljenosti imaoa sertifikata ili da suspenduje sertifikat.

Poslodavac je dužan da izvrši dodatnu provjeru stručne osposobljenosti i da o tome obavijesti Agenciju u roku od 30 dana od dana izvršenog nadzora.

Nalog iz stava 6 ovog člana može da sadrži i zabranu rada mašinovođama tog poslodavca do dodatne provjere stručne osposobljenosti.

### **Registar licenci**

#### **Član 121**

Agencija vodi registar izdatih licenci.

Registar sadrži podatke iz licence i podatke o periodičnim zdravstvenim pregledima.

Agencija, na zahtjev poslodavaca i nadležnih organa drugih država, u slučajevima kada mašinovođa obavlja posao na infrastrukturi drugih država, dostavlja informacije o licencama.

### **Registar sertifikata**

#### **Član 122**

Registar sertifikata vodi poslodavac.

U registar se upisuju i oduzeti ili prijavljeni kao izgubljeni, ukradeni ili uništeni sertifikati, sa podacima iz sertifikata, kao i podaci o periodičnim provjerama zdravstvene sposobnosti i stručne osposobljenosti.

Poslodavac je dužan da Agenciji i drugim nadležnim državnim organima dostavi podatke o izdatim sertifikatima i provjeri važenja licenci za mašinovođu.

Mašinovođa ima pravo pristupa svojim podacima iz registara Agencije i poslodavca, kao i pravo da mu se na zahtjev, bez naknade, dostave ti podaci.

Nezavisnu ocjenu postupaka za sticanje i provjeru stručnog znanja i osposobljenosti za izdavanje licenci i sertifikata, sprovodi Agencija najmanje jednom u pet godina.

Nezavisnu ocjenu iz stava 5 ovog člana vrše lica koja nisu uključena u izdavanje licenci i sertifikata koji se ocjenjuju.

Nezavisna procjena ne vrši se u slučaju ako je izdavanje sertifikata i licenci uključeno u sistemim upravljanja bezbjednošću željezničkih prevoznika i upravljača.

Sadržaj i način vođenja registra iz stava 1 ovog člana i registra licenci iz člana 121 ovog zakona propisuje Agencija.

### **Prestanak radnog odnosa**

#### **Član 123**

U slučaju prestanka radnog odnosa mašinovođe kod poslodavca, poslodavac i mašinovođa su dužni da bez odlaganja obavijeste Agenciju o prestanku radnog odnosa.

Nakon prestanka radnog odnosa mašinovođe, licenca se ne oduzima ukoliko mašinovođa ispunjava zdravstvene uslove u skladu sa ovim zakonom.

U slučaju da mašinovođa prestane radni odnos kod poslodavca, prestaje da važi i sertifikat koji je izdao taj poslodavac.

U slučaju iz stava 3 ovog člana poslodavac je dužan da mašinovođa izda ovjerenu kopiju sertifikata i vrati dokumentaciju o njegovoj obuci, kvalifikacijama, iskustvu i stručnim sposobnostima.

Mašinovođa koji zasniva radni odnos kod novog poslodavca, može koristiti dokumentaciju iz stava 4 ovog člana.

U slučaju dobrovoljnog prestanka radnog odnosa mašinovođe kod poslodavca koji ga je stručno osposobio, novi poslodavac dogovoriće se sa poslodavcem koji ga je osposobio o naknadi troškova za stručno osposobljavanje mašinovođe.

Odredbe st. 4 i 5 ovog člana primjenjuju se i na druge željezničke radnike.

### **Nadzor nad mašinovođama**

#### **Član 124**

Poslodavac je dužan da vrši provjeru važenja licence i sertifikata mašinovođe prilikom zapošljavanja ili angažovanja mašinovođe po ugovoru.

Poslodavac je dužan da uspostavi nadzor nad radom mašinovođa.

Ako se nadzorom utvrde okolnosti koje dovode u pitanje sposobnost mašinovođe za obavljanje poslova i nastavak važenja njegove licence ili sertifikata, poslodavac preduzima potrebne mjere u odnosu na važenja njegove licence ili sertifikata.

Ako mašinovođa smatra da njegovo zdravstveno stanje dovodi u pitanje njegovu sposobnost za obavljanje posla, odmah o tome obavještava poslodavca.

Poslodavac nakon saznanja o pogoršanju zdravstvenog stanja mašinovođe kojim je njegova sposobnost za obavljanje posla dovedena u pitanje ili u slučaju ako ga ljekar obavijesti, preduzima potrebne mjere, uključujući vanredni zdravstveni pregled ili oduzimanje sertifikata.

Poslodavac je dužan da vrši kontrolu da mašinovođe u toku obavljanja posla nijesu pod uticajem sredstava koja bi mogla uticati na njihovu koncentraciju, pažnju ili ponašanje.

Poslodavac odmah obavještava Agenciju o slučajevima nesposobnosti za rad mašinovođe koji traju duže od tri mjeseca.

### **Opšti uslovi za sticanje prava na regulisanje željezničkog saobraćaja**

#### **Član 125**

Pravo na regulisanje željezničkog saobraćaja može da stekne lice koje ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je navršilo 18 godina života;
- 2) da ima dozvolu za regulisanje željezničkog saobraćaja;
- 3) da mu nadležni organ nije zabranio da reguliše željeznički saobraćaj.

### **Izdavanje dozvole za regulisanje željezničkog saobraćaja**

#### **Član 126**

Dozvolu za regulisanje željezničkog saobraćaja izdaje upravljač licu na osnovu podnijetog zahtjeva ako:

- 1) ima odgovarajući nivo stručnih kvalifikacija;
- 2) je psihički i fizički sposobno da reguliše željeznički saobraćaj;
- 3) je stručno osposobljeno za regulisanje željezničkog saobraćaja;

4) ima položen stručni ispit za otpravnika vozova ili saobraćajnog dispečera.

Dozvola za regulisanje željezničkog saobraćaja izdaje se licima do navršenih 45 godina života sa rokom važenja od pet godina, a licima starijim od 45 godina na period od dvije godine.

Dozvola iz stava 2 ovog člana može se produžiti na osnovu podnijetog zahtjeva i na osnovu uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti, kojim se potvrđuje da je to lice psihički i fizički sposobno da reguliše željeznički saobraćaj.

Lice iz stava 1 ovog člana dužno je da u toku regulisanja željezničkog saobraćaja ima kod sebe dozvolu za regulisanje željezničkog saobraćaja i dužno je da je pokaže na zahtjev ovlašćenog lica Agencije, lica za vršenje unutrašnjeg nadzora kod upravljača, glavnog istražitelja i inspektora za željeznički saobraćaj.

Upravljač vodi evidenciju o izdatim dozvolama za regulisanje željezničkog saobraćaja, koja sadrži:

- 1) broj dozvole;
- 2) ime i prezime nosioca dozvole;
- 3) radno mjesto nosioca dozvole;
- 4) datum izdavanja dozvole;
- 5) rok važenja dozvole;
- 6) produženje važenja dozvole.

Izgled i sadržinu dozvole za regulisanje saobraćaja propisuje Ministarstvo.

### **Opšti uslovi koje u zdravstvenom pogledu moraju ispunjavati željeznički radnici**

#### **Član 127**

Željeznički radnik mora da ispunjava propisane zdravstvene uslove i mora da bude psihički i fizički sposoban za obavljanje poslova u željezničkom saobraćaju (u daljem tekstu: zdravstvena sposobnost).

Zdravstvene uslove iz stava 1 ovog člana, način utvrđivanja zdravstvene sposobnosti i rokove za provjeravanje propisuje Ministarstvo uz prethodno pribavljenu saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

### **Vrste zdravstvenih pregleda**

#### **Član 128**

Lice koje se školuje ili obučava za vršenje poslova željezničkog radnika, dužno je da prije zasnivanja radnog odnosa obavi zdravstveni pregled.

Željeznički radnik dužan je da obavi zdravstveni pregled, prije raspoređivanja na druge poslove, odnosno prije upućivanja na školovanje ili stručno osposobljavanje.

Zdravstvena sposobnost željezničkog radnika provjerava se na redovnom i vanrednom zdravstvenom pregledu.

Na zdravstvenom pregledu utvrđuje se da li je lice iz stava 1 ovog člana zdravstveno sposobno za obavljanje poslova željezničkog radnika.

O utvrđenoj zdravstvenoj sposobnosti željezničkog radnika izdaje se uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti.

### **Redovni zdravstveni pregled**

#### **Član 129**

Upravljač, odnosno prevoznik dužni su da željezničkog radnika upute na redovni zdravstveni pregled prije isteka roka propisanog za obavljanje tog pregleda.

### **Vanredni zdravstveni pregled**

#### **Član 130**

Na vanredni zdravstveni pregled upućuje se željeznički radnik za koga se posumnja da više nije zdravstveno sposoban da obavlja svoje poslove, kao i poslije svakog udesa, teže povrede, duže bolesti i u drugim slučajevima koji mogu uticati na zdravstvenu sposobnost željezničkog radnika.

Vanredni zdravstveni pregled vrši se na zahtjev ovlašćenog željezničkog radnika, ljekara, inspektora za željeznički saobraćaj ili na lični zahtjev željezničkog radnika.

### **Zdravstvene ustanove**

#### **Član 131**

Zdravstvene preglede iz čl. 128 do 130 ovog zakona obavljaju zdravstvene ustanove koje ispunjavaju uslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje zdravstvena zaštita.

Zdravstvene ustanove iz stava 1 ovog člana dostavljaju Agenciji dokaz o ispunjenosti uslova za obavljanje zdravstvenih pregleda željezničkih radnika.

Spisak zdravstvenih ustanova iz stava 1 ovog člana objavljuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja na svojoj internet stranici.

### **Zabrana obavljanja poslova**

#### **Član 132**

Željeznički radnik koji ne ispunjava propisane zdravstvene uslove smatra se zdravstveno nesposobnim za obavljanje određenih poslova dok ta nesposobnost traje.

Upravljač, odnosno željeznički prevoznik ne smije dozvoliti željezničkom radniku da obavlja poslove na koje je raspoređen, ako se na zdravstvenom pregledu utvrdi da nije zdravstveno sposoban za te poslove ili ako nije obavio zdravstveni pregled na koji je upućen.

### **Sposobnost za rad željezničkog radnika**

#### **Član 133**

Željeznički radnik ne smije početi sa radom, niti obavljati svoje poslove ako je umoran ili bolestan ili je u psihičkom stanju koje ga čini nesposobnim da obavlja poslove na koje je raspoređen.

Željeznički radnik koji se u toku obavljanja poslova na koje je raspoređen osjeća umornim, bolesnim ili je iz drugih razloga nesposoban za dalje obavljanje poslova dužan je da o tome obavijesti odgovorno lice kod upravljača, odnosno prevoznika i da prestane da obavlja poslove ako ocijeni da ih ne može bezbjedno obavljati.

Željeznički radnik ne smije uzimati alkoholna pića, opojne droge ili psihoaktivna sredstva za vrijeme obavljanja poslova, niti početi sa radom ako u organizmu ima alkohola ili je pod dejstvom opojnih droga, odnosno psihoaktivnih sredstava.

Željezničkom radniku ne smije se dozvoliti obavljanje poslova ako se prilikom provjere njegove zdravstvene sposobnosti utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje tih poslova ili ako se utvrdi da radi pod uticajem alkohola, opojnih droga, psihoaktivnih sredstava, kao i da je sklon upotrebi alkohola, opojnih droga ili psihoaktivnih sredstava.

Upravljač, odnosno željeznički prevoznik, bez odlaganja, obavještava Agenciju o svim slučajevima nesposobnosti mašinovođe za rad u trajanju dužem od tri mjeseca.

### **Ispitivanje alkoholisanosti**

#### **Član 134**

Ovlašćeno lice za vršenje unutrašnjeg nadzora i inspektor za željeznički saobraćaj mogu željezničkog radnika podvrgnuti ispitivanju alkoholisanosti pomoću odgovarajućih sredstava i aparata ili uputiti na zdravstveni pregled radi provjere da li ima alkohola u organizmu ili da li pokazuje znake alkoholne poremećenosti ili da li se nalazi pod dejstvom droga ili psihoaktivnih sredstava.

Željeznički radnik dužan je da se podvrgne ispitivanju, odnosno zdravstvenom pregledu iz stava 1 ovog člana na koji je upućen.

### **Radno vrijeme i odmori voznog i staničnog osoblja**

#### **Član 135**

Ukupno radno vrijeme voznog i staničnog osoblja ne smije trajati duže od 40 časova u sedmici.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ukupno radno vrijeme voznog i staničnog osoblja može određeni period trajati duže od 40 časova u sedmici, pod uslovima utvrđenim opštim aktom, odnosno kolektivnim ugovorom upravljača infrastrukture, odnosno prevoznika, s tim da radno vrijeme u prosjeku u toku godine ne bude duže od 40 časova sedmično.

Radno vrijeme i trajanje smjene voznog i staničnog osoblja, ukupno trajanje upravljanja vučnim vozilom, odmori i raspored radnog vremena u smjenama utvrđuju se u skladu sa organizacijom saobraćaja, izvršenjem reda vožnje i drugim uslovima koji utiču na zdravstvenu sposobnost voznog i staničnog osoblja.

Vozno i stanično osoblje ne može obavljati iste ili slične poslove kod drugog poslodavca.

### **Trajanje smjene staničnog osoblja**

#### **Član 136**

Smjena staničnog osoblja traje najduže 12 časova.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, smjena staničnog osoblja može trajati četiri časa duže u slučaju:

- 1) više sile;
- 2) nesreće ili incidenta;
- 3) nedolaska osoblja koje je po rasporedu radnog vremena trebalo da smijeni osoblje koje obavlja posao.

### **Dnevni odmor staničnog osoblja**

#### **Član 137**

Dnevni odmor staničnog osoblja između dvije uzastopne smjene traje dvostruki broj časova ostvarenih u prethodnoj smjeni, a najmanje 12 časova.

### **Smjena voznog osoblja**

#### **Član 138**

Smjena voznog osoblja sastoji se iz vremena:

- 1) pripreme;
- 2) upravljanja vučnim vozilom;
- 3) pregleda ili kontrole voznih isprava putnika i vremena obavljanja ostalih poslova u vozu;
- 4) raspreme;
- 5) očekivanja posla.

### **Dijelovi smjene voznog osoblja**

#### **Član 139**

Vrijeme pripreme je radno vrijeme tokom kojeg vožno osoblje provjerava snabdjevenost i ispravnost željezničkog vozila koje posijeda, računajući od momenta javljanja na rad.

Vrijeme upravljanja vučnim vozilom je radno vrijeme koje mašinovođa, odnosno vozač motornog pružnog vozila provede u upravljačnici, odnosno upravljačkom mjestu vučnog vozila tokom vožnje voza, računajući i vrijeme bavljenja u polaznoj željezničkoj stanici, usputnim željezničkim stanicama, drugim službenim mjestima i u uputnoj željezničkoj stanici.

Vrijeme pregleda ili kontrole voznih isprava putnika i vrijeme obavljanja ostalih poslova u vozu je radno vrijeme koje vožno osoblje provede u motornom vozu ili vučenom vozilu tokom vožnje voza, računajući i vrijeme bavljenja u polaznoj željezničkoj stanici, usputnim željezničkim stanicama, drugim službenim mjestima i u uputnoj željezničkoj stanici.

Vrijeme raspreme je radno vrijeme tokom kojeg vožno osoblje rasprema do tada posjednuto željezničko vozilo i završava rad u toj smjeni.

Vrijeme očekivanja posla je radno vrijeme tokom kojeg vožno osoblje odlazećeg voza očekuje u željezničkoj stanici dolazeći voz, radi smjene voznog osoblja u vozu, računajući od momenta javljanja na rad.

### **Trajanje smjene voznog osoblja**

#### **Član 140**

Smjena voznog osoblja iznosi najviše 12 časova, u zavisnosti od vrste voza kojeg posijeda to osoblje.

Sastavne djelove smjene voznog osoblja čini:

- 1) vrijeme pripreme - najduže jedan čas;
- 2) vrijeme upravljanja vučnim vozilom:
  - najduže osam časova za upravljanje lokomotivom putničkog voza, odnosno upravljanje motornim vozom,
  - najduže 10 časova za upravljanje lokomotivom teretnog voza;
- 3) vrijeme pregleda ili kontrole voznih isprava putnika i vrijeme obavljanja ostalih poslova u vozu - najduže 10 časova;
- 4) vrijeme raspreme - najduže jedan čas;
- 5) vrijeme očekivanja posla - najduže jedan čas.

#### **Nastavak smjene**

##### **Član 141**

Izuzetno od člana 140 ovog zakona, smjena voznog osoblja može trajati još najduže četiri časa u slučaju:

- 1) više sile;
- 2) nesreće ili incidenta na pruzi;
- 3) saobraćanja pomoćnog voza;
- 4) nedolaska voznog osoblja koje je po rasporedu radnog vremena trebalo da smijeni vozno osoblje koje obavlja rad.

#### **Dnevni odmor voznog osoblja**

##### **Član 142**

Dnevni odmor voznog osoblja u domicilnoj jedinici traje, po pravilu, dvostruki broj časova ostvarenih na radu u prethodnoj smjeni, a najmanje 12 časova.

Dnevni odmor voznog osoblja u obrtnoj jedinici traje najmanje šest časova.

Ako se rad voznog osoblja od polaska iz domicilne jedinice do povratka u tu jedinicu može obaviti u toku jedne smjene, odmor voznog osoblja u obrtnoj jedinici nije obavezan.

Željeznički prevoznik je dužan da u obrtnim jedinicama obezbijedi prostorije za odmor voznog osoblja.

#### **Radno vrijeme voznog osoblja koje redovno učestvuje u interoperabilnom prekograničnom saobraćaju**

##### **Član 143**

Interoperabilni prekogranični saobraćaj je saobraćaj vozova više od 15 km iza granice, za koji je željezničkom prevozniku potreban dodatni sertifikat o bezbjednosti za prevoz dio B za pružanje transportnih usluga u drugoj državi.

Saobraćaj između graničnih stanica određenih međudržavnim sporazumima ne smatra se interoperabilnim prekograničnim saobraćajem bez obzira na rastojanje graničnih stanica od granice.

Radno vrijeme voznog osoblja koje učestvuje u interoperabilnom prekograničnom saobraćaju je:

- 1) dnevni odmor voznog osoblja u domicilnoj jedinici, koji iznosi najmanje 12 časova u toku 24-časovnog perioda, a izuzetno, jednom u sedam dana, dnevni odmor voznog osoblja u domicilnoj jedinici može iznositi najmanje devet časova, pri čemu se razlika između skraćenog odmora i 12-časovnog odmora dodaje narednom dnevnom odmoru u domicilnoj jedinici;
- 2) skraćeni dnevni odmor, koji se ne može odrediti između dva dnevna odmora u obrtnoj jedinici;
- 3) dnevni odmor voznog osoblja u obrtnoj jedinici, koji iznosi najmanje osam neprekidnih časova u toku 24-časovnog perioda;
- 4) dnevni odmor u domicilnoj jedinici, koji se mora omogućiti poslije dnevnog odmora u obrtnoj jedinici;
- 5) odmor u toku dnevnog rada od najmanje 45 minuta, ako služba mašinovođe traje duže od osam časova; ako služba mašinovođe traje između šest i osam časova, mora mu se obezbijediti odmor u toku dnevnog rada od najmanje 30 minuta u toku radnog dana;
- 6) korišćenje dijela odmora u toku službe iz tačke 5 ovog stava mora se omogućiti između trećeg i šestog radnog časa;
- 7) ako je vučno vozilo posjednuto i vozopratnim osobljem, željeznički prevoznik utvrđuje korišćenje odmora u toku dnevne službe u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad;
- 8) neprekinuti nedjeljni odmor u trajanju od najmanje 24 časa i 12-časovni dnevni odmor iz tačke 2 ovog stava, u toku sedmodnevnog perioda;
- 9) vrijeme upravljanja vučnim vozilom, koje ne smije preći devet časova u dnevnoj službi, odnosno osam časova u noćnoj službi između dva dnevna odmora;
- 10) vrijeme upravljanja vučnim vozilom, koje ne smije preći 80 časova u toku perioda od dvije nedelje.

#### **Zabrana obavljanja poslova staničnog i voznog osoblja**

##### **Član 144**

Stanično i vozno osoblje ne smije započeti obavljanje poslova, niti nastaviti obavljanje poslova suprotno čl. 135 do 143 ovog zakona.

Ovlašćeno lice koje vrši unutrašnji nadzor iz stava 1 ovog člana zabranjuje staničnom ili voznom osoblju da obavlja poslove.

#### **Akt o uređivanju radnog vremena i odmora staničnog i voznog osoblja**

##### **Član 145**

Radno vrijeme i odmori staničnog i voznog osoblja iz čl. 135 do 143 ovog zakona uređuju se aktom upravljača i prevoznika.

Aktom iz stava 1 ovog člana određuju se željeznički radnici odgovorni za nadzor i kontrolu radnog vremena i odmora.

#### **Službene oznake i službeno odijelo**

##### **Član 146**

Željeznički radnici koji neposredno učestvuju u vršenju željezničkog saobraćaja dužni su da nose službeno odijelo i službene oznake.

Službene oznake su:

- 1) crvena kapa – za otpravnika vozova;
- 2) kapa sa crvenim obodom – za ovlašćenog staničnog radnika;
- 3) crvena traka na desnoj ruci – za rukovaoca manevre.

Oblik i boju službenog odijela i znak na službenom odijelu uređuju se aktom željezničkog prevoznika, odnosno upravljača.

### **Organizacija unutrašnje kontrole**

#### **Član 147**

Upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik dužni su da u okviru svoje djelatnosti organizuju redovno i efikasno vršenje unutrašnje kontrole nad bezbjednošću željezničkog saobraćaja u skladu sa ovim zakonom.

Organizaciju i način vršenja kontrole iz stava 1 ovog člana utvrđuju upravljač infrastrukture i željeznički prevoznik, uz saglasnost Ministarstva.

## **XIV. ISTRAŽIVANJE VANREDNIH DOGAĐAJA**

### **Komisija za istraživanje**

#### **Član 148**

Istragu poslije ozbiljnih nesreća i nesreća na željezničkom sistemu u cilju mogućeg unaprjeđivanja bezbjednosti na željeznici i prevencije nesreća vrši Komisija za istraživanje vanrednih događaja (u daljem tekstu: Komisija).

Komisiju obrazuje Vlada.

Osim ozbiljnih nesreća i nesreća, Komisija može da istražuje i ostale vanredne događaje, koji bi pod nešto drugačijim okolnostima mogli da dovedu do ozbiljnih nesreća, uključujući u to tehnički otkaz strukturnih podsistema ili sastavnih dijelova interoperabilnosti.

Komisija ima diskreciono pravo u pogledu otvaranja istrage drugih vanrednih događaja, u zavisnosti od:

- 1) ozbiljnosti incidenta;
- 2) toga da li su incidenti dio niza nesreća, odnosno da li su od značaja za sistem u cjelini;
- 3) uticaja na bezbjednost na željeznici;
- 4) zahtjeva upravljača, željezničkog prevoznika, Agencije ili nadležnih organa drugih država.

Komisija mora biti sposobna za preduzimanje pripremnih radnji kako bi istraživanje moglo započeti najkasnije u roku od sedam dana po saznanju o ozbiljnoj nesreći, nesreći ili incidentu.

Komisija bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana, nakon prijema informacije o nesreći ili incidentu odlučuje o tome da li će pokrenuti istragu.

Komisija utvrđuje obim istrage ozbiljnih nesreća.

Istraga komisije ne predstavlja utvrđivanje krivice ili odgovornosti učesnika u vanrednim događajima.

Komisiju čine najviše tri stalna člana.

Komisiju predstavlja i njenim radom rukovodi glavni istražitelj.

Glavni istražitelj može, prema potrebi, da formira ekspertski tim za istraživanje sa liste nezavisnih eksperata.

Komisija je u pogledu organizacije, pravne strukture i odlučivanja, nezavisna od upravljača, željezničkog prevoznika i drugih pravnih i fizičkih lica koja mogu uticati na objektivnost komisije, kao i funkcionalno nezavisna od organa državne uprave za željeznički saobraćaj.

Članovi komisije imaju pravo na naknadu za svoj rad.

Sredstva za rad obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.

Uslove koje mora da ispunjava glavni istražilac, organizaciju, način rada, obuku nezavisnih eksperata, način obavještanja i druga pitanja od značaja za rad Komisije, visinu naknade iz stava 13 ovog zakona propisuje Vlada.

### **Ovlašćenja Komisije**

#### **Član 149**

Komisija obavlja poslove samostalno, a prema potrebi, u saradnji sa drugim državnim organom nadležnim za sprovođenje istrage, i ima pravo na:

- 1) slobodan pristup mjestu vanrednog događaja, do vozila koja su učestvovala u nesreći, odnosno incidentu, kao i do objekata i uređaja za upravljanje saobraćajem i signalizacijom;
- 2) popis dokaza do kojih je moguće doći u trenutku sprovođenja istrage na mjestu vanrednog događaja i nadzor nad uklanjanjem olupina, infrastrukturnih objekata i postrojenja ili njihovih sastavnih dijelova radi pregleda i analize;
- 3) pristup i upotrebu snimaka uređaja za automatsko bilježenje podataka i snimanje govornih poruka i evidentiranje rada sistema signalizacije i kontrole saobraćaja;
- 4) pristup rezultatima obdukcije tijela žrtava;
- 5) pristup rezultatima istrage voznog osoblja i drugih lica učesnika u vanrednom događaju;
- 6) saslušavanje željezničkih radnika koji su učestvovali i drugih svjedoka vanrednog događaja;
- 7) pristup svim odgovarajućim informacijama ili evidencijama upravljača, željezničkih prevoznika koji su učestvovali u nesreći i Agencije.

Istraga se obavlja nezavisno od sudske istrage i ne može iznositi pretpostavke o krivici, odnosno odgovornosti za vanredni događaj.

Komisija može, prema potrebi, zahtijevati pomoć istražnih tijela iz drugih država ili od ERA da dostavi ekspertizu ili da izvrši tehničku inspekciju, analize ili procjene.

Komisija razmjenjuje mišljenja i iskustava sa istražnim tijelima drugih država radi sprovođenja istih metoda istrage i izrade zajedničkih principa za praćenje bezbjednosnih preporuka.

## **Istražni postupak**

### **Član 150**

Istraga se sprovodi na način koji obezbjeđuje da svi učesnici u vanrednom događaju imaju mogućnost saslušanja, odnosno davanja izjava o događaju i korišćenje rezultata istrage.

Upravljač, željeznički prevoznici, Agencija, rodbina nastradalih lica, vlasnici oštećene imovine, proizvođači, nadležni organi za vanredne situacije i korisnici usluga redovno se obavještavaju o toku istrage.

Licima iz stava 1 ovog člana treba omogućiti da daju svoje mišljenje i stavove o istrazi, kao i primjedbe na nacrt izvještaja Komisije.

Komisija i drugi nadležni organi moraju okončati ispitivanje lica iz stava 1 ovog člana na mjestu nesreće u najkraćem mogućem roku, tako da upravljač može što prije popraviti oštećenu infrastrukturu i uspostaviti željeznički saobraćaj.

Ako se nesreća dogodi na graničnim objektima između Crne Gore i druge države ili u njihovoj blizini, nadležna tijela za istraživanje tih država mogu se dogovoriti da istragu izvrši jedno od tijela ili da istragu izvrše zajedno.

U slučaju dogovora da istragu vrši tijelo za istraživanje nesreća jedne države, tijelu za istraživanje druge države se omogućava učešće u istrazi i dostavljanje izvještaja o rezultatima istrage.

Tijelo za istraživanje iz druge države se poziva da učestvuje u istrazi, ako je u događaju učestvovao željeznički prevoznik sa sjedištem u toj državi i koji je dobio licencu u toj državi.

## **Obavještenje Komisije**

### **Član 151**

Komisija u roku od nedjelju dana obavještava Ministarstvo i Agenciju o početku istrage.

U obavještenju se navodi datum, vrijeme, mjesto i vrstu vanrednog događaja, posljedice sa smrtnim ishodom, povrede i materijalne štete.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana Komisija dostavlja i ERA.

## **Izveštaji Komisije**

### **Član 152**

Komisija sačinjava izvještaj o izvršenoj istrazi vanrednog događaja.

U izvještaju se navode ciljevi istrage i, gdje je to moguće, bezbjednosne preporuke.

Komisija objavljuje konačan izveštaj u periodu koji ne može biti duži od 12 mjeseci od nastalog vanrednog događaja.

Komisija dostavlja izvještaj iz stava 3 ovog člana, zajedno sa bezbjednosnim preporukama upravljaču, željezničkim prevoznicima, Agenciji i prema potrebi drugim državama, kao i Vladi i Ministarstvu.

Komisija, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu dostavlja Vladi godišnji izvještaj o radu i objavljuje ga na svojoj internet stranici.

Sadržinu konačnog izvještaja o istragama nesreća u željezničkom saobraćaju propisuje Ministarstvo.

## **Bezbjednosne preporuke**

### **Član 153**

Bezbjednosne preporuke Komisije ne mogu biti osnov za utvrđivanje krivice ili odgovornosti za vanredni događaj.

Bezbjednosne preporuke se dostavljaju Ministarstvu, Agenciji, prema potrebi i drugim tijelima i organima u Crnoj Gori i drugim državama, kao i ERA radi preduzimanja potrebnih mjera i postupanja po bezbjednosnim preporukama.

Organi i tijela iz stava 2 ovog člana preduzimaju potrebne mjere u cilju da se bezbjednosne preporuke Komisije uzimaju u obzir i, u zavisnosti od slučaja, postupaju po njima.

Organi i tijela iz stava 2 ovog člana kojima su dostavljene bezbjednosne preporuke, najmanje jednom godišnje obavještavaju Komisiju o mjerama koje su preduzete ili planirane da se preduzmu na osnovu bezbjednosnih preporuka.

## **Baze podataka**

### **Član 154**

Komisija je dužna da prikuplja, analizira i čuva podatke, izvještaje o ugrožavanju bezbjednosti željezničkog saobraćaja, vanredni događajima i vodi odvojene baze podataka za sve nastale vanredne događaje.

Način prikupljanja podataka, analize i čuvanja podataka i način vođenja baza podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Obaveze upravljača i željezničkih prevoznika pri istrazi vanrednog događaja**

### **Član 155**

Upravljač i željeznički prevoznici dužni su da, nezavisno od Komisije, izvrše istraživanje uzroka i posljedica svih vanrednih događaja u željezničkom saobraćaju, kao i okolnosti u kojima su nastali.

Upravljač i prevoznik zajedno obavljaju istragu, angažovanjem zajedničke stručne komisije.

Ako istraga iz stava 2 ovog člana ne započne u roku od dva časa od nastanka vanrednog događaja, upravljač samostalno vodi istragu.

Istragu vanrednog događaja na infrastrukturi i u objektima za održavanje željezničkih vozila i depoa obavlja vlasnik objekta.

Upravljač, željeznički prevoznici i vlasnici objekata i depoa za održavanje željezničkih vozila dužni su da privremeno zabrane rad željezničkom radniku koji je nepažnjom ili na drugi način prouzrokovao vanredni događaj i na taj način ugrozio bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Upravljač, željeznički prevoznici i vlasnici objekata i depoa za održavanje željezničkih vozila dužni su da bez odlaganja obavijeste Komisiju za istraživanje o vanrednom događaju u željezničkom saobraćaju i inspektora za željeznički saobraćaj.

Upravljač i željeznički prevoznik dužni su da vode evidenciju o vanrednim događajima u željezničkom saobraćaju i o drugim pojavama od značaja za bezbjednost željezničkog saobraćaja.

Način formiranja komisije, način istraživanja i sadržaj izvještaja o obavljenoj istrazi iz stava 2 ovog člana, sadržaj i način vođenja evidencije o vanrednim događajima u željezničkom saobraćaju propisuje Ministarstvo.

## **Spasavanje lica**

### **Član 156**

Željeznički radnik i drugo lice koji se nađu na mjestu vanrednog događaja, u kojem ima povrijeđenih ili poginulih lica dužni su da odmah po saznanju za vanredni događaj, preduzmu mjere za spašavanje i pružanje pomoći povrijeđenim licima.

Željeznički radnik dužan je da odmah po saznanju o nastalom vanrednom događaju, obavijesti upravljača i željezničkog prevoznika.

Upravljač, odnosno željeznički prevoznik dužan je da odmah po saznanju za vanredni događaj, obavijesti najbližu zdravstvenu ustanovu, policiju, Komisiju za istraživanje, inspektora i po potrebi vatrogasnu jedinicu.

Upravljač, odnosno željeznički prevoznik, dužni su da odmah po saznanju za vanredni događaj preduzmu mjere za spašavanje i pružanje pomoći povrijeđenim licima i osiguraju mjesto vanrednog događaja do dolaska ovlaštenih lica nadležnih organa, u zavisnosti od vrste vanrednog događaja.

Željeznički radnici koji obavljaju poslove u službenim mjestima na pruzi i u vozu moraju biti osposobljeni za pružanje prve pomoći licima povrijeđenim u vanrednom događaju.

Upravljač, odnosno željeznički prevoznik određuju radna mjesta željezničkih radnika koja moraju biti osposobljena za pružanje prve pomoći licima povrijeđenim u vanrednom događaju.

Način osposobljavanja za pružanje prve pomoći iz stava 5 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja.

## **Uspostavljanje saobraćaja**

### **Član 157**

Upravljač i, po potrebi, željeznički prevoznik dužni su, u što kraćem roku, da preduzmu mjere za uspostavljanje saobraćaja ako je zbog vanrednog događaja došlo do prekida željezničkog saobraćaja.

## **XV. UKRŠTANJE ŽELJEZNIČKIH PRUGA I JAVNIH PUTEVA**

### **Putni prelazi**

#### **Član 158**

Prelazak drumskih vozila preko željezničke pruge dozvoljen je na putnom prelazu gdje se ukrštaju pruga i javni put u istom nivou (u daljem tekstu: putni prelaz), a prelazak lica preko željezničke pruge na pješačkim ili putnim prelazima.

Saobraćaj na putnom prelazu mora da bude obezbijeđen saobraćajnim znacima za učesnike u drumskom saobraćaju.

Na željezničkoj pruzi, ispred putnog prelaza, moraju da budu postavljeni signalni znaci za obavještanje voznog osoblja o približavanju voza putnom prelazu i iz vučnog vozila moraju se davati propisani zvučni signali.

Voz ima pravo prvenstva na putnom prelazu u odnosu na učesnike u drumskom saobraćaju.

### **Ukrštanje željezničke pruge i javnog puta**

#### **Član 159**

Ukrštanje željezničke pruge i javnog puta i određivanje mjesta na kojem se može izvesti ukrštanje i mjere za bezbjedno odvijanje saobraćaja na putnim prelazima utvrđuju se u zavisnosti od gustine saobraćaja, preglednosti željezničke pruge, brzine vožnje na pruzi i javnom putu i od mjesnih uslova.

Ukrštanje željezničke pruge i javnog puta između ulazno – izlaznih skretnica ne može biti u istom nivou.

Za prelazak preko putnog prelaza vozila koje obavlja vanredni prevoz potrebna je saglasnost upravljača.

Kontaktni provodnik iznad putnog prelaza mora da bude postavljen na visini od najmanje 5,5 m, računajući od gornje ivice šine, pod uslovom da se sa obje strane putnog prelaza postave zaštitne kapije za drumsku vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, ne prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu na rastojanju od najmanje 8 m od najbliže šine mjereno po osovini puta i na visini od najmanje 4,5 m iznad kolovoza puta.

Zaštitne kapije iz stava 4 ovog člana postavlja i održava upravljač.

Izuzetno od stava 4 ovog člana, zaštitne kapije za drumsku vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu mogu biti postavljene na visini koja nije manja od 4,2 m, ni veća od 4,5 m iznad kolovoza puta.

Na propisanoj udaljenosti od zaštitnih kapija sa jedne i druge strane putnog prelaza moraju se postaviti odgovarajući znaci zabrane saobraćaja za drumsku vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu, sa naznakom visine zaštitne kapije radi bezbjednog odvijanja drumskog saobraćaja preko putnog prelaza.

Znake zabrane iz stava 7 ovog člana postavlja i održava upravljač puteva.

Na podvožnjacima čija je donja ivica konstrukcije iznad kolovoza puta postavljena na visini manjoj od najveće dozvoljene visine drumskog vozila, zajedno sa teretom na njemu, moraju se postaviti zaštitne kapije i odgovarajući znaci zabrane saobraćaja za drumsku vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu.

Zajednički most za željezničku prugu i javni put može se graditi na istim stubovima ili sa zajedničkom konstrukcijom, pod uslovom da su pruga i kolovoz puta potpuno odvojeni sigurnosnom ogradom.

Zaštitne kapije i znake zabrane saobraćaja iz stava 9 ovog člana dužan je da postavi upravljač puteva.

Način ukrštanja željezničke pruge i javnog puta, određivanje mjesta na kojima se može izvesti ukrštanje i mjere za osiguranje bezbjednog odvijanja saobraćaja propisuje Ministarstvo.

### **Razmak između željezničke pruge i javnog puta**

#### **Član 160**

Razmak između željezničke pruge i javnog puta mora da bude dovoljan da se između njih mogu postaviti svi uređaji i postrojenja potrebni za obavljanje saobraćaja na pruzi i putu, pod uslovom da razmak iznosi najmanje 8 m, računajući od ose najbližeg kolosjeka do najbliže tačke gornjeg stroja puta.

Na brdovitim i manje pristupačnim terenima, u klisurama i na drugim sličnim konfiguracijama terena, razmak između željezničke pruge i javnog puta koji nije auto-put može da bude manji od 8 m, pod uslovom da im se slobodni profili ne dodiruju i da se između njih mogu postaviti signalno-sigurnosni uređaji, telekomunikacioni uređaji, stabilna postrojenja elektrovođe i drugi

uređaji neophodni za bezbjednost željezničkog saobraćaja, pod uslovom da pruga bude izvedena najmanje 1 m iznad nivelete javnog puta.

Ukoliko nijesu ispunjeni uslovi u pogledu razmaka iz st. 1 i 2 ovog člana, na putu se postavljaju zaštitne ograde za vozila.

### **Održavanje putnih prelaza**

#### **Član 161**

Upravljač i upravljač puteva dužni su da na putnom prelazu sprovedu propisane mjere za bezbjedan saobraćaj i da putne prelaze održavaju u stanju kojim se obezbjeđuje bezbjedno odvijanje saobraćaja.

Putni prelaz smatra se sastavnim dijelom željezničke infrastrukture sa obje strane kolosjeka u širini 3 m računajući od ose kolosjeka.

Putni prelaz iz stava 2 ovog člana održava i osigurava upravljač radi bezbjednog i nesmetanog saobraćaja na putnom prelazu, pod uslovom da se kolovoz na putnom prelazu održava tako da se preko njega može vršiti bezbjedan i nesmetan drumski saobraćaj.

Ostale djelove puta sa obje strane putnog prelaza održava upravljač puteva, na način koji omogućava bezbjedan i nesmetan željeznički saobraćaj.

Način održavanja putnih prelaza u nivou, tip, način montaže i održavanja panela na putnim prelazima propisuje Ministarstvo.

## **XVI. UNUTRAŠNJI RED U ŽELJEZNIČKOM SAOBRAĆAJU**

### **Poštovanje unutrašnjeg reda**

#### **Član 162**

Na mjestima koja su predviđena za pristup i kretanje na željezničkom području i u vozovima sva lica dužna su da poštuju unutrašnji red u željezničkom saobraćaju.

Ovlašćeni željeznički radnici staraju se da se lica koja se nalaze na željezničkom području i u vozovima pridržavaju unutrašnjeg reda u željezničkom saobraćaju.

Ovlašćeni željeznički radnici imaju pravo i dužnost da utvrde identitet lica koja se ne pridržavaju unutrašnjeg reda, da preduzimaju mjere potrebne za sprječavanje narušavanja i mjere za uspostavljanje narušenog unutrašnjeg reda, da oduzimaju predmete koji su upotrijebljeni za ugrožavanje bezbjednosti željezničkog saobraćaja ili za narušavanje unutrašnjeg reda u željezničkom saobraćaju.

Radnici iz stava 2 ovog člana dužni su da obavijeste organ uprave za policijske poslove u slučaju narušavanja unutrašnjeg reda u željezničkom saobraćaju.

Unutrašnji red u željezničkom saobraćaju propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove.

### **Ograničavanje pristupa i kretanja**

#### **Član 163**

Pristup i kretanje putnika, drugih lica, motornih i drugih vozila na željezničkom području dozvoljeni su samo na mjestima koja su za to određena.

Pravna i fizička lica koja izvršavaju određene radove na željezničkom području, osim željezničkih radnika, dužna su da obavijeste upravljača i zatraže pisano odobrenje o vremenu i uslovima pod kojima mogu izvoditi radove.

Odredba stava 2 ovog člana ne primjenjuje se na:

1) željezničke radnike i radnike upravljača ili željezničkog prevoznika koji su obučeni za kretanje na željezničkom području;

2) lica koja prate i obezbjeđuju voz;

3) članove Komisije za istraživanje;

4) inspektore za željeznički saobraćaj;

5) ovlašćene službenike Agencije;

6) policiju i ovlašćena službena lica organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove kada obavljaju službene radnje.

Lica iz stava 2 ovog člana koja se zadržavaju na željezničkom području ili u vozu dužna su da brinu za svoju ličnu bezbjednost i poštuju ograničenja, zabrane, naredbe i upozorenja koja su postavljena na vidnim mjestima ili ih daju željeznički radnici.

Licima iz stava 2 ovog člana zabranjeno je:

1) kretanje po kolosjecima ili stajanje na kolosjeku, ili u njegovoj neposrednoj blizini;

2) kretanje ili zadržavanje između žute crte i kolosjeka na peronu;

3) kretanje ili zadržavanje u blizini voza ili željezničkih kola koja se kreću;

4) zadržavanje u prostoru između skladišta i utovarno-istovarne rampe i vozila, koja se kreću ili čije se pokretanje očekuje;

5) kretanje kroz tunel ili po drugim objektima na željezničkoj pruži;

6) da sjede ili stoje kraj otvorenih vrata ili na stepenicama željezničkih kola i na prelaznicama, kao i na drugim mjestima, koja nijesu namijenjena za boravak putnika;

7) prelaženje preko kolosjeka na mjestima koja nijesu određena za prelaz;

8) kretanje preko odbojnika ili provlačenje ispod njih;

9) uskakanje u vozila ili iskakanja sa njih kada se kreću;

10) prevoženje vozom koji nije namijenjen prevozu putnika bez dozvole željezničkog prevoznika ili upravljača;

11) naginjanje kroz prozor i otvaranje vrata željezničkih kola ili se naslanjanje na njih tokom kretanja voza;

12) prljati, oštećivati ili otuđivati inventar i drugu opremu u vozovima za prevoz putnika i u prostorima koji su namijenjeni putnicima;

13) bacati kroz prozor željezničkih kola predmete, otpatke ili prosipati tečnost;

14) parkirati motorna i druga vozila na željezničkom području na mjestima koja za to nijesu određena;

- 15) penjati se na krov vozila, na teret otvorenih teretnih željezničkih kola i konstrukcije željezničkih postrojenja;
- 16) polivati ili prskati konstrukcije željezničkih postrojenja, vodove, izolatore ili vozila;
- 17) odlagati materijal pored stubova kontaktne mreže.

## XVII. ZAŠTITA ŽELJEZNIČKE INFRASTRUKTURE I VOZILA

### Zabrane

#### Član 164

Radi bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja zabranjeno je:

- 1) uništavati, uklanjati ili teže oštećivati djelove željezničke infrastrukture ili djelove vozila koji neposredno utiču na bezbjednost;
- 2) uništavati, uklanjati ili oštećivati djelove željezničke infrastrukture ili djelove vozila koji posredno utiču na bezbjednost;
- 3) bacati ili stavljati bilo kakav predmet na željezničku prugu ili bacati bilo kakav predmet na vozila ili iz vozila;
- 4) izvoditi radove u blizini željezničke pruge koji bi mogli oštetiti željezničku prugu ili umanjiti stabilnost terena (klizanje ili odronjavanje terena, hidrografske promjene i sl.) ili na bilo koji drugi način ugrožavati ili ometati željeznički saobraćaj;
- 5) neovlašćeno podizati branik putnog prelaza, stavljati ili vješati bilo šta na branik ili drugi signalno-sigurnosni uređaj putnog prelaza ili na bilo koji drugi način ometati normalno funkcionisanje branika ili drugog uređaja na putnom prelazu
- 6) saditi drveće i drugo visoko rastinje ili izvoditi radove u blizini putnog prelaza koji umanjuju, sprječavaju ili na bilo koji način ometaju preglednost željezničke pruge ili puta;
- 7) neovlašćeno ukloniti napravu postavljenu radi zaštite željezničkog saobraćaja na mjestu odronjavanja, na mjestu bujice ili na mjestu izloženom vijavicama i jakim vjetrovima;
- 8) unositi materije ili predmete u putnička kola, prostorije željezničkih službenih mjesta namijenjenih putnicima, kojima bi se mogla ugroziti bezbjednost putnika i drugih lica ili im se nanijeti šteta;
- 9) upotrijebiti uređaj za kočenje radi zaustavljanja voza, osim u slučaju opasnosti za ugrožavanje bezbjednosti voza, putnika i drugih lica;
- 10) ometati rad čuvara pruge, putnog prelaza, mosta, tunela ili drugog željezničkog radnika u obavljanju poslova;
- 11) pored željezničke pruge, a naročito u blizini signala i signalnih oznaka, saditi visoko drveće i postavljati znakove, oznake, izvore svjetlosti koji daju obojenu svjetlost ili bilo koje druge naprave koje bojom, oblikom i svjetlošću ili na drugi način otežavaju uočavanje signala i signalnih oznaka ili koje mogu dovesti u zabludu željezničke radnike u pogledu značenja signala i signalnih oznaka.

Upravljač u slučajevima iz stava 1 tačka 11 ovog člana, ima pravo da, bez posebnog odobrenja, ukloni drveće ili objekte koji mogu da dovedu u zabludu željezničke radnike u pogledu značenja signala i signalnih oznaka.

Upravljač dužan je da na mjestima odronjavanja, na mjestima bujica i na mjestima izloženim vijavicama i jakim vjetrovima, na kojima može doći do ometanja ili ugrožavanja željezničkog saobraćaja samostalno ili zajedno sa drugim pravnim ili fizičkim licem, blagovremeno, preduzima mjere tehničke i fizičke zaštite željezničke infrastrukture od elementarnih nepogoda radi bezbjednog odvijanja željezničkog saobraćaja.

U slučajevima iz stava 3 ovog člana upravljač infrastrukture ima pravo da, bez posebnog odobrenja vlasnika zemljišta, postavlja i održava privremene zaštitne barijere i privremeno odlaže materijal i druga sredstva na zemljištu u zaštitnom pružnom pojasu, ako je to potrebno radi preduzimanja mjera za bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja, odnosno za uspostavljanje željezničkog saobraćaja.

Upravljač je dužan da sa zemljišta u zaštitnom pružnom pojasu ukloni privremene zaštitne građevine, materijal i druga sredstva, kada prestanu razlozi iz stava 3 ovog člana.

Upravljač je dužan da plati vlasniku zemljišta naknadu za korišćenje zemljišta u slučaju iz stava 3 ovog člana, koju sporazumno utvrde.

## XVIII. INDUSTRIJSKA ŽELJEZNICA, LUČKA ŽELJEZNICA, INDUSTRIJSKI KOLOSJEK, GRADSKA ŽELJEZNICA, ŽIČARA, USPINJAČA I SKI-LIFTOVI

### Prevoz na industrijskoj i lučkoj željeznici

#### Član 165

Privredna društva koja vrše prevoz lica i/ili robe za sopstvene potrebe na industrijskim i lučkim željeznicama dužna su da željeznički saobraćaj vrše na način i pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Društva iz stava 1 ovog člana mogu na svojim željeznicama obavljati i javni prevoz putnika i/ili robe ako ispunjavaju uslove za željezničke prevoznike utvrđene zakonom.

### Priključenje industrijske i lučke željeznice i industrijskog kolosjeka na željezničku infrastrukturu

#### Član 166

Pruga industrijske i lučke željeznice i industrijski kolosjek može se priključiti na željezničku infrastrukturu na osnovu odobrenja Agencije.

Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje se na osnovu saobraćajno-tehničkih uslova za priključenje pruge industrijske i lučke željeznice i industrijski kolosjek na željezničku infrastrukturu, koje utvrđuje upravljač.

Saobraćajno-tehnički uslovi i mjere bezbjednosti za priključenje industrijskog kolosjeka na željezničku infrastrukturu obuhvataju:

- 1) mjesto priključenja;
- 2) vrstu, osiguranje i zaštitu odvojne skretnice;
- 3) minimalnu dozvoljenu masu po osovini i dužnom metru na industrijskom kolosjeku;
- 4) neophodna sredstva veze između nadzorne stanice i industrijskog kolosjeka;
- 5) upoznavanje osoblja vučnog vozila željezničkog prevoznika koji posluhuje industrijski kolosjek sa mjesnim prilikama na industrijskom kolosjeku;

6) upoznavanje manevarskog osoblja vlasnika, odnosno korisnika industrijskog kolosjeka sa poslovnim redom nadzorne stanice;

7) upoznavanje manevarskog osoblja vlasnika, odnosno korisnika industrijskog kolosjeka sa prugom, ukoliko se industrijski kolosjek priključuje na otvorenu prugu.

Industrijski kolosjek može se priključiti na drugi industrijski kolosjek pod uslovima koje utvrđuje vlasnik industrijskog kolosjeka na koji se priključuje drugi industrijski kolosjek.

Za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana plaća se naknada Agenciji.

Visinu naknade iz stava 1 ovog člana utvrđuje Agencija.

O izdatim odobrenjima iz stava 1 ovog člana Agencija vodi evidenciju.

Odvajnu skretnicu priključka industrijskog kolosjeka, kao i mjesto odvajanja u cjelini održava upravljač infrastrukture prema obimu radova utvrđenim ugovorom o priključenju.

Troškove održavanja odvojne skretnice snosi vlasnik, odnosno korisnik industrijskog kolosjeka.

### **Tehnički uslovi za industrijsku i lučku željeznicu i industrijski kolosjek**

#### **Član 167**

Na otvorenoj pruzi industrijske i lučke željeznice normalnog kolosjeka poluprečnik krivine iznosi najmanje 180 m, a na glavnom prolaznom kolosjeku najmanje 250 m.

Poluprečnik krivine industrijskog kolosjeka iznosi najmanje 180 m.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, poluprečnik krivine na otvorenoj pruzi industrijske i lučke željeznice odnosno poluprečnik krivine industrijskog kolosjeka može biti manji od 180 m, ali ne manji od 150 m, s tim da dio pruge koji se nalazi u krivini mora da ima specijalnu konstrukciju gornjeg stroja koja omogućava bezbjedno kretanje vozova.

Nagib nivelete na utovarno/istovarnim mjestima industrijskog kolosjeka iznosi najviše 1,5‰.

Širina industrijskog kolosjeka iznosi 1435 mm, s tim što ne smije biti manja od 1430 mm niti veća od 1465 mm, uključujući i proširenje kolosjeka u krivini.

Dozvoljeno opterećenje po osovini na pruzi industrijske željeznice normalnog kolosjeka iznosi najmanje 18 tona.

Dozvoljeno opterećenje po osovini novoizgrađenih i obnovljenih ili unaprijeđenih industrijskih kolosjeka iznosi najmanje 18 tona po osovini, a masa po dužnom metru najmanje 6,4 tona.

### **Shodna primjena**

#### **Član 168**

Na industrijske i lučke željeznice normalnog kolosjeka i industrijske kolosjeke primjenjuju se odredbe ovog zakona kojima se propisuju:

- tehnički uslovi koje moraju ispunjavati željezničke pruge, održavanje željezničkih pruga, odvajanje željezničkih pruga i mjere bezbjednosti pri izvođenju radova na željezničkoj pruzi, izuzimajući tehničke uslove koji su propisani u članu 167;

- stabilna postrojenja električne vuče, mjere bezbjednosti na elektrificiranim prugama i održavanje podsistema energija;

- signalno-sigurnosni uređaji i njihovo održavanje;

- sistem signalizacije;

- željeznička telekomunikaciona mreža i njeno održavanje;

- regulisanje i upravljanje saobraćajem;

- vozila i održavanje vozila;

- uslovi koje moraju ispunjavati željeznički radnici;

- radno vrijeme, ukupno trajanje smjene i upravljanja vučnim vozilom voza, odmori i raspored u smjenama voznog i staničnog osoblja;

- službene oznake i službeno odjelo;

- unutrašnji nadzor;

- istraživanje nesreća i nezgoda, spasavanje lica i uspostavljanje saobraćaja;

- ukrštanje željezničke pruge i puta;

- ograničavanje pristupa i kretanja.

### **Akt o industrijskoj odnosno lučkoj željeznici i industrijskom kolosjeku**

#### **Član 169**

Uslovi i način obavljanja prevoza na industrijskoj, odnosno lučkoj željeznici utvrđuju se aktom vlasnika industrijske, odnosno lučke željeznice, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Agencije.

Aktom iz stava 1 ovog člana uređuje se način organizovanja i regulisanja manevarskog rada, održavanje i zaštita industrijskog kolosjeka, održavanje željezničkih voznih sredstava i drugih sredstava koja se koriste na industrijskom kolosjeku.

### **Gradska željeznica i žičare**

#### **Član 170**

Gradska željeznica i žičare su željeznice sa posebnim saobraćajno-tehničkim karakteristikama kojima se vrši javni prevoz putnika i stvari ili samo putnika, odnosno stvari ili lica i stvari za sopstvene potrebe.

Željeznice iz stava 1 ovog člana se projektuju, grade, rekonstruišu i održavaju prema posebnim tehničkim elementima i uslovima u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisima i standardima.

Uslove za organizovanje prevoza na željeznicama iz stava 1 ovog člana, tehničke elemente i uslove za izgradnju, rekonstrukciju i održavanje tih željeznica, kao i druge uslove za bezbjedno odvijanje saobraćaja na tim željeznicama propisuje Ministarstvo.

Pravila za omogućavanje dostupnosti na tržištu i slobodno kretanje podsistema i bezbjednosnih komponenata za žičare, kao i pravila o projektovanju, konstruisanju i stavljanju u upotrebu novih žičara, obaveze privrednih subjekata, usaglašenost podsistema i bezbjednosnih komponenata, prijavljivanje tijela za ocjenjivanje usaglašenosti propisuje Agencija.

## Status Agencije

### Član 171

Agencija je samostalni organ nadležan za bezbjednost željezničkog saobraćaja i funkcionalno je nezavisna od organa državne uprave, organa lokalne samouprave, kao i od željezničkih prevoznika, upravljača infrastrukture, podnosioca zahtjeva ili naručilaca.

Agencija u vršenju poslova ne smije da traži niti prima uputstva od organa i lica iz stava 1 ovog člana. Zabranjen je svaki oblik uticaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njenu samostalnost i nezavisnost. Osnivač Agencije je Vlada.

## Žalba na rješenja Agencije

### Član 172

Protiv rješenja i drugih akata Agencije, može se podnijeti žalba Savjetu Agencije.

Protiv odluke Savjeta Agencije nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor u roku od 20 dana od dana dostavljanja odluke.

## XIX. INSPEKCIJSKI NADZOR

### Član 173

Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i podzakonskih akata donijetih na osnovu ovog zakona vrši inspektor za željeznički saobraćaj (u daljem tekstu: inspektor).

Inspektor u sprovođenju postupka inspeksijskog nadzora iz stava 1 ovog člana ima dužnosti i ovlašćenja propisana zakonom kojim se uređuje željeznica, zakonom kojim je uređen inspeksijski nadzor i drugim propisima.

## XX. KAZNE NE ODREDBE

### Član 174

Novčanom kaznom od 7.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) odstupi od primjene TSI, bez saglasnosti Ministarstvo (član 18 stav 2);
- 2) radi ocjene pogodnosti za upotrebu sastavnih djelova interoperabilnosti ne omogući prijavljenom tijelu praćenje podsistema u koji je ugrađen sastavni dio interoperabilnosti (član 21 stav 4);
- 3) ne ograniči ili zabrani stavljanje na tržište sastavnih djelova interoperabilnosti, odnosno ne naloži njihovo povlačenje sa tržišta, ako se deklaracija ne može usaglasiti (član 22 stav 4);
- 4) zabranjuje, ograničava ili ometa izgradnju, puštanje u radi i eksploataciju strukturnih podsistema koji čine dio željezničkog sistema i ne ispunjavaju osnovne zahtjeve, a posebno ako se zahtijeva ponovno obavljanje provjera koje su već izvršene na način propisan članom 23 stav 1 ovog zakona (član 23 stav 1);
- 5) ne dozvoli prijavljenom tijelu koje vrši provjeru podsistema pravo pristupa svim gradilištima, skladištima, proizvodnim pogonima, postrojenjima za prefabrikaciju i ispitivanje i drugim objektima, ili ne da na uvid potrebnu dokumentaciju koja se odnosi na podsistem (član 25 stav 17);
- 6) pusti u rad stabilne podsisteme, iako ne ispunjavaju osnovne zahtjeve u pogledu projektovanja, izgradnje i ugradnje i nemaju dozvolu za korišćenje stabilnih podsistema (član 30 stav 1);
- 7) vozilo koje se registruje u Crnoj Gori, ne posjeduje dozvolu za tip vozila, bez obzira na proizvođača (član 33 stav 1);
- 8) koristi vozilo bez dodatne dozvole za korišćenje u Crnoj Gori za vučna vozila za koja je izdata dozvola za korišćenje u drugim državama, ako se ne upotrebljavaju na mreži koja je usaglašena sa TSI ili pod uslovima datim u TSI (član 35 stav 2);
- 9) najkasnije u roku od osam dana od dana povlačenja vozila ne obavijesti Agenciju o povlačenju vozila iz saobraćaja (član 39 stav 5);
- 10) obnovi ili unaprijedi strukturni podsistem, koji već imaju dozvolu za stavljanje na tržište, a prethodno ne dostavi Agenciji dokumentaciju koja sadrži opis projekta (član 40 stav 1);
- 11) prije prve upotrebe vozila Agenciji ne podnese zahtjev za upis u registar iz člana 41 stav 1 ovog zakona (član 41 stav 2);
- 12) u roku od osam dana od dana nastanka promjene ne prijavi Agenciji ako dođe do promjene podataka koje su upisane u registar vozila, do uništenja vozila ili odluke o brisanju vozila iz registra iz člana 41 stav 1 ovog zakona (član 41 stav 3);
- 13) ne dostavi i ne ažurira podatke za upis u registar infrastrukture (član 43 stav 4);
- 14) ne uspostavi sistem za upravljanje bezbjednošću (član 63 stav 1);
- 15) u skladu sa godišnjim planom nadzora najmanje jedanput godišnje ne vrši nadzor iz člana 64 stav 1 ovog zakona (član 64 stav 5);
- 16) pristupi željezničkoj infrastrukturi bez sertifikata o bezbjednosti za prevoz (član 65 stav 1);
- 17) u roku od osam dana od dana nastanka promjene bez odlaganja ne obavijesti Agenciju o promjenama uslova na osnovu kojih je izdat sertifikat, a koje se odnose na elemente sistema upravljanja bezbjednošću (nova vrsta poslovanja, novi tip vozila, nova kategorija osoblja) (član 66 stav 8);
- 18) u roku od osam dana od dana nastanka promjene ne obavijesti Agenciju o znatnim izmjenama infrastrukture, signalizacije ili napajanja energijom ili načina eksploatacije i održavanja infrastrukture (član 71 stav 5);
- 19) postavi instalacije i uređaje iz člana 78 stav 1 ovog zakona na željezničkom području bez odobrenja Agencije, koje se izdaje na osnovu prethodnog mišljenja upravljača infrastrukture (član 78 stav 2);
- 20) na željezničkim stanicama i stajalištima sa prosječnim dnevnim prometom od najmanje 70 vozova i 500 otpremljenih putnika pristupi vozovima nijesu izvedeni tako da putnici ne idu preko kolosjeka (denivelisani prelazi, čeon peroni) (član 79 stav 1);
- 21) se željeznička pruga, pruga industrijske željeznice, industrijski kolosjek i lučka željeznica ne odvaja ili ne ukršta samo u službenom mjestu, i ako nijesu ispunjeni uslovi iz člana 80 st. 2 do 4;

- 22) prije početka radova ne obezbijedi mjesto na kojem se izvode radovi (član 81 stav 2);
- 23) po završetku radova sa željezničke pruge ne ukloni ostatke materijala, sredstva rada, signale i signalne oznake i druge predmete koji su postavljeni prilikom izvođenja radova (član 81 stav 3);
- 24) ne održava gornji i donji stroj željezničkih pruga javne željezničke infrastrukture u stanju koje osigurava bezbjedan i uredan željeznički saobraćaj (član 82 stav 1);
- 25) vrši održavanje gornjeg i donjeg stroja željezničkih pruga, a ne ispunjava uslove utvrđene zakonom kojim se uređuje planiranje i izgradnja objekata (član 82 stav 2);
- 26) za elektrificirane pruge, gdje postoji opasnost povreda od previsokog napona ne odredi izvore opasnosti, zabrane, izuzetna dopuštanja, način bezbjednog rada, posebne mjere bezbjednosti pri radu na kontaktnoj mreži, željezničkoj pruzi i pružnim postrojenjima, pri radu na signalno-sigurnosnim, telekomunikacionim i pogonskim elektroenergetskim postrojenjima, kada je kontaktna mreža pod naponom (član 84 stav 1);
- 27) na signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim postrojenjima i uređajima ili drugim električnim uređajima ili na djelovima tih postrojenja ili uređaja koji se nalaze u neposrednoj blizini kontaktne mreže ne sprovede odgovarajuće mjere zaštite od štetnih električnih uticaja na pojedine uređaje ili njihove djelove (član 84 stav 2);
- 28) ne održava podsistem energija u stanju koje osigurava bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i uredno obavljanje prevoza u željezničkom saobraćaju (član 85 stav 1);
- 29) obavlja poslove održavanja podsistema energija iz člana 85 stav 1 ovog zakona, a nije registrovano za obavljanje tih poslova i ne ispunjava uslove utvrđene zakonom (član 85 stav 2);
- 30) službena mjesta iz kojih se vrši upravljanje i regulisanje željezničkog saobraćaja na željezničkoj pruzi, u zavisnosti od maksimalne brzine kretanja voza, nijesu opremljena propisanim signalno-sigurnosnim uređajima i postrojenjima koji su propisani članom 86 stav 1 ovog zakona;
- 31) u slučaju priključenja željeznička pruga koja nema ugrađene pružne auto-stop uređaje na prugu sa ugrađenim auto-stop uređajima, ulazni signali i predsignali priključne pruge u željezničkoj stanici ili u drugom službenom mjestu (ukrsnici ili rasputnici), priključenja nijesu opremljena pružnim auto-stop uređajima ili zaštitnom skretnicom u putu vožnje (član 86 stav 2);
- 32) vrši poslove održavanja signalno-sigurnosnih uređaja iz člana 87 stav 1 ovog zakona, a nije registrovano za obavljanje tih poslova i ne ispunjava uslove utvrđene zakonom (član 87 stav 2);
- 33) željezničke pruge na kojima je brzina kretanja voza od 100 do 160 km/h nijesu opremljene pružnim uređajima kod kojih se uspostavlja radio-veza između osoblja vučnog vozila i osoblja dispečerskog centra (član 89 stav 2);
- 34) ne održava željezničku telekomunikacionu mrežu u stanju koje osigurava bezbjedno odvijanje željezničkog saobraćaja i uredno obavljanje prevoza u željezničkom saobraćaju (član 90 stav 1);
- 35) vrši poslove održavanje željezničke telekomunikacione mreže, a nije registrovano u Crnoj Gori i ne ispunjava uslove koji se odnose na stručnost, tehničku opremljenost i pokrivanje za odgovornost (član 90 stav 2);
- 36) unaprijed ne odredi red vožnje i njegov period važenja u javnom prevozu putnika i ako ga ne objavi u štampanim medijima najmanje 15 dana prije njegovog stupanja na snagu (član 92 st. 2 i 5);
- 37) sastav voza i raspored vozila u vozu ne osiguravaju efikasno kočenje i bezbjedno kretanje voza (član 94 stav 1);
- 38) nepravilno sastavi voz i ne provjeri da li su vozila u sastavu voza tehnički ispravna, pravilno tovarena, sposobna za odgovarajuću brzinu i vrstu kočenja (član 94 stav 2);
- 39) brzina voza nije prilagođena propisanim brzinama na određenoj željezničkoj pruzi ili na dijelu te pruge ili je prekoračena maksimalna brzina voza (član 95 stav 2);
- 40) ne vodi evidencije o voznom osoblju, sastavu, kočenju i kretanju voza, kao i o događajima koji utiču ili bi mogli uticati na red vožnje voza ili bezbjednost željezničkog saobraćaja (član 99 stav 1);
- 41) vozila kojima se obavlja prevoz ne ispunjavaju tehničke uslove iz člana 101 ovog zakona;
- 42) vozila nijesu opremljena propisanim kočnim uređajima (član 102 st.1 do 5);
- 43) uređaji koji se ugrađuju na vozila ne odgovaraju uslovima iz tehničke dokumentacije za odobreni tip vozila (član 103);
- 44) lokomotiva, motorni voz, elektromotorni voz, motorna kola i vučno vozilo za posebne namjene nijesu opremljeni u skladu sa članom 104 ovog zakona;
- 45) putnička kola nijesu opremljena u skladu sa članom 105 ovog zakona;
- 46) koristi vozilo, a da nije određeno lice zaduženo za njegovo održavanje (član 106 stav 4);
- 47) lice zaduženo za održavanje teretnih kola i drugih vozila nije sertifikovano (član 107 stav 1);
- 48) ne održava vozila u stanju koje osigurava bezbjedan željeznički saobraćaj (član 108 stav 1);
- 49) prije puštanja vozila u eksploataciju ne obavi tehnički pregled vozila, a po dobijanju dozvole za korišćenje vozila (član 110 stav 1);
- 50) obavlja tehnički pregled vozila, a nije registrovano u Centralnom registru privrednih subjekata za tehnički pregled željezničkih vozila i ne ispunjava uslove u pogledu kadra i opreme (član 110 stav 2);
- 51) dozvoli obavljanje poslova željezničkom radniku koji ne ispunjava uslove iz člana 111 ovog zakona;
- 52) dozvoli obavljanje poslova željezničkom radniku koji prilikom provjere znanja nije pokazao zadovoljavajuću stručnu osposobljenost za obavljanje tih poslova ili čija stručna osposobljenost za te poslove nije provjerena (član 115 stav 6);
- 53) dozvoli upravljanje vučnim vozilom licu koje ne ispunjava uslove iz člana 116 ovog zakona;
- 54) izdaje licencu u više od jednog primjerka (član 117 stav 6);
- 55) izda sertifikat za upravljanje vučnim vozilom licu koje ne ispunjava uslove iz člana 119 ovog zakona;
- 56) ne vodi registar sertifikata (član 122 stav 1);
- 57) dozvoli obavljanje poslova željezničkom radniku koji ne ispunjava uslove iz člana 125 ovog zakona;
- 58) dozvoli obavljanje poslova željezničkom radniku koji ne ispunjava propisane zdravstvene uslove i nije psihički i fizički sposoban za obavljanje poslova u željezničkom saobraćaju (član 127 stav 1);
- 59) ne zabrani željezničkom radniku obavljanje poslova na koje je raspoređen ako se na zdravstvenom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za te poslove ili ako se nije podvrgao zdravstvenom pregledu na koji je upućen (član 132 stav 2);
- 60) ne zabrani željezničkom radniku obavljanje poslova ako je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan, ili je u takvom psihičkom stanju da je nesposoban da vrši poslove na koje je raspoređen (član 132 stav 1);
- 61) ukupno radno vrijeme voznog i staničnog osoblja traje duže od 40 časova u sedmici (član 135 st. 1 i 2);

- 62) dnevni odmor staničnog osoblja između dvije uzastopne smjene traje manje od 12 časova (član 137);
- 63) smjena voznog osoblja traje duže od vremena propisanog čl. 140 i 141 ovog zakona;
- 64) dnevni odmor voznog osoblja u domicilnoj jedinici traje manje od vremena propisanog članom 142 ovog zakona;
- 65) ne obezbijedi uslove u vezi radnog vremena voznog osoblja koje učestvuje u inetroperabilnom prekograničnom saobraćaju (člana 143 stav 3);
- 66) ne donese akt iz člana 145 stav 1 ovog zakona kojim se određuju željeznički radnici odgovorni za nadzor i kontrolu radnog vremena i odmora (član 145 stav 2);
- 67) u okviru svoje djelatnosti ne organizuje redovno i efikasno vršenje unutrašnje kontrole nad bezbjednošću željezničkog saobraćaja u skladu sa ovim zakonom (član 147 stav 1);
- 68) komisiji uskrati prava propisana članom član 149 stav 1;
- 69) nezavisno od Komisije ne vrši istraživanje uzroka i posljedica svih vanrednih događaja u željezničkom saobraćaja i oklosti u kojima su nastali (član 155 stav 1);
- 70) bez odlaganja ne obavijesti Komisiju za istraživanje o vanrednom događaju u željezničkom saobraćaju i inspektora za željeznički saobraćaj (član 155 stav 6);
- 71) se nađe na mjestu vanrednog događaja, u kojem ima povrijeđenih ili poginulih lica, a odmah po saznanju za vanredni događaj ne preduzme mjere za spašavanje i pružanje pomoći povrijeđenim licima (član 156 stav 1);
- 72) po saznanju za vanredni događaj bez odlaganja ne obavijesti najbližu zdravstvenu ustanovu, policiju, Komisiju za istraživanje, inspektora i po potrebi vatrogasnu jedinicu (član 156 stav 3);
- 73) na željezničkoj pruzi, ispred putnog prelaza, nijesu postavljeni propisani signalni znaci za obavještanje voznog osoblja o približavanju voza putnom prelazu i obavezi davanja propisanih zvučnih signala sa vučnog vozila (član 158 stav 3);
- 74) kontaktni provodnik iznad putnog prelaza u nivou nije postavljen na visini od najmanje 5,5 m, računajući od gornje ivice šine, pod uslovom da se sa obje strane putnog prelaza postave zaštitne kapije za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu na rastojanju od najmanje 8 m od najbliže šine mjereno po osi javnog puta i na visini od najmanje 4,5 m iznad kolovoza puta (član 159 stav 4);
- 75) na propisanoj udaljenosti od zaštitnih kapija sa jedne i druge strane putnog prelaza nijesu postavljeni odgovarajući znaci zabrane saobraćaja za drumska vozila čija ukupna visina, zajedno sa teretom na njemu, prelazi propisanu najveću dozvoljenu visinu, sa naznakom visine zaštitne kapije radi bezbjednog odvijanja drumskog saobraćaja preko putnog prelaza (član 159 stav 7);
- 76) na putnom prelazu ne sprovede propisane mjere za bezbjedan saobraćaj ili ako se putni prelazi ne održavaju u stanju kojim se obezbjeđuje bezbjedno odvijanje saobraćaja (član 161 stav 1);
- 77) uslove i način obavljanja prevoza na industrijskoj, odnosno lučkoj željeznici utvrdi aktom vlasnika industrijske, odnosno lučke željeznice, a bez prethodno pribavljene saglasnosti Agencije (član 169 stav 1).
- Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 500 eura do 1.000 eura.
- Za prekršaj iz stava 1 tač. 38, 39, 53, 54, 60, 74, 75 ovog člana i člana 156 stav 1 ovog zakona kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 300 eura do 1.000 eura.

#### Član 175

Novčanom kaznom od 5.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne objedini tehničku dokumentaciju koja se prilaže uz deklaraciju o provjeri podsistema (član 25 stav 7);
- 2) ne obezbijedi ispitivanje vozila na mreži u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva i sačini izvještaj o sprovođenju ispitivanja, koji dostavlja Agenciji (član 35 stav 7);
- 3) ne dostavi Agenciji godišnji izvještaj o bezbjednosti najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu godinu (član 55 stav 3);
- 4) ne odredi izvore opasnosti, zabrane, izuzetna dopuštanja, zajedničke odredbe o bezbjednom radu, posebne mjere bezbjednosti pri radu na kontaktnoj mreži, posebne mjere bezbjednosti pri radu na željezničkoj pruzi i pružnim postrojenjima, posebne mjere bezbjednosti pri radu na signalno-sigurnosnim, telekomunikacionim i pogonskim elektroenergetskim postrojenjima kada je kontaktna mreža pod naponom (član 84 stav 1);
- 5) se signali, signalne oznake i oznake na pruzi ne daju, postavljaju i održavaju tako da ih željeznički radnici i druga lica na koja se odnose mogu na vrijeme i lako uočiti danju, noću i pri smanjenoj vidljivosti (član 88 stav 3);
- 6) upravljaču ne dostave podatke koji se odnose na poslove željezničkih radnika zaposlenih kod tih prevoznika kao i na objekte prostorije i prostore na staničnom području koje koriste u obavljanju poslova (član 91 stav 2);
- 7) ne označi željeznička vozila brojevima, slovima i drugim oznakama (član 97 stav 1);
- 8) ne označi vozove brojevima (član 97 stav 2);
- 9) voz nije opremljen aparatima sa hemijskim sredstvima za gašenje požara i priborom za prvu pomoć, smještenim na lako dostupnim mjestima (član 98 stav 1);
- 10) voz za prevoz putnika nije unutra osvijetljen noću, a u tunelima u kojima vožnja traje duže od jednog minuta i danju (član 98 stav 2);
- 11) lice zaduženo za održavanje ne vodi posebno dosije za svako vozilo za koje je zaduženo (član 106 stav 8);
- 12) ne pruža obuku na nepristrasan način u pogledu svih učesnika, kako licima koja su zaposlena kod osnivača centra stručnog osposobljavanja tako i drugim licima (član 113 stav 2);
- 13) bez odlaganja ne dostavi Agenciji kopiju uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti za rad željezničkog radnika posle obavljenog zdravstvenog pregleda (član 118 stav 2);
- 14) u toku upravljanja vučnim vozilom nema kod sebe sertifikat i ne pokaže ga na zahtjev ovlašćenog lica Agencije, lica za vršenje unutrašnjeg nadzora kod željezničkog prevoznika, glavnog istražitelja i inspektora za željeznički saobraćaj (član 119 stav 7);
- 15) mašinovođi ne izda ovjerenu kopiju sertifikata i ne vrati dokumentaciju o njegovoj obuci, kvalifikacijama, iskustvu i stručnim sposobnostima (član 123 stav 4);
- 16) nepreduzme potrebne mjere, uključujući vanredni zdravstveni pregled ili oduzimanje sertifikata nakon saznanja o pogoršanju zdravstvenog stanja mašinovođe kojim je njegova sposobnost za obavljanje posla dovedena u pitanje ili u slučaju ako ga ljekar obavijesti (član 124 stav 5);

17) ne obavijesti odmah Agenciju o slučajevima nesposobnosti za rad mašinovođe koji traju duže od tri mjeseca (član 124 stav 7)

18) ne vodi evidenciju o izdatim dozvolama za regulisanje željezničkog saobraćaja (član 126 stav 5);

19) željezničkog radnika ne uputi na redovni zdravstveni pregled prije isteka roka propisanog za obavljanje tog pregleda (član 129);

20) ne uputi željezničkog radnika za koga se posumnja da više nije zdravstveno sposoban da obavlja svoje poslove, kao i poslije svakog udesa, teže povrede, duže bolesti i u drugim slučajevima koji mogu uticati na zdravstvenu sposobnost željezničkog radnika na vanredni zdravstveni pregled (član 130 stav 1);

21) u obrtnim jedinicama ne obezbijedi prostorije za odmor voznog osoblja (član 142 stav 4);

22) ne uredi radno vrijeme i odmor staničnog i voznog osoblja aktom iz člana 145 ovog zakona;

23) ne vode evidenciju o vanrednim događajima u željezničkom saobraćaju i o drugim pojavama od značaja za bezbjednost željezničkog saobraćaja (član 155 stav 7);

24) ne utvrdi akt o uslovima i načinu obavljanja prevoza na industrijskoj odnosno lučkoj željeznici uz prethodnu saglasnost Agencije (član 169 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 300 eura do 800 eura.

Novčanom kaznom od 300 eura do 800 eura kazniće se fizičko lice u slučaju nepoštovanja odredaba propisanih članom 163 stav 5 ovog zakona.

#### Član 176

Novčanom kaznom od 200 eura do 800 eura kazniće se fizičko lice-željeznički radnik ili drugo lice kada učestvuje u saobraćaju, ako:

1) se ne pridržava naređenja, ograničenja, zabrana i upozorenja datih pomoću signalnih znakova (član 88 stav 2);

2) se ne podvrgne redovnoj i vanrednoj provjeri stručne osposobljenosti (član 115 stav 3);

3) o prestanku radnog odnosa kod poslodavca bez odlaganja ne obavijesti Agencija (član 123 stav 1);

4) u toku regulisanja željezničkog saobraćaja nema kod sebe dozvolu za regulisanje željezničkog saobraćaja i ne pokaže je na zahtjev ovlaštenog lica Agencije, lica za vršenje unutrašnjeg nadzora kod upravljača, glavnog istražitelja i inspektora za željeznički saobraćaj (član 126 stav 4);

5) prije zasnivanja radnog odnosa ne obavi zdravstveni pregled (član 128 stav 1)

6) se prije raspoređivanja na druge poslove, odnosno prije upućivanja na školovanje ili stručno osposobljavanje ne obavi zdravstveni pregled (član 128 stav 2);

7) uzima alkoholna pića, opojne droge ili psihoaktivna sredstva za vrijeme obavljanja poslova ili počne sa radom iako u organizmu ima alkohola ili je pod dejstvom opojnih droga, odnosno psihoaktivnih sredstava (član 133 stav 3);

8) ne nosi službeno odjelo i propisane službene oznake prilikom vršenja željezničkog saobraćaja (član 146 stav 1).

## XXI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

### Podzakonski akti

#### Član 177

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijet će se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o udruživanju u Zajednicu jugoslovenskih željeznica („Službeni list SFRJ“, broj 18/78) i Zakona o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza („Službeni list CG“, broj 1/14), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

### Važenje dozvola i sertifikata

#### Član 178

Dozvole za korišćenje željezničkih vozila, djelova i opreme za željeznička vozila, uređaja, djelova i opreme za željezničku infrastrukturu, sertifikati i licence izdati do dana stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi do isteka roka na koi su izdati.

### Usaglašavanje poslovanja

#### Član 179

Upravljač i željeznički prevoznici dužni su da usklade Sistem upravljanja bezbjednošću sa ovim Zakonom u roku od 3 mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

### Obavljanje poslova

#### Član 180

Do određivanja ovlaštenog tijela, poslove ovlaštenog tijela obavljaće Agencija.

### Primjena

#### Član 181

Odredbe člana 18 stav 5, člana 22 stav 2, člana 29 stav 2, člana 33 stav 12, člana 55 stav 7 i člana 62 ovog zakona, primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

### Započeti postupci

#### Član 182

Postupci koji su pokrenuti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona.

**Prestanak važenja zakona**

Član 183

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o bezbjednosti, organizaciji i efikasnosti željezničkog prevoza („Službeni list CG”, broj 1/14).

**Stupanje na snagu**

Član 184

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 14-2/25-2/4

EPA 751 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2159.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI U KRIVIČNIM STVARIMA**

Proglašavam **Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2499/2  
Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O MEĐUNARODNOJ PRAVNOJ POMOĆI U KRIVIČNIM STVARIMA**

**I. OSNOVNE ODREDBE**

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i postupak pružanja međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima (u daljem tekstu: međunarodna pravna pomoć).

**Pružanje međunarodne pravne pomoći**

Član 2

(1) Međunarodna pravna pomoć pruža se u skladu sa međunarodnim ugovorom.

(2) Ako međunarodni ugovor ne postoji ili određena pitanja nijesu regulisana međunarodnim ugovorom, međunarodna pravna pomoć pruža se u skladu sa ovim zakonom, pod uslovom da postoji uzajamnost ili se može očekivati da bi strana država izvršila zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć domaćeg pravosudnog organa.

**Oblici međunarodne pravne pomoći**

Član 3

Međunarodna pravna pomoć obuhvata izručenje okrivljenih i osuđenih, ustupanje i preuzimanje krivičnog gonjenja, izvršenje stranih sudskih odluka u krivičnim stvarima, obrazovanje zajedničkih istražnih timova, kao i druge oblike međunarodne pravne pomoći propisane ovim zakonom, odnosno međunarodnim ugovorom.

**Načelo dvostrukog kriminaliteta**

Član 4

Međunarodna pravna pomoć se može pružiti ako je djelo zbog koga se traži pružanje pravne pomoći kažnjivo djelo i po domaćem zakonu i po zakonu strane države čiji je nadležni organ podnio zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć.

**Povjerljivost i zaštita podataka**

Član 5

(1) Ako nadležni organ države molilje zahtijeva povjerljivo postupanje, zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć može biti dostupan samo nadležnim organima koji po njemu postupaju i u mjeri neophodnoj za postupanje.

(2) Ako povjerljivost iz stava 1 ovog člana nije moguće obezbijediti, Ministarstvo, odnosno domaći pravosudni organ će o tome obavijestiti nadležni organ države molilje.

(3) Lični podaci dobijeni u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći su dostupni samo organima koji učestvuju u pružanju pravne pomoći i mogu se koristiti samo za potrebe postupka za koji su traženi, kao i drugih postupaka koji su povezani sa tim postupkom i ne mogu se ustupiti trećim stranama bez saglasnosti države molilje, odnosno zamoljene države koja je takve podatke stavila na raspolaganje.

**Shodna primjena**

Član 6

Ako nije drukčije određeno ovim zakonom, na postupak pružanja međunarodne pravne pomoći shodno se primjenjuju odredbe Zakonika o krivičnom postupku.

**Upotreba rodno osjetljivog jezika**

Član 7

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## Značenje izraza

### Član 8

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **domaći pravosudni organ** je sud i državno tužilaštvo koji su zakonom određeni za pružanje međunarodne pravne pomoći;
- 2) **strani nadležni organ** je državni organ koji je prema propisima strane države nadležan za pružanje međunarodne pravne pomoći, odnosno sprovođenje određenih radnji u cilju pružanja međunarodne pravne pomoći;
- 3) **država molilja** je strana država čiji je nadležni organ uputio zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć;
- 4) **zamoljena država** je strana država kojoj se upućuje zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć;
- 5) **domaći zakon** je zakon Crne Gore.

## II. NADLEŽNI ORGANI I NAČIN KOMUNIKACIJE

### Nadležni organi i centralni organ komunikacije

#### Član 9

- (1) Za poslove međunarodne pravne pomoći nadležni su domaći pravosudni organi.
- (2) Pojedine radnje u postupku međunarodne pravne pomoći, u okviru svojih nadležnosti, vrše organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo), kao i drugi organi državne uprave, u skladu sa zakonom.
- (3) Domaći pravosudni organ upućuje zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć stranim nadležnim organima i prima zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć stranih nadležnih organa preko centralnog organa komunikacije.
- (4) Poslove centralnog organa komunikacije u postupku pružanja međunarodne pravne pomoći vrši Ministarstvo.
- (5) Izuzetno od stava 4 ovog člana, iz razloga cjelishodnosti i efikasnosti postupanja, poslove centralnog organa komunikacije za pojedine vrste, odnosno oblasti pravne pomoći može obavljati drugi domaći nadležni organ.
- (6) U slučaju iz stava 5 ovog člana, Ministarstvo dostavlja međunarodnoj organizaciji, odnosno njenom nadležnom tijelu podatke o određivanju centralnog organa komunikacije.

### Dostavljanje u slučaju hitnosti i drugih opravdanih razloga

#### Član 10

U slučaju kad za to postoje razlozi hitnosti, drugi opravdani razlozi ili je predviđeno međunarodnim ugovorom, zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć može se dostavljati i primiti diplomatskim putem, posredstvom Međunarodne organizacije kriminalističke policije (INTERPOL) i putem kanala komunikacije Agencije Evropske unije za pravosudnu saradnju u krivičnim stvarima (EUROJUST), u skladu sa međunarodnim standardima.

### Neposredna saradnja

#### Član 11

- (1) Domaći pravosudni organ može neposredno dostaviti stranom nadležnom organu i primiti od stranog nadležnog organa zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć, kad je to predviđeno međunarodnim ugovorom ili kad postoji uzajamnost.
- (2) Domaći pravosudni organ je dužan da vodi evidenciju o neposredno dostavljenim, odnosno primljenim zahtjevima za međunarodnu pravnu pomoć.
- (3) Domaći pravosudni organ, na zahtjev Ministarstva, sačinjava i dostavlja izvještaj o neposredno dostavljenim, odnosno primljenim zahtjevima za međunarodnu pravnu pomoć.

### Način dostavljanja

#### Član 12

- (1) Zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć može se podnijeti putem pošte, neposrednom predajom, elektronskim ili drugim putem koji omogućava utvrđivanje vjerodostojnosti pošiljaoca i zahtjeva.
- (2) Domaći pravosudni organ u svakom trenutku može zatražiti dostavljanje izvornika, odnosno ovjerene kopije zahtjeva za međunarodnu pravnu pomoć ili dokumentacije dostavljene uz taj zahtjev.

### Zamolnica

#### Član 13

- (1) Zahtjev za međunarodnu pravnu pomoć podnosi se u formi zamolnice, odnosno drugog odgovarajućeg akta.
- (2) Ako međunarodnim ugovorom ili ovim zakonom nije drukčije propisano, potpisana i ovjerena zamolnica za međunarodnu pravnu pomoć sadrži:
  - 1) naziv i sjedište organa koji je uputio zamolnicu;
  - 2) naziv organa kome se zamolnica upućuje, a ako nije poznat njegov tačan naziv, naznaku „nadležni pravosudni organ“, uz naziv države čiji je to organ;
  - 3) pravni osnov za pružanje međunarodne pravne pomoći;
  - 4) oblik međunarodne pravne pomoći koja se traži i razlog zamolnice;
  - 5) pravnu kvalifikaciju krivičnog djela i njegov kratak činjenični opis, odnosno kratak činjenični opis kažnjivog djela, osim ako se zamolnica odnosi na dostavu, odnosno uručenje pismena;
  - 6) državljanstvo i druge lične podatke lica u odnosu na koje se traži međunarodna pravna pomoć i njegov položaj u postupku;
  - 7) vrstu sudskog pismena, u slučaju njegove dostave.
- (3) Pored podataka iz stava 2 ovog člana, domaći pravosudni organ može tražiti dodatna obavještenja i akte koji su potrebni za postupanje po zamolnici.
- (4) Ako međunarodnim ugovorom ili ovim zakonom nije drukčije propisano, uz zamolnicu za međunarodnu pravnu pomoć domaćeg pravosudnog organa, odnosno stranog nadležnog organa prilaže se prevod zamolnice na jeziku države kojoj se zamolnica upućuje ili na jednom od službenih jezika Savjeta Evrope, ako to prihvata zamoljena država.
- (5) Odgovori na zamolnice stranih nadležnih organa se, po pravilu, ne prevode.

### III. IZRUCENJE OKRIVLJENIH I OSUĐENIH

#### Hitnost postupanja u postupcima izručenja

##### Član 14

- (1) Postupak izručenja okrivljenih i osuđenih je hitne prirode.
- (2) Organi koji učestvuju u postupku izručenja okrivljenih i osuđenih, odnosno donose odluke u vezi sa tim postupkom dužni su da postupaju sa posebnom hitnošću.

#### Traženje izručenja

##### Član 15

Izručenje okrivljenih i osuđenih se traži i vrši u skladu sa ovim zakonom, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

#### Uslovi za izručenje

##### Član 16

Uslovi za izručenje po zahtjevu za izručenje države molilje su da:

- 1) lice čije se izručenje traži nije crnogorski državljanin;
- 2) djelo zbog kojeg se traži izručenje nije učinjeno na teritoriji Crne Gore, protiv nje ili njenog državljanina;
- 3) je djelo zbog kojeg se traži izručenje krivično djelo i po domaćem zakonu i po zakonu države u kojoj je učinjeno;
- 4) po domaćem zakonu, odnosno po zakonu države molilje nije nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili zastarjelost izvršenja kazne prije nego što je lice čije se izručenje traži pritvoreno ili kao okrivljeni ispitan;
- 5) lice čije se izručenje traži nije zbog istog djela od domaćeg suda već osuđeno ili da za isto djelo nije od domaćeg suda pravosnažno oslobođeno, osim ako se steknu uslovi za ponavljanje krivičnog postupka predviđeni Zakonikom o krivičnom postupku ili da protiv tog lica nije u Crnoj Gori, zbog istog djela učinjenog prema Crnoj Gori ili crnogorskom državljaninu, pokrenut krivični postupak, a ako je pokrenut postupak zbog djela učinjenog prema crnogorskom državljaninu, da je položeno obezbjeđenje za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva oštećenog;
- 6) je utvrđen identitet lica čije se izručenje traži;
- 7) država molilja navede činjenice i dokaze za postojanje osnovane sumnje da je lice čije se izručenje traži učinilo krivično djelo ili da postoji pravosnažna sudska odluka.

#### Slučajevi kad izručenje nije dozvoljeno, odnosno kad je dozvoljeno pod određenim uslovima

##### Član 17

- (1) Nije dozvoljeno izručenje okrivljenih i osuđenih zbog političkog krivičnog djela, djela povezanog sa političkim krivičnim djelom ili vojnog krivičnog djela u smislu Evropske konvencije o ekstradiciji (u daljem tekstu: politička i vojna krivična djela).
- (2) Zabrana iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na krivična djela genocida, zločina protiv čovječnosti, ratnih zločina i terorizma.
- (3) Nije dozvoljeno izručenje okrivljenog u cilju vođenja postupka zbog krivičnog djela za koje je domaćim zakonom i zakonom države molilje propisana kazna zatvora u trajanju do jedne godine ili novčana kazna.
- (4) Ako se traži izručenje osuđenog radi izdržavanja kazne, nije dozvoljeno njegovo izručenje ako je trajanje izrečene kazne zatvora ili njenog neizdržanog dijela do četiri mjeseca.
- (5) Ako se zahtjev za izručenje odnosi na okrivljenog ili osuđenog zbog različitih krivičnih djela, od kojih su se za jedno krivično djelo stekli uslovi za izručenje u smislu st. 3 i 4 ovog člana, izručenje se može dozvoliti i zbog krivičnih djela za koja se ti uslovi nijesu stekli.
- (6) Ako je prema zakonu države molilje propisana smrtna kazna za djelo zbog kojeg se traži izručenje, izručenje se može odobriti samo ako ta država pruži garancije da smrtna kazna neće biti izrečena, odnosno izvršena.

#### Zahtjev za izručenje

##### Član 18

- (1) Postupak za izručenje okrivljenog ili osuđenog pokreće se na osnovu zahtjeva za izručenje države molilje, odnosno na osnovu raspisane međunarodne potjernice.
- (2) Zahtjev za izručenje podnosi se Ministarstvu.
- (3) Uz zahtjev za izručenje prilažu se:
  - 1) podaci za utvrđivanje identiteta okrivljenog, odnosno osuđenog (tačan opis, fotografije, otisci prstiju i sl);
  - 2) uvjerenje ili drugi podaci o državljanstvu lica čije se izručenje traži;
  - 3) optužnica, presuda ili odluka o pritvoru, odnosno drugi akt koji odgovara optužnici, presudi ili odluci o pritvoru, koji sadrži ime i prezime lica čije se izručenje traži i druge podatke potrebne za utvrđivanje identiteta, opis djela, naziv krivičnog djela i dokaze za osnovanu sumnju;
  - 4) izvod iz teksta krivičnog zakona države molilje koji treba primijeniti ili je primijenjen prema okrivljenom zbog djela povodom koga se traži izručenje, a ako je djelo izvršeno na teritoriji treće države, prilaže se i izvod iz teksta krivičnog zakona te države.
- (4) Ako su podaci i isprave iz stava 3 ovog člana dostavljeni na stranom jeziku, mora se priložiti i ovjeren prevod na crnogorskom jeziku.
- (5) Ako je to potrebno za postupanje po zahtjevu za izručenje, od države molilje mogu se zatražiti i drugi podaci, odnosno dokumenta.

#### Postupak pred sudom

##### Član 19

- (1) Ministarstvo dostavlja zahtjev za izručenje sudiji za istragu nadležnog suda.
- (2) Ako se ne zna prebivalište ili boravište lica čije se izručenje traži, ustanoviće se njegovo prebivalište ili boravište preko organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.

- (3) Sudija za istragu će izdati naredbu za dovođenje lica čije se izručenje traži.
- (4) Naredbu iz stava 3 ovog člana izvršava organizaciona jedinica organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: policija).
- (5) Sudija za istragu će licu čije se izručenje traži, kad ustanovi njegov identitet, bez odlaganja, saopštiti zbog čega se i na osnovu kojih dokaza traži njegovo izručenje i pozvati ga da iznese svoju odbranu.
- (6) Lice čije se izručenje traži, sudija za istragu će, bez odlaganja, obavijestiti o mogućnosti pojednostavljenog izručenja u skladu sa članom 29 ovog zakona.
- (7) Sudija za istragu je dužan da odmah saopšti licu čije se izručenje traži da može uzeti branioca ili će mu postaviti branioca po službenoj dužnosti ako je u pitanju krivično djelo za koje je odbrana po Zakoniku o krivičnom postupku obavezna.
- (8) O ispitivanju i odbrani lica čije se izručenje traži sastaviće se zapisnik.
- (9) Po pribavljenom izjašnjenju nadležnog državnog tužioca i saslušanju branioca, sudija za istragu će, po potrebi, sprovesti i druge radnje radi utvrđivanja da li postoje uslovi za izručenje, odnosno za predaju predmeta na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo, ako su ti predmeti oduzeti od lica čije se izručenje traži.
- (10) Po sprovođenju radnji iz stava 9 ovog člana sudija za istragu će spise predmeta sa svojim mišljenjem dostaviti nadležnom vijeću.
- (11) Ako je protiv lica čije se izručenje traži kod domaćeg pravosudnog organa u toku krivični postupak zbog istog ili drugog krivičnog djela, sudija za istragu će to naznačiti u spisima predmeta.

### **Određivanje pritvora u cilju izručenja**

#### **Član 20**

- (1) Sudija za istragu će donijeti rješenje o određivanju pritvora u cilju izručenja ako postoji opasnost da će to lice da izbjegne postupak izručenja ili ako postoje drugi razlozi iz Zakonika o krivičnom postupku, odnosno preduzeće druge mjere za obezbjeđenje njegovog prisustva, osim ako je iz raspoloživih podataka ili dokumentacije očigledno da nijesu ispunjeni uslovi za izručenje.
- (2) Pritvor u cilju izručenja može se odrediti i prije prijema zahtjeva za izručenje od strane države molilje, ako ona to zahtijeva ili ako postoji osnovana sumnja da je lice čije se izručenje traži učinilo krivično djelo za koje može biti izručeno državi molilji.
- (3) Lice čije se izručenje traži će biti pušteno na slobodu ako zahtjev za izručenje ne bude podnjet u roku od 18 dana od dana pritvaranja, odnosno 40 dana od dana pritvaranja ako država molilja zatraži produženje roka za dostavljanje zahtjeva.
- (4) Izuzetno, ako za to postoje opravdani razlozi, sudija za istragu može, na zahtjev države molilje, produžiti trajanje pritvora za još najviše 30 dana.
- (5) O određivanju pritvora i rokovima koje je odredio sudija za istragu u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana Ministarstvo, bez odlaganja, obavještava državu molilju.
- (6) Pritvor u cilju izručenja ostaje na snazi tokom cijelog postupka izručenja do isteka roka za izvršenje rješenja iz člana 24 stav 1 ovog zakona, odnosno predaje državi molilji lica čije je izručenje dozvoljeno.
- (7) U toku trajanja postupka izručenja sud ispituje postojanje razloga za određivanje pritvora.

### **Donošenje odluke o ispunjenosti uslova za izručenje**

#### **Član 21**

Vijeće nadležnog suda, nakon razmatranja spisa predmeta, u roku od osam dana od dana dostavljanja spisa donijeće odluku o ispunjenosti uslova za izručenje.

### **Rješenje kojim se odbija izručenje**

#### **Član 22**

- (1) Ako vijeće nadležnog suda nađe da nijesu ispunjeni uslovi za izručenje propisani ovim zakonom, donijeće rješenje kojim se zahtjev za izručenje odbija.
- (2) Rješenje iz stava 1 ovog člana sud će, po službenoj dužnosti, dostaviti neposredno višem sudu, koji može, po pribavljenom izjašnjenju nadležnog državnog tužioca, potvrditi, ukinuti ili preinačiti rješenje.
- (3) Ako se lice čije se izručenje traži nalazi u pritvoru, vijeće nadležnog suda može odlučiti da ostane u pritvoru do pravosnažnosti rješenja o odbijanju njegovog izručenja.
- (4) Pravosnažno rješenje kojim se izručenje odbija dostavlja se Ministarstvu, koje će o tome obavijestiti državu molilju.

### **Rješenje kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za izručenje**

#### **Član 23**

- (1) Ako vijeće nadležnog suda nađe da su ispunjeni uslovi za izručenje propisani ovim zakonom, utvrdiće to rješenjem.
- (2) Protiv rješenja iz stava 1 ovog člana lice čije se izručenje traži ima pravo žalbe, u roku od tri dana od dana prijema rješenja, neposredno višem sudu.
- (3) Sud iz stava 2 ovog člana dužan je da donese odluku po žalbi u roku od osam dana od dana prijema žalbe.
- (4) Sud iz stava 2 ovog člana može rješenje iz stava 1 ovog člana ukinuti samo jednom i vratiti predmet na ponovno odlučivanje.
- (5) Nakon što rješenje iz stava 1 ovog člana postane pravosnažno, predmet se dostavlja ministru za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: ministar), radi odlučivanja o izručenju.

### **Odlučivanje ministra**

#### **Član 24**

- (1) U slučaju iz člana 23 ovog zakona ministar, nakon razmatranja spisa predmeta, donosi rješenje kojim izručenje dozvoljava ili ne dozvoljava.
- (2) Ministar može, kad dozvoli izručenje, donijeti rješenje da se izručenje odloži iz razloga što je zbog drugog krivičnog djela u Crnoj Gori u toku krivični postupak protiv lica čije se izručenje traži ili što se to lice nalazi na izdržavanju kazne zatvora u Crnoj Gori.

(3) Ministar može odložiti donošenje rješenja o izručenju dok traje postupak po zahtjevu za međunarodnu zaštitu, osim u slučajevima kad postupak ne sprečava izvršenje.

(4) Ministar neće dozvoliti izručenje lica koje u Crnoj Gori uživa međunarodnu zaštitu ili kad se može opravdano pretpostaviti da bi lice čije se izručenje traži u slučaju izručenja bilo izloženo progonu ili kažnjavanju zbog svoje rase, vjere, državljanstva, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili zbog svojih političkih uvjerenja ili bi njegov položaj bio otežan zbog nekog od tih razloga.

(5) Ministar neće dozvoliti izručenje ako je na teritoriji države molilje ratno ili vanredno stanje ili se odvijaju oružani sukobi, odnosno postoje drugi razlozi ili okolnosti zbog kojih se može opravdano pretpostaviti da bi licu čije se izručenje traži bio ugrožen život, odnosno lična sigurnost i bezbjednost.

(6) Ministar neće dozvoliti izručenje ako u krivičnom postupku koji je prethodio izručenju licu čije se izručenje traži nije bilo omogućeno da ima branioca.

(7) Rješenje iz stava 1 ovog člana je izvršno i protiv njega nije dopuštena žalba.

### **Primjena načela specijalnosti**

#### **Član 25**

(1) Kad se dozvoli izručenje, lice čije je izručenje dozvoljeno ne može se goniti za drugo, prije izručenja učinjeno krivično djelo, prema tom licu ne može se izvršiti kazna za drugo, prije izručenja učinjeno krivično djelo, niti se to lice može izručiti trećoj državi za krivično djelo učinjeno prije izručenja, bez saglasnosti nadležnog organa Crne Gore.

(2) Saglasnost iz stava 1 ovog člana nije potrebna ako je lice čije je izručenje dozvoljeno, tokom postupka za izručenje pred sudijom za istragu dalo izjavu da se ne protivi krivičnom gonjenju, izvršenju kazne, primjeni teže kazne ili izručenju trećoj državi za drugo, prije izručenja učinjeno krivično djelo (u daljem tekstu: izjava o odricanju).

(3) Izjava o odricanju daje se na zapisnik pred nadležnim sudom u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, na način koji garantuje da je lice čije se izručenje traži tu izjavu dalo dobrovoljno i bilo svjesno njenih posljedica, i ne može se opozvati.

(4) Ograničenje iz stava 1 ovog člana ili izjava o odricanju navodi se u rješenju kojim se dozvoljava izručenje.

(5) Ograničenje iz stava 1 ovog člana neće se primijeniti ako izručeno lice, iako je imalo mogućnosti, nije napustilo teritoriju države molilje kojoj je bilo izručeno u roku od 30 dana od dana konačnog puštanja na slobodu ili se, nakon napuštanja, ponovo vratilo na teritoriju države molilje.

### **Dostavljanje rješenja o izručenju**

#### **Član 26**

(1) O rješenju kojim je odlučeno po zahtjevu za izručenje obavijestiće se država molilja.

(2) Rješenje kojim se dozvoljava izručenje dostaviće se policiji koja će sa nadležnim organom države molilje dogovoriti datum, mjesto i vrijeme predaje lica čije je izručenje dozvoljeno.

(3) Rješenje o izručenju koje je donio ministar dostavlja se nadležnom sudu.

### **Predaja lica**

#### **Član 27**

(1) Država molilja će preuzeti lice čije je izručenje dozvoljeno u roku od 30 dana od dana dostavljanja rješenja o izručenju.

(2) Ako država molilja ne preuzme lice čije je izručenje dozvoljeno u roku od 15 dana od dana utvrđenog za predaju u skladu sa članom 26 stav 2 ovog zakona, to lice će se pustiti na slobodu.

(3) Rok iz stava 2 ovog člana može biti produžen najviše do 30 dana od dana utvrđenog za predaju, na obrazložen i opravdan zahtjev države molilje.

(4) Ako se po isteku rokova iz st. 1, 2 i 3 ovog člana ne izvrši preuzimanje, lice čije je izručenje dozvoljeno će biti odmah pušteno na slobodu, a ministar može da odbije ponovni zahtjev za izručenje zbog istog krivičnog djela.

(5) O datumu i vremenu predaje lica čije je izručenje dozvoljeno i isteku rokova za predaju policija blagovremeno obavještava nadležni sud.

(6) Nakon izvršenja rješenja o izručenju, policija obavještava Ministarstvo o datumu i vremenu izvršenja, odnosno predaje državi molilji lica čije izručenje je dozvoljeno.

### **Zahtjevi za izručenje od strane više država**

#### **Član 28**

(1) Ako izručenje istog lica traži više država zbog istog ili različitih krivičnih djela, prilikom odlučivanja o izručenju, uzeće se u obzir težina krivičnih djela, mjesto izvršenja, redosljed podnošenja zahtjeva za izručenje, državljanstvo traženog lica, mogućnost daljeg izručenja drugoj državi, kao i druge okolnosti.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, sud će rješenjem utvrditi ispunjenost pretpostavki za izručenje u odnosu na svaki zahtjev za izručenje pojedinačno, nakon čega odluku o izručenju donosi ministar.

### **Pojednostavljeno izručenje**

#### **Član 29**

(1) Lice čije se izručenje traži na osnovu međunarodne potjernice, odnosno zahtjeva za izručenje od strane samo jedne države i kad su ispunjeni uslovi za izručenje propisani ovim zakonom, može se izručiti po pojednostavljenom postupku, uz saglasnost tog lica.

(2) Lice koje je dalo saglasnost za izručenje po pojednostavljenom postupku može se, u istoj izjavi, izričito odreći prava na primjenu načela specijalnosti iz člana 25 ovog zakona.

(3) Saglasnost iz stava 1 ovog člana i odricanje iz stava 2 ovog člana unijeće se u zapisnik pred nadležnim sudom u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, na način koji garantuje da je lice čije se izručenje traži tu saglasnost dalo dobrovoljno i bilo svjesno njenih posljedica, i ne mogu se opozvati.

(4) O saglasnosti iz stava 1 ovog člana i odricanju iz stava 2 ovog člana država molilja će biti obaviještena u što kraćem roku, a sud može odlučiti da ta država nije obavezna da dostavi zahtjev za izručenje.

(5) Odluku o izručenju u pojednostavljenom postupku donosi nadležni sud, o čemu će, bez odlaganja, obavijestiti Ministarstvo koje će o tome obavijestiti državu molilju.

(6) Izručenje u pojednostavljenom postupku ima dejstvo izručenja u redovnom postupku.

(7) Sud može, kad dozvoli izručenje u pojednostavljenom postupku, donijeti rješenje da se izručenje odloži iz razloga što je zbog drugog krivičnog djela u Crnoj Gori u toku krivični postupak protiv lica koje je pristalo na pojednostavljeni postupak ili što se to lice nalazi na izdržavanju kazne zatvora u Crnoj Gori.

(8) Ako se izručenje istog lica traži od strane dvije ili više država, to lice se ne može izručiti po pojednostavljenom postupku.

### **Oduzimanje predmeta**

#### **Član 30**

(1) Po zahtjevu države molilje nadležni sud će zaplijeniti i predati, u skladu sa domaćim zakonom, predmete koji mogu da posluže kao dokazni materijal ili koji su nastali izvršenjem krivičnog djela.

(2) Predmeti iz stava 1 ovog člana predaće se i ako se već odobreno izručenje ne može ostvariti zbog smrti ili bjekstva lica čije se izručenje traži.

(3) Ako predmeti iz stava 1 ovog člana podliježu zaplijeni ili oduzimanju na teritoriji Crne Gore, mogu se u vezi sa krivičnim postupkom koji je u toku, privremeno zadržati ili predati, uz uslov da budu vraćeni.

(4) Predmeti iz stava 1 ovog člana, na kojima postoje prava Crne Gore ili trećih lica, po završetku pretresa, će biti vraćeni Crnoj Gori u najkraćem mogućem roku.

### **Podnošenje zahtjeva za izručenje stranoj državi**

#### **Član 31**

(1) Ako se protiv lica koje se nalazi u stranoj državi vodi u Crnoj Gori krivični postupak ili ako je licu koje se nalazi u stranoj državi nadležni sud u Crnoj Gori izrekao kaznu, ministar može podnijeti zahtjev za izručenje.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se zamoljenoj državi sa podacima i ispravama iz člana 18 stav 3 ovog zakona.

### **Upućivanje zahtjeva za određivanje privremenog pritvora stranoj državi**

#### **Član 32**

(1) Kad postoji opasnost da će lice čije se izručenje traži pobjeći, odnosno postoje drugi opravdani razlozi, ministar može, prije podnošenja zahtjeva za izručenje u skladu sa članom 31 ovog zakona, tražiti od strane države da se protiv tog lica odredi privremeni pritvor u cilju izručenja ili preduzmu druge mjere radi sprečavanja njegovog bjekstva.

(2) U zahtjevu za određivanje privremenog pritvora posebno će se naznačiti podaci o identitetu lica čije se izručenje traži, naziv krivičnog djela zbog kojeg se izručenje traži, optužnica, presuda ili odluka o pritvoru, datum, mjesto i naziv organa koji je odredio pritvor, odnosno podaci o pravosnažnosti presude, kao i izjava da će se izručenje tražiti redovnim putem.

### **Ograničenja u pogledu primjene načela specijalnosti**

#### **Član 33**

(1) Ako lice čije se izručenje traži bude izručeno, ne može se goniti za drugo, prije izručenja učinjeno djelo, prema tom licu ne može se izvršiti kazna za drugo, prije izručenja učinjeno krivično djelo, niti se to lice može izručiti trećoj državi za krivično djelo učinjeno prije izručenja, bez saglasnosti zamoljene države.

(2) Ograničenje iz stava 1 ovog člana neće se primijeniti ako izručeno lice, iako je imalo mogućnosti, nije napustilo teritoriju Crne Gore u roku od 30 dana od dana konačnog puštanja na slobodu ili se, nakon napuštanja, ponovo vratilo na teritoriju Crne Gore.

### **Uračunavanje vremena provedenog u pritvoru**

#### **Član 34**

Ako je izručeno lice bilo pritvoreno u stranoj državi zbog krivičnog djela zbog koga je izručeno, vrijeme koje je provelo u pritvoru uračunaće se u kaznu zatvora.

### **Zahtjev za sprovođenje stranca preko teritorije Crne Gore radi izručenja**

#### **Član 35**

(1) Ako izručenje traži strana država od druge strane države, a lice čije se izručenje traži bi se moralo sprovesti preko teritorije Crne Gore, sprovođenje može, po zahtjevu države molilje, dozvoliti ministar, pod uslovom da se ne radi o crnogorskom državljaninu i da se izručenje ne vrši zbog političkog ili vojnog krivičnog djela.

(2) Zahtjev za sprovođenje lica preko teritorije Crne Gore sadrži podatke i isprave iz člana 18 stav 3 ovog zakona.

(3) U slučaju sprovođenja lica preko teritorije Crne Gore vazдушnim saobraćajem, kad nije predviđeno slijetanje, nije potrebna dozvola iz stava 1 ovog člana.

(4) O sprovođenju iz stava 1 ovog člana država molilja će obavijestiti Ministarstvo.

(5) Obavještenje iz stava 4 ovog člana sadrži: ime i prezime lica koje se sprovodi preko teritorije Crne Gore, kojoj se državi izručuje, zbog kojeg krivičnog djela se izručenje vrši, vrijeme prelijetanja, kao i druge podatke.

## **IV. USTUPANJE I PREUZIMANJE KRIVIČNOG GONJENJA**

### **Ustupanje krivičnog gonjenja stranoj državi**

#### **Član 36**

(1) Ako je na teritoriji Crne Gore krivično djelo učinio stranac koji ima prebivalište u stranoj državi, toj državi se mogu ustupiti krivični spisi radi krivičnog gonjenja i suđenja, ako se strana država tome ne protivi.

(2) Odluku o ustupanju krivičnog gonjenja donosi nadležni državni tužilac do potvrđivanja optužnice, odnosno ispitanog optužnog predloga od strane suda, a poslije potvrđivanja optužnice, odnosno ispitanog optužnog predloga od strane suda odluku o ustupanju krivičnog gonjenja donosi vijeće nadležnog suda.

(3) Ako je oštećeni crnogorski državljanin, ustupanje krivičnog gonjenja nije dozvoljeno ako se oštećeni tome protivi, osim ako je dato obezbjeđenje za ostvarivanje njegovog imovinskog zahtjeva.

(4) Nadležni sud ili državni tužilac zamolnicu za ustupanje krivičnog gonjenja sa odlukom o ustupanju krivičnog gonjenja i spisima predmeta dostavlja Ministarstvu.

(5) Ministarstvo zamolnicu za ustupanje krivičnog gonjenja dostavlja nadležnom organu zamoljene države.

### **Preuzimanje krivičnog gonjenja po zahtjevu strane države**

#### **Član 37**

(1) Po zamolnici države molilje da nadležni organ u Crnoj Gori preuzme krivično gonjenje crnogorskog državljanina ili lica koje ima prebivalište u Crnoj Gori, zbog krivičnog djela učinjenog u stranoj državi, nadležni organ u Crnoj Gori može preuzeti krivično gonjenje.

(2) Zamolnica iz stava 1 ovog člana upućuje se sa spisima nadležnom državnom tužilaštvu na čijem području to lice ima prebivalište.

(3) Ako je nadležnom organu države molilje podnesen imovinskopravni zahtjev, postupiće se kao da je taj zahtjev podnesen nadležnom sudu.

(4) Odluku po zamolnici države molilje za preuzimanje krivičnog gonjenja donosi nadležno državno tužilaštvo.

(5) Odluka kojom se odbija preuzimanje krivičnog gonjenja mora biti obrazložena u pogledu razloga zbog kojih nije preuzeto krivično gonjenje.

(6) O odbijanju da se preuzme krivično gonjenje, kao i o pravosnažnoj odluci donesenoj u krivičnom postupku po zamolnici za preuzimanje krivičnog gonjenja, obavijestit će država molilja.

(7) Ako je preuzeto krivično gonjenje po zamolnici iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se domaći zakon.

(8) Procesna radnja preduzeta prema propisima države molilje izjednačava se sa procesom radnjom preduzetom prema propisima Crne Gore, osim ako to nije suprotno osnovnim načelima domaćeg pravnog poretka i međunarodnim standardima o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

(9) Zakon strane države će se primijeniti u slučaju kad je on blaži za okrivljenog.

## **V. IZVRŠENJE STRANE SUDSKE ODLUKE U KRIVIČNIM STVARIMA**

### **Postupak izvršenja strane sudske odluke**

#### **Član 38**

(1) Nadležni sud u Crnoj Gori će, radi izvršenja strane sudske odluke u krivičnim stvarima, ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom ili ako postoji uzajamnost, donijeti odluku o izricanju krivične sankcije, odnosno odluku kojom se nalaže privremeno ili trajno oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, u skladu sa domaćim zakonom.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana nadležni sud donosi odluku u vijeću sastavljenom od troje sudija, bez prisustva stranaka.

(3) Mjesna nadležnost suda određuje se prema posljednjem prebivalištu okrivljenog u Crnoj Gori, a ako okrivljeni nije imao prebivalište u Crnoj Gori, prema mjestu rođenja. Ako okrivljeni nije imao prebivalište, niti je rođen u Crnoj Gori, Vrhovni sud Crne Gore će odrediti jedan od stvarno nadležnih sudova pred kojim će se sprovesti postupak.

(4) U izreku odluke iz stava 2 ovog člana sud iz stava 1 ovog člana će unijeti potpunu izreku strane sudske odluke i naziv organa koji je donio odluku i odlučit će po zahtjevu. U obrazloženju odluke iznijet će se razlozi kojima se sud rukovodio prilikom donošenja odluke i ukazati na razloge strane sudske odluke koju treba izvršiti.

(5) Protiv odluke iz stava 2 ovog člana žalbu mogu izjaviti državni tužilac i okrivljeni ili njegov branilac.

### **Pravila za izricanje krivične sankcije**

#### **Član 39**

(1) Ako je strani sud izrekao krivičnu sankciju koja nije predviđena domaćim zakonom, nadležni sud u Crnoj Gori će izreći krivičnu sankciju koja je po vrsti i težini najpribližnija krivičnoj sankciji koju je izrekao strani sud.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, krivična sankcija ne smije biti stroža od krivične sankcije koju je izrekao strani sud.

### **Slučajevi kad se neće izvršiti strana sudska odluka**

#### **Član 40**

Strana sudska odluka u krivičnim stvarima neće se izvršiti, ako je:

1) nastupila zastarjelost izvršenja po domaćem zakonu;

2) u skladu sa domaćim zakonom za vođenje krivičnog postupka nadležan i sud u Crnoj Gori, a postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje;

3) ta odluka donijeta u odsustvu okrivljenog, odnosno ako okrivljeni nije saslušan ili nije imao prilike da iznese svoju odbranu.

### **Amnestija, pomilovanje i uslovni otpust**

#### **Član 41**

Odredbе domaćeg zakona o amnestiji, pomilovanju i uslovnom otpustu primjenjuju se i na lica kojima je stranom sudskom odlukom u krivičnim stvarima izrečena kazna zatvora ili mjera bezbjednosti.

### **Podnošenje zahtjeva za izvršenje sudske odluke**

#### **Član 42**

(1) Ako je međunarodnim ugovorom predviđena mogućnost izvršenja odluke u krivičnim stvarima nadležnog organa Crne Gore ili ako postoji uzajamnost, nadležnim organima strane države može se uputiti zahtjev.

(2) Ako strani državljanin osuđen u Crnoj Gori podnese molbu ili nadležni organ ovlašten međunarodnim ugovorom podnese zahtjev nadležnom sudu u Crnoj Gori da osuđeni izdržava kaznu u svojoj državi, sud će postupiti u skladu sa međunarodnim ugovorom.

(3) Ako crnogorski državljanin koji se nalazi na izdržavanju kazne zatvora u stranoj državi uputi molbu Ministarstvu ili nadležnom organu te države da bude premješten u Crnu Goru na dalje izdržavanje kazne zatvora, premještaj (transfer) se može izvršiti uz saglasnost ministra i nadležnog organa strane države u kojoj crnogorski državljanin izdržava kaznu, ako mu je preostalo da izdrži više od šest mjeseci kazne zatvora i ako postoji uzajamnost.

### **Sprovođenje stranca preko teritorije Crne Gore radi izvršenja kazne zatvora**

#### **Član 43**

Na sprovođenje stranca preko teritorije Crne Gore za potrebe premještaja radi izvršenja kazne zatvora (transfer) primjenjuju se odredbe člana 35 ovog zakona.

## **VI. OBRAZOVANJE ZAJEDNIČKIH ISTRAŽNIH TIMOVA**

### **Uslovi za obrazovanje**

#### **Član 44**

Državno tužilaštvo Crne Gore može sa nadležnim organom jedne ili više stranih država obrazovati zajednički istražni tim (u daljem tekstu: tim), na ograničeni vremenski period, koji se uz uzajamnu saglasnost može produžiti, radi sprovođenja istrage na teritoriji jedne ili više država, a posebno u slučaju kad:

- 1) postoji potreba za složenom i opsežnom istragom povezanom sa drugom državom ili više njih;
- 2) se u više država sprovode istrage čija priroda zahtijeva preduzimanje koordinisanih i usklađenih radnji tih država;
- 3) istražne radnje treba da se sprovedu naizmjenično u Crnoj Gori i jednoj ili više stranih država.

### **Zahtjev za obrazovanje**

#### **Član 45**

- (1) Zahtjev za obrazovanje tima Crnoj Gori može podnijeti bilo koja zainteresovana strana država.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana upućuje se vrhovnom državnom tužiocu.
- (3) Kad Crna Gora zahtijeva obrazovanje tima, zahtjev upućuje vrhovni državni tužilac, na predlog državnog tužilaštva koje postupa u predmetu.
- (4) Pored podataka iz člana 13 stav 2 ovog zakona, zahtjev iz st. 1 i 3 ovog člana treba da sadrži i predloge za članove tima iz države koja podnosi zahtjev za njegovo obrazovanje.
- (5) Tim će se obrazovati u državi u kojoj se očekuje sprovođenje istražnih radnji.
- (6) Tim se obrazuje sporazumom, koji u ime Crne Gore potpisuje vrhovni državni tužilac, o čemu obavještava Ministarstvo.

### **Sastav**

#### **Član 46**

- (1) Tim čine članovi koje određuju države koje potpisuju sporazum iz člana 45 stav 6 ovog zakona.
- (2) Timom rukovodi rukovodilac tima, koji se određuje iz države u kojoj se sprovode istražne radnje.
- (3) Države se prilikom potpisivanja sporazuma iz člana 45 stav 6 ovog zakona mogu dogovoriti da, pored članova tima i druga lica iz tih država učestvuju u akcijama tima, u skladu sa zakonom države iz koje su ta lica ili međunarodnim ugovorom.
- (4) Lica iz stava 3 ovog člana neće imati prava koja imaju članovi tima, osim ako je to izričito određeno sporazumom iz člana 45 stav 6 ovog zakona.
- (5) U toku preduzimanja radnji u Crnoj Gori u skladu sa sporazumom iz člana 45 stav 6 ovog zakona, strani članovi tima smatraće se službenim licima Crne Gore, u slučaju krivičnih djela učinjenih protiv njih ili krivičnih djela koja su oni učinili.

### **Način rada**

#### **Član 47**

- (1) Ako se istraga sprovodi u Crnoj Gori:
  - 1) istražne radnje sprovode se u skladu sa domaćim zakonom;
  - 2) rukovodilac tima je predstavnik državnog tužilaštva koje postupa u predmetu;
  - 3) tim postupa po nalogima rukovodioca tima, a u skladu sa sporazumom iz člana 45 stav 6 ovog zakona;
  - 4) Crna Gora obezbjeđuje uslove potrebne za rad tima na njenoj teritoriji.
- (2) Rukovodilac tima može članovima tima odrediti zadatke za preduzimanje određenih istražnih radnji, u skladu sa domaćim zakonom i uz saglasnost domaćih nadležnih organa i nadležnih organa države iz koje je član tima kome se određuje zadatak.
- (3) Ako je timu potrebna pravna pomoć od države koja nije učestvovala u obrazovanju tima, nadležni organi Crne Gore uputiće zamolnicu nadležnim organima te države, u skladu sa ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom.
- (4) Informacije i dokazi pribavljeni na način iz stava 3 ovog člana mogu biti podijeljeni sa državama koje su potpisale sporazum iz člana 45 stav 6 ovog zakona, samo uz saglasnost zamoljene države.
- (5) Članovi tima iz stranih država (u daljem tekstu: strani član tima) imaju pravo da prisustvuju sprovođenju istrage na teritoriji Crne Gore, ako rukovodilac tima, u skladu sa domaćim zakonom, ne odredi drukčije.
- (6) Ako tim treba da sprovodi istražne radnje na teritoriji Crne Gore, članovi tima iz Crne Gore (u daljem tekstu: domaći član tima) mogu zatražiti od domaćih nadležnih organa da sprovedu te radnje, a te radnje će se sprovesti u skladu sa domaćim zakonom.
- (7) Domaći član tima može, u skladu sa domaćim zakonom i u okviru svojih ovlašćenja, dostaviti timu informacije koje su mu dostupne u Crnoj Gori, u svrhu istrage koju tim sprovodi.

### **Korišćenje informacija dobijenih u toku rada**

#### **Član 48**

Informacije do kojih članovi tima dolaze u toku rada tima, a koje nadležnim organima država koje su potpisale sporazum iz člana 45 stav 6 ovog zakona nijesu dostupne na drugi način, mogu se koristiti:

- 1) u svrhu za koju je obrazovan tim;
- 2) za otkrivanje, istragu ili krivično gonjenje drugih krivičnih djela, uz saglasnost države čijim su članovima tima informacije stavljene na raspolaganje, pri čemu se davanje saglasnosti može odbiti samo u slučajevima kad bi korišćenje tih informacija ugrozilo krivičnu istragu u toj državi ili ako se radi o informacijama zbog kojih bi ta država mogla odbiti pružanje pravne pomoći;
- 3) za sprečavanje neposrednog i ozbiljnog ugrožavanja javne bezbjednosti, a ako se kasnije pokrene krivična istraga informacije se mogu koristiti uz saglasnost iz tačke 2 ovog stava;
- 4) u druge svrhe, ako je to određeno sporazumom iz člana 45 stav 6 ovog zakona.

### **Odgovornost za štetu**

#### **Član 49**

(1) Crna Gora odgovara za štetu nastalu na njoj teritoriji, koju je prouzrokovao tim svojim nepravilnim ili nezakonitim radom.

(2) Ako je štetu prouzrokovao strani član tima, Crna Gora će zatražiti nadoknadu isplaćenog iznosa od države koja je odredila tog člana tima.

(3) Ako je strana država na čijoj je teritoriji djelovao tim nekom licu isplatila štetu nastalu zbog postupanja domaćeg člana tima, Crna Gora će toj državi nadoknaditi isplaćeni iznos.

## **VII. PRUŽANJE MEĐUNARODNE PRAVNE POMOĆI U DRUGIM OBLICIMA**

### **Drugi oblici međunarodne pravne pomoći**

#### **Član 50**

Drugi oblici međunarodne pravne pomoći su: dostavljanje akata, pisanih materijala i drugih predmeta u vezi sa krivičnim postupkom u državi molilji; međusobna razmjena informacija, kao i izvršenje pojedinih procesnih radnji; saslušanje okrivljenog, svjedoka i vještaka, uključujući saslušanje putem video i telefonske konferencijske veze, uviđaj, pretresanje lica, prostorija i pokretnih stvari uključujući računare, računarske sisteme i uređaje povezane sa računarskim sistemima, privremeno oduzimanje predmeta, mjere tajnog nadzora, dostavljanje bankarskih podataka, DNK analiza, privremena predaja lica lišenog slobode radi svjedočenja, dostavljanje podataka iz kaznene evidencije, podataka o osudi i druge procesne radnje.

### **Odlučivanje o dozvoljenosti i načinu izvršenja**

#### **Član 51**

O dozvoljenosti i načinu izvršenja radnje koja je predmet zamolnice stranog nadležnog organa odlučuje nadležni sud, odnosno nadležno državno tužilaštvo, u skladu sa domaćim zakonom i međunarodnim ugovorom.

### **Razmjena informacija bez zamolnice (spontana razmjena)**

#### **Član 52**

(1) Domaći nadležni organi mogu, ne utičući na sopstvene istrage ili postupke, bez prethodno upućene zamolnice, dostaviti stranim nadležnim organima i primiti od stranih nadležnih organa informacije i podatke koje se odnose na krivična djela, a do kojih su došli prilikom svojih istraga, ako smatraju da bi dostavljanje takvih informacija, odnosno podataka moglo biti od koristi za pokretanje istrage ili krivičnog postupka ili ako bi moglo dovesti do podnošenja zamolnice za međunarodnu pravnu pomoć.

(2) Domaći nadležni organ koji dostavlja informacije i podatke u skladu sa stavom 1 ovog člana može zatražiti od stranog nadležnog organa obavještenje o radnjama preduzetim na osnovu dostavljenih podataka, a može odrediti i uslove pod kojim država može koristiti informacije i podatke kojoj su joj dostavljeni.

(3) O dostavljenim i primljenim informacijama i podacima iz stava 1 ovog člana domaći nadležni organi su dužni da vode evidenciju.

### **Prisustvo stranog službenog lica**

#### **Član 53**

(1) Po zamolnici stranog nadležnog organa domaći pravosudni organ može dozvoliti prisustvo stranog službenog lica i lica koje ima pravni interes za izvršenje radnje koja je tražena zamolnicom.

(2) U slučaju dozvole prisustva po zamolnici iz stava 1 ovog člana, domaći pravosudni organ dostaviće obavještenje stranom nadležnom organu o mjestu i vremenu izvršenja radnje koja je tražena zamolnicom.

### **Izjednačavanje procesnih radnji**

#### **Član 54**

Procesna radnja koju je preduzeo strani nadležni organ u skladu sa svojim zakonom u krivičnom postupku biće izjednačena sa odgovarajućom procesnom radnjom koju preduzima domaći pravosudni organ, osim ako to nije u suprotnosti sa načelima domaćeg pravnog sistema i opšteprihvaćenim pravilima međunarodnog prava.

### **Slučaj kad se neće pružiti međunarodna pravna pomoć**

#### **Član 55**

Međunarodna pravna pomoć iz člana 50 ovog zakona neće se pružiti ako se zamolnica odnosi na vojno krivično djelo.

## **Osnov za odbijanje**

### **Član 56**

Međunarodna pravna pomoć iz člana 50 ovog zakona može da se odbije ako:

- 1) se zamolnica države molilje odnosi na politička krivična djela;
- 2) bi udovoljenje zamolnici države molilje moglo da povrijedi suverenitet, ustavno uređenje, bezbjednost ili druge bitne interese Crne Gore.

## **Odlaganje pružanja međunarodne pravne pomoći**

### **Član 57**

(1) Domaći pravosudni organ može da odloži pružanje međunarodne pravne pomoći iz člana 50 ovog zakona ako je to neophodno zbog krivičnog gonjenja ili vođenja krivičnog postupka koji je u toku pred domaćim pravosudnim organima, a koji je u vezi sa dostavljenom zamolnicom.

(2) Ako domaći pravosudni organ odloži pružanje međunarodne pravne pomoći, u skladu sa stavom 1 ovog člana, o tome će obavijestiti državu molilju, uz navođenje razloga za odlaganje.

## **Zabrane u odnosu na okrivljene, oštećene, svjedoke i vještake**

### **Član 58**

Lice koje u svojstvu okrivljenog, oštećenog, svjedoka ili vještaka, na poziv domaćeg pravosudnog organa dođe iz strane države, radi davanja iskaza u postupku povodom kojeg je poziv upućen, dok se nalazi na teritoriji Crne Gore ne može biti lišeno slobode, pritvoreno ili krivično gonjeno za ranije učinjeno krivično djelo.

## **Privremena predaja lica lišenog slobode**

### **Član 59**

(1) Lice koje je u Crnoj Gori lišeno slobode može kao svjedok, u cilju saslušanja, radi suočenja ili uviđaja, da bude privremeno predato državi molilji, po zamolnici njenog nadležnog organa, zbog postupka koji je u toj državi pokrenut, ako:

- 1) da izjavu u zapisnik kod nadležnog suda da je saglasno sa privremenom predajom;
- 2) zbog privremene predaje neće biti produženo trajanje lišenja slobode i da neće biti ugrožen krivični postupak koji se protiv tog lica vodi u Crnoj Gori;
- 3) za vrijeme privremene predaje neće biti kažnjeno ili mu neće biti izrečena neka druga sankcija;
- 4) je obezbijeđeno da će predato lice odmah poslije obavljene procesne radnje biti vraćeno u Crnu Goru.

(2) Država molilja je dužna da lice iz stava 1 ovog člana, bez odlaganja, odmah nakon obavljene procesne radnje vrati u Crnu Goru, a najkasnije u roku od 60 dana.

(3) Rješenje o privremenoj predaji donosi nadležni sud u vijeću sastavljenom od troje sudija, a izvršava se u skladu sa članom 26 ovog zakona.

(4) Protiv rješenja iz stava 3 ovog člana lice čija se privremena predaja traži ima pravo žalbe nadležnom sudu, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

## **Dostavljanje podataka u vezi pojedinih krivičnih djela**

### **Član 60**

U slučaju kad se radi o krivičnim djelima falsifikovanja novca, pranja novca, neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga, trgovine ljudima, kao i o drugim krivičnim djelima u pogledu kojih se međunarodnim ugovorima predviđa centralizacija podataka, organ pred kojim se vodi krivični postupak dužan je da, bez odlaganja, dostavi Međunarodnoj organizaciji kriminalističke policije (INTERPOL) podatke o krivičnim djelima i učiniocu, a prvostepeni sud i pravosnažnu presudu.

## **Pribavljanje propisa i obavještenja**

### **Član 61**

(1) Ministarstvo može, na zahtjev domaćih pravosudnih organa, od stranih nadležnih organa pribavljati tekstove propisa koji važe ili su važili u drugim državama, a po potrebi i obavještenja o određenom pravnom pitanju.

(2) Ministarstvo može, na zahtjev stranih nadležnih organa, dostaviti tekstove domaćih propisa ili obavještenja o određenom pravnom pitanju.

## **Pružanje međunarodne pravne pomoći međunarodnim tijelima**

### **Član 62**

Međunarodna pravna pomoć pruža se i na zahtjev Evropskog suda za ljudska prava, Evropskog suda pravde i Kancelarije javnog tužioca Evropske unije, u skladu sa ovim zakonom.

## **VIII. TROŠKOVI**

## **Troškovi pružanja međunarodne pravne pomoći**

### **Član 63**

(1) Ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, troškove pružanja međunarodne pravne pomoći, pod uslovom uzajamnosti, snosi zamoljena država, osim troškova:

- 1) vještačenja;
- 2) privremene predaje lica lišenog slobode radi saslušanja;
- 3) koji su vanredni i nesrazmjerno veliki.

(2) Troškove iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana snosi država molilja, a naknada troškova iz stava 1 tačka 3 ovog člana vrši se prema dogovoru države molilje i zamoljene države.

### **Pojedini troškovi u vezi sa izručenjem**

#### **Član 64**

Troškove izručenja koji su nastali van teritorije Crne Gore, kao i troškove vraćanja predmeta iz člana 30 stav 4 ovog zakona snosi država molilja.

### **IX. PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE**

#### **Započeti postupci**

##### **Član 65**

Započeti postupci pružanja međunarodne pravne pomoći koji nijesu okončani do dana stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po Zakonu o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima („Službeni list CG“, br. 4/08, 36/13 i 67/19).

#### **Prestanak važenja**

##### **Član 66**

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima („Službeni list CG“, br. 4/08, 36/13 i 67/19).

#### **Stupanje na snagu**

##### **Član 67**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 24-9/25-3/4

EPA 699 XXVIII

Podgorica, 27. decembra 2025. godine

### **Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2160.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O AKCIZAMA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2487/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore.  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O AKCIZAMA**

Član 1

U Zakonu o akcizama („Službeni list RCG“, br. 65/01, 12/02 i 76/05 i „Službeni list CG“, br. 76/08, 50/09, 78/10, 61/11, 28/12, 38/13, 45/14, 1/17, 50/17, 55/18, 76/20, 49/22, 65/22, 152/22, 27/23, 125/23 i 94/24), u članu 1 stav 2 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„2a) nikotinske vrećice i biljni proizvodi za pušenje;“.

Član 2

Član 4 mijenja se i glasi:

**„Značenje izraza**

Član 4

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **akcizna dozvola** je dokument koju izdaje carinski organ pravnom ili fizičkom licu da može u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti u akciznom skladištu primati, proizvoditi, prerađivati (obrađivati), držati, skladištiti, izvoditi druge radnje sa akciznim proizvodima i otpremati akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize;

2) **akcizno skladište** je mjesto odobreno od nadležnog organa države članice u kojoj se akcizno skladište nalazi, vidno označeno i fizički odvojeno ili ograđeno od drugih površina ili prostora, gdje ovlašćeni držalac akciznog skladišta prima, proizvodi, prerađuje (obrađuje), drži, skladišti, izvodi druge radnje sa akciznim proizvodima i iz kojeg otprema akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize;

3) **režim odloženog plaćanja akcize** je institut koji se odnosi na proizvodnju, skladištenje i kretanje akciznih proizvoda, na osnovu kojeg je odložena obaveza plaćanja akcize;

4) **ovlašćeni držalac akciznog skladišta** je pravno ili fizičko lice koje je dobilo akciznu dozvolu od nadležnog organa države članice da u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti u akciznom skladištu može primati, proizvoditi, prerađivati (obrađivati), držati, skladištiti, izvoditi druge radnje sa akciznim proizvodima i otpremati akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize;

5) **oslobođeni korisnik akciznih proizvoda** je pravno ili fizičko lice koje je dobilo odobrenje nadležnog carinskog organa da može u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti, za namjene iz čl. 44 i 54 ovog zakona, nabavljati akcizne proizvode bez plaćanja akcize;

6) **pogon oslobođenog korisnika akciznih proizvoda** je prostor ili površina u kojem su smješteni akcizni proizvodi koje je oslobođeni korisnik akciznih proizvoda nabavio za potrebe svoje registrovane djelatnosti bez plaćanja akcize;

7) **registrovani primalac** je pravno ili fizičko lice koje ima odobrenje nadležnog organa države članice odredišta da u okviru svoje registrovane djelatnosti i pod uslovima propisanim ovim zakonom prima akcizne proizvode od lica iz druge države članice u režimu odloženog plaćanja akcize;

8) **povremeno registrovani primalac** je fizičko ili pravno lice koje u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti samo povremeno prima akcizne proizvode od lica iz druge države članice, u režimu odloženog plaćanja akcize;

9) **registrovani pošiljalac** je pravno ili fizičko lice koje ima odobrenje nadležnog organa države članice uvoza da u okviru svoje registrovane djelatnosti i pod uslovima propisanim ovim zakonom samo otprema akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize nakon puštanja u slobodan promet u skladu sa Carinskim zakonom;

10) **ovlašćeni primalac** je pravno ili fizičko lice registrovano kod nadležnog organa države članice odredišta kako bi, pri obavljanju svoje registrovane djelatnosti, primalo akcizne proizvode koji su stavljeni u promet na teritoriji jedne države članice i zatim premješteni na teritoriju druge države članice;

11) **povremeno ovlašćeni primalac** je pravno ili fizičko lice koje u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti samo povremeno prima akcizne proizvode nabavljene od lica iz druge države članice za komercijalne svrhe;

12) **ovlašćeni pošiljalac** je pravno ili fizičko lice registrovano kod nadležnog organa države članice otpreme kako bi, pri obavljanju svoje registrovane djelatnosti, otpremalo akcizne proizvode koji su stavljeni u promet na teritoriji jedne države članice i zatim premješteni na teritoriju druge države članice;

13) **povremeno ovlašćeni pošiljalac** je pravno ili fizičko lice koje u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti namjerava akcizne proizvode koji su stavljeni u promet u Crnoj Gori povremeno otpremiti u komercijalne svrhe u drugu državu članicu;

14) **akcizni zastupnik** je lice sa stalnim prebivalištem odnosno sjedištem u Crnoj Gori, koje carinski organ ovlasti da prodaje akcizne proizvode koji su stavljeni u promet na teritoriji druge države članice fizičkim licima u Crnoj Gori, na osnovu pisanog punomoćja prodavca da u njegovo ime i za njegov račun u Crnoj Gori izvršava obaveze i ostvaruje prava po ovom zakonu;

15) **izvoznik** je lice koje u okviru svoje djelatnosti šalje akcizne proizvode iz Unije u treće države odnosno u treće teritorije u skladu sa Carinskim zakonom;

16) **država članica odredišta** je država članica u koju se akcizni proizvodi otpremaju ili upotrebljavaju u skladu sa odredbama ovog zakona;

17) **akcizni broj** je jedinstvena identifikaciona oznaka koji dodjeljuje carinski organ akciznom obvezniku, oslobođenom korisniku, ovlašćenom pošiljaocu i povremeno ovlašćenom pošiljaocu za kretanje akciznih proizvoda;

18) **područje Crne Gore** je carinsko područje u skladu sa Carinskim zakonom Crne Gore;

19) **teritorija države članice** je teritorija države članice na koju se primjenjuju ugovori u skladu sa čl. 349 i 355 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, izuzimajući treće teritorije iz tačke 21 ovog člana;

20) **teritorija Unije** je ukupna teritorija država članica iz tačke 19 ovog člana;

21) **treća država** je svaka država ili teritorija na koju se ne primjenjuje Ugovor o Evropskoj uniji;

22) **treće teritorije** su: teritorije koje su dio carinskog područja Unije: Kanarska ostrva, francuska područja navedena u čl. 349 i 355 i stavu 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije i Alandska ostrva,

a) teritorije koje nijesu dio carinskog područja Unije: ostrvo Helgoland, područje Büsingen, Ceuta, Melilla, Livigno, i

b) planina Atos.

23) **kretanje akciznih proizvoda u smislu poglavlja Xa i Xb ovog zakona** se smatra:

a) u Knjaževinu Monako ili iz nje kretanjem u Francusku Republiku odnosno iz nje,

b) u suverene zone Ujedinjene Kraljevine Akrotiri i Dhekeliju ili iz njih kretanjem na Kipar ili sa njega,

c) u Jungholz i Mittelberg (Kleines Walsertal) ili iz njih kretanjem u Saveznu Republiku Njemačku odnosno iz nje,

d) u San Marino ili iz njega kretanjem u Republiku Italiju odnosno iz nje.

24) **uvoz akciznih proizvoda** je postupak stavljanja akciznih proizvoda u slobodan promet u skladu sa članom 201 Uredbe (EU) br. 952/2013;

25) **unos akciznih proizvoda** je svaki unos akciznih proizvoda u Crnu Goru sa teritorija druge države članice Evropske unije, osim sa trećih teritorija;

26) **stavljanje akciznih proizvoda u promet** je:

a) otpremanje akciznih proizvoda, uključujući i nezakonito otpremanje, iz režima odloženog plaćanja akcize;

b) držanje ili skladištenje akciznih proizvoda, uključujući nezakonito postupanje, van režima odloženog plaćanja akcize za koje akciza nije obračunata u skladu sa odredbama ovog zakona;

c) proizvodnju, uključujući preradu, akciznih proizvoda i nezakonitu proizvodnju ili preradu, van režima odloženog plaćanja akcize;

d) uvoz akciznih proizvoda, osim ako se ti proizvodi odmah nakon uvoza stavljaju u režim odloženog plaćanja akcize ili nezakoniti uvoz akciznih proizvoda, osim ako je carinski dug ugašen na osnovu člana 124 stava 1 tač. e, f, g ili k Uredbe (EU) br. 952/2013.

27) **otpust** je odustajanje od obaveze plaćanja iznosa akcize koja nije plaćena;

28) **povraćaj** je povraćaj iznosa akcize koja je plaćena;

29) **akcizni proizvodi u smislu poglavlja Xa i Xb ovog zakona** su:

a) energenti i električna energija, obuhvaćeni Direktivom 2003/96/EZ;

b) alkohol i alkoholna pića, obuhvaćeni Direktivama 92/83/EZ i 92/84/EZ; i

c) duvan i duvanski proizvodi, obuhvaćeni Direktivom 2011/64/EZ. “.

### Član 3

Poslije člana 15 dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 15a

(1) Obaveza obračunavanja i plaćanja akcize nastaje i kada se utvrdi:

1) nezakonito postupanje sa akciznim proizvodima;

2) da su akcizni proizvodi nezakonito stavljeni u promet na teritoriji Crne Gore;

3) da su akcizni proizvodi otpremljeni ili korišćeni od strane oslobođenog korisnika u svrhe za koje nije dobio odobrenje.

(2) U smislu ovog zakona nezakonito postupanje je proizvodnja, prerada, skladištenje, primanje, otpremanje, uvoz, unos, prevoz, upotreba, prodaja, kupovina ili posjedovanje akciznih proizvoda na koje, u skladu sa odredbama ovog zakona, nije obračunata i plaćena akciza ili na koje akciza nije obračunata i plaćena u cijelosti, kao i svaka druga zloupotreba prava u kretanju ili raspolaganju sa akciznim proizvodima.

(3) Obaveza obračunavanja i plaćanja akcize prema ovom članu utvrđuje se rješenjem.

(4) Obveznik plaćanja akcize je dužan platiti obračunatu akcizu u roku od osam dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 3 ovog člana.

(5) Nezakoniti uvoz je ulazak akciznih proizvoda na teritoriju Crne Gore koji nijesu stavljeni u postupak stavljanja robe u slobodan promet u skladu sa carinskim propisima.“.

#### Član 4

Član 16 briše se.

#### Član 5

U članu 17 stav 4 tačka 6 briše se.

#### Član 6

Poslije člana 29 dodaje se novo poglavlje i osam novih članova koji glase:

„VIIIa REGISTROVANI PRIMALAC, REGISTROVANI POŠILJALAC, PRODAVAC IZ DRUGE DRŽAVE ČLANICE I AKCIZNI ZASTUPNIK ZA PRODAJU NA DALJINU, OVLAŠĆENI POŠILJALAC I OVLAŠĆENI PRIMALAC

### Registrovani primalac

#### Član 29a

(1) Registrovani primalac u okviru svoje registrovane djelatnosti može primati akcizne proizvode iz druge države članice u režimu odloženog plaćanja akcize ako ima sjedište, odnosno prebivalište ili filijalu/područnu jedinicu u Crnoj Gori i ako za to dobije odobrenje carinskog organa nadležnog prema njegovom sjedištu odnosno prebivalištu ili sjedištu područne jedinice.

(2) Registrovani primalac ne smije proizvoditi, prerađivati, držati, skladištiti niti otpremiti akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize.

(3) Odobrenje iz stava 1 ovog člana izdaje carinski organ na osnovu zahtjeva koji mora sadržati sljedeće podatke:

1) identifikacione podatke podnosioca zahtjeva,

2) lični identifikacioni broj (JMB),

3) opis djelatnosti, kategoriju, vrstu i tarifnu oznaku iz kombinovane nomenklature carinske tarife akciznog proizvoda za koje se traži odobrenje,

4) mjesto preuzimanja akciznih proizvoda,

5) podatke o ispunjavanju uslova za sprovođenje nadzora,

6) opis rada knjigovodstvenog sistema.

(4) Odobrenje se izdaje na ime podnosioca zahtjeva bez prava prenosa na drugo lice i neće se izdati licu koje u roku i u cijelosti ne izmiruje akcizne, poreske i carinske obaveze, pravnom licu ako odgovorno lice u pravnom licu u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje poreske i carinske obaveze, licu koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa, pravnom licu ako odgovorno lice u pravnom licu u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje poreske i carinske obaveze, licu koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa Crne Gore ili druge države članice te licu koje ne ispunjava uslove za elektronsku razmjenu podataka o kretanju akciznih proizvoda.

(5) Registrovani primalac je dužan:

1) carinskom organu podnijeti instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primati akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize za akcizne proizvode;

2) po završetku kretanja upisati u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni u režimu odloženog plaćanja akcize, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci iz kombinovane nomenklature carinske tarife količini, datumu prijema, pošiljaocu te jedinstvenoj referentnoj oznaci (broj) elektronskog akciznog dokumenta (u daljem tekstu: e-AD);

3) obavijestiti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenih u odobrenju;

4) osigurati nesmetano obavljanje nadzora;

(6) Visinu iznosa instrumenta osiguranja plaćanja akcize za akcizne proizvode koji se primaju u režimu odloženog plaćanja akize iz druge države članice utvrđuje carinski organ u zavisnosti od iznosa mogućeg akciznog duga.

(7) Osiguranje plaćanja akcize nije potrebno kada se iz druge države članice u režimu odloženog plaćanja akcize primaju akcizni proizvodi za koje visina akcize iznosi nula eura.

(8) Odobrenje iz stava 1 ovog člana će se ukinuti kada pravno lice prestane postojati, kada fizičko lice umre ili vraćanjem odobrenja carinskom organu.

(9) O ukidanju odobrenja donosi se rješenje.

(10) Carinski organ ukida odobrenje i ako:

1) registrovani primalac prestane ispunjavati uslove navedene u odobrenju;

2) ne osigurava odgovarajući sistem nadzora;

3) ne dostavi odgovarajući instrument osiguranja plaćanja akcize ili ga ne dostavi u iznosu koji može osigurati plaćanje akciznog duga;

- 4) ne otkloni nepravilnosti u roku koji mu je odredio carinski organ;
- 5) učestvuje u vršenju kažnjivih radnji;
- 6) izvrši utaju poreza;
- 7) prestanu postojati razlozi i uslovi na osnovu kojih je odobrenje izdato.

(11) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje odobrenja, način polaganja i vrstu instrumenta osiguranja plaćanja akcize, sadržaj i način vođenja evidencija propisuje Ministarstvo finansija.

### **Povremeno registrovani primalac**

#### **Član 29b**

(1) Registrovani primalac koji u okviru obavljanja svoje registrovane djelatnosti samo povremeno prima akcizne proizvode iz druge države članice u režimu odloženog plaćanja akcize mora od nadležnog carinskog organa prema svom sjedištu odnosno prebivalištu ili sjedištu područne jedinice u Crnoj Gori zahtijevati za svaku pojedinu pošiljku odobrenje koje je ograničeno na određenu količinu akciznih proizvoda, jednog pošiljaoca i na određeni period u kalendarskoj godini.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana mora biti ograničeno na jedno kretanje i može se izdati do tri puta u jednoj kalendarskoj godini.

(3) Odobrenje iz stava 1 ovog člana donosi nadležni carinski organ na osnovu zahtjeva koji mora sadržati sljedeće podatke:

- 1) identifikacione podatke podnosioca zahtjeva,
- 2) lični identifikacioni broj (JMB),
- 3) opis djelatnosti, naziv i registracioni broj pošiljaoca kao akciznog obveznika, kategoriju, vrstu, tarifnu oznaku iz kombinovane nomenklature carinske tarife i količinu akciznog proizvoda za koje se traži odobrenje,
- 4) mjesto prijema akciznih proizvoda,
- 5) podatke o ispunjavanju uslova za sprovođenje nadzora,
- 6) opis rada knjigovodstvenog sistema.

(4) Uz pisani zahtjev se podnosi instrument osiguranja plaćanja akcize.

(5) Odobrenje se izdaje na ime podnosioca zahtjeva bez prava prenosa na drugo lice i neće se izdati licu koje u roku i u cijelosti ne izmiruje akcizne, poreske i carinske obaveze, pravnom licu ako odgovorno lice u pravnom licu u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje poreske i carinske obaveze, licu koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa, pravnom licu ako odgovorno lice u pravnom licu u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje poreske i carinske obaveze, licu koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa Crne Gore ili druge države članice te licu koje ne ispunjava uslove za elektronsku razmjenu podataka o kretanju akciznih proizvoda.

(6) Povremeno registrovani primalac je dužan:

1) da po završetku kretanja upisati u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni u režimu odloženog plaćanja akcize po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu te jedinstvenoj referentnoj oznaci e-AD-a,

2) obavijestiti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenih u odobrenju,

3) osigurati nesmetano obavljanje nadzora.

(7) Visinu iznosa instrumenta osiguranja plaćanja akcize za akcizne proizvode koji se primaju u režimu odloženog plaćanja akcize iz druge države članice utvrđuje carinski organ u zavisnosti od iznosa mogućeg akciznog duga.

(8) Osiguranje plaćanja akcize nije potrebno kada se iz druge države članice u režimu odloženog plaćanja akcize primaju akcizni proizvodi za koje visina akcize iznosi nula eura.

(9) Odobrenje iz stava 1 ovoga člana će se ukinuti kada pravno lice prestane postojati, kada fizičko lice umre, vraćanjem odobrenja carinskom organu, unosom akciznih proizvoda iz druge države članice, istekom roka važenja odobrenja ili nakon prekida kretanja.

(10) O ukidanju odobrenja donosi se rješenje.

(11) Carinski organ ukida odobrenje i u slučaju:

1) ako registrovani primalac prestane ispunjavati uslove navedene u odobrenju;

2) ne osigurava odgovarajući sistem nadzora;

3) učestvuje u vršenju kažnjivih radnji;

4) izvrši utaju akcize;

5) ako prestanu postojati razlozi i uslovi na osnovu kojih je odobrenje izdato.

(12) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje odobrenja, način polaganja i vrstu instrumenta osiguranja plaćanja akcize, sadržaj i način vođenja evidencija propisuje Ministarstvo finansija.

### **Registrovani pošiljalac**

#### **Član 29c**

(1) Registrovani pošiljalac u okviru svoje registrovane djelatnosti može akcizne proizvode nakon sprovođenja carinskog postupka puštanja robe u slobodan promet u skladu sa članom 142 Carinskog zakona otpremiti u režimu odloženog plaćanja akcize u mjesto odredišta u kojem te proizvode mogu primati ovlašćena lica koja posluju u režimu odloženog plaćanja akcize.

(2) Registrovani pošiljalac dužan je da ima sjedište odnosno prebivalište ili filijalu u Crnoj Gori i dobije odobrenje carinskog organa nadležnog prema njegovom sjedištu odnosno prebivalištu ili mjestu područne jedinice.

(3) Registrovani pošiljalac ne smije da prima, niti da skladišti akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize.

(4) Odobrenje iz stava 1 ovog člana donosi carinski organ na osnovu zahtjeva koji sadrži sljedeće podatke:

- 1) identifikacione podatke podnosioca zahtjeva,

- 2) lični identifikacioni broj (JMB),
- 3) opis djelatnosti, kategoriju i vrstu akciznih proizvoda za koje se traži odobrenje,
- 4) podatke o instrumentu osiguranja plaćanja akcize,
- 5) podatke o ispunjavanju uslova za sprovođenje nadzora,
- 6) opis rada knjigovodstvenog sistema.

(5) Odobrenje se izdaje na ime podnosioca zahtjeva bez prava prenosa na drugo lice i neće se izdati licu koje u roku i u cijelosti ne izmiruje poreske i carinske obaveze, društvu ako lice koje vodi poslove društva ili član pravnog lica u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje akcizne, poreske i carinske obaveze, licu i koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa, društvu ako lice koje vodi poslove društva ili član pravnog lica u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak nije teže kršilo ili nije ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa Crne Gore ili druge države članice te licu koje ne ispunjava uslove za elektronsku razmjenu podataka o kretanju akciznih proizvoda.

(6) Registrovani pošiljalac je dužan:

1) prije otpreme akciznih proizvoda nadležnom carinskom organu dostaviti odgovarajući instrument osiguranja plaćanja akcize u visini moguće nastalog akciznog duga za one proizvode koje kao registrovani pošiljalac otprema u režimu odloženog plaćanja akcize. Odlaganje instrumenta osiguranja plaćanja akcize nije obavezno kada se otpremanje energenata u režimu odloženog plaćanja vrši fiksnim cjevovodima, osim u opravdanim okolnostima čije postojanje utvrđuje carinski organ, ili kada se otpremanje energenata u režimu odloženog plaćanja vrši morem, uz prethodni sporazum Crne Gore i drugih država članica koje su uključene u takvo kretanje.

2) voditi evidenciju o uvezenim i otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu te jedinstvenoj referentnoj oznaci e-AD-a.

3) obavijestiti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenim u odobrenju.

4) osigurati nesmetano obavljanje nadzora.

(7) Odobrenje iz stava 1 ovog člana ukinuće se kada pravno lice prestane postojati, kada fizičko lice umre ili vraćanjem odobrenja carinskom organu.

(8) O ukidanju odobrenja donosi se rješenje.

(9) Carinski organ ukida odobrenje i ako:

1) registrovani pošiljalac prestane ispunjavati uslove navedene u odobrenju; neosigurava odgovarajući sistem nadzora; ne dostavi odgovarajući instrument osiguranja plaćanja akcize ili ga ne dostavi u iznosu koji može osigurati plaćanje akciznog duga; ne ukloni nepravilnosti u roku koji mu je odredio carinski organ; učestvuje u vršenju kažnjivih radnji.

2) ako prestanu postojati razlozi i uslovi na osnovu kojih je odobrenje izdato.

(10) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje odobrenja, način polaganja i vrstu instrumenta osiguranja plaćanja akcize, sadržaj i način vođenja evidencija propisuje Ministarstvo finansija.

### **Prodavac iz druge države članice i akcizni zastupnik za prodaju na daljinu**

#### **Član 29č**

(1) Prodavac iz druge država članice koji namjerava akcizne proizvode prodavati na daljinu fizičkim licima u Crnoj Gori ili akcizni zastupnik koji u njegovo ime i za njegov račun u Crnoj Gori izvršava obaveze i ostvaruje prava u skladu sa odredbama ovog zakona je dužan:

1) najkasnije 15 dana prije planirane otpreme nadležnom carinskom organu podnijeti prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona,

2) najaviti nadležnom carinskom organu prije predviđene otpreme akciznih proizvoda svaku pošiljku i položiti instrument osiguranja plaćanja akcize.

(2) Akcizni zastupnik iz stava 1 ovoga člana dužan je voditi evidencije isporuka po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme i primaocu.

### **Ovlašćeni pošiljalac**

#### **Član 29ć**

(1) Svako pravno ili fizičko lice koje u okviru svoje registrovane djelatnosti namjerava proizvode koji su stavljeni u promet u Crnoj Gori otpremiti u komercijalne svrhe u drugu državu članicu mora najkasnije 15 dana prije planirane otpreme carinskom organu nadležnom prema svome sjedištu odnosno prebivalištu podnijeti prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona te dostaviti podatak o kategoriji i vrsti, tarifnoj oznaci iz kombinovane nomenklature carinske tarife, kao i podatak o mjestu otpreme.

(2) Ovlašćeni pošiljalac je dužan:

1) voditi evidenciju o otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu te pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci elektronskog pojednostavljenog pratećeg akciznog dokumenta (u daljem tekstu: e-PPAD),

2) osigurati nesmetano obavljanje nadzora,

3) iskazati podatke o otpremljenim količinama akciznih proizvoda u mjesečnom izvještaju iz člana 33 stav 3 ovog zakona,

4) da najkasnije 15 dana prije planirane otpreme obavijestiti nadležni carinski organ o svakoj izmjeni podataka o mjestu otpreme.

(3) Ovlašćeni držalac akciznog skladišta ili registrovani pošiljalac može poslovati kao ovlašćeni pošiljalac nakon što o tome obavijeste nadležni carinski organ u roku iz stava 1 ovoga člana.

(4) Ovlašćeni držalac akciznog skladišta i registrovani pošiljalac koji posluju kao ovlašćeni pošiljalac postupaju u skladu sa stavom 2 ovoga člana.

(5) Oblik i sadržinu prijave za upis u registar akciznih obveznika propisuje Ministarstvo finansija.

### **Ovlašćeni primalac**

#### **Član 29d**

(1) Ovlašćeni primalac u okviru svoje registrovane djelatnosti može primiti akcizne proizvode stavljene u promet u drugoj državi članici ako ima sjedište odnosno prebivalište ili područnu jedinicu u Crnoj Gori i ako za to dobije odobrenje carinskog organa nadležnog prema svom sjedištu odnosno prebivalištu ili sjedištu područne jedinice.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovoga člana donosi carinski organ na osnovu zahtjeva koji sadrži sljedeće podatke:

1) identifikacione podatke podnosioca zahtjeva,

2) lični identifikacioni broj (JMB),

3) opis djelatnosti, kategoriju, vrstu akciznog proizvoda i tarifnu oznaku iz kombinovane nomenklature carinske tarife za koje se traži odobrenje,

4) mjesto prijema akciznog proizvoda,

5) podatke o ispunjavanju uslova za sprovođenje nadzora,

6) opis rada knjigovodstvenog sistema.

(3) Odobrenje se izdaje na ime podnosioca zahtjeva bez prava prenosa na drugo lice i neće se izdati licu koje u roku i u cijelosti ne izmiruje, poreske i carinske obaveze, društvu ako lice koje vodi poslove društva ili član pravnog lica društva u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak u roku i u cijelosti ne izmiruje akcizne, poreske i carinske obaveze, licu koje je teže kršilo ili je ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa, društvu ako lice koje vodi poslove društva ili član pravnog lica u smislu odredbi zakona kojim se uređuje poreski postupak nije teže kršilo ili nije ponavljalo kršenje odredbi akciznih, poreskih ili carinskih propisa Crne Gore ili druge države članice te licu koje ne ispunjava uslove za elektronsku razmjenu podataka o kretanju akciznih proizvoda.

(4) Ovlašćeni primalac je dužan:

1) da carinskom organu položi instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primiti akcizne proizvode,

2) da po završetku kretanja upisati u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu te pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a,

3) obavijestiti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenim u odobrenju;

4) osigurati nesmetano obavljanje nadzora.

(5) Visinu iznosa instrumenta osiguranja plaćanja akcize za akcizne proizvode koji se primaju iz druge države članice utvrđuje nadležni carinski organ u zavisnosti od iznosa akciznog duga koji će nastati tokom kretanja akciznih proizvoda preko teritorija država članica te akciznog duga koji će nastati u Crnoj Gori.

(6) Odobrenje iz stava 1 ovoga člana će se ukinuti kada pravno lice prestane postojati, kada fizičko lice umre ili vraćanjem odobrenja carinskom organu.

(7) O ukidanju odobrenja carinski organ donosi rješenje.

(8) Carinski organ ukida odobrenje i ako:

1) ovlašćeni primalac prestane ispunjavati uslove navedene u odobrenju, ne osigurava odgovarajući sistem nadzora, ne dostavi odgovarajući instrument osiguranja plaćanja akcize ili ga ne dostavi u iznosu koji može osigurati plaćanje akciznog duga, ne ukloni nepravilnosti u roku koji mu je odredio carinski organ, učestvuje u vršenju kažnjivih radnji ili utaji, ne plati akcizu;

2) prestanu postojati razlozi i uslovi na osnovu kojih je odobrenje izdato.

(9) Ovlašćeni držalac akciznog skladišta ili registrovani primalac može poslovati kao ovlašćeni primalac nakon što o tome obavijesti nadležni carinski organ u roku iz člana 63 ovog zakona, dostavi podatak o kategoriji, vrsti i tarifnoj oznaci iz kombinovane nomenklature carinske tarife akciznog proizvoda, kao i podatak o mjestu prijema.

(10) Ovlašćeni držalac akciznog skladišta može podnijeti zahtjev za izmjenu akciznog odobrenja kojim će se utvrditi da obaveza obračunavanja i plaćanja akcize na akcizne proizvode stavljene u promet u drugoj državi članici nastaje isporukom iz akciznog skladišta.

(11) Ovlašćeni držalac akciznog skladišta i registrovani primalac koji posluju kao ovlašćeni primalac postupaju u skladu sa stavom 4 ovog člana.

(12) Sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje odobrenja, način polaganja i vrstu instrumenta osiguranja plaćanja akcize te sadržaj i način vođenja evidencija propisuje Ministarstvo finansija.

### **Povremeni ovlašćeni pošiljalac**

#### **Član 29dž**

(1) Svako pravno ili fizičko lice koje u okviru svoje registrovane djelatnosti namjerava akcizne proizvode koji su stavljeni u promet u Crnoj Gori povremeno, do tri puta u jednoj kalendarskoj godini otprema u komercijalne svrhe u drugu državu članicu mora najkasnije 15 dana prije planirane otpreme carinskom organu, nadležnom prema svome sjedištu, odnosno prebivalištu podnijeti prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona te dostaviti obavještenje iz stava 2 ovoga člana.

(2) Povremeni ovlašćeni pošiljalac iz stava 1 ovog člana obavezan je obavijestiti nadležni carinski organ o svakom mjestu otpreme i svakoj pojedinoj pošiljci koja je ograničena na određenu količinu akciznih proizvoda, jednog primaoca te na određeni period u kalendarskoj godini.

(3) Povremeni ovlašćeni pošiljalac je dužan:

1) voditi evidenciju o otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu te pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a,

2) osigurati nesmetano obavljanje nadzora,

- 3) iskazati podatke o otpremljenim količinama akciznih proizvoda iz člana 33 stav 3 ovog zakona.  
4) Sadržaj obavještenja iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo finansija.

### **Povremeni ovlašćeni primalac**

#### **Član 29d**

(1) Svako pravno ili fizičko lice koje u okviru svoje registrovane djelatnosti namjerava akcizne proizvode koji su stavljeni u promet u drugoj državi članici povremeno, do tri puta u jednoj kalendarskoj godini primati u komercijalne svrhe, mora najkasnije 15 dana prije planiranog prijema carinskom organu nadležnom prema mjestu svoga sjedišta odnosno prebivališta podnijeti prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona i dostaviti obavještenje iz stava 2 ovog člana.

(2) Povremeni ovlašćeni primalac iz stava 1 ovog člana obavezan je obavijestiti nadležni carinski organ o svakom mjestu prijema i o svakoj pojedinoj pošiljci koja je ograničena na određenu količinu akciznih proizvoda, jednog pošiljaoca te na određeni period u kalendarskoj godini.

(3) Povremeni ovlašćeni primalac je dužan da:

1) carinskom organu položi instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primati akcizne proizvode,

2) nakon završetka kretanja upiše u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu te pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a,

3) osigura nesmetano obavljanje nadzora.“.

#### **Član 7**

U članu 30 stav 3 ovog zakona riječi: „u roku od 30 dana od isteka mjeseca u kojem je akciza plaćena“ zamjenjuju se riječima: „u roku od 15 dana od isteka kvartala u kojem je nabavljeno gasno ulje“.

U stavu 8 riječi: „pravna lica i preduzetnici“ zamjenjuju se riječima: „kupci gasnih ulja, kupljenih bezgotovinskim načinom plaćanja u Crnoj Gori ako se gasno ulje koristi kao motorno gorivo,“.

#### **Član 8**

Član 30a mijenja se i glasi:

### **Povraćaj plaćene akcize za mineralna ulja koja se koriste za pogon poljoprivrednih mašina na registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu**

#### **„Član 30a**

(1) Oslobođenje iz člana 54 stav 1 tačka 1a ovog zakona kupac gasnih ulja ostvaruje povraćajem plaćene akcize ako mineralno ulje upotrebljava za pogon poljoprivrednih mašina na registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu.

(2) Organ uprave nadležan za poslove poljoprivrede realizuje podršku registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima u visini iznosa plaćene akcize na gasna ulja koja se koriste za pogon poljoprivrednih mašina.

(3) Zahtjev za povraćaj plaćene akcize iz stava 1 ovog člana podnosi se organu državne uprave nadležnom za poslove poljoprivrede, u skladu sa rokovima za dodjelu mjera podrške po površini za direktna plaćanja u biljnoj proizvodnji.

(4) Nadležni organ iz stava 2 ovog člana može zahtijevati podnošenje i drugih dokaza za koje ocijeni da su bitni za odlučivanje po zahtjevu.

(5) Povraćaj plaćene akcize ostvaruje se u obliku novčanog povraćaja, na osnovu utvrđenih površina i vrsta poljoprivredne proizvodnje koje ostvaruju podršku, u skladu sa podacima organa uprave nadležnog za poslove sprovođenja mjera podrške u poljoprivredi.

(6) Pravo na povraćaj plaćene akcize iz stava 1 ovog člana može da ostvari nosilac poljoprivrednog gazdinstva, fizičko lice, pravno lice i udruženje pravnih ili fizičkih lica.

(7) Kontrolu korišćenja podrške iz stava 2 ovog člana vrši organ uprave nadležan za poslove sprovođenja mjera podrške u poljoprivredi.

(8) Bliži način ostvarivanja podrške, visinu i dinamiku isplate sredstava propisuje Ministarstvo finansija uz prethodno pribavljeno mišljenje organa uprave nadležnog za poslove poljoprivrede.“.

#### **Član 9**

Poslije člana 32 dodaju se dva nova poglavlja i 22 nova člana koja glase:

### **„Xa KRETANJE AKCIZNIH PROIZVODA U REŽIMU ODLOŽENOG PLAĆANJA AKCIZE**

#### **Kretanje akciznih proizvoda na teritoriji Crne Gore**

##### **Član 32a**

Kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize na teritoriji Crne Gore smatra se kretanje koje je započelo i završilo u Crnoj Gori.

##### **Član 32b**

(1) Akcizni proizvodi kreću se u režimu odloženog plaćanja akcize na teritoriji Crne Gore kada se otpremaju iz akciznog skladišta:

1) u drugo akcizno skladište, uključujući kretanje preko teritorije druge države članice odnosno kretanje preko teritorije treće države ili treće teritorije,

2) do mjesta direktne isporuke na teritoriji Crne Gore, kada je to mjesto odobreno ovlaštenom imaocu akcizne dozvole u skladu sa odredbama člana 32d ovog zakona, uključujući kretanje preko teritorije druge države članice odnosno kretanje preko teritorije treće države ili treće teritorije,

3) u pogon oslobođenog korisnika,

4) u mjestu na teritoriji Crne Gore gdje akcizni proizvodi napuštaju teritoriju Unije,

5) do carinskog organa izlaza, u skladu sa članom 329 stav 5 Regulative za sprovođenje (EU) 2015/2447, koji je istovremeno carinarnica otpreme za postupak spoljnog tranzita kada je to predviđeno članom 189 stav 4 Delegirane uredbe (EU) 2015/2446.

(2) Akcizni proizvodi se kreću u režimu odloženog plaćanja akcize na teritoriji Crne Gore kada ih nakon završetka carinskog postupka stavljanja robe u slobodan promet otprema registrovani pošiljalac od mjesta uvoza, kako je određeno članom 32c stav 2 ovog zakona u akcizno skladište imaoca akcizne dozvole, pogon oslobođenog korisnika ili do mjesta direktne isporuke odobrenog imaocu akcizne dozvole, u skladu sa članom 32d ovog zakona.

(3) Odredba stava 1 tačka 2 ovog člana ne odnosi se na duvanske proizvode.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, akcizni proizvodi kreću se u režimu odloženog plaćanja akcize na teritoriji Crne Gore kada se otpremaju iz pogona oslobođenog korisnika u akcizno skladište, uz prethodnu saglasnost nadležnog carinskog organa.

(5) Oslobođeni korisnik je u obavezi, prije početka kretanja, podnijeti zahtjev nadležnom carinskom organu za odobrenje kretanja.

(6) Odredbe st. 1 do 5 ovog člana primjenjuju se i na kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize čija visina akcize iznosi nula eura.

### **Kretanje akciznih proizvoda između Crne Gore i drugih država članica**

#### **Član 32c**

(1) Akcizni proizvodi kreću se u režimu odloženog plaćanja akcize između Crne Gore i drugih država članica, uključujući kretanje preko teritorije druge države članice odnosno kretanje preko teritorije treće države ili trećih teritorija kada se otpremaju:

1) iz akciznog skladišta u Crnoj Gori, od strane imaoca akcizne dozvole, u drugu državu članicu:

- u akcizno skladište,

- registrovanom primaocu,

- povremeno registrovanom primaocu,

- primaocu iz člana 31 stav 5 ovog zakona - do mjesta na kojem akcizni proizvodi napuštaju teritoriju Unije,

- do mjesta direktne isporuke, kada je to mjesto odobreno imaocu akcizne dozvole ili registrovanom primaocu u skladu sa zakonodavstvom države članice odredišta,

- do carinskog organa izlaza, shodno odredbama člana 329 stava 5 Regulative (EU) 2015/2447, koji je istovremeno otpremni carinski organ za postupak spoljnog tranzita kada je to predviđeno odredbama člana 189 stav 4 Delegirane Regulative (EU) 2015/2446,

2) od mjesta uvoza u Crnoj Gori do mjesta odredišta iz tačke 1 ovog stava od strane registrovanog pošiljaoca,

3) iz akciznog skladišta ili od mjesta uvoza u drugoj državi članici na područje Crne Gore:

- u akcizno skladište,

- registrovanom primaocu,

- povremeno registrovanom primaocu,

- primaocu iz člana 31 stav 1 ovog zakona,

- do mjesta na kojem akcizni proizvodi napuštaju teritoriju Unije,

- do mjesta direktne isporuke, kada je to mjesto odobreno imaocu akcizne dozvole ili registrovanom

primaocu,

- do carinskog organa izlaza, shodno odredbama člana 329 stav 5 Regulative za sprovođenje (EU) 2015/2447, koji je istovremeno otpremni carinski organ za postupak spoljnog tranzita kada je to predviđeno odredbama člana 189 stav 4 Delegirane Regulative (EU) 2015/2446,

- kada se kretanje u režimu odloženog plaćanja akcize između drugih država članica odvija preko teritorija

Crne Gore.

(2) Mjestom uvoza se u smislu stava 1 tačka 2 ovog člana smatra mjesto gdje su akcizni proizvodi stavljeni u promet prema članu 201 Regulative (EU) br. 952/2013.

(3) Akcizni proizvodi mogu se od mjesta uvoza u Crnoj Gori kretati u režimu odloženog plaćanja akcize samo ako deklarant ili bilo koje lice direktno ili indirektno uključeno u ispunjavanje carinskih formalnosti u skladu sa članom 15 Regulative (EU) br. 952/2013, carinskom organu uvoza podnese:

1) akcizni broj iz člana 19 stav 2 Regulative (EU) br. 389/2012 kojim se identifikuje registrovani pošiljalac za to kretanje,

2) akcizni broj iz člana 19 stav 2 Regulative (EU) br. 389/2012 kojim se identifikuje primalac u drugoj državi članici kojem se akcizni proizvodi otpremaju, i

3) dokaz da su akcizni proizvodi namijenjeni otpremi sa teritorije Crne Gore na teritoriju druge države članice.

(4) Izuzetno od stava 1 tačka 3 ovog člana, akcizni proizvodi se kreću u režimu odloženog plaćanja akcize od lica iz druge države članice koja u skladu sa zakonodavstvom te države može otpremati akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize do mjesta direktne isporuke na teritoriji Crne Gore, kada je to mjesto odobreno ovlaštenom imaocu akciznog skladišta ili registrovanom primaocu u skladu sa odredbama člana 32c ovog zakona.

(5) Odredbe st. 1 do 4 ovog člana primjenjuju se i na kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize čija visina akcize iznosi nula eura.

## **Direktna isporuka**

### **Član 32č**

(1) Nadležni carinski organ može ovlaštenom držaocu akciznog skladišta i registrovanom primaocu odobriti da akcizne proizvode prima na mjestu direktne isporuke u Crnoj Gori.

(2) Mjestom direktne isporuke iz stava 1 ovog člana smatra se mjesto različito od akciznog skladišta te mjesta prijema akciznih proizvoda određenih odobrenjem za registrovanog primaoca.

(3) Mjesto direktne isporuke odobrava nadležni carinski organ ovlaštenom držaocu akciznog skladišta ili registrovanom primaocu na osnovu zahtjeva. Ovlašćeni držalac akciznog skladišta odnosno registrovani primalac nadležnom carinskom organu dostavlja podatke o mjestu direktne isporuke i njegovoj identifikacionoj oznaci.

(4) Mjesto direktne isporuke određuje se akciznom dozvolom za ovlašćenog imaoaca akciznog skladišta i za akcizno skladište i odobrenjem za registrovanog primaoca. Odobrenjem se mogu odrediti dodatne mjere nadzora.

(5) Primalac proizvoda na mjestu direktne isporuke ne može se odobriti povremeno registrovanom primaocu.

(6) Bliži način i postupak u vezi prostora direktne isporuke propisuje Ministarstvo finansija.

## **Početak i završetak kretanja u režimu odloženog plaćanja akcize**

### **Član 32ć**

(1) Kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize iz čl. 32b i 32c ovog zakona započinje kada akcizni proizvodi napuste akcizno skladište otpreme odnosno kada ih odmah nakon stavljanja u slobodan promet prema članu 201 Regulative (EU) br. 952/2013 otprema registrovani pošiljalac.

(2) Kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize iz čl. 32b i 32c ovog zakona završava se kada primalac primi akcizne proizvode odnosno kada akcizni proizvodi napuste teritoriju Unije.

(3) U slučajevima iz člana 32b stav 1 tačka 5 i člana 32c stav 1 tačka 1 alineja 7 i tačka 3 alineja 7 ovog zakona kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja završava se kada su stavljeni u postupak spoljnje tranzita.

## **Sistem kontrole kretanja akciznih proizvoda (EMCS sistem)**

### **Član 32d**

(1) Akcizni proizvodi kreću se u režimu odloženog plaćanja akcize između država članica odnosno na teritoriji Crne Gore samo ako se kretanje odvija uz primjenu e-AD-a u informacionom sistemu iz člana 1 Odluke (EU) 2020/263 Evropskog parlamenta i Vijeća od 15. januara 2020. o informacionoj obradi kretanja i nadzora akcizne robe (SL L 58, 27.2.2020., str. 43.), osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

(2) E-AD iz stava 1 ovog člana je dokument kojim se dokazuje da se u njemu navedene vrste i količine akciznih proizvoda kreću u režimu odloženog plaćanja akcize.

## **Pojednostavljeni postupak**

### **Član 32dž**

(1) Izuzetno od člana 32f ovog zakona, kada se kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize u cijelosti odvija na teritoriji Crne Gore, i to između akciznih skladišta istog ovlašćenog imaoaca akciznog skladišta, može se odobriti pojednostavljenje postupka, uključujući mogućnost odstupanja od potrebe za elektronskim nadzorom takvog kretanja.

(2) Pojednostavljenje postupka, uključujući mogućnost odstupanja od potrebe za elektronskim nadzorom kretanja, može se odobriti i u drugim slučajevima kada se kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize u cijelosti odvija na teritoriji Crne Gore.

(3) Na osnovu sporazuma između Crne Gore i druge države članice može se odobriti pojednostavljenje postupka, uključujući mogućnost odstupanja od elektronskog nadzora kretanja, kada isti pošiljalac često i redovno otprema akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize istom primaocu, uključujući kretanje fiksnim cjevovodima.

(4) Način sprovođenja pojednostavljenog postupka i prateća dokumenta/isprave za kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize na teritoriji Crne Gore propisuje Ministarstvo finansija.

## **Posebnosti kretanja akciznih proizvoda prema oslobođenom korisniku**

### **Član 32đ**

(1) Izuzetno od člana 32f ovog zakona, u slučaju iz člana 32b stav 1 tačka 3 ovog zakona kretanje akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize za namjene iz člana 44 stav 1 i člana 54 stav 1 tač. 4, 5 i 6 ovog zakona dozvoljeno je uz elektronski prateći akcizni dokument iz sistema iz člana 32f (u daljem tekstu: e-PAD).

(2) Pošiljalac – ovlašćeni držalac akciznog skladišta podnosi nacrt e-PAD-a carinskom organu koristeći informacioni sistem iz stava 1 ovoga člana najkasnije na dan otpreme. Informacioni sistem carinskog organa vrši elektronsku provjeru podataka u nacrtu e-PAD-a.

(3) Pošiljalac – ovlašćeni imalac akciznog skladišta može otkazati e-PAD koristeći informacioni sistem iz stava 1 ovog člana sve dok akcizni proizvodi nijesu napustili akcizno skladište otpreme.

(4) Štampana verzija e-PAD-a je isprava koja prati pošiljku akciznih proizvoda kojom se dokazuje da se navedene vrste i količine akciznih proizvoda kreću u režimu odloženog plaćanja akcize.

(5) Primalac – oslobođeni korisnik šalje informacionom sistemu carinskog organa potvrdu o prijemu odmah, a najkasnije petog radnog dana nakon prijema akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize, osim u posebno opravdanim slučajevima o čijoj opravdanosti odlučuje nadležni organ.

(6) U slučaju iz člana 32b stav 4 ovog zakona kretanje akciznih proizvoda dokumentuje se drugim ispravama uz prethodno odobrenje nadležnog carinskog organa.

(7) Strukturu i sadržaj e-PAD-a i potvrde o prijemu, postupanje prilikom informacione razmjene podataka i postupanje u slučaju nedostupnosti sistema propisuje Ministarstvo finansija.

## **Postupanje prilikom kretanja na teritoriji Crne Gore uz primjenu informacionog sistema kontrole kretanja akciznih proizvoda**

### **Član 32e**

(1) U slučaju iz člana 32b stav 1 tač. 1, 2, 4 i 5 i stava 2 ovog zakona pošiljalac – imalac akcizne dozvole, odnosno registrovani pošiljalac podnosi nacrt e-AD-a carinskom organu, koristeći informacioni sistem iz člana 32d ovog zakona najranije sedam dana prije datuma otpreme akciznih proizvoda naznačenog na e-AD-u, a najkasnije na dan otpreme.

(2) Informacioni sistem carinskog organa vrši elektronsku provjeru podataka u nacrtu e-AD-a i ako su podaci ispravni dokumentu dodjeljuje jedinstveni referentni broj (u daljem tekstu: JRB)

(3) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac mora licu koje prati akcizne proizvode ili, ako takvog lica nema, prevozniku dati podatak o JRB e-AD-a, a koji su tokom kretanja akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize dužni na zahtjev podnijeti nadležnim organima.

(4) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, pošiljalac – imalac akcizne dozvole kada otprema akcizne proizvode fiksnim cjevovodima, podnosi nacrt e-AD-a carinskom organu koristeći informacioni sistem nakon prolaska kroz mjerni sistem za dinamičko i neprekidno mjerenje količine tečnosti različitih od vode i/ili mjernu posudu i rezervoar sa odgovarajućom opremom kojom je moguće odrediti zapreminu (volumen) medija u mjerne posudi ili rezervoaru i/ili mjerilom mase, a u zavisnosti od vrste akciznih proizvoda za koju su namijenjena.

(5) Komercijalni dokument koji sadrži JRB mora stići do mjesta odredišta najkasnije u roku od 24 sata od otpreme akciznih proizvoda na koje se odnosi.

(6) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac može otkazati e-AD koristeći informacioni sistem sve dok kretanje nije započeto u skladu sa odredbama člana 32c stav 1 ovog zakona. Pošiljalac mora ispuniti polja u nacrtu poruke o otkazivanju i podnijeti je informacionom sistemu carinskog organa, a registrovani pošiljalac i ispostaviti novi e-AD.

(7) Pošiljalac iz stava 1 ovoga člana može tokom kretanja u režimu odloženog plaćanja akcize, koristeći informacioni sistem, promijeniti mjesto odredišta ili primaoca i navesti novo koje može biti jedno od odredišta iz člana 32b stav 1 tač. 1, 2, 4 ili 5 ovog zakona ako je pošiljalac ovlašćeni imalac akciznog skladišta ili iz člana 32b stav 1 tač. 1, 2 ili 3 ovog zakona ako je pošiljalac registrovani pošiljalac.

(8) Pošiljalac iz stava 1 ovoga člana podnosi nacrt elektronskog dokumenta o promjeni odredišta, korišćenjem informacionog sistema.

(9) U slučaju iz člana 32b stav 1 tač. 4 i 5 ovog zakona deklarant podnosi carinskom organu izvoza jedinstvenu referentnu oznaku e-AD-a za akcizne proizvode navedene u izveznoj deklaraciji.

(10) U slučaju iz člana 32b stav 1 tač. 1 i 2 i stava 2 ovog zakona primalac – ovlašćeni imalac akciznog skladišta odnosno oslobođeni korisnik šalje informacionom sistemu carinskog organa potvrdu o prijemu odmah, a najkasnije petog radnog dana nakon prijema akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize, osim u posebno opravdanim slučajevima, o čijoj opravdanosti odlučuje carinski organ.

(11) U slučaju iz člana 32b stav 1 tač. 4 i 5. ovog zakona carinski organ izvoza izdaje potvrdu o izvozu, korišćenjem informacionog sistema, na osnovu informacija o izlazu robe koju je primio od carinskog organa izlaza određenog u članu 329 Regulative (EU) 2015/2447 ili organa u kojem se obavljaju formalnosti za izlaz robe iz carinskog područja Unije i kojima se potvrđuje da su akcizni proizvodi napustili teritoriju Unije.

(12) U slučaju iz stava 8 ovog člana informacioni sistem carinskog organa vrši elektronsku provjeru podataka u potvrdi o izvozu i nakon što su ti podaci verifikovani, šalje potvrdu o izvozu pošiljaocu – imaocu akcizne dozvole.

(13) Elektronsku razmjenu poruka i verifikaciju podataka propisuje Ministarstvo finansija.

## **Postupanje prilikom kretanja između Crne Gore i druge države članice uz primjenu Sistema kontrole kretanja akciznih proizvoda**

### **Član 32f**

(1) U slučaju iz člana 32c stav 1 tač. 1 i 2 ovog zakona, pošiljalac – imalac akciznih proizvoda odnosno registrovani pošiljalac podnosi nacrt e-AD-a carinskom organu i koristeći informacioni sistem iz člana 32d ovoga zakona najranije sedam dana prije datuma otpreme akciznih proizvoda naznačenog na e-AD-u, a najkasnije na dan otpreme.

(2) Informacioni sistem carinskog organa vrši elektronsku provjeru podataka u nacrtu e-AD-a i ako su podaci ispravni, dokumentu dodjeljuje JRB.

(3) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac mora licu koje prati akcizne proizvode ili, ako takvog lica nema, prevozniku dati podatak o JRB e-AD-a, a koju su tokom kretanja akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize dužni na zahtjev podnijeti nadležnim organima.

(4) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac mora osigurati da tokom kretanja akcizne proizvode prati i potvrda o oslobođenju od plaćanja akcize kada ih otprema licu iz člana 31 stav 5 ovog zakona.

(5) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac može koristeći informacioni sistem otkazati e-AD sve dok kretanje nije započeto u skladu sa odredbama člana 32c stav 1 ovog zakona.

(6) Pošiljalac je dužan da ispuni polja u nacrtu poruke o otkazivanju i podnijeti je informacionom sistemu carinskog organa, a registrovani pošiljalac i ispostaviti novi e-AD.

(7) Pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac može tokom kretanja u režimu odloženog plaćanja akcize, koristeći informacioni sistem, promijeniti mjesto odredišta ili primaoca i navesti novo koje može biti jedno od odredišta iz člana 32c stav 1 tačka 1 al. 1, 2, 3, 5, 6 i 7 ovog zakona.

(8) Pošiljalac je dužan da podnese nacrt elektronskog dokumenta o promjeni odredišta, korišćenjem informacionog sistema.

(9) U slučajevima iz člana 32c stav 1 tačka 3 al. 1, 2, 3 i 6 ovog zakona, kada carinski organ primi od države članice otpreme e-AD prosljeđuje ga primaocu – imaocu akcizne dozvole ili registrovanom primaocu ili povremeno registrovanom primaocu.

(10) U slučaju iz člana 32c stav 1 tačka 3 ovog zakona, primalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani primalac ili povremeno registrovani primalac šalje informacionom sistemu carinskog organa potvrdu o prijemu odmah, a najkasnije petog radnog dana nakon prijema akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize, osim u posebno opravdanim slučajevima o čijoj opravdanosti odlučuje carinski organ.

(11) Ovlašćeni imalac akciznog skladišta ili registrovani primalac koji imaju odobrenje za primanje akciznih proizvoda na mjestu direktne isporuke na teritoriji Crne Gore podnose potvrdu o prijemu carinskom organu putem informacionog sistema.

(12) Izuzetno od odredbi iz stava 5 ovog člana, nadležni carinski organ može potvrditi završetak kretanja koristeći informacioni sistem ako od povremeno registrovanog primaoca prihvati dokaz o završetku kretanja.

(13) U slučaju iz člana 32c stav 1 tačka 3 ovog zakona, primalac – lice iz člana 31 stav 1 ovog zakona potvrđuje prijem akciznih proizvoda podnošenjem obavještenja o prijemu koje dostavlja nadležnom područnom carinskom organu najkasnije petog radnog dana nakon prijema akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize radi unošenja u informacioni sistem.

(14) Elektronsku razmjenu poruka i verifikaciju podataka propisuje Ministarstvo finansija.

### **Postupanje sa akciznim proizvodima koji se izvoze**

#### **Član 32g**

(1) U slučajevima iz člana 32c stav 1 tačka 3 al. 5 i 7 ovog zakona, kada je Crna Gora država članica kojoj se podnosi izvozna deklaracija u skladu sa članom 221 stav 2 Regulative za sprovođenje (EU) 2015/2447 (u daljem tekstu: država članica izvoza), deklarant podnosi carinskom organu izvoza jedinstvenu referentnu oznaku e-AD za akcizne proizvode navedene u izveznoj deklaraciji.

(2) Carinski organ izvoza prije puštanja robe u izvoz provjerava odgovaraju li podaci iz e-AD-a podacima navedenim u izveznoj deklaraciji.

(3) U slučaju nesaglasnosti podataka između e-AD-a i izvezne deklaracije carinski organ o tome obavještava nadležni organ države članice otpreme upotrebom informacionog sistema iz člana 32f stav 1 ovog zakona.

(4) Ako se akcizni proizvodi ne namjeravaju iznijeti iz carinskog područja Unije, carinski organ bez odlaganja o tome obavještava nadležni organ države članice otpreme upotrebom informacionog sistema iz člana 32f stav 1 ovog zakona.

(5) U slučajevima iz člana 32c stav 1 tačka 3 alineja 5 ovog zakona carinski organ izvoza izdaje potvrdu o izvozu, upotrebom informacionog sistema, na osnovu informacija o izlazu robe koje je primio od carinskog organa izlaza određenog u članu 329 Regulative za sprovođenje (EU) 2015/2447 ili organa u kojem se obavljaju formalnosti za izlaz robe iz carinskog područja Unije i kojima se potvrđuje da su akcizni proizvodi napustili područje Unije.

(6) U slučajevima iz člana 32c stav 1 tačka 3 alineja 7 ovog zakona carinski organ izvoza izdaje potvrdu o izvozu na osnovu informacija koje je primio od carinskog organa izlaza određenog u članu 329 stav 5 Regulative za sprovođenje (EU) 2015/2447.

(7) U slučaju iz st. 5 i 6 ovog člana informacioni sistem carinskog organa vrši elektronsku provjeru podataka u potvrdi o izvozu i nakon što su ti podaci provjereni, šalje potvrdu o izvozu informacionom sistemu nadležnog organa države članice otpreme koji je šalje pošiljaocu.

(8) U slučajevima iz člana 32c stav 1 tačka 1 al. 5 i 7 ovoga zakona carinski organ prosljeđuje e-AD nadležnim organima države članice izvoza.

(9) U slučajevima iz stava 8 ovog člana, kada primi od države članice izvoza obavještenje da se akcizni proizvodi ne namjeravaju iznijeti iz carinskog područja Unije, carinski organ o tome bez odlaganja obavještava pošiljaoca iz člana 32f stav 1 ovog zakona.

(10) Nakon prijema obavještenja pošiljalac otkazuje e-AD u skladu sa članom 32j stav 4 ovog zakona ili mijenja odredište u skladu sa članom 32f stav 5 ovog zakona.

(11) Ako u slučajevima iz stava 8 ovog člana informacioni sistem carinskog organa primi od informacionog sistema nadležnog organa države članice izvoza potvrdu o izvozu, prosljeđuje je sistemu pošiljaoca u Crnoj Gori.

### **Kretanje kad primalac nije odmah poznat**

#### **Član 32h**

(1) U slučaju kretanja energenata u režimu odloženog plaćanja akcize ili unutrašnjim vodenim putevima do primaoca koji nije definitivno poznat u trenutku kada pošiljalac podnosi e-AD, podaci koji se odnose na primaoca u tom dokumentu mogu ostati nepopunjeni ako pošiljalac dobije odobrenje za takvo postupanje carinskog organa nadležnog prema njegovom sjedištu odnosno prebivalištu.

(2) Pošiljalac je dužan da postupi u skladu sa postupkom iz člana 32i stav 5 i člana 32j stav 5 ovog zakona i poslati ih informacionom sistemu carinskog organa, odmah nakon što su podaci o primaocu poznati, a najkasnije kada kretanje završi.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na kretanja iz člana 32b stav 1 tač. 4 i 5 i člana 32c stav 1 tačka 1 al. 5 i 7 ovog zakona.

### **Nadzor i kretanje energenata**

#### **Član 32i**

Odredbe ovog zakona u vezi nadzora proizvodnje, prerade, skladištenja, kretanja i izvještavanja primjenjuju se na energente iz čl. 51 i 52 ovog zakona i iz Odluke Komisije br. 2012/209/EU od 20.4.2012. o primjeni odredaba o kontroli i kretanju iz Direktive Savjeta 2008/118/EZ na određene aditive u skladu sa članom 20. stav 2. Direktive Savjeta 2003/96/EZ i na energente obuhvaćene tarifnim oznakama KN:

- 1) 1507 do 1518 ako su namijenjeni korišćenju kao pogonsko gorivo, kao dodatak ili sredstvo za poboljšanje pogonskih goriva ili kao gorivo za grijanje;
- 2) 2707 10, 2707 20, 2707 30 i 2707 50;
- 3) 2710 12 do 2710 19 68 i od 2710 20 do 2710 20 39 i 2710 2090 (samo za proizvode od kojih se manje od 90% vol. (uključujući gubitke) destilira na temperaturi od 210 C i najmanje 65% vol (uključujući gubitke) destilira na temperaturi od 250 C po ISO 3405 metodi (ekvivalent ASTM D 86 metoda));
- 4) 2710 12 21, 2710 12 25 i 2710 19 29 i 2710 20 90 ( samo za proizvode od kojih se manje od 90% vol. (uključujući gubitke) destilira na temperaturi od 250 C po ISO 3405 metodi (ekvivalent ASTM D 86 metoda));
- 5) 2711, osim KN 2711 11, 2711 21 i 2711 29;
- 6) 2901 10;
- 7) 2902 20, 2902 30, 2902 41, 2902 42, 2902 43 i 2902 44;
- 8) 3811 11 10, 3811 11 90, 3811 19 00 i 3811 90 00;
- 9) 2905 11 00 koji nisu sintetičkog porijekla, ako su namijenjeni korišćenju kao pogonsko gorivo, kao dodatak ili sredstvo za poboljšanje motornih goriva ili kao gorivo za grijanje;
- 10) 3824 90 55, 3824 99 80, 3824 99 85, 3824 99 86, 3824 99 92 (isključujući dodatke protiv rđe koji kao aktivne supstance sadrže amine, neorganske složene rastvarače i razređivače za lakove i slične proizvode), 3824 99 93, 3824 99 96 (isključujući dodatke protiv rđe koji kao aktivne supstance sadrže amine, neorganske složene rastvarače i razređivače za lakove i slične proizvode), 3826 00 10 i 3826 00 90.

### **Rezervni postupak u slučaju nedostupnosti informacionog sistema**

#### **Član 32j**

- (1) Ako informacioni sistem iz člana 32d stav 1 ovog zakona nije dostupan i pošiljalac u Crnoj Gori nije u mogućnosti postupati u skladu sa članom 32e st.1, 3, i 5 i članom 32j st.1 i 5 ovog zakona odnosno primalac u Crnoj Gori nije u mogućnosti postupati u skladu sa članom 32e stav 7 i članom 32f stav 7 ovog zakona, carinski organ može odobriti početak kretanja, promjenu odredišta ili završetak kretanja uz primjenu dokumenta za rezervni postupak.
- (2) Kada informacioni sistem postane dostupan, pošiljalac postupa u skladu sa članom 32e st.1, 3 i 5 i članom 32f st.1 i 5 ovog zakona, odnosno primalac postupa u skladu sa članom 32e stav 7 i članom 32f stav 7 ovog zakona.
- (3) U slučajevima iz člana 32b stav 1 tač. 4 i 5 i člana 32c stav 1 tačka 1 al. 5 i 7 ovog zakona pošiljalac dostavlja kopiju dokumenta za rezervni postupak iz stava 1 ovog člana deklarantu (podnosilac deklaracije) koji kopiju tog dokumenta ili njegovu jedinstvenu oznaku dostavlja izvoznj carinskoj ispostavi, odnosno nadležnim organima države članice izvoza.
- (4) Sadržaj dokumenta za rezervni postupak mora odgovarati akciznim proizvodima navedenim u izvoznj deklaraciji.
- (5) Pošiljalac je dužan čuvati kopiju dokumenta za rezervni postupak iz stava 1 ovog člana u svojoj evidenciji.
- (6) Bliži način i postupak u vezi sprovođenja rezervnog postupka propisuje Ministarstvo finansija.

### **Drugi dokazi o završetku kretanja**

#### **Član 32k**

- (1) Izuzetno od člana 32n ovog zakona, potvrda o prijemu ili potvrda o izvozu je dokaz da je kretanje akciznih proizvoda završeno u skladu sa članom 32e st. 2 i 3 ovog zakona.
- (2) Kada ne postoji potvrda o prijemu ili potvrda o izvozu zbog razloga koji su različiti od onih iz člana 32j ovog zakona, carinski organ može prihvatiti i drugi dokaz o završetku kretanja akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize u skladu sa st. 3 i 4 ovog člana.
- (3) U slučajevima iz člana 32b stav 1 tač.1 i 2 i stav 2 i člana 32c stav 1 tačka 1 al. 1, 2, 3, 4 i 6 i tačka 2 ovog zakona drugi dokaz o završetku kretanja može se pružiti potvrdom nadležnih organa države članice odredišta, odgovarajućim dokazom da su akcizni proizvodi stigli na odredište ili dokumentom za rezervni postupak.
- (4) U slučajevima iz člana 32b stav 1 tač. 4 i 5 i člana 32c stav 1 tačka 1 al. 5 i 7 ovog zakona za potrebe određivanja jesu li akcizni proizvodi u okolnostima utvrđenim u stavu 2 ovog člana izneseni sa teritorija Unije, carinski organ:
  - 1) prihvata potvrdu nadležnih organa države članice u kojoj se nalazi izlazna carinska ispostava i kojom se potvrđuje da su akcizni proizvodi izašli sa teritorija Unije ili da su akcizni proizvodi stavljeni u postupak spoljnog tranzita u skladu sa članom 32c stav 1 tačka 1 alineja 7 ovog zakona kao odgovarajući dokaz da je roba iznesena sa teritorije Unije;
  - 2) uzima u obzir bilo koju kombinaciju dva ili više sljedećih dokaza:
    - dostavnicu,
    - dokument koji je potpisao ili ovjerio poslovni subjekt koji je iznio akcizne proizvode sa carinskog područja Unije, a kojim se potvrđuje izlaz robe,
    - dokument u kojem carinski organ države članice ili treće države potvrđuje dostavu u skladu sa pravilima i postupcima za takvu potvrdu u toj državi članici ili trećoj državi,
    - evidencije poslovnih subjekata o robi isporučenoj na brodove, avione ili ofšorne instalacije ili
    - druge dokaze koje, zavisno od okolnosti slučaja, carinski organ smatra prihvatljivim.
  - (5) Kada prihvati drugi dokaz iz st. 3 i 4 ovog člana, carinski organ potvrđuje, koristeći informacioni sistem, da je kretanje akciznih proizvoda završeno.

**Nabavljanje akciznih proizvoda od strane fizičkog lica**

Član 32i

(1) Za akcizne proizvode koje nabavlja fizičko lice za ličnu upotrebu i prevozi ih sopstvenim prevoznim sredstvom iz teritorije jedne države članice u teritoriju druge države članice akciza se obračunava samo u državi članici u kojoj je akcizni proizvod nabavljen.

(2) Količina akciznih proizvoda iz stava 1 ovog člana, ograničava se na:

1) duvanske proizvode:

- 200 cigareta, ili
- 100 cigarilosa (cigare težine do 3 grama po komadu), ili
- 50 cigara, ili
- 250 grama duvana za pušenje, ili
- bilo koju kombinaciju količina duvanskih proizvoda iz al. 1 do 4 ove tačke, pod uslovom da ukupni procenat iskorišćenih pojedinačno dozvoljenih količina ne prelazi 100%;

2) alkohol ili alkoholna pića:

- 1 litar alkohola i alkoholnih pića, sa stvarnom zapreminskom alkoholnom jačinom preko 22% vol ili nedenaturisani etil-alkohol alkoholne jačine 80% vol. ili jači; ili
- 2 litra alkohola ili alkoholnih pića, sa stvarnom zapreminskom alkoholnom jačinom koja ne prelazi 22%, ili
- bilo koju kombinaciju količine pića iz al. 1 i 2 ove tačke, pod uslovom da ukupni procenat iskorišćenih pojedinačno dozvoljenih količina ne prelazi 100%;
- 4 litra mirnog vina;
- 2 litra piva.

**Kretanje između država članica akciznih proizvoda stavljenih u promet u komercijalne svrhe**

Član 32lj

(1) Kretanje akciznih proizvoda stavljenih u promet na teritoriji jedne države članice i premještenih na teritoriju druge države članice kako bi tamo bili dostavljeni u komercijalne svrhe dozvoljeno je samo uz primjenu e-PPAD-a u informacionom sistemu iz člana 32d ovog zakona i isključivo između ovlašćenog pošiljaoca i ovlašćenog primaoca.

(2) Kretanje akciznih proizvoda iz stava 1 ovog člana započinje kada akcizni proizvodi napuste lokaciju sjedišta ovlašćenog pošiljaoca ili bilo koju drugu lokaciju o kojoj je obaviješten nadležni carinski organ prije početka kretanja u skladu sa članom 29e st.1 i 2 tačka 4, odnosno članom 29e st. 3 i 4 ovog zakona.

(3) Ovlašćeni pošiljalac podnosi nacrt e-PPAD-a carinskom organu najranije sedam dana prije datuma navedenog u tom dokumentu kao datum otpreme akciznih proizvoda, koristeći informacioni sistem iz člana 32d stav 1 ovog zakona.

(4) Informacioni sistem carinskog organa obavlja elektronsku provjeru podataka navedenih u nacrtu e-PPAD-a i ako su podaci ispravni, dokumentu dodjeljuje pojednostavljenu jedinstvenu referentnu oznaku i o tome obavještava ovlašćenog pošiljaoca. Ako podaci nisu ispravni, informacioni sistem carinskog organa o tome obavještava ovlašćenog pošiljaoca.

(5) Informacioni sistem carinskog organa prosljeđuje e-PPAD nadležnom organu države članice odredišta koji ga prosljeđuje ovlašćenom primaocu.

(6) Ovlašćeni pošiljalac je dužan licu koje prati akcizne proizvode ili, ako takvog lica nema, prevozniku dati podatak o pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a, a koju su tokom kretanja akciznih proizvoda dužni na zahtjev staviti na uvid nadležnim organima.

(7) Ovlašćeni pošiljalac može tokom kretanja, koristeći informacioni sistem, promijeniti odredište u drugo mjesto dostave istog ovlašćenog primaoca u istoj državi članici ili u mjesto otpreme.

(8) U slučaju iz stava 7 ovog člana ovlašćeni pošiljalac podnosi nacrt elektronskog dokumenta o promjeni odredišta informacionog sistema carinskog organa.

(9) Kretanje akciznih proizvoda iz stava 1 ovog člana završava kada ovlašćeni primalac primi akcizne proizvode na lokaciji sjedišta ili bilo kojoj drugoj lokaciji o kojoj je obaviješten nadležni carinski organ prije početka kretanja u skladu sa članom 29d st. 1, 2 i 4 odnosno članom 29d st. 9 i 10 ovog zakona.

(10) Po prijemu akciznih proizvoda ovlašćeni primalac podnosi informacionom sistemu carinskog organa potvrdu o prijemu odmah, a najkasnije petog radnog dana nakon završetka kretanja, osim u posebno opravdanim slučajevima, o čijoj opravdanosti odlučuje carinski organ.

(11) Informacioni sistem carinskog organa obavlja elektronsku provjeru podataka navedenih u potvrdi o prijemu i ako su podaci ispravni, ovlašćenom primaocu potvrđuje da je potvrda o prijemu evidentirana. Ako podaci nisu ispravni, informacioni sistem carinskog organa o tome obavještava ovlašćenog primaoca.

(12) Informacioni sistem carinskog organa prosljeđuje potvrđenu potvrdu o prijemu nadležnom organu države članice otpreme koji je prosljeđuje ovlašćenom pošiljaocu.

(13) Odredbe st. 1 do 12 ovog člana primjenjuju se i na povremenog ovlašćenog pošiljaoca i povremenog ovlašćenog primaoca.

## **Rezervni postupak u slučaju nedostupnosti informacionog sistema**

### **Član 32m**

(1) Izuzetno od člana 32lj ovog zakona, kada informacioni sistem iz člana 32f stav 1 ovog zakona nije dostupan, ovlašćeni pošiljalac može započeti kretanje akciznih proizvoda ako:

1) akcizne proizvode prati dokument za rezervni postupak koji sadrži iste podatke kao i nacrt e-PPAD-a iz člana 32lj stav 1 ovog zakona,

2) prije početka kretanja obavijesti carinski organ – Kancelariju za akcize o otpremi akciznih proizvoda i dostavi, na drugi odgovarajući način, kopiju dokumenta za rezervni postupak,

3) omogućiti provjeru podataka iz dokumenta za rezervni postupak, i

4) dobije saglasnost Kancelarije za akcize.

(2) Ako je informacioni sistem ovjerenog pošiljaoca nedostupan, ovlašćeni pošiljalac je dužan, uz ispunjenje uslova iz stava 1 ovog člana, dostaviti prije početka kretanja akciznih proizvoda i informacije o razlozima nedostupnosti svog informacionog sistema.

(3) Kada informacioni sistem carinskog organa i/ili ovlašćenog pošiljaoca postane dostupan, ovlašćeni pošiljalac odmah podnosi informacionom sistemu nacrt e-PPAD-a u skladu sa članom 32lj stav 3 ovog zakona. Kada informacioni sistem carinskog organa potvrdi podatke u e-PPAD-u, taj dokument zamjenjuje dokument za rezervni postupak iz stava 1 ovog člana. Informacioni sistem carinskog organa prosljeđuje e-PPAD nadležnom organu države članice odredišta koji ga prosljeđuje ovlašćenom primaocu.

(4) Ovlašćeni pošiljalac dužan je čuvati kopiju dokumenta za rezervni postupak iz stava 1 ovog člana u svojoj evidenciji.

(5) Kada informacioni sistem iz člana 32d stav 1 ovog zakona nije dostupan, ovlašćeni pošiljalac može promijeniti odredište u odredište iz člana 32lj stav 7 ovog zakona, uz uslov da prije promjene odredišta o tome obavijesti, na drugi odgovarajući način, carinski organ – Kancelarije za akcize.

(6) Kada informacioni sistem postane dostupan, na odgovarajući način primjenjuju se st. 3 i 4 ovog člana.

(7) Kada ovlašćeni primalac ne može podnijeti na završetku kretanja potvrdu o prijemu u skladu sa članom 32lj stav 10 ovog zakona zato što informacioni sistem iz člana 32d stav 1 ovog zakona nije dostupan ili zato što u slučaju nedostupnosti informacionog sistema u državi članici otpreme ovlašćeni pošiljalac još uvijek nije podnio e-PPAD, ovlašćeni primalac je dužan, osim u posebno opravdanim slučajevima, odmah nakon isteka petog radnog dana od dana prijema akciznih proizvoda podnijeti carinskom organu – Kancelariji za akcize, ili na drugi odgovarajući način, dokument za rezervni postupak koji sadrži iste podatke kao potvrda o prijemu i u kojem se navodi da se kretanje završilo.

(8) Osim u slučajevima kada potvrda o prijemu može biti odmah podnešena u skladu sa članom 32lj stav 10 ovog zakona ili u posebno opravdanim slučajevima, carinski organ – Kancelarije za akcize šalje kopiju dokumenta za rezervni postupak iz stava 6 ovog člana nadležnom organu države članice otpreme koji ga dostavlja pošiljaocu ili ga drži dostupnim za pošiljaoca.

(9) Kada informacioni sistem postane dostupan ili kada u slučaju iz stava 6 ovog člana ovlašćeni pošiljalac iz druge država članice podnese e-PPAD, ovlašćeni primalac podnosi potvrdu o prijemu u skladu sa članom 32lj stav 9 ovog zakona. Informacioni sistem carinskog organa obavlja elektronsku provjeru podataka navedenih u potvrdi o prijemu u skladu sa članom 32lj stav 10 ovog zakona i prosljeđuje potvrđenu potvrdu o prijemu u skladu sa članom 32lj stav 12 ovog zakona.

(10) Odredbe ovog člana odgovarajuće se primjenjuju na povremene ovlašćene pošiljaoce i povremene ovlašćene primaoce.

## **Drugi dokazi o završetku kretanja**

### **Član 32n**

(1) Potvrda o prijemu iz člana 32lj stav 10 ovog zakona smatra se dokazom da su akcizni proizvodi dostavljeni ovlašćenom primaocu ili povremeno ovlašćenom primaocu.

(2) U posebnim opravdanim slučajevima kada ne postoji potvrda o prijemu zbog razloga koji su različiti od onih iz člana 32m ovog zakona, carinski organ može prihvatiti od ovlašćenog primaoca ili povremeno ovlašćenog primaoca i drugi dokaz o završetku kretanja, pod uslovom da ga je ovjerio nadležni organ države članice odredišta.

(3) Dokument za rezervni postupak smatra se odgovarajućim dokazom za potrebe ovog stava.

## **Pojednostavljeni postupak**

### **Član 32nj**

Na osnovu sporazuma Crne Gore i druge države članice ili više njih može se odobriti pojednostavljenje postupka odnosno odstupanje od obaveze upotrebe informacionog sistema za kretanje akciznih proizvoda stavljenih u promet na teritoriji jedne države članice i premještenih na teritoriju druge države članice kako bi tamo bili dostavljeni u komercijalne svrhe.

## **Kretanje akciznih proizvoda između dva mjesta na teritoriji Crne Gore preko teritorije druge države članice**

### **Član 32o**

(1) Kada se akcizni proizvodi koji su stavljeni u promet u Crnoj Gori premještaju iz jednog mjesta u Crnoj Gori u drugo mjesto u Crnoj Gori, ali preko teritorije druge države članice, kretanje se odvija uz primjenu dokumenta iz člana 32lj stav 1 ovog zakona, a pošiljka se mora kretati prema odgovarajućem planu puta.

(2) Ovlašćeni primalac odnosno povremeni ovlašćeni primalac potvrđuje prijem akciznih proizvoda u skladu sa članom 32lj stav 10 ovog zakona.

(3) Ovlašćeni pošiljalac odnosno povremeni ovlašćeni pošiljalac i ovlašćeni primalac odnosno povremeni ovlašćeni primalac moraju omogućiti carinskom organu obavljanje provjere u svrhu utvrđivanja prijema akciznih proizvoda.

(4) Pošiljalac odnosno primalac iz ovog člana podnosi prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona.

(5) Na osnovu sporazuma Crne Gore i druge države članice može se odobriti pojednostavljenje postupka iz st. 1, 2 i 3 ovog člana.

### **Prodaja na daljinu**

#### **Član 32p**

(1) Kretanje akciznih proizvoda stavljenih u promet u jednoj državi članici i kupljenih od lica u drugoj državi članici koja nije ovlašćeni imalac akciznog skladišta, registrovani primalac ili ovlašćeni primalac i ne obavlja registrovanu djelatnost, a prodavac ili bilo koje lice koje ih za njegov račun neposredno ili posredno otprema ili prevozi primaocu u drugu državu članicu u kojoj nastaje obaveza obračuna i plaćanja akcize, smatra se prodajom na daljinu.

(2) Prodavac iz Crne Gore koji otprema akcizne proizvode u smislu stava 1 ovog člana u drugu državu članicu dužan je:

1) prije otpreme akciznih proizvoda pisanim putem obavijestiti nadležni carinski organ o namjeravanoj otpremi akciznih proizvoda stavljenih u promet i dostaviti dokument kojim se dokazuje da je osigurano plaćanje akcize i da su ispunjeni propisani uslovi za plaćanje u državi članici odredišta, i

2) voditi evidenciju isporuka akciznih proizvoda.

(3) Odredbe stava 2 ovog člana primjenjuju se na akcizne proizvode stavljene u promet u drugoj državi članici koje prima lice u Crnoj Gori a obaveza obračuna akcize je nastala u Crnoj Gori, pri čemu obaveze iz stava 2 ovog člana mora da ispuni prodavac ili njegov akcizni zastupnik, a može i primalac ako prodavac ili akcizni zastupnik ne postupe u skladu sa st. 1, 2, 4 i 5 ovog člana.

(4) Prodavac iz stava 2 ovog člana ima pravo na povraćaj plaćene akcize u Crnoj Gori ako je postupio u skladu sa postupkom određenim u stavu 2 ovog člana.

(5) Sadržaj obavještenja o namjeravanoj otpremi odnosno o namjeravanom prijemu akciznih proizvoda stavljenih u promet, kao i dokaze koji se prilažu uz zahtjev za povraćaj plaćene akcize prema ovom članu propisuje Ministarstvo finansija.“.

#### **Član 10**

Član 44 mijenja se i glasi:

### **„Oslobađenja od plaćanja akcize na etil alkohol**

#### **Član 44**

(1) Akciza se ne plaća:

1) na denaturisani alkohol pod kojim se smatra etil alkohol koji je potpuno denaturisan sredstvima za denaturisanje propisanim u Crnoj Gori;

2) na denaturisani alkohol koji se uvozi iz trećih država u Crnu Goru pod uslovom da je potpuno denaturisan sredstvima za denaturisanje propisanim u Crnoj Gori;

3) na denaturisani alkohol kada se distribuira u obliku alkohola koji je potpuno denaturisan propisanim sredstvima za denaturisanje u skladu s uslovima države članice u kojoj je pušten u potrošnju, a koji su objavljeni u Regulativi Komisije (EZ) br. 3199/93 od 22. novembra 1993. o uzajamnom priznavanju postupaka potpunog denaturisanja alkohola radi izuzeća od akcize (SL L 288, 23.11.1993., str. 12.);

4) kada se denaturisani etil alkohol koristi u proizvodnji proizvoda čiji je sastavni dio, a koji nije namijenjen za ljudsku upotrebu ili se upotrebljava za održavanje i čišćenje opreme za proizvodnju koja se upotrebljava u tom određenom procesu proizvodnje;

5) kada se etil alkohol koristi za proizvodnju lijekova za ljudsku upotrebu i proizvodnju veterinarsko-medicinskih proizvoda, utvrđenih propisom kojim se uređuje proizvodnja, promet i ispitivanje lijekova za humanu upotrebu i upotrebu u veterinarstvu, mjere za obezbjeđivanje kvaliteta, bezbjednosti i efikasnosti lijekova i nadležnosti organa u oblasti lijekova i aktivnih supstanci;

6) kada se etil alkohol koristi za proizvodnju sirćeta iz tarifne oznake KN 2209;

7) kada se etil alkohol koristi u proizvodnji neposredno ili kao sastojak nekog poluproizvoda za proizvodnju prehrambenih proizvoda, punjenih ili u drugom obliku, pod uslovom da sadržaj alkohola nije veći od 8,5 litara čistog alkohola na 100 kg proizvoda za čokoladu, odnosno 5 litara čistoga alkohola na 100 kg proizvoda za druge proizvode;

8) kada se etil alkohol koristi za proizvodnju aroma za pripremu prehrambenih proizvoda i bezalkoholnih pića kojima sadržaj alkohola nije veći od 1,2% vol;

9) kada se etil alkohol koristi u proizvodnim procesima pod uslovom da krajnji proizvod ne sadrži alkohol;

10) kada se etil alkohol koristi za konzerviranje preparata i pulpiranje voća;

11) kada se etil alkohol koristi u medicinske svrhe u bolnicama, domovima zdravlja i apotekama;

12) kada se koristi za naučno-istraživačke ili obrazovne potrebe na fakultetima, institutima i drugim naučnim ustanovama koje alkohol koriste za obavljanje nastavne i naučne djelatnosti;

13) kada se koristi u proizvodnji dodataka ishrani ako jedinično pakovanje koje je stavljeno u promet ne prelazi 0,15 litara i ti dodaci ishrani stavljeni su na tržište na osnovu propisa kojima se propisuju uslovi koje moraju ispunjavati dodaci prehrani u vezi sa sastavom, označavanjem i stavljanjem na tržište;

(2) Oslobađenje od plaćanja akcize na alkohol koji se nabavlja za namjene iz stava 1 tač. 4 do 13 ovog člana ostvaruje se uz dozvolu iz člana 26 ovog zakona. Za upotrebu etil alkohola za svrhe iz tačke 11 ovog člana oslobođeni korisnik akciznih proizvoda ne podnosi instrument osiguranja plaćanja akcize iz člana 26 stav 2 tačka 5 ovog zakona.

(3) Oslobađenje od plaćanja akcize na alkohol sadržan u gotovim proizvodima iz stava 1 tač. 4 do 13 ovog člana jednako se primjenjuje pri uvozu tih proizvoda iz trećih zemalja u Crnu Goru.

(4) Oslobođenje od plaćanja akcize na alkohol sadržan u gotovim proizvodima iz stava 1 tač. 4 do 13 ovog člana jednako se primjenjuje pri unosu iz druge države članice u Crnu Goru.“.

#### Član 11

Poslije člana 44 dodaje se novi član koji glasi:

#### **„Denaturisani alkohol**

##### Član 44a

(1) Denaturisanim alkoholom, u smislu ovog zakona, smatra se alkohol koji je u procesu proizvodnje kontaminiran propisanim sredstvima u propisanim količinama tako da se daljom preradom ne mogu lako ukloniti denaturanti odnosno da se ne može proizvesti prehrambeno upotrebljiv alkohol.

(2) Alkohol se može denaturisati samo u akciznom skladištu proizvođača koji je dobio odobrenje nadležnog carinskog organa za denaturisanje alkohola.

(3) Imalac akcizne dozvole – proizvođač denaturisanog alkohola mora voditi evidenciju o denaturisanju u kojoj mora navesti količinu alkohola i količinu propisanih sredstava koje je koristio za denaturisanje, količinu proizvedenog i otpremljenog denaturisanog alkohola izraženu u litrama čistog alkohola, kao i evidenciju kupaca.

(4) Akcizno skladište u kojem će se denaturisati alkohol mora biti opremljeno opremom koja će osigurati denaturisanje alkohola propisanim sredstvima i na propisani način.

(5) Bliži način denaturacije i primjenu denaturanta propisuje Ministarstvo finansija.“.

#### Član 12

U članu 49 stav 1 poslije tačke 2 tačka se zamjenjuje tačka zarezom i dodaju dvije nove tačke koje glase:

„3) duvan za lulu koji se može koristiti putem postupka sagorijevanja i namijenjen je isključivo za upotrebu u luli;

4) duvan za vodenu lulu koji se može upotrebljavati putem vodene lule, a ako može da se upotrebljava i putem vodene lule i kao rezani duvan, smatraće se rezanim duvanom.“

#### Član 13

Član 49b mijenja se i glasi:

#### **„Duvan za žvakanje, duvan za šmrkanje (burmut), nikotinske vrećice i biljni proizvodi za pušenje**

##### Član 49b

(1) Duvan za žvakanje i duvan za šmrkanje (burmut) na koje se plaća akciza su proizvodi iz tarifne oznake KN 2403 99 10.

(2) Akciza za proizvode iz stava 1 ovog člana plaća se po kilogramu duvana za žvakanje i duvana za šmrkanje (burmut), u iznosu od 40,00 eura.

(3) Nikotinske vrećice na koje se plaća akciza su proizvodi iz tarifne oznake KN 2404 91 90 10.

(4) Pojedinačno pakovanje nikotinskih vrećica iz stava 3 ovog člana sadrži najviše 20 komada vrećica.

(5) Nikotinska vrećica iz stava 3 ovog člana može da sadrži najviše 17 mg nikotina.

(6) Biljni proizvodi za pušenje na koje se plaća akciza su proizvodi iz tarifne oznake KN 2404 19 10.

(7) Akciza za proizvode iz st. 3 i 5 ovog člana plaća se po kilogramu neto mase sadržane u nikotinskoj vrećici, odnosno biljnih proizvoda za pušenje, u iznosu od 60,00 eura.“.

#### Član 14

U članu 50 stav 3 riječi: „od 53,5 eura“ zamjenjuju se riječima: „od 94,78 eura“.

#### Član 15

U članu 50b riječi: „od 91,50 eura“ zamjenjuju se riječima: „od 139,8 eura“.

#### Član 16

U članu 52 stav 3 tač. 1 i 2 poslije riječi: „tarifna oznaka“ dodaju se zarez i riječi: „2710 12 31“ a poslije riječi: „2710 12 49“ dodaju se riječi: „2710 12 70“.

U tački 7 alineja 2 riječi: „industrijske i komercijalne svrhe i“ brišu se .

#### Član 17

U članu 70 stav 1 poslije tačke 9a dodaje se sedamnaest novih tačaka koje glase:

„9b) ako kao registrovani primalac carinskom organu ne podnese instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primati akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize za akcizne proizvode, po završetku kretanja ne upiše u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni u režimu odloženog plaćanja akcize, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu i jedinstvenoj referentnoj oznaci e-AD-a, ne obavijesti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenim u odobrenju i ne osigura nesmetano obavljanje nadzora (član 29a stav 5);

9c) ako kao povremeno registrovani primalac po završetku kretanja ne upiše u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni u režimu odloženog plaćanja akcize po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu i jedinstvenoj referentnoj oznaci e-AD-a, ne obavijesti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenim u odobrenju i ne osigura nesmetano obavljanje nadzora (član 29b stav 6);

9đ) ako kao registrovani pošiljalac prima ili skladišti akcizne proizvode u režimu odloženog plaćanja akcize (član 29c stav 3);

9ć) ako kao registrovani pošiljalac prije otpreme akciznih proizvoda nadležnom carinskom organu ne dostavi odgovarajući instrument osiguranja plaćanja akcize u visini moguće nastalog akciznog duga za one proizvode koje kao registrovani pošiljalac otprema u režimu odloženog plaćanja akcize, ne vodi evidenciju o uvezenim i otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu u jedinstvenoj referentnoj oznaci e-AD-a, ne obavijesti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenih u odobrenju i ne osigura nesmetano obavljanje nadzora (član 29c stav 6);

9d) ako kao prodavac iz druge države članice koji namjerava akcizne proizvode prodavati na daljinu fizičkim licima u Crnoj Gori ili akcizni zastupnik koji u njegovo ime i za njegov račun u Crnoj Gori izvršava obaveze i ostvaruje prava u skladu sa odredbama ovog zakona najkasnije 15 dana prije planirane otpreme nadležnom carinskom organu ne podnese prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona, ne najavi nadležnom carinskom organu prije predviđene otpreme akciznih proizvoda svaku pošiljku i ne položi instrument osiguranja plaćanja akcize (član 29č stav 1);

9dž) ako kao akcizni zastupnik za prodaju na daljinu ne vodi evidencije po kategoriji i vrsti akciznih proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme i primaocu (član 29č stav 2);

9e) ako namjerava proizvode koji su stavljeni u promet u Crnoj Gori otpremati u komercijalne svrhe u drugu državu članicu, najkasnije 15 dana prije planirane otpreme carinskom organu nadležnom prema svome sjedištu odnosno prebivalištu ne podnese prijavu za upis u registar akciznih obveznika u skladu sa članom 63 ovog zakona, ne dostavi podatak o kategoriji i vrsti, tarifnoj oznaci iz kombinovane nomenklature carinske tarife, kao i podatak o mjestu otpreme (član 29č stav 1);

9f) ako kao ovlašćeni pošiljalac ne vodi evidenciju o otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu e-PPAD ne osigura nesmetano vršenje nadzora, ne iskaže podatke o otpremljenim količinama akciznih proizvoda u mjesečnom izvještaju iz člana 33 stav 3 ovog zakona i najkasnije 15 dana prije planirane otpreme ne obavijesti nadležni carinski organ o svakoj izmjeni podataka o mjestu otpreme (član 29č stav 2);

9g) ako kao ovlašćeni primalac carinskom organu ne podnese instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primati akcizne proizvode, nakon završetka kretanja ne upiše u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu i pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a, i ne obavijesti carinski organ o svim izmjenama podataka navedenim u odobrenju i ne osigura nesmetano vršenje nadzora (član 29d stav 4);

9h) ako kao povremeni ovlašćeni pošiljalac ne vodi evidenciju o otpremljenim akciznim proizvodima po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu, količini, mjestu i datumu otpreme, primaocu i pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a, ne iskaže podatke o otpremljenim količinama akciznih proizvoda u mjesečnom izvjetaju i ne osigura nesmetano vršenje nadzora (član 29dž stav 3);

9i) ako kao povremeni ovlašćeni primalac carinskom organu ne podnese instrument osiguranja plaćanja akcize prije nego što počne primati akcizne proizvode, nakon završetka kretanja ne upiše u evidenciju sve akcizne proizvode koji su primljeni, po kategoriji i vrsti akciznog proizvoda, trgovačkom nazivu i tarifnoj oznaci KN, količini, datumu prijema, pošiljaocu te pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a, i ne osigura nesmetano vršenje nadzora (član 29d stav 3);

9j) ako kao pošiljalac – imalac akcizne dozvole ili registrovani pošiljalac ne da podatak o JRB e-AD-a licu koje prati akcizne proizvode ili, ako takvog lica nema, prevozniku, a koji su tokom kretanja akciznih proizvoda u režimu odloženog plaćanja akcize dužni na zahtjev podnijeti nadležnim organima (član 32f stav 3);

9k) ako ne podnese nacrt elektronskog dokumenta o promjeni odredišta korišćenjem informacionog sistema (član 32f stav 8);

9l) ako kao pošiljalac ne čuva kopiju dokumenta za rezervni postupak iz člana 32j stav 1 ovog zakona u svojoj evidenciji, u slučaju nedostupnosti informacionog sistema (član 32j stav 5);

9lj) ako kao ovlašćeni pošiljalac licu koje prati akcizne proizvode ili, ako takvog lica nema, prevozniku ne da podatak o pojednostavljenoj jedinstvenoj referentnoj oznaci e-PPAD-a, a koju su tokom kretanja akciznih proizvoda bili dužni staviti na uvid nadležnim organima (član 32lj stav 6);

9m) ako kao ovlašćeni pošiljalac ne čuva kopiju dokumenta za rezervni postupak iz člana 32m stav 1 ovog zakona u svojoj evidenciji (član 32m stav 4);

9n) ako kao ovlašćeni primalac ne podnese na završetku kretanja potvrdu o prijemu u skladu sa članom 32lj stav 10 ovog zakona zato što informacioni sistem iz člana 32d stav 1 ovog zakona nije dostupan ili zato što u slučaju nedostupnosti informacionog sistema u državi članici otpreme ovlašćeni pošiljalac još uvijek nije podnio e-PPAD, osim u posebno opravdanim slučajevima, odmah nakon isteka petog radnog dana od dana prijema akciznih proizvoda ne podnese carinskom organu – Kancelariji za akcize, ili na drugi odgovarajući način, dokument za rezervni postupak koji sadrži iste podatke kao potvrda o prijemu i u kojem se navodi da se kretanje završilo (član 32m stav 7).“.

## Član 18

Poslije člana 80l dodaju se dva nova člana koji glase:

### „Član 80m

Specifična akciza na cigarete iz člana 50 ovog zakona plaća se za 1.000 komada, i to:

- 1) od 1. januara 2026. godine do 30. juna 2026. godine u iznosu od 58,85 eura,
- 2) od 1. jula 2026. godine do 31. decembra 2026. godine u iznosu od 64,74 eura,
- 3) od 1. januara 2027. godine do 30. juna 2027. godine u iznosu od 71,21 eura,
- 4) od 1. jula 2027. godine do 31. decembra 2027. godine u iznosu od 78,33 eura,
- 5) od 1. januara 2028. godine do 30. juna 2028. godine u iznosu od 86,16 eura.

#### Član 80n

Izuzetno od člana 50b ovog zakona akciza na cigarete plaća se za 1000 komada, i to:

- 1) od 1. januara 2026. godine do 30. juna 2026. godine u iznosu od 98,05 eura,
- 2) od 1. jula 2026. godine do 31. decembra 2026. godine u iznosu od 105,16 eura,
- 3) od 1. januara 2027. godine do 30. juna 2027. godine u iznosu od 112,65 eura,
- 4) od 1. jula 2027. godine do 31. decembra 2027. godine u iznosu od 121,15 eura,
- 5) od 1. januara 2028. godine do 30. juna 2028. godine u iznosu od 130,26 eura.“.

#### Član 19

Poslije člana 83d dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 83e

Podzakonski akti iz čl. 29a, 29b, 29c, 29ć, 29d, 29dž, 32č, čl. 32dž do 32f, čl. 32j, 32p i 44a ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.“.

#### Član 20

Odredbe člana 4 stav 1 tač. 19 do 29, čl. 29a do 29đ, čl. 32a do 32p, člana 44 stav 1 tač. 2 i 3 i st. 3 i 4 i član 70 tač. 9a) do 9n) ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

#### Član 21

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Broj: 16-3/25-2/8

EPA 747 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2161.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2500/2  
Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSIGURANJU\***

Član 1

U Zakonu o osiguranju\* („Službeni list CG”, broj 33/25) u članu 2 stav 3 tačka 1 alineja 5 podtačka c riječ „izvorog“ zamjenjuje se riječju „izvornog“.

Član 2

U članu 17 stav 1 poslije tačke 69 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju se dvije nove tačke koje glase:  
„69a) Evropsko nadzorno tijelo za hartije od vrijednosti i tržište kapitala (ESMA), osnovano Regulativom (EU) br. 1095/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta, je nezavisno tijelo Evropske unije čija je svrha poboljšanje zaštite investitora i promocija stabilnih i uređenih finansijskih tržišta.

69b) Evropska jedinstvena pristupna tačka (ESAP) je uspostavljena u skladu sa Regulativom (EU) br. 2023/2859 Evropskog parlamenta i Savjeta kako bi se javnosti omogućio jednostavan centralizovan pristup informacijama o subjektima i njihovim proizvodima koje su od važnosti za finansijske usluge, tržišta kapitala i održivost, a koje tijela i subjekti moraju objavljivati u skladu sa zakonodavnim aktima Evropske unije u tim oblastima.“

Član 3

U članu 29 stav 1 tačka 2 riječi: „odnosno odbora direktora“ brišu se.

Član 4

U Glavi V u nazivu odjeljka B riječi: „i rukovođenje“ brišu se.

Član 5

U članu 74 stav 1 mijenja se i glasi:  
„(1) Društvo za osiguranje uređuje upravljanje kao dvodomno.“  
Stav 2 briše se.  
U stavu 6 riječi: „i stava 3 tač. 2 i 3“ brišu se.  
Dosadašnji st. 3 do 6 postaju st. 2 do 5.

Član 6

U članu 75 stav 4 riječi: „odnosno funkcije izvršnog direktora“ brišu se.

Član 7

U članu 79 stav 2 tačka 1 riječi: „izvršni direktor“ brišu se.

Član 8

U članu 90 stav 1 tačka 2 i stavu 2 zarez i riječi: „izvršni direktor“ brišu se.

Član 9

Poslije člana 93 dodaje se novi odjeljak i novi odsjek koji glase:

**„ODJELJAK E  
SISTEM UPRAVLJANJA DRUŠTVIMA ZA OSIGURANJE**

**Odsjek 1.**

**ORGANIZACIJA SISTEMA UPRAVLJANJA“.**

Član 10

Član 94 mijenja se i glasi:

**„Primjena propisa Evropske komisije**

Član 94

Sistem upravljanja u društvu za osiguranje uređuje se u skladu sa ovim zakonom i propisima Evropske komisije koji se odnose na sistem upravljanja donijetih na osnovu Direktive 2009/138/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2009. godine o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II).“

Član 11

Oznaka i naziv odjeljka E i oznaka i naziv odsjeka 1. brišu se.

Član 12

Naziv člana 95 mijenja se i glasi: „**Opšti zahtjevi za sistem upravljanja**“.

U stavu 2 tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) razumne mjere kako bi obezbijedilo kontinuirano i redovno obavljanje svojih djelatnosti, uključujući izradu planova za nepredviđene situacije, a u tu svrhu, društvo za osiguranje upotrebljava primjerene i srazmjerne sisteme, resurse i postupke te posebno uspostavlja mrežne i informacione sisteme i upravlja njima u skladu sa Regulativom 2022/2554 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2022. godine o digitalnoj operativnoj otpornosti za finansijski sektor.“

Stav 3 briše se.

Član 13

U članu 96 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Upravni odbor društva za osiguranje je dužan da periodično, a najmanje jednom godišnje preispita adekvatnost procedura i efikasnost uspostavljenog sistema, formalno dokumentuje zaključke i o njima obavijesti nadzorni odbor društva za osiguranje.“

Član 14

U članu 97 stav 3, članu 109 stav 3 i članu 110 stav 2 riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

Član 15

U članu 99 stav 2 riječi: „odnosno izvršni direktor“ brišu se.

Član 16

U članu 108 st. 1 i 4 riječi: „odnosno odboru direktora“ brišu se.

Član 17

U članu 111 stav 5 zarez i riječi: „odnosno odbora direktora“ brišu se.

Član 18

U članu 112 stav 3 riječi: „odnosno odboru direktora“ brišu se.

Član 19

U nazivu člana 113 zarez i riječi: „odnosno odbora direktora“ brišu se.

U st. 1 i 2 riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

Član 20

U članu 115 stav 1 tačka 2 riječi: „odnosno odbora direktora“ brišu se.

Član 21

U članu 167 stav 1 zarez i riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

U stavu 2 riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

Član 22

U članu 233 stav 2 tačka 1 riječ „odborenjima“ zamjenjuje se riječju „odobrenjima“.

Član 23

Poslije člana 238 dodaje se novi član koji glasi:

**„Dostupnost informacija na jedinstvenoj evropskoj pristupnoj tački**

Član 238a

(1) Društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje dužna su da, u roku od 12 mjeseci od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, obezbijede da prilikom objavljivanja bilo koje informacije iz člana 240 stav 1 i člana 386 stav 1 ovog

zakona istovremeno dostave te informacije relevantnom organu za prikupljanje podataka iz stava 3 ovog člana, u svrhu omogućavanja pristupa tim informacijama putem Evropske jedinstvene tačke (ESAP).

(2) Društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje su dužna da obezbijede da te informacije ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- 1) dostavljaju se u formatu iz kojeg je moguće izdvojiti podatke kako je utvrđeno članom 2 tačka 3 Regulative (EU) br. 2023/2859 ili, ako je to propisano zakonom Unije, u mašinsko čitljivom formatu kako je utvrđeno članom 2 tačka 4 te regulative;
- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
  - sva imena društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje na koje se informacije odnose;
  - identifikaciona oznaka pravnog lica za društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka b Regulative (EU) 2023/2859;
  - veličina društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje prema kategoriji, u skladu sa članom 7 stav 4 tačka d te regulative;
  - vrsta informacije, klasifikovana u skladu sa članom 7 stav 4 tačka c te regulative;
  - naznaka da li informacija sadrži lične podatke.

(3) Za potrebe stava 2 tačka 2 alineja 2 društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje pribavljaju identifikacionu oznaku pravnog lica.

(4) Nakon isteka roka od 12 mjeseci od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, informacije navedene u članu 27 stav 6 ovog zakona biće dostupne na ESAP-u, ako ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

1) dostavljaju se u formatu iz kojeg se mogu izdvojiti podaci kako je utvrđeno članom 2 tačka 3 Regulative (EU) 2023/2859;

- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
  - sva imena društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje na koje se informacije odnose;
  - da postoji, identifikaciona oznaka pravnog lica društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, kako je utvrđena u skladu sa članom 7 stav 4 tačka b Regulative (EU) 2023/2859;
  - vrsta informacija kako je klasifikovana u skladu sa članom 7 stav 4 tačka c te regulative;
  - naznaka da li informacije sadrže lične podatke.

(5) Agencija i društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje će obezbijediti da su informacije navedene u članu 311 stav 1 i članu 319 stav 1 ovog zakona dostupne na ESAP-u, a u tu svrhu nadležni organ je organ za prikupljanje kako je utvrđeno članom 2 tačka 2 Regulative (EU) 2023/2859.

(6) Agencija i društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje će obezbijediti da informacije ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

1) dostavljaju se u formatu koji se može izdvojiti iz podataka, kako je utvrđeno članom 2 tačka 3 Regulative (EU) 2023/2859;

- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
  - sva imena društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje na koje se informacije odnose;
  - ako postoji, identifikaciona oznaka pravnog lica društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje, kako je utvrđena u skladu sa članom 7 stav 4 tačka b Regulative (EU) 2023/2859;
  - vrsta informacija kako je klasifikovana u skladu sa članom 7 stav 4 tačka c te regulative;
  - naznaka da li informacije sadrže lične podatke.“

#### Član 24

U članu 243 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Izvještaj o solventnosti i finansijskom stanju usvaja i potpisuje upravni odbor društva za osiguranje, uz prethodnu saglasnost nadzornog odbora društva za osiguranje.“

#### Član 25

U članu 248 stav 3 riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

#### Član 26

Poslije člana 287 dodaje se novi član koji glasi:

### „Dostupnost informacija na jedinstvenoj evropskoj pristupnoj tački

#### Član 287a

(1) Agencija je dužna da, u roku od 12 mjeseci od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, obezbijedi da prilikom objavljivanja bilo koje informacije iz člana 287 ovog zakona istovremeno dostavi te informacije relevantnom organu za prikupljanje podataka iz stava 2 ovog člana, u svrhu omogućavanja pristupa tim informacijama putem Evropske jedinstvene tačke (ESAP).

(2) Nakon isteka roka od 12 mjeseci od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, informacije iz člana 287 ovog zakona biće dostupne na ESAP-u, pri čemu će Agencija obezbijediti da te informacije ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

- 1) dostavljaju se u formatu iz kojeg se mogu izdvojiti podaci kako je utvrđeno u članu 3 Regulative (EU) 2023/2859;
- 2) priloženi su im sljedeći metapodaci:
  - sva imena subjekata na koji se informacije odnose;
  - ako postoji, identifikaciona oznaka pravnog lica subjekta kako je utvrđena u skladu sa članom 7 stav 4 tačka (b) Regulative (EU) 2023/2859;
  - vrsta informacija kako je klasifikovano u skladu sa članom 7 stav 4 tačka (c) te regulative;
  - napomena o tome da li sadrže informacije lične podatke.“

#### Član 27

U članu 291 stav 3 tačka 2 riječi: „odnosno odboru direktora“ brišu se.

Uvodna rečenica stava 7 mijenja se i glasi:

„(7) Agencija može rješenjem naložiti nadzornom odboru društva za osiguranje da razriješi dužnosti člana upravnog odbora i da imenuje novog, ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:“.

U tački 2 riječi: „odnosno izvršni direktor” brišu se.

#### Član 28

U članu 301 stav 1 riječi: „odnosno izvršnih direktora” brišu se.

#### Član 29

U članu 303 stav 2 riječi: „odnosno izvršnih direktora” brišu se.

U stavu 3 riječi: „odnosno odbora direktora” brišu se.

U stavu 4 zarez i riječi: „odnosno izvršim direktorima” brišu se.

#### Član 30

U članu 304 stav 3 tačka 2 i članu 305 stav 1 riječi: „odnosno izvršnih direktora,” brišu se.

#### Član 31

U članu 308 st. 1 i 2 riječi: „odnosno odbora direktora,” brišu se.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Nadzorni odbor će u skladu sa ovim zakonom sprovesti postupak imenovanja članova upravnog odbora.“

U stavu 4 riječi: „odnosno izvršnih direktora“ brišu se.

#### Član 32

U članu 309 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) U slučaju iz člana 308 stav 3 ovog zakona, nadzorni odbor dužan je da do imenovanja novih članova upravnog odbora iz svojih redova imenuje dva zamjenika za ta lica u roku od dva radna dana od dana svog imenovanja i o tome bez odlaganja obavijesti Agenciju.“

U stavu 2 riječi: „odnosno izvršnih direktora“ brišu se.

Stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Ako nadzorni odbor društva ima tri člana, skupština mora u novi nadzorni odbor imenovati pet članova, od kojih dva sa mandatom do imenovanja novih članova upravnog odbora.“

#### Član 33

U članu 315 stav 2 riječi: „odnosno odbor direktora“ brišu se.

U stavu 3 riječi: „odnosno odbor direktora,” brišu se.

#### Član 34

U članu 325 stav 2 tačka 2 riječi: „odnosno odbora direktora,” brišu se.

#### Član 35

U članu 388 stav 2 riječi: „odnosno izvršne direktore” brišu se.

#### Član 36

U članu 409 stav 1 riječi: „najmanje 1.300.380 eura po odštetnom zahtjevu ili 1.924.560 eura“ zamjenjuju se riječima: „najmanje 1.564.610 eura po odštetnom zahtjevu ili 2.315.610 eura“.

#### Član 37

Član 466 mijenja se i glasi:

### **„Prekršaji lica koja su članovi organa upravljanja u društvu za osiguranja**

#### Član 466

Novčanom kaznom od 40 eura do 4.000 eura, kazniće se za prekršaj član upravnog ili nadzornog odbora društava za osiguranje, ako:

1) u roku od pet dana od dana donošenja odluke iz člana 85 stav 1 alineja 1 ovog zakona o tome ne obavijesti Agenciju (član 85 stav 2);

2) bez odlaganja pisano ne obavijesti nadzorni odbor o činjenicama i okolnostima iz člana 88 stav 1 ovog zakona;

3) bez odlaganja pisano ne obavijesti nadzorni odbor o činjenicama i okolnostima iz člana 88 stav 2 ovog zakona;

4) obavještenje iz člana 88 stav 2 tačka 1 ovog zakona ne dostavi Agenciji bez odlaganja (član 88 stav 3);

5) bez odlaganja pisano ne obavijesti nadzorni odbor o saznanjima odnosno dokazima da drugi član upravnog odbora ne ispunjava uslove za obavljanje te funkcije ili ne izvršava svoje obaveze ili svojim činjenjem ili nečinjenjem može ugroziti poslovanje društva za osiguranje (član 88 stav 4);

6) ne ispita obavještenje iz člana 88 stav 4 ovog zakona i ne preduzme odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti (član 88 stav 5);

7) ne dostavi Agenciji obavještenje iz člana 88 stav 4 ovog zakona, u slučaju kada nadzorni odbor nije postupio u skladu sa članom 88 stav 5 ovog zakona (član 88 stav 6);

8) ne izvršava obaveze iz člana 91 stav 1 ovog zakona;

9) bez odlaganja pisano ne obavijesti Agenciju o svim informacijama koje mogu uticati na oduzimanje saglasnosti za obavljanje funkcije člana upravnog odbora ili o prestanku i razlozima prestanka mandata člana upravnog odbora (član 92 stav 2);

10) periodično, a najmanje jednom godišnje ne preispita adekvatnost procedura i efikasnost uspostavljenog sistema i formalno ne dokumentuje zaključke i o njima ne obavijesti nadzorni odbor društva za osiguranje (član 96 stav 3);

11) ne dostavi ili ne učini dostupnim Agenciji izvještaje, informacije, podatke i drugu dokumentaciju potrebnu za nadzor iz člana 273 ovog zakona (član 276 stav 2);

12) bez odlaganja ne omogući privremenoj upravi i pomoćniku upravnika pristup cjelokupnoj dokumentaciji društva za osiguranje i ne sačini izvještaj o primopredaji poslova (član 305 stav 1);

13) pisanim putem ne obavijesti Agenciju o odluci iz člana 315 stav 1 ovog zakona, najmanje mjesec dana prije njenog donošenja (član 315 stav 2);

14) ne obavijesti Agenciju o usvojenoj odluci iz člana 315 stav 1 ovog zakona, prvog radnog dana nakon njenog usvajanja (član 315 stav 3).“

#### Član 38

U članu 471 stav 1 riječi: „na snagu“ brišu se.

#### Član 39

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Broj: 09-2/25-11/4

EPA 722 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2162.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PORESKOJ**  
**ADMINISTRACIJI**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2482/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović**, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**Z A K O N**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PORESKOJ ADMINISTRACIJI**

Član 1

U Zakonu o poreskoj administraciji („Službeni list RCG“, br. 65/01 i 80/04 i „Službeni list CG“, br. 20/11, 28/12, 8/15, 47/17, 52/19, 145/21 i 15/25) u članu 2 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Rezidenti države članice Evropske unije (u daljem tekstu: država članica EU), druge države odnosno teritorije države, imaju jednaka prava i obaveze kao i rezidenti Crne Gore za potrebe oporezivanja, u smislu ovog zakona.“

Član 2

Član 4 mijenja se i glasi:

„Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **poreski organ** je organ državne uprave ili organ jedinice lokalne samouprave u čijoj nadležnosti su poslovi utvrđivanja, naplate i kontrole poreza;

2) **porez i druge dažbine** su porezi, doprinosi, takse, naknade i druga novčana davanja utvrđena zakonom;

3) **poreski obveznik** je lice koje, u skladu sa poreskim i drugim zakonima, podliježe obavezi plaćanja poreza;

4) **poreski dužnik** je poreski obveznik koji je dužan da plati porez, poreski jemac i poreski isplatilac odnosno posrednik;

5) **poreski jemac** je lice koje je odgovorno za plaćanje poreskog duga poreskog obveznika, ako poreski obveznik nije izmirio taj dug po dospelosti;

6) **poreski isplatilac odnosno posrednik** je lice koje je, u skladu sa poreskim propisima, dužno da od drugog lica obustavom ili na neki drugi način naplati porez i da ga uplati na odgovarajući uplatni račun;

7) **poreski zastupnik** je lice koje je u skladu sa zakonom ovlašćeno da vodi dio ili sve poslove poreskog obaveznika u vezi sa ispunjavanjem poreskih obaveza;

8) **poreski punomoćnik** je lice koje poreski obveznik pismeno ovlasti da u njegovo ime i za njegov račun vodi poslove u vezi sa izvršavanjem poreskih obaveza u skladu sa poreskim propisima;

9) **knjige i evidencije** predstavljaju dokumentaciju propisanu posebnim zakonom koju je poreski obveznik dužan da vodi o svom poslovanju, a služe u svrhu utvrđivanja poreske obaveze;

10) **lice** je pravno lice, dio pravnog lica, organizacija, preduzetnik i fizičko lice koje je dužno da postupa po ovom zakonu;

11) **nalog za prenos** je dokument kojim se vrši prenos sredstava sa računa poreskog obaveznika na račune za plaćanje poreza;

12) **izvještajna finansijska institucija** je finansijska institucija u Crnoj Gori koja je obveznik izvještavanja, na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja u skladu sa zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim sporazumom, koja je rezident Crne Gore, osim poslovne jedinice te finansijske institucije koja se nalazi van Crne Gore, kao i poslovna jedinica finansijske institucije koja nije rezident Crne Gore, a koja u skladu sa zakonom posluje u Crnoj Gori, isključujući finansijsku instituciju koja, na osnovu potvrđenog međunarodnog sporazuma nije obveznik izvještavanja;

13) **platforma** je softver, uključujući internet stranicu ili njen dio, osim softver pomoću kojeg se omogućava obrada plaćanja u vezi obavljanja ili oglašavanja relevantne aktivnosti i preusmjeravanje ili premještanje korisnika platformi, kao i aplikacije, uključujući mobilne aplikacije, kojima korisnici mogu pristupiti i kojima se omogućava prodavcima proizvoda i pružiocima usluga da stupe u kontakt sa korisnicima, kao i aranžmane za prikupljanje i plaćanje naknade za relevantnu aktivnost;

14) **operater platforme** je pravno lice ili pravni aranžman koji sa prodavcem proizvoda ili pružiocem usluga (u daljem tekstu: korisnik platforme) zaključuje ugovor o korišćenju platforme ili dijela platforme za obavljanje različitih aktivnosti uz naknadu;

15) **izvještajni operater platforme** je operater platforme u Crnoj Gori koji je obveznik izvještavanja, na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja u skladu sa zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim sporazumom, koji je rezident Crne Gore za potrebe oporezivanja ili ima stalnu poslovnu jedinicu koja u skladu sa zakonom posluje u Crnoj Gori, ili nije rezident Crne Gore za potrebe oporezivanja niti ima stalnu poslovnu jedinicu u Crnoj Gori ali omogućava korisnicima platforme relevantne aktivnosti u vezi iznajmljivanja nepokretnosti koja se nalazi u Crnoj Gori ili pružanja određenih usluga, isključujući operatera platforme koji, na osnovu potvrđenog međunarodnog sporazuma, nije obveznik izvještavanja;

16) **kriptoimovina** je digitalni prikaz vrijednosti ili prava koje se može prenijeti i skladištiti elektronskim putem, koristeći tehnologije distribuiranog zapisa ili druge slične tehnologije uključujući i token elektronskog novca;

17) **kriptoimovina o kojoj se izvještava** je svaka kriptoimovina koja nije digitalna valuta Centralne banke, elektronski novac, uključujući i token elektronskog novca ili bilo koja kriptoimovina za koju je izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoimovinom na odgovarajući način utvrdio da ne može služiti za plaćanja ili ulaganja;

18) **pružalac usluga povezan sa kriptoimovinom** je privredno društvo, pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice čija je djelatnost ili poslovanje pružanje jedne ili više usluga

povezanih s kriptoinovinom korisnicima kriptoinovine na profesionalnoj osnovi i koje ima odobrenje za rad kao pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom;

19) **izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom** je svaki pružalac usluga povezan sa kriptoinovinom ili subjekt povezan sa kriptoinovinom u Crnoj Gori koji je obveznik izvještavanja, na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja u skladu sa zakonom, odnosno potvrđenim međunarodnim sporazumom, koji je rezident Crne Gore i koji pruža jednu ili više usluga povezanih sa kriptoinovinom kojima se sprovode transakcije razmjene u ime i za račun korisnika kriptoinovine o kojem se izvještava;

20) **poreska obaveza** obuhvata: porez, kamatu i troškove postupka.“

### Član 3

U članu 5 stav 3 riječi: „koje uvodi jedinica lokalne samouprave“ zamjenjuju se riječima: „koji su prihodi jedinice lokalne samouprave“.

### Član 4

U članu 6 stav 1 tačka 21a riječi: „država članica Evropske unije (u daljem tekstu: EU)“ zamjenjuju se riječima: „država članica EU“.

### Član 5

U članu 14e u stavu 5 riječi: „i istu“, zamjenjuju se riječima: „a svu dokumentaciju koja se odnosi na vlasnika računa“.

Poslije stava 7 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(8) Ako lice zaključi aranžman ili uspostavi poslovni odnos čiji je glavni cilj ili jedan od glavnih ciljeva izbjegavanje obaveze propisane ovim članom ili propisima donijetim na osnovu ovog zakona, smatraće se da takav aranžman nije zaključen, odnosno da takav odnos nije uspostavljen, u smislu primjene ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona.

(9) Poreski ili drugi nadležni organ ima pravo da od lica iz stava 1 ovog člana zahtijeva dostavljanje podataka i da, u svako razumno vrijeme, izvrši uvid u poslovne prostorije ili mjesto obavljanja djelatnosti lica, radi:

1) utvrđivanja tačnosti i potpunosti podataka koje je dostavila izvještajna finansijska institucija;

2) provjere procedura koje je izvještajna finansijska institucija uspostavila radi obezbjeđivanja usklađenosti sa obavezama propisanim ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

3) provjere usklađenosti podataka sa drugim zahtjevima propisanim ovim zakonom ili propisima donijetim na osnovu ovog zakona.“

Dosadašnji stav 8 postaje stav 10.

### Član 6

Poslije člana 14f dodaju se dva nova člana koji glase:

### **„Izveštavanje o korisnicima digitalnih platformi radi razmjene informacija**

#### Član 14g

(1) Izvještajni operater platforme dužan je da, prikuplja podatke i vodi evidenciju o korisnicima platforme, odnosno naručiocima oglasa o prodaji i iznajmljivanju nepokretnosti i parking mjesta, prodaji proizvoda i pružanju usluga i iznajmljivanju bilo koje vrste prevoza, o ukupno plaćenim naknadama i broju relevantnih aktivnosti u vezi kojih je ta naknada naplaćena, o porezima, naknadama ili provizijama koje je obustavio ili naplatio korisnicima

platforme tokom perioda o kojem izvještava i preuzima mjere produbljene provjere, na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisom.

(2) Izvještajni operater platforme dužan je da, osim podataka iz stava 1 ovog člana, od naručioca oglasa i reklama pribavi i dostavi poreskom organu i podatke o:

- pravnom licu: naziv i sjedište, matični broj i PIB, kao i ime i prezime odgovornog lica u tom pravnom licu;

- fizičkom licu: ime i prezime, JMB i adresa prebivališta.

(3) Izvještajni operater platforme dužan je da, vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja i istu čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi.

(4) Izvještajni operater platforme dužan je da, dostavlja potpune i tačne podatke iz st. 1 i 2 ovog člana, poreskom organu, za potrebe oporezivanja i razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, u skladu sa zakonom i drugim propisom, odnosno potvrđenim međunarodnim sporazumima.

(5) Izvještajni operater platforme, prije dostavljanja poreskom organu podataka iz st. 1 i 2 ovog člana o kojima izvještava, obavještava lice, čije podatke će prikupljati i dostavljati poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države.

(6) Izvještajni operater platforme dužan je da podatke iz st. 1 i 2 ovog člana dostavlja nadležnom poreskom organu, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, najkasnije do 31. januara godine koja slijedi godinu u kojoj je korisnik platforme identifikovan kao korisnik platforme o kojem se izvještava.

(7) Izvještajni operater platforme i operater platforme koji ne izvještava dužni su da podnesu prijavu za registraciju nadležnom poreskom organu, u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o registraciji privrednih i drugih subjekata.

(8) Ako je operater platforme Crne Gore identifikovan kao izvještajni operater platforme u više država može da izabere jednu državu u kojoj će ispuniti obavezu izvještavanja i dužan je da o tome obavijesti nadležni poreski organ Crne Gore i države u kojoj izvještava.

(9) Bliži način izvještavanja iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Izvještavanje o korisnicima usluga povezanih sa kriptoinovinom**

### **Član 14h**

(1) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom dužan je da, prikuplja podatke i vodi evidenciju o korisnicima kriptoinovine, fizičkih ili pravnih lica koji su korisnici o kojim se izvještava ili imaju jedno ili više fizičkih lica koja imaju kontrolu, a koji su lica o kojim se izvještava, kao i o pruženim uslugama korisnicima kriptoinovine, preduzetim aktivnostima, nalogima i sprovedenim transakcijama sa iznosima i datumima transakcija, kao i ostvarenim приходima po osnovu prodaje ili sticanja kriptoinovine za svaku vrstu kriptoinovine o kojoj se izvještava sa stanjem imovine na kraju izvještajnog perioda i preuzima mjere produbljene provjere, na osnovu Standarda zajedničkog izvještavanja, u skladu sa zakonom i drugim propisom.

(2) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom dužan je da, osim podataka iz stava 1 ovog člana, od vlasnika odnosno korisnika kriptoinovine pribavi i dostavi poreskom organu i podatke o:

- pravnom licu: naziv i sjedište, matični broj i PIB, kao i ime i prezime odgovornog lica u tom pravnom licu;

- o fizičkom licu: ime i prezime, JMB i adresa prebivališta.

(3) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom dužan je da, vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja i istu čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi.

(4) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom dužan je da, dostavlja potpune i tačne podatke iz st. 1 i 2 ovog člana poreskom organu, za potrebe oporezivanja i razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, u skladu sa zakonom i drugim propisom, odnosno potvrđenim međunarodnim sporazumima.

(5) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom, prije dostavljanja poreskom organu podataka iz st. 1 i 2 ovog člana o kojima izvještava, obavještava lice, čije podatke će prikupljati i dostavljati poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države.

(6) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom dužan je da, podatke iz st. 1 i 2 ovog člana dostavlja nadležnom poreskom organu, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, najkasnije do 31. januara godine koja slijedi godinu u kojoj je korisnik kriptoinovine identifikovan kao korisnik o kojem se izvještava.

(7) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom koji izvještava i pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom koji ne izvještava dužni su da podnesu prijavu za registraciju kod nadležnog poreskog organa, u skladu sa zakonom i upišu u Registar pružalaca usluga povezanih sa kriptoinovinom kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere i radnje koje se preduzimaju radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma.

(8) Ako je pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom u Crnoj Gori identifikovan kao izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoinovinom u više država može da izabere jednu državu u kojoj će ispuniti obavezu izvještavanja i dužan je da o tome obavijesti nadležni poreski organ Crne Gore i države u kojoj izvještava.

(9) Bliži način izvještavanja iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

## Član 7

U članu 16 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Podaci koji se razmjenjuju na zahtjev, automatski i spontano sa nadležnim organima države članice EU, druge države odnosno teritorije države, a predstavljaju poresku tajnu uživaju zaštitu u skladu sa zakonom.“

Dosadašnji stav 5 postaje stav 6.

## Član 8

U članu 16b stav 1 tačka 2 poslije alineje c dodaju se dvije nove podtačke koje glase:

„d) korisnicima platforme, odnosno o prodaji i iznajmljivanju nepokretnosti i parking mjesta, prodaji proizvoda i pružanju usluga i iznajmljivanju bilo koje vrste prevoza, o ukupno plaćenim naknadama i broj relevantnih aktivnosti u vezi kojih je ta naknada naplaćena, o porezima, naknadama ili provizijama koje je operater platforme obustavio ili naplatio korisnicima platforme, u roku od dva mjeseca od isteka perioda o kojem se izvještava;

e) ostvarenim prihodima po osnovu prodaje ili sticanja kriptoinovine u roku od devet mjeseci od isteka kalendarske godine za koju se izvještaj podnosi;

Poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koja glase:

„(3) Za potrebe razmjene informacija na zahtjev nadležnog organa država iz stava 1 ovog člana, tražene informacije smatraju se predvidljivo relevantnim ako u trenutku podnošenja zahtjeva nadležni organ koji podnosi zahtjev smatra da, u skladu sa njegovim nacionalnim zakonodavstvom, postoji razumna mogućnost da će tražene informacije biti

relevantne za poreska pitanja jednog ili više poreskih obveznika, nezavisno od toga da li su identifikovani imenom ili na neki drugi način, i biti opravdane za preduzimanje određenih upravnih radnji.

(4) Za potrebe dokazivanja predvidljive relevantnosti traženih informacija nadležni organ koji podnosi zahtjev, dostavlja poreskom organu najmanje sljedeće informacije:

- 1) poreska svrha za koju se traže informacije;
- 2) specifikacija informacija potrebnih za primjenu nacionalnog zakonodavstva.

(5) Ako se zahtjev za dostavljanje informacija odnosi na grupu poreskih obveznika koji ne mogu pojedinačno da se identifikuju, organ koji podnosi zahtjev dostavlja poreskom organu najmanje sljedeće informacije:

- 1) detaljni opis grupe;
- 2) objašnjenje zakonodavstva i činjenica na osnovu kojih se može smatrati da poslovanje poreskih obveznika članova grupe nije usklađeno sa važećim zakonodavstvom;
- 3) objašnjenje načina na koji bi tražene informacije bile od pomoći prilikom utvrđivanja usklađenosti poslovanja poreskih obveznika članova grupe; i
- 4) prema potrebi, činjenice i okolnosti povezane sa uključenosti treće strane koja je aktivno doprinijela mogućoj neusklađenosti poslovanja poreskih obveznika članova grupe sa zakonom.“

Dosadašnji st. 3 do 8 postaju st. 6 do 11.

## Član 9

Poslije člana 16c dodaje se sedam novih članova koji glase:

### **„Zaštita podataka**

#### Član 16d

(1) Poreski organ, izvještajna finansijska institucija, izvještajni operater platforme i izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoimovinom smatraju se rukovaocima zbirke podataka kada samostalno ili zajednički utvrđuju svrhu i način obrade ličnih podataka u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

(2) Izvještajna finansijska institucija, izvještajni operater platforme ili izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoimovinom obavještavaju lice o kojem se izvještava da će informacije koje se na njega odnose prikupljati i dostavljati u skladu s ovim zakonom i tom licu pružaju sve informacije u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti prije izvještavanja o tim informacijama kako bi to lice moglo ostvariti svoja prava na zaštitu podataka.

(3) Izvještajni operater platforme obavještava korisnika platforme o kojem izvještava da je podatke o plaćenju naknadi dostavio nadležnom poreskom organu.

(4) Izvještajni pružalac usluga povezanih sa kriptoimovinom obavještava korisnika kriptoimovine o kojem izvještava da je podatke o ostvarenim prihodima po osnovu prodaje ili sticanja kriptoimovine dostavio nadležnom poreskom organu.

## **Povreda podataka**

### **Član 16e**

(1) Povredom podataka u smislu ovog zakona smatra se povreda sigurnosti koja dovodi do uništenja, gubitka, izmjene ili bilo kakvog neprimjerenog i neovlašćenog pristupa informacijama, njihovog otkrivanja ili upotrebe, uključujući lične podatke koji se prenose, čuvaju ili na drugi način obrađuju, kao rezultat namjernih nezakonitih radnji, nepažnje ili nesreća.

(2) Povreda podataka iz stava 1 ovog člana može se odnositi na povjerljivost, dostupnost i cjelovitost podataka.

(3) Poreski organ će bez odlaganja obavijestiti Evropsku komisiju o svakoj povredi podataka i svim naknadnim korektivnim mjerama koje su preduzete.

(4) Poreski organ će, u pisanom obliku, zatražiti od Evropske komisije da obustavi pristup Zajedničkoj komunikacionoj mreži za potrebe razmjene informacija ako se povreda podataka ne može odmah i na odgovarajući način staviti pod kontrolu.

(5) Poreski organ može pisanim putem obavijestiti Evropsku komisiju, državu članicu EU ili drugu državu u kojoj je došlo do povrede podataka o obustavi razmjene informacija s navedenom državom.

## **Uzajamna pomoć pri naplati potraživanja**

### **Član 16f**

(1) Poreski organ može da podnese zahtjev za pružanje uzajamne pomoći u naplati poreza, carina i drugih dažbina, osim doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, od poreskog dužnika Crne Gore, nadležnom organu države članice EU, druge države odnosno teritorije države, ako ima saznanja da isti ima prebivalište ili imovinu u toj državi.

(2) Poreski organ može da, na zahtjev nadležnog organa države članice EU, druge države odnosno teritorije države, pruži pomoć u naplati poreskih potraživanja iz stava 1 ovog člana, od poreskog dužnika te države, ako ta država ima saznanja da poreski dužnik ima prebivalište ili imovinu u Crnoj Gori.

(3) Zahtjev za pružanje pomoći u naplati potraživanja iz stava 1 ovog člana podnosi se elektronski, na standardnom obrascu, putem Zajedničke komunikacione mreže, preko Centralne kancelarije za vezu, na službenom jeziku ili jednom od službenih jezika države koja prima zahtjev ili sadrži priloženi prevod na istom.

(4) Bliži način pružanja pomoći u naplati potraživanja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

## **Uporedni i zajednički nadzor**

### **Član 16g**

(1) Poreski organ i nadležni organ države članice EU, druge države odnosno teritorije države, mogu da, na osnovu zajedničkog dogovora, vrše uporedni odnosno zajednički nadzor kod jednog ili više fizičkih, odnosno pravnih lica u cilju dobijanja informacija koje su od zajedničkog ili komplementarnog interesa za te države.

(2) Poreski organ obavještava nadležni organa druge države o prihvatanju ili odbijanju prijedloga za učešće u vršenju nadzora iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema istog.

(3) Poreski organ imenuje predstavnika koji je odgovoran za nadzor i koordinaciju sprovođenja nadzora iz stava 1 ovog člana.

(4) Prava i obaveze službenika druge države koji učestvuju u zajedničkom nadzoru utvrđuju se u skladu sa zakonima države u kojoj se vrši zajednički nadzor.

(5) Izuzetno od odredaba st. 1 i 3 ovog člana, nadležni poreski organ države u kojoj se vrši zajednički nadzor preduzima potrebne mjere kako bi:

1) omogućila službenicima druge države koji vrše zajednički nadzor da obavljaju razgovor sa pojedinim licima i pregledaju evidenciju zajedno sa službenicima nadležnog organa države u kojoj se vrši zajednički nadzor;

2) osigurala da se dokazi prikupljeni tokom vršenja zajedničkog nadzora mogu procijeniti i u pogledu dopuštenosti pod istim uslovima kao i u slučajevima nadzora u državi kada nadzor vrše samo službenici nadležnog organa te države, između ostalog i tokom postupka rješavanja po podnijetom prigovoru ili žalbi;

3) osigurala da jedno ili više lica koji su predmet zajedničkog nadzora imaju ista prava i obaveze kao i slučaju kada nadzor vrše samo službenici nadležnog organa jedne države, između ostalog i tokom postupka rješavanja po podnijetom prigovoru ili žalbi.

(6) Na osnovu rezultata zajedničkog nadzora nadležni organi država koje učestvuju u nadzoru će zauzeti stav o poreskom statusu lica koje je predmet nadzora i sačiniti Izvještaj o izvršenom zajedničkom nadzoru.

(7) Nadležni poreski organ države u kojoj je izvršen zajednički nadzor obavještava lice nad kojim je nadzor sproveden o ishodu zajedničkog nadzora i dostavlja mu Izvještaj o izvršenom zajedničkom nadzoru u roku od 60 dana od sačinjavanja izvještaja.

### **Učešće u postupku pružanja pomoći kod nadležnog organa**

#### **Član 16h**

(1) Ovlašćeni službenici nadležnog organa koji podnosi zahtjev za uzajamnu pomoć mogu da, na osnovu dogovora sa nadležnim organom države koja prima zahtjev, u cilju naplate poreskih potraživanja:

1) prisustvuju u prostorijama nadležnog organa koji prima zahtjev tokom obavljanja njihovih poslova,

2) prisustvuju tokom preuzimanja upravnih istraga na teritoriji države koja prima zahtjev, i

3) pružaju pomoć službenicima nadležnog organa države koja prima zahtjev tokom sudskog postupka.

(2) Poreski organ obavještava nadležni organ druge države o prihvatanju ili odbijanju prijedloga za učešće u vršenju nadzora iz stava 1 ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema istog.

(3) Ovlašćeni službenici iz stava 1 ovog člana, moraju imati pisano ovlašćenje, koje u svakom momentu mogu pokazati, u kojem je naveden njihov identitet i zvanje u službi.

### **Pomoć u dostavljanju dokumentacije**

#### **Član 16i**

Poreski organ, na zahtjev nadležnog organa druge države, dostavlja obavještenje o svim dokumentima, uključujući i spise pravosudnih organa, koji proizilaze iz države koja je podnijela zahtjev a odnose se na poreska potraživanja iz člana 16d ovog zakona.

### **Naplata poreskih potraživanja**

#### **Član 16j**

(1) Poreski organ, na zahtjev nadležnog organa druge države, vrši naplatu potraživanja iz člana 16f ovog zakona, u skladu sa odredbama ovog zakona, kojim je uređen postupak prinudne naplate poreza.

(2) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana prilaže se i jedinstveni instrument kojim se dozvoljava njegovo sprovođenje u državi primaoca zahtjeva i koji predstavlja jedini osnov za naplatu i preuzimanje mjera predostrožnosti od strane poreskog organa.

(3) Ako nadležni organ koji je podnio zahtjev za naplatu potraživanja ima saznanja da nove informacije koje posjeduje su relevantne za predmet koji je uzrokovao zahtjev za naplatu iste će proslijediti poreskom organu.

(4) Poreski organ obavještava organ koji je podnio zahtjev za naplatu potraživanja o svim mjerama koje je preduzeo u vezi podnijetog zahtjeva.

(5) Poreski organ nije u obavezi da, kod naplate poreskih potraživanja jedne države, daje istu prednost koju je dao sličnim napolatama poreskih potraživanja druge države, osim ako nije drugačije dogovoreno ili propisano zakonom.

(6) Poreski organ nije u obavezi da pruži pomoć u naplati potraživanja iz člana 16d ovog zakona ukoliko je ukupni iznos potraživanja za koje se traži pomoć manji od 1.500 eura.“

#### Član 10

Poslije člana 22b dodaje se novi član koji glasi:

### **„Dostavljanje obavještenja na zahtjev nadležnog organa države članice EU, druge države, odnosno teritorije države**

#### Član 22c

(1) Poreski organ može, na zahtjev nadležnog organa države članice EU, druge države, odnosno teritorije države, u skladu sa odredbama o dostavljanju poreskih akata, da obavijesti poreskog obveznika rezidenta Crne Gore, o poreskim aktima koje je donio organ države podnosilac zahtjeva.

(2) Poreski organ odmah obavještava nadležni organi koji je podnio zahtjev o svim preduzetim aktivnostima, a posebno o datumu dostavljanja poreskog akta.

(3) Poreski organ može da podnese zahtjev nadležnom organu druge države, da obavijesti poreskog obveznika, rezidenta te države o svim poreskim aktima koje je donio.

(4) Poreski organ Crne Gore, odnosno nadležni organ druge države može podnijeti zahtjev za dostavljanje obavještenja iz stava 1 ovog člana samo ukoliko nije u mogućnosti da poreski akt dostavi poreskom obvezniku ili kada bi takva dostava prouzrokovala troškove velikih razmjera.“

#### Član 11

Član 24 mijenja se i glasi:

„(1) Ovlašćeno službeno lice ima pravo da uđe i pregleda prostoriju gdje se:

1) čuvaju ili mogu čuvati knjige i evidencije ili drugi predmeti potrebni za utvrđivanje poreske obaveze;

2) obavlja ili bi se mogla obavljati bilo koja djelatnost koja podliježe oporezivanju.

(2) Ovlašćeno službeno lice poreskog organa jedinice lokalne samouprave ima pravo da uđe i pregleda stan ili drugu prostoriju koja je predmet oporezivanja radi utvrđivanja činjenica od značaja za utvrđivanje poreske obaveze.

(3) Ovlašćeno službeno lice iz st. 1 i 2 ovog člana može ući u stan ili drugu prostoriju protiv volje njegovog držaoca i u njima vršiti pretres na osnovu odluke suda.

(4) Pretres se vrši uz prisustvo dva svjedoka.“

#### Član 12

Član 27 mijenja se i glasi:

„(1) Opšta registracija poreskog obveznika kod nadležnog poreskog organa vrši se na osnovu prijave za registraciju upisom u poreski registar, u roku i na način propisan ovim zakonom.

(2) Prijavu za registraciju dužni su da podnesu:

1) pravno lice ili organizacija koja obavlja djelatnost, ostvaruje prihode ili posjeduje imovinu u ili van Crne Gore;

2) strano pravno lice ili organizacija koja obavlja djelatnost, ostvaruje prihode ili posjeduje imovinu u Crnoj Gori;

3) strano pravno lice ili organizacija koja obavlja djelatnost ili ostvaruje prihode u Crnoj Gori;

4) strano fizičko lice koje obavlja djelatnost, ostvaruje prihode ili posjeduje imovinu u Crnoj Gori.

(3) Poreski organ, u cilju identifikacije poreskih obveznika, u roku od osam dana od dana podnošenja prijave za registraciju donosi rješenje o registraciji kojim se pravnim i fizičkim licima dodjeljuje PIB.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, za lica koja ne podnesu prijavu za registraciju, poreski organ će donijeti rješenje o registraciji po službenoj dužnosti.

(5) Rješenje o registraciji iz st. 3 i 4 ovog člana je javna isprava kojom se dokazuje da je poreski obveznik upisan u registar i da mu je dodijeljen PIB.

(6) Pravnim i fizičkim licima koji su obveznici lokalnih javnih prihoda dodjeljuje se lokalni poreski identifikacioni broj automatske obrade podataka (u daljem tekstu: AOP).

(7) PIB je jedinstveni i jedini broj pravnog, odnosno fizičkog lica za sve vrste poreza i zadržava se prilikom promjene sjedišta, prebivališta, odnosno boravišta poreskog obveznika.

(8) PIB se unosi u:

1) akt koji poreski obveznik podnosi poreskom organu, državnim organima i organima lokalne uprave;

2) akt koji poreski organ dostavlja poreskom obvezniku;

3) nalog kojim poreski obveznik plaća poresku obavezu.

(9) Bliži način određivanja PIB broja propisuje Ministarstvo.”

#### Član 13

U članu 32 stav 4 briše se.

#### Član 14

Član 33 mijenja se i glasi:

„(1) Lica iz člana 27 ovog zakona dužna su da o svim promjenama koje nastanu u toku poslovanja, a odnose se na upisane podatke u registar, obavijeste poreski organ, u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

(2) Promjene podataka evidentiranih u registar privrednih društava ažuriraju se automatski u sistemu poreskog organa.

(3) Promjene koje nijesu predmet registracije u registar privrednih društava, poreski obveznik prijavljuje nadležnoj podružnoj jedinici poreskog organa.”

#### Član 15

U članu 34 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Organ državne uprave nadležan za vođenje evidencije o rođenju, jedinstvenom matičnom broju, prebivalištu, boravištu, smrti i drugim činjenicama od značaja za oporezivanje dužan je da obavještava poreski organ o navedenim podacima, u roku od pet radnih dana od dana prijave ili promjene tih podataka.“

#### Član 16

U članu 74 stav 5 poslije alineje 2 dodaju se dvije nove alineje koje glase:

„- izvještavanje o korisnicima digitalnih platformi radi razmjene informacija, u skladu sa zakonom,

- izvještavanje o korisnicima usluga povezanih sa kriptoinovinom radi razmjene informacija, u skladu sa zakonom.“

#### Član 17

U članu 97 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Poreski organ je dužan da povraćaj više plaćenog doprinosa za obavezno socijalno osiguranje za poreskog obveznika iz člana 45 ovog zakona vrati njegovim zakonskim nasljednicima u skladu sa zakonom.

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

#### Član 18

U članu 101 stav 3 poslije riječi „radnjom“ i zareza dodaju se riječi: „u cilju naplate poreske obaveze,“ .

#### Član 19

Član 102 mijenja se i glasi:

### **„Zastarjelost prava na povraćaj i preusmjerenje više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita**

#### Član 102

(1) Pravo na povraćaj više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita zastarijeva u roku od pet godina, od isteka godine u kojoj je izvršena preplata, odnosno nastao poreski kredit.

(2) U roku iz stava 1 ovog člana zastarijeva i pravo na preusmjerenje više plaćene poreske obaveze i poreskog kredita za izmirenje poreza za naredni poreski period, u skladu sa ovim zakonom.“

#### Član 20

U članu 105 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, pravno lice-privredno društvo-dio stranog društva, odnosno podružnica i trust ako:

1) ne pruži poreskom organu, na njegov zahtjev i u roku koji odredi, sve raspoložive informacije, neophodne za utvrđivanje činjeničnog stanja od značaja za oporezivanje (član 14c stav 1);

2) ne pruži poreskom organu informacije koje traži u pisanom obliku (član 14c stav 3);

3) ne dostavi poreskom organu podatke, izvještaje i dokumentaciju sa kojima raspolaže, a koje su od značaja za oporezivanje u skladu sa zakonom (član 14d);

4) ne identifikuje račune koje posjeduje ili kontroliše rezident države članice EU, druge države ili teritorije države, ne prikuplja informacije o stanju, izvršenim transakcijama sa tih računa i ostvarenim prihodima tih lica po osnovu određenih vrsta dohotka i kapitala i ne preuzima mjere produbljene provjere (član 14e stav 1);

5) ne daje tačne informacije u okviru dokumentacije, uključujući izjavu, odnosno potvrdu o rezidentnosti izvještajnoj finansijskoj instituciji, u toku postupka produbljene provjere (član 14e stav 3);

6) ne dostavi poreskom organu potpune i tačne informacije iz člana 14e stav 1 ovog zakona, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države (član 14e stav 4);

7) ne vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja radi dostavljanja informacija a svu dokumentaciju koja se odnosi na vlasnika računa ne čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi (član 14e stav 5);

8) ne dostavi poreskom organu, informacije i podatke o računima iz člana 14e stav 1 ovog zakona, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, jednom godišnje, do 30. juna tekuće za prethodnu godinu (član 14e stav 7);

9) ne dostavi poreskom organu, objedinjene podatke za svakog člana međunarodne grupe povezanih pravnih lica koji obavljaju djelatnost u državi članici EU ili drugoj državi odnosno teritoriji države, o ostvarenim prihodima, dobiti/gubitku prije oporezivanja, obračunatom i plaćenom porezu na dobit, prijavljenom kapitalu, akumuliranoj dobiti, broju zaposlenih i materijalnoj imovini, prema navedenim državama, odnosno teritorijama država (član 14f stav 1);

10) ne dostavi poreskom organu, pored podataka iz člana 14f stav 1 ovog zakona i podatke o identifikaciji svakog člana međunarodne grupe utvrđujući državu, odnosno teritoriju države rezidentnosti i državu, odnosno teritoriju države u kojoj podliježe oporezivanju po osnovu poslovanja preko stalne poslovne jedinice ako se razlikuje od države, odnosno teritorije države rezidentnosti, kao i vrstama djelatnosti koje obavlja (član 14f stav 2);

11) ne dostavi podatke iz člana 14f st. 1 i 2 ovog zakona poreskom organu, radi razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, u roku od 12 mjeseci, nakon isteka fiskalne godine za koju se podaci dostavljaju (član 14f stav 3);

12) ne prikuplja podatke i ne vodi evidenciju o korisnicima platforme, odnosno naručiocima oglasa o prodaji i iznajmljivanju nepokretnosti i parking mjesta, prodaji proizvoda i pružanju usluga i iznajmljivanju bilo koje vrste prevoza, o ukupno plaćenim naknadama i broju relevantnih aktivnosti u vezi kojih je ta naknada naplaćena, o porezima, naknadama ili provizijama koje je obustavio ili naplatio korisnicima platforme tokom perioda o kojem izvještava i ne preuzima mjere produbljene provjere (član 14g stav 1);

13) pored podataka iz člana 14g stav 1 ovog zakona od naručioca oglasa i reklama ne pribavi i ne dostavi poreskom organu i podatke iz člana 14g stav 2 ovog zakona (član 14g stav 2);

14) ne vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja a svu dokumentaciju koja se odnosi na vlasnika računa ne čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi (član 14g stav 3);

15) ne dostavlja potpune i tačne podatke iz člana 14g st. 1 i 2 ovog zakona poreskom organu, za potrebe oporezivanja i razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države (član 14g stav 4);

16) ne dostavlja nadležnom poreskom organu podatke iz člana 14g st. 1 i 2 ovog zakona, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, najkasnije do 31. januara godine koja slijedi godinu u kojoj je korisnik platforme identifikovan kao korisnik platforme o kojem se izvještava (član 14g stav 6);

17) ne podnese prijavu za registraciju nadležnom poreskom organu, u skladu sa ovim zakonom i zakonom o registraciji (član 14g stav 7);

18) ne obavijesti nadležni poreski organ Crne Gore i države koju izvještava da je obveznik izvještavanja u drugoj državi (član 14g stav 8);

19) ne prikuplja podatke i ne vodi evidenciju o korisnicima kriptovalute, fizičkih ili pravnih lica koji su korisnici o kojim se izvještava ili imaju jedno ili više fizičkih lica koja imaju kontrolu, a koji su lica o kojim se izvještava, kao i o pruženim uslugama korisnicima kriptovalute, preduzetim aktivnostima, nalogima i sprovedenim transakcijama sa iznosima i datumima transakcija i ostvarenim prihodima po osnovu prodaje ili sticanja kriptovalute za svaku vrstu kriptovalute o kojoj se izvještava sa stanjem imovine na kraju izvještajnog perioda i ne preduzima mjere produbljene provjere (član 14h stav 1);

20) pored podataka iz člana 14h stav 1 ovog zakona ne pribavi i ne dostavi poreskom organu i podatke o vlasniku odnosno korisniku kriptovalute iz člana 14h stav 2 ovog zakona (član 14h stav 2);

21) ne vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja a svu dokumentaciju koja se odnosi na vlasnika računa ne čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi (član 14h stav 3);

22) ne dostavlja potpune i tačne podatke iz člana 14h st. 1 i 2 ovog zakona poreskom organu, za potrebe oporezivanja i razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države (član 14h stav 4);

23) ne dostavlja nadležnom poreskom organu podatke iz člana 14h st. 1 i 2 ovog zakona, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, najkasnije do 31. januara godine koja slijedi godinu u kojoj je korisnik kriptovalute identifikovan kao korisnik o kojem se izvještava (član 14h stav 6);

24) ne podnese prijavu za registraciju kod nadležnog poreskog organa, u skladu sa ovim zakonom i ne upiše se u Registar pružalaca usluga povezanih sa kriptovalutom kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere i radnje koje se preduzimaju radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma (član 14g stav 7);

25) ne obavijesti nadležni poreski organ Crne Gore i države koju izvještava da je obveznik izvještavanja u drugoj državi (član 14h stav 8);

26) ne imenuje poreskog punomoćnika i o tome ne obavijesti nadležni poreski organ u roku od deset dana od dana početka ostvarivanja prihoda, odnosno sticanja imovine u Crnoj Gori (član 26 stav 2);

27) ne podnese poreskom organu prijavu za registraciju u roku od pet radnih dana od dana upisa u odgovarajući registar u skladu sa zakonom (član 32 stav 1);

28) ne obavijesti poreski organ o svim promjenama koje nastanu u toku poslovanja, a odnose se na upisane podatke u registar, u roku od 15 dana od dana nastanka promjene (član 33 stav 1);

29) ne podnese poreskom organu izvještaj iz člana 40 stav 2 ovog zakona, do 15. u mjesecu, za isplate izvršene u prethodnom mjesecu (član 40 stav 4);

30) ne podnese poreskom organu pojedinačnu poresku prijavu, najkasnije do 31. januara tekuće, za prethodnu godinu (član 40 stav 5).”.

## Član 21

U članu 105a stav 1 na kraju tačke 7 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju pet novih tačaka koje glase:

„8) ne prikuplja podatke i ne vodi evidenciju o korisnicima kriptovalute, fizičkih ili pravnih lica koji su korisnici o kojim se izvještava ili imaju jedno ili više fizičkih lica koja imaju kontrolu, a koji su lica o kojim se izvještava, kao i o pruženim uslugama korisnicima kriptovalute, preduzetim aktivnostima, nalogima i sprovedenim transakcijama sa iznosima i datumima transakcija, kao i ostvarenim prihodima po osnovu prodaje ili sticanja

kriptoimovine za svaku vrstu kriptoimovine o kojoj se izvještava sa stanjem imovine na kraju izvještajnog perioda i ne preduzima mjere produbljene provjere, (član 14h stav 1);

9) pored podataka iz člana 14h stav 1 ovog zakona ne pribavi i ne dostavi poreskom organu i podatke o vlasniku odnosno korisniku kriptoimovine iz člana 14h stav 2 ovog zakona (član 14h stav 2);

10) ne vodi evidenciju o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja i istu ne čuva najmanje pet godina nakon isteka roka za dostavljanje informacija za kalendarsku godinu na koju se evidencija odnosi (član 14h stav 3);

11) ne dostavlja potpune i tačne podatke iz člana 14h st. 1 i 2 ovog zakona poreskom organu, za potrebe oporezivanja i razmjene informacija sa nadležnim organima države članice EU ili druge države odnosno teritorije države (član 14h stav 4);

12) ne dostavlja nadležnom poreskom organu podatke iz člana 14h st. 1 i 2 ovog zakona, na propisanom obrascu u elektronskom obliku, najkasnije do 31. januara godine koja slijedi godinu u kojoj je korisnik kriptoimovine identifikovan kao korisnik o kojem se izvještava (član 14h stav 6);

13) ne podnese prijavu za registraciju kod nadležnog poreskog organa, u skladu sa ovim zakonom i ne upiše se u Registar pružalaca usluga povezanih sa kriptoimovinom kod Komisije za tržište kapitala Crne Gore u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere i radnje koje se preduzimaju radi sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorizma zakonom o registraciji (član 14g stav 7).“.

#### Član 22

Poslije člana 112 dodaje se novi član koji glasi:

#### „Član 112a

Zamjenu PIB po službenoj dužnosti, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, izvršiće:

- 1) CRPS za preduzetnike i stečajnu masu,
- 2) nadležna područna jedinica poreskog organa za advokate, notare i javne izvršitelje.“.

#### Član 23

Poslije člana 113d dodaje se novi člani koji glasi:

#### „Član 113e

Podzakonski akti iz člana 14g stav 8, člana 14h stav 8 i člana 16f stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

#### Član 24

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 16-5/25-1/8

EPA 744 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2163.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA**  
**I DOPUNAMA ZAKONA O MIRNOM RJEŠAVANJU**  
**RADNIH SPOROVA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirnom rješavanju radnih sporova**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2496/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O MIRNOM RJEŠAVANJU RADNIH**  
**SPOROVA\***

Član 1

U Zakonu o mirnom rješavanju radnih sporova („Službeni list CG”, broj 145/21) u članu 2 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Odredbe ovog zakona primjenjuju se na mirno rješavanje radnih sporova u Crnoj Gori bez obzira na to imaju li stranke prebivalište ili boravište, odnosno sjedište u Crnoj Gori ili u drugoj državi članici Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske konfederacije.”.

Član 2

U članu 4 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Zaposlenim u smislu stava 1 ovog člana smatra se i lice kome je prestao radni odnos kod poslodavca.”.

U stavu 2 riječ „radi” zamjenjuje se riječima: „u postupku”.

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 3

U članu 7 stav 2 poslije riječi „zaposlen” dodaju se riječi: „ili je bio zaposlen”.

Član 4

U članu 8 stav 2 riječi: „daje preporuku.” zamjenjuju se riječima: „donosi rješenje o obustavi postupka.”.

Član 5

U članu 11 stav 1 poslije riječi „mirenja” dodaju se riječi: „i arbitraže”.

## Član 6

U članu 15 stav 2 poslije riječi: „radnog odnosa” briše se zarez i dodaju riječi: „i izmjenju ugovora o radu.”.

## Član 7

U članu 19 stav 1 tačka 6 briše se.

Tačka 7 mijenja se i glasi:

„7) sprovodi godišnji plan i obuke za stručno usavršavanje miritelja, odnosno arbitara;”.

Dosadašnje tač. 7 do 12 postaju tač. 6 do 11.

U stavu 3 riječi: „Program obuke iz stava 1 tačka 7 ovog člana odnosi” zamjenjuju se riječima: „Plan i obuke iz stava 1 tačka 6 ovog člana odnose”.

## Član 8

U članu 24 stav 1 tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) predlaže Vladi visinu nagrade za rad miritelja, odnosno arbitara;”.

U tački 6 riječi: „program obuke” zamjenjuju se riječima: „plan obuka”.

## Član 9

U članu 26 stav 2 mijenja se i glasi:

„Za direktora može biti imenovano lice koje ispunjava uslove za starješinu organa uprave u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze državnih službenika i namještenika.”.

## Član 10

U članu 27 stav 1 tačka 8 briše se.

U tački 9 riječi: „program obuke” zamjenjuju se riječima: „plan obuka”.

Dosadašnje tač. 9 do 13 postaju tač. 8 do 12.

## Član 11

U članu 30 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Za miritelja, odnosno arbitra može biti izabrano i lice koje je državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske konfederacije, kao i član porodice tog lica bez obzira na njegovo državljanstvo, koje ispunjava uslove iz stava 1 tač. 2 do 7 ovog člana i posjeduje dokaz o poznavanju crnogorskog jezika u nivou B2, izdat od nadležne ustanove visokog obrazovanja.

Dokaze o ispunjenosti uslova iz stava 1 tač. 5 i 6 ovog člana za državljane Crne Gore Ministarstvo pribavlja po službenoj dužnosti.”.

## Član 12

Član 31 mijenja se i glasi:

„Pravo na dobijanje licence za rad miritelja, odnosno arbitra (u daljem tekstu: licenca za rad) ima lice koje ispunjava uslove iz člana 30 stav 1 tač. 1 do 6 ovog zakona i koje je položilo ispit za dobijanje licence za rad.

Pravo na dobijanje licence za rad ima i lice koje je državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske konfederacije, kao i član porodice tog lica bez obzira na njegovo državljanstvo, koje ispunjava uslove iz člana 30 stav 1 tač. 2 do 6 ovog zakona, posjeduje dokaz o poznavanju crnogorskog jezika u nivou B2, izdat od nadležne ustanove visokog obrazovanja i koje je položilo ispit za dobijanje licence za rad.”.

## Član 13

Član 32 mijenja se i glasi:

„Ispit za dobijanje licence za rad (u daljem tekstu: ispit) sprovodi se po programu za polaganje ispita.

Ispit se sprovodi pisanim putem.

Na ispitu kandidat može da ostvari najviše 55 bodova.

Ispit je položio kandidat koji ostvari najmanje 30 bodova.

O izvršenom ocjenjivanju kandidata na ispitu komisija iz člana 33 stav 1 ovog zakona sačinjava izvještaj koji sadrži imena i prezimena kandidata i broj bodova ostvarenih na ispitu.

Izvještaj iz stava 5 ovog člana komisija iz člana 33 stav 1 ovog zakona dostavlja komisiji iz člana 39 stav 1 ovog zakona, u roku od 45 dana od dana održavanja ispita.

Kandidat koji iz opravdanih razloga nije mogao da polaže ispit, kao i kandidat koji nije položio ispit ima pravo na polaganje ispita u drugom roku.

Troškove polaganja ispita snosi kandidat.

Program i bliži način polaganja ispita i visinu troškova polaganja ispita propisuje Ministarstvo.”.

## Član 14

Naziv člana i član 34 mijenjaju se i glase:

### **„Zahtjev za polaganje ispita**

#### Član 34

Zahtjev za polaganje ispita podnosi se Ministarstvu.

Kandidat koji je državljanin Crne Gore, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 30 stav 1 tač. 1 do 6 ovog zakona.

Kandidat koji je državljanin države članice Evropske unije, Evropskog ekonomskog prostora ili Švajcarske konfederacije, kao i član porodice tog lica bez obzira na njegovo državljanstvo, uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 30 stav 1 tač. 2 do 6 ovog zakona, kao i dokaz o poznavanju crnogorskog jezika u nivou B2, izdat od nadležne ustanove visokog obrazovanja.

Ministarstvo odlučuje o zahtjevu iz st. 2 i 3 ovog člana u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.”.

## Član 15

Član 35 mijenja se i glasi:

„Kandidat koji je položio ispit zahtjev za izdavanje licence za rad podnosi Ministarstvu.

Ministarstvo izdaje licencu za rad u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 1 ovog člana.

Licenca za rad izdaje se na period od pet godina i može se obnoviti.

Licenca za rad izdaje se na obrascu koji propisuje Ministarstvo.”.

## Član 16

U članu 36 stav 2 tačka 1 riječi: „programom iz člana 19 stav 1 tačka 7” zamjenjuju se riječima: „planom iz člana 19 stav 1 tačka 6”.

## Član 17

U članu 41 stav 2 riječi: „30 bodova,” zamjenjuju se riječima: „45 bodova,” a riječi: „deset bodova” zamjenjuju se riječima: „15 bodova”.

#### Član 18

U članu 42 stav 2 riječi: „na pisanom dijelu ispita.” zamjenjuju se riječima: „na ispitu.”.

#### Član 19

U članu 45 stav 1 tačka 1 poslije riječi „adresu” dodaju se riječi: „za prijem elektronske pošte”.

Tač. 3 i 4 brišu se.

Dosadašnje tač. 5, 6 i 7 postaju tač. 3, 4 i 5.

U stavu 2 riječi: „tač. 1, 3 i 4” zamjenjuju se riječima: „tačka 1”.

#### Član 20

U članu 46 stav 2 poslije tačke 8 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„8a) ako je miritelj, odnosno arbitar zaključio sporazum suprotno zakonu;

8b) ako je miritelj, odnosno arbitar povrijedio pravila postupka mirnog rješavanja radnog spora;”.

#### Član 21

U članu 49 stav 1 tačka 2 riječ „supružnik” zamjenjuje se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života istog pola”.

#### Član 22

U članu 50 stav 2 mijenja se i glasi:

„Ako miritelj ne okonča započeti postupak ili ne postupa u predmetu u propisanim rokovima, direktor može rješenjem odrediti drugog miritelja da nastavi i okonča započeti postupak mirenja.”.

#### Član 23

U članu 51 stav 1 poslije riječi „arbitraže” zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „u skladu sa propisima Vlade.” brišu se.

#### Član 24

U članu 53 stav 3 na kraju tačke 1 tačka-zarez se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i kontakt telefon i adresu za prijem elektronske pošte ako je posjeduju;”.

U stavu 5 poslije riječi „poslodavca,” dodaju se riječi: „kao i u slučaju kad podnosilac predloga podnese više predloga sa više pravnih osnova, a odnose se na istog poslodavca;”.

#### Član 25

U članu 58 stav 2 riječi: „15 dana” zamjenjuju se riječima: „sedam dana”.

#### Član 26

U članu 59 stav 2 briše se.

U stavu 3 riječi: „u roku iz stava 2 ovog člana” brišu se.

Dosadašnji stav 3 postaje stav 2.

#### Član 27

U članu 60 stav 2 riječi: „pet dana” zamjenjuju se riječima: „sedam dana”.

#### Član 28

U članu 61 na kraju stava 2 briše se tačka i dodaju riječi: „koji sačinjava miritelj.”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sporazum iz stava 2 ovog člana potpisuju strane u sporu i miritelj.”.

Dosadašnji st. 3 do 6 postaju st. 4 do 7.

#### Član 29

U članu 62 stav 2 mijenja se i glasi:

„Preporuka je stručno mišljenje miritelja o predmetu spora, daje se u pisanom obliku i mora biti obrazložena.”.

Stav 3 briše se.

Dosadašnji stav 4 postaje stav 3.

#### Član 30

U članu 63 stav 2 briše se.

#### Član 31

U članu 65 stav 3 poslije riječi „odnosa” dodaju se riječi: „i izmjenu ugovora o radu”.

U stavu 6 poslije riječi „odnosa” dodaju se riječi: „i izmjene ugovora o radu”.

#### Član 32

U nazivu člana 66 poslije riječi „odnosa” dodaju se riječi: „i izmjene ugovora o radu”.

Stav 1 mijenja se i glasi:

„Ako je predlog za mirno rješavanje radnog spora u slučaju prestanka radnog odnosa ili izmjene ugovora o radu podnijela jedna od strana u sporu pred Agencijom, Agencija dostavlja taj predlog i dokumentaciju drugoj strani u sporu i poziva je da se, u roku od sedam dana od dana prijema predloga, izjasni da li prihvata mirno rješavanje radnog spora.”.

#### Član 33

U članu 68 stav 2 riječi: „pet dana” zamjenjuju se riječima: „sedam dana”.

U stavu 4 riječi: „osam dana” zamjenjuju se riječima: „pet dana”.

U stavu 5 riječi: „15 dana” zamjenjuju se riječima: „sedam dana”.

Poslije stava 6 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Ako podnosilac predloga u toku postupka mirenja odustane od predloga, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka.

Ako miritelj u toku rasprave od strana u sporu sazna da je postupak u istoj pravnoj stvari već vođen ili da se vodi pred sudom ili drugim organom, donosi rješenje o obustavi postupka.”.

#### Član 34

Član 69 mijenja se i glasi:

„Postupak mirenja okončava se, po pravilu, u roku od 30 dana od dana početka postupka mirenja.

Ako strane u sporu postignu dogovor, zaključuju sporazum o rješenju spora, koji sačinjava miritelj.

Sporazum iz stava 2 ovog člana potpisuju strane u sporu i miritelj.

Sporazum iz stava 2 ovog člana postaje pravosnažan i izvršan danom dostavljanja, a ako je u sporazumu određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku, sporazum postaje izvršan istekom tog roka.

O zakonitosti sporazuma iz stava 2 ovog člana stara se miritelj.

Ako je dogovor iz stava 2 ovog člana suprotan važećim propisima, miritelj donosi rješenje o obustavi postupka.”.

#### Član 35

Poslije člana 84 dodaju se tri nova člana koji glase:

## **„Usklađivanje propisa**

### **Član 84a**

Propisi za sprovođenje ovog zakona uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

## **Započeti postupci**

### **Član 84b**

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se po propisima po kojima su započeti.

## **Odložena primjena**

### **Član 84c**

Odredbe člana 2 stav 2, člana 30 stav 2, člana 31 stav 2 i člana 34 stav 3 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.”.

### **Član 36**

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 19-1/25-7/4

EPA 730 XXVIII

Podgorica, 27. decembra 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

---

\*U ovaj zakon prenešena je Direktiva Evropskog parlamenta i Savjeta od 16. aprila 2014. o mjerama za olakšavanje ostvarivanja prava koja su radnicima priznata u kontekstu slobode kretanja radnika - 32014L0054

**2164.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA**  
**I DOPUNAMA ZAKONA O IZGRADNJI OBJEKATA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izgradnji objekata**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2478/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZGRADNJI OBJEKATA**

Član 1

U Zakonu o izgradnji objekata („Službeni list CG”, br. 19/25 i 92/25) u članu 9 stav 2 tačka 9 riječi: „i projekat pejzažne arhitekture” brišu se.

Poslije tačke 9 dodaje se nova tačka koja glasi:

„9a) projekat pejzažne arhitekture;”.

Član 2

U članu 22 stav 7 umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: „kao ni provjeru urbanističko-arhitektonskog idejnog rješenja izabranog putem javnog konkursa sprovedenog shodno zakonu kojim se uređuje uređenje prostora”.

Član 3

U članu 24 stav 2 poslije riječi: „arhitektonskog projekta objekta” tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „kao i mišljenje organa nadležnog za zaštitu kulturnih dobara o usklađenosti idejnog rješenja sa konzervatorskim uslovima.”.

Član 4

U članu 34 stav 9 riječi: „u sadržaju i formi” brišu se.

Član 5

U članu 54 stav 2 tačka 2 briše se.

Dosadašnje tač. 3 i 4 postaju tač. 2 i 3.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana prilaže se izjava izvođača radova da je objekat izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom i da je podoban za upotrebu.”.

## Član 6

U članu 76a stav 2 mijenja se i glasi:

„Licencirani arhitekta može da obavlja poslove izrade tehničke dokumentacije projekta arhitekture objekta, projekta uređenja terena, odnosno građenja objekata zavisno od vrste objekta i vrste radova.”.

## Član 7

Poslije člana 81 dodaje se novi član koji glasi:

### **„Subjekti obavljanja djelatnosti revizije, stručnog nadzora i tehničkog pregleda za projekte autoputeva, brzih saobraćajnica, magistralnih i regionalnih puteva**

#### Član 81a

Djelatnost revizije, stručnog nadzora i tehničkog pregleda za projekte autoputeva, brzih saobraćajnica, magistralnih i regionalnih puteva vrši Državna komisija za reviziju, stručni nadzor i tehnički pregled (u daljem tekstu: Državna komisija).

Član Državne komisije je odgovorni revizor za saobraćajnu infrastrukturu i prateće objekte i sisteme.

Državnu Komisiju imenuje Vlada, na predlog investitora.

Troškove rada Državne Komisije snosi investitor.

Bliži način formiranja, sastav, postupak izbora članova, mandat i zadatke Državne komisije propisuje Vlada.“

## Član 8

U članu 104 stav 1 poslije riječi „pravo” dodaju se riječi: „i obavezu”.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Lica iz stava 1 koja se stručno usavršavaju stiču odgovarajući broj bodova u toku jedne godine.”.

Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 3 do 6.

## Član 9

U članu 107 stav 1 mijenja se i glasi:

„Licenca je akt kojim se utvrđuje ispunjenost uslova za obavljanje djelatnosti iz čl. 76, 76a, 78, 81, 82, 84, 85, 88, 89, 91 i 92 ovog zakona.”.

## Član 10

U članu 134 stav 4 mijenja se i glasi:

„Izuzetno od stava 3 ovog člana, građevinski inspektor može biti elektro inženjer odnosno mašinski inženjer, koji ima najmanje jednu godinu radnog iskustva na stručnim poslovima izrade tehničke dokumentacije i/ili građenja objekta, kao i lica, pravne, ekonomske odnosno geodetske struke koja imaju najmanje tri godine iskustva.”

## Član 11

U članu 137 stav 1 tačka 19 riječi: „tri gradilišta” zamjenjuju se riječima: „pet gradilišta”.

## Član 12

U članu 138 stav 1 tačka 4 riječi: „u skladu sa članom 81 stav 7” zamjenjuju se riječima: „u skladu sa članom 81 stav 8”.

## Član 13

Poslije člana 142 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 142a

Novčanom kaznom u iznosu od 400 eura do 4.000 eura kazniće se fizičko lice ako:  
1) se stručno ne usavršava (104 stav 1).”.

Član 14

U članu 143 stav 1 tačka 7 riječi: „osam dana” zamjenjuju se riječima: „petnaest dana”.

Član 15

U članu 152 stav 2 poslije riječi: „u pogledu osnovnih urbanističkih parametara” dodaju se zarez i riječi: „dokaza da je plaćena naknada za građenje propisana zakonom kojim se uređuje uređenje prostora”.

Član 16

U članu 158 stav 1 mijenja se i glasi:

„Do uspostavljanja inspekcijskog nadzora jedinica lokalnih samouprava u skladu sa ovim zakonom, poslove inspekcijskog nadzora preko građevinskog inspektora vršiće Ministarstvo”.

Član 17

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 27-1/25-8/13

EPA 743 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2165.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM  
PREMJERU I KATASTRU NEPOKRETNOSTI**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2481/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O DRŽAVNOM PREMJERU I KATASTRU  
NEPOKRETNOSTI**

Član 1

U Zakonu o državnom premjeru i katastru nepokretnosti („Službeni list RCG”, broj 29/07 i „Službeni list CG”, br. 32/11, 43/15, 37/17 i 17/18), u članu 2 na kraju tačke 22 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„23) **elektronski šalter** je informacioni sistem sastavljen od tehničke opreme (serveri i drugi hardverski uređaji, komunikaciona oprema i drugo), mreža, baza podataka i softverskih programa, kao jedinstveni centralni sistem za povezivanje korisnika, kroz koji se podnose: elektronski zahtjevi za promjenu prava na nepokretnostima, elektronski zahtjevi za izdavanje elektronskih uvjerenja i drugih akata iz nadležnosti organa uprave nadležnog za poslove državnog premjera i katastra i kroz koji se razmjenjuje dokumentacija shodno postupcima;“

24) **satelitski i aerofotogrametrijski snimak** je snimak teritorije Crne Gore sačinjen u julu 2025. godine za potrebe postupka legalizacije bespravnih objekata.”

Član 2

U članu 4 stav 3 riječ „finansija” zamjenjuje se riječima: „premjera i katastra nepokretnosti”.

Član 3

U članu 64a poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koja glase:

„Pored isprava iz st. 1 i 2 ovog člana, objekat mora da bude vidljiv na satelitskom i aerofotogrametrijskom snimku izrađenom u skladu sa zakonom kojim se uređuje legalizacija bespravnih objekata.

Dokaz o vidljivosti objekta na satelitskom aerofotogrametrijskom snimku iz stava 3 ovog člana je sastavni dio geodetskog elaborata iz stava 2 ovog člana.

Dokaz o vidljivosti objekta na satelitskom aerofotogrametrijskom snimku podnosi se na propisanom obrascu, čiji je sastavni dio i izjava privrednog društva, drugog pravnog lica i preduzetnika koji izrađuje elaborat da je objekat vidljiv na satelitskom aerofotogrametrijskom snimku.

Izgleđ i sadržaj obrasca iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

#### Član 4

U članu 97 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, rok za opravdanje predbilježbe može da traje do otplate cijene zemljišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje legalizacija bespravnih objekata.“

#### Član 5

U članu 98 stav 1 poslije riječi: „postupka održaja,“ dodaju se riječi: „zabilježbu donošenja rješenja o legalizaciji, zabilježbu zabrane otuđenja bespravnog objekta, zabilježbu zabrane obavljanja privredne i druge djelatnosti u bespravnom objektu, zabilježbu rješenja o uklanjanju bespravnog objekta“.

#### Član 6

Član 106 mijenja se i glasi:

„Zabilježba spora briše se po službenoj dužnosti protekom roka od pet godina od dana upisa.

Ako se nakon isteka roka iz stava 1 ovog člana dokaže da zabilježeni spor nije pravosnažno odnosno okončan, zainteresovano lice može podnijeti zahtjev za obnovu zabilježbe sa istim prvenstvenim redom.

Prilikom odlučivanja o obnovi zabilježbe organ uprave će voditi računa o dužini trajanja spora koji je predmet zabilježbe, pravu na mirno uživanje imovine, pravu na suđenje u razumnom roku, pasivnom držanju stranke na čiji je zahtjev upisana zabilježba.

Stranka koja ima pravni interes može zahtijevati brisanje zabilježbe i prije pravosnažnog okončanja zabilježenog spora, u kom slučaju će organ uprave osnovanost zahtjeva cijeliti u odnosu na razloge iz stava 3 ovog člana.“

#### Član 7

U članu 117 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koja glase:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana, zahtjev za upis mogu preko elektronskog šaltera podnijeti organi državne uprave, organi lokalne samouprave, pravna lica kojima su poslovi državne uprave preneseni zakonom ili povjereni aktom Vlade, kao i lica koji u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti donose, odnosno ovjeravaju isprave koje predstavljaju pravni osnov za upis, promjenu, ograničenje i prestanak prava na nepokretnostima.

Bliže uslove i način podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.“

#### Član 8

U članu 137 u stavu 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„7) parcelacija.

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„Parcelacija katastarskih parcela koje se nalaze u obuhvatu planskog dokumenta dozvoljena je ukoliko te parcele nijesu privedene namjeni i ukoliko na njima nijesu izgrađeni objekti.“

#### Član 9

Poslije člana 190 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 190a

Propis iz člana 64a stav 5 ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Propis iz člana 117 stav 4 ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.”

Član 10

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 16-2/25-4/9

EPA 742 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2166.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

## U K A Z

### O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2484/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

## ZAKON

### O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O DOPRINOSIMA ZA OBAVEZNO SOCIJALNO OSIGURANJE

#### Član 1

U Zakonu o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje („Službeni list CG”, br. 13/07, 79/08, 86/09, 78/10, 14/12, 62/13, 8/15, 22/17, 42/19, 59/21, 145/21, 152/22 i 94/24), u članu 4 stav 1 poslije tačke 11 dodaje se nova tačka koja glasi:

„11a) **dopunska preduzetnička djelatnost** je djelatnost koju obavlja fizičko lice koje je u radnom odnosu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast privrednih društava;”

#### Član 2

U članu 5 stav 1 na kraju tačke 15 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje se nova tačka koja glasi:

„16) lica koja obavljaju dopunsku preduzetničku djelatnost.”

#### Član 3

U članu 9 tačka 7 riječ: „planiranog” zamjenjuje se riječju: „procijenjenog”.

Na kraju tačke 10 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„11) za obveznike iz člana 5 stav 1 tačka 16 ovog zakona osnovica se utvrđuje u zavisnosti od visine ostvarenog, odnosno procijenjenog godišnjeg prometa, i to:

- do 9.000,00 eura, 60% prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori,

- do 15.000,00 eura, 100% prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori,

- preko 15.000,00 eura, 150% prosječne mjesečne zarade u Crnoj Gori, s tim da obveznik može da plaća doprinos na osnovicu iznad iznosa utvrđenog u al. 1 do 3 ove tačke.”

#### Član 4

U članu 15 tačka 2 riječi: „13 i 15 ovog zakona” zamjenjuju se riječima: „13, 15 i 16 ovog zakona”.

#### Član 5

U članu 18a stav 2 riječi: „minimalne zarade,” zamjenjuju se riječima: „70% prosječne mjesečne bruto zarade ostvarene u prethodnoj godini u Crnoj Gori prema podacima organa nadležnog za poslove statistike”.

#### Član 6

Član 18d mijenja se i glasi:

„Pravo na oslobađanje od plaćanja doprinosa ostvaruje lice koje ostvari dohodak po osnovu ličnih primanja ili samostalne djelatnosti od poslodavca koji nije registrovan u Crnoj Gori, na osnovu stečenog statusa digitalnog nomada u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak i rad stranaca.”

#### Član 7

U članu 21 stav 4 riječi: “člana 5 stav 1 tačka 12” zamjenjuju se riječima: “člana 5 stav 1 tač. 12 i 16”.

#### Član 8

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Broj: 19-6/25-4/4

EPA 745 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2167.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

## **U K A Z**

### **O PROGLAŠENJU ZAKONA O REPROGRAMU PORESKOG POTRAŽIVANJA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE, FONDA, JAVNE USTANOVE I PRIVREDNOG DRUŠTVA ČIJI JE OSNIVAČ JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE**

Proglašavam **Zakon o reprogramu poreskog potraživanja jedinice lokalne samouprave, fonda, javne ustanove i privrednog društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2485/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

**Predsjednik Crne Gore,  
Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

## **ZAKON**

### **O REPROGRAMU PORESKOG POTRAŽIVANJA JEDINICE LOKALNE SAMOUPRAVE, FONDA, JAVNE USTANOVE I PRIVREDNOG DRUŠTVA ČIJI JE OSNIVAČ JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE**

#### **Predmet**

##### **Član 1**

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način ostvarivanja prava na reprogram poreskog potraživanja jedinice lokalne samouprave, fonda, javne ustanove i privrednog društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave.

#### **Poresko potraživanje**

##### **Član 2**

Poreskim potraživanjem, u smislu ovog zakona, smatraju se dospjela, a neplaćena poreska i neporeska potraživanja jedinice lokalne samouprave, fonda, javne ustanove i privrednog društva čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave nastala po osnovu:

1) poreza na:

- dodatu vrijednost,
- dobit pravnih lica,
- dohodak fizičkih lica,

2) doprinosa:

- za obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje,
- za obavezno zdravstveno osiguranje,
- za osiguranje za slučaj nezaposlenosti, i
- Fondu rada.

## **Poreski dužnik**

### **Član 3**

(1) Poreski dužnik je jedinica lokalne samouprave, fond, javna ustanova i privredno društvo čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave, koji obavlja poslove od javnog interesa a do dana stupanja na snagu ovog zakona ima dospjela, a neplaćena poreska potraživanja.

(2) Poreskim dužnikom, u smislu stava 1 ovog člana, ne smatra se poreski dužnik koji:

- nije podnio poreske prijave u skladu sa zakonom do dana stupanja na snagu ovog zakona;
- obavlja poslove od javnog interesa na način koji doprinosi narušavanju konkurencije na tržištu Crne Gore, u skladu sa zakonom.

## **Reprogram poreskog potraživanja**

### **Član 4**

Reprogram poreskog potraživanja poreskog dužnika obuhvata:

- 1) odlaganje plaćanja poreskog potraživanja najviše do 120 jednakih mjesečnih rata u zavisnosti od iznosa poreskog duga; i
- 2) otpis kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem.

## **Upotreba rodno osjetljivog jezika**

### **Član 5**

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## **Zahtjev za reprogram poreskog potraživanja**

### **Član 6**

(1) Poreski dužnik može organu uprave nadležnom za poslove poreza (u daljem tekstu: poreski organ) da podnese zahtjev za reprogram poreskog potraživanja za potraživanja za koja nije izvršeno odlaganje.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv i sjedište poreskog dužnika;
- 2) poreski identifikacioni broj (PIB);
- 3) vrstu i iznos poreskih potraživanja.

(3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, podnosi se predlog reprograma poreskog potraživanja koji sadrži broj mjesečnih rata u kojima iznos ne može biti manji od 1.000 eura.

## **Rješenje o reprogramu poreskih potraživanja**

### **Član 7**

(1) Poreski organ je dužan da donese rješenje o reprogramu poreskih potraživanja u roku od 60 dana od dana isteka roka za podnošenje zahtjeva za reprogram poreskog potraživanja.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) iznos poreskog potraživanja na dan stupanja na snagu ovog zakona;
- 2) pojedinačne iznose kamate i troškova postupka u vezi sa poreskim potraživanjem;
- 3) broj i iznos mjesečnih rata, koji se određuju u zavisnosti od visine poreskog potraživanja i minimalnog iznosa mjesečne rate iz člana 6 stav 3 ovog zakona i njihovo dospjeće;
- 4) rokove za plaćanje iznosa poreskog potraživanja utvrđenog rješenjem i izmirivanje tekućih obaveza po osnovu javnih prihoda.

## **Obaveze poreskog dužnika**

### **Član 8**

(1) Poreski dužnik kojem je donijeto rješenje o odobrenju reprograma poreskih potraživanja, dužan je da:

- redovno plaća mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu,

- u periodu za koji je zaključen reprogram poreskog potraživanja redovno izmiruje tekuće obaveze u skladu sa zakonom.

(2) Za vrijeme plaćanja mjesečnih rata iz stava 1 alineja 1 ovog člana ne obračunava se kamata na poresko potraživanje obuhvaćeno reprogramom poreskog potraživanja.

(3) Poreskom dužniku koji je izmirio poresko potraživanje u rokovima i na način utvrđen rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja, otpisuje se cjelokupna kamata i troškovi postupka u vezi sa tim poreskim potraživanjem.

### **Redosljed izmirivanja obaveza**

#### **Član 9**

Sredstva koja je poreski dužnik uplatio na osnovu rješenja iz člana 7 ovog zakona uplaćuju se prema sljedećem redosljedu:

1) doprinos za:

- obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje,
- obavezno zdravstveno osiguranje,
- osiguranje za slučaj nezaposlenosti,
- Fond rada;

2) porez na:

- dodatnu vrijednost,
- dobit pravnih lica,
- dohodak fizičkih lica.

### **Ukidanje rješenja o reprogramu poreskog potraživanja**

#### **Član 10**

(1) Poreski organ će ukinuti rješenje o reprogramu poreskog potraživanja, ako poreski dužnik:

1) ne plaća redovno mjesečne rate u skladu sa rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja;

2) u periodu za koji je odobren reprogram poreskog potraživanja ne izmiruje redovno tekuće obaveze u skladu sa zakonom.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, poresko potraživanje utvrđeno rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja uvećava se za pripadajuću kamatu od dana njegovog nastanka, a poreski organ će, po službenoj dužnosti, pokrenuti postupak prinudnog izvršenja u skladu sa zakonom kojim se uređuje naplata i kontrola poreza i drugih dažbina.

### **Prekid zastarijevanja**

#### **Član 11**

Za vrijeme za koje je odobren reprogram poreskih potraživanja, prekida se zastarijevanje prava na naplatu tih potraživanja.

### **Evidencija**

#### **Član 12**

Poreski organ dužan je da vodi evidenciju o poreskim potraživanjima čiji je reprogram odobren rješenjem o reprogramu poreskog potraživanja u skladu sa ovim zakonom, u elektronskom obliku.

### **Rok za podnošenje zahtjeva za reprogram poreskog potraživanja**

#### **Član 13**

Zahtjev za reprogram poreskog potraživanja poreski dužnik može da podnese u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

## **Započeti postupci**

### **Član 14**

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisu koji je povoljniji za poreskog dužnika.

## **Stupanje na snagu**

### **Član 15**

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 16-4/25-2/4

EPA 746 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

**Predsjednik,**

**Andrija Mandić, s.r.**

**2168.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA**  
**I DOPUNAMA CARINSKOG ZAKONA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Carinskog zakona**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2490/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA CARINSKOG ZAKONA**

Član 1

U Carinskom zakonu („Službeni list CG”, broj 86/22) u članu 15 stav 3 na kraju tačke 3 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju se četiri nove tačke koje glase:

„4) raspolaže poslovnim prostorom u vlasništvu ili zakupu;

5) posjeduje tehničku opremu i programske aplikacije za elektronsku razmjenu podataka sa carinskim organom u vezi deklaracija, zahtjeva, odluka ili drugih formalnosti koje se shodno carinskim propisima sprovode elektronskim putem;

6) odsustvo bilo koje ozbiljne povrede ili ponovljenih povreda carinskih i poreskih propisa, uključujući nepostojanje krivičnih djela koja se odnose na privrednu djelatnost podnosioca zahtjeva;

7) nije u stečajnom postupku.”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Imalac odobrenja za obavljanje poslova zastupanja dužan je da, bez odlaganja, obavijesti carinski organ o promjeni koja nastane nakon što je odobrenje doneseno i koja može uticati na izdavanje odobrenja za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom.“

Dosadašnji st. 4 do 7 postaju st. 5 do 8.

Član 2

Poslije člana 41 dodaje se novi odjeljak i novi član koji glase:

## „Odjeljak C

### ODREĐIVANJE PORIJEKLA ODREĐENE ROBE

#### Mjere koje preuzima Vlada

##### Član 41a

(1) Vlada može donijeti mjere za određivanje porijekla određene robe u skladu sa pravilima porijekla koja se primjenjuju na tu robu.

(2) Bliži način donošenja mjera iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.”

##### Član 3

U članu 66 stav 9 tačka 2 mijenja se i glasi: „2) posebne slučajeve kada je roba stavljena u postupak privremenog uvoza;”.

##### Član 4

U članu 81 stav 1 riječi: „osam dana” zamjenjuje se riječima: „deset dana”.

##### Član 5

U članu 86 stav 1 poslije riječi: „u skladu sa zakonom” tačka se briše i dodaju se riječi: „kojim se uređuje poreski postupak.”.

##### Član 6

U članu 88 stav 1 tačka 1 riječ „obračunatog” zamjenjuje se riječju „naplaćenog”.

##### Član 7

Naziv člana 89 se mijenja i glasi: „Prekomjerno naplaćeni iznosi uvoznih ili izvoznih dažbina”.

##### Član 8

U članu 120 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koja glase:

„(3) U posebnim slučajevima, privredni subjekti mogu sastaviti prateća dokumenta ako su za to dobili odobrenje carinskog organa.

(4) Uslove za davanje odobrenja iz stava 3 ovog člana propisuje Vlada.”

##### Član 9

U članu 140 stav 5 mijenja se i glasi:

„(5) Carinski organ obrazuje Komisiju za provjeravanje uslova, utvrđivanje vrijednosti i prodaju robe iz stava 1 ovog člana.”

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Bliži način prodaje robe iz stava 1 ovog člana i skladištenja robe iz stava 2 ovog člana, kao i bliži sastav i način vršenja poslova Komisije iz stava 5 ovog člana propisuje Vlada.”

##### Član 10

U članu 195 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) roba za koju je međunarodnim ugovorom predviđeno oslobođenje od plaćanja carine;”.

Poslije tačke 1 dodaju se dvije nove tačke koje glase:

„1a) roba koja je namijenjena za:

- službene potrebe stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, uz uslov uzajamnosti, odnosno predstavništava međunarodnih organizacija, ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom, akreditovanih u Crnoj Gori;

- lične potrebe članova diplomatskog osoblja stranog diplomatskog predstavništva, odnosno predstavništva međunarodnih organizacija i članova konzularnog osoblja stranog konzularnog predstavništva, akreditovanih u Crnoj Gori i članova njihovih porodica koji sa njima žive u zajedničkom domaćinstvu ako nijesu državljani Crne Gore ili u Crnoj Gori nemaju stalno prebivalište, uz uslov uzajamnosti;

- lične potrebe administrativno-tehničkog osoblja stranog diplomatskog predstavništva, odnosno predstavništva međunarodnih organizacija i stranog konzularnog predstavništva, akreditovanih u Crnoj Gori, i članova njihovih porodica koji sa njima žive u zajedničkom domaćinstvu ako nijesu državljani Crne Gore ili u Crnoj Gori nemaju stalno prebivalište, u pogledu predmeta uvezenih prilikom njihovog prvog doseljenja u prvih šest mjeseci službovanja u Crnoj Gori, uz uslov uzajamnosti;

1b) roba koja se uvozi u skladu sa ugovorom o kreditu, odnosno zajmu, zaključenim između Crne Gore i međunarodne finansijske organizacije, odnosno druge države kao i između treće strane i međunarodne finansijske organizacije, odnosno druge države u kojem se Crna Gora pojavljuje kao garant, u dijelu koji se finansira dobijenim novčanim sredstvima, ako je tim ugovorom predviđeno da se iz dobijenih novčanih sredstava neće plaćati troškovi uvoznih dažbina;”.

Tačka 13 mijenja se i glasi:

„13) roba koja direktno služi za obavljanje poslova iz muzejske, arhivske, konzervatorske, bibliotečke, književne, muzičke, likovne, filmske i pozorišne djelatnosti, a na osnovu mišljenja nadležnog ministarstva;”.

Tačka 32 mijenja se i glasi:

„32) roba koja se koristi u svrhu zaštite kulturnih dobara i za podizanje, zaštitu i održavanje spomen-obilježja, a na osnovu mišljenja nadležnog organa;”.

Poslije stava 1 dodaju se četiri nova stava koja glase:

„(2) Diplomatski agent stranog diplomatskog predstavništva, odnosno predstavništva međunarodnih organizacija i konzularni funkcioner stranog konzularnog predstavništva, akreditovanih u Crnoj Gori ostvaruju pravo na oslobođenje od carina prilikom uvoza najviše dva motorna vozila za vrijeme službovanja u Crnoj Gori, osim ako uslov uzajamnosti ne predviđa drugačije.

(3) Konzularni službenici ako nijesu državljani Crne Gore ili nemaju u Crnoj Gori stalno prebivalište i članovi administrativno-tehničkog osoblja stranog diplomatskog predstavništva, odnosno predstavništva međunarodnih organizacija i stranog konzularnog predstavništva, akreditovanih u Crnoj Gori ostvaruju pravo na oslobođenje od carina prilikom uvoza jednog motornog vozila za vrijeme službovanja u Crnoj Gori, osim ako uslov uzajamnosti ne predviđa drugačije.

(4) Oslobođenje od plaćanja carine iz stava 1 tačka 1a ovog člana ne odnosi se na konzulate kojima rukovode počasnici konzularni funkcioneri, osim za konzularne službenike ako nijesu državljani Crne Gore ili nemaju u Crnoj Gori stalno prebivalište i predmete namijenjene isključivo za službenu upotrebu konzulata kojim rukovodi počasnici konzularni funkcioner: grbove, zastave, natpise, pečate i štambilje, knjige, službene štampane stvari, kancelarijski namještaj, kancelarijski materijal i pribor i slične predmete koje konzulatu dostavlja država imenovanja ili koji mu se dostavljaju na njen zahtjev.

(5) U slučajevima iz stava 1 tačka 1a ovog člana, drugim licima iz stava 6 ovog člana, ne smatraju se članovi porodica nosilaca prava koji sa njima žive u zajedničkom domaćinstvu i lica koja mogu ostvariti pravo na oslobođenje iz stava 1, tačka 1a al. 1, 2 i 3 ovog člana, u slučaju međusobnog raspolaganja robom”.

Dosadašnji st. 2, 3 i 4 postaju st. 6, 7 i 8.

## Član 11

U članu 199 stav 4 riječ „ministarstvo.” zamijenjuje se riječima: „carinski organ.”.

#### Član 12

U članu 202 stav 1 riječ „Vlada” zamjenjuje se riječima: „carinski organ”.

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Bliže uslove i način ustupanja robe iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.”

#### Član 13

U članu 204 stav 1 poslije tačke 1 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„1a) obavlja poslove zastupanja pred carinskim organom, a ne ispunjava uslove iz člana 15 stav 3 ovog zakona i nema odobrenje za obavljanje poslova zastupanja (član 15 stav 1);

1b) carinsku deklaraciju u ime imaoaca odobrenja potpiše lice koje ne posjeduje licencu za obavljanje poslova zastupanja, u slučaju kad privredna društva, odnosno preduzetnici podnose carinsku deklaraciju u ime i za račun drugog lica ili u svoje ime, a za račun drugog lica (član 15 stav 2);

1c) bez odlaganja ne obavijesti carinski organ o promjeni koja nastane nakon što je odobrenje doneseno i koja može uticati na izdavanje odobrenja za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom (član 15 stav 4)”.

#### Član 14

U članu 205 stav 1 tačka 20 riječi: „st. 2 i 3 ovog zakona” zamjenjuju se riječima: „st. 6 i 7 ovog zakona“

#### Član 15

U članu 216 stav 1 riječi: „31. decembra 2025. godine”, zamjenjuju se riječima: „31. decembra 2027. godine”.

#### Član 16

U članu 218 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Odredbe člana 195 stav 1 tač. 1b, 13, 31, 32, 34 do 39 prestaju da važe danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.”

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

#### Član 17

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 29/25-1/4

EPA 765 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2169.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA**  
**I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2492/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

**Predsjednik Crne Gore,**  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POREZU NA DOHODAK FIZIČKIH LICA**

Član 1

U Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica („Službeni list RCG”, br. 65/01, 37/04 i 78/06 i „Službeni list CG”, br. 86/09, 14/12, 6/13, 62/13, 60/14, 79/15, 83/16, 67/19, 59/21, 146/21, 152/22, 88/24 i 133/25), u članu 5 na kraju tačke 11 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje se nova tačka koja glasi:

„12) primanja koja ostvari vjerski službenik, u skladu sa zakonom koji uređuje položaj vjerskih zajednica.”

Član 2

U članu 5a stav 2 tačka 5 riječi: „do 1.500€” zamjenjuju se riječima: „do 2.000€”.

Tačka 9a mijenja se i glasi:

„9a) naknada za novorođeno dijete:

- zaposlenog do 1.000€,

- ostvarena u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna i dječja zaštita;”.

Član 3

Član 10 mijenja se i glasi:

„Stopa poreza na dohodak:

1) koji je ostvaren na osnovu prihoda iz člana 12 stav 2 tačka 1 ovog zakona iznosi:

- 0% na iznos oporezivog dohotka do 700,00€,

- 9% na iznos oporezivog dohotka od 700,01€ do 1.000,00€,

- 15% na iznos oporezivog dohotka od 1.000,01€;

2) koji je ostvaren na osnovu prihoda iz člana 12 stav 2 tačka 2 alineja 1 ovog zakona iznosi:

- 0% na iznos oporezivog dohotka do 8.400,00€,

- 9% na iznos oporezivog dohotka od 8.400,01€ do 12.000,00€,
- 15% na iznos oporezivog dohotka od 12.000,01€;

3) iznosi 15% od poreske osnovice za prihode iz člana 12 stav 2 tačka 2 al. 2 i 3 i tač. 3 do 9 ovog zakona.

4) koji je ostvaren na osnovu prihoda iz člana 12 stav 2 tačka 10 ovog zakona iznosi:

- 0% na iznos dobitka do 50,00€,
- 10% na iznos dobitka od 50,01€ do 1.500,00€,
- 15% na iznos dobitka od 1.500,01€.

#### Član 4

U članu 12 stav 2 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) samostalne djelatnosti, i to od:

- osnovne samostalne djelatnosti;
- dopunske preduzetničke djelatnosti;
- povremene samostalne djelatnosti;”.

#### Član 5

U članu 16 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Prihodom od obavljanja samostalne djelatnosti smatra se prihod ostvaren od:

- 1) osnovne samostalne djelatnosti,
- 2) dopunske preduzetničke djelatnosti, i
- 3) povremene samostalne djelatnosti.”

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Prihodom iz stava 1 tačka 2 ovog člana smatra se prihod koji preduzetnik ostvari od privredne djelatnosti kao dopunske, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.”

U stavu 4 riječi: „tačka 2” zamjenjuju se riječima: „tačka 3”.

Dosadašnji st. 4 i 5 postaju st. 5 i 6.

#### Član 6

U članu 20 stav 1 poslije riječi: „oporezive dobiti” dodaju se riječi koje glase: „poreskog obveznika koji obavlja osnovnu samostalnu djelatnost ili dopunsku preduzetničku djelatnost”.

#### Član 7

U članu 23 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Osnovna sredstva iz stava 2 ovog člana razvrstavaju se u pet grupa sa sljedećim amortizacionim stopama:

- I grupa - 2,5%;
- II grupa - 10%;
- III grupa - 15%;
- IV grupa - 20%;
- V grupa - 30%.

U st. 4 i 5 riječ „stope” zamjenjuje se riječju „metode”.

Poslije stava 5 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(6) Amortizacija prava na korišćenje sredstava obračunata od strane korisnika operativnog lizinga priznaje se u iznosu koji je obračunat u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.

(7) Amortizacija nematerijalne imovine priznaje se u iznosu koji je obračunat u skladu sa propisima kojima se uređuje računovodstvo.”

Dosadašnji stav 6 postaje stav 8.

## Član 8

U članu 37 stav 1 tačka 2 briše se.

U tački 4 poslije riječi: „udjeli u dobiti” dodaju se riječi: „ostvareni u novcu, udjelima ili akcijama”.

## Član 9

U članu 37n stav 1 poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„1a) penzije ostvarene u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade državnih i javnih funkcionera;”.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Oporezivi dohodak od prihoda po osnovu drugih primanja predstavlja iznos bruto primanja iz stava 1 ovog člana.”

## Član 10

Član 37s mijenja se i glasi:

„(1) Prihodom od igara na sreću smatra se ukupan pojedinačni dobitak ostvaren od igara na sreću u skladu sa zakonom kojim se uređuju igre na sreću, i to od:

- 1) lutrijskih igara, u novcu, stvarima, uslugama i pravima;
- 2) igara klađenja (kladioničke igre), u novcu;
- 3) globalnog džekpot-a, u novcu.

(2) Dobitkom od igara na sreću iz stava 1 ovog člana smatra se:

1) iz tačke 1 ovog člana iznos pojedinačnog dobitka koji se umanjeno za iznos pojedinačne uplate na osnovu koje je dobitak ostvaren isplaćuje na bankovni račun igrača ili u blagajni;

2) iz tačke 2 ovog člana iznos pojedinačnog dobitka koji se umanjeno za iznos pojedinačne uplate na osnovu koje je dobitak ostvaren isplaćuje na bankovni račun igrača ili u blagajni, odnosno prenosi na evidencioni račun igrača kod priređivača igara na sreću, odnosno prenosi na terminal;

3) iz tačke 3 ovog člana ukupan dobitak koji je ostvaren od akumuliranog nagradnog fonda koji je formiran zadatim procentualnim izdvajanjem u odnosu na ostvareni ulog na svim automatima na svim lokacijama priređivača, na bazi unaprijed zadatih uslova u okviru jedinstvenog informacionog sistema koji služi za praćenje poslovanja.”

## Član 11

U članu 43 stav 4 tač. 1 i 2 mijenju se i glase:

„1) od samostalne djelatnosti, i to od:

- osnovne samostalne djelatnosti, osim poreskih obveznika koji porez na dohodak plaćaju u godišnjem paušalnom iznosu,

- dopunske preduzetničke djelatnosti,

- povremene samostalne djelatnosti koja nije predmet poreza po odbitku;

2) imovine, osim u slučaju kada je isplatilac prihoda pravno lice ili preduzetnik”.

## Član 12

U članu 48 stav 1 riječi: „samostalne djelatnosti plaća” zamjenjuju se riječima: „osnovne samostalne djelatnosti i dopunske preduzetničke djelatnosti plaća”.

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(4) Poreski obveznik koji u toku godine otpočne sa obavljanjem djelatnosti, akontaciju poreza na prihod od osnovne samostalne djelatnosti i dopunske preduzetničke djelatnosti određuje u informativnoj prijavi na osnovu procjene ostvarenja prihoda za tu godinu, koju podnosi nadležnom poreskom organu u roku od 15 dana od dana registracije.”

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Oblik i sadržinu informativne prijave iz stava 4 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslova finansija.”

#### Član 13

Član 48a mijenja se i glasi:

„(1) Isplatalac prihoda (pravno lice ili preduzetnik) obračunava, obustavlja i uplaćuje porez pri svakoj isplati prihoda iz člana 16 stav 5 ovog zakona, po stopi od 15% na poresku osnovicu koja predstavlja razliku između ostvarenih prihoda i rashoda iz člana 20 stav 2 ovog zakona.

(2) Kod neposrednog ostvarivanja prihoda iz člana 16 stav 5 ovog zakona porez na dohodak po stopi od 15% na osnovicu koja predstavlja razliku između ostvarenih prihoda i rashoda iz člana 20 stav 2 ovog zakona plaća se prilikom podnošenja godišnje poreske prijave.

#### Član 14

U članu 49 stav 1 riječ „samostalne” zamjenjuje se riječima: „osnovne samostalne”, a riječi: „od 30.000 eura” zamjenjuju se riječima: “od 30.000,01 eura”.

U stavu 8 riječ: „samostalnu” zamjenjuje se riječima: „osnovnu samostalnu”.

#### Član 15

U članu 49a riječi: „naplati prihoda i istovremeno s naplatom” zamjenjuju se riječima: „isplati i istovremeno sa isplatom”.

#### Član 16

U članu 50 zarez i riječi: „odnosno upisa u nadležni registar” brišu se.

#### Član 17

Član 50f mijenja se i glasi:

„(1) Porez na prihod od igara na sreću obračunava i obustavlja priređivač igara na sreću prilikom svake isplate, odnosno prenosa dobitka, primjenom stopa iz člana 10 stav 1 tačka 4 na dobitak iz člana 37s stav 2 ovog zakona.

(2) Porez iz stava 1 ovog člana uplaćuje priređivač igara na sreću najkasnije do 15. u mjesecu za prethodni mjesec.”

#### Član 18

U članu 53a stav 3 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) akontaciju poreza na prihode od osnovne samostalne djelatnosti i dopunske preduzetničke djelatnosti ne plati u propisanom roku (član 48 st. 1 i 2);”

Poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„2a) nadležnom poreskom organu, u roku od 15 dana od dana registracije, ne podnese informativnu prijavu (član 48 stav 4);“

#### Član 19

U članu 53v stav 1 tačka 3 riječi: „naplate i istovremeno s naplatom” zamjenjuju se riječima: „isplate i istovremeno sa isplatom”.

#### Član 20

U članu 60k riječi: „stav 3” zamjenjuju se riječima: „stav 1”.

Član 21

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Broj: 16-2/25-5/8

EPA 766 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2170.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O CARINSKOJ SLUŽBI**

Proglašavam **Zakon o izmjenama Zakona o carinskoj službi**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2493/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA ZAKONA O CARINSKOJ SLUŽBI**

Član 1

U Zakonu o carinskoj službi („Službeni list CG”, br. 3/16 i 80/17) u članu 55 stav 1 riječi: „tač. 6, 7 i 8 ovog zakona” zamjenjuju se riječima: „tač. 3 do 12 ovog zakona”.

Član 2

Član 62 mijenja se i glasi:

„U Upravi carina, zbog složenosti i specifičnosti u vršenju poslova, posebnih obaveza i odgovornosti, koje proizilaze iz prirode obavljanja poslova, status ovlašćenog carinskog službenika imaju:

- 1) direktor Uprave carina;
- 2) pomoćnik direktora;
- 3) upravnik carinarnice;
- 4) načelnik odjeljenja, odsjeka i službe;
- 5) šef ispostave;
- 6) pomoćnik šefa ispostave;
- 7) samostalni carinski inspektor I,II i III;
- 8) viši carinski inspektor I,II i III;
- 9) carinik viši saradnik I, II i III;
- 10) carinik;
- 11) samostalni carinik;
- 12) mlađi carinik.“

Član 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 29/25-2/4

EPA 767 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

2171.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O DRŽAVNOJ IMOVINI**

Proglašavam **Zakon o izmjeni Zakona o državnoj imovini**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2495/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENI ZAKONA O DRŽAVNOJ IMOVINI**

Član 1

U Zakonu o državnoj imovini („Službeni list CG”, br. 21/09 i 23/25) u članu 40 stav 2 tačka 4 mijenja se i glasi:

„4) prenosa zemljišta na kojem je izgrađen objekat bez građevinske dozvole, koji ispunjava uslove za legalizaciju u skladu sa zakonom kojim se uređuje legalizacija bespravnih objekata ili koji je izgrađen na zemljištu u državnoj svojini i upisan u katastru nepokretnosti bez zabilježbe tereta koji se odnosi na neposjedovanje građevinske dozvole;”.

Član 2

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 23-3/25-18/8

EPA 770 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

2172.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O KLASIFIKACIJI**  
**DJELATNOSTI**

Proglašavam **Zakon o Klasifikaciji djelatnosti**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2501/2

Podgorica, 29 . decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O KLASIFIKACIJI DJELATNOSTI\***

**Predmet**

Član 1

Ovim zakonom uređuje se Klasifikacija djelatnosti kao opšti standard prema kojem se vrši razvrstavanje po djelatnostima pravnih lica, fizičkih lica koja obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, državnih organa, organa državne uprave, jedinica lokalne samouprave, kao i drugih subjekata koji nemaju svojstvo pravnog lica, a koji obavljaju djelatnost u skladu sa posebnim propisima (u daljem tekstu: jedinice razvrstavanja).

**Primjena Klasifikacije djelatnosti**

Član 2

Klasifikacija djelatnosti se primjenjuje:

- 1) u registrima i evidencijama;
- 2) za potrebe obrade, analize i iskazivanja rezultata zvanične statistike;
- 3) prilikom prikupljanja, obrađivanja i prikazivanja podataka o stanju i kretanjima u ekonomiji, socijalnoj oblasti i oblasti radne i životne sredine prema djelatnostima, kao i prilikom izvršavanja međunarodnih obaveza;
- 4) prilikom donošenja i praćenja mjera ekonomske i socijalne politike; i
- 5) u naučno-istraživačkom i analitičkom radu.

**Upotreba rodno osjetljivog jezika**

Član 3

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

## **Nivoi Klasifikacije djelatnosti**

### **Član 4**

Djelatnosti se Klasifikacijom djelatnosti razvrstavaju na hijerarhijske nivoe koji se označavaju šiframa.

Hijerarhijske nivoe iz stava 1 ovog člana i nazive djelatnosti utvrđuje Vlada Crne Gore.

## **Razvrstavanje po djelatnostima**

### **Član 5**

Razvrstavanje jedinica razvrstavanja po djelatnostima u skladu sa članom 4 stav 2 ovog zakona za lica koja obavljaju privrednu djelatnost u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, vrši organ uprave nadležan za poslove poreza, u skladu sa Metodologijom za Klasifikaciju djelatnosti koju utvrđuje organ uprave nadležan za poslove statistike.

Razvrstavanje jedinica razvrstavanja po djelatnostima u skladu sa članom 4 stav 2 ovog zakona za druge subjekte koji obavljaju djelatnost u skladu sa zakonom, vrši organ uprave nadležan za poslove statistike, u skladu sa Metodologijom iz stava 1 ovog člana.

Razvrstavanje jedinica razvrstavanja po djelatnostima vrši se po prijavi jedinica razvrstavanja.

Postupajući po prijavi iz stava 3 ovog člana, organi iz st. 1 i 2 ovog člana donose akt o razvrstavanju djelatnosti u roku od tri radna dana.

## **Pretežna djelatnost**

### **Član 6**

Jedinice razvrstavanja raspoređuju se u odgovarajući hijerarhijski nivo Klasifikacije djelatnosti prema djelatnosti koju obavljaju.

Ako jedinica razvrstavanja obavlja više djelatnosti, raspoređuje se u odgovarajući hijerarhijski nivo Klasifikacije djelatnosti iz stava 1 ovog člana prema pretežnoj djelatnosti.

## **Rok za usklađivanje šifre djelatnosti, odnosno pretežne djelatnosti**

### **Član 7**

Jedinice razvrstavanja koje imaju šifru djelatnosti, odnosno pretežne djelatnosti u skladu sa propisima koji su važili prije donošenja ovog zakona, dužne su da šifre djelatnosti, odnosno pretežne djelatnosti usklade sa aktom o klasifikaciji djelatnosti iz člana 4 stav 2 ovog zakona, u roku od 90 dana od početka primjene ovog zakona.

## **Rok za donošenje podzakonskog akta**

### **Član 8**

Podzakonski akt iz člana 4 stav 2 ovog zakona, donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

## **Početak vršenja poslova**

### **Član 9**

Poslove razvrstavanja iz člana 5 stav 2 ovog zakona od 1. januara 2027. godine vršiće organ uprave nadležan za poslove poreza.

## **Prestanak primjene**

### **Član 10**

Danom početka primjene ovog zakona prestaje da važi Zakon o klasifikaciji djelatnosti („Službeni list CG”, br. 18/11 i 152/22).

## **Stupanje na snagu**

### **Član 11**

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Broj: 18-8/25-1/4

EPA 773 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

### **Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

\* Regulatorna (EZ) br. 1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. godine o uspostavljanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revizija 2 i o izmjeni Uredbe Savjeta (EEZ) br. 3037/90, kao i određenih uredbi EZ koje se odnose na posebne statističke oblasti, tekst od značaja za EEP.

**2173.**

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

**U K A Z**  
**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O PENZIJSKOM I**  
**INVALIDSKOM OSIGURANJU**

Proglašavam **Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine.

Broj: 01-009/25-2480/2

Podgorica, 29. decembar 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,  
**Jakov Milatović, s.r.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Sedmoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**ZAKON**  
**O IZMJENAMA I DOPUNI ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU**

Član 1

U Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni list RCG”, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 14/07 i 47/07 i „Službeni list CG”, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 66/12, 38/13, 61/13, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16, 80/20, 145/21, 86/22, 99/23, 125/23, 77/24, 11/25 i 122/25) u članu 10 stav 1 na kraju tačke 10 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje se nova tačka koja glasi:

„11) lica koja su nakon isteka ugovora o radu na stalnim sezonskim poslovima prijavljena na obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje u produženom trajanju, u skladu sa posebnim zakonom.”.

Član 2

U članu 131 stav 1 tačka 1 al. 2 i 3 riječi: „tač. 8 i 9” zamjenjuju riječima: „tač. 8, 9 i 11”.

Član 3

U članu 134 stav 1 tačka 1 riječi: „tač. 8 i 9” zamjenjuju se riječima: „tač. 8, 9 i 11”.

Član 4

U članu 174a stav 1 poslije riječi „osigurani” zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „s tim što ukupan iznos na koji se plaća doprinos po svim osnovima ne može biti veći od najviše godišnje osnovice za plaćanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.” brišu se.

U stavu 2 riječi: „iz stava 1 ovog člana” brišu se.

Poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Za osiguranike zaposlene koji ostvaruju i prihode van osiguranja po osnovu dopunske preduzetničke djelatnosti u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i na koje je, u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje plaćen doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje, obveznik podnošenja prijave o visini tih prihoda (prijava podataka o zaradi, naknadi, odnosno osnovici osiguranja i visini uplaćenog doprinosa koja služi za utvrđivanje godišnjeg ličnog koeficijenta) je poreski organ.

Ukupan iznos na koji se plaća doprinos po svim osnovima ne može biti veći od najviše godišnje osnovice za plaćanje doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje u skladu sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje.”.

U stavu 4 riječi: „stava 3” zamjenjuju se riječima: „st. 3 i 4”.

Dosadašnji stav 4 postaje stav 6.

#### Član 5

Ovaj zakon stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”, a primjenjivaće se od 1. januara 2026. godine.

Broj: 09-2/25-12/4

EPA 780 XXVIII

Podgorica, 27. decembra 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**

Predsjednik,

**Andrija Mandić, s.r.**

**2174.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O IZBORU JEDNE ČLANICE ODBORA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST SKUPŠTINE**  
**CRNE GORE**

Član 1

Za članicu Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore bira se Nela Savković Vukčević.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-106/1

EPA: 758 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2175.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O IZBORU JEDNOG ČLANA ODBORA ZA TURIZAM, POLJOPRIVREDU,**  
**EKOLOGIJU I PROSTORNO PLANIRANJE SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Za člana Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore bira se prof. dr Nikola Milović.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-107/1

EPA: 759 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2176.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O RAZRJEŠENJU I IZBORU JEDNOG ČLANA ODBORA ZA ANTIKORUPCIJU**  
**SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Razrješava se dužnosti člana Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore Nikola Janović. Za člana Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore bira se Abaz Dizdarević.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-108/1

EPA: 760 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2177.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasjedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O RAZRJEŠENJU I IZBORU JEDNOG ČLANA ODBORA ZA MEĐUNARODNE**  
**ODNOSE I ISELJENIKE SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Razrješava se dužnosti člana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Skupštine Crne Gore Nikola Janović.

Za člana Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Skupštine Crne Gore bira se prof. dr Elvir Zvrko.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-109/1

EPA: 761 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2178.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O RAZRJEŠENJU JEDNOG ČLANA I IZBORU JEDNE ČLANICE ODBORA ZA**  
**EVROPSKE INTEGRACIJE SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Razrješava se dužnosti člana Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore Mihailo Anđušić.

Za članicu Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore bira se Nela Savković Vukčević.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-110/1

EPA: 762 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2179.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O RAZRJEŠENJU JEDNOG ČLANA I IZBORU JEDNE ČLANICE ODBORA ZA**  
**POLITIČKI SISTEM, PRAVOSUĐE I UPRAVU SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Razrješava se dužnosti člana Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore Nikola Rakočević.

Za članicu Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore bira se Sonja Popović.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-111/1

EPA: 763 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2180.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O RAZRJEŠENJU I IZBORU JEDNOG ČLANA ODBORA ZA BEZBJEDNOST I**  
**ODBRANU SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Razrješava se dužnosti člana Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore Nikola Janović.

Za člana Odbora za bezbjednost i odbranu Skupštine Crne Gore bira se Mihailo Anđušić.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-112/1

EPA: 764 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2181.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O IZBORU JEDNOG ČLANA ADMINISTRATIVNOG ODBORA SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Za člana Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore bira se Ilir Çapuni.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-113/1

EPA: 787 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2182.**

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore i člana 35 stav 3 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva na Četvrtoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 27. decembra 2025. godine, donijela je

**O D L U K U**  
**O IZBORU JEDNOG ČLANA ODBORA ZA**  
**ANTIKORUPCIJU SKUPŠTINE CRNE GORE**

Član 1

Za člana Odbora za antikorupciju Skupštine Crne Gore bira se Milan Lekić.

Član 2

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objaviće se u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 00-74/25-116/1

EPA: 811 XXVIII

Podgorica, 27. decembar 2025. godine

**Skupština Crne Gore 28. saziva**  
Predsjednik,  
**Andrija Mandić, s.r.**

**2183.**

На основу члана 82 став 1 тачка 3 Устава Црне Горе и члана 15 Закона о Уставном суду Црне Горе, Скупштина Црне Горе 28. сазива на Седмој сједници Другог редовног (јесењег) засиједања у 2025. години, дана 28. децембра 2025. године, донијела је

## **О Д Л У К У**

### **Члан 1**

Судији Уставног суда Црне Горе Десанки Лопичић престаје функција због истека мандата.

Десанка Лопичић наставља да врши функцију судије Уставног суда Црне Горе до избора новог судије, али не дужи од једне године.

### **Члан 2**

Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у „Службеном листу Црне Горе“.

Број: 00-74/25-118

ЕПА 816

Подгорица, 28. децембар 2025. године

Скупштина Црне Горе 28. сазива,  
**Андрија Мандић, с.р.**